

CALEA REGILOR [1]

Branden Sanderson

CALEA REGILOR

Volumul I

Brandon Sanderson

Traducere din limba engleză de

Ana-Veronica Mircea

Cuprins

Cartea întâi din ARHIVA LUMINII DE FURTUNĂ.....	7
Mulțumiri.....	9
Preludiu la Arhiva Luminii de Furtună.....	13
CARTEA ÎNTÂI CALEA REGILOR	18
PROLOG • Să ucizi.....	20
PARTEA ÎNTÂI • DEASUPRA TĂCERII	39
1 • Cel Binecuvântat de Furtună	41
2 • Nu mai există onoare.....	56
3 • Orașul clopoșeilor	71
4 • Câmpiile Sfărâmate	87
5 • Eretica	100
6 • Podul Patru	113
7 • Orice dacă e rezonabil	135
8 • Mai aproape de flacăra.....	154
9 • Chinurile iadului.....	176
10 • Povești despre chirurși	184
11 • Picături.....	192
INTERLUDII	202

I-1 • Ishikk	202
I-2 • Nan Balat	209
I-3 • Splendoarea ignoranței	213
PARTEA A DOUA	220
12 • Unitate	222
13 • Zece bătați de inimă.....	246
14 • Zi de plată	257
15 • Capcana.....	270
16 • Coconi	298
17 • Un apus roșu însângerat	315
18 • Înalt Prinț al Războiului.....	336
19 • Ploaia de stele.....	364
20 • Roșu aprins	382
21 • De ce mint oamenii.....	385
22 • Priviri, mâini sau sfere	399
23 • Numeroase întrebuițări	417
24 • Sala Hărților	434
25 • Casapul.....	446
26 • Neclintire	457
27 • Corvoadă în spărtură	478
28 • Hotărârea.....	506
INTERLUDII	536
I-4 Rysn	536
I-5 Colecționarul Axies.....	545
I-6 Operă de artă	552

„M-am îndrăgostit de această carte. Ce altceva s-ar mai putea spune?”

Patrick Rothfuss, autorul bestsellerurilor *Numele vântului* și *Teama înțeleptului*

„Sanderson își vrăjește cititorii din primele pagini și are talentul de a-i menține în această stare până la final. Cei care îl iubesc deja pe autor și îndrăgostiții de literatură *fantasy* vor parcurge captivați ultimele pagini și vor aștepta cu sufletul la gură următorul volum.”

Librari/ Journal

„Nu se întâmplă des ca autorii de ficțiune să înțeleagă cum funcționează universul celor născuți să conducă și cum iubirea prinde cu adevărat rădăcini în sufletul uman. Sanderson este un autor de o inteligență fascinantă.”

Orson Scott Card

Cartea întâi din
ARHIVA LUMINII DE FURTUNĂ

*Pentru Emily,
Care e prea răbdătoare,
Prea blândă
Și prea minunată
Pentru a spune toate acestea în cuvinte.
Dar eu încerc, totuși.*

MULȚUMIRI

Am terminat prima versiune a volumului *Calea regilor* în 2004, dar am început să scriu fragmente din carte la sfârșitul anilor '90. În mintea mea, începuturile unor fire din urzeala poveștii coboară încă și mai mult în timp. Niciuna dintre cărțile mele n-a mai avut nevoie de atât de mult timp pentru a ieși la lumină: am construit-o în mai mult de un deceniu. Așa că nu e câtuși de puțin surprinzător că am făcut-o cu ajutorul unui număr foarte mare de oameni. Îmi va fi imposibil să-i amintesc pe toți: pur și simplu, memoria mea nu e destul de bună. Însă există o serie de persoane care și-au adus o contribuție majoră și cărora trebuie să le adresez cele mai profunde mulțumiri.

Pe primul loc se află soția mea, Emily, căreia îi este dedicat acest roman. A făcut mari eforturi pentru a-l vedea venind pe lume. Și nu s-a rezumat la a citi manuscrisul și la a da sfaturi; în plus, a mai și renunțat la bărbatul ei pe durata lungilor perioade rezervate scrisului. Dacă dumneavoastră, cititorii, aveți șansa s-o întâlniți, niște mulțumiri vor fi bine primite. (Îi place ciocolata.)

Ca întotdeauna, excelentul meu redactor și excelentul meu agent – Moshe Feder și Joshua Bilmes – au trudit din greu la acest roman. Menționez în mod special că Moshe nu e plătit mai mult când autorii săi produc monstruoziități de câte patru sute de mii de cuvinte. Dar a redactat cartea fără să se plângă câtuși de puțin; contribuția lui la transformarea ei în romanul pe care îl țineți acum în mână a fost neprețuită. Tot el a apelat la F. Paul Wilson pentru o supervizare a scenelor legate de practica medicală, ceea ce le-a fost de un real folos.

Țin să-i mulțumesc, în mod deosebit, și lui Harriet McDougal, unul dintre cei mai mari redactori ai tuturor timpurilor, care din pură bunătate a citit cartea și i-a făcut o redactare meti-

culoasă. Fanii romanului *Roata Timpului* o cunosc drept femeia care l-a descoperit pe Robert Jordan, i-a redactat scrierile și l-a luat de bărbat. În ultimul timp, n-a mai redactat prea multe cărți în afară de *Roata Timpului*, de aceea mă simt extrem de onorat pentru că s-a implicat și m-a ajutat. Alan Romanczuk, care a lucrat împreună cu ea, trebuie să primească de asemenea mulțumirile mele pentru facilitarea acestei redactări.

La Tor Books, Paul Stevens mi-a fost de un imens ajutor. Ca persoană care se ocupă de contractele mele cu editura, a fost uimitor. Eu și Moshe suntem norocoși fiindcă ne bucurăm de ajutorul său. De asemenea, Irene Gallo – director artistic – a fost minunat de îndatoritoare și de răbdătoare în discuțiile cu un autor insistent, cu idei nebunești în privința ilustrațiilor cărții sale. Multe mulțumiri pentru Irene, Justin Golenbock, Greg Collins, Karl Gold, Nathan Weaver, Heather Saunders, Meryl Gross și pentru întreaga echipă de la Tor Books. Dot Lin, care a fost agentul meu până la apariția acestei cărți (și pe care o preocupă adăugarea câtorva litere la sfârșitul numelui), nu numai că m-a ajutat nemaipomenit de mult în privința publicității și m-a sfătuit, dar a și organizat un grup de susținători la New York. Vă mulțumesc tuturor.

Și, revenind la ilustrații, veți observa că în interiorul acestei cărți există mult mai multe decât găsiți de obicei într-un roman *fantasy*. Acest lucru a fost posibil datorită extraordinarelor eforturi depuse de Greg Call, Isaac Stewart și Ben McSweeney. Au muncit din greu, refăcând desenele de numeroase ori, pentru a reda totul corect. Rezultatele muncii lui Ben la schițele lui Shallan sunt pur și simplu minunate, o contopire a celor mai bune imagini create de mine cu interpretarea lui artistică. Isaac, care este totodată și creatorul ilustrațiilor interioare din romanele seriei *Născuți din ceață*, a depășit cu mult așteptările obișnuite. Lucrul până noaptea târziu și termenele presante au constituit regula în cazul acestei cărți. Isaac merită toate laudele. (Dacă vă întrebați cumva, miniaturile de la începuturile capitolelor, hărțile, ornamentația paginilor de sfârșit și filele din carnetul lui Navani sunt creațiile sale.)

Ca întotdeauna, gruparea mea literară mi-a fost de un extraordinar ajutor. Membrilor săi li s-au alăturat câțiva citi-

tori alfa și beta. Fără a respecta o ordine anume, aceștia sunt: Karen Ahlstrom, Geoff și Rachel Biesinger, Ethan Skarstedt, Nathan Hatfield, Dan Wells, Karylynn ZoBell, Alan și Jeanette Layton, Janci Olds, Kristina Kugler, Steve Diamond, Brian Delambre, Jason Denzel, Michelle Trammel, Josh Walker, Chris King, Austin și Adam Hussey, Brian T. Hill și acel Ben al cărui nume nu știu să-l scriu corect. Sunt sigur că v-am uitat pe unii dintre voi. Sunteți cu toții niște oameni minunați și, dacă aș putea, v-aș da tuturor Cristalsăbii.

Hopa! Aceste mulțumiri capătă proporții epice. Dar tot mai sunt câteva persoane care trebuie menționate. Scriu aceste cuvinte chiar în preajma aniversării unui an de la angajarea Inevitabilului Peter Ahlstrom ca asistent personal, corector și cap limpede. Dacă veți răsfoi paginile prin care am mai adresat mulțumiri cu alte ocazii, îl veți găsi întotdeauna acolo. Este, de ani buni, un prieten drag și un susținător al muncii mele. Acum sunt norocos fiindcă lucrează pentru mine cu normă întreagă. Azi s-a trezit la ora trei dimineața ca să termine ultima corectură a cărții. Când îl veți întâlni data viitoare la o convenție, cumpărați-i un calup de brânză.

De asemenea, aș da dovadă de neglijență dacă nu i-aș mulțumi lui Tom Doherty pentru că mi-a permis să lucrez nestingherit la această carte. Am reușit să ducem la bun sfârșit un roman atât de lung pentru că el a crezut în acest proiect, și tot el a fost cel care l-a sunat pe Michael Whelan, convingându-l să illustreze coperta originală. Tom mi-a dat, probabil, mai mult decât merit; un astfel de roman (de asemenea proporții și cu atât de multe ilustrații) i-ar fi făcut probabil pe mulți editori s-o rupă la fugă. Datorită acestui om, Tor publică, în mod sistematic, cărți excelente.

În final, mă opresc un moment asupra minunatei coperte originale create de Michael Whelan. Pentru cei care n-au auzit povestea, eu unul am început să citesc romane *fantasy* (mai întâi am fost cititor, firește) în adolescență datorită minunatelor ilustrații ale copertelor semnate de Michael Whelan. Deține talentul unic de a prinde adevărata esență a unei cărți într-un desen – am știut întotdeauna că pot citi cu încredere un roman cu o copertă de-a lui. Am visat întotdeauna la ziua în care voi avea una dintre creațiile sale pe coperta uneia

dintre cărțile mele. Părea unul dintre lucrurile de care era puțin probabil să am vreodată parte.

Faptul că în cele din urmă s-a întâmplat – și încă pentru romanul cel mai drag inimii mele, la care am lucrat atât de mult – e o extraordinară onoare.

PRELUDIU LA ARHIVA LUMINII DE FURTUNĂ

Kalak ocoli un colț de stâncă și se opri, împleticindu-se, în fața unui clastotrăsnet muribund. Uriașa bestie de piatră zăcea căzută pe o parte, iar din piept îi ieșea ceva ce aducea cu niște coaste rupte și stâlcite. Silueta monstruoasă era oarecum scheletică, cu membrele nefiresc de lungi crescute din umeri de granit. Pe fața ca o săgeată, ochii de un roșu-închis păreau făuriți dintr-un foc arzând în profunzimea pietrei. Se stingeau.

Chiar și după atâtea veacuri, Kalak se cutremură văzând un clastotrăsnet atât de aproape. O mână de-a bestiei avea lungimea trupului unui om. Astfel de mâini îl ucisese înaintea și nu-i plăcuse.

Firește, moartea nu-i plăcea aproape niciodată.

Ocoli creatura, alegându-și cu mare grijă calea pe câmpul de luptă. Câmpia era un loc al bolovanilor și al stâncilor cu forme nefirești – în jurul lui Kalak se înălțau coloane dăltuite de natură –, iar leșurile împânzeau pământul. Puține plante creșteau acolo.

Colții de stâncă și movilele de piatră purtau nenumărate cicatrice. Prin locurile unde luptaseră Undeunitorii, stâncile erau sfărâmate, distruse. Uneori, ceva mai rar, trecea pe lângă gropi cu forme bizare, pline de crăpături, rămase în urma clastotrăsetelor care intraseră în luptă smulgându-se din piatră.

Multe dintre leșurile din jur erau omenești; multe nu erau. Sângele se amestecase. Roșu. Portocaliu. Violet. Cu toate că niciunul dintre trupurile căzute în jurul lui nu se clintea, în aer plutea, neclar, un amestec pâcios de sunete.

Gemete de durere, urlete de suferință. Din rarele petice de vegetație sau din mormanele de cadavre mistuite de foc se înălțau rotocoale de fum. Până și câteva bucăți de stâncă ardeau mocnit. Prăfuitorii făcuseră treabă bună.

„Dar eu am supraviețuit”, se gândi Kalak, ducându-și mâna la piept și grăbindu-se către locul întâlnirii. „De data asta chiar am supraviețuit.”

Ceea ce era periculos. Când murea, era trimis înapoi, n-avea de ales. Dar și când îi supraviețuia Devastării trebuia să se-ntoarcă. Să se ducă înapoi, într-un loc care-l îngrozea, într-un loc al durerii și al focului. Dacă se hotăra... să nu meargă acolo?

Gânduri periculoase, poate gânduri trădătoare. Își continuă drumul, grăbindu-și pașii.

Locul întâlnirii era în umbra unei stânci imense, o turlă înălțată către cer. Ca de obicei, îl aleseseră împreună, toți zece, înaintea luptei. Supraviețuitorii trebuiau să-și croiască drum până acolo, însă, în mod bizar, dintre toți ceilalți nu-l aștepta decât unul singur. Jezrien. Oare ceilalți opt muriseră, cu toții? Se prea poate. De data asta, lupta fusese năprasnică, una dintre cele mai cumplite. Dușmanul era din ce în ce mai dârz.

Ba nu. Kalak se încruntă când ajunse la baza turlei. Acolo stăteau, mândre, șapte săbii magnifice, înfipite în solul stâncos. Fiecare era o capodoperă de o formă grațioasă, inscripționată cu glife și desene. Le recunoștea pe toate. Dacă stăpânii lor ar fi murit, Armele ar fi dispărut fără urmă.

Acelea erau armele puterii, mai presus chiar și decât Crystalsăbiile. Erau unice. Prețioase. Jezrien stătea în afara inelului lor, privind către răsărit.

— Jezrien?

Silueta în alb și albastru îi aruncă o privire. Chiar și după atâtea veacuri, Jezrien părea tânăr, un bărbat de numai treizeci de ani. Barba lui neagră și scurtă era tunsă cu grijă, deși hainele cândva superbe îi erau arse și pline de sânge. Se întoarse spre Kalak, încrucișându-și brațele la spate.

— Ce-nseamnă asta, Jezrien? îl întrebă el. Unde sunt ceilalți?

— Au plecat.

Vocea lui Jezrien era calmă, adâncă, egală. Deși nu mai purtase coroană de secole, își păstrase purtările regești. Părea să știe întotdeauna ce-avea de făcut.

— Ai putea spune c-a fost un miracol. De data asta, n-a murit decât unul dintre noi.

— Talenel, zise Kalak.

Sabia lui era singura pe care n-o vedea.

— Da. A murit apărând trecerea aia de lângă fluviul nordic. Kalak dădu din cap.

Tain avea tendința să-și aleagă bătălii aparent lipsite de speranță și să le câștige. Și mai avea și tendința să moară în timp ce-o făcea. Deja ar fi trebuit să se întoarcă acolo unde stăteau, între Devastări. Locul coșmarurilor.

Kalak își dădu seama că tremura. Când devenise atât de slab?

— Jezrien, de data asta nu mă pot întoarce, zise rostind cuvintele în șoaptă, apropiindu-se și încleștându-și mâna de brațul celuilalt. Nu pot.

Și, când recunosc asta, simți că-n el se rupea ceva. Cât timp trecuse? Secole, poate chiar milenii de tortură. Era atât de greu să le ții socoteala. Focurile alea, cârligele alea, înfigându-i-se din nou în carne în fiecare zi. Pârjolindu-i pielea brațelor, apoi arzându-i grăsimea, apoi pătrunzând în os. Simțea mirosul. Atotputernicule, îl *simțea!*

— Lasă-ți sabia aici, spuse Jezrien.

— Ce?

Jezrien arată către inelul de arme.

— Am fost ales să te-aștept. Nu eram siguri c-ai supraviețuit. S-a... luat o hotărâre. E timpul să se pună capăt Pactului-Jurământ.

Kalak simți împunsătura ascuțită a groazei.

— Ce-o să ne facem?

— Ishar crede că, atâta vreme cât unul dintre noi e încă legat de Pactul-Jurământ, asta e de-ajuns. E posibil să ne aflăm la sfârșitul ciclului Devastărilor.

Kalak se uită în ochii regelui nemuritor. De pe un micptic de pământ din stânga lor se înălța fum negru. De dincolo de el îi urmăreau gemetele muribunzilor. Acolo, în ochii lui Jezrien, Kalak văzu suferință și amărăciune. Poate chiar și lașitate. Era un om atârnat de-un stei cu un fir de ață.

„Atotputernicule din ceruri”, se gândi Kalak. „Și tu ești dărâmat, nu?” Așa erau cu toții.

Kalak se apropie de o margine unde o culme prelungă domina o parte din câmpul de luptă.

Erau atât de multe leșuri, iar printre ele mergeau cei vii. Oamenii în veșminte rudimentare, ducând sulite cu vârfuri din bronz. Printre ei erau alții, în armuri scânteietoare. Un grup trecu pe lângă el, patru bărbați în haine zdrențuite din piele

tăbăcită sau dintr-o piele de calitate tare proastă, alăturându-i-se unei siluete puternice, în armură argintie, cu un model uluitor de complicat. Ce contrast! Jezrien veni lângă el.

— Toți văd în noi niște zei, șopti Kalak. Se bizuie pe noi, Jezrien. Suntem tot ce au.

— Îi au pe Radianți. Ar trebui să fie de-ajuns.

Kalak clătină din cap.

— Asta n-o să-l țină legat pe dușman. Va găsi o cale s-o ocolească. Știi c-o va face.

— Poate.

Regele Heralzilor nu-i mai oferi nicio explicație.

— Și Tain? Întrebă din nou Kalak.

Carnea arzând. Focurile. Durerea, iar și iar și iar durerea...

— Mai bine să sufere unul singur decât zece, șopti Jezrien. Părea atât de rece. Ca o umbră născută din căldură și lumină căzând peste cineva onorabil și sincer, aruncându-i în urmă această copie întunecată.

Jezrien se întoarce la inelul de săbii. Propria sa Armă căpătă substanță în mâinile lui, apărând din ceață, umedă de condens.

— S-a hotărât, Kalak. Vom merge pe căile noastre și nu ne vom căuta unii pe alții. Săbiile trebuie să rămână aici. Pactul-Jurământ se termină acum.

Își ridică arma și o înfipse în stâncă, alături de celelalte șapte. Și șovăi, cu ochii la ea, apoi își înclină fruntea și îi întoarce spatele. Ca și cum i-ar fi fost rușine.

— Ne-am ales de bunăvoie această povară. Ei bine, dacă vrem, ne putem hotărî s-o lepădăm.

— Și ce-o să le spunem oamenilor, Jezrien? Întrebă Kalak. Ce vor spune ei despre ziua de azi?

— E simplu, răspunse celălalt, îndepărtându-se. O să le spunem că, în sfârșit, au învins. E o minciună care nu cere aproape niciun efort. Cine știe? Poate se va dovedi că e un adevăr.

Kalak îl privi îndepărtându-se, pierzându-se în peisajul pârjolit.

În cele din urmă, își invocă propria sabie și o împlântă în stâncă, lângă celelalte opt. Îi întoarce spatele și plecă în direcția opusă celei în care pornise Jezrien.

Și totuși, nu se putu împiedica să privească peste umăr la inelul de săbii și la singurul loc gol. Locul unde ar fi trebuit să se afle cea de-a zecea.

A aceluia dintre ei care se pierduse. A celui pe care-l abandonaseră.

„Iartă-ne”, se gândi Kalak, apoi plecă.

CARTEA ÎNTÂI
CALEA REGILOR

4500 de ani mai târziu

PROLOG • SĂ UCIZI

„Iubirea de oameni e rece, un pârâu de munte la numai trei pași de gheață. Noi suntem ai lui. Oh, Părinte al Furtunii... suntem ai lui. N-au mai rămas decât o mie de zile până la sosirea Furtunii Eterne.”

Culeasă în prima zi a săptămânii palah din luna shash a anului 1171, cu 31 de secunde înainte de moarte. Subiectul a fost o femeie ochi-întunecați însărcinată, de vârstă mijlocie. Copilul n-a supraviețuit.

Szeth-fiu-fiu-Vallano, fără adevăr din Shinovar, se îmbrăca în alb în ziua când trebuia să ucidă un rege. Veșmintele albe erau o tradiție parshendi, pentru el străină. Dar făcea tot ce-i spuneau stăpânii săi și nu cerea niciodată explicații.

Se afla într-o încăpere mare, cu pereți de piatră, dogorită de vetrele imense care aruncau o lumină supărător de puternică asupra chefliilor, brobonindu-le pielea cu sudoare în vreme ce dansau, și beau, și zbierau, și cântau, și băteau din palme. Unii cădeau la podea cu fețele împurpurate, orgia le depășea puterile, pânțelele li se dovedeau a fi burdufuri de vin de proastă calitate. Arătau de parcă ar fi răposat, cel puțin până când îi cărau prietenii afară din sala chiolhanului către paturile care-i așteptau.

Szeth nu se legăna în ritmul tobelor, nu bea din vinul de culoarea safirului și nu se ridica să danseze. Stătea pe o banchetă din fundul încăperii – un servitor calm, în haine albe. Îl remarcau prea puțini oaspeți de la sărbătorirea semnării tratatului. Nu era decât o slugă, iar shin erau ușor de trecut cu

vederea. Mai toți oamenii de acolo, din Răsărit, îi credeau pe cei de soiul lui docili și inofensivi. Și, în general, aveau dreptate.

Toboșarii schimbă ritmul. Răpăitul tobelor îl zguduia pe Szeth ca un cvartet de inimi bătând înfundat pentru a trimite în întreaga sală valuri de sânge invizibil. Stăpânii lui, respinși de reprezentanții regatelor mai civilizate, care îi considerau sălbatici, stăteau la mese separate. Erau oameni cu pielea marmorată, neagră cu roșu. Erau numiți parshendi – veri ai unor servitori mai docili din fire, cunoscuți în cea mai mare parte a lumii drept parshi. O ciudățenie. Ei nu-și spuneau parshendi; numai alethii îi numeau astfel. Într-o traducere aproximativă, însemna „parshi în stare să gândească”. Nici-una dintre cele două părți nu părea să vadă în asta o insultă.

Parshendii aduseră muzicanții. La început, alethii ochi-luminoși șovăiseră. Considerau tobele instrumente ordinare, preferate de ochi-întunecați – oamenii de rând. Însă vinul era un mare dușman al tradițiilor și al buneicuviințe, iar elita alethi se abandona acum în voia dansului.

Szeth se ridică și începu să-și croiască drum prin încăpere. Petrecerea se prelungise; până și regele se retrăsese cu mai multe ceasuri în urmă. Dar mulți încă mai continuau să se desfete. Szeth se văzu silit să-l ocolească pe Dalinar Kholin – însuși fratele regelui – care se prăbușise, beat, la o masă mică. Îmbătrânit, dar vânjos, își tot flutura mâna, respingându-i pe cei care-l sfătuiau să meargă la culcare. Unde era Jasnah, fiica regelui? Elhokar, fiul și moștenitorul lui, stătea la masa înaltă, conducând ospățul în lipsa tatălui său.

Vorbea cu doi bărbați, un azish cu pielea întunecată – având pe obraz o pată bizară, de culoare deschisă – și un altul mai zvelt, alethi după înfățișare, care se uita întruna peste umăr.

Prietenii de chef ai moștenitorului n-aveau nicio importanță. Szeth se ținu departe de acesta și o luă pe lângă toboșarii, mergând pe la marginile încăperii. În jurul lor zburau cu mișcări iuți muzicospreni – spirite minuscule ce luaseră forma unor panglici rotitoare, translucide. Toboșarii îl văzură pe Szeth când trecu prin preajma lor. Aveau să se retragă în curând, împreună cu toți ceilalți parshendi.

Nu păreau ofenșați. Nu păreau furioși. Și totuși aveau să ncalce tratatul peste numai câteva ore. N-avea niciun sens. Dar Szeth nu punea întrebări.

Ajuns în capătul sălii, trecu pe lângă mai multe șiruri de lămpi azurii care împrăștiau o lumină uniformă, țâșnind din locurile în care peretele se unea cu podeaua. Conțineau safire impregnate cu Lumină de Furtună. O profanare. Cum puteau oamenii acelor ținuturi să întrebuințeze ceva atât de sacru pentru o simplă iluminare? Mai rău decât atât, se spunea că eruditele alethi erau pe punctul să creeze Cristalsăbii noi. Szeth spera că se lăudau cu un simplu vis. Pentru că, dacă s-ar fi petrecut *cu adevărat* una ca asta, s-ar fi schimbat lumea. Astfel încât, în final, oamenii din toate țările – din îndepărtata Thaylenah până în semeța Jah Keved – le-ar fi vorbit propriilor copii în alethi.

Impresionați oameni, acești alethi. Chiar și beți, aveau o noblețe înnăscută. Înalți și bine făcuți, bărbații purtau haine de mătase întunecată, brodate migălos cu fire de argint sau de aur, având nasturi ce coborau pe ambele părți ale pieptului. Fiecare părea un general pe câmpul de luptă.

Femeile îi întreceau în splendoare. Purtau rochiile somptuoase, mulate pe trupuri, contrastând prin culorile lor strălucitoare cu nuanțele întunecate preferate de bărbați. Mâneca stângă a fiecărei rochii era mai lungă decât dreapta, acoperind palma. Alethii aveau concepții bizare asupra buneicuviințe.

Părul de un negru intens al femeilor era prins în creștet, fie în cozi adunate în modele complicate, fie în mănunchiuri de bucle lejere. Printre șuvițe își împleteau adesea panglici de aur sau alte podoabe, precum și pietre prețioase strălucind de la Lumina de Furtună. Superb. Profanator, dar superb.

Szeth ieși din sala de petrecere pentru a trece pragul celei în care se desfășura Banchetul Cerșetorilor. Respectând tradiția alethi, era o încăpere în care câțiva dintre cei mai săraci oameni din oraș, bărbați și femei deopotrivă, aveau parte de un ospăț, o completare a celui de care se bucurau regele și oaspeții săi. Un bărbat cu fire cărunte în lunga sa barbă neagră apărură în cadrul ușii, împleticindu-se și zâmbind prosteste – Szeth nu-și dădu seama dacă de prea mult vin sau fiindcă avea mintea slabă.

— M-ai văzut? întrebă bărbatul, cu voce neclară.

Pe urmă răsese și începu să vorbească păsărește, întinzând mâna după un burduf cu vin. Așadar, până la urmă era beat. Atingându-l în treacă, Szeth își continuă drumul pe lângă și-rul de statui ale celor Zece Heralzi din străvechea religie vorină. Jezerezeh, Ishi, Talenelat. Îi numără și văzu că nu erau decât nouă. Lipsa unuia sărea în ochi. De ce fusese înlăturată statuia lui Shalash? Regele Gavilar avea faima unui practicant pios al cultului vorin. Mult prea pios, după părerea unora.

Coridorul cotea la dreapta, urmând conturul palatului boltit. Se aflau la etajul ocupat de rege, cu două niveluri deasupra solului, înconjurați de pereți de stâncă, așa cum erau și podeaua, și plafonul. O altă profanare. Nu se cădea să mergi pe stâncă. Dar ce-i trecea lui prin gând? Nu era decât un fără adevăr. Făcea ce-i porunceau stăpânii lui.

În ziua aceea, asta-nsemna să poarte alb. Pantaloni albi și lejeri, legați în talie cu o funie, iar pe deasupra lor o cămașă transparentă, cu mâneci lungi, desfăcută în față. Veșmintele albe ale unui ucigaș erau o tradiție parshendi. Stăpânii lui îi explicaseră de ce, cu toate că el nu întrebese.

Alb ca să fii curajos. Alb ca să nu te pierzi în întuneric. Alb ca să-ți avertizezi.

Pentru că dacă voiai să asasinezi un om, el avea dreptul să te vadă venind.

Szeth o luă la dreapta, pe culoarul care ducea drept către camerele regelui. Pe pereți ardeau torțe, dar lumina lor nu-i ajungea, era ca o fiertură subțire după un post îndelungat. În jurul flăcărilor dansau focspreni minusculi, ca niște insecte din lumină închegată. Torțele nu-i erau de niciun folos, își du-se mâna către propria pungă, în căutarea sferelor pe care le conținea, dar șovăi când văzu apărându-i în față mai multe lumini albastre: două lămpi cu Lumină de Furtună prinse de perete, safire strălucitoare, răspândind incandescența din adâncul lor. Se apropie de una dintre ele și-și ridică mâna ca să-și așeze, ca pe o cupă, în jurul nestematei înfășurate în sticlă.

— Tu, de-acolo! strigă o voce în alethi.

La răscrucea coridoarelor stăteau doi străjeri. Pază dublă, fiindcă în noaptea aceea în Kholinar se aflau sălbatici veniți de dincolo de granițe. Era adevărat, niște sălbatici despre care se presupunea că le deveniseră aliați, însă alianțele se puteau dovedi foarte firave.

Acea n-avea să dureze nici măcar o oră.

Szeth îi privi pe cei doi apropiindu-se. Erau înarmați cu sulițe; nu erau ochi-luminoși, așa că n-aveau dreptul să poarte sabie, însă platoșele lor roșii erau împodobite, așa cum le erau și coifurile. Or fi fost ochi-întunecați, dar se numărau printre cetățenii de rang înalt, ocupând în garda regală poziții ce impuneau respect.

Cel din frunte se opri la o distanță de câțiva pași și vorbi, gesticulând cu sulița.

— Pleacă imediat! N-ai ce căuta aici.

Avea tenul închis la culoare specific alethilor și o mustață subțire care îi înconjură gura, devenind barbă în partea de jos. Szeth nu se clinti.

— Ei? spuse străjerul. Ce mai aștepți?

Szeth respiră adânc, absorbind Lumina de Furtună. O simți scurgându-se în el, aspirată din perechea de lămpi cu safir de pe perete, parcă suptă odată cu aerul tras în adâncul pieptului. Și se dezlănțui în el, iar coridorul deveni dintr-odată mai întunecos, căzând în umbră ca un vârful de deal ascuns luminii soarelui de un nor fugărit de vânt.

Szeth simți căldura Luminii, îi simți furia ca pe o furtună împlântată direct în venele sale. Puterea ei era înviorătoare și în același timp periculoasă, îl îmboldea să intre în acțiune. Să se miște. Să lovească.

Își ținu răsuflarea și se agăță de Lumina de Furtună. Încă o mai simțea prelingându-se în afară. Nu putea să fie reținută decât pentru scurt timp – cel mult câteva minute. Se scurgea, căci trupul omenesc era un vas prea poros. Auzise că Pustiitorii izbuteau s-o păstreze în totalitate. Dar ei existaseră măcar? Pedepsa lui spunea că nu. Onoarea lui le cerea existența.

Arzând de energie sacră, Szeth se întoarse spre străjeri. Cei doi vedeau că el pierdea Lumină de Furtună, că îi ieșea din piele încolăcindu-se în rotocoale, ca un fum luminiscent. Bărbatul din față își îngustă ochii, încruntându-se. Szeth era sigur că nu mai văzuse așa ceva în toată viața lui. Din câte știa, îi ucisese pe toți umblătorii pe piatră care zăriseră vreodată ce putea face.

— Ce... ce ești?

Vocea străjerului devenise nesigură.

— Spirit sau om?

— Ce sunt? șopti Szeth, cu un strop de Lumină scurgându-i-se de pe buze în timp ce se uita în lungul coridorului, pe lângă bărbatul din fața lui. Sunt... În măsură să spun că-mi pare rău.

Clipi, Ancorându-se de punctul îndepărtat pe care-l fixa cu privirea. Lumina de Furtună ieși din el răbufnind și răcindu-i pielea, și pământul încetă imediat să-l mai atragă. Se trezi în schimb atras către punctul ales – ca și cum, pentru el, direcția pe care o avea drept țintă ar fi însemnat, dintr-odată, în jos.

Era o Ancorare de Bază, prima dintre cele trei tipuri de Ancorări. Îl înzestra cu puterea de a manevra orice lucru care-i lega pe oameni de pământ, fie că era o forță, un spren sau un zeu. Prin ea putea să lege oamenii sau obiectele de diverse suprafețe sau de diverse direcții.

Din perspectiva lui, coridorul era acum un puț adânc în care se prăbușea, iar cei doi străjeri stăteau pe una dintre laturi. Primiră șocați loviturile de picior, câte una pentru fața fiecăruia, cu care-i azvârli într-o parte. Szeth își schimbă direcția privirii și se Ancoră de podea. Lumina se scurse din el. Podeaua redeveni partea de jos și ateriză între cei doi bărbați, cu hainele trosnindu-i în timp ce de pe ele cădeau fulgi de promoroacă. Se ridică și începu să-și cheme Cristalsabia.

Unul dintre străjeri își căută sulița pe bâjbâite. Szeth întinse mâna în jos, către el, și îi atinse umărul uitându-se în sus. Își concentrează privirea într-un punct de deasupra sa, dorind să-și trimită lumina din trupul său într-al străjerului și Ancorându-l pe bietul om de tavan.

Soldatul țipă, șocat, când ceea ce fusese *sus* ajunsese pentru el *jos*. Cu lumina scursă din propriul trup în urma lui, se izbi de tavan și scăpă sulița. Fiindcă nu fusese Ancorată direct, arma căzu zăngănind pe podea, alături de Szeth.

Să ucizi. Era cel mai mare păcat. Și, cu toate acestea, Szeth stătea acolo, fără adevăr, profanând cu pașii săi piatra folosită pentru construcție. Și lucrurile n-aveau să se sfârșească aici. Nu exista decât o singură viață pe care, fiind un fără adevăr, n-avea dreptul s-o ia.

Și aceea era viața lui.

La a zecea bătaie a inimii sale, Cristalsabia îi căzu în mâna care-o aștepta. Căpătă formă ca și cum s-ar fi condensat din ceață, cu stropi de apă pe toată lungimea sa metalică. Avea o

Cristalsabie lungă și subțire, cu ambele muchii ascuțite, dar mai mică decât majoritatea celorlalte. Cu o legănare a mâinii, făcând cu vârful ei o despicătură în podeaua de piatră, o trece prin gâtul celui de-al doilea străjer.

Și Cristalsabia ucise într-un mod bizar, ca de obicei: cu toate că tăia cu ușurință piatra, oțelul și orice altceva era lipsit de viață, metalul i se încețoșă când atinse pielea vie. Străbătu gâtul străjerului fără să lase nicio urmă, dar, în clipa trecerii, ochii omului fumegară și se aprinseră. Se înnegriă și i se zbârciră în cap, și se prăbuși, mort, cu fața-n jos. O Cristalsabie nu tăia carnea vie: despica însuși sufletul.

Sus, primul străjer icni. Reușise să se ridice în picioare, deși le avea proptite de tavan.

— Un Cristalpurător! strigă el. Un Cristalpurător atacă pe coridorul regelui! La arme!

„În sfârșit”, își spuse Szeth. Modul în care folosea el Lumina de Furtună nu le era cunoscut străjerilor, dar puteau să recunoască o Cristalsabie.

Se aplecă și ridică sulița căzută de sus. În clipa aceea, eliberă răsuflarea pe care și-o ținea din momentul când trăsese în el Lumina de Furtună. Îl păstra în viață atâta vreme cât o avea în el, dar cele două lămpi nu conținuseră o cantitate prea mare, așa că în curând avea să fie nevoit să-nceapă să respire. Și, odată ce nu-și mai ținu răsuflarea, lumina începu să se prelingă mai repede.

Propti coada suliței în podeaua de piatră, apoi se uită în sus. Străjerul de pe tavan amuți, cu ochii larg deschiși când poalele cămășii începură să-i alunece în jos, către podea, odată ce pământul își reafirmă supremația. Lumina care i se scurgea din trup se împuțina.

Se uită în jos, la Szeth. La vârful suliței, îndreptat chiar spre inima lui. Spaimospreni violeți i se târau în jur, pe tavan.

Lumina se termină. Străjerul căzu.

Țipă când se izbi de sulița care-i străpunse pieptul. Szeth lăasă sulița să se prăbușească, atrasă de trupul ce i se zvârcolea la un capăt, către podeaua pe care o izbi cu o bufnitură. Cu Cristalsabia în mână, intră pe un coridor lateral, urmărind planul palatului, pe care-l memorase. Se repezi dincolo de un colț și se lipi de perete chiar în clipa când un grup de stră-

jeri ajunse la cei doi morți. Nou-veniții începură imediat să strige, dând în continuare alarma.

Instrucțiunile lui erau clare. Ucide-l pe rege și ai grijă să fii văzut când o faci. Trebuia să-i lase pe alethi să afle că venea și ce făcea. De ce? De ce acceptaseră parshendii tratatul, numai ca să trimită un asasin chiar în noaptea când îl semnaseră?

Pe pereții coridorului în care se afla străluceau mai multe nestemate. Regelui Gavilar îi plăcea să-și arate luxul și n-avea de unde să știe că lăsase izvoare de forță pe care Szeth le putea folosi pentru Ancorările sale. Ceea ce făcea el nu se mai văzuse de milenii. Istoria acelor vremuri era inexistentă, iar legendele înfiorător de inexacte.

Szeth aruncă o privire în urmă, pe coridor. Unul dintre străjerii de la răscruce îl zări, îl arătă cu degetul și începu să strige. El se asigură că-l vedea toată lumea foarte bine, apoi se îndepărtă în goană. Răsufală adânc în timp ce alerga, absorbind Lumina de Furtună din lămpi. Și, cu ea, trupul lui prinse viață, viteza îi crescuse, energia i se adună în mușchi, părând gata să explodeze. În el, Lumina deveni furtună; sângele îi bubuia în urechi. Era cumplit și minunat în același timp.

În față i se deschideau două coridoare, câte unul în fiecare parte. Deschise ușa unei magazii dintr-o smucitură, apoi șovăi preț de-o clipă suficient de îndelungată pentru ca de după colț să apară un străjer și să-l vadă dând buzna înăuntru. Pregătindu-se de Ancorare Compactă, își înălță brațele și îi porunci Luminii de Furtună să se adune acolo, ceea ce îi făcu pielea să se lumineze dintr-odată, radiind. Apoi își îndreptă brusc mâna către cadrul ușii, împroșcându-l cu un jet de luminiscentă albă, ca și cum l-ar fi stropit cu vopsea. Trânti ușa chiar în clipa sosirii străjerilor.

Lumina de Furtună ținea ușa prinsă de toc cu forța a o sută de brațe. O Ancorare Compactă lega lucrurile unele de altele, ținându-le strâns lipite până se termina toată Lumina. Era necesar mai mult timp decât la o Ancorare de Bază pentru a crea legătura – și secătuia mult mai repede Lumina. Mânerul ușii se zgudui și când, în timp ce o voce cerea să se-aducă o secure, străjerii începură să se-arunce cu toată forța în tăblia e. În lemn apărură crăpături.

Szeth traversă încăperea cu pași iuți, șerpuind printre mobilele acoperite cu pânză care se aflau înăuntru. Erau din stofă roșie și din lemn extrem de scump. Ajunse la peretele din partea opusă și se pregăti pentru o altă blasfemie – înălță Cristalsabia și făcu o tăietură orizontală în piatra de un cenușiu întunecat. Roca se despica ușor; o Cristalsabie putea să taie obiecte neînsuflețite. Urmară două tăieturi verticale și încă una la baza lor, conturând un bloc de piatră mare, pătrat. Își apăsă mâna în el, dorind să trimită Lumina de Furtună în piatră.

În spatele lui, ușa încăperii începu să crape. Se uită peste umăr și se concentrează asupra ei în timp ce se zgâlțâia, Ancorând blocul de piatră în direcția aceea. Pe haine i se formară cristale de promoroacă – era nevoie de foarte multă Lumină de Furtună ca să Ancorezi ceva atât de mare. Vijelia din el se domoli, ca o ploaie furtunoasă preschimbata în burniță.

Făcu un pas în lateral. Imensul bloc de piatră se cutremură, alunecând în încăperea, în mod firesc, ar fi fost imposibil să-l clintești din loc. Propria greutate l-ar fi ținut pe piatra de dedesubt, însă acum aceeași greutate îl eliberă; pentru el, direcția în care se afla ușa încăperii însemna jos. Cu un scrâșnet gros, alunecă din perete și se rostogoli prin aer, strivind mobila.

Soldații izbutiră în scurt timp să treacă prin ușă și intrară împleticindu-se, chiar în clipa când îi zdrobi blocul enorm.

Szeth întoarse spatele sunetului cumplit în care urletele se amestecau cu trosnetul lemnului crăpat și al oaselor frânate. Se aplecă și trecu prin noua deschidere, ajungând pe culoarul din exterior.

Înainta încet, absorbind Lumină de Furtună din lămpile pe lângă care trecea, aducând-o în el și stârnindu-și din nou furtuna din interior. Lămpile pâliră și coridorul se întunecă. În capăt se afla o ușă groasă din lemn și, când se apropie, din zidărie începură să iasă șerpuind spaimospreni mărunți, ca niște globuri violete și vâscoase, îndreptându-se către ușă. Erau atrași de groaza pe care-o simțeau de partea cealaltă.

Szeth împinse ușa și intră pe ultimul coridor care ducea spre camerele regelui. De o parte și de alta a culoarului erau vase înalte, din ceramică roșie, iar în golurile dintre ele stă-

teau oșteni agitați. Flancau un covor lung, îngust. Era roșu, ca un râu de sânge.

Sulițașii din față nu așteptară să se apropie. Se avântară spre el în fugă, înălțându-și sulițele scurte. Szeth lovi cu palma în lateral, împingând Lumina de Furtună în cadrul ușii și folosind al treilea și ultimul tip de Ancorare, Ancorarea Inversă, care acționa cu totul altfel decât celelalte două. Nu făcea cadrul ușii să emită Lumina de Furtună; de fapt, părea să absoarbă lumina din apropiere, înconjurându-se de o penumbră stranie.

Soldații își aruncară sulițele și Szeth rămase nemișcat, cu mâna pe cadrul ușii. Pentru Ancorarea Inversă era nevoie de atingerea lui neîntreruptă, dar, comparativ cu celelalte două, consuma puțină Lumină de Furtună. În timpul ei, orice se apropia de el – și mai ales obiectele ușoare, era atras în schimb chiar către locul de Ancorare.

Sulițele își schimbă direcția în aer, despărțindu-se unele de altele în jurul lui și înfigându-se în cadrul de lemn. Când le simți lovind, se avântă în aer și se Ancoră pe sine însuși de peretele din dreapta, cu tălpile plesnind zgomotos piatra.

Își modifică pe loc perspectiva. Pentru ochii lui, nu el stătea pe perete, ci oștenii, cu covorul roșu ca sângele întinzându-se între ei ca o tapiserie lungă. Szeth făcu un salt în lungul coridorului, lovind cu Cristalsabia, trecând-o prin gâturile a doi dintre bărbații care-și aruncaseră sulițele spre el. Ochii acestora arseră, iar ei se prăbușiră.

Ceilalți străjeri de pe coridor începură să intre în panică. Unii încercară să-l atace, alții strigară, cerând întăriri, iar alții i se feriră speriați din cale. Atacatorii săi erau neliniștiți – dezorientați de straniețea loviturilor menite cuiva care atârna de un perete. El seceră câțiva, apoi se avântă în aer, se roti și se Ancoră din nou de pământ.

Ajunse pe podea în mijlocul oștenilor. Complet înconjurat, dar ținând în mâini o Cristalsabie.

După cum spuneau legendele, Cristalsăbiile fuseseră purtate mai întâi de Cavalerii Radianți, cu nenumărate ere în urmă. Daruri primite de la zeul lor, le îngăduiau să lupte cu ororile pietrei și ale focului, de zeci de stânceni înălțime, dușmani cu ochii arzând de ură, Pustiitorii. Când pielea dușma-

nului tău era la fel de dură ca piatra însăși, oțelul se dovedea nefolositor. Era nevoie de ceva făurit de o mână divină.

Szeth se ridică din poziția ghemuită, cu hainele lui albe și largi unduindu-se, cu dinții scrâșnind, revoltat de propriile păcate. Lovi, cu lama licărind când reflectă lumina torțelor. Cu mișcări largi, elegante. Trei străjeri, apoi încă unul. Nu putea nici să-și astupe urechile ca să n-audă urletele care urmară, nici să-și ferească privirea ca să nu vadă oamenii care cădeau. Se prăbușeau în jurul lui ca jucăriile trântite de lovitura nepăsătoare a unui picior de copil. Dacă Sabia atingea și ra spinării unui om, acesta murea cu ochii arzându-i. Dacă trecea printr-un braț sau printr-un picior, atingând măduva osului, ucidea brațul sau piciorul acela. Un oștean se îndepărtă de el împleticindu-se, cu un braț legănându-i-se inutil din umăr. N-avea să-l mai simtă și nici să-l mai poată folosi vreodată.

Își lăsa Cristalsabia în jos, stând printre leșuri cu ochi de cenușă. Acolo, în Alethkar, oamenii povesteau adesea legende despre greu câștigata victorie a oamenilor asupra Pustitorilor. Dar, când armele făurite ca să lupte împotriva coșmarurilor se întorceau împotriva oștenilor obișnuiți, viețile oamenilor nu mai valorau într-adevăr aproape nimic.

Szeth se întoarse cu spatele și-și continuă drumul, călcând cu tălpile papucilor pe covorul roșu, moale. Cristalsabia strălucea, ca întotdeauna, argintie și curată. Când omorai pe cineva cu o astfel de lamă, nu curgea sânge. Asta părea să fie un semn. Cristalsabia nu era nimic mai mult decât o unealtă: nu putea fi învinuită pentru omoruri.

Ușa din capătul culoarului se deschise brusc. Szeth îngheță când un mic grup de soldați dădu buzna afară, însoțind un bărbat în robă regală, cu capul aplecat, ca și cum ar fi vrut să se ferească de săgeți. Oștenii purtau uniforme de un albastru intens, culoarea Gărzii Regelui, și cadavrele nu-i făcură să se oprească, privindu-le cu gura căscată. Știa la ce să se aștepte din partea unui Cristalpurtător. Deschiseră o ușă laterală și își conduseră protejatul dincolo de ea, mai mulți îndreptându-și sulițele spre Szeth în timp ce se retrăgeau, mergând cu spatele.

Din apartamentul regelui mai ieși cineva; un bărbat într-o armură sclipitoare, albastră, făcută din plăcuțe netede, lega-

te între ele. Spre deosebire de armurile obișnuite, aceea nu avea nici piele, nici zale în locurile unde se îmbinau plăcuțele – ci doar alte plăcuțe, mai mici, prinse laolaltă cu o precizie laborioasă. Armura era superbă, cu albastrul încrustat cu fâșii de aur pe marginea fiecărei plăcuțe și coiful împodobit cu trei șiruri ondulate de aripi mărunte, ca niște coarne.

O Cristalarmură, care era de obicei purtată împreună cu o Cristalsabie. Nou-venitul avea și o Cristalsabie imensă, de aproape un stâjnen, împodobită pe toată lungimea lamei cu desene înfățișând flăcări, o armă din metal argintiu care strălucea atât de tare încât părea să dogorească. O armă creată ca să măcelărească zei întunecați, perechea mai mare a celei din mâna lui Szeth.

El șovăi. Nu recunoștea armura; nu fusese prevenit din timp că urma să primească acea însărcinare și n-avusese când să memoreze diversele tipuri de Armuri și de Săbii posedate de Alethi. Dar cu un Cristalpurtător trebuia să lupte înainte de a pleca în urmărirea regelui; nu putea să lase un asemenea dușman în urmă.

În plus, poate că un Cristalpurtător izbutea să-l înfrângă, să-lucidă, punând capăt vieții lui mizerabile. Ancorările lui nu puteau acționa direct împotriva cuiva în Cristalarmură, iar aceasta îmbunătățea abilitățile omului, îi dădea mai multă putere. Onoarea nu-i îngăduia lui Szeth să trădeze misiunea încredințată, nici să-și caute moartea. Dar, dacă ea sosea, avea s-o întâmpine cu bucurie.

Cristalpurtătorul atacă, iar Szeth se Ancoră pe partea laterală a coridorului, sări răsucindu-se și se opri pe perete. Făcu mai multe salturi înapoi, cu Sabia în poziție de luptă. Cristalpurtătorul intră într-o postură agresivă, alegând una dintre cele preferate acolo, în ținuturile răsăritene. Mișcările erau mai vioaie decât te-ai fi așteptat de la un bărbat într-o armură atât de voluminoasă. Cristalarmura era ceva deosebit, tot atât de vechi și de magic precum Cristalsabia care o completa.

Cristalpurtătorul atacă iarăși. Szeth sări într-o parte și se Ancoră de tavan, în timp ce Sabia celuilalt creștea un perete. Simțind fiorul înfruntării, Szeth se avântă și atacă de sus în jos, ținându-i coiful.

Bărbatul se aplecă, sprijinindu-se într-un genunchi, iar Sabia lui Szeth despică aerul.

Acesta se retrase dintr-un salt când Cristal Purtătorul își avântă lama în sus, spintecând tavanul. Szeth n-avea Armură. Și nici nu se străduia să-și facă rost. Ancorările lui interferau cu nestematele care dădeau putere Cristal Purtătorului, așa că trebuia s-aleagă fie una, fie alta.

În timp ce omul regelui se răsucea, Szeth începu s-alerge pe tavan. Așa cum era de așteptat, celălalt își roti din nou sabia, iar el sări într-o parte, rostogolindu-se în aer. Rotirea odată încheiată, se avântă într-un salt scurt și se Ancoră din nou de podea. Apoi se răsuci, ca să poată coborî înapoia Cristal Purtătorului, și îl izbi cu sabia în spatele rămas descoperit.

Din nefericire, Armura oferea un mare avantaj: putea să blocheze o Cristalsabie. Arma lui Szeth lovi cu putere, făcând ca pe spatele armurii să apară un păienjeniş de linii strălucitoare, iar Lumina de Furtună începu să se scurgă nestânjenită din ele. Spre deosebire de metalul obișnuit, Cristalar-mura nici nu se adâncea în locul unde primise o lovitură, nici nu se îndoia. Ca s-o străpungă, Szeth ar fi trebuit să-și nime-rească adversarul de două ori exact în același loc.

Se feri cu un salt când acesta își rezezi arma cu furie, încercând să-i reteze genunchii. Furtuna din interiorul său îl avantaja pe Szeth în multe feluri – oferindu-i inclusiv abilitatea de a-și reveni rapid după rănille mărunte. Dar nu i-ar fi refăcut membrele tăiate de o Cristalsabie.

Se învârti în jurul Cristal Purtătorului, apoi își alese un moment potrivit și se rezezi către el. Potrivnicul său își avântă din nou arma, dar el se grăbi să se Ancoreze de tavan. Țâșni în aer, ajungând deasupra Sabiei în mișcare, apoi se Ancoră din nou de podea. Lovi în timp ce *ateriza*, dar Cristal-purtătorul își reveni repede și execută o lovitură perfectă de răspuns, ratându-l pe Szeth cu un mai mult decât grosimea unui deget.

Bărbatul mânua lama cu o măiestrie periculoasă. Mulți Cristal Purtători depindeau într-o prea mare măsură de puterea armei și a armurii. El nu era așa.

Szeth sări pe perete și se lansă într-o succesiune de atacuri scurte și rapide, ca un țipar plesnind apa. Cristal-purtătorul pară cu mișcări largi, contraatacând rapid. Lungimea Sabiei lui îl ținea pe Szeth la distanță.

„Durează prea mult!” își zise Szeth. Dacă regele apuca să fugă și să se ascundă, el n-avea să-și îndeplinească misiunea, indiferent câți oameni ar fi ucis. Se avântă într-un nou atac, dar Cristalpurătorul îl sili să se retragă. Fiecare secundă a luptei li se adăuga celor în care regele putea să scape.

Era momentul să fie nechibzuit. Se lansă în aer, Ancorându-se de capătul opus al coridorului și căzu către adversar cu picioarele înainte. Acesta lovi fără șovăire, dar Szeth se Ancoră pieziș de podea și căzu imediat. Cristalsabia șuieră prin aerul de deasupra lui.

Ateriză ghemuindu-se și-și folosi inerția ca să se azvârle în față, apoi își rezezi arma, alegându-și drept țintă coastele Cristalpurătorului, unde îi crăpase armura. Îl izbi cu toată puterea. Plăcuța lovită a armurii se sfărâmă, împrăștiind fărâme de metal topit. Cristalpurătorul gemu, căzând într-un genunchi și ducându-și o mână spre coaste. Szeth își ridică piciorul, aruncându-și adversarul pe spate cu o lovitură a cărei forță era sporită de Lumina de Furtună.

Cristalpurătorul masiv se izbi de ușa apartamentului regelui, spărgând-o și prăbușindu-se pe jumătate în încăperea de dincolo de ea. Szeth îl abandonează, năpustindu-se în schimb către ușa din dreapta, în urmărirea regelui. Intră pe un culoar acoperit cu un covor roșu identic și lămpile cu Lumină de Furtună de pe pereți îi oferă șansa să-și reîncarce fur-tuna interioară.

Energia se aprinse din nou în el și începu să alerge mai repede. Dacă obținea un avans considerabil, putea să se ocupe de rege și să reia lupta cu Cristalpurătorul. N-avea să fie ușor. O Ancorare Totală de cadrul unei uși n-ar fi putut opri un Cristalpurător, iar Armura îi permitea bărbatului să alerge cu o viteză supraomenească. Szeth se uită peste umăr.

Cristalpurătorul nu-l urmărea. În Armura lui, stătea în capul oaselor, părând năucit. El abia îl mai zărea, așezat în cadrul ușii, înconjurat de sfărâmaturi de lemn. Poate că-l rănise mai grav decât credea.

Sau poate...

Szeth încremeni. Se gândi la capul plecat al bărbatului care fugise, la fața lui ascunsă în umbră. Cristalpurătorul încă n-o pornise în urmărirea lui. Era un luptător atât de iscusit!

Se spunea că foarte puțini bărbați puteau rivaliza cu Gavilar Kholin în mânuirea sabiei. Oare era cu putință?

Se întoarse spre stânga și apoi o luă înapoi, încrezându-se în instinctele sale. Imediat ce-l zări, Cristalpurtătorul se ridică vioi în picioare. Szeth începu să alerge mai repede. Care era cel mai sigur loc în care să se adăpostească regele? Să-și fi pus viața în mâinile unor străjeri și să fi fugit? Sau, apărât de o Cristalarmură, să fi fost lăsat în urmă, luat drept un oștean din gardă?

„Ingenios”, medită Szeth, în timp ce fostul Cristalpurtător apatic lua din nou o poziție de luptă. Îl atacă imediat, cu o vigoare reînnoită, repezindu-și Sabia într-o rafală de lovituri. Cristalpurtătorul – regele – îi răspunse agresiv, cu mișcări largi și iuți. Szeth se feri de una dintre loviturile lui și simți arma trecând la o distanță de numai câteva degete de el. Își calculează următoarea mișcare, apoi se avântă, trecând pe sub Sabia cu care riposta adversarul.

Așteptându-se la o altă lovitură din lateral, regele se răsuși, protejându-și cu brațul gaura din Armură. Iar asta-i îngădui lui Szeth să treacă în fugă pe lângă el, intrând în apartamentul regal.

Regele se întoarse în aceeași direcție și se repezi pe urmele lui, dar Szeth alergă prin încăperea bogat mobilată, cu mâna zvăcnindu-i în toate părțile și atingând toate mobilele pe lângă care trecea. Se îmbibă cu Lumină de Furtună și le Ancoră de un punct aflat în spatele regelui. Ca și cum ar fi întors camera pe-o parte, se rostogoliră toate, canapele, scaune și mese, căzând către regele luat prin surprindere. Gavilar făcu greșeala de a le ciopârți cu Cristalsabia lui. Arma tăie cu ușurință o canapea mare, dar bucățile căzură totuși peste el, făcându-l să se clatine pe picioare. Pe urmă îl pocni un taburet, trântindu-l la podea.

Regele se rostogoli, dându-se la o parte din calea mobilei, și atacă, cu Lumina de Furtună scurgându-i-se din Armură prin crăpături. Szeth se concentrează, apoi se avântă în aer, Ancorându-se, în timp ce Gavilar se apropia, de un punct din spate și din dreapta. Se feri cu mare repeziciune de lovitura regelui, apoi folosi de două ori Ancorarea de Bază, legându-se de două puncte aflate unul după altul în fața lui. Lumina de Furtună îi ieși din trup într-o răbufnire, își simți

hainele înghețând și fu atras către rege cu o viteză de două ori mai mare decât a unei căderi obișnuite.

Poziția regelui trăda surprinderea acestuia când adversarul se clătină în aer și apoi, legănându-se, se răsuci către el. Szeth îl lovi cu Sabia în coif, apoi se Ancoră imediat de tavan și căzu în sus, izbindu-se de acoperișul de piatră. Se Ancorase de prea multe locuri, într-o succesiune prea rapidă, și trupul i se dezorientase, făcându-l să se oprească greoi, lipsit de eleganță. Se săltă în picioare, împleticindu-se.

Sub el, regele se dădu înapoi, căutând o poziție din care să-l poată ataca. Coiful îi crăpase și pierdea Lumină de Furtună, așa că stătea astfel încât să-și protejeze partea în care plăcuța din armură îi era spartă. Lovi cu o singură mână, întinzându-și-o spre tavan. Szeth se grăbi să se Ancoreze astfel încât să coboare, gândindu-se că atacul regelui avea să-l împiedice să riposteze la timp.

Dar își subestima adversarul. Gavilar păși sub sabia lui, gândindu-se, increzător, că propriul său coif avea să absoarbă lovitura. Chiar în clipa când acesta o primi – sfărâmându-se – mâna lui liberă zvâcni, izbindu-și adversarul în față cu pumnul înmănușat.

În ochii lui Szeth fulgeră o lumină orbitoare, în contrast cu durerea zdrobitoare ce îi cuprinse întreaga față. Totul se încețoșă și vederea prinse să i se-ntunece.

Durere. Atât de multă *durere!*

Țipă, cu Lumina de Furtună părăsindu-l năvalnică, și se izbi cu spatele de ceva tare. De ușile balconului. O altă durere îi răbufni de-a latul umerilor, de parc-ar fi fost înjunghiat cu o sută de pumnale, și căzu rostogolindu-se pe podea înainte de a se opri, cu toți mușchii vibrând. Lovitura ar fi ucis un om obișnuit.

„N-am timp pentru durere. N-am timp pentru durere. N-am timp pentru durere!”

Clipi și scutură din cap, cu lumea păcloasă și întunecată în fața ochilor. Orbise? Nu. Afară era întuneric. Se afla pe balconul de lemn; forța loviturii îl aruncase prin uș. Ceva cădea cu zgomot surd. Pași grei. Cristalpurătorul.

Szeth se ridică împleticindu-se și privind amețit. Sângele îi izvora din tâmplă și Lumina de Furtună i se înălța din piele, orbindu-i ochiul stâng. Lumina. Lumina avea să-l vindece,

dacă era cu putință. Falca îi atârna, desprinsă. Ruptă? Își scăpase Cristalsabia din mână.

În față i se mișcă o umbră masivă; armura Cristalpurtătorului pierduse destul de multă Lumină de Furtună și mergea cu greutate. Dar se apropia.

Cu un strigăt, Szeth îngenunche și îmbibă cu Lumină balconul de lemn, Ancorându-l de pământul de dedesubt. În jurul său, aerul îngheță. Furtuna se dezlănțui, călătorindu-i prin brațe, către lemn. Ancoră balconul de jos, o dată și încă o dată. Făcu a patra Ancorare când Gavilar păși peste pragul acestuia. Balconul se clătină sub greutatea adăugată. Lemnul crăpă sub apăsare.

Cristalpurtătorul ezită.

Szeth Ancoră balconul de dedesubt pentru a cincea oară. Suporturile acestuia se sfărâmară și se desprinse cu totul de clădire. În ciuda durerii din falca ruptă, Szeth țipă când își folosi ultimul rest de Lumină de Furtună ca să se Ancoreze pe sine de peretele clădirii. Căzu într-o parte, trecând pe lângă Cristalpurtătorul șocat, apoi se izbi de perete și se rostogoli.

Balconul se prăbuși, cu regele privind năucit în sus când îi fugi de sub picioare. Căderea fu scurtă. Szeth privi cu un aer solemn – cu vederea încă încețoșată și cu un ochi încă orb – construcția de lemn care se strivea de solul stâncos. Zidul palatului vibra, iar trosnetul lemnului sfărâmat reverberă de clădirile din jur.

Aflat încă pe zid, Szeth gemu, ridicându-se în picioare. Se simțea slăbit, își folosise Lumina de Furtună prea repede, forțându-și prea tare corpul. Coborî împleticit pe perete și se apropie de resturile balconului, abia reușind să se țină pe picioare.

Regele încă mai mișca. Cristalarmura ar fi trebuit să ofere protecție în cazul unei asemenea căderi, dar o bucată mare de lemn însângerat era împlântată în coasta lui Gavilar, străpungându-l în locul de unde lipsea plăcuța distrusă mai devreme de Szeth. Acesta îngenunche și îi cercetă chipul schimonosit de durere. Trăsături puternice, bărbie pătrată, barbă neagră, vârstată cu alb, ochi de un verde-deschis izbitor. Gavilar Kholin.

— Mă... așteptam... să vii, spuse regele, respirând întretăiat.

Szeth își duse mâna către platoșa lui și trase de curelele care o fixau. Se desfăcură, și el îndepărtă partea din față, scoțând la vedere nestematele din interior. Două erau strivite și se întunecaseră cu desăvârșire. Trei continuau să strălucească. Amorțit, Szeth respiră adânc, absorbind Lumina.

Furtuna se dezlănțui iarăși. Din obraz i se înalță din nou Lumină, refăcându-i pielea și oasele. Durerea era încă puternică; Lumina de Furtună nu vindeca instantaneu. Era nevoie de mai multe ore ca să-și revină.

Regele tuși.

— Poți să-i spui... lui Thaidakar... că a făcut-o prea târziu...

— Nu știu despre cine vorbești, zise Szeth, ridicându-se, iar cuvintele îi sunară neclar din cauza falcii rupte.

Își întinse mâna într-o parte și își rechemă Crystalsabia. Regele se încruntă.

— Atunci cine...? Restares? Sadeas? Nu m-am gândit niciodată...

— Stăpânii mei sunt parshendii, spuse Szeth.

După zece bătăi de inimă, Sabia îi căzu în mână, umedă de ceață.

— Parshendii? N-are niciun sens.

Gavilar tuși și mâna îi tremură când și-o duse la piept și căută pe bâjbâite într-un buzunar. Scoase o mică sferă de cristal, aninată de un lăntșor.

— Trebuie să iei asta. Nu trebuie să ajungă la ei, adăugă părând uluit. Spune-i... spune-i fratelui meu... că trebuie să găsească cele mai importante cuvinte pe care le poate rosti un bărbat...

Gavilar încrămeni.

Szeth ezită, apoi îngenunche și luă sfera. Era stranie, nu semăna cu nimic din ceea ce mai văzuse până atunci. Deși era complet întunecată, părea, cumva, să strălucească. Cu o lumină neagră.

„Parshendii?” spusese Gavilar. „N-are niciun sens.”

— Nimic nu mai are sens, șopti Szeth, păstrând sfera. Totul se destramă, îmi pare rău, rege al alethilor. Mă-ndoiesc că-ți pasă de asta. Sau cel puțin acum nu-ți mai pasă, spuse ridicându-se în picioare. Măcar tu n-o să fii silit să vezi lumea sfârșindu-se, cu noi toți.

Cristalsabia regelui se materializa din ceață, zăngănind acum pe pietre, lângă trupul stăpânului ei mort. Valora o avere; în lupta oamenilor pentru dobândirea unei singure Cristalsăbii se prăbușiseră regate întregi.

Din palat se auziră strigăte care dădeau alarma. Szeth trebuia să plece. Dar...

„Spune-i fratelui meu...”

Pentru poporul lui Szeth, dorința unui muribund era sacră. Luă mâna regelui, o afundă în sângele lui și o folosi ca să scrie pe lemn: „Frate, trebuie să găsești cele mai importante cuvinte pe care le poate rosti un bărbat.”

Szeth dispăru apoi în noapte. Lăasă în urmă Cristalsabia regelui; n-avea ce face cu ea. Îi ajungea blestemul celei pe care-o purta deja asupra lui.

PARTEA ÎNTÂI
DEASUPRA TĂCERII
KALADIN • SHALLAN

1 • CEL BINECUVÂNTAT DE FURTUNĂ

„M-ați ucis. Ticăloșilor, m-ați ucis! Cât soarele e încă fierbinte, îmi dau sufletul!”

Culeasă în a cincea zi a săptămânii chach din luna betab a anului 1171, cu zece secunde înainte de moarte. Subiectul a fost un soldat ochi-întunecați, în vârstă de treizeci și unu de ani. Proba e considerată discutabilă.

CINCI ANI MAI TÂRZIU

— O să mor, nu-i așa? întrebă Cenn.

Veteranul ars de soare și de vânt de lângă el se întoarse să-l studieze. Un veteran cu barba tunsă scurt, în părți, firele negre de păr începuseră să fie înlocuite de cele cărunte.

„O să mor”, își zise Cenn, strângând în mână sulița cu mânerul lucind, ud de sudoare. „O să mor. O, Părinte al Furtunii, o să mor...”

— Câți ani ai, fiule? îl întrebă veteranul.

Cenn nu-și amintea numele lui. Era greu să-ți aduci aminte de ceva în timp ce priveai cealaltă armată aliniindu-se dincolo de câmpul de luptă stâncos. Alinierea aceea părea atât de pașnică. Ordonată, organizată. Purtătorii de sulițe scurte în primele rânduri, cei cu sulițe lungi și cu javeline în spatele lor, arcașii pe margini. Echipamentul sulițașilor ochi-întunecați era identic cu al lui Cenn: vestă de piele și o fustă lungă până la genunchi, tot din piele, cu o cască simplă de metal pe cap, plus o platoșă de același fel cu casca.

Mulți ochi-luminoși purtau armuri complete. Stăteau călare, fiecare cu garda lui de onoare îngrămădindu-i-se în jur,

cu platoșe care străluceau, roșii sau de un verde intens. Oare printre ei se aflau și Cristalpurători? Luminlordul Amaram nu era Cristalpurător. Oare vreunul din oamenii lui era? Ce se făcea Cenn dacă trebuia să lupte cu vreunul? Oamenii obișnuiți nu puteau să omoare Cristalpurători. Se întâmpla atât de rar, încât toate întâmplările de acest soi intrau în legendă.

„Se întâmplă cu adevărat”, se gândi, din ce în ce mai înspăimântat. Nu făceau instrucție în tabără. Și nici nu se antrenau pe câmp, agitând bețe. Era o luptă *adevărată*. Pus față-n față cu realitatea – cu inima bătându-i în piept ca un animal speriat – Cenn înțelese brusc că era laș. N-ar fi trebuit să-și lase turmele! N-ar fi trebuit s-o facă niciodată...

— Fiule! repetă veteranul, cu voce fermă. Câți ani ai?

— Cincisprezece, domnule.

— Și care ți-e numele?

— Cenn, domnule.

Omul bărbos, înalt cât un munte, dădu din cap.

— Eu sunt Dallet.

— Dallet, repetă Cenn, continuând să fixeze cu privirea cealaltă armată.

Erau atât de mulți! Cu miile.

— O să mor, nu-i așa?

— *Nu*, răspunse Dallet cu o voce răgușită, dar asta avea, cumva, ceva liniștitor. O să-ți fie foarte bine. Păstrează-ți mintea limpede. Nu te răzleți de grup.

— Dar n-am făcut instrucție nici măcar trei luni!

Ar fi putut să jure că *auzea* zăngănitul îndepărtat al armurilor și scuturilor dușmanului.

— Abia dacă știu cum să țin sulița. Părinte al Furtunii, sunt mort. Nu pot..

— Fiule, îl întrerupse Dallet, cu voce blândă, dar fermă.

Ridică o mână și o puse pe umărul lui Cenn. Marginea scutului său mare, atârnat pe spate, reflecta lumina.

— *O să-ți fie foarte bine.*

— Cum poți s-o știi?

Cuvintele i se desprinseseră de pe buze sunând a implorare.

— Pot, fiule, fiindcă faci parte din plutonul lui Kaladin Cel Binecuvântat de Furtună.

Ceialți ostași din apropiere dădură din cap, încuviințând.

În spatele lor, alții se aliniau – val după val – cu miile. Cenn se afla chiar în primele rânduri, cu plutonul lui Kaladin, alcătuit din vreo treizeci de oameni. De ce fusese mutat în alt pluton, în ultima clipă? Avea ceva de-a face cu politica taberei.

De ce se afla plutonul lui în prima linie, unde erau de obicei cele mai mari pierderi? Spaimospreni mărunței – ca niște globuri vâscoase, de culoare violet – începură să se înalțe din pământ și să i se adune în jurul picioarelor. Într-o clipă de panică absolută, aproape că-și scăpă sulița, pregătindu-se s-o rupă la fugă. Mâna lui Dallet îi strânse mai tare umărul. Uitându-se în ochii lui plini de încredere, Cenn șovăi.

— Ai făcut pipi înainte de-a intra în formație? îl întrebă Dallet.

— N-am avut timp să...

— Du-te acum.

— *Aici?*

— Altfel o să te trezești în toiul luptei că-ți curge pe picior în jos, abătându-ți atenția, poate c-o să și mori din pricina asta. Fă-o.

Stânjenit, Cenn îi întinse sulița și se ușură peste pietre. Când termină, aruncă priviri scurte către cei din jur. Niciunul dintre soldații lui Kaladin nu-l privea de sus, rânjind. Stăteau cu toții neclintiți, cu scuturile pe spate, ținându-și sulițele alături.

Armata dușmană aproape că terminase. Câmpul dintre cele două tabere era golaș, o întindere de rocă netedă, incredibil de plană și de uniformă, întreruptă doar pe alocuri de câte un mugur-de-stâncă. Ar fi fost o pășune bună. Vântul cald îi sufla lui Cenn în față, îmbibat de mirosul de umezeală al furtunii puternice din noaptea trecută.

— Dallet! strigă o voce.

Croindu-și drum printre soldați, înainta spre ei un bărbat având în mână o suliță scurtă, cu două teci din piele pentru cuțite înfășurate în jurul cozii acesteia. Nou-venitul era un tânăr – având poate cu patru ani mai mult decât cei cincisprezece ai lui Cenn –, dar era cu câteva degete mai înalt chiar și decât Dallet. Purta obișnuitul echipament din piele al sulițașilor, pe sub care avea însă o pereche de pantaloni de culoare închisă. Așa ceva n-ar fi trebuit să-i fie îngăduit.

Părul lui negru de alethi se ondula, ajungându-i până la umeri. Avea și noduri de șnur alb pe umerii vestei – însemnele unui comandant de pluton.

Cei treizeci de oameni din jurul lui Cenn luară poziție de drepți, înălțându-și sulیțele într-un salut. „Ăsta e Kaladin Cel Binecuvântat de Furtună?” se întrebă Cenn, nevenindu-i să creadă. „Tânărul ăsta?”

— Dallet, o s-avem în curând un recrut nou, spuse Kaladin, cu o voce puternică. Vreau ca tu să...

Vocea i se stinse când îl observă pe Cenn.

— A sosit aici acum câteva minute, domnule, zâmbi Dallet. L-am pregătit.

— Bine lucrat, zise Kaladin. Am plătit bani frumoși ca să-l iau pe băiatul ăsta de la Gare. Omul ăla e atât de nepriceput încât dac-ar lupta de partea dușmanului ar fi tot una.

„Ce?” se întrebă Cenn. „De ce-ar plăti cineva ca să mă ia pe mine?”

— Ce zici de câmpul de luptă? întrebă Kaladin.

Mai mulți sulیțași din jur cercetau din priviri stâncile cu câte-o mână ridicată ca să se apare de soare.

— Adâncitura aia dintre cei doi bolovani aflați în capătul din dreapta? întrebă Dallet.

Kaladin clătină din cap.

— Locul e prea bolovănos.

— Da. S-ar putea să fie. Dar dealul scund de-acolo? E destul de departe ca să nu fim doborâți în primul val și destul de aproape ca să nu înaintăm.

Cenn nu vedea la ce se uitau, dar Kaladin dădu din cap.

— Arată bine.

— Voi ăștialalți, mocofanilor, ați auzit? strigă Dallet. Oamenii își înălțară sulیțele.

— Stai cu-un ochi pe băiatul nou, Dallet, spuse Kaladin. N-o să cunoască semnele.

— Bineînțeles, zâmbi Dallet.

Zâmbea! Cum putea să zâmbească? Armata dușmană sufla în corni. Oare asta-nsemna că erau gata? Deși abia se ușurase, Cenn își simți urina prelingându-i-se în josul piciorului.

— Fiți tari, spuse Kaladin, apoi alergă de-a lungul primei linii ca să stea de vorbă cu următorul comandant de pluton.

În spatele lui Cenn și al celorlalți, rândurile de oșteni continuau să se înmulțească. Arcași de pe flancuri se pregăteau să tragă.

— Nu-ți face griji, fiule, zise Dallet. O să scăpăm cu bine. Kaladin, comandantul nostru, e norocos.

Celălalt oștean care stătea lângă Cenn dădu din cap. Era un veden înalt și deșirat, cu părul negru și pielea bronzată, mai închisă la culoare decât a alethilor. De ce lupta într-o oaste de-a lor?

— Așa e. Kaladin e binecuvântat de furtună, fără nicio în-
doială. În ultima luptă am pierdut doar... cât, un singur om?

— Dar cineva a murit *totuși*, spuse Cenn.

Dallet ridică din umeri.

— Oamenii mor întotdeauna. Plutonul nostru are cele mai puține pierderi. O să vezi.

Kaladin termină de vorbit cu celălalt comandant și se întoarse în fugă la oamenii lui. Era înarmat cu o sulită scurtă – menită să fie ținută cu o singură mână, scutul fiind purtat în cealaltă –, însă aceasta era, totuși, cu o palmă mai lungă decât ale celorlalți.

— Pregățiți-vă, băieți! strigă Dallet.

Spre deosebire de restul comandanților, Kaladin nu intră în rând cu oștenii, ci rămase în fața lor.

Bărbații din jurul lui Cenn își frecară tălpile de pământ, ațâțați. Sunetul se repetă, răspândindu-se printre rândurile imensei oștiri, când neclintirea fu înlocuită de nerăbdare. Sute de picioare târșindu-se, scuturi lovite cu palmele, catarama zăngănind.

Kaladin rămase nemișcat, fixând cu privirea cealaltă armată.

— Calm, băieți, spuse fără să se-ntoarcă.

Prin spatele lor trecu călare un ofițer cu ochi-luminoși.

— Fiți gata de luptă! Le vreau sângele, băieți. Luptați și uciideți!

— Calm, repetă Kaladin, după ce ofițerul se îndepărtase.

— Fii gata s-o iei la fugă, îi spuse Dallet lui Cenn.

— Să fug? Dar am fost instruiți să mărșăluim în formație! Să rămânem în rând!

— Sigur, zise Dallet. Dar cei mai mulți oameni n-au făcut mai multă instrucție decât tine. Cei care știu să lupte ajung până la urmă pe Câmpiile Sfărâmate, să se bată cu parshendii.

Kaladin încearcă să ne pregătească pentru a putea merge acolo, să luptăm pentru rege.

Arată cu o mișcare a capului în lungul șirului.

— Mai toți cei de-aici vor rupe rândurile și vor ataca; ochi-luminoșii nu-s comandanți destul de buni ca să-i poată ține în formație. Așa că rămâi lângă noi și aleargă.

— Ar trebui să-mi scot scutul?

În jurul cetei lor, ceilalți oșteni își dădeau scuturile jos din spate. Dar oamenii lui Kaladin nu se atinseră de ele.

Înainte de a apuca Dallet să-i răspundă, în spatele lor sună un corn.

— Dați-i drumul! strigă Dallet.

Cenn n-avu de ales. Întreaga armată se puse în mișcare, în zgomotul cizmelor în marș. Așa cum prezisese Dallet nu înaintară prea mult în ordine. Unii începură să strige și alții le continuară urletele. Ochi-luminoșii le ordonau să meargă, s-alerge, să lupte. Rândurile se rupseră.

Imediat după aceea, ceata lui Kaladin o luă înainte, alergând cu toată viteza. Cenn se strădui din răspuțeri să țină pasul, cuprins de panică și de groază. Terenul nu era atât de neted cum păruse, și fu cât pe ce să se-mpiedice de un mur-de-stâncă ascuns, cu lujerii retrași în carapace.

Își regăsi echilibrul și continuă s-alerge, cu sulița într-o mână și cu scutul lovindu-l peste spate. Și armata din depărtare se mișca, și soldații aceia alergau pe câmp. Nu exista nicio asemănare cu vreo formație de luptă sau cu înaintarea în rânduri ordonate. Realitatea nu semăna cu nimic din tot ce li se spusese la instrucție.

Cenn nici măcar n-avea habar cine era dușmanul. Un stăpânitor de pământuri intrase pe teritoriul Luminlordului Amaram – aflat, în fond, sub stăpânirea înaltului Prinț Sadeas. Era o încăierare de graniță, iar Cenn credea că se băteau cu alt principat alethi. Ce rost avea să se lupte între ei? Probabil că regele ar fi putut pune capăt luptelor, dar el era pe Câmpiile Sfărâmate, dornic să răzbune asasinarea tatălui său, Gavilar, mort cu cinci ani în urmă.

Dușmanul avea o groază de arcași. Panica lui Cenn ajunse la culme când primul val de săgeți se avântă în aer. Se împletici iarăși, dorindu-și cu disperare să-și scoată scutul, însă Dallet îl prinse de braț și-l smuci, făcându-l să înainteze.

Sute de săgeți despicară văzduhul, întunecând soarele. Traseră cu arcurile și căzură ca niște țipari de văzduh asupra prăzii. Oștenii lui Amaram își înălțară scuturile. Dar nu și oamenii lui Kaladin. Ei nu se atinseră de scuturi.

Cenn țipă.

Și săgețile loviră în mijlocul armatei lui Amaram, în spatele lui. Cenn se uită peste umăr, încă alergând. Săgețile cădeau în spatele lui. Soldații țipau și săgețile se frângeau de scuturi; numai câteva, răzlețite, ajunseră în rândurile din față.

— De ce? strigă el către Dallet. De unde-ai știut?

— Trimit săgețile acolo unde e înghesuiala mai mare, răsunse bărbatul masiv. Acolo unde au mai multe șanse să se-nfișească într-un trup.

Și alte grupuri din avangardă își lăsară scuturile în jos, dar cei mai mulți continuau să alerge, stângaci, cu scuturile înclinate către cer, temându-se de niște săgeți care n-aveau să-i nimerească. Asta-i încetinea și riscau să fie călcați în picioare de cei din spatele lor, care erau loviți. Cenn simțea totuși nevoia să-și înalțe scutul; s-alerge fără el părea o greșeală atât de mare!

A doua rafală căzu, iar oamenii urlară de durere. Oamenii lui Kaladin se apropiau cu iuțeală de dușmani, iar unii dintre ei mureau, nimeriți de arcașii lui Amaram. Cenn îi auzea pe soldații din tabăra opusă scoțând strigăte de luptă, reușea să le deslușească fețele. Plutonul lui se opri brusc, într-un grup compact. Ajunseseră la movila aleasă mai înainte de Kaladin și Dallet.

Acesta din urmă îl înșfacă pe Cenn și-l împinse chiar în centrul formației. Oamenii lui Kaladin își lăsară sulițele în jos și-și desprinseră scuturile când dușmanul se năpusti asupra lor. Soldații care-i atacau nu alcătuiau niciun fel de formație ordonată; cei cu sulițe lungi nu rămâneau în spatele celor cu sulițe scurte. Alergau pur și simplu înainte, strigând cu furie.

Cenn se strădui să-și desprindă scutul din spate. Cele două tabere intrară în luptă și zăngănitul sulițelor se înălță în aer. Un grup de sulițași dușmani năvăli asupra oamenilor lui Kaladin, probabil râvnind să ia în stăpânire acea movilă. Cele trei duzini de atacatori luptau ținându-se oarecum laolaltă, dar nu într-o formație atât de compactă ca plutonul lui Kaladin.

Dușmanii păreau hotărâți din tot sufletul să cucerească locul: zbierau cu furie, atacând formația lui Kaladin. Aceasta nu-și rupse rândurile, apărându-l pe Cenn ca și cum el ar fi fost unul dintre ochi-luminoși, iar ei garda lui de onoare. Cele două forțe se ciocniră cu zgomot de metal și de lemn sfărâmat, cu scuturile izbindu-se unul de altul. Cenn se retrase, ghemuindu-se.

Totul se termină în câteva clipe. Dușmanii se retraseră, lăsând în urmă, pe piatră, doi morți. Plutonul lui Kaladin nu pierduse pe nimeni. Își păstră formația compactă, în formă de V, deși un bărbat se retrăsese, scoțând un bandaj ca să-și înfășoare o rană de la coapsă. Ceilalți se apropiară ca să umple golul. Rănitul era mătăhălos, cu brațe groase; înjura, dar rana nu părea gravă. O clipă mai târziu, era în picioare, dar nu se întoarse la locul său. Trecu într-unul dintre capetele V-ului, unde era mai ferit.

Câmpul de luptă se preschimbă în haos. Cele două armate se amestecaseră, fiind greu să le mai deosebești; zăngăneli, scrâșnete și țipete se învolburau în aer. Multe plutoane se risipiseră, cu oamenii alergând de la o înfruntare la alta. Se mișcau de parcă ar fi fost vânători, în grupuri de câte trei sau patru, în căutarea dușmanilor singuratici, asupra cărora se năpusteau cu brutalitate.

Plutonul lui Kaladin își apăra terenul, intrând în luptă numai cu grupurile de dușmani care se apropiiau prea mult. Așa se purta, de fapt, o bătălie? La instrucție, Cenn fusese învățat să lupte într-o formație alcătuită din șiruri lungi de oameni, umăr la umăr. Nu într-o astfel de învălmășeală nebunească, într-un astfel de iad brutal. De ce nu rămâneau mai mulți în formație?

„Toți soldații adevărați au plecat”, își zise Cenn. „S-au dus să lupte într-o bătălie adevărată, pe Câmpiile Sfărâmate. Nu e de mirare că acolo vrea Kaladin să-și ducă oamenii.”

Loviturile de sulită fulgerau din toate părțile; era greu să deosebești prietenii de dușmani, în ciuda blazoanelor de pe platoșe și a scuturilor de culori diferite. Lupta se purta între sute de grupuri mici, ca și cum s-ar fi dezlănțuit, în același timp, o mie de războaie diferite.

După primele câteva înfruntări, Dallet îl luă pe Cenn de umăr și-l așeză în formație, chiar la baza V-ului. Însă el ori-

cum nu era bun de nimic. Când intrau în luptă cu un grup inamic, tot ce învățase la instrucție îi zbura din minte. Era nevoie să-și adune toate puterile ca să rămână pur și simplu pe loc, cu sulțița îndreptată în afară, străduindu-se să pară fioros.

Pentru aproape o oră, oamenii lui Kaladin rămaseră pe poziția de pe dealul lor scund, luptând în grup, umăr la umăr. Kaladin își părăsea adesea locul din frunte, repezindu-se în dreapta și-n stânga și lovindu-și sulțița de scut într-un ritm straniu.

„Astea sunt semnalele”, înțelese Cenn când văzu ceata abandonând formația în V și așezându-se sub formă de inel. Cu toate urletele muribunzilor și cu miile de oameni care strigau unii la alții, era aproape imposibil să distingi vocea unui singur om. Dar dangățul pătrunzător al sulțiței lovite de scutul metalic al lui Kaladin se auzea limpede. De fiecare dată când își modifica formația, Dallet îl înșfăca pe Cenn de umăr, conducându-l.

Oamenii lui Kaladin nu vânau dușmani răzlețiți. Rămăneau în defensivă. Și, cu toate că mai mulți dintre ei se aleaseră cu câte-o rană, niciunul nu căzu. Plutonul lor era prea intimidant pentru grupurile mai mici, iar unitățile mai mari se retrăgeau după câteva schimburi de lovituri, plecând în căutarea unor dușmani mai ușor de doborât.

În cele din urmă, ceva se schimbă. Kaladin se răsuci, urmărind curgerea luptei cu agerimea ochilor săi căprui. Își înălță sulțița și o lovi de scut într-un ritm rapid, pe care nu-l mai folosise până atunci. Dallet îl înhață de Cenn de umăr și-l îndepărtă de micul deal. De ce-l părăseau?

Chiar în clipa aceea, grosul forțelor lui Amaram se destrămă, iar oamenii se împrăștiară. De unde stătuse, Cenn nu-și dăduse seama cât de lipsită de intensitate fusese lupta din sectorul lor. Retrăgându-se, trecură pe lângă mai mulți răniți și muribunzi, iar lui i se făcu greață. Oamenii erau spintecați, cu mațele revărsându-li-se.

Dar n-avea timp să se-ngrozească. Retragerea se transformă curând într-o fugă în debandadă. Dallet înjură, iar Kaladin bătu din nou în scut. Grupul își schimbă direcția, îndreptându-se spre est. Cenn văzu că acolo se menținea pe poziție un grup mai mare de oșteni de-ai lui Amaram.

Însă dușmanul văzuse rândurile rupându-se și căpătase curaj. Dădea năvală în grupuri, ca niște toporcopoi sălbatici la vânătoare de porci răzlețiți. Înainte de a apuca să traverseze jumătate din câmpul plin de morți și muribunzi, un grup mare de dușmani tăie calea oamenilor lui Kaladin. El bătu fără tragere de inimă în scut; ceata încetini.

Cenn își simți inima bătând din ce în ce mai repede. În apropierea lor, era nimicit un alt pluton din armata lui Amaram: țipând și încercând să scape cu fuga, oamenii se împleticeau și cădeau. Folosindu-și sulițele ca pe niște frigări, dușmanii îi omorau pe cei căzuți de parcă ar fi fost cremlingi.

Oamenii lui Kaladin se ciocniră cu dușmanii în trosnet de sulițe izbite de scuturi. Se îmbrânceau unii pe alții din toate părțile și Cenn se trezi răsucit în loc. Învălmășeala de prieteni și dușmani, de muribunzi și de ucigași îl copleși. Atât de mulți oameni alergau în atât de multe direcții!

Intră în panică și o rupse la fugă, în căutarea unui loc sigur. Un grup de ostași din apropiere purta uniforme alethi. Plutonul lui Kaladin. Alergă spre ei, dar câțiva se întoarseră cu fața către el și se îngrozi când își dădu seama că nu-i recunoștea. Nu era plutonul lui Kaladin, ci un mic grup de soldați necunoscuți, rămași într-un șir dezordonat, întrerupt. Răniți și înspăimântați, se împrăștiară imediat ce se apropie un pluton din cealaltă tabără.

Cenn îngheță, cu sulița într-o mână asudată. Soldații dușmani atacau, venind drept spre ei. Instinctul îl îndemna să fugă, însă văzuse atât de mulți oameni doborâți rând pe rând! Trebuia să rămână pe loc! Trebuia să-i înfrunte! Nu putea să fugă, nu putea...

Scoase un strigăt, repezindu-și sulița către oșteanul din frunte. Omul i-o împinse nepăsător într-o parte cu scutul, apoi îi înfipse în coapsa lui propria suliță scurtă. Durerea era arzătoare, atât de arzătoare încât, prin comparație, sângele care-i țâșnea din picior părea rece. I se tăie răsuflarea.

Soldatul își smulse arma. Cenn se retrase împleticindu-se, scăpându-și sulița și scutul. Căzu pe pământul stâncos, improșcând sângele altcuiva. Dușmanul, o siluetă amenințătoare profilată pe cerul albastru, își înălță din nou sulița, gata s-o înfigă în inima lui Cenn.

Și-atunci, el fu acolo.

Comandantul plutonului. Cel binecuvântat de Furtună. Sulița lui Kaladin apăru ca din pământ, abătând în ultima clipă lovitură care l-ar fi ucis pe Cenn. Kaladin se așeză în fața lui, singur, înfruntând șase sulițași. Nu se clinti. Atacă.

Se întâmplă atât de repede. Cu o mișcare largă, îl trânti la pământ pe bărbatul care-l înjunghiasse pe Cenn. În timp ce acesta se prăbușea, el își duse mâna spre tecile de cuțit prinse de suliță și scoase unul cu o zvâcnire. Brațul se avântă și cuțitul fulgeră prin aer, înfigându-se în coapsa unui al doilea dușman. Bărbatul lovit căzu în genunchi, urlând.

Al treilea bărbat încremeni, cu ochii la însoțitorii lui căzuți.

Kaladin își făcu loc pe lângă un rănit din tabăra opusă și-și împlântă sulița în pântecul unui al treilea om. Al patrulea căzu cu un cuțit în ochi. Când aruncase Kaladin cuțitul ăla? Se învârti între ultimii doi, cu sulița mânăuită ca o bătă mișcându-i-se atât de repede încât contururile îi păreau neclare. Pentru o clipă, Cenn avu impresia că vedea ceva în jurul comandantului de pluton. O răsucire a aerului, ca și cum vântul ar fi devenit vizibil.

„Am pierdut o *groază* de sânge. Curge atât de repede...” Kaladin se roti, doborându-i pe cei care-l atacau din lateral, și ultimii doi sulițași se prăbușiră cu bolboroseli pe care Cenn le luă drept semne ale surprinderii. Toți dușmanii odată doborâți, Kaladin se întoarse și îngenunche lângă el. Își lăsă sulița jos, scoase din buzunar o fâșie de pânză albă și o înfășură, cu pricepere, strâns în jurul piciorului tânărului. O făcea cu ușurința cuiva care mai bandajase zeci de răni.

— Aveți grijă, domnule Kaladin! spuse Cenn, arătând către unul dintre soldații răniți de comandant.

Dușmanul se ținea de picior și se ridica împleticindu-se. Însă, o clipă mai târziu, uriașul Dallet era acolo, împingându-l cu scutul. Nu-l ucise pe rănit, ci îl lăsă să plece, neînmarmat, clătinându-se.

Sosi și restul plutonului și se așeză, ca un inel, în jurul lui Kaladin, Dallet și Cenn. Comandantul se ridică în picioare, săltându-și sulița la înălțimea umărului, iar Dallet îi înapoie cuțitele pe care le scosese din trupurile dușmanilor căzuți.

— M-ai speriat, spuse Dallet. Când ai luat-o la fugă.

— Știam c-o să mă urmați, răspunse Kaladin. Înălțați steagul roșu. Cyn, Korater, voi vă retrageți, cu băiatul. Dallet,

rezistați aici. Soldații lui Amaram se revarsă spre noi. O să fiți curând în siguranță.

— Și Domnia Ta? întrebă Dallet.

Kaladin cuprinse cu privirea câmpul de luptă. Rândurile dușmanilor se desfăcuseră, făcând loc unui bărbat pe un cal alb, rotind o ghioagă înspăimântătoare. Purta o armură argintie completă, lustruită, strălucitoare.

— Un Cristalpurător, spuse Cenn.

— Nu, pufni Dallet, slavă Părintelui Furtunii. Nu e decât un ofițer ochi-luminoși. Cristalpurătorii sunt mult prea prețioși ca să-și irosească forțele într-o încăierare mărunță, de hotar.

Kaladin se uita la ochi-luminoși, clocotind de ură. Aceeași ură pe care-o dădea la iveală tatăl lui Cenn când venea vorba de hoții de chulli sau cu aceea pe care-o arăta mama lui când o pomenea cineva pe Kusirim, care fugise cu fiul cizmarului.

— Domnia Ta? întrebă șovăitor Dallet.

— Grupele Doi și Trei, în formație-clește. O să detronăm un luminlord.

— Ești sigur că e înțelept, Domnia Ta? Avem răniți.

Kaladin se-ntoarse spre el.

— E unul dintre ofițerii lui Hallaw. Ar putea fi chiar el.

— N-ai de unde ști, Domnia Ta.

— Oricum, e comandantul unui batalion. Dacă ucidem un ofițer de rang atât de înalt, ne vom afla fără-ndoială cu toții în următorul grup trimis pe Câmpiile Sfârâmate. Îl atacăm, zise și privirea i se pierdu în depărtare. Imaginează-ți, Dallet. Soldați adevărați. O tabără de război disciplinată și ochi-luminoși integri. Un loc unde lupta noastră o să-nsemne ceva.

Dallet oftă, dar dădu din cap. Kaladin își flutură mâna către un grup de soldați de-ai săi; apoi traversară cu toții câmpul în fugă. Un grup mai mic, din care făcea parte și Dallet, rămase în urmă, cu răniții. Unul dintre aceștia – un bărbat zvelt, cu părul negru, de alethi, împestrițat de o mână de fire blonde, semn că avea ceva sânge străin – scoase din buzunar o panglică lungă și roșie și și-o legă de sulită. Apoi își înălță arma, lăsând panglica să fluture în vânt.

— Așa chemăm curierii să ne ia răniții pe de câmpul de luptă, îl lămuri Dallet pe Cenn. O să te scoatem de-aici în curând. Ai fost curajos când i-ai înfruntat pe cei șase.

— Fuga mi s-a părut o prostie, spuse Cenn, încercând să-și abată atenția de la piciorul care-i zvâcnea. Cu atâția răniți pe câmp, cum să ne treacă prin minte că vor veni curierii tocmai la noi?

— Kaladin, comandantul plutonului nostru, îi mituiește, răspunse Dallet. De obicei nu-i iau decât pe ochi-luminoși. Comandantul își dă aproape tot câștigul ca mită.

— Plutonul ăsta e altfel, zise Cenn, slăbit.

— Ți-am spus.

— Nu datorită norocului. Mulțumită instrucției.

— Asta numai în parte. Mai e un motiv: noi știm că, dac-o să fim răniți, Kaladin o să ne ia de pe câmpul de luptă.

Tăcu și se uită peste umăr. Așa cum prezisese Kaladin, grosul armatei lui Amaram se întorcea, recuperând terenul pierdut.

Ofițerul ochi-luminoși din tabăra adversă despre care vorbiseră mai înainte continua să înainteze călare, lovind cu ghioaga în toate părțile, cu toată puterea. Un grup din garda lui de onoare se desprinsese, intrând în luptă cu oamenii lui Kaladin. Ofițerul ochi-luminoși își întoarse calul. Purta un coif deschis în față, cu părțile laterale înclinate și cu un panaș bogat în vârf. Cenn nu-i putea vedea culoarea ochilor, dar trebuiau să fie albaștri sau verzi, sau poate galbeni, sau de un cenușiu deschis. Era un luminlord, ales prin naștere de Heralzi și însemnat ca să se știe că era menit să conducă.

Se uita, apatic, la cei care luptau în apropiere. Apoi unul dintre cuțitele lui Kaladin îl nimeri în ochiul drept.

Luminlordul țipă și căzu pe spate, alunecând din șa în vreme ce Kaladin reușea cumva să se strecoare printre liniile luptătorilor, sărind asupra lui, cu sulița ridicată.

— Da, asta e, în parte, datorită instrucției, continuă Dallet, clătănând din cap. Dar mai ales datorită lui. Omul ăsta luptă ca o furtună și gândește de două ori mai repede decât alții. Felul în care se mișcă uneori...

— Mi-a bandajat rana, spuse Cenn, dându-și seama că, din cauza pierderii de sânge, începea să vorbească aiurea.

Ce rost era să scoată în evidență bandajarea unui picior? Era ceva simplu.

Dallet se mulțumi să dea din cap.

— Știe o mulțime de lucruri despre răni. Și poate și să citească glifele. Pentru un simplu sulițaș ochi-întunecați, comandantul nostru e un bărbat straniu.

Se întoarse spre Cenn.

— Dar tu ar trebui să-ți păstrezi puterile, fiule. Șefului n-o să-i placă dac-o să te pierdem, nu după cât de mult a plătit ca să te ia.

— De ce? întrebă Cenn.

Pe câmpul de luptă, zgomotele se stingeau treptat, pe măsură ce țipetele muribunzilor erau tot mai răgușite. Aproape toți cei din jur le erau aliați, dar Dallet continua să-și rotească privirile cu atenție, asigurându-se că niciun dușman n-avea de gând să-i atace pe răniții lui Kaladin.

— De ce, Dallet? repetă Cenn, simțind că trebuia să afle neapărat. De ce-a vrut să mă aducă în ceata asta? De ce *pe mine*?

Celălalt clătină din cap.

— Pur și simplu așa e el. Nu poate suferi gândul că niște băieți tineri, care nici măcar n-au fost instruiți ca lumea, sunt trimiși la luptă. Din când în când, pune mâna pe câte unul și-l ia în ceata lui. Vreo cinci-șase oameni de-ai noștri au fost cândva ca tine, spuse Dallet, iar privirea i se pierdu în gol. Cred că-i aduceți cu toții aminte de cineva.

Cenn își privi piciorul. Durerospreni – ca niște mâini portocalii minuscule, cu degete prea lungi – i se târau împrejur, atrași de suferința lui. Începeau să-i întoarcă spatele, grăbindu-se să se împrăstie în toate direcțiile, în căutarea altor răniți. Durerea i se domolea, piciorul – de fapt, tot trupul – începea să-i amorțească.

Se lăsă pe spate, fixând cerul cu privirea. Auzea un tunet îndepărtat. Ceea ce era ciudat. Nu se vedea niciun nor.

Dallet înjură.

Scos brusc din apatia lui, Cenn se răsuci. Un cal mare, negru, galopa drept către ei, purtând un călăreț într-o armură sclipitoare, care părea să radieze lumină. Armura n-avea nicio îmbinare – dedesubt nu erau zale, doar plăcuțe mai mici, într-o suprapunere incredibil de complicată. Bărbatul purta un coif simplu, întreg, iar platoșa era aurită. Ținea într-o mână o sabie imensă, cât el de lungă. Nu era simplă și dreaptă,

ci se curba, având muchia neascuțită plină de ridicături ca niște valuri. Era gravată pe toată lungimea.

O armă frumoasă. Ca o operă de artă. Cenn nu mai văzuse niciodată un Cristalpurtător, dar știu imediat că asta era. Cum putuse să ia un simplu ochi-luminoși în armură drept una dintre *acele* fapte maiestose?

Oare Dallet nu spusese că pe câmpul lor de luptă n-avea să fie niciun Cristalpurtător? În clipa aceea, veteranul se grăbi să se salte în picioare, ordonându-i grupului său să intre în formație. Cenn rămase locului, acolo unde se afla. Cu rana lui, nu putea să se ridice.

Se simțea atât de slăbit... Cât sânge pierduse? Abia dacă mai era în stare să gândească.

Oricum, nu putea să lupte. Cu așa ceva nu te luptai. Soarele strălucea, reflectat de armură. Și sabia aceea, superbă, complicată, sinuoasă. Era ca și cum... ca și cum Atotputernicul însuși s-ar fi întrupat ca să străbată câmpul de luptă.

Și de ce-ar fi vrut cineva să se lupte cu Atotputernicul?

Cenn închise ochii.

2 • NU MAI EXISTĂ ONOARE

„Zece ordine. Cândva m-ai iubit. De ce ne-ai părăsit, Atotputernicule? Frântură din sufletul meu, unde-ai plecat?”

Culeasă în a doua zi din kakash, în anul 1171, cu cinci secunde înainte de moarte. Subiectul a fost o femeie ochi-luminoși, în al treilea deceniu al vieții sale.

OPT LUNI MAI TÂRZIU

Stomacul lui Kaladin chiorăia când întinse mâna printre gratii și primi castronul cu zeamă lungă. Îl trase înapoi – era un castron mic, mai degrabă o cană –, îl adulmecă și se strâmbă în timp ce căruța cu gratii se punea din nou în mișcare. Zeama noroioasă, cenușie, era din grăunțe de tallew fierte prea tare și prin ea pluteau bucăți întărite din mâncarea de ieri.

Oricât de scârbos ar fi arătat, n-avea să primească altceva, așa că se apucă să mănânce, cu picioarele atârându-i printre gratii, privind peisajul care-i defila prin fața ochilor. Ceilalți sclavi din cușcă își țineau castroanele cu degete încleștate, apărându-le, de teamă că altcineva le-ar fi putut fura. În prima zi, unul încercase să fure mâncarea lui Kaladin. El aproape că-i rupsese brațul. De atunci se țineau cu toții deoparte.

Lui îi convenea de minune.

Lua mâncarea cu degetele, fără să se sinchisească de murdărie. Trecuseră câteva luni de când n-o mai observa. Nu-i plăcea că se simțea stăpânit de aceeași paranoia pe care nu și-o ascundea ceilalți. Cum altfel ar fi putut să fie, după opt luni de bătăi, lipsuri și brutalitate?

Se strădui să-și alunge spaimetele. Nu voia să ajungă ca ei. Deși renunțase la orice altceva – deși i se luase totul, deși nu mai spera să evadeze. Însă avea să păstreze ceva, un singur lucru. Era sclav. Dar nu trebuia să gândească precum sclavii.

Termină repede zeama. În apropierea lui, un alt sclav începuse să tușească încet. Erau zece, bărbați cu toții, murdari, cu bărbi încâlcite. Se aflau într-una din cele trei căruțe ale caravanei care străbătea Dealurile Nerevendicate.

Soarele ardea la orizont, roșu-alburiu, aidoma celei mai încinse părți din focul unui fierar. Lumina norii din jur cu stropi de culoare, ca o vopsea aruncată neglijent pe pânză. Acoperate cu iarbă înaltă, monoton de verde, dealurile păreau fără sfârșit. Pe o movilă din apropiere, în jurul plantelor zbură o siluetă mărunță, dansând ca o insectă, în fâlfâit de aripi. Era de o formă incertă, vag translucidă. Vântsprenii erau spirite răutăcioase, înclinate să rămână acolo unde nu erau dornice. Speră că acela se plictisise și pleca, dar, când încercă să-și scuture resturile de zeamă din castronul de lemn, se pomeni cu el lovindu-l peste degete.

Vântsprenul râse, zburând cu iuțea împrejurul lui – nimic altceva decât o panglică informă de lumină. El înjură și-și smuci castronul. Vântsprenii făceau uneori astfel de pozne. Kaladin trase de castron cu toată puterea și izbuti în cele din urmă să-l elibereze.

Bombăni și-l aruncă într-un alt sclav. Omul se grăbi să lingă rămășițele.

— Hei, șopti o voce.

Kaladin se uită într-o parte. Un sclav cu piele întunecată și păr încâlcit se apropia încet, cu sfială, ca și cum s-ar fi așteptat să fie întâmpinat cu furie.

— Nu ești ca toți ceilalți.

Privirea ochilor negri ai sclavului se ridică spre fruntea lui Kaladin, care purta trei semne. Primele două alcătuiau o pereche de glife cu care se alesese cu opt luni în urmă, în ultima lui zi din armata lui Amaram. Pe al treilea îl avea de puțină vreme, de la ultimul său stăpân. Era glifa *shash*. Periculos.

Sclavul își ținea o mână ascunsă în spatetele zdrențelor care-l acopereau. Un cuțit? Nu, era ridicol. Niciun sclav n-ar fi putut ascunde o armă; nimeni n-ar fi putut dosi nimic mai

mult decât frunzele ascunse în centura lui Kaladin. Însă vechile instincte nu se lăsau izgonite cu ușurință, așa că el rămase cu ochii la mâna aceea.

— Am auzit paznicii vorbind, continuă bărbatul, târșându-și picioarele mai aproape; avea un tic – clipea prea des. Spuneau c-ai încercat să evadezi. Că *ai evadat*.

Kaladin nu-i răspunse.

— Uite ce e, spuse sclavul, scoțându-și de sub zdrențe mâna în care-și ținea castronul cu zeamă. Era pe jumătate plin. Ia-mă cu tine data viitoare, șopti. O să-ți dau asta. Jumătate din mâncarea mea, până când fugim. Te rog.

Vorbind, atrase câțiva foamespreni. Semănau cu niște muște cafenii care-i zburau cu mare iuțeală în jurul capului – aproape prea mici ca să-i poți vedea.

Kaladin îi întoarse spatele, îndreptându-și privirea către dealurile nesfârșite, cu ierburile lor în neconținută mișcare.

— Ei? întrebă sclavul.

— Ești idiot. Dacă mi-ai da jumătate din mâncarea ta, ai fi prea slăbit ca să poți fugi cu mine dac-aș evada din nou. Ceea ce n-o să fac. Nu merge.

— Dar...

— Au fost zece, șopti Kaladin. Zece încercări de evadare în opt luni, fugind de la stăpâni diferiți. Și de câte ori am reușit?

— Păi... vreau să zic că... ești încă aici...

Opt luni. Opt luni de sclavie, opt luni de zeamă lungă și de bătaie. Păreau totuna cu o veșnicie. Abia dacă-și mai aducea aminte de armată.

— Ca sclav, nu te poți ascunde, spuse. Nu cu semnul ăsta pe frunte. Oh, am fugit de câteva ori. Dar m-au găsit întotdeauna. Și-am ajuns înapoi.

Cândva, oamenii ziceau că era norocos. Binecuvântat de furtună. Nu fuseseră decât minciuni – dacă avea ceva ieșit din comun, atunci îl urmărea *ghinionul*. Oștenii erau superstițioși și, dacă la început se împotrivise, respingând astfel de gânduri, de la o vreme îi venea tot mai greu s-o facă. Toți cei pe care-ncercase vreodată să-i apere sfârșiseră prin a-și găsi moartea. Se întâmplase iarăși și iarăși. Și acum, iată-l, era într-o situație încă și mai cumplită decât la început. Era mai bine să renunțe la orice împotrivire. Asta îi era soarta și o accepta cu resemnare.

În cele din urmă, sclavul înțelese că el n-avea să mai spună nimic, așa că se retrase și-și mănca zeama. Își continuau drumul pe câmpia care se-ntindea, verde, în toate direcțiile, însă zona din jurul căruțelor huruitoare era golașă. La apropierea lor, iarba se retrăgea, fiecare fir se strecura în câte-o gaură minusculă din stâncă. După trecerea roților, iarba se ițea din nou, prudentă, și-și întindea firele în aer. Și astfel, cuștile înaintau pe ceea ce părea un drum de piatră, croit numai pentru ele.

Aici, într-un loc atât de îndepărtat din inima Dealurilor Ne-revendicate, marile furtuni erau incredibil de puternice. Plantele învățaseră să supraviețuiască. Asta trebuia să faci, să-nveți să supraviețuiești. Să-ți aduni puterile și să-nfrunți furtuna.

Kaladin simți izul unui alt trup asudat și nespălat, adus de o pală de vânt, și auzi picioare târșindu-se. Se uită bănuitor într-o parte, așteptându-se să-l vadă pe același sclav.

Însă era altul. Avea o barbă neagră, lungă, plină de fărâme de mâncare și încâlcită de murdărie. Kaladin își păstra barba mai scurtă, îi lăsa pe mercenarii lui Tvlakv să i-o reteze din când în când. Ca și el, celălalt sclav purta zdrențele unui sac maroniu, strânse în jurul trupului cu o altă zdreanță care-i înconjura mijlocul, și avea, firește, ochi întunecați – poate de un verde foarte închis, deși era greu să-ți dai seama. Toți ochii întunecați păreau căprui sau negri dacă nu-i priveai în lumina potrivită.

Nou-venitul se trase înapoi, făcându-se mic și ridicând mâinile. Pe una avea o spuzeală și pielea era ușor decolorată. Probabil se apropiase fiindcă-l văzuse pe Kaladin răspunzându-i celuilalt bărbat. Sclavii se temuseră de el încă din prima zi, dar îi rodea, în același timp, o curiozitate vizibilă.

Kaladin oftă și-i întoarse spatele. Celălalt se așeză șovăind.

— Te superi dacă te rog să-mi povestești cum ai ajuns sclav, prietene? Nu pot să nu mă-ntreb. Ne întrebăm cu toții.

Judecând după accent și după părul lui negru, omul era alethi, precum Kaladin. Aproape toți sclavii erau alethi. Kaladin nu-i răspunse.

— Eu unul am furat o turmă de chulli, spuse celălalt cu o voce răgușită, de parcă ar fi fost sunetul a două bucăți de hârtie frecate una de alta. Dacă luam un singur chull, m-ar fi bă-tut, și-atât. Dar o turmă întregă! Șaptesprezece capete...

Chicoti ca pentru sine, admirându-și propria îndrăzneală.

În celălalt colț al căruței, cineva tuși iarăși. Alcătuiau o adunătură jalnică, chiar și pentru niște sclavi. Slăbiți, bolnavi, prost hrăniți. Alții, precum Kaladin, fugiseră de mai multe ori – deși numai pe el îl înfieraseră cu semnul *shash*. Erau cei mai lipsiți de valoare din soiul cel mai lipsit de valoare, cumpărați la un preț simțitor micșorat. Probabil erau duși, pentru vânzare, într-un loc îndepărtat, unde mâna de lucru se căuta cu disperare. Pe coastele Dealurilor Nerevendicate se aflau o mulțime de orașele independente, unde legile vorine care vorbeau despre folosirea sclavilor nu erau decât un zvon neclar.

Călătoria prin astfel de locuri era periculoasă. Ținutul era țara nimănui și, tăind-o prin câmp și ținându-se departe de drumurile pe care mergeau de obicei negustorii, Tvlakv ar fi putut da cu ușurință peste mercenari neangajați. Oameni lipsiți de onoare, care nu se temeau să măcelărească un om, cu tot cu sclavii lui, ca să fure câțiva chulli și câteva căruțe.

Oameni lipsiți de onoare. Existau și oameni *de onoare*?

„Nu”, își spuse Kaladin. „Nu mai există onoare de acum opt luni.”

— Ei? insistă bărbatul cu barba încâlcită. Ce-ai făcut de-ai ajuns sclav?

— Cum te-au prins? întrebă Kaladin, ridicându-și brațele și proptindu-le din nou de gratii.

— A fost o treabă ciudată, spuse bărbatul.

Kaladin nu răspunsese la întrebarea lui, dar intrase în vorbă. Părea să fie de-ajuns.

— A fost vorba de-o femeie, firește. Ar fi trebuit să-mi dau seama c-o să mă vândă.

— N-ar fi trebuit să furi chulli. Sunt prea lenți. Dacă furai cai ar fi ieșit mai bine.

Bărbatul râse zgomotos.

— Cai? Ce crezi că sunt, vreun nebun? Dacă m-ar fi prins furând cai, m-ar fi spânzurat. Așa, m-am ales doar cu stigmul de sclav.

Kaladin îi aruncă o privire. Semnul de pe fruntea hoțului de chulli era mai vechi decât al lui, pielea din jurul cicatricei se albise. Ce-nsemna perechea aia de glife?

— *Sas mor om*, citi el.

Era numele acelei provincii a înaltului lord în care fusese înfierat. Bărbatul își ridică privirea, șocat.

— Hei! Cunoști glifele?

O asemenea ciudățenie îi făcu pe alți câțiva sclavi din apropierea lor să se foiască neliniștiți.

— Prietene, probabil că ai o poveste mult mai grozavă decât credeam.

Kaladin fixa cu privirea iarba care se unduia sub adieri line. Ori de câte ori se întetea vântul, cele mai sensibile fire se retrăgeau în adăposturile lor, lăsând în urmă un peisaj plin de petice, ca pielea unui cal răpciugos. Vântsprenul era încă acolo, foindu-se printre pâlcurile de iarbă. De cât timp îl urmărea? Se împliniseră cel puțin două luni. Era de-a dreptul bizar. Sau poate nu era același. Era imposibil să-i deosebești unul de altul.

— Ei? Îl îmboldi bărbatul. De ce ești aici?

— Din mai multe motive, răspuse el. Înfrângeri. Fărădelegi. Trădări. Probabil că sunt aceleași, pentru cei mai mulți dintre noi.

În jurul lui, mai mulți bărbați mormăiră aprobator, iar una dintre acele mormăieli se preschimbă într-o tuse mistuitoare. „Tuse încăpățânată”, gândi o parte a minții lui Kaladin. „Cu prea multă flegmă și cu prea multă hârâială noaptea. Trebuie să fie măcinătoarea.”

— Ei, continuă vorbărețul, poate-ar fi trebuit să pun întrebarea altfel. Să vorbesc mai clar, cum îmi zicea mama întotdeauna. Spune ceea ce gândești și cere ceea ce vrei. Care-i povestea primului tău stigmat?

Kaladin se așeză, simțind cum căruța înainta și se hurduca sub el.

— Am ucis un ochi-luminoși.

Însoțitorul lui fără nume fluieră din nou, cu mai multă admirație decât înainte.

— Sunt uimit că te-au lăsat în viață.

— N-am ajuns sclav pentru că l-am omorât pe el, zise Kaladin. Problema a fost celălalt ochi-luminoși, pe care *nu* l-am ucis.

— Cum adică?

Kaladin clătină din cap, apoi nu mai răspuse la întrebările celuilalt. Vorbărețul se duse în cele din urmă în partea din

față a cuștii, unde se așeză și rămase cu ochii pironiți la propriile picioare desculțe.

Câteva ore mai târziu, Kaladin stătea în același loc, pipăindu-și absent semnele de pe frunte. Călătoria în căruțele alea blestemate era viața lui de zi cu zi.

Primul stigmat i se vindecase de mult, dar pielea din jurul glifei *shash* era încă roșie, iritată și plină de coji. Îi zvâcnea, aproape ca o a doua inimă. Îl durea chiar mai rău decât arsură pe care și-o făcuse în copilărie, când înhățase mânerul încins al unei cratițe.

Lecțiile pe care i le vârâse în cap tatăl său erau acum șoapte din adâncul minții, dându-i sfaturi despre lecuirea arsurilor. Unge-o c-o alifie ca să nu se infecteze, spal-o în fiecare zi. Amintirile nu-i ofereau nicio ușurare, mai degrabă îl iritau. *N-avea* nici sevă de patrufoi, nici uleiul lui Lister; *n-avea* nici măcar apă ca să se spele.

Părțile rănii care prinseseră coajă trăgeau de pielea frunții, dându-i senzația că era prea întinsă. Nu treceau nici măcar câteva minute fără să și-o încrețească, iritându-și rana. Îi intrase în obicei să-și șteargă firișoarele de sânge prelinse din crăpături; își mânjise tot antebrațul drept. Dacă ar fi avut o oglindă, ar fi putut probabil să vadă putredospreni minusculi, de culoare roșie, adunându-i-se în jurul rănii.

La apus, soarele se făcu nevăzut, dar căruțele își continuară drumul. Peste linia orizontului din răsărit începu să se ițească Salas, luna violetă, părând să șovăie la început, ca și cum ar fi vrut să se convingă că soarele dispăruse cu adevărat. Era o noapte senină și stelele licăreau, îndepărtate. Cicatricea lui Tain – un șir de trei stele de un roșu intens, care pulsa, sărind în ochi pe fundalul scânteierilor albe ale celorlalte – era, în anotimpul acela, în partea de sus a bolții.

Tusea care îl chinase mai înainte pe unul dintre ceilalți sclavi reîncepuse. Răgușită, umedă. Cândva, Kaladin s-ar fi repezit să-l ajute, dar în el se schimbase ceva. Atât de mulți oameni căroră încercase să le dea o mână de ajutor muriseră. Era absurd, dar i se părea că sclavului bolnav avea să-i fie mai bine fără ajutorul lui. După ce dăduse greș cu Tien, apoi cu Dallet și cu plutonul lui și pe urmă, unul după altul, cu ze-

ce grupuri de sclavi, îi era greu să-și trezească dorința de a mai încerca încă o dată.

La două ceasuri după răsăritul Primei Luni, Tvlakv dădu în sfârșit semnalul de oprire.

Mercenarii din slujba lui, două brute, coborâră de pe locurile lor de deasupra căruțelor și se apucară s-aprindă un foc mic. Țăran Deșiratul – servitorul – se îngriji de chulli. Crustaceele uriașe erau aproape tot atât de mari cât căruțele. Se așezară, retrăgându-se în carapace ca să-și petreacă noaptea, cu labele lor cu clești pline de grăunțe. În curând, nu mai erau decât trei ridicături învăluite de întuneric, pe care cu greu le puteai deosebi de grămezile de bolovani. În cele din urmă, Tvlakv începu să inspecteze sclavii, unul câte unul, dându-i fiecăruia câte un polonic de apă și asigurându-se că-și băgase banii în niște oameni sănătoși. Sau, cel puțin, atât de sănătoși cât era de așteptat din partea unui grup atât de jalnic.

Tvlakv începu cu prima căruță și Kaladin – fără să se ridice încă în picioare – își îndesă degetele în centura lui improvizată și controlează frunzele ascunse acolo. Trosneau mulțumitor și le simțea pe piele asprimea cojilor tari, uscate. Încă nu se hotărâse cum să le folosească. Le înhățase dintr-o toană, într-unul din momentele în care i se îngăduia să coboare din căruță ca să-și dezmoștească picioarele. Se îndoia că altcineva din caravană știa cum să recunoască veninul negru – trifoiul cu lobi înguști –, așa că nu riscase prea mult.

Absent, le scoase și le frecă între degetul arătător și palmă. Era nevoie să se usuce ca să-și capete întreaga putere. Avea de gând să i le dea lui Tvlakv, ca să se răzbune? Sau le păstra de teama unei întorsături neprevăzute, pentru cazul în care lucrurile ar fi mers prea rău, devenind de nesuportat?

„Firește că n-am decăzut atât de mult”, se gândi. Era pur și simplu mai degrabă vorba de instinctul care-l îndemna să pună la loc sigur orice armă care-i ieșea în cale, indiferent cât de bizară ar fi părut. În jur domnea întunericul. Salas era cea mai mică și cea mai palidă dintre luni și, cu toate că nenumărați poeți fuseseră inspirați de culoarea ei violetă, cu greu îți puteai vedea mâna așezată chiar în fața ochilor.

— O! exclamă o voce feminină, catifelată. Ce-i asta?

O siluetă translucidă – cu înălțimea de o palmă –, aflată chiar lângă el, îl privea pe furiș, stând lângă marginea căruței. Se ur-

că în ea ca și cum s-ar fi cățarat pe un platou înalt. Vântsprenul luase înfățișarea unei femei tinere – sprenii mai mari își puteau schimba forma și dimensiunile – cu fața ascuțită și cu păr lung, unduitor, care se topea într-o ceață în partea din spate a capului. Era alcătuită – Kaladin nu se putea împiedica să vadă în acel vântspren o femeie – din nuanțe de albastru-deschis și alb, iar rochia simplă și albă, cu o croială tinerească, îi cobora până la jumătatea pulpelor. Ca și părul, partea de jos i se pierdea într-o ceață. Mâinile, picioarele și fața îi erau bine conturate și avea șoldurile și sânii unei femei zvelte.

Kaladin o privi încruntându-se. Sprenii mișunau pretutindeni; în cea mai mare parte a timpului, îi ignorai pur și simplu. Dar acela era o ciudățenie. Urca, părând să pășească pe o scară invizibilă. Ajunse la înălțimea de la care se putea holba la mâna lui, iar el își strânse degetele în jurul frunzelor negre. Merse în cerc, înconjurându-i pumnul. Strălucea ca o imagine ce stăruie înaintea ochilor după ce te-ai uitat mult la soare, dar silueta ei nu emana cu adevărat lumină.

Se aplecă și se uită la mâna lui din mai multe părți, ca un copil care se-așteaptă să găsească într-o ascunzătoare o bucată de prăjitură.

— Ce e? întrebă ea, cu vocea ca o șoptă. Mie poți să-mi arăți. N-o să spun nimănui. E o comoară? Ai tăiat o bucată din mantia nopții și-ai dosit-o? E inima unei găze, atât de mică și totuși puternică?

El nu răspunse, iar sprenul se bosumflă. Se înălță, plutind fără să fi avut aripi, și îl privi în ochi.

— Kaladin, de ce nu mă iei în seamă?

El tresări.

— Ce-ai spus?

Ea răspunse cu un zâmbet obraznic, apoi țâșni, îndepărtându-se, și silueta i se pierdu într-o lungă panglică difuză de lumină albastru-alburie. Se avântă printre gratii – răsucindu-se și înfășurându-se în aer, ca o fâșie de pânză luată de vânt – și se repezi sub căruță.

— Lua-te-ar furtuna! strigă Kaladin, sărind în picioare. Du-hule! Ce-ai spus? Repetă!

Sprenii nu rosteau numele oamenilor. Nu erau făpturi inteligente. Cei mai mari – vântsprenii și râusprenii – puteau

să imite glasuri și expresii omenești, dar nu gândeau cu adevărat. Nu...

— Voi ați auzit? întrebă Kaladin, întorcându-se către ceilalți sclavi din cușcă.

Acoperișul era exact atât de înalt cât să poată sta în picioare. Ceilalți zăceau pe spate, așteptându-și polonicul de apă. Nu primi niciun răspuns, în afara câtorva mormăieli care-i cereau să tacă și de tusea bărbatului bolnav din colț. Până și „prietenu” său de mai înainte îl ignoră. Căzuse în apatie și se holba la propriile picioare, dând când și când din degete.

Poate că nu văzuseră sprenul. Poate că duhurile mai mari nu puteau fi văzute decât de aceia pe care-i chinuiau. Kaladin se așază din nou pe podeaua cuștii, cu picioarele atârinate în afară. Vântsprenul îi rostise *într-adevăr* numele, dar, fără nicio îndoială, nu făcuse nimic altceva decât să repete ceea ce auzise mai devreme.

Însă... niciunul dintre bărbații din căruță nu știa cum îl cheamă.

„Poate că-nnebunesc”, se gândi. „Văd lucruri care nu există. Aud voci.”

Respiră adânc și-și deschise pumnul, în strânsoarea lui, frunzele se crăpaseră și se rupseseră. Trebuia să le pună la păstrare ca să nu mai...

— Frunzele astea arată interesant, spuse aceeași voce feminină, îți plac foarte mult, nu-i așa?

El tresări și se răsuci într-o parte. Vântsprenul stătea în aer, chiar lângă capul lui, cu rochia albă unduindu-i-se într-un vânt pe care Kaladin nu-l simțea.

— De unde-mi știi numele? întrebă el.

Vântsprenul nu-i răspunse. Păși prin aer către gratii, apoi își scoase capul printre ele și se uită la Tvlakv, care le dădea de băut ultimilor câțiva sclavi din prima căruță. Pe urmă se uită din nou la Kaladin.

— De ce nu lupți? Înainte luptai. Acum te-ai oprit.

— Ce-ți pasă ție, duhule? Ea-și lăsă capul pe-un umăr.

— Nu știi, răspunse, ca și cum ar fi fost ea însăși surprinsă. Dar îmi pasă. Nu e ciudat?

Era mai mult decât ciudat. Ce putea să creadă despre un spren care nu numai că-i folosea numele, dar își mai și amintea ce făcuse el cu săptămâni în urmă?

— Știi, Kaladin, oamenii nu mănâncă frunze, spuse ea, încrucișându-și brațele translucide și apoi lăsându-și din nou capul pe umăr. Sau mâncați? Nu reușesc să-mi aduc aminte. Sunteți atât de stranii, vă îndesați tot felul de lucruri în gură și, când credeți că nu se uită nimeni, lăsați să se scurgă din voi alte lucruri.

— De unde-mi știi numele? șopti el.

— Tu de unde ți-l știi?

— Eu îl știu pentru că... pentru că e al meu. Mi l-au spus părinții mei. Nu știu.

— Ei bine, nici eu nu știu, spuse ea, dând din cap ca și cum ar fi adus un argument cu greutate.

— Bine, zise el. Dar de ce-l folosești?

— Fiindcă așa e politicos. Și tu nu ești politicos.

— Sprenii nu știu ce-nseamnă asta!

— Uite, vezi, făcu ea, arătându-l cu degetul. Nepoliticos.

Kaladin clipi. Ei, se afla într-un loc foarte îndepărtat de acela în care crescuse, mergea pe piatră străină și mânca mâncare străină. Poate că acolo trăiau altfel de spreni decât cei de acasă.

— Așa că, de ce nu lupți? întrebă ea, coborând iute în zbor și oprindu-se pe picioarele lui, cu privirea ridicată ca să-l privească în față.

El nu-i simțea greutatea.

— Nu pot lupta, îi răspunse încet.

— Înainte ai făcut-o.

Kaladin închise ochii și-și sprijini capul de gratii.

— Sunt atât de obosit!

Nu vorbea despre o oboseală fizică, deși cele opt luni în care se hrănise cu resturi îl lipsiseră de mare parte din forța căpătătă cât mersese la război. Se simțea obosit. Chiar și atunci când dormea îndeajuns. Chiar și în rarele zile când nu-i era foame și frig, sau când nu era țeapăn după o bătaie. Atât de obosit..

— Și înainte ai fost obosit.

— Am dat greș, duhule, răspunse el, strângând din ochi. Chiar trebuie să mă chinuiești așa?

Erau morți cu toții. Cenn și Dallet și, înaintea lor, Tukks și Adunătorii. Iar înaintea lor, Tien. Și înainte de asta – sânge pe mâinile lui și leșul unei fete tinere, cu pielea palidă.

Câțiva sclavi din apropiere bombăniră, probabil crezându-l nebun. Oricine putea s-atragă până la urmă un spren, dar în-vățai la o vârstă fragedă că n-avea sens să vorbești cu unul dintre ei. Chiar *era* nebun? Poate-ar fi trebuit să și-o dorească – pierderea minților te scăpa de durere. Dar pe el îl îngrozea.

Deschise ochii. Aducând găleata de apă, Tvlakv se apropia în sfârșit, legănându-se, de căruța lui. Bărbatul gras, cu ochi căprui, mergea șchiopătând foarte ușor, probabil ca urmare a unui picior rupt. Era thaylen, și toți bărbații din Thaylenah – oricare le-ar fi fost vârsta și culoarea părului de pe cap – aveau bărbi de un alb curat, la fel ca sprâncenele. Sprâncene care le creșteau foarte lungi, drept care și le dădeau după urechi. De aceea părea să aibă două șuvițe albe în părul altminteri negru.

Hainele lui – pantaloni cu dungi negre și roșii și o tunică împletită, de un albastru la fel cu acela al tichiei, împletită și ea – fuseseră cândva de bună calitate, dar începeau să se zdrențuiască. Fusesse vreodată altceva decât negustor de sclavi? O astfel de viață – nepăsătoarea cumpărare și vânzare de carne omenească – părea să aibă un efect asupra celor care și-o aleseseră. Istovea sufletul, deși umplea punga cu bani.

Tvlakv rămase la distanță de Kaladin și-și apropie felinarul cu ulei de partea din față a cuștii, ca să se uite la sclavul care tușea. Își strigă mercenarii. Bluth – Kaladin nu știa de ce se obosise să le-nvețe numele – se apropie agale. Tvlakv îi spuse ceva cu voce scăzută, arătându-l pe sclav. Bluth dădu din cap, cu fața ca o lespede de piatră în umbra aruncată de lumina felinarului, și-și desprinsе bâta de la brâu.

Vântsprenul luă forma unei panglici albe, apoi se grăbi să se-apropie de bărbatul bolnav. Se învârti și se răsuci de vreo câteva ori înainte de a coborî pe podeaua cuștii, redevenind femeie. Se aplecă să-l cerceteze pe sclav. Ca un copil curios.

Kaladin se întoarse cu spatele și închise ochii, dar tot mai auzea tusea. În minte îi răsună glasul tatălui său. „Ca să vindeci tușea măcinătoare...” – spunea, minuțios și riguros – „...îi dai bolnavului, în fiecare zi, doi pumni de iederă sânge-rie, strivită până se face pulbere. Dacă n-ai așa ceva, ai grijă să bea multe lichide, în care e de preferat să amesteci zahăr. Atâta vreme cât e hidratat, are toate șansele să supraviețuiască. Boala nu e nici pe departe atât de cumplită cum pare când îi auzi numele.”

„Are toate șansele să supraviețuiești...”

Tusea continua.

Cineva trase zăvorul de la ușa cuștii. Știau cum să-l ajute? Leacul era atât de simplu! Dați-i apă, și-o să trăiască.

N-avea importanță. Era mai bine să nu se amestece.

Oamenii murind pe câmpul de luptă. Un chip tânăr, atât de familiar și de îndrăgit, privindu-l în așteptarea ajutorului salvator. O tăietură de sabie, căscându-se pe-o parte a gâtului. Un Cristalpurător șarjând printre oștenii lui Amaram.

Sânge. Moarte. Eșec. Suferință.

Și vocea tatălui său. „Chiar ești în stare să-l abandonezi, fiule? Să-l lași să moară când l-ai fi putut ajuta?”

„Dar-ar furtuna!”

— Opriți-vă! strigă ridicându-se în picioare.

Ceilalți sclavi se grăbiră să i se ferească din cale. Bluth tresări violent, trânti înapoi ușa cuștii și-și ridică băta. Tvlakv se ascunse în spatele lui, folosindu-l drept scut.

Kaladin răsuflă adânc, își strânse pumnul în jurul frunzelor și și-l duse pe celălalt la frunte, să ștergă o pată de sânge. Traversă mica lor cușcă în zgomotul înfundat al lemnului izbit de tălpile lui goale. Bluth îi aruncă o privire feroasă când îngenunche lângă bolnav. Lumina pâlpâitoare dezvăluia o față prelungă, suptă și niște buze aproape lipsite de sânge. Tusea i le umpluse de-o flegmă solidă, verzuie. Kaladin îi pipăi gâtul, căutând umflături, apoi îi cercetă ochii de un căprui întunecat.

— Se numește tuse măcinătoare, spuse. O să trăiască dacă-i dați câte-un polonic de apă în plus din două în două ore, vreme de vreo cinci zile. Va trebui să i-o turnați pe gât cu forța. Puneți zahăr în ea, dacă aveți.

Bluth își scarpină bărbia lată, apoi se uită la negustorul de sclavi mai scund ca el.

— Trage-l afară, porunci Tvlakv.

Sclavul bolnav se trezi când mercenarul trase zăvorul cuștii. Agitându-și băta, Bluth îi făcu semn lui Kaladin să se retragă, iar el se supuse fără tragere de inimă. După ce-și lăsă arma alături, Bluth îl înșfacă pe bolnav de subsuori și-l scoase târâș din căruță, străduindu-se tot timpul să nu-l scape din ochi pe Kaladin, în a cărui ultimă încercare de evadare eșuată fuseseră amestecați douăzeci de sclavi înarmați. Stă-

pânul lui ar fi putut să-l ucidă pentru asta, dar declarase că era „fascinant”. Îl înfierase cu glifa *shash* și îl vânduse pe-o nimica toată.

Trebuia să existe întotdeauna un motiv pentru care el supraviețuise, în timp ce toți aceia pe care încerca să-i ajute mureau. Unii ar fi putut vedea în asta o binecuvântare, dar lui i se părea o tortură plină de ironie. La fostul său stăpân, își petrecuse o vreme stând de vorbă cu un sclav din vest, un selay care-i povestise despre Magia Veche din legendele lor și despre puterea ei de a blestema oamenii. Era cu putință să i se-ntâmplesse lui așa ceva?

„Nu fi prost”, își spuse.

Ușa cuștii se închise la loc cu un pocnet, fiind zăvorâtă din nou. Cuștile erau necesare – Tvlakv trebuia să apere de marile furtuni creaturile fragile în care-și băgase banii. Aveau pereți din lemn care se puteau ridica și fixa în acest fel atunci când se dezlănțuia furia vijeliilor.

Bluth târî bolnavul lângă foc, laolaltă cu butoiul de apă încă necoborât din căruță. Kaladin simți că se liniștea. „Uite”, își spuse. „Poate că încă mai poți fi de ajutor. Poate că are de ce să-ți pese.”

Își deschise pumnul și se uită la frunzele negre, zdrobite în palma lui. N-avea nevoie de ele. Să le strecoare în băutura lui Tvlakv n-ar fi fost greu, ci doar lipsit de sens. Chiar voia să-l omoare pe negustorul de sclavi? Ce-ar fi avut de câștigat?

Aerul vibră din cauza unui pocnet apos, urmat de un altul, mai înfundat, ca și cum cineva ar fi lăsat să cadă un sac cu grâne. Kaladin își ridică brusc capul, uitându-se către locul unde-l dusesse Bluth pe sclavul bolnav. Mercenarul își ridică din nou băta, apoi o repezi în jos, pocnind țeasta sclavului cu un trosnet.

Sclavul nu scosese niciun strigăt de durere sau de protest. Leșul i se prăvăli în întuneric; Bluth îl ridică nepăsător și și-l aruncă pe umăr.

— Nu! urlă Kaladin, străbătând cușca dintr-un salt și lovind cu palmele în gratii.

Tvlakv se încălzea lângă foc.

— Lua-te-ar furtuna! zberă Kaladin. Ar fi putut să trăiască, nemernicule!

Tvlakv se uită la el. Pe urmă se apropie tacticos, potrivindu-și tichia albastră.

— Vezi tu, v-ar fi îmbolnăvit pe toți.

Vorbea cu un ușor accent, strivind cuvintele alăturate și apăsând pe alte silabe decât ar fi trebuit. Lui Kaladin i se părea întotdeauna că thaylenii mormăiau.

— N-am vrut să pierd toată căruța pentru un singur om.

— Trecuse de faza în care era molipsitor! exclamă Kaladin, lovind din nou cu palmele în gratii. Dacă era să-l îmbolnăvească pe vreunul dintre noi, s-ar fi ntâmplat până acum.

— Sper că nu s-a ntâmplat. Și cred că el nu mai avea scăpare.

— Eu îți spun că nu e așa!

— Și eu ar trebui să te cred, dezertorule? întrebă Tvlakv, amuzat. Să cred un om cu ochii mocnind de-nversunare și de ură? Ai vrea să mă ucizi, zise ridicând din umeri. Puțin îmi pasă. Atâta vreme cât o să fii puternic când o să vină vremea să te vând. Ar trebui să mă binecuvântezi fiindcă te-am salvat de boala omului ăluia.

— O să-ți binecuvântezez mormântul, când o să ți-l acopăr cu pietre.

Tvlakv zâmbi și o porni înapoi, către foc.

— Păstrează-ți furia asta, dezertorule, și puterea, îmi vor aduce bani frumoși la sosire.

„Asta în cazul în care mai trăiești până atunci”, se gândi Kaladin. Tvlakv încălzea întotdeauna apa rămasă în găleata din care le dădea de băut sclavilor. O atârna peste foc și-și făcea ceai. Dacă se asigura că era ultimul care primea apă, Kaladin ar fi putut să facă frunzele praf și să le-arunce în...

Înghetă, apoi își privi mâinile, în toată agitația, uitase că ținea veninul negru în ele. Scăpase fărâmele când izbise cu palmele în gratii. De mâini îi rămăseseră agățate doar câteva firimituri, prea puține ca să mai aibă vreo putere.

Se răsuci și se uită în spate; murdăria acoperea podeaua cuștii. Dacă fărâmele uscate ajunseră acolo, nu mai putea să le adune. O pală de vânt se stârni brusc, suflând praful, sfărâmurile și mizeria din căruță și împrăștiindu-le în noapte.

Kaladin dăduse greș până și cu asta.

Se lăsă în jos, cu spatele sprijinit de gratii, și-și înclină capul, înfrânt. Blestematul de vântspren continua să zboare în jurul lui, părând nedumerit.

3 • ORAȘUL CLOPOȚEILOR

„Un bărbat stătea pe o coastă stâncoasă și-și privea patria năruindu-se în țărână. Sub el, jos, atât de departe, năvăleau apele. Și auzea un copil plângând. Erau propriile sale lacrimi.”

Culeasă în a patra zi din tanates, în anul 1171, cu 30 de secunde înainte de moarte. Subiectul era un cizmar cu o oarecare faimă.

Kharbranth, Orașul Clopoțeilor, nu era un loc pe care Shallan și-ar fi putut imagina vreodată că avea să-l viziteze. Deși visa adesea să călătorească, se așteptase să-și petreacă prima parte a vieții sechestrată în vila tatălui ei, de unde nu putea evada decât în paginile cărților din bibliotecă. Se așteptase să se mărite cu unul dintre aliații tatălui ei și să-și petreacă restul vieții sechestrată în vila *lui*.

Dar așteptările erau precum ceramica fragilă. Cu cât le strângeai mai tare în mâini, cu atât era mai probabil să crape.

Se pomeni cu răsuflarea tăiată, strângându-și la piept blocul de desen legat în piele, în timp ce docherii trăgeau corabia la mal. Kharbranth era imens, înălțat pe o coastă abruptă, orașul avea forma unei pene de lemn, ca și cum ar fi fost construit într-o crăpătură largă, cu deschiderea către ocean. Clădirile erau masive, cu ferestre pătrate, și păreau făcute dintr-un soi de mâl sau lut. Poate din crem? Erau vopsite în culori strălucitoare, cel mai adesea în nuanțe de roșu și portocaliu, dar uneori și de albastru și galben.

Auzeau deja clopoței, le auzeau clinchetele stârnite de vânt, răsunând ca tot atâtea glasuri limpezi. Trebuia să-și înalțe gâ-

tul ca să privească spre creasta cea mai de sus a orașului; Kharbranth se înălța ca un munte. Câți oameni trăiau într-un asemenea loc? Mii? Zeci de mii? Se cutremură din nou – speriată și ațâțată –, apoi clipi apăsător, întipărindu-și imaginea orașului în minte.

Marinarii se agitău grăbiți în jurul ei. *Plăcerea Vântului* era o corabie îngustă, cu un singur catarg, pe care abia dacă era destul loc pentru ea, pentru căpitan, pentru nevasta lui și pentru cei șase oameni din echipaj. La început i se păruse atât de mică, dar căpitanul Tozbek, deși păgân, era un bărbat calm și prevăzător și un marinar excelent. Condusese vasul de-a lungul coastei cu mare grijă, găsind întotdeauna câte un golf adăpostit în care să scape cu bine de marile furtuni.

În clipa aceea, îi supraveghea pe oamenii care amarau corabia. Era scund, tot atât de lat în spate ca Shallan, și sprâncenele lui lungi, de taylen, pe care și le purta ridicate în sus, aveau o formă ciudată, de spic. Păreau două evantaie lungi de câte un picior, mișcându-i-se deasupra ochilor. Purta o bonetă simplă, împletită, și o haină neagră, cu nasturi de argint. Shallan își închipuia că se alesese cu cicatricea de pe falcă ducând, pe mare, o luptă înverșunată cu pirații. Cu o zi înainte, aflase, cu dezamăgire, că în realitate îl lovise o parâmbă desprinsă pe vreme rea.

Soția lui, Ashiv, cobora deja pe pasarelă, ca să înregistreze sosirea corăbiei. Căpitanul o văzu pe Shallan privind-l, așa că se îndreptă spre ea. Era o cunoștință a familiei, un om de care îi lega negoțul și în care tatăl ei avusese deplină încredere. Și asta era bine, fiindcă în planul urzit de ea și de frații ei nu-și avea locul o doamnă de companie sau o guvernantă.

Când se gândea la planul acela, Shallan devenea nervoasă. Foarte, *foarte* nervoasă. Nu-i plăcea să fie fățarnică. Dar starea bănească a familiei ei... Era necesar ori să primească o sumă spectaculoasă de bani, ori să capete vreun alt avantaj rezultat din politica locală privind casele vedene. Altminteri nu puteau să reziste nici măcar până la sfârșitul anului.

„Toate lucrurile la timpul lor”, se gândi, silindu-se să fie calmă. „Găsește-o pe Jasnah Kholin. Presupunând că n-a plecat din nou fără să te-aștepte.”

— Am trimis un băiat să-ntrebe în numele tău, Luminăția Ta, spuse Tozbek. O să aflăm în curând dacă prințesa e încă aici.

Shallan dădu din cap cu recunoștință, continuând să-și strângă la piept blocul de desen. Afară, în oraș, oamenii mișunau peste tot. Unii purtau îmbrăcăminte familiară: pantaloni și cămăși încheiate în față cu șireturi, pentru bărbați, iar pentru femei, fuste și bluze colorate. Aceia ar fi putut fi, cu toții, din țara ei de baștină, Jah Keved. Însă Kharbranth era un oraș liber. Un mic oraș-stat, fragil din punct de vedere politic, cu un teritoriu restrâns, dar care avea docuri deschise pentru orice corabie în trecere și nu punea întrebări nici despre naționalitate, nici despre poziția socială. Râuri de oameni se scurgeau între hotarele sale.

Ceea ce însemna că mulți dintre cei care-i apăreau în fața ochilor aveau o înfățișare exotică. Cei înfășurați într-o singură bucată de material erau bărbați și femei din Tashikk, din vestul îndepărtat. Cei cu haine lungi până la glezne, dar deschise în față, ca niște mantii... ăștia de unde erau? I se întâmplase foarte rar să vadă atât de mulți parshi la un loc, așa cum erau la docuri, unde cărau mărfuri în spate. La fel ca aceia care fuseseră proprietatea tatălui ei, erau robuști, cu membre groase, cu piele stranie, marmorată – cu unele părți palide sau negre și cu altele de un stacojiu intens. Modelul ei pestriț era unic pentru fiecare individ.

După ce-o urmărise pe Jasnah Kholin, din oraș în oraș, vreme de aproape șase luni, Shallan începuse să creadă că niciodată n-avea s-o ajungă din urmă. Oare prințesa se ferea de ea? Nu, era puțin probabil – pur și simplu, nu era destul de importantă ca să fie așteptată. Luminata Jasnah Kholin era una dintre cele mai puternice femei din lume. Și una dintre cele mai ticăloase. Singurul membru al unei case regale cucernice care se declarase eretic.

Shallan se strădui să nu se neliniștească. Era foarte probabil să afle că Jasnah plecase iarăși. *Plăcerea Vântului* avea să rămână în port pe durata nopții, iar ea urma să negocieze cu căpitanul un preț – din cale-afară de scăzut, pentru că familia ei băgase mulți bani în negoțul lui – pentru călătoria până în următorul port.

Trecuseră deja mai multe luni din momentul în care căpitanul crezuse că avea să scape de ea. N-avusese niciodată impresia că asta îl indigna; onoarea și loialitatea îi cereau să fie de acord cu cererile ei. Însă răbdarea lui nu putea totuși să

dureze la infinit, același lucru fiind valabil și pentru banii ei. Bineînțeles că n-avea s-o abandoneze într-un oraș străin, dar avea să insiste s-o ducă înapoi, în Vedenar.

— Căpitane! strigă un marinar, urcând pasarela în fugă. Nu purta decât o vestă și o pereche de pantaloni lejeri, lăbărțați, iar pielea îi era acoperită de bronzul întunecat al oamenilor care muncesc îndelung în plin soare. Niciun mesaj, domnule. Condicarul portului spune că Jasnah încă n-a plecat.

— Ha! exclamă Tozbek, întorcându-se către Shallan. Vânătoarea s-a terminat!

— Heralzii fie binecuvântați, răspuse ea, încet.

Căpitanul zâmbi, cu sprâncenele lui flamboaiante ca două dâre de lumină izvorâte din ochi.

— Probabil că fața ta frumoasă ne-a adus vânt bun! Ai fermecat chiar și vântsprenii, Luminată Shallan, și ei ne-au călăuzit aici!

Ea roși, cu gândul la un răspuns care nu era deosebit de potrivit.

— Ah! zise căpitanul, arătând-o cu degetul, îmi dau seama că ai un răspuns – o văd în ochii tăi, tânără domniță! Ros-tește-l. Știi, cuvintele nu sunt menite să rămână în noi. Sunt făpturi libere și, dacă le zăvorăști, fac rău la stomac.

— Nu e politico, protestă Shallan.

Tozbek râse zgomotos.

— După luni de călătorie, încă mai spui asta! Și eu îți tot repet că suntem marinari. Am uitat să fim politicoși încă din momentul când am pus pentru prima oară piciorul pe o corabie; iar acum am ajuns prea departe ca să ne mai poată schimba ceva.

Ea zâmbi. Guvernantele severe și preceptorii o învățaseră să-și țină limba în frâu – dar, din nefericire, frații ei o încurajaseră, cu încă și mai multă hotărâre, să facă exact contrariul. Se obișnuise să-i distreze cu diferite comentarii spirituale, când n-o putea auzi nimeni altcineva. Își aducea cu drag aminte de orele petrecute lângă focul care trosnea în căminul din camera mare, unde i se îngrămădeau în jur trei dintre cei patru frați ai ei, cei mai tineri, ascultând-o când își bătea joc de cel mai nou lingușitor al tatălui lor sau de vreun ardent rătăcitor. Adesea inventa conversații prostești, umplând

cu sunete gurile oamenilor pe care-i puteau vedea, dar nu-i puteau auzi.

Creaseră în ea ceea ce guvernantele numeau o „înclinație către insolență”. Iar marinarii apreciau comentariile spirituale încă și mai mult decât frații ei.

— Păi – îi spuse căpitanului, roșind, dar foarte dornică să vorbească – iată la ce mă gândeam. Zici că frumusețea mea a convins vânturile să ne-aducă repede la Kharbranth. Dar asta nu dă de înțeles că, în celelalte călătorii, de întârzierea noastră s-a făcut vinovată lipsa mea de frumusețe?

— Păi... ăă...

— Prin urmare, în realitate – continuă Shallan – mi-ai spus că sunt frumoasă în exact a șasea parte a timpului.

— Prostii! Tânără domniță, ești ca un răsărit de soare, zău așa!

— Ca un răsărit de soare? Prin asta spui că sunt, întru totul, prea stacojie – și aici se trase de părul lung și roșu – și am tendința să-i irit pe bărbații care dau cu ochii de mine?

Căpitanul râse și mai mulți marinari din apropiere i se alăturară.

— Bine, atunci ești ca o floare. Ea se strâmbă.

— Nu suport florile.

El înălță dintr-o sprânceană.

— Nu, de fapt nu, recunosc ea. Cred că sunt întru totul fermecătoare. Dar, dacă-mi dai un buchet, o să mă vezi în curând pradă unei crize atât de puternice încât va trebui să-mi cauți pe pereți pistruii împrăștiați de forța strănuturilor.

— Ei, chiar dacă e adevărat, eu tot mai spun că ești frumoasă ca o floare.

— Dacă-i așa, atunci tinerii de vârsta mea fac crize în preajma florilor – fiindcă față de mine păstrează cu toții o distanță apreciabilă, zise Shallan strângând din ochi. Ei, vezi, ți-am spus că nu e un răspuns politicos. Femeile tinere n-ar trebui să aibă purtări atât de iritante.

— Ah, tânără domniță, zise căpitanul, înclinându-și către ea tichia împletită. Eu și flăcăii o să simțim lipsa limbii tale ascuțite. Nu prea știu ce-o să ne facem fără tine.

— Probabil c-o să navigați, răspunse ea. Și-o să mâncați, o să cântați și-o să priviți valurile. O să faceți tot ce faceți și-acum, numai că o s-aveți *mai mult* timp pentru toate, fiindcă n-o să vă mai împiedicați de-o fată care stă pe punte

desenând și mormăind pentru sine însăși. Dar ai mulțumirile mele, căpitane, pentru o călătorie minunată, deși, cumva, prea lungă.

Tozbek își înclină din nou tichia către ea, în semn de apreciere.

Shallan zâmbi larg – nu se așteptase să se simtă eliberată într-o atât de mare măsură numai fiindcă era de capul ei. Frații săi se temuseră că avea să fie înspăimântată. O credeau timidă, fiindcă nu-i plăcea să se certe și rămânea tăcută când se discuta în grupuri mai mari. Și poate *era* timidă – era copleșitor să te afli atât de departe de Jah Keved. Dar, în același timp, era minunat. Umpluse trei blocuri de desen schițând toți oamenii și toate făpturile pe care le-ntâlnise și, cu toate că zăbovea ca un nor perpetuu, grija pentru problemele bănești ale casei sale era compensată de absoluta încântare a experienței pe care o trăia.

Tozbek începu să se ocupe de toate treburile pe care le presupunea amararea. Era un om bun. Cât despre laudele lui pentru presupusa ei frumusețe, le luă exact drept ceea ce erau. Un semn binevoitor, deși exagerat, de afecțiune, într-o epocă în care pielea cafenie a populației alethi era socotită un atribut al adevăratei frumuseți, a lui Shallan era deschisă la culoare și, în ciuda albastrului luminos al ochilor, părul castaniu-roșcat îi trăda originea impură. Nici măcar o singură buclă nu avea cuvenita culoare neagră. Pistruii îi păliseră – slavă Heralzilor – când devenise o tânără femeie, dar unii încă se mai vedeau, ca niște fire de praf, pe obraji și pe nas.

— Tânără domniță, spuse căpitanul după ce vorbise cu oamenii lui, Luminata Jasnah trebuie să fie, înțelegi tu, la Conclav, fără nicio îndoială.

— Oh, acolo unde se află Palanaeumul?

— Da, da. Acolo locuiește și regele. E, ca să zic așa, centrul orașului. Numai că se găsește în vârful lui, adăugă Tozbek și își scarpină bărbia. Ei, oricum, Luminata Jasnah Kholin e sora unui rege; nu poate sta nicăieri altundeva, nu când se află în Kharbranth. Yalb o să-ți arate drumul. Cufărul ți-l putem aduce mai târziu.

— Multe mulțumiri, căpitane, spuse ea. *Shaylor mkabat nour*. „Vânturile ne-au scăpat de primejdii” – o expresie de mulțumire în limba thaylenă.

El îi răspunse cu un zâmbet larg.

— *Mkai bade fortenthis!*

Shallan n-avea idee ce însemna asta. Se descurca destul de bine când citea în thylenă, dar s-o audă vorbită era cu totul altceva, îi zâmbi, ceea ce păru să fie un răspuns potrivit, pentru că bărbatul râse, arătând către un marinar de-al lui.

— O să te așteptăm aici, la docul ăsta, vreme de două zile, îi spuse apoi. Vezi tu, mâine vine o mare furtună, așa că nu putem pleca. Dacă, în privința Luminatei Jasnah, lucrurile nu vor merge așa cum ai sperat, te vom duce înapoi, la Jah Keved.

— Vă mulțumesc încă o dată.

— N-ai pentru ce, tânără domniță, spuse el. N-am făcut nici-un lucru pe care nu l-am fi făcut oricum. De-aici putem lua mărfuri și tot restul. În plus, portretul soției mele, pe care l-ai desenat pentru cabina mea, e frumos. Cu adevărat frumos.

Se îndreptă cu pași mari spre Yalb, ca să-i dea toate instrucțiunile. Rămasă în așteptare, Shallan își puse blocul de desen înapoi, în mapa de piele. Yalb. Pentru limba ei vedenă, numele era greu de pronunțat. De ce le plăcea taylenilor atât de mult să strivească literele una de alta, fără să pună vocalele necesare?

Yalb îi făcu semn cu mâna. Ea i se alătură.

— Ai grijă de tine, fetițo, o sfătui în treacăt căpitanul. Chiar și un oraș atât de sigur cum e Kharbranthul ascunde pericole. Nu-ți pierde niciodată capul.

— Capul meu stă întotdeauna pe umeri, căpitane, răspunse ea, pășind cu grijă pe pasarelă. N-am cum să mi-l pierd, atâta vreme cât nu mi-l retează nimeni.

Căpitanul râse, fluturându-și palma în semn de rămas-bun în timp ce ea cobora pasarela ținându-se de balustradă cu mâna liberă.

Ca toate femeile din Vorin, își ținea mâna stângă – mâna interzisă – acoperită, lăsându-și la vedere numai mâna liberă. Femeile de rând, cu ochi întunecați, se mulțumeau să poarte o mănușă, dar din partea uneia de rangul ei se aștepta să dea dovadă de mai multă modestie. Ea una își acoperea mâna interzisă cu manșeta mânecii stângi – foarte lungă și închisă cu nasturi.

Rochia ei avea croiala tradițională în Vorin, strânsă pe umeri, pe bust și pe talie, de unde fusta curgea în falduri. Era din mătase albastră, cu nasturi din carapace de chull în părți, iar ea își

ducea săculețul de umăr ținându-l lipit de piept cu mâna interzisă, în timp ce se sprijinea cu cea liberă de balustradă.

Coborî de pe pasarelă în mijlocul activității febrile de pe docuri, cu mesageri alergând în toate părțile și cu femei în haine roșii care înscriau mărfurile în registre. Kharbranth era un regat vorin, ca Alethkar și ca Jah Keved, patria ei. Nu erau păgâni, așa că, pentru ei, scrisul reprezenta o artă rezervată femeilor; bărbații nu învățau decât glifele, lăsând literele pe seama soțiilor și a surorilor lor.

Shallan nu întrebuse, dar era sigură că Tozbek știa să citească, îl văzuse cu cărți în mâini, iar asta o împiedicase să se simtă în largul ei. Cititul era necuviincios pentru un bărbat. Sau cel puțin pentru unul care nu se număra printre ardenti.

— Vrei să fii purtată? o întrebă Yalb într-un dialect thaylen de la țară, care înghesuia cuvintele atât de tare încât ea abia reușea să le distingă.

— Da, te rog.

Bărbatul dădu din cap și se grăbi să plece, lăsând-o singură în port, în mijlocul unui grup de parshi care mutau cu trudă niște lăzi de lemn de pe un doc pe altul. Deși înceți la minte, parshii erau muncitori foarte buni. Ne se plâneau nicio dată și făceau întotdeauna ce li se spunea. Tatăl ei îi preferase în locul sclavilor obișnuiți.

Oare alethii chiar se băteau cu *ei* pe Câmpiile Sfărâmate? Lui Shallan i se părea atât de bizar. Parshii nu luptau. Erau docili și, practic, muți. Firește, din câte auzise ea, cei de pe Câmpiile Sfărâmate – parshendii, cum li se spunea – nu semănau, fizic, cu parshii obișnuiți. Erau mai puternici, mai înalți, mai ageri la minte. Poate că, de fapt, nici nu erau parshi, ci doar un soi de rude de-ale lor, foarte îndepărtate.

Spre surprinderea ei, în port zări, pretutindeni, semnele prezenței animalelor. Câțiva țipari de văzduh unduiau prin aer, în căutare de șobolani sau de pești. Crabi minusculi se ascundeau în crăpăturile scândurilor de lemn ale docurilor, iar de buștenii groși care susțineau aceleași docuri atârna un grup de hasperi. Pe o alee dintre docuri, o nurcă în căutare de pradă pândea în umbră, uitându-se după bucăți de hrană căzute.

Shallan nu reuși să se abțină, își scoase mapa și începu să deseneze un țipar de văzduh. Nu se temea de atâția oameni? Își ținea blocul de foi cu mâna interzisă, cu degetele ascunse

îndoite în jurul părții de sus, și desena cu un creion cu cărbune. Înainte de a termina, i se întoarse călăuza, însoțită de un bărbat care trăgea un obiect bizar, alcătuit din două roți mari și o banchetă pentru o persoană, acoperită de un coviltir. Ea își lăsă blocul de desen în jos, șovăind. Se așteptase la un palanchin.

Bărbatul care trăgea vehiculul era scund, cu pielea întunecată, cu buzele pline, deschise într-un zâmbet larg. Cu un gest, o invită pe Shallan să se așeze, iar ea se instala cu grația decentă pe care guvernantele i-o întipăriseră în purtări. Bărbatul o întrebă ceva într-o limbă concisă, cu niște cuvinte ciuntite, pe care ea n-o recunoscuse.

— Ce-a spus? îl întrebă pe Yalb.

— Vrea să știe dacă preferi să fii dusă pe drumul lung sau pe drumul scurt, spuse marinarul și se scarpină în cap. Nu sunt tocmai sigur care e diferența dintre ele.

— Cred că unul durează mai mult, zise Shallan.

— O, ești ageră la minte.

Yalb îi vorbi purtătorului în aceeași limbă ciuntită, iar acesta răspunse.

— Drumul lung îți oferă ocazia să vezi bine orașul, tălmăci Yalb. Cel scurt duce direct la Conclav. Spune că nu sunt multe priveliști frumoase. Cred că și-a dat seama că ești nou-venită în oraș.

— Ies chiar atât de mult în evidență? întrebă ea, roșind.

— Ei, nu, sigur că nu, Luminăție.

— Și prin asta vrei să spui că sar în ochi tot atât de mult ca un neg de pe nasul unei regine.

Yalb râse.

— Mă tem că da. Dar mă gândesc că nicăieri nu poți merge a doua oară fără să te fi dus mai întâi prima oară. Toată lumea trebuie să sară cândva în ochi, așa că-i totuna dac-o faci pe atât de frumos pe cât de frumoasă ești tu!

Shallan fusese nevoită să se învețe cu flirturile inofensive ale marinarilor. Nu mergeau niciodată prea departe, iar ea bănuia că, după ce-o văzuse roșind, soția căpitanului îi dojenise cu asprime. În conacul tatălui ei, servitorii – chiar și cei care erau cetățeni cu drepturi depline – se temuseră întotdeauna să-și ia nasul la purtare. Purtătorul continua să-i aștepte răspunsul.

— Pe drumul scurt, te rog, îmi spuse lui Yalb, deși își dorea să meargă pe cel pitoresc.

Ajunsesse în sfârșit într-un oraș adevărat și alegea calea cea mai scurtă? Însă Luminata Jasnah se dovedise tot atât de greu de prins ca un songling sălbatic. Era mai bine să se grăbească.

Drumul principal urca pe coasta muntelui în zigzag, așa că până și traseul scurt îi oferi destul timp în care să vadă locurile. Orașul se dovedi amețitor de bogat în oameni străni, privilegiști ciudate și clinchete de clopoței. Shallan se destinse și își întipări totul în minte. Clădirile păreau să fie grupate după culoare, iar culoarea părea să spună care le era rostul. Prăvăliile în care se vindeau aceleași lucruri erau vopsite în aceleași nuanțe – tonuri de violet pentru îmbrăcăminte, tonuri de verde pentru mâncare. Locuințele își aveau propriul tipar, deși ea nu reuși să-i dea o interpretare. Culorile erau suave, într-o tonalitate pastelată, calmă.

Yalb mergea pe lângă caretă, iar purtătorul începu să-i vorbească lui Shallan. Yalb traduse, cu mâinile în buzunarele vestei.

— Spune că orașul e aparte datorită laiturilor de aici.

Ea zâmbi. Multe orașe erau construite în laituri – locuri pe care formațiunile stâncoase din jur le apărau de marile furtuni.

— Kharbranth e unul dintre cele mai bine adăpostite orașe importante ale lumii – continuă Yalb să traducă – și clopoței sunt un simbol al acestui fapt. La început au fost montași ca să avertizeze că s-a pornit o mare furtună, fiindcă vântul era atât de blând încât oamenii de obicei nu-și dădeau seama, adăugă Yalb, apoi șovăi. Spune toate astea pur și simplu fiindcă vrea un bacșiș mare, Luminăție. Am mai auzit povestea asta, dar cred că e extraordinar de ridicolă. Dacă vântul bate destul de tare ca să miște clopoței, înseamnă că și oamenii îl simt. În plus, ce, nu-și dau seama că plouă peste căpățânile lor de lăudăroși?

Shallan zâmbi.

— Nu contează. Poate să continue.

Purtătorul pălăvrăgea cu vocea lui ciuntită – și, până la urmă, în ce limbă vorbea? Ea ascultă traducerea lui Yalb, absorbind privilegiștile, sunetele și – din nefericire – mirosurile. Crescuse fiind obișnuită cu mirosul proaspăt al mobilei abia șterse de praf și cu cel de pâine nedospită, coaptă în bucătărie. Iar

călătoria pe ocean o deprinsese cu mirosuri noi, de apă sărată și de aer de mare, curat.

Dar în mirosurile orașului nu era nimic curat. Fiecare alee pe lângă care treceau își avea propria combinație unică de izuri dezgustătoare. Acestea alternau cu aromele picante venind dinspre vânzătorii ambulanti și mâncărurile pe care le ofereau, iar combinația era încă și mai îngreșoșătoare. Din fericire, purtătorul ei începu să meargă pe mijlocul drumului și duhorile își pierdură puterea, însă asta îi încetini, fiindcă erau nevoiți să se strecoare printr-o mulțime mai numeroasă. Shallan căsca gura la oamenii pe lângă care treceau. Bărbații cu mâini înmănușate și pielea ușor albăstruie erau din Natanatan. Dar cine erau oamenii înalți și maiestuoși, în robe negre? Și bărbații cu bărbile împletite ca niște funii, motiv pentru care semănau cu niște nuiele?

Sunetele o duceau cu gândul la songlingii sălbatici din apropierea casei ei, care se grupau în coruri și se luau la întrecere, numai că erau mai variate și mai puternice. O sută de voci strigau una la alta, amestecându-se cu zgomotul ușilor trântite, cu al roților rostogolite pe piatră și, din când în când, cu țipetele unui țipar de văzduh. Clinchetul omniprezențelor clopoței se auzea în fundal, mai puternic când bătea vântul. Se vedeau în vitrinele prăvăliilor, atârnați de grinzi. Fiecare stâlp de felinar de pe stradă avea câte unul sub lampă, iar careta lor avea unul mic, argintiu, în vârful coviltirului. Când ajunseră cam pe la jumătatea coastei, în văzduh se rostogoli un val de sunete de clopot care anunțau ora. Nesincronizate, clinchetele de tot soiul se uneau într-o larmă zăngănită.

Când ajunseră în sfertul de sus al orașului, mulțimea se rări și, în cele din urmă, purtătorul ei o trase către o clădire masivă, aflată chiar în vârful orașului. Vopsită în alb, era, în cea mai mare parte, cioplită în stâncă, nu construită din cărămizi sau din lut. Coloanele de la intrare se ridicau direct din piatră, fără nicio îmbinare vizibilă, iar partea din spate a edificiului se pierdea lin în stâncă. Aflorimentele de pe acoperiș erau vopsite în culori metalice și aveau deasupra cupole scunde. Femei ochi-luminoși intrau și ieșeau, având asupra lor ustensile de scris și purtând rochii ca a lui Shallan, cu mâna stângă acoperită de manșetă, exact așa cum trebuia. Bărbații care veneau sau plecau din clădire era îmbrăcați în stilul mi-

litar vorin, cu haine și pantaloni scorțoși, cu nasturi în părți, până sus, la gulerul țepăn, care le înfășură tot gâtul. Mulți aveau săbii prinse în talie, de centurile care le strângeau hainele lungi până la genunchi.

Purtătorul se opri și-i spuse ceva lui Yalb. Cu mâinile în șolduri, marinarul începu să se certe cu el. Shallan zâmbi la vederea expresiei lui aspre și clipi apăsător, întipărindu-și scena în memorie ca s-o deseneze mai târziu.

— Se oferă să-mpartă diferența cu mine dacă-l las să umfle prețul călătoriei, o lămuri Yalb, clătînând din cap și întinzând mâna ca s-o ajute să se dea jos din caretă.

Când coborî, ea îl privi pe purtător, care ridică din umeri, zâmbind ca un copil prins când fură dulciuri.

Shallan își prinse săculețul agățat de umăr sub brațul cu manșetă și căută în el, cu mâna liberă, punga cu bani.

— De fapt, cât ar trebui să-i dau?

— Doi stropi străvezii ar trebui să fie mai mult decât destul. Eu i-aș fi dat unul. Hoțomanul voia să-ti ceară *cinci*.

Înainte de a pleca în călătoria aceea, ea nu folosise nicio dată bani; nu făcuse altceva decât să admire sferele, pentru frumusețea lor. Erau alcătuite din câte o bobită de sticlă puțin mai mare decât unghia degetului mare, cu o piatră prețioasă încă și mai mărunță în centru. Nestematele puteau absorbi Lumină de Furtună, ceea ce le dădea sferelor strălucire. Când își deschise punga, scânteierile acelor fărâme de rubine, smaralde, diamante și safire îi luminau fața. Pescui trei stropi de diamant, care aveau cea mai mică valoare. Cele mai prețioase erau smaraldele, fiindcă Animmozii le puteau folosi ca să creeze hrană.

Partea de sticlă a tuturor sferelor avea aceeași dimensiune; valoarea era dată de mărimea nestematei din centru. De pildă, cei trei stropi aleși aveau în interior numai câte-o frântură minusculă de diamant. Până și atât era de ajuns ca să strălucească de Lumină de Furtună, mult mai palid decât o lampă, dar oricum vizibil. O pată – diviziunea medie a sferei – aproape că egala în strălucire flacăra lumânării și valora cât cinci stropi.

Shallan adusese cu sine numai sfere impregnate, fiindcă despre cele înnegurate auzise că trezeau bănuieli și că uneori trebuia chemat un cămătar ca să verifice dacă nestemata

era sau nu veritabilă. Și firește că-și păstra cele mai prețioase sfere în punga ascunsă, prinsă cu nasturi în interiorul mânecii ei stângi.

Îi întinse cei trei stropi marinarului, care-și lăsă capul pe umăr. Ea îi făcu semn purtătorului și roși, dându-și seama că, din reflex, îl folosea pe Yalb ca intermediar, de parcă ar fi fost un maestru-slujitor. Oare avea să se simtă ofensat?

El râse și-și îndreptă spatele, îmbătoșându-se ca și cum ar fi vrut să imite un maestru-slujitor, și-l plăti pe purtător cu un aer de severitate prefăcută. Acesta râse la rândul său, se înclină în fața lui Shallan și se îndepărtă trăgându-și careta.

— Pentru tine, spuse Shallan, scoțând o pată cu rubin și întinzându-i-o marinarului.

— E prea mult, Luminăția Ta!

— E, în parte, ca mulțumire, dar și drept plată, ca să m-aștepți aici câteva ore, în caz că mă-ntorc.

— S-aștept câteva ore pentru o pată de foc? Asta e plata mea pentru o lună pe mare!

— Atunci ar trebui s-ajungă ca să m-asigur că nu pleci.

— O să fiu chiar în locul ăsta! făgădui el, cu o plecăciune complicată, de o corectitudine surprinzătoare.

Shallan răsuflă adânc și urcă treptele către intrarea impozantă a Conclavului. Piatra sculptată era cu adevărat uimitoare – artista din ea a fi vrut să zăbovească și s-o studieze, dar nu cuteza. Când intrai în clădirea imensă era ca și cum ai fi fost înghițit. Pe pereții coridorului interior se înșiruiu lămpi cu Lumină de Furtună, care împrăștia o strălucire albă. În ele se aflau, probabil, broami de diamant; în majoritatea clădirilor frumoase se folosea Lumina de Furtună. Un broam – cea mai mare diviziune a sferei – strălucea cât mai multe lumânări la un loc.

Lumina se revărsa, uniformă și suavă, asupra numeroșilor servitori, condeieri și ochi-luminoși de pe coridor. Conclavul părea construit sub forma unui unic tunel lung, lat și înalt, sfredelit în stâncă. De o parte și de alta se aflau încăperi mari și coridoare suplimentare, ca ramificații ale grandioasei alei centrale. Shallan se simțea mult mai în largul ei decât afară. Locul acela – cu servitori în plină activitate, luminlorzi și lumindoamne – îi era familiar.

Își ridică mâna liberă, în semn că avea nevoie de ceva, și, așa cum era de așteptat, un maestru-servitor cu o cămașă apretată de culoare albă și pantaloni negri se apropie în grabă.

— Luminăția Ta? o întrebă, în vedenă, ghicindu-i probabil limba maternă după culoarea părului.

— O caut pe Jasnah Kholin, răspunse Shallan. Am aflat că se găsește între acești pereți.

Bărbatul se înclină, rigid. Cei mai mulți maștri-slujitori se mândreau cu serviciile lor rafinate – aveau exact aerul pe care-l maimuțarise Yalb cu câteva clipe mai înainte.

— Mă voi întoarce, Luminăție.

Probabil că era de al doilea *nahn*, un cetățean ochi-întunecați de rang foarte înalt. În credința vorină, Chemarea cuiva – misiunea căreia își dedica viața – era de o importanță vitală. Alegerea unei meserii potrivite și, apoi, munca din răspun-teri asigurau un loc bun în viața de dincolo. Devoțiunea la care mergea pentru rugăciuni avea adesea legătură cu natura Chemării alese.

Shallan își încrucișă brațele și rămase în așteptare. Se gândise la Chemarea ei vreme îndelungată. Alegerea evidentă era arta ei, și îi plăcea într-adevăr foarte mult să deseneze. Dar ceea ce o atrăgea însemna mai mult decât atât – era vorba de *studiu*, de întrebările ridicate de observații. De ce nu se temeau țiparii de văzduh de oameni? Cu ce se hrăneau hasperii? De ce prosperau șobolanii în anumite locuri și nu le pria în altele? Așa că alesese istoria naturală.

Tânjea să fie o erudită veritabilă, să fie instruită cu adevărat, să-și petreacă timpul făcând cercetări amănunțite și studiind. Oare și din acest motiv propusese, în parte, acel plan temerar care însemna s-o caute pe Jasnah și să devină pupila ei? Poate. Oricum, trebuia să se concentreze fără întrerupere. Devenind pupila lui Jasnah – și, așadar, eleva ei – nu făcea decât primul pas.

Se gândea la asta îndreptându-se agale spre o coloană, pe care-o pipăi trecându-și mâna liberă peste piatra lustruită. Aidoma celei mai mari părți a Rosharului – în afară de anumite locuri de pe coastă – Kharbranthul era construit din piatră brută, neprelucrată. Celelalte clădiri fuseseră înălțate direct pe stâncă, iar aceea fusese dăltuită în stâncă. Coloana

era din granit, presupuse ea, deși în privința geologiei avea cunoștințe sumare.

Podeaua era acoperită de covoare lungi, având culoarea portocalie a cărămizii arse. Materialul era dens, conceput astfel încât să pară bogat, dar să suporte trecerea multor oameni. Coridorul larg, dreptunghiular, crea o senzație de *vechime*. Una dintre cărțile pe care le citise pretindea că orașul Kharbranth fusese fondat demult, în zilele umbrei, cu mulți ani înaintea Ultimei Devastări. Ceea ce ar fi însemnat că era vechi într-adevăr. Vechi de mii de ani, creat înainte de teroarea Hierocrației, chiar cu mult înainte de Mârșăviei. Pe vremea când, după cum se spunea, Pustiitorii cu trupuri de piatră stăteau la pândă pe pământ.

— Luminăția Ta? zise o voce.

Shallan se răsuci și văzu că servitorul se întorsese.

— Pe aici, Luminăție.

Dădu din cap, iar el se grăbi s-o conducă prin vânzoleala de pe culoar. Ea repetă, în gând, felul în care intenționa să i se prezinte lui Jasnah. Femeia era o legendă. Până și Shallan – trăind în îndepărtatul Jah Keved – auzise de sclipitoarea și eretica soră a regelui alethi. Jasnah n-avea decât treizeci și patru de ani, însă mulți aveau senzația că ar fi putut obține toca de maestră erudită dacă n-ar fi condamnat cu glas tare religia. Mai exact, aducea acuzații la adresa devoțiunilor, diversele congregații religioase cărora li se alăturaseră oame-nii de bine din Vorin.

În cazul prințesei alethi, glumele sarcastice nelalocul lor n-aveau să-i fie de folos lui Shallan. Trebuia să se poarte cu viincios. Să fii pupila unei femei faimoase era cea mai bună cale de a deprinde artele feminine: muzica, pictura, scrisul, logica și știința. Semăna foarte mult cu modul în care se instruia un tânăr în garda de onoare a unui luminlord pe care-l respecta.

Shallan începuse prin a-i scrie lui Jasnah, cerând să fie acceptată ca pupilă, din disperare; de fapt, nu se așteptase să primească un răspuns afirmativ. Când asta se întâmplase – prin intermediul unei scrisori în care Jasnah îi porunca s-o aștepte în Dumadari peste două săptămâni – Shallan fusese șocată. Și de atunci mergea pe urmele acelei femei.

Jasnah era eretică. Oare avea să-i ceară lui Shallan să renunțe la credința ei? Ea se îndoia că ar fi fost în stare, învățăturile vorine care vorbeau de Slavă și de Chemare fuseseră unul dintre puținele sale refugii din zilele cumplite când tatăl ei se aflase în toanele cele mai rele.

Intrară pe un culoar mai îngust și apoi pe coridoare din ce în ce mai îndepărtate de sala principală. În cele din urmă, maestrul-slujitor se opri lângă un colț și-i făcu semn să meargă mai departe. De pe coridorul din dreapta se auzeau voci.

Shallan șovăi. Uneori se întreba cum se ajunsese la asta. Ea era cea tăcută, cea timidă, cea mai mică și singura fată dintre cei cinci copii ai tatălui său. Ținută la adăpost, ocrotită în întreaga ei viață. Și acum speranțele întregii case se sprijineau pe umerii ei.

Tatăl ei murise. Și era vital ca moartea lui să rămână un secret.

Nu-i plăcea să se gândească la ziua aceea – o împiedica să i se întoarcă în minte și se deprinsese să-și îndrepte gândurile către orice altceva. Dar urmările pierderii lui nu puteau fi trecute cu vederea. Tatăl ei făcuse multe promisiuni – unele erau înțelegeri negustorești, altele erau în scop de mituire, iar altele, sub masca primei categorii, făceau parte din a doua categorie. Casa Davar datora sume mari de bani unui număr mare de oameni și, fără tatăl ei, care știa să-i domolească pe toți, creditorii aveau să-și prezinte cererile în curând.

Nu aveau cui să-i ceară ajutor. Mai ales din cauza tatălui ei, familia nu era pe placul celor cu care se aliase. Înaltul Prinț Valam – luminlordul căruia îi erau vasali, se îmbolnăvisese și nu le mai oferea protecția de odinioară. Răspândirea vestii că tatăl ei murise și că familia era falită avea să fie sfârșitul Casei Davar. Urmau să fie distruși și subjugați de o altă casă.

Și, ca pedeapsă, aveau să fie puși să se spetească muncind – de fapt, ar fi putut fi chiar și asasinați de creditorii nemulțumiți. Depindea de ea să nu se ajungă la acest deznodământ, iar primul ei pas se numea Jasnah Kholin.

Shallan inspiră adânc și trecu dincolo de colț.

4 • CÂMPIILE SFĂRÂMATE

„Mor, nu-i așa? Vindecătorule, de ce-mi iei sângele? Cine e lângă tine, cu capul numai dungi? Văd un soare îndepărtat, întunecat și rece, strălucind pe un cer negru.”

Culeasă în a treia zi din jesnan, în anul 1172, cu 11 secunde înainte de moarte. Subiectul era un dresor de chulli. Proba are o notă aparte.

— Tu de ce nu plângi? Întrebă vântsprenul.

Kaladin stătea rezemat de un colț al cuștii, privind în jos. În fața lui, scândurile podelei erau crăpate, ca și cum cineva fi săpat în ele numai și numai cu unghiile. Porțiunea cu crăpături avea pete mai întunecate acolo unde se îmbibase cu sânge lemnul cenușiu-închis. O încercare de evadare zădărnice și dezamăgitoare.

Căruța își continua drumul. Rutina de zi cu zi. Se trezea supărat și îndurerat, după o noapte de somn agitat, fără saltea și fără pătură. Sclavii din fiecare căruță erau scoși pe rând, împiedicați cu lanțuri legate la glezne și lăsați să-și târșească o vreme picioarele și să se ușureze. Pe urmă erau urcați la loc, primeau zeama lungă de dimineață, iar căruțele se puneau în mișcare și mergeau până când venea vremea zemii de după-amiază. Drumul continua. Zeama de seară, apoi polonicul de apă dinainte de culcare.

Pe fruntea lui Kaladin, pielea înfierată cu semnul *shash* continua să crape și să sângereze. Dar cel puțin acoperișul cuștii îl ferea de soare.

Vântsprenul se preschimbă în ceață și pluti ca un nor minuscul. Se apropie de Kaladin și chipul i se contura în partea din față a norului, ca și cum ar fi suflat ceața, împingând-o în

urmă și dezvăluind, sub ea, o formă mai substanțială. Vaporoză, feminină și subțire. Cu ochi atât de iscoditori. Altfel decât orice alt spren pe care-l mai văzuse Kaladin vreodată.

— Ceilalți plâng noaptea, spuse ea. Dar tu nu plângi.

— De ce să plâng? se miră el, lăsându-se pe spate și prop-tindu-se de gratii. Aș schimba ceva?

— Nu știu. De ce plâng oamenii?

El zâmbi și închise ochii.

— Întrebarea asta pune-i-o Atotputernicului, micuță spre-nă. Nu mie.

Umiditatea verii estice îi umplea fruntea de sudoare și us-turimea îl chinuia când i se strecurau broboanele în rană. Din fericire, în curând aveau să se bucure din nou de câteva săp-tămâni de primăvară. Vremea și anotimpurile erau imprevi-zibile. Nu știai niciodată cât durau, deși de obicei se întin-deau pe cel puțin câteva săptămâni.

Căruța își continuă mersul. După un timp, Kaladin simți soarele pe față. Deschise ochii. Razele pătrundeau prin des-chizătura din partea de sus a cuștii. De la amiază trecuseră așa-dar două sau trei ore. Ce era cu zeama de după-amiază? Se ridică în picioare, agățându-se cu o mână de gratiile de oțel și trăgându-se în sus. Nu putea să-l vadă pe Tvlakv, care con-ducea căruța din față, nu deslușea decât fața turtită a lui Bluth, în spatele lui. Mercenarul purta o cămașă murdară, închisă cu șireturi în față și o pălărie cu boruri largi, care-l ferea de soare, și își ținea sulița și ghioaga lângă el, pe capră. Nu purta sabie – nici măcar Tvlakv nu avea una, nu atât de aproape de un ținut alethi.

Iarba continua să le croiască drum căruțelor, despăr-țindu-se în două, dispărând exact din fața lor și furișându-se înapoi, la suprafață, imediat în urma lor. Peisajul din jur era presărat cu tufe stranii, necunoscute de Kaladin. Aveau tul-pini și crengi groase, și ace verzi, ca niște țepi. Ori de câte ori se apropiau căruțele prea tare, acele se retrăgeau în tulpini, lăsând în urmă trunchiuri răsucite ca niște viermi, cu crengi noduroase. Împestrițau ținutul deluros, înălțându-se de pe stâncile acoperite cu iarbă ca niște santinele minuscule.

Căruțele își continuau pur și simplu drumul, la o bună bucată de vreme după ceasul amiezii. „De ce nu facem popas pentru zeamă?”

În cele din urmă, căruța din frunte încetini și încremeni. Celelalte două se opriră în spatele ei, legănându-se, iar chullii cu carapace roșii se foiră, cu antenele fluturându-le înaintea și înapoi. Animalele ca niște cutii aveau carapace bombate, pietroase, și picioare roșii, groase, ca niște trunchiuri de copac. Din câte auzise Kaladin, cleștii lor puteau să reteze un braț omenesc. Însă erau creaturi blânde, mai ales cei domestici, și, din câte știa, în armată nu se alesese nimeni, niciodată, cu mai mult de o ciupitură șovăielnică din partea lor.

Bluth și Tag coborâră din căruțele lor și i se alăturară lui Tvlakv. Negustorul de sclavi stătea pe capra căruței sale, umbrindu-și ochii ca să-i ferească de lumina albă a soarelui, și ținea în mână o foaie de hârtie. Urmă un soi de ceartă. Tvlakv își flutura întruna mâna în direcția în care merseseră, apoi arăta către hârtie.

— Te-ai rătăcit, Tvlakv? strigă Kaladin. Poate-ar trebui să te rogi Atotputernicului, ca să te călăuzească. Am auzit că are o slăbiciune pentru negustorii de sclavi. Ține, în Iad, o încăpere specială numai pentru voi.

În stânga lui Kaladin, unul dintre sclavi – bărbatul cu barbă lungă care-i vorbise cu câteva zile în urmă – se îndepărtă speriat, nedorindu-și să stea atât de aproape de cineva care-l provoca pe stăpân.

Tvlakv șovăi, apoi, cu un gest scurt, le ceru mercenarilor să tacă. Bărbatul corpulent sări jos din căruță și se apropie de Kaladin.

— Tu, îi spuse. Dezertorul. Armata alethi merge la război trecând pe-aici. Știi ceva despre ținutul ăsta?

— Să văd harta, răspunse Kaladin. Tvlakv ezită, apoi i-o întinse.

El își scoase brațul printre gratii și i-o smulse din mână. Pe urmă, fără să-i arunce vreo privire, o rupse în două. În câteva secunde, făcu din ea o sută de bucăți, în fața ochilor îngroziți ai lui Tvlakv.

Negustorul de sclavi își strigă mercenarii, dar, în clipa când sosiră, Kaladin avea doi pumni de confeti de aruncat spre ei.

— Acum bucurați-vă, nemernicilor, le spuse, în timp ce fulgii de hârtie pluteau în jurul lor.

Le întoarse spatele, se duse în cealaltă parte a cuștii și se așeză, cu fața spre ei.

Tvlakv rămase încremenit, fără grai. Pe urmă, roșu la față, arătă spre Kaladin și șuieră ceva către mercenari. Bluth făcu un pas către cușcă, apoi se răzgândi, îi aruncă o privire lui Tvlakv, ridică din umeri și se îndepărtă. Negustorul de sclavi se întoarse spre Tag, dar celălalt mercenar se mulțumi să clatine din cap, spunând ceva cu voce scăzută.

După ce-și înjură câteva minute mercenarii lași, Tvlakv înconjură cușca, apropiindu-se de Kaladin. Și îi vorbi cu voce surprinzător de calmă:

— Văd că-ți merge capul, dezertorule. Ai izbutit să devii neprețuit. Ceilalți sclavi ai mei nu sunt de pe-aici, iar eu n-am mai făcut drumul ăsta niciodată. Te poți tocmi. Ce vrei în schimb, ca să ne călăuzești? Eu îți făgăduiesc o masă-n plus în fiecare zi, dac-o să fiu mulțumit.

— Vrei să conduc eu caravana?

— Ți-am urma indicațiile.

— Bine. Mai întâi, găsește o stâncă.

— De ce, vrei un loc de unde poți vedea bine ținutul?

— Nu, răspunse Kaladin, ar fi un loc de unde-aș putea să te-arunc.

Tvlakv își potrive nervos tichia, împingându-și spre spate una dintre sprâncenele albe, lungi.

— Mă urăști. Asta-i bine. Ura o să te țină puternic, o să te vând pentru un preț bun. Numai că n-o să te poți răzbuna decât dacă ajung să te scot pe piață. Eu n-o să te las să fugi. Dar poate de la altcineva o să reușești. Așa că, vezi tu, ai tot interesul să fii vândut.

— Nu vreau să mă răzbun, zise Kaladin.

Vântsprenul se întoarse – se îndepărtase pentru o vreme ca să inspecteze unul dintre tufișurile stranii. Se opri în aer și apoi începu să se învârtă în jurul feței negustorului, studiindu-i-o. Dar se părea că el nu putea să-l vadă.

— Nu vrei să te răzbuni? se încruntă Tvlakv.

— Nu merge. Am învățat lecția asta cu mult timp în urmă.

— Cu mult timp în urmă? Nu pari să ai mult de optsprezece ani, dezertorule.

Ghicise destul de bine. Avea nouăsprezece. Chiar nu trecuseră decât patru ani de când intrase în oastea lui Amaram? Se simțea ca și cum ar fi îmbătrânit cu vreo doisprezece.

— Ești tânăr, continuă Tvlakv. Ai putea să-ți schimbi soarta. Există oameni care au o viață dincolo de însemnul de sclav – vezi tu, ai putea să te răscumperi. Sau să-ți convingi unul dintre stăpâni să te elibereze. Ai putea redeveni om liber. Nu e chiar atât de neobișnuit.

— De stigmatele astea n-o să scap niciodată, Tvlakv, zise pufnind Kaladin. Probabil știi c-am încercat să fug – și am dat greș – de zece ori. Mercenarii tăi nu sunt prudenți doar din pricina acestor grife, e vorba de mai mult decât atât.

— Eșecurile din trecut nu dovedesc că nu există șanse în viitor, nu?

— Sunt terminat. Nu-mi mai pasă, zise și se uită la negustorul de sclavi. În plus, tu nu crezi ce spui. Mă-ndoiesc că unul ca tine ar mai putea să doarmă noaptea dacă s-ar gândi că sclavii pe care i-a vândut vor putea fi liberi într-o bună zi și vor veni să-l caute.

Tvlakv râse.

— Poate, dezertorule. Poate ai dreptate. Sau, vezi tu, poate mă gândesc că, dac-o să fii liber, o să-l vânezi mai întâi pe primul om care te-a vândut ca sclav. Pe înaltul Lord Amaram, nu-i așa? Moartea lui o să mă avertizeze și-o să mă ascund.

De unde știa? De unde auzise de Amaram? „O să-i dau de urmă”, își spuse Kaladin. „O să-l spintec cu mâna mea. O să-i sucesc gâtul, o să...”

— Da, zise Tvlakv, privindu-i cu atenție chipul, așadar ai mințit când ai spus că nu ești însetat de răzbunare, înțeleg.

— De unde știi de Amaram? se încruntă Kaladin. De atunci am trecut printr-o jumătate de duzină de mâini.

— Oamenii vorbesc. Negustorii de sclavi mai mult decât mulți alții. Vezi tu, trebuie să fim prieteni între noi, fiindcă nimeni altcineva nu ne-nghite.

— Atunci știi că n-am primit stigmatul de sclav pentru dezertare.

— A, dar, vezi tu, asta trebuie să pretindem. Vinovații de fărădelegi grave nu se vând prea bine. Cu glifa *shash* de pe fruntea ta, o să-mi fie destul de greu să te dau la un preț bun. Și, dacă n-o să te pot vinde, atunci... ei, n-o să-ți dorești s-ajungi în situația asta. Așa c-o să jucăm împreună un joc. Eu o să spun că ești dezertor. Iar tu n-o să spui nimic. Cred că e simplu.

— E ilegal.

— Nu suntem în Alethkar, zise Tvlakv, așa că nu există nicio lege. În plus, dezertarea e motivul oficial al vânzării tale. Încearcă să pretinzi altceva și n-o să te alegi decât c-o reputație de mincinos.

— Iar tu, doar c-o bătaie de cap și nimic altceva.

— Parcă spuneaai că-ți lipsește dorința de răzbunare împotriva mea.

— Aș putea s-o capăt.

Tvlakv râse.

— A, dacă n-ai căpătat-o până acum, n-o mai capeți nicio dată! În plus, nu m-ai amenințat c-o să mă arunci de pe-o stâncă? Cred că ai căpătat-o deja. Însă acum trebuie să discutăm cum o să facem. Vezi tu, harta mea și-a găsit sfârșitul înainte de vreme.

Kaladin șovăi, apoi oftă.

— Nu știu, spuse, cu sinceritate. Nici eu n-am mai fost pe-aici.

Tvlakv se încruntă. Se aplecă spre cușcă, uitându-se cu atenție la Kaladin, dar păstră totuși distanța. O clipă mai târziu, clătină din cap.

— Te cred, dezertorul. Ei bine, va trebui să mă-ncred în memoria mea. Harta era proastă, oricum. Aproape mă bucur c-ai rupt-o, fiindcă eram tentat s-o fac eu. Dacă o să dau peste portretele fostelor mele neveste, o să am grijă să-ți iasă în cale și să profite de talentele tale unice.

Și negustorul de sclavi se îndepărtă agale.

Kaladin îl privi plecând, apoi înjură cu voce scăzută.

— Pentru ce-a fost asta? Întrebă vântsprenul, cu capul lăsat pe umăr, venind către el.

— Aproape că m-am pomenit găsindu-l pe placul meu, răspunse Kaladin, dându-se cu capul de cușcă.

— Dar... după ceea ce-a făcut... El ridică din umeri.

— N-am spus că Tvlakv nu e un nemernic. Numai că e unul simpatic, spuse șovăind, apoi se strâmbă. Țștia sunt din soiul cel mai rău. După ce-i omori, te trezești în final că te simți vinovat.

În timpul marilor furtuni, apa pătrundea în căruțe. Ceea ce nu era surprinzător; Kaladin bănuia că Tvlakv ajunsese

negustor de sclavi în urma unui ghinion. Ar fi putut face negoț cu altceva, dar, dintr-un anumit motiv – lipsa banilor, nevoia de a pleca în grabă din locul unde trăise până atunci – îl silise să-și aleagă cea mai josnică îndeletnicire.

Oamenii ca el nu-și puteau permite niciun lux, și nici măcar lucruri de calitate. Abia izbuteau să-și plătească datoriile. În cazul său, asta însemna să aibă căruțe în care pătrundea apa. Părțile laterale, din scânduri, erau destul de rezistente ca să facă față vântului, dar nu erau confortabile.

De data asta, Tvlakv fusese cât pe ce să n-apeuce să facă toate pregătirile pentru marea furtună. Din câte se părea, pe harta ruptă de Kaladin, care fusese cumpărată de la un furtunoveghetor rătăcitor, era trecută și o listă a datelor la care se aștepta o asemenea furtună. Acestea puteau fi prezise cu ajutorul calculelor matematice; tatăl lui Kaladin își făcuse din asta o pasiune. Era în stare să afle data exactă în opt cazuri din zece.

Scândurile laterale zăngăneau lovindu-se de gratii sub izbiturile vântului și căruța se cutremura, clătinându-se de parcă ar fi fost jucăria unui uriaș neîndemânat. Lemnul gemea și prin crăpături țâșneau jeturi de apă rece ca gheața. Tot pe-acolo pătrundea și lumina fulgerelor, însoțită de bubuitul tunetelor. Era singura lumină pe care-o aveau.

Din când în când, străfulgerarea luminoasă nu era urmată de tunet. Și sclavii gemeau înspăimântați, gândindu-se la Părintele Furtunii, la umbrele Radianților Pierduți sau la Pustiitori – căci despre toți aceștia se spunea că bântuiau în timpul celor mai violente furtuni. Sclavii se îngrămădeau unii într-alții în celălalt capăt al căruței, împărțindu-și căldura trupurilor. Kaladin nu li se alăturase, stătea singur, cu spatele către gratii.

Lui nu-i era frică de creaturile care umblau prin furtună. În armată, fusese nevoit să-nfrunte o furtună sau două stând sub buza protectoare a unui ieșind stâncos sau într-un alt adăpost improvizat. Nimănu-i plăcea să fie afară în timpul furtunilor, dar uneori n-aveai încotro. Creaturile care se plimbau prin vijelie – poate chiar și Părintele Furtunii însuși – nu erau nici pe departe atât de letale ca pietrele și crengile azvârlite în aer. De fapt, partea cea mai periculoasă era prima rafală de apă și de vânt – zidul furtunii. Pe urmă, cu cât dura

mai mult, cu atât mai mult își pierdea furtuna puterea, până când nu mai lăsa în urmă decât câteva picături de ploaie – stropeala.

Nu, nu-și făcea griji cu gândul la Pustiitorii în căutare de carne pentru ospaț. Se temea să nu i se-ntâmples ceva lui Tvlakv. Negustorul de sclavi aștepta încetarea urgiei într-o chichi-neacă de lemn, construită în partea de jos a căruței sale. Era, aparent, cel mai adăpostit loc din caravană, dar o întorsătură nenorocoasă a sorții – un bolovan azvârlit de vânt sau prăbușirea căruței – l-ar fi putut ucide. Într-o asemenea eventualitate, Kaladin îi vedea pe Bluth și Tab fugind și lăsându-i pe toți în cuștile lor, cu părțile laterale zăvorâte. Sclavii ar fi avut parte de o moarte lentă, uciși de foame și de sete și copti de soare în acele cutii.

Furtuna continua, zgâlțâind căruța. Vânturile păreau uneori vii. Și cine putea spune că nu erau? Vântsprenii erau *atrași* de palele de vânt sau erau pale de vânt? Suflete ale forței care voia, cu disperare, să distrugă căruța lui Kaladin?

Conștientă sau nu, forța aceea dădu greș. Căruțele erau prinse cu lanțuri de niște bolovani din apropiere și aveau roțile blocate. Rafalele își pierdură puterea. Fulgerele încetară și înnebunitorul răpăit de tobă al ploii se preschimbă într-o înșiruire de lovituri ușoare. În timpul călătoriei lor, o furtună răsturnase una dintre căruțe. Dar scăpase cu doar câteva urme de lovituri, iar sclavii din interior se aleseseră doar cu vânătăi.

Paravanul de lemn din dreapta lui Kaladin se cutremură pe neașteptate, apoi căzu, cu clemele desfăcute de Bluth. Ca să se apere de apă, mercenarul își purta haina de piele, iar de pe borul pălăriei i se revărsau șuvoaie în timp ce lăsa gratiile cuștii și oamenii din ea în bătaia ploii. Era o ploaie rece, deși nu atât de pătrunzătoare ca în toiul furtunii. Îi împroșcă pe Kaladin și pe sclavii înghesuiți laolaltă. Tvlakv porunca întotdeauna să fie descoperite căruțele înainte de încetarea ploii; spunea că numai așa puteau fi spălați sclavii, scăpându-i de duhoare.

Bluth împinse paravanul din scânduri în locașul lui de sub căruță, apoi deschise alte două părți laterale. Numai peretele din față – cel dincolo de care stătea vizitiul – nu se putea lăsa în jos.

— E puțin cam devreme ca să dai jos paravanele, Bluth, zise Kaladin.

Încă nu începuse stropeala – ultima parte a furtunii, când ploaia răpăia cu blândețe, încă mai cădea în rafale grele și vântul se mai năpustea când și când.

— Stăpânul vrea să fiți azi spălați pe de-a-ntregul.

— De ce? Întrebă Kaladin, ridicându-se, cu apa și roindu-i din zdrențele cafenii.

Mercenarul nu-i mai dădu atenție. „Poate ne-apropiem de destinație”, se gândi el, plimbându-și privirea peste peisajul din jur.

În ultimele câteva zile, dealurile fuseseră înlocuite de movile pietroase neuniforme – locuri unde vânturile mistuitoare lăsaseră în urmă stânci sfărâmate și contururi în zigzag. Iarba urca pe pantele stâncoase scăldate în soare în cea mai mare parte a timpului, iar în umbră creșteau din belșug alte plante. Imediat după o mare furtună, ținutul era mai viu ca oricând. Polipii mugurilor de stâncă pocneau și-și azvârleau lujerii în jur. Din toate crăpăturile se înălțau alte soiuri de lujeri, absorbind rapid apa. Frunzele încrețite ale copacilor și ale tufelor se întindeau. Cremlingi de toate felurile se tăvăleau prin bălți, savurând festinul. Insectele zumzăiau în aer; crustaceele mai mari – crabii și piciorogarii – ieșeau din ascunzători. Până și pietrele păreau să prindă viață.

Kaladin zări vreo șase vântspreni zburându-i pe deasupra capului, cu siluete lor translucide alergând după ultimele rafale ale furtunii – sau călătorind alături de ele. În jurul plantelor se înălțau lumini minuscule. Viațăspreni. Păreau fire de praf verde, strălucitor, sau roiuri de insecte minuscule, translucide.

Un piciorogar – cu țepii ca niște fire pe păr ridicați în aer ca să simtă orice schimbare a vântului – se urcă pe-o latură a căruței cu zecile de perechi de picioare înșiruite sub trupul său lung. Priveliştea era destul de familiară, dar nu mai văzuse niciodată unul cu o carapace de un violet atât de intens. Unde ducea Tvlakv caravana? Dealurile necultivate erau perfecte pentru agricultură. Ai fi putut împrăştia pe ele sevă de cioată-grea – amestecată cu semințe de lavis – în timpul anotimpului cu furtuni slabe care urma după Lăcrimare. În pa-

tru luni, pe tot dealul ar fi crescut polipi mai mari decât un cap de om, gata să crape, revărsându-și grăunțele din interior.

Chullii se foiau greoi, ospătându-se cu muguri-de-stâncă, cu melci și cu tot soiul de crustacee mărunte, apărute după furtună. Tag și Bluth le puseră în tăcere hamurile și Tvlakv se târî, ursuz, afară din adăpostul lui ferit de apă. Își puse o tichie și o mantie neagră, ca să-l apere de ploaie. Ieșea rareori înainte de a înceta furtuna cu desăvârșire; era *foarte* nerăbdător să se vadă ajuns la destinație. Oare se aflau chiar atât de aproape de coastă? Era singurul loc de pe Dealurile Nerevendicate unde găseai orașe.

Câteva minute mai târziu, căruțele călătoreau iarăși pe terenul denivelat. Kaladin se așeză din nou când cerul începu să se limpezească, iar din marea furtună nu mai rămăsese decât o pată de întuneric, deasupra orizontului vestic. Soarele aduse bine-venita căldură și sclavii o savurară, scăldați în razele sale, cu apa picurându-le din haine și scurgându-se către partea din spate a căruței care înainta legănându-se.

O panglică translucidă de lumină veni imediat spre Kaladin, ca o săgeată. Prezența micului vântspren ajunsese să i se pară de la sine înțeleasă. Plecase în timpul furtunii, dar se întorcea. Ca de obicei.

— Am văzut și alții de soiul tău, îi spuse Kaladin, într-o doară.

— Alții? întrebă ea, luând înfățișarea unei femei tinere.

Începu să-l înconjoare pășind prin aer, răsucindu-se din când în când și dansând în ritmul unei muzici pe care el n-o auzea.

— Alți vântspreni, zise Kaladin. Alergau după furtună. Sigur nu vrei să pleci cu ei?

Ea se uită cu jind către vest.

— Nu, răspunse în cele din urmă, continuându-și dansul, îmi place aici.

Kaladin ridică din umeri. Vântsprena pusese capăt numeroaselor feste pe care i le juca la început, așa că nu-l mai deranja câtuși de puțin.

— Sunt și alții ca tine prin preajmă, spuse ea. Alții ca tine.

— Sclavi?

— Nu știu. Oameni. Nu cei de-aici. Ceilalți.

— Unde?

Ea arată către est cu un deget alb, translucid.

— Acolo. Mulți. O grămadă.

Kaladin se ridică în picioare. Nu-și putea imagina că un spren știa să aprecieze corect distanțele și mărimile. „Da...” își îngustă ochii, scrutând orizontul. „Ăla e fum. Din coșurile caselor?” Mirosul ajunsese la el pe o pală de vânt. Dacă n-ar fi fost ploaia, l-ar fi simțit mai devreme.

Trebuia să-i pese? N-avea nicio importanță unde era sclav, pentru că tot sclav avea să fie. Își acceptase soarta. Țsta era noul lui fel de-a fi. Nu te sinchisi, nu te agita.

Cu toate acestea, aruncă priviri pline de curiozitate când căruța urcă pe un deal și oferi sclavilor din cușcă ocazia să vadă foarte bine tot ce se afla în fața lor. Nu era un oraș. Era ceva mai grandios, mai întins. O imensă tabără militară.

— Mărite Părinte al Furtunilor... șopti Kaladin.

Zece corpuri de oaste își organizaseră bivouacul în familiarul stil alethi – circular, după rang, cu vivandiere pe margini, cu mercenari pe un inel plasat foarte aproape, în interiorul celui ocupat de ele, avându-i în mijloc pe soldații-cețăteni și chiar în centru pe ofițerii ochi-luminoși. Se instalaseră în interiorul unui șir de formațiuni stâncoase enorme, de forma unor cratere, cu deosebirea că marginile erau mai neuniforme, mai zigzagate. Ca o coajă de ou spart.

Cu opt luni în urmă, Kaladin plecase dintr-o armată asemănătoare, cu toate că forțele de care dispunea Amaram erau mult mai puține. Cea pe care o privea acum acoperea mai multe mile de stâncă, întinzându-se spre nord și sud. O mie de stindarde, purtând o mie de perechi de glife de familie diferite, fluturau trufașe în aer. Erau și câteva corturi – mai ales pe marginile taberei – dar cea mai mare parte a soldaților erau adăpostiți în barăci mari de piatră. Deci era vorba despre Animmozi.

Deasupra taberei aflate chiar în fața lor flutura un drapel văzut de Kaladin în cărți. Albastru-închis, cu glife albe – *khokh* și *linil* – stilizate și pictate sub forma unei săbii așezate pe verticală în fața unei coroane. Casa Kholin. Casa Regală.

Copleșit, Kaladin privi dincolo de tabără. Peisajul dinspre răsărit era așa cum îl descriau zece istorisiri diferite și amănunțite ale campaniei regelui împotriva trădătorilor parshendi. Era o suprafață stâncoasă plană, plină de crăpături –

atât de întinsă încât nu-i zărea marginea din cealaltă parte – sfărâmată și despicată de prăpăstii abrupte, late de trei până la cinci stâneni. Erau atât de adânci încât se pierdeau în bezna și alcătuiau un mozaic zimțat de platouri inegale. Unele imense, altele minuscule. Șesul vast părea o farfurie care se spărsese și fusese refăcută din bucăți, cu mici goluri între ele.

— Câmpiile Sfărâmate, șopti Kaladin.

— Ce? întrebă vântsprena. Ce s-a-ntâmpat?

El clătină din cap, uluit.

— Mi-am petrecut mai mulți ani străduindu-mă s-ajung aici. Era dorința lui Tien, cel puțin către sfârșit. Voia să vină aici, să lupte pentru rege...

Și acum Kaladin ajunsese în locul visat. În cele din urmă. „Din întâmplare.” Era atât de absurd încât îi venea să râdă. „Ar fi trebuit să-mi dau seama”, se gândi. „Ar fi trebuit să știu. Nu ne-am îndreptat niciodată către coastă și către orașele ei. Am mers înapoi. Către război.”

Ținutul era supus legilor și regulilor alethi. Crezuse că Tvlakv voia să se ferească de ele. Dar probabil că, pe de altă parte, acolo putea obține prețurile cele mai bune.

— Câmpiile Sfărâmate? întrebă un alt sclav. Serios? Toți ceilalți se îngămădiră în jurul lui, să se uite afară.

În entuziasmul lor subit, păreau să fi uitat că se temeau de Kaladin.

— Sunt *chiar* Câmpiile Sfărâmate! exclamă altcineva. Aia e armata regelui!

— Poate c-aici vom găsi dreptatea, spuse un alt bărbat.

— Am auzit că servitorii Casei Regale trăiesc la fel de bine ca negustorii cei mai de soi, interveni altul. Probabil că și sclavii lui o duc mai bine. Ne vom afla în ținuturi vorine; o să primim și plată pentru munca noastră.

Cel puțin asta era un lucru adevărat. Când munceau, sclavii trebuiau să primească în schimb o mică sumă de bani – jumătate din plata unui om liber, ceea ce adesea însemna deja mai puțin decât ar fi primit, pentru aceeași muncă, un cetățean cu drepturi depline. Dar era totuși ceva, și legile poporului alethi o impuneau. Numai ardenții – care nu puteau să posede nimic – nu erau obligați să plătească. Adică ei și parshii. Însă parshii erau mai degrabă animale decât orice altceva.

Un sclav își putea folosi câștigurile pentru plata datoriei sale, răscumpărându-și astfel libertatea după ani de muncă. Teoretic.

Ceilalți continuă să pălăvrăgească în timp ce căruța cobora dealul, dar Kaladin se trase deoparte. Bănuia că posibilitatea de a-ți plăti propriul preț era o înșelătorie, menită să păstreze docilitatea sclavilor. Datoria era enormă, mult mai mare decât suma pentru care fuseși vândut, iar strângerea banilor necesari se dovedea în realitate imposibilă.

El le ceruse foștilor stăpâni să-i dea banii care i se cuve-neau. Iar ei găsiseră întotdeauna cum să-l înșele – punându-i la socoteală adăpostul oferit, mâncarea. Așa erau ochi-luminoșii. Roshone, Amaram, Katarotam... Toți ochi-luminoșii pe care-i cunoscuse Kaladin, fie ca sclav, fie ca om liber, se dovediseră corupți până-n măduva oaselor, în ciuda seninătății și a frumuseții lor exterioare. Erau ca niște leșuri în putrefacție, înveșmântate în mătăsurii superbe.

Ceilalți sclavi continuau să vorbească despre armata regelui și despre dreptate. „Dreptate?” se întrebă Kaladin, rezemându-se de gratii. „Nu sunt convins că așa ceva există.” Dar se pomeni totuși punându-și întrebări. Acea era armata regelui – oștile celor zece Înalți prinți, adunate laolaltă – venită să ducă la îndeplinire Pactul Răzbunării.

Dacă tânjea după ceva, atunci Kaladin își dorea să țină în mână o sulită. Să lupte din nou, să-ncerce să caute calea înapoi, către omul care fusese. Un om căruia îi păsa.

Și, dacă putea găsi undeva calea aceea, atunci avea s-o găsească acolo.

5 • ERETICA

„Am văzut sfârșitul, i-am auzit numele. Noaptea Suferințelor, Adevărata Devastare. Furtuna Eternă.”

Culeasă în prima zi din nanes, în anul 1172, cu 15 secunde înainte de moarte. Subiectul era un tânăr ochi-întunecați, de origine necunoscută.

Shallan nu se așteptase ca Jasnah Kholin să fie atât de frumoasă.

Era o frumusețe maiestooasă, matură – pe care o poți găsi în portretul câte unei erudite rămase în istorie. Shallan își dădu seama că fusese naivă când își închipuise că era o fată bătrână urâtă, ca matroanele severe care-i fuseseră profesoare cu ani în urmă. Cum altfel și-ar fi putut imagina o eretică trecută de treizeci și cinci de ani – și încă nemăritată?

Jasnah nu era nicidecum astfel. Era înaltă și zveltă, cu pielea curată, cu sprâncene negre și subțiri și cu păr bogat, de un negru profund, ca onixul. Îl purta în parte ridicat, înfășurat în jurul unei mici bijuterii aurii, de forma unui sul de pergament, și fixat cu două ace de păr lungi. Restul îi cădea pe ceafă în bucle strânse, mici. Chiar și așa, răsucit și buclat, îi ajungea până la umeri – lăsat liber, era probabil tot atât de lung ca al lui Shallan, care trecea de jumătatea spatelui.

Avea fața cam pătrătoasă și ochii de un violet-deschis, o culoare aparte. Asculta spusele unui bărbat în robă portocaliu-închis cu alb, culorile regale din Kharbranth. Luminata Kholin era cu câteva degete mai înaltă decât bărbatul – după toate aparențele, în tot ceea ce se spunea despre înălțimea alethilor nu exista nicio exagerare. Jasnah se uită la Shallan, remarcându-i prezența, apoi își îndreptă din nou atenția către conversație.

Părinte al Furtunii! Femeia aia *era* sora unui rege. Rezervată, statuară, cu veșminte imaculate, albastre cu argintiu. Ca și a lui Shallan, rochia ei avea nasturi în părți și un guler înalt, numai că pieptul îi era mult mai plin. De la talie în jos, fusta largă curgea către podea în falduri generoase. Mânele erau lungi și maiestose, iar stânga era închisă cu nasturi ca să-i ascundă mâna interzisă.

Pe mâna liberă purta o bijuterie ieșită din comun: două inele și o brățară unite prin mai multe lănțișoare ce susțineau, pe dosul mâinii, un grupaj triunghiular de nestemate. Un Animmod – nume ce li se dădea atât omului care ducea actul la îndeplinire, cât și fabricii care-l făcea posibil.

Shallan se strecură în încăpere, încercând să vadă mai bine imensele și strălucitoarele pietre prețioase. Inima începu să-i bată ceva mai repede. Animmodul era identic cu cel găsit de ea și de frații ei în buzunarul interior al hainei tatălui lor.

Jasnah și bărbatul în robă se îndreptară spre ea, continuând să discute. Cum avea să reacționeze prințesa acum, când noua pupilă o ajunsese în sfârșit din urmă? Avea să fie furioasă din pricina întârzierii? Pentru asta, Shallan n-avea nicio vină, dar oamenii le pretindeau adesea inferiorilor lor lucruri iraționale.

Aidoma sălii imense din exterior, și culoarul acela fusese tăiat în stâncă, dar era mult mai bogat ornamentat, cu niște candelabre sofisticate, din pietre prețioase cu Lumină de Furtună. Predominau grantele de un violet intens, considerate nestematele de cea mai mică valoare. Chiar și așa, împrăștiindu-și lumina violetă, străluceau în număr atât de mare încât un candelabru valora o mică avere. Shallan era impresionată de simetria și de frumusețea modelului alcătuit din cristalele aninate de o parte și de alta a fiecărui candelabru.

Când Jasnah se apropie, Shallan începu să audă ce spunea.

— ... dați seama că o asemenea acțiune ar putea stârni o reacție nefavorabilă din partea devoțiunilor? întreba ea, în alethi.

Limba semăna foarte bine cu vedena maternă a lui Shallan, și ea învățase s-o vorbească încă din copilărie.

— Da, Luminăția Ta, răspunse bărbatul în robă.

Era destul de bătrân, cu barba albă împletită și cu ochi de un verde palid. Expresia sinceră și blajină părea să trădeze o

mare îngrijorare; purta o pălărie turtită, cilindrică, asortată cu portocaliul și albul robei sale. Un veșmânt bogat. Oare era un soi de intendent regal?

Nu. Nestematele de pe degetele lui, ținuta, respectul pe care i-l arătau ceilalți ochi-luminoși din grup... „Părinte al Furtunii!” se gândi Shallan. „Trebuie să fie chiar regele!” Nu frațele lui Jasnah, Elhokar, ci regele Kharbranthului. Taravangian.

Shallan se grăbi să facă o reverență potrivită cu rangul lui, fapt care nu-i scăpă lui Jasnah.

— Ardenții au o mare influență aici, Maiestate, spuse aceasta, cu voce egală.

— Cum am și eu, răspunse regele. Nu trebuie să vă faceți griji din pricina mea.

— Perfect, zise Jasnah. Termenii voștri sunt ușor de respectat. Conduceți-mă acolo și-o să văd ce pot face. Dar pe drum vă rog să mă scuzați, trebuie să mă ocup de cineva.

Își flutură scurt mâna către Shallan, invitând-o să li se alăture.

— Firește, Luminăția Ta, spuse regele.

Părea să-i recunoască autoritatea lui Jasnah. Kharbranth era un regat foarte mic – alcătuit dintr-un singur oraș – pe când Alethkar era cel mai puternic din lume. Indiferent care-ar fi fost protocolul, o prințesă alethi putea fi, în realitate, de rang mai înalt decât un rege al Kharbranthului.

Shallan se grăbi s-o ajungă pe Jasnah, rămasă cu câțiva pași în spatele regelui, care începuse să le vorbească servitorilor săi.

— Luminăția Voastră, spuse ea. Sunt Shallan Davar, cea căreia i-ați cerut să vă-ntâlnească. Regret profund că n-am izbutit să vin cât ați fost în Dumadari.

— Nu e vina ta, răspunse Jasnah, cu o fluturare a degetelor. Nu m-așteptam s-ajungi la timp. Însă, când ți-am trimis biletul, nu știam încotro o să mă-ndrept după plecarea din Dumadari.

Nu părea furioasă; era semn bun. Shallan își simți o parte a neliniștii spulberându-se.

— Sunt impresionată de tenacitatea ta, copilă, continuă prințesa. La drept vorbind, nu m-așteptam să mă urmărești atât de departe. După Kharbranth n-aveam de gând să-ți mai

las bilete, credeam c-ai renunțat. Cele mai multe o fac după primele câteva opriri.

Cele mai multe? Adică o pusese, *într-un fel*, la încercare? Și ea făcuse ce trebuia?

— Da, chiar așa, adăugă Jasnah, îngândurată. Poate-am să-ți îngădui să ceri un loc în preajma mea, ca pupilă.

Șocată, Shallan fu cât pe ce să se-mpiedice. Să *ceară* locul? N-o făcuse deja?

— Luminăție, spuse ea, credeam că... Ei bine, scrisoarea voastră...

Jasnah îi aruncă o privire.

— Ți-am oferit o *întrevedere*, tânără Davar. N-am promis c-o să te accept. În prezent, instruirea unei pupile și grija pe care trebuie să i-o port sunt o distragere a atenției spre care mă simt prea puțin înclinată și pentru care am prea puțin timp. Însă ai făcut un drum lung. O să iau în considerare cererea ta, dar trebuie să-nțelegi că sunt foarte strictă în privința pretențiilor pe care le am. Shallan își ascunse o strâmbătură.

— Nicio criză de isterie, remarcă Jasnah. E semn bun.

— Criză de isterie, Luminăția Voastră? Din partea unei femei ochi-luminoși?

— Numărul celor care-o fac te-ar surprinde, veni răspunsul sec al prințesei. Dar purtarea ta nu e de-ajuns ca să-ți câștigi locul. Spune-mi, cât de vastă îți e educația?

— E vastă în unele domenii, zise Shallan. Și are lipsuri vaste în altele, adăugă ea, șovăind.

— Prea bine, comentă Jasnah.

În fața lor, regele părea să se grăbească, dar era destul de bătrân pentru ca până și mersul grăbit să-i fie lent.

— Atunci s-o evaluăm. Răspunde-mi sincer și fără exagerări, fiindc-o să-ți descopăr repede minciunile. Și nu simula modestia. N-am timp pentru fandosite.

— Am înțeles, Luminăție.

— Să-ncepem cu muzica. În ce măsură consideri că ai talent?

— Am ureche muzicală, Luminăție, răspunse Shallan, cu sinceritate. Mă descurc cel mai bine când cânt din gură, deși am fost învățată să cânt și la țiteră, și la cimpoi. Sunt departe de cea mai bună interpretare pe care-ați auzit-o, dar tot atât de departe și de cea mai proastă. Știu cele mai multe balade istorice pe dinafară.

— Cântă-mi refrenul din „Adrene cea vioaie”.

— Aici?

— Nu-mi place să mă repet, copilă.

Shallan roși, dar începu să cânte. Nu era cel mai bun spectacol pe care-l dăduse vreodată, dar vocea îi suna limpede și nu se bâlbâi la niciun cuvânt.

— Bine, spuse Jasnah când se-nterupse ca să-și tragă răsuflarea. Limbile?

Shallan șovăi o clipă, străduindu-se să pună capăt încercărilor desperate de a-și aminti următorul vers. Limbi?

— Știi alethi, limba voastră maternă, firește. Știu să citesc destul de bine în thaylen și vorbesc bine în azish. În selay mă pot face înțeleasă, dar nu știu s-o citesc.

Jasnah nu comentă. Nervozitatea lui Shallan începu să crească.

— Scrierea? Întrebă prințesa.

— Cunosc toate grifele majore, minore și contemporane și le pot trasa caligrafic.

— La fel ca majoritatea copiilor.

— Cunoscții mei spun că glifele ocrotitoare desenate de mine arată impresionat.

— Glife ocrotitoare? se miră Jasnah. Credeam că vrei să devii erudită, nu să faci negoț cu superstiții prostești.

— Țin un jurnal de când eram copil, continuă Shallan, ca să exersez scrierea.

— Felicitări, comentă Jasnah. Dac-o să am nevoie de cineva care să scrie un tratat despre poneiul său împăiat sau o relatare despre pietricica interesantă pe care-a descoperit-o, o să trimit după tine. Nu-mi poți spune nimic care să demonstreze că ai un talent adevărat?

Shallan roși.

— Cu tot respectul, Luminăție, aveți o scrisoare scrisă de mâna mea, și a fost destul de convingătoare ca să mă primiți în această audiență.

— O dovadă valabilă, încuviință Jasnah, dând din cap. Ți-a luat destul de mult ca s-o găsești. Cum stai cu logica și cu artele înrudite cu ea?

— Mi-am însușit toate cunoștințele fundamentale din matematică – răspuse Shallan, cu obrajii încă împurpurați – și l-am ajutat adesea pe tata, făcând calculele de mai mică im-

portanță. Am citit în întregime scrierile lui Tormas, Nashan, Niali cel Drept și – firește – pe ale lui Nohadon.

— Placini?

Cine?

— Nu.

— Gabrathin, Yustara, Manaline, Syasikk, Shauka-fică-Hazweth?

Shallan strânse din umeri și clătină din nou din cap. Ultimul nume era evident shin. Din rândurile populației shin *chiar* se ridicaseră maestri ai logicii? Jasnah se aștepta cu adevărat ca pupilele ei să studieze texte atât de obscure?

— Înțeleg, spuse prințesa. Ei, cum e cu istoria?

Istoria. Shallan strânse mai tare din umeri.

— Păi... Luminăție, e unul dintre domeniile în care am lipsuri evidente. Tata n-a reușit niciodată să-mi găsească o profesoară destul de bună. Am citit cărțile de istorie aflate în posesia lui...

— Ce cărți?

— În primul rând, toată seria *Expuneri*, semnată de Barlesha Lhan.

Jasnah își flutură cu dispreț mâna liberă.

— Abia dacă valorează cât timpul consumat ca să le scrie. E, în cel mai bun caz, o trecere în revistă a evenimentelor, pe înțelesul tuturor.

— Îmi cer scuze, Luminăție.

— Ai lipsuri stânenitoare. Istoria e *cea* mai importantă dintre subartele literare. Ar fi fost de așteptat ca părinții tăi să dea dovadă de o grijă deosebită în acest domeniu, dacă sperau să te trimită la studiu sub oblăduirea unui istoric de talia mea.

— Împrejurările în care mi-am făcut cererea sunt neobișnuite, Luminăție.

— Ignoranța e rareori neobișnuită, tânără Davar. Cu cât înaintezi în vârstă, cu atât înțeleg mai bine că e starea firească a minții omeneste. Sunt foarte mulți cei care continuă să se străduiască să-i apere sacralitatea, așteptându-se să fim impresionați de eforturile lor.

Shallan roși din nou. Știa că avea anumite lipsuri, dar pretențiile lui Jasnah erau exagerate. Nu răspunse, continuă doar să meargă alături de femeia mai înaltă. Oricum, cât de lung putea fi coridorul ăla? Era atât de emoționată încât nici mă-

car nu se uita la picturile pe lângă care treceau, își continu-
ară drumul, dând un colț și pătrunzând tot mai adânc în ini-
ma muntelui.

— Ei, atunci să trecem la științe, continuă Jasnah, cu ne-
mulțumire în glas. Ce poți spune despre tine în privința lor?

— Am cunoștințele fundamentale la care te poți aștepta, în
mod rezonabil, de la cineva de vârsta mea, răspuse Shallan,
pe un ton mai rigid decât își dorise.

— Și ce înțelegeți prin asta?

— Pot să discut cu pricepere despre geografie, geologie,
fizică și chimie. Am studiat în mod deosebit zoologia și bo-
tanica, iar pe domeniul tatălui meu mi-am putut continua stu-
diile la un nivel rezonabil de independență. Dar dacă vă aș-
teptați să rezolv Enigma lui Fabrisan pocnind din degete, bă-
nuiesc că veți fi dezamăgită.

— N-am dreptul să le cer potențialele mele eleve lucruri
rezonabile, tânără Devar?

— Rezonabile? Cerințele voastre sunt cam tot atât de re-
zonabile ca ale Celor Zece Heralzi în Ziua încercării! Cu tot res-
pectul, Luminăție, s-ar părea că le cereți potențialelor pupile
să fie deja maestre erudite. Aș putea găsi, în acest oraș, două
ardente de optzeci de ani care *ar avea șanse* să corespundă
pretențiilor voastre. Ar putea veni la o întrevede pentru so-
licitarea unui loc de pupilă, dacă ar auzi destul de bine ca să
vă poată răspunde la întrebări.

— Înțeleg, răspuse Jasnah. Părinților tăi le vorbești cu
aceeași ranchiună?

Shallan tresări. În răstimpul petrecut printre marinari de-
venise prea slobodă la gură. Bătuse atâta drum doar ca s-o
ofenseze pe Jasnah? Se gândi la frații ei sărăciți, care se stră-
duiau să păstreze acasă niște aparente firave. Voia să se-ntoar-
că la ei înfrântă, după ce-și irosise șansele?

— Nu, Luminăție. Nici vouă n-ar fi trebuit să vă vorbesc
astfel. Îmi cer scuze.

— Ei, măcar ești destul de umilă ca să-ți recunoști greșea-
la. Cu toate astea, sunt dezamăgită. De ce-a considerat mama
ta că ești pregătită să intri sub tutela cuiva?

— Mama a murit când nu eram decât o copilă, Luminăție.

— Și tatăl tău s-a însurat, la scurt timp, pentru a doua oa-
ră. Cu Malise Gevelmar, dacă nu mă-nșel.

Faptul că deținea o asemenea informație o făcu pe Shallan să tresară. Casa Devar era foarte veche, dar puterea și importanța ei se aflau pe treapta de mijloc. Faptul că Jasnah cunoștea numele mamei vitrege a lui Shallan spunea foarte multe despre ea.

— Mama mea vitregă a murit de curând. Nu ea m-a trimis să vă fiu pupilă. Am făcut totul din proprie inițiativă.

— Condoleanțele mele, zise Jasnah. Poate c-ar trebui să fii alături de tatăl tău, să te ocupi de domeniul lui și să-i alini suferința, în loc să-mi irosești mie timpul.

Bărbații care mergeau înaintea lor intrară într-un alt pasaj lateral. Jasnah și Shallan îi urmară, pătrunzând într-un coridor mai mic; avea un covor cu model complicat, roșu cu galben, și cu oglinzi atârinate de pereți.

Shallan se întoarse spre Jasnah.

— Tata n-are nevoie de mine.

Și, ei bine, spusese un adevăr.

— Dar eu am mare nevoie de Luminăția Voastră, după cum a dovedit-o chiar această întrevedere. Dacă ignoranța vă scârbește atât de mult, puteți renunța cu conștiința împăcată la ocazia de a mă scăpa de a mea?

— Am mai făcut-o, tânără Davar. Ești a douăsprezecea copilă care-mi cere anul ăsta s-o accept drept pupilă.

„A douăsprezecea?” se miră Shallan. „Într-un singur an?” își închipuise că femeile se fereau de Jasnah fiindcă ea nu se împăca deloc cu devoțiunile.

Ajuns la capătul culoarului îngust, grupul trecu de un alt colț ca să se pomenească – spre surprinderea lui Shallan – într-un loc unde din tavan căzuse o bucată imensă de piatră. Lângă ea se aflau cam o duzină de servitori, unii părând foarte neliniștiți. Ce se petrecea?

Se vedea că o mare parte din sfărâmături fuseseră deja îndepărtate, cu toate că golul din tavan se căsca amenințător. Nu se deschidea către cer; înaintaseră coborând întruna și erau probabil la o mare distanță sub pământ. Un bolovan masiv, mai înalt decât un om, căzuse în dreptul unei uși din stânga. N-aveai cum să pătrunzi în încăperea de dincolo de el. Shallan avea impresia că din partea cealaltă se auzeau zgomote. Regele se apropie de piatră și începu să vorbească

pe un ton liniștitor. Scoase o batistă din buzunar și-și șterse fruntea bătrână.

— Pericolele care te pândesc când locuiești într-o clădire tăiată direct în stâncă, spuse Jasnah, înaintând cu pași mari. Când s-a-ntâmplat asta?

După câte se părea, nu fusese chemată în oraș special în acest scop; regele profita pur și simplu de prezența ei.

— În timpul ultimei mari furtuni, Luminăție, zise regele și clătină din cap, stârnind tremurul mustății sale subțiri și albe, cu colțurile atârânănd. Arhitecții palatului ar putea să taie o cale de intrare în cameră, dar ar dura, și următoarea mare furtună e programată să ne lovească peste numai câteva zile. Mai mult, dacă o spargem s-ar putea să mai cadă o bucată din tavan.

— Credeam că orașul Kharbranth e apărat de Marile Furtuni, Maiestate, spuse Shalan, iar Jasnah îi aruncă o privire aspră.

— Orașul e adăpostit, copilă, răspunse regele. Însă muntele stâncos din spatele nostru este lovit cu o forță destul de mare. Pe panta opusă, furtunile stârnesc uneori avalanșe, și din acest motiv se cutremură tot interiorul. Se uită spre tavan. Surpările sunt o raritate și noi am crezut zona asta foarte sigură, dar...

— Dar stâncă e stâncă, completă Jasnah, și e greu de spus dacă imediat sub partea de la suprafață se află sau nu o vână slabă.

Studie monolitul căzut din tavan, adăugând:

— O să fie o treabă grea. Probabil c-o să pierd o piatră focală foarte valoroasă.

— Dacă... Începu regele, ștergându-și din nou fruntea. Dacă am fi avut o Cristalsabie...

Jasnah îl întrerupse cu o fluturare a mâinii.

— Maiestate, nu încercam să renegociez înțelegerea noastră. Dreptul de intrare în Palanaeum merită prețul. E de dorit să trimiteți pe cineva după niște cârpe ude. Și trimiteți majoritatea servitorilor în cealaltă parte a coridorului. Și ar fi bine să așteptați acolo, împreună cu ei.

— Voi rămâne aici, spuse regele, stârnind protestele tuturor însoțitorilor săi; printre aceștia se număra un bărbat voinic cu o platoșă de piele, care-i era probabil gardă de corp.

Dar el își ridică mâna zbârcită, reducându-i la tăcere.

— N-o să m-ascund ca un laș când nepoata mea e captivă înăuntru.

Nu era de mirare că părea atât de neliniștit. Jasnah nu mai insistă, iar Shallan îi citi în ochi că nu-i păsa dacă regele își risca viața. Și, după toate aparențele, nu se sinchisea nici de viața lui Shallan, fiindcă nu-i ceru să se îndepărteze. Servitorii veniră cu bucățile de pânză udă și le împărțiră. Jasnah o refuză pe a ei. Regele și garda sa de corp își acoperiră cu ale lor nările și gura.

Shallan luă bucata ei. La ce era bună? Doi servitori strecurară câteva cârpe umede și prin spațiul dintre bolovan și pereți, pentru cei din interior. După care toți slujitorii se grăbiră să se îndepărteze.

Jasnah cercetă piatra și o împunse.

— Tânără Davar, ce metodă ai folosi ca să afli greutatea acestui bolovan? Întrebă ea.

Shallan strânse din ochi.

— Păi, cred că l-aș întreba pe Maiestatea Sa. Probabil că arhitecții săi au calculat-o.

Jasnah își lăsă capul pe-o parte.

— Un răspuns elegant. Au făcut-o, Maiestate?

— Da, Luminată Kholin, răspunse regele. Are, cu aproximație, cincisprezece mii de kavali.

Jasnah se uită la Shallan.

— Un punct în favoarea ta, tânără Davar. O erudită știe că n-are rost să piardă timpul căutând să afle lucruri deja știute. O lecție pe care eu o uit uneori.

La auzul cuvintelor, Shallan se simți umflându-se în pene. Avea deja bănuiala că Jasnah nu împărțea cu ușurință astfel de laude. Asta-nsemna că încă o mai considera o posibilă pupilă?

Jasnah își ridică mâna liberă, cu Animmodul strălucindu-i pe piele. Shallan își simți inima bătând mai repede. Nu mai văzuse pe nimeni făcând o Animmodelare. Ardenții erau foarte secretoși în privința folosirii fabrialelor și nu știuse că tatăl ei avea unul până când nu-l găsiseră asupra lui. Bineînțeles că acela nu mai funcționa. Era unul dintre principalele motive care-o aduseseră acolo.

Nestematele încastrate în Animmodul lui Jasnah erau enorme, unele dintre cele mai mari pe care le văzuse vreodată Shallan, fiecare valorând mai multe sfere. Una era cuarț fu-

muriu, un cristal negru, pur. A doua era un diamant. Iar a treia era un rubin. Toate fuseseră tăiate – o piatră tăiată putea să absoarbă mai multă Lumină de Furtună – dându-li-se forma unor ovale strălucitoare, cu multe fațete.

Jasnah închise ochii și-și apăsă mâna pe bolovanul căzut. Își înalță capul, respirând cu încetineală. Pietrele de pe dosul mâinii ei începură să lucească mult mai puternic, și mai ales cuarțul fumuriu căpătă o strălucire atât de mare încât nu-l mai puteai privi.

Shallan își ținu răsuflarea. Nu îndrăznea să facă nimic mai mult decât să clipească, întipărindu-și scena în minte. Preț de-o clipă îndelungată nu se întâmplă nimic.

Pe urmă auzi un sunet. Scurt. Un zăngănit gros, ca un cor de voci îndepărtate fredonând, la unison, o singură notă pură.

Mâna lui Jasnah se *afundă* în piatră.

Piatra dispăru.

O răbufnire de fum negru umplu coridorul, îndeajuns ca s-o orbească pe Shallan; părea rezultatul a mii de incendii și mirosea a lemn ars. Shallan se grăbi să-și ridice cârpa udă în dreptul feței și căzu în genunchi. Era ciudat, dar urechile parcă i se înfundaseră, ca și cum ar fi coborât de la o mare înălțime. Se văzu nevoită să înghită în sec ca să le desfunde.

Când începu să lăcrimeze, strânse cu putere din ochi și-și ținu răsuflarea. Un sunet năvalnic îi inundă urechile.

Și se stinse. Deschise ochii și-l văzu pe rege alături de garda lui de corp, îngrămădiți unul într-altul și sprijiniți de perete, lângă ea. Fumul încă se mai aduna sub tavan; mirosul puternic i se simțea pe tot culoarul. Jasnah stătea în picioare, cu ochii încă închiși, fără să vadă fumul, deși funinginea i se așternuse pe față și pe haine. Lăsase urme și pe pereți.

Shallan citise despre astfel de lucruri, dar încă mai era cuprinsă de o venerație vecină cu spaima. Jasnah preschimbase bolovanul în fum și, acesta fiind mult mai puțin dens decât piatra, transformarea îl spulberase dând naștere unei erupții violente.

Era adevărat; Jasnah *chiar* avea un Animmod activ. Unul puternic. Nouă din zece Animmozi puteau face doar câteva transformări limitate: creau apă și grâne din stâncă; dădeau naștere unor construcții de piatră simple, cu câte o singură încăpere, din aer sau din pânză. Pentru un Animmod mare,

ca al lui Jasnah, toate preschimbările erau posibile. Transforma practic orice substanță în oricare alta. În ce hal trebuia să-i fi enervat pe ardenti faptul că o relicvă atât de puternică și de sacră se afla în mâinile cuiva care nu era dintr-ai lor... Și încă într-ale unei eretice!

Shallan se ridică împleticindu-se, cu cârpa umedă peste nas și gură, respirând astfel un aer umed, dar fără praf. Înghiți în sec, fiindcă urechile i se înfundaseră iarăși în clipa revenirii presiunii la normal. O clipă mai târziu, regele se repezi în încăperea acum deschisă. De cealaltă parte a pragului stătea, tușind, o fetiță înconjurată de mai multe dădace și de alte servitoare. Regele o strânse în brațe. Era prea tânără ca să aibă o mâneacă a modestiei.

Jasnah deschise ochii, clipind des, de parcă, pentru o clipă, n-ar fi știut prea bine unde se afla. Răsuflă adânc, dar nu tuși. Ba chiar zâmbi, ca și cum i-ar fi plăcut mirosul fumului.

Se întoarse către Shallan și-și concentra atenția asupra ei.

— Încă mai aștepți un răspuns. Mă tem că n-o să-ți fie pe plac.

— Dar încă mai aveți să-mi puneți întrebări, spuse ea, impunându-și să fie cutezătoare. Fără-ndoială că n-o să luați hotărârea înainte de a se încheia.

— N-am terminat? întrebă Jasnah, încruntându-se.

— Nu m-ați întrebat despre toate artele feminine. Ați lăsat deoparte pictura și desenul.

— N-am niciodată cine știe ce nevoie de ele.

— Dar se înscriu printre arte, insistă Shallan, simțind cum o cuprindea disperarea; la nimic altceva nu era atât de talentată! Mulți sunt de părere că artele vizuale reprezintă culmea rafinamentului. Mi-am adus mapa. V-aș putea arăta ce știu să fac.

Jasnah își țuguie buzele.

— Artele vizuale sunt frivole. Am cântărit faptele, copilă, și nu te pot accepta, îmi pare rău.

Lui Shallan i se strânse inima.

— Maiestate, îi spuse Jasnah regelui, aș vrea să merg la Palanaeum.

— Acum? se miră regele, mângâindu-și nepoata. Dar o s-avem un banchet...

— Vă apreciez oferta, spuse Jasnah, numai că *singurul* lucru pe care nu-l am din abundență e timpul.

— Puteți merge, firește, încuviință regele. O să vă conduc chiar eu. Vă mulțumesc pentru ceea ce ați făcut. Când am auzit că ați cerut să vi se permită intrarea...

Continuă să trăncănească, adresându-i-se lui Jasnah, care străbătea coridorul alături de el fără nicio vorbă, lăsând-o pe Shallan în urmă.

Ea își strânse săculețul la piept și lăsă în jos pânza pe care și-o ținuse la gură. Șase luni de urmărire, pentru asta. Strânse cârpa în pumn, frustrată, și apa plină de funingine i se prelinse printre degete. Voia să plângă. Și probabil că asta ar fi făcut dacă ar mai fi fost copila de-acum șase luni.

Dar lucrurile se schimbaseră. *Ea* se schimbase. Dăduse greș, Casa Davar avea să cadă. Se simți de două ori mai hotărâtă, deși nu izbuti să-și împiedice câteva lacrimi de frustrare să i se prelingă pe la colțurile ochilor. Nu intenționa să renunțe decât dacă Jasnah avea s-o pună în lanțuri și să le ceară apoi autorităților s-o scoată afară târâș.

Cu pași surprinzător de fermi, plecă în aceeași direcție în care dispăruse prințesa. Cu șase luni în urmă, Shallan fusese aceea care le înfățișase fraților săi un plan disperat. Avea să devină eleva lui Jasnah Kolin, erudita eretică. Nu ca să-și desvârșească educația. Nu ca să dobândească prestigiu. Ca să afle unde-și ținea Animmodul.

După care avea să i-l fure.

6 • PODUL PATRU

„Mi-e frig, mamă, mi-e frig. Mamă? De ce mai aud încă ploaia? O să se-oprească?”

Culeasă în vevishes 1172, cu 32 de secunde înainte de moarte. Subiectul a fost o fetiță ochi-luminoși, de circa șase ani.

Tvlakv eliberă toți sclavii din cuști în același timp. De data asta nu se temea că ar fi putut să fugă sau să se revolte – nu când în spate n-aveau altceva decât pustietatea, iar în față erau peste o sută de mii de oșteni înarmați.

Kaladin coborî din căruță. Se aflau în interiorul uneia dintre formațiunile asemănătoare cu craterele, al cărei perete de piatră zimțată se înălța chiar spre est. Terenul fusese curățat de vegetație și stânca era alunecoasă sub tălpile lui goale. Apa de ploaie se adunase în toate adânciturile, formând băltoace. Aerul era rece și curat, iar soarele strălucea cu putere deși, în acel ținut răsăritean, el își simțea întotdeauna pielea jilavă.

Tot ce se vedea în jur vorbea de o armată instalată acolo de multă vreme; războiul începuse imediat după moartea bătrânului rege, cu aproape șase ani în urmă. Toată lumea istorisea povești despre noaptea aceea, noaptea când oamenii din triburile parshendi îl asasinaseră pe Regele Gavilar.

Pe lângă ei treceau grupuri de soldați, călăuzindu-se după cercurile trasate în toate răscrucile. Tabăra era înțesată de buncăre lungi, din piatră, iar corturile erau în număr mai mare decât i se păruse lui Kaladin când se uitase de sus. Animozii nu puteau fi folosiți ca să creeze absolut toate adăposturile. După duhoarea din caravana sclavilor, locul acela mirosea bine, abundau izurile familiare, de piele argăsită și de

arme unse. Însă mulți soldați aveau o ținută dezordonată. Nu erau murdari, dar nu păreau nici din cale-afară de disciplinați. Hoinăreau pe câmp în grupuri, cu tunicile descheiate. Unii îi arătau pe sclavi cu degetul și-și băteau joc de ei cu grosolănie. Asta era oastea unui înalt prinț? Forța de elită care lupta pentru onoarea Alethkarului? Forța din care își dorise să facă parte?

Bluth și Tag îl urmăriră cu priviri atente în timp ce intra în rând, alături de ceilalți sclavi, dar el nu încercă nimic. Nu era momentul să-i provoace – văzuse cum se purtau mercenarii când erau înconjurați de soldați adevărați. Cei doi își jucău rolul, mergând cu pieptul scos în față și cu mâinile pe arme. Îmbrânciră câțiva sclavi ca să stea la locurile lor, împungându-l pe unul cu o bătă în pântec și înjurându-l cu brutalitate.

De Kaladin se țineau la distanță.

— Armata regelui, spuse sclavul de lângă el. Era bărbatul cu piele întunecată care-i vorbise despre fugă. Credeam c-o să fim vânduți pentru lucrul în mină. Ei, aici n-o să fie nici-decum chiar atât de rău. O să curățăm latrine sau o să reparăm drumuri.

Ce ciudat, s-aștepți cu nerăbdare munca în latrine sau sub soarele fierbinte. Kaladin spera altceva. Speră. Da, descoperise că încă mai putea să spere. O suliță în mâinile lui. Un dușman pe care să-l înfrunte. Așa ar fi putut trăi.

Tvlakv vorbea cu o femeie ochi-luminoși, care părea o persoană importantă. Își purta părul ridicat, într-o împletitură complicată, scânteind de ametiste impregnate, iar rochia îi era de un stacojiu profund. Semăna foarte mult cu Lalar, așa cum ajunsese să arate în final. Era probabil de al patrulea sau al cincilea dahn, soția unui scrib sau a unui ofițer din tabără.

Tvlakv începu să-și laude marfa, dar ea ridică o mână delicată.

— Sunt în stare să văd ce cumpăr, negustorul, spuse cu accent suav, aristocratic. O să-i inspectez singură.

O porni în lungul șirului, însoțită de mai mulți ostași. Avea rochia croită în stilul nobilimii alethi: o fâșie de mătase de bună calitate, bine întinsă, urmărind forma părții de sus a trupului, și o fustă lucioasă în partea de jos. Corsajul avea nasturi pe ambele părți, din talie până la gât, unde se termina cu un guler îngust, brodat cu fir de aur. Manșeta mai lungă a mânecii stângi îi ascundea mâna interzisă. Mama lui Kaladin se

mulțumise întotdeauna să poarte o mânășă, un obicei care părea, în ochii lui, mult mai practic.

Judecând după figura ei, nu era prea impresionată de ceea ce vedea.

— Oamenii ăștia sunt pe jumătate morți de foame și bolnavi pe deasupra, spuse ea, luând de la o servitoare tânără o nuiă subțire. Săltă cu ea părul de pe fruntea unui bărbat și-i privi stigmatul. Ceri doi broami de smarald pe cap de om?

Tvlakv începu să transpire.

— Poate unul și jumătate?

— Și la ce i-aș putea folosi? N-aș lăsa niște oameni atât de murdari să se apropie de mâncare și pentru aproape toate celelalte treburi avem parshi.

— Dacă nobila doamnă nu e mulțumită, pot lua legătura cu alți înalți prinți...

— Nu, spuse ea, plesnindu-l pe sclavul pe care-l cerceta, când aceasta se feri de ea. Unu și un sfert. I-ar putea ajuta pe tăietorii noștri de lemne din pădurile din nord... Vocea i se stinse când îl remarcă pe Kaladin. Ia te uită! Asta-i o marfă mai bună decât ceilalți.

— M-am gândit că s-ar putea să vă placă, zise Tvlakv, apropiindu-se de ea. E *destul* de...

Ea-și înălță nuiaua, iar negustorul de sclavi amuți. Femeia avea o mică rană pe buză. Puțină rădăcină de cuss i-ar fi fost de folos.

— Dezgolește-ți pieptul, sclavule, porunci ea.

Kaladin se uită în ochii ei albaștri și nevoia s-o scuipe îl copleși, aproape irezistibilă. Dar nu. Nu, nu și-o putea îngădui. Nu și când exista o șansă, își scoase mâinile din veșmântul lui ca un sac, care-i căzu până-n talie, lăsându-i pieptul la vedere.

În ciuda celor opt luni de sclavie, era mult mai musculos decât ceilalți.

— Cam multe cicatrice pentru cineva atât de tânăr, comentă femeia nobilă, pe un ton meditativ. Ești soldat?

— Da.

Vântsprenul lui zbură ca o săgeată spre femeie și îi cerce-tă fața.

— Mercenar?

— Din oastea lui Amaram, răspunse Kaladin. Cetățean de al doilea nahn.

— *Fost cetățean, se grăbi Tvlakv să se amestece. A...*

Ea îl făcu din nou să amuțească, înălțându-și nuiaua și privindu-l cu asprime. Pe urmă întrebuița aceeași nuiă ca să dea părul lui Kaladin deoparte și-i inspecta fruntea.

— Glifa *shash*, spuse pocnind din limbă.

Mai mulți oșteni din jurul ei se apropiară, cu mâinile pe săbii.

— Acolo de unde vin eu, sclavii care merită așa ceva sunt pur și simplu uciși.

— Sunt norocoși, zise Kaladin.

— Și cum ai ajuns aici?

— Am ucis pe cineva, răspunse el, pregătindu-și cu grijă minciunile.

„Vă rog”, își zise în gând, adresându-li-se Heralzilor. „Vă rog.” Trecuse mult timp de când nu se mai rugase pentru nimic. Femeia își înălță o sprânceană.

— Sunt un criminal, Luminăție, continuă Kaladin. M-am îmbătat, am făcut niște greșeli. Dar pot folosi o sulită la fel de bine ca orice alt bărbat. Puneți-mă în oastea luminlordului vostru. Lăsați-mă să lupt din nou.

Era o minciună bizară, dar ea nu l-ar fi lăsat niciodată să lupte dacă l-ar fi crezut dezertor. Era mai bine să creadă că i se-ntâmplase să ucidă pe cineva.

„Vă rog”... Își zise în gând. Să fie din nou oștean i se părea, deodată, cel mai mareț lucru pe care și-l dorise vreodată. Ar fi fost cu mult mai bine să moară pe câmpul de luptă decât să-și irosească viața vărsând oale de noapte.

Aflat într-o parte, Tvlakv veni lângă femeia ochi-luminoși. Îi aruncă o privire lui Kaladin și oftă.

— E dezertor, Luminăție. Nu-i dați crezare.

„Nu!” Kaladin simțea cum o răbufnire de furie arzătoare îi mistuia speranțele, își înălță mâinile către Tvlakv. Avea să-l gătuie pe șobolanul ăla și...

Ceva îl pocni peste spate. Gemu, se împletici și căzu într-un genunchi. Nobila doamnă se retrase cu un pas, ducându-și, alarmată, mâna interzisă la piept. Un oștean îl înșfacă pe Kaladin și-l ridică din nou în picioare.

— Ei, spuse ea, într-un târziu. Păcat.

— Pot să lupt, gemu Kaladin, străduindu-se să-și înfrângă durerea. Dați-mi o sulită. Lăsați-mă să...

Ea îl întrerupse ridicându-și nuiaua.

— Luminăție, se amestecă din nou Tvlakv, ferindu-se să-ntâlnească privirea lui Kaladin, eu unul nu i-aș încredința nicio dată o armă. E adevărat că e un ucigaș, dar se știe și că e nesupus și conduce revolte împotriva stăpânilor săi. Aș fi putut să vi-l vând drept soldat condamnat. Dar conștiința nu mi-o îngăduie, adăugă șovăind. E posibil să fi corupt toți sclavii din căruța lui, vorbindu-le de evadare. Onoarea îmi cere să vă spun și asta.

Kaladin scrâșni din dinți. Era tentat să-ncerce să-l doboare pe soldatul din spatele lui, să-i ia sulita și să-și trăiască ultimele clipe împlântându-i-o lui Tvlakv în burdihanul umflat. De ce? Ce-i păsa negustorului de sclavi cum avea să fie tratat el în armata aia?

„N-ar fi trebuit să-i rup harta”, își zise. „Pentru răutate îți primești răsplata mult mai des decât pentru bunătate.” Era una dintre zicalele tatălui lui.

Femeia dădu din cap și trecu mai departe.

— Arată-mi-i pe toți. O să-i iau totuși, datorită sincerității tale. Avem nevoie de podari noi.

Tvlakv dădu din cap, cu nerăbdare, înainte de a se îndepărta, șovăi și se aplecă spre Kaladin.

— Nu pot avea încredere c-o să te porți cum se cuvine. Iar oamenii din armata asta îi învinovătesc pe negustorii care nu le dezvăluie tot ce știi. Îmi... pare rău.

Și cu asta se grăbi să plece.

Kaladin mormăi din fundul gâtului, apoi se smuci din mâinile soldaților, dar rămase în șir. Fie și așa. Să taie copaci, să construiască poduri, să lupte în oaste. Nu conta. Avea să-și ducă viața mai departe, îi luaseră libertatea, familia, prietenii și visurile, la care ținea mai presus de orice. Nu mai aveau ce să-i facă. După inspecție, doamna nobilă luă o planșetă de scris de la servitoarea ei și notă în grabă câteva lucruri. Tvlakv îi întinse un registru cu detalii despre plățile datoriiilor de sclavi. Kaladin trase cu ochiul; scria că nimeni nu plătitise nimic. Poate că negustorul mințea în privința cifrelor. Nu era greu de crezut.

De data asta, el unul avea să lase, probabil, tot ce i se cuvenea să meargă la plata datoriei. Ca să se-agite ei văzând că le descoperise înșelăciunea. Ce-aveau să facă în momentul când răscumpărarea avea să fie aproape achitată? Probabil că n-o să afle niciodată – în funcție de mărimea câștigului po-

darilor, de clipa aceea îl puteau despărți între zece și cincizeci de ani.

Femeia ochi-luminoși trimise cea mai mare parte a sclavilor la pădure. Pe cinci-șase dintre cei mai sfrijiți îi hărăzi muncii în sălile de mese, în ciuda spuselor ei de mai înainte.

— Țștia zece, adăugă apoi, înălțându-și nuiava ca s-arate către Kaladin și către ceilalți din căruța lui. Duceți-i la cetele de podari. Spuneți-le lui Lamaril și Gaz că pentru cel înalt trebuie un tratament special.

Oștenii răsără și unul începu să-mpingă grupul de sclavi pe potecă. Kaladin rabdă în tăcere; oamenii ăia n-aveau de ce să se poarte cu blândete, iar el nu voia să le dea niciun motiv ca să devină mai brutali. Dacă soldații-cetățeni urau pe cineva mai mult decât pe mercenari, atunci îi urau pe dezertori.

Pe drum, nu putu să nu observe stindardul care flutura deasupra taberei. Purta același simbol ca tunicile ostașilor: o pereche de glife galbene, de forma unui turn și a unui ciocan, pe un fond verde-închis. Era steagul înaltului Prinț Sadeas, stăpânul suprem al ținutului natal al lui Kaladin. Ce-l adusese tocmai acolo, ironia sorții sau destinul?

Toți soldații, chiar și cei care păreau să fie de strajă, trândăveau nepăsători, iar aleile taberei erau pline de gunoaie. Însoțitorii obișnuiți ai soldaților mișunau din belșug: prostituate, servitoare, dogari, lumânărari și grăjdari. Pe aleile a ceea ce era pe jumătate tabără militară și pe jumătate oraș alergau până și copii.

Și mai erau și parshi. Cărau apă și saci, săpau șanțuri. Asta îl surprinse. Nu luptau împotriva parșhilor? Nu se temeau că aceia care-i slujeau s-ar fi putut revolta? Se părea că nu. Munceau cu aceeași docilitate ca parshii din Vatra-de-Piatră. Poate că avea sens.

În armatele de-acasă, alethii se luptau cu alți alethi, așa că de ce n-ar fost parshi în ambele tabere ale acelei bătălii?

Soldații îl duseră pe Kaladin până în nordul bivuacului, ceea ce le luă destul timp. Deși toate barăcile de piatră create de Animmozi erau identice, porțiunea din marginea taberei avea o înfățișare aparte, ciobită, ca a munților colțuroși. Obiceiuri vechi îl făcură să memoreze drumul, în locul acela, impozantul zid circular fusese măcinat de nenumărate mari furtuni, oferind o priveliște clară asupra ținutului din est. Peticul de

pământ nezăgăzuit putea fi o zonă foarte bună pentru adunarea și pregătirea armatei înainte de a coborî panta către Câmpiile Sfârâmate.

Marginea de nord adăpostea un subcampament alcătuit din câteva zeci de barăci, în mijlocul căruia se afla un depozit pentru lemn de construcție, înțesat de dulgheri. Făceau bucăți trunchiurile unora dintre cei mai viguroși copaci pe care-i văzuse Kaladin pe șesul din afara taberei; îi jupuiau de scoarța fibroasă și îi tăiau cu ferăstraiele, transformându-i în scânduri. Acestea erau luate în primire de un alt grup, care le asambla în construcții de mari dimensiuni.

— O să fim dulgheri? întrebă Kaladin.

Unul dintre soldați râse cu brutalitate.

— O să vă alăturați echipelor de podari.

Îi arătă un grup de bărbați cu înfățișare jalnică, așezați pe bolovanii din umbra unei barăci, unde mâncau cu degetele din castroane de lemn. Mâncarea semăna deprimant de mult cu zeama cu care-i hrănise Tvlakv.

Un oștean îl împinse din nou pe Kaladin, iar el se împletici în josul unei pante line și ajunse în celălalt capăt al taberei. Ceilalți nouă sclavi îl urmară, mânați de soldați. Niciunul dintre bărbații așezați în jurul barăcilor nu le aruncă vreo privire. Purtau pantaloni simpli și veste de piele, unii peste cămăși murdare, încheiate cu șireturi, iar alții pe pieptul gol. Jalnicul grup posomorât nu arăta cu mult mai grozav decât sclavii, deși oamenii păreau într-o formă fizică mai bună.

— Recruți noi, Gaz, strigă un oștean.

Un bărbat trândăvea la umbră, la o oarecare distanță de cei care mâncau. Se întoarse, arătându-și fața atât de plină de cicatrice, încât barba îi creștea în petice. Îi lipsea un ochi – celălalt era căprui – și nu se ostenise să-și acopere golul. Nodurile albe de pe umerii lui spuneau că era sergent și avea acea fărâmă de asprime pe care Kaladin învățase s-o asocieze cu un cunoscător al propriului rost pe un câmp de luptă.

— Creaturile astea sfrijite? întrebă Gaz, mestecând ceva în timp ce se apropia. Țștia abia pot opri o săgeată.

Soldatul de lângă Kaladin ridică din umeri și-l mai îmbrânci o dată înainte, inutil.

— Luminata Hashal a spus să faci ceva deosebit cu asta. Pe ceilalți îi poți folosi cum te duce mintea.

Oșteanul dădu apoi din cap către însoțitorii săi și prinseră cu toții să se îndepărteze cu pași iuți.

Gaz inspecta sclavii pe rând. Pe Kaladin îl lăsă la urmă.

— Am pregătire militară, spuse el. Din oastea înaltului Lord Amaram.

— Drept să-ți spun, puțin îmi pasă, îl întrerupse Gaz, scui-pând într-o parte ceva întunecat la culoare.

Kaladin șovăi.

— Când Amaram...

— Repeți întruna numele ăsta, se răsti Gaz. Ai luptat sub comanda vreunui lord fără importanță, nu? Și te-aștepți să fii impresionat?

Kaladin oftă. Mai întâlnise oameni de soiul lui, sergenți cu însărcinări mărunte, fără nicio speranță de avansare. Singura lor plăcere era autoritatea asupra unora încă mai jalnici. Bine, fie și așa.

— Ai stigmatul sclaviei. Mă-ndoiesc c-ai ținut vreodată o sulică-n mână. Oricum, va trebui să binevoiești să ni te alături, înălțimea Ta.

Vântsprena lui Kaladin zbură iute spre Gaz și-l cercetă, apoi închise un ochi, imitându-l. Dintr-un anumit motiv, vederea ei aduse pe buzele lui Kaladin un zâmbet. Gaz i-l înțelese greșit. Se încruntă și făcu un pas către el, ținându-l cu degetul.

În clipa aceea, în întreaga tabără răsună, puternic, un cor de sunete de corn. Dulgherii își ridicară privirile, iar soldații care-l călăuziseră pe Kaladin o rupseră la fugă spre centrul taberei. Sclavii din spatele lui aruncară în jur priviri neliniștite.

— Părinte al Furtunii! Înjură Gaz. Podari! Sus, sus, moco-fanilor!

Îi lovi cu piciorul pe câțiva dintre bărbații care mâncau. Toți își aruncară castroanele și se grăbiră să se ridice. În locul cizmelor pe care-ar fi trebuit să le poarte, erau încălțați cu niște sandale simple.

— Ei, înălțimea Ta, zise Gaz, arătând spre Kaladin.

— N-am spus că...

— Puțin îmi pasă ce blestemăție ai spus! Ești la Podul Patru, zise și îi arătă un grup de podari care se-ndepărta. Voi, ceilalți, așteptați aici. Vă-mpart mai târziu. Mișcă, sau o să te văd atârnat de călcâie.

Kaladin ridică din umeri și alergă după grupul care-i fuse-se arătat. Era unul dintre multele care se revărsau din barăci sau se adunau de pe alei. Păreau să fie o grămadă. Vreo cincizeci de barăci cu – probabil – câte douăzeci sau treizeci de oameni în fiecare... Însemna că-n armata aia erau tot atât de mulți podari câți oșteni număraseră întreaga oaste a lui Amaram.

Grupul lui Kaladin traversă tabăra, strecurându-se printre scânduri și mormane de rumeguș și se îndreptă către una dintre imensele construcții din lemn. Una care trecuse, evident, prin mai multe mari furtuni și bătălii. Adânciturile și găurile de pe întreaga lungime păreau urme lăsate de loviturile săgeților. Poate că era un pod și de-asta se numeau podari?

„Da”, își spuse Kaladin. Era într-adevăr un pod de lemn, de aproape cinci stânjeni lungime și lat de unul. În părțile din față și din spate cobora în pantă și n-avea balustrade. Lemnul era gros, iar cele mai late scânduri treceau prin centru, susținându-l. Patruzeci sau cincizeci de poduri se înșirau unul lângă altul. Poate câte unul pentru fiecare baracă, adică pentru fiecare echipă de podari? Lângă ele se adunau vreo douăzeci de echipe.

Gaz își găsisse un scut de lemn și o bătă lucioasă, dar pentru ceilalți nu exista niciuna, nici alta. Inspecta în grabă toate echipele. Lângă Podul Patru se opri, șovăind.

— Unde vă e șeful? întrebă.

— Mort, răspunse un podar. S-a aruncat azi-noapte în Hăul Onoarei.

Gaz înjură.

— Nu sunteți în stare să păstrați un șef de pod nici măcar o săptămână? Dar-ar Furtuna! Aliniați-vă; o s-alerg pe lângă voi. Ascultați comenzile mele. O s-alegem alt șef de pod după ce vedem cine supraviețuiește. Înălțimea Ta, treci în partea din spate, zise arătând cu degetul spre Kaladin. Ceilalți, mișcați-vă! Lovi-v-ar Furtuna, nu mai vreau să primesc muștrări din pricina voastră, idioților! Mișcați-vă, mișcați-vă!

Ceilalți trecuseră la treabă. Kaladin n-avu de ales, se îndreptă spre canalul deschis din spatele podului. Apreciase greșit numărul oamenilor; se părea că era nevoie de treizeci și cinci sau chiar patruzeci pentru fiecare pod. De-a latul era loc pentru cinci bărbați – trei dedesubt și câte unul în fiecare

parte –, iar de-a lungul încăpeau opt, deși în echipa lui nu erau destui oameni pentru fiecare poziție.

Ajută la ridicarea podului în aer. Probabil că era făcut dintr-un lemn foarte ușor, dar greutatea lui îți aducea totuși pe buze toate blestemele care pomeneau Furtuna. Kaladin gemu, luptându-se să-l ridice ca să se strecoare apoi dedesubt. Alții se repeziră să umple golurile de pe toată lungimea construcției, pe care și-o coborâră apoi încet pe umeri. Măcar pe fund existau bare de lemn în chip de mânere.

Ceilalți bărbați aveau pe umerii vestelor bucăți de material care micșorau apăsarea și le ajustau înălțimea, apropiind-o de cea necesară pentru susținere. Kaladin nu primise vestă, așa că suporturile de lemn îi săpau direct în carne. Nu vedea nimic; exista o scobitură pentru cap, dar privirea nu putea străbate prin lemnul care-l înconjura din toate părțile. Podarii de pe laturi vedeau mai bine; își imaginează că locurile acelea erau râvnite de toată lumea.

Lemnul mirosea a ulei și a sudoare.

— Dați-i drumul! se auzi, din afară, vocea înăbușită a lui Gaz.

Kaladin gemu când echipa se puse în mișcare, alergând ușor. Nu vedea pe unde mergea și se strădui din răspuțeri să nu se împiedice când grupul începu să coboare panta din est, către Câmpiile Sfârâmate. În scurtă vreme începu să transpire din belșug și să înjure pe tăcute, cu lemnul frecându-i-se de pielea umerilor și adâncindu-i-se în carnea lor. Începea deja să sângereze.

— Biet neghiob, se auzi o voce dintr-o parte.

Kaladin se uită în dreapta, dar mânerul de lemn nu-l lăsa să vadă nimic.

— Cu mine... zise el gâfâind? Cu mine vorbești?

— N-ar fi trebuit să-l insulti pe Gaz, răspunse celălalt, cu vocea sunându-i găunos. Uneori îi lasă pe nou-veniți pe unul dintre șirurile din margine. Uneori.

Kaladin încercă să răspundă, dar deja gâfâia prea tare, făcând mari eforturi să respire. Se crezuse într-o formă mai bună, dar își petrecuse opt luni mâncând lături, încasând bătăi și stând în timpul furtunilor în pivnițe în care se infiltra apa, în șoproane cu noroi pe jos sau în cuști. Aproape că nu mai era același om.

— Răsuflă adânc, îl sfătui glasul înăbușit. Concentrează-te asupra pașilor. Numără-i. Asta ajută.

El ascultă sfatul. Auzea celelalte echipe de podari alergând alături de ei. În spate răsunau zgomotele familiare ale oștenilor în marș și ale copitelor lovind în piatră. Armata venea pe urmele lor.

Din sol creșteau muguri-de-stâncă și coajă-de-piatră, făcându-l să se împiedice. Câmpiile Sfărâmate păreau ciopârțite, zgrunțuroase și despicate, pline de colți de stâncă și de lespezi de piatră. De aceea nu-și puseseră podurile pe roți – pe un teren atât de accidentat hamalii erau, probabil, mult mai iuți.

În scurt timp, Kaladin se trezi cu tălpile zdrobite și sfâșiate. Nu putuseră să-i dea niște încălțări? Își încorda fălcile, înfruntând durerea, și merse mai departe. Nu era decât o altă însărcinare. Avea să continue și avea să supraviețuiască.

O bufnitură. Simți lemn sub picioare. Un pod, unul permanent, traversa golul dintre două platouri ale Câmpiilor Sfărâmate. Grupul îl traversă în câteva secunde și tălpile îi ajunseră din nou pe piatră.

— Mișcați-vă, mișcați-vă! zbieră Gaz. Lovi-v-ar furtuna, mergeți înainte!

Continuară să alerge în vreme ce armata trecea pe podul rămas în urma lor, sute de cizme răsunând pe lemn. În scurtă vreme, sângele șiroia în josul umerilor lui Kaladin. Fiecare răsuflare era o tortură, iar durerea din coaste devenise chinuitoare, îi auzea pe ceilalți gâfâind, sunetele călătoreau prin spațiul închis de sub pod. Așadar nu era singurul. Spera c-aveau s-ajungă la destinație în curând.

Dar spera zadarnic.

Următoarea oră se dovedi o adevărată tortură. Una mai cumplită decât toate bătăile pe care le încasase de când își pierduse libertatea, decât toate rănile cu care se alesese pe câmpul de luptă. Marșul părea fără sfârșit, își aducea vag aminte că văzuse podurile fixe când se uitase în jos, către câmpii, din căruța cu sclavi. Uneau platourile acolo unde golurile erau mai ușor de acoperit, nu în cele mai avantajoase locuri pentru călători. Ceea ce însemna ocoluri către nord sau către sud, înainte de a putea continua drumul spre est.

Podarii bodogăneau, blestemau și gemeau, apoi amuțeau.

Traversau pod după pod, platou după platou. Kaladin nu vedea niciodată prea bine vreunul dintre goluri. Continua doar să alerge mai departe. Tot mai departe. Nu-și mai simțea picioarele. Dar continua să alerge. Știa cumva că, dacă s-ar fi oprit, ar fi fost bătut. Avea impresia că, pe umeri, carnea îi fusese răzuită până la os. Încercă să-și numere pașii, dar până și pentru asta era prea istovit. Însă nu încetă să alerge.

În cele din urmă, din fericire, Gaz le ordonă să se oprească. Kaladin strânse din ochi și rămase locului, împleticindu-se și fiind cât pe-acum să se prăbușească.

— Ridicați! urlă Gaz.

Bărbații săltară podul și, după ce-l susținuseră atât de mult rămânând în aceeași poziție, mișcarea îi solicită intens brațele lui Kaladin.

— Coborâți-l!

Pășiră cu toții în lateral și cei de dedesubt ieșiră și apucară de mânerul din părți. Era dificil și stăteau în poziții incomode, dar se părea că o mai făcuseră în repetate rânduri. Izbutiră să coboare podul pe pământ fără să-l răstoarne.

— Împingeți!

Kaladin se retrase năucit și împleticindu-se iarăși, în vreme ce restul podarilor împingeau în mânerul lor aflate pe laturile sau în spatele podului. Erau pe marginea unei spărturi fără pod permanent. De o parte și de alta, celelalte echipe își împingeau propriile poduri.

Se uită peste umăr. Armata era alcătuită din două mii de oameni înveșmântați în două culori: verde intens și alb curat. O mie două sute de sulitași ochi-întunecați și câteva sute de călăreți pe cai excelenți, de mare valoare. În spatele lor se afla un grup numeros de pedestrași ochi-luminoși, cu armuri groase, ghioage imense și scuturi pătrate, de oțel.

Se părea că aleseseră intenționat un loc unde spărtura era îngustă, iar primul platou se înălța cu puțin deasupra celui de-al doilea. Lungimea podului era de două ori cât lățimea golului. Gaz îl înjură, iar Kaladin li se alătură celorlalți și împinse alături de ei podul care aluneca scrâșnind pe terenul accidentat. După ce căzu cu zgomot surd de cealaltă parte a abisului, găsindu-și locul potrivit, podarii se retraseră și lăsară cavaleria să traverseze.

Kaladin era prea obosit ca să-i privească. Se prăbuși pe bolovani și rămase așa, zăcând pe spate și ascultând tropăitul soldaților care treceau podul. Își rostogoli capul pe-o parte. Și ceilalți podari se întinseseră. Gaz mergea printre echipe clătînând din cap, cu scutul atârnat de spate și bombănind întruna că nu erau buni de nimic.

Kaladin tânjea să zacă așa, cu ochii la cer, uitând de existența lumii, însă instrucția de care avusese parte îl avertiza că astfel s-ar fi putut alege cu niște cârcei. Ceea ce ar fi îngrenat și mai mult drumul de întoarcere. Instrucția...

Îi aparținea unui alt om, dintr-un alt timp. Era aproape ca și cum s-ar fi petrecut în zilele umbrei. Dar, chiar dacă era posibil să nu mai *fie* el însuși, Kaladin încă mai putea să-și *dea atenție* lui însuși.

Așa că gemu, se sili să se ridice în capul oaselor și începu să-și frece mușchii. Soldații traversau podul în șiruri de câte patru, cu sulițele ridicate, cu scuturile în față. Gaz îi privea cu o invidie bătătoare la ochi și cu vântsprena lui Kaladin dansându-i în jurul capului. În ciuda oboselii, el se simți pentru o clipă cuprins de gelozie. De ce-l sâcâia pe palavrăgiul ăla în loc să-l sâcâie pe el?

Câteva minute mai târziu, Gaz îl zări pe Kaladin și îl fixă încruntându-se.

— Se-ntreabă de ce nu zaci pe spate, spuse o voce cunoscută.

Bărbatul care alergase alături de el stătea întins alături, uitându-se la cer. Era mai bătrân, cu părul încărunțit, iar fața prelungă, cu pielea parcă tăbăcită, îi completa vocea blajină. Părea tot atât de ostenit cum se simțea Kaladin.

Acesta continuă să-și frece picioarele, ignorându-l ostentativ pe Gaz. Pe urmă rupse câteva bucăți din îmbrăcămintea lui ca un sac și-și bandajă tălpile și umerii. Din fericire, de când era sclav se învățase să umble desculț, așa că rănila nu erau grave.

Când termină, ultimul pedestraș trecuse podul. Urmară mai mulți ochi-luminoși călare, în armuri sclipitoare. În mijlocul lor călărea un bărbat într-o Cristalarmură magnifică, de un roșu strălucitor. Nu semăna cu cea pe care-o mai văzuse Kaladin – se spunea că oricare dintre ele era o operă de artă unică – dar creaa aceeași *impresie*. Bogat ornamentată, din plăci împletite, cu un coif superb, cu viziera ridicată.

O armură care părea, cumva, străină. Fusese făurită într-un alt ev, într-o vreme când prin Roshar cutreierau zeii.

— Ăla e regele? Întrebă Kaladin.

Podarul cu fața tăbăcită râse, obosit.

— Am vrea noi.

Kaladin se întoarse spre el, încruntându-se.

— Dacă ar fi regele, îl lămuri podarul, ar însemna că facem parte din oastea Luminlordului Dalinar.

Lui Kaladin numele îi sună oarecum cunoscut.

— E un înalt prinț, nu-i așa? Unchiul regelui.

— Da. Cel mai bun dintre bărbați, cel mai demn de respect Cristalpurător din toată armata regelui. Se spune că nu-și încalcă niciodată cuvântul.

Kaladin pufni disprețuitor. Cam același lucru se spunea și despre Amaram.

— Ar trebui să-ți dorești să faci parte din forțele înaltului Prinț Dalinar, flăcăule, spuse bărbatul mai vârstnic. El nu folosește echipe de podari. Cel puțin nu ca astea.

— Gata, cremlingilor! zberă Gaz. În picioare!

Podarii gemură și se ridicară împleticindu-se. Kaladin oftă. Puțina odihnă fusese de-ajuns doar ca să-și dea seama cât de istovit era.

— O să fac cale-ntoarsă bucuros, mormăi.

— Cale-ntoarsă? se miră podarul cu pielea tăbăcită.

— Nu mergem înapoi?

Prietenul lui râse strâmb, pe înfundate.

— Flăcăule, nici *măcar* n-am ajuns unde trebuia. Și pentru asta trebuie să te bucuri. La sosire e cel mai rău.

Și așa începu a doua parte coșmarului. Trecură podul, îl traseră după ei, apoi și-l săltară iarăși pe umerii îndurerați. Traversară platoul în fugă. În capătul celălalt, coborâră iarăși podul, peste un alt gol. Armata îl traversă, apoi îl cărară din nou.

Totul se repetă de vreo douăsprezece ori. Se puteau odihni între două transporturi, dar Kaladin avea dureri așa de mari și era atât de istovit încât scurtele întreruperi nu-i erau de-ajuns. De fiecare dată, abia izbutea să-și tragă răsuflarea înainte de a fi silit să ridice din nou podul.

Li se cerea să se miște repede. Erau lăsați să se odihnească în vreme ce traversa armata, dar erau nevoiți să recupereze timpul pierdut alergând pe platouri – treceau pe lângă șirurile

de soldați – ca să ajungă la următoarea spărtură înaintea lor. La un moment dat, prietenul lui cu fața tăbăcită îi spuse că, dacă nu-și puneau podul la locul lui destul de repede, la întoarcerea în tabără aveau să fie pedepsiți prin biciuire.

Gaz dădea ordine, îi înjura pe podari, îi lovea cu piciorul când se mișcau prea încet, dar nu muncea niciodată cu adevărat. În scurt timp, Kaladin prinse să nutrească o ură clo-cotitoare împotriva bărbatului uscățiv, cu fața plină de cicatrice. Era bizar; nu-și mai urâse niciodată vreun sergent. Era dator să-njure oamenii, să le dea un motiv pentru înaintare.

Însă nu asta-l macină pe Kaladin. Gaz îl trimisese să care podul fără sandale și fără vestă. Cu toate bandajele sale, avea să aibă cicatrice după munca din ziua aceea. În dimineața următoare avea să fie prea învinețit și prea țeapăn ca să poată merge.

Gaz se purtase ca un tiran de duzină. Pusese misiunea în pericol, riscând să piardă un cărăuș, numai din pricina unei furii de moment.

„Un om cu furtună-n sânge”, își zise Kaladin, folosindu-se de ura împotriva lui Gaz ca să poată face față întregului calvar. În mai multe rânduri i se întâmplase să se prăbușească după ce împinsese podul la locul său și avea impresia că n-o să se mai poată ridica din nou în picioare. Dar izbutea cumva s-o facă, ori de câte ori le ordona Gaz. Altminteri ar fi-nsemnat să-l lase pe el să câștige.

De ce trebuiau să treacă prin toate astea? Care era scopul? De ce alergau atât? Erau datori să-și apere podul, povara prețioasă, încărcătura. Erau datori să-l ridice spre cer și să alerge, erau datori să...

Începea să delireze. Picioarele, fuga. Un, doi, un, doi, un, doi.

— Stați!

Se opri.

— Ridicați!

Își înălță brațele.

— Coborâți!

Făcu un pas înapoi și lăsă podul în jos.

— Împingeți! Împinse podul.

„Muriți!”

Ultimul ordin îi aparținea, îl dădea de fiecare dată. Se prăbuși pe solul pietros și un mugur-de-stâncă se grăbi să-și retragă lujerii când i-i atinse, închise ochii, nemaifiind în sta-

re să-și facă griji din cauza cârceilor. Intră în transă, ca și cum ar fi fost pe jumătate adormit – doar pentru o clipă, sau așa i se păru lui.

— Sus!

Se ridică în picioare, clătinându-se pe tălpile însângerate.

— Traversați!

Trecu podul, fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga, la hăul în care-ți puteai găsi moartea.

— Trageți!

Înșfacă un mâner și trase podul peste prăpastie, în urma lui.

— Schimbați!

Își îndreptă spatele, năucit. Nu înțelegea ordinul. Gaz nu-l mai dăduse până atunci. Soldații intrau în rânduri, punându-se în mișcare cu acel amestec de ușoară spaimă și de destindere forțată pe care-l simțea adesea înainte de o luptă. Câțiva presimțiospreni – ca niște spirale roșii crescute din pământ pentru a biciui văzduhul – prinseră să încolțească din stâncă și să fluture printre oșteni.

O luptă?

Gaz îl prinse de umeri și-l îmbrânci către partea din față a podului.

— Țasta-i momentul în care nou-venitii trec în față, înălțimea Ta.

Sergentul îi zâmbi cu răutate.

Neînțelegând nimic, Kaladin ridică podul odată cu ceilalți, săltându-și-l deasupra capului. Mânerile erau și aici la fel, dar primul rând avea o deschidere în dreptul feței, o crăpătură care-i îngăduia să vadă. Toți podarii își schimbaseră locurile, cei care alergaseră în față trecuseră în spate, iar cei din față – printre care se numărau Kaladin și bărbatul cu fața tăbăcită – ajunseseră în rândul întâi.

Nu întrebă care era motivul. Nu-i păsa. Însă îi plăcea în față; era mai ușor să alerge văzând ce se afla înaintea lui.

Pe platouri, peisajul era ca în orice alt ținut al furtunilor violente; petice de iarbă ici și colo, dar piatra era prea tare pentru ca semințele ei să se poată îngropa pe deplin. Mugurii-de-stâncă apăreau mai des, creșteau pe întregul platou ca niște bășici, imitații ale pietroaielor de dimensiunea unui cap de om. Mulți erau despicați și-și târau în afară lujerii ca niște limbi groase, verzi. Câțiva chiar înfloriseră.

După atât de multe ore în care răsuflase cu greu în spațiul înăbușitor de sub pod, alergarea în rândul din față era aproape relaxantă. De ce-i dăduseră unui nou-venit un loc atât de bun?

— Talenelat'Elin, purtător al tuturor chinurilor, spuse bărbatul din dreapta lui, cu groază în glas. O să fie una urâtă! Sunt aliniați deja! O să iasă urât!

Kaladin clipi și-și îndreptă atenția către spărtura de care se apropiau. De partea cealaltă a golului stătea un șir de bărbați cu pielea marmorată, stacojiu cu negru. Purtau armuri ciudate, de un portocaliu-ruginiu, care le acopereau antebrațele, piepturile, capetele și picioarele. Minteia lui amorțită avu nevoie de câteva secunde ca să priceapă.

Parshendi.

Nu semănau cu lucrătorii parshi obișnuiți. Erau mult mai musculoși, mult mai *masivi*. Aveau soldați voinici și purtau cu toții câte o armă agățată în spate. Mulți aveau bărbi de un roșu-închis combinat cu negru, în care stăteau agățate sfărâmături de piatră, pe când obrații altora erau perfect rași.

▶ Sub ochii lui Kaladin, primul rând de parshendi îngenunche. Aveau arcuri scurte, în care-și potriviseră deja săgețile. Nu arcuri lungi, construite ca să trimită săgețile în sus și la distanță. Erau scurte, încovoiate, făcute să tragă în linie dreaptă, repede și cu forță. Excelente dacă voiai să ucizi un grup de podari înainte de-a apuca să-și așeze podul.

„La sosire e cel mai rău...”

În clipa aceea începea, în cele din urmă, *adevăratul* coșmar.

Gaz rămase în urmă, strigând către echipele purtătoare de poduri să meargă mai departe. Toate instinctele lui Kaladin se revoltau, cerându-i să iasă din bătaia săgeților, dar inerția podului îl silea să înainteze. Îl silea să intre drept în gura fiarei cu dinții gata să i se închidă, clănțănind.

Oboseala și durerile lui Kaladin dispărură. Era șocat și în alertă. Podurile se avântară înainte, cu oamenii de sub ele tipând în timp ce alergau. Către moarte.

Arcurile se destinseră.

Primul val îl ucise pe prietenul lui Kaladin, bărbatul cu fața tăbăcită, doborându-l cu trei săgeți. Căzu și cel din stânga lui Kaladin – el nici măcar nu-i văzuse fața. Se prăbuși cu un urlet și nu muri pe loc, dar ceata de podari îl calcă în

picioare. Și podul devenea simțitor mai greu, cu fiecare om care cădea.

Parshendii trimiseră, calmi, un al doilea val de săgeți. Kaladin aproape că nici nu băgă de seamă cum se împleticea alături de ei un alt grup de podari. Parshendii păreau să-și concentreze tirul asupra anumitor echipe. Aceea fu ținta unei rafale pornite din zeci de arcuri, iar primele trei rânduri de podari se prăbușiră, devenind o piedică pentru cei din spatele lor. Podul se clătină și alunecă pe pământ cu un scrâșnet înfiorător când întreaga masă de trupuri se prăbuși de-a valma, acestea căzând unele peste altele.

Săgețile zburară pe lângă Kaladin, omorând alți doi bărbați din primul rând. Altele se înfipseră în lemn. În jurul lui, și una îi despica pielea obrazului.

El țipă. Îngrozit, șocat, chinuit de durere, năucit. În nicio altă bătălie nu se mai simțise atât de neajutorat. Atacase fortificații dușmane, alergase pe sub valuri de săgeți, dar întotdeauna simțise că, într-o oarecare măsură, deținea controlul. Avusese sulită, avusese scut, putuse să contraatace.

Dar nu și de data asta. Grupurile de podari erau ca porcii alergând către măcelari.

A treia rafală de săgeți își luă zborul și încă una dintre cele douăzeci de echipe purtătoare de poduri se prăbuși. Valurile de săgeți zburau și dinspre alethi, căzând asupra parshendilor și nimerindu-i. Podul lui Kaladin era aproape la marginea prăpastiei. Putea să vadă ochii negri ai parshendilor din cealaltă parte, putea să le distingă trăsăturile fețelor prelungi, marmorate. În jurul lui, podarii urlau de durere, doborâți de săgeți sub podurile lor. Încă unul căzu cu zgomot după uciderea purtătorilor săi.

— Săltați-l și lăsați-l jos, idioților! strigă Gaz, din spatele lor.

Ceata de podari se opri clătinându-se în timp ce parshendii lansau încă o rafală. Câțiva bărbați din spatele lui Kaladin urlară. Tirul de răspuns al armatei alethi îl întrerupse pe al dușmanilor. Cu toate că șocul îl prostise, reflexele lui știau ce era de făcut. „Lasă podul jos, treci pe poziție și împinge.”

Coborârea podului îi expuse pe bărbații aflați în siguranță în rândurile din spate. Arcașii parshendi știuseră, evident, că asta avea să urmeze; pregătiră și lansară ultima rafală. Săgețile izbită podul ca un val, doborând vreo șase oameni și îm-

proșcând lemnul întunecat cu sânge. Spaimospreni – șerpuitoari și violeți – țâșniră din lemn și unduiră în aer. Podul se clătină, dintr-odată mai greu de împins după pierderea bruscă a acelor oameni.

Kaladin se împletici și mâinile îi alunecară. Căzu în genunchi și se înclină, aplecându-se deasupra hăului. Reuși cu greu să-și recapete echilibrul.

Se legănă, cu o mână atârându-i deasupra spărturii și cu cealaltă încleștată de marginea ei. Minteia lui, silită să-și depășească limitele, șovăi, amețită, când Kaladin se uită în josul pantei abrupte. În întunericul din abis, înălțimile erau minunate; îi plăcuse întotdeauna să se cațere, alături de Tien, pe stânci înalte.

Se aruncă din reflex înapoi, pe platou, și se retrase împleticindu-se. La adăpostul scuturilor, un grup de pedestrași luase poziție și împingea podul. Arcașii făcură schimb de săgeți cu parshendii până ce podul ajunsese la locul său și cavaleria grea îl traversă în tunet de copite, nimicind dușmanii. Patru poduri căzuseră, dar celelalte șaisprezece fuseseră plasate unul lângă altul, făcând posibil un adevărat atac. Kaladin încercă să se miște, încercă să se îndepărteze târâș de pod. Dar se prăbuși acolo unde se afla, cu trupul refuzând să i se supună. Nu izbuti nici măcar să se rostogolească pe burtă.

„Ar trebui să plec...” își spuse, istovit. „Să văd dacă omul cu fața tăbăcită mai e în viață... Să-i bandajez rănilile... Să-l salvez...”

Dar nu putea. Nu putea să se miște. Nu putea să gândească. Spre rușinea lui, își lăsă pur și simplu ochii să i se închidă, pierzându-și cunoștința.

— Kaladin.

Nu voia să deschidă ochii. Trezirea însemna întoarcerea într-o cumplită lume a durerii. O lume în care oameni istoviți și fără apărare erau siliți să atace șiruri de arcași.

Lumea aceea era coșmarul.

— Kaladin!

Vocea feminină era suavă ca o șoaptă și totuși insistentă.

— Te vor lăsa aici. Trezește-te! O să mori!

„Nu pot... Nu mă pot întoarce...”

„Lasă-mă să plec.”

Se simți plesnit peste față și primi un ușor impuls de energie, ca o palmă usturătoare. Se crispă. Nu însemna nimic în comparație cu celelalte dureri, dar era, cumva, una mult mai poruncitoare. Ridică o mână, vrând să lovească. Gestul fu de ajuns ca să-i alunge ultimele resturi de letargie.

Încercă să deschidă ochii. Unul refuză să-l asculte, fiindcă sângele scurs dintr-o tăietură de pe obraz formase o crustă în jurul pleoapei. Soarele își schimbase locul. Trecuseră mai multe ore. Gemu și se ridică în capul oaselor, frecându-și sângele închegat din jurul ochiului. Era înconjurat de cadavre. Aerul mirosea a sânge și a tot felul de alte lucruri, mai scârboase.

Doi podari sleiți de puteri scuturau pe rând fiecare om, verificând dacă mai era în viață, apoi îi scoteau vesta și sandalele și goneau cremlingii veniți să mănânce leșurile. Lui Kaladin nu i-ar fi dat nicio atenție. De la el n-aveau ce lua. L-ar fi lăsat printre cadavre, l-ar fi abandonat pe platou.

Vântsprena îi zbură pe deasupra capului cu mișcări iuți, foindu-se neliniștită. Kaladin își frecă falca în locul unde-l pălmuisese. Spreții mari, cum era ea, puteau să miște obiecte mărunte și să transmită mici impulsuri înțepătoare de energie. Ceea ce-i făcea și mai sâcâitori.

Însă de data asta probabil că-i salvase viața lui Kaladin. El gemu, pipăindu-și toate locurile unde simțea dureri.

— Ai un nume, duhule? întrebă Kaladin, forțându-se să se ridice pe picioarele vlăguite.

Pe platoul către care se îndreptase oastea, soldații se uitau printre trupurile parshendilor morți, căutând ceva. Se părea că forțele lui Sadeas învinseseră. Sau cel puțin acolo nu părea să mai fi rămas niciun parshendi în viață. Fie fuseseră uciși, fie fugiseră.

Platoul pe care se purtase lupta semăna perfect cu toate celelalte pe care le traversaseră. Singura deosebire era un bulgăre mare de... ceva, aflat chiar în centru. Părea un mugur-de-stâncă uriaș, sau poate un fel de pupă sau de carapace, de cel puțin trei stânjeni înălțime. O parte îi fusese despicată, lăsând la vedere un soi de măruntaie scârboase. Kaladin nu-l observase la început, în timpul atacului; își îndreptase toată atenția spre arcași.

— Un nume, răspunse vântsprena, cu răceală în glas. Da. Am un nume, zise ea și se uită la Kaladin, părând nedumerită. De ce am un nume?

— De unde să știu eu? zise el, impunându-și să se miște. Durerea din tălpi era arzătoare. Abia reușea să înainteze schiopătând.

Podarii din apropiere îl priviră surprinși, dar el nu-i luă în seamă, se mulțumi să străbată platoul șontăcând până când găsi un leș care încă mai avea vestă și sandale. Era bărbatul cu pielea tăbăcită, care fusese atât de bun cu el și era acum mort, cu gâtul străpuns de o săgeată. Kaladin ignoră privirea șocată și încremenită din ochii lui goi, care fixau cerul, și îi culese hainele – vestă și sandale din piele, plus o cămașă cu șireturi, pătată de sânge. Se simțea dezgustat de el însuși, dar, dacă voia haine, nu putea conta pe Gaz.

Se așeză și folosi părțile curate ale cămășii ca să-și schimbe bandajele improvizate, apoi își puse vesta și sandalele, încercând să facă totul din cât mai puține mișcări. Începuse să adie vântul, luând cu sine mirosul de sânge și zgomotele soldaților care se strigau unii pe alții. Cavaleria intra deja în formație, părând nerăbdătoare să se-ntoarcă.

— Un nume, șopti vântsprena, ocolindu-l prin aer ca să i se oprească în fața ochilor.

Luase forma unei femei tinere, cu o fustă revărsată în falduri și niște picioare delicate.

— Sylphrena.

— Sylphrena, repetă Kaladin, încercând sandalele.

— Syl, zise duhul și își lăsă capul pe-un umăr. E amuzant. S-ar părea că am un nume de alint.

— Felicitări, spuse el și se ridică din nou, împleticindu-se.

Într-o parte, Gaz stătea cu mâinile în șolduri și cu scutul atârnat în spate.

— Tu, zise, întinzând degetul spre Kaladin.

Apoi îi arătă podul.

— Cred că glumești, răspunse el, uitându-se la grupul adunat în jurul podului – rămăseseră mai puțin de jumătate din câți fuseseră la plecare.

— Îl cari sau rămâi aici, spuse Gaz.

Ceva părea să-l fi înfuriat.

„Ar fi trebuit să mor”, înțelese Kaladin. „De-aia nu i-a păsat că n-aveam vestă și sandale. Am fost în față.”

Era singurul om din primul rând care supraviețuise.

Se simți îndemnat să se așeze și să-i lase să plece fără el. Dar nu-și dorea să părăsească lumea murind de sete pe un platou pustiu. Se împletici către pod.

— Nu-ți face griji, îi spuse un alt podar. De data asta ne vor lăsa să mergem încet și să facem multe pauze. Și ne vor ajuta câțiva soldați – pentru ridicarea unui pod e nevoie de cel puțin douăzeci și cinci de oameni.

Kaladin oftă și își ocupă locul în timp ce li se alăturau câțiva oșteni ghinionști. Săltară împreună podul în aer. Era cumplit de greu, dar, cumva, izbutiră.

Începu să meargă, amorțit. Crezuse că viața nu avea cum să-i aducă ceva mai rău decât stigmatul de sclav, plus un *shash*, nimic mai rău decât să piardă în război tot ce avusese, nimic mai cumplit decât pieirea celor pe care jurase să-i apere.

Se părea că se înșelase. Se *mai* găsisese ceva. O tortură supremă, pe care lumea o păstrase anume pentru el.

Se numea Podul Patru.

7 • ORICE DACĂ E REZONABIL

„Îi mistuie focul. Ard. Când vin, aduc cu ei întunericul, așa că nu mai poți vedea decât că pielea lor e-n flăcări. Ard, ard, ard...”

Culeasă în palahishev, 1172, cu 21 de secunde înainte de moarte. Subiectul a fost ucenicul unui brutar.

Shallan o porni în grabă pe coridorul dominat de nuanțe portocalii, cu tavanul și cu partea de sus a pereților pătate acum de fumul negru din Animmodul lui Jasnah. Din fericire, tablourile nu fuseseră distruse.

În fața ei își făcu apariția un grup de parshi trimis să curețe funinginea cu cârpe, găleți și scări portabile. Se înclinară la trecerea ei, fără să scoată niciun cuvânt. Puteau să vorbească, dar o făceau foarte rar. Mulți păreau muți. În copilărie, Shallan găsea că modelele de pe pielea lor marmorată erau frumoase. Asta înainte de a-i interzice tatăl său să-și mai petreacă timpul cu parshii.

Își îndreptă din nou gândurile către misiunea ei. Cum avea s-o convingă pe Jasnah Kholin, una dintre cele mai puternice femei din lume, s-o accepte drept pupilă? Prințesa era evident încăpățânată, își petrecuse mai mulți ani opunându-se tuturor încercărilor de împăcare ale devoțiunilor.

Shallan se întoarse în imensa cavernă principală, sub plafonul ei înalt de piatră și în mijlocul freamătului atâtor oameni eleganți. Se simțea descurajată, dar scurta privire aruncată Animmodului o vrăjise. Clanul său, Casa Davar, prosperase în ultimii ani, ieșind din anonim. Faptul se datorase în primul rând abilităților politice ale tatălui ei – își atrăsese ura multora, dar lipsa omeniei îl dusesese departe. Așa cum o

făcuse și avuția dobândită după descoperirea mai multor noi și bogate cariere de marmură pe pământurile familiei Davar.

Shallan nu știuse niciodată destul ca să devină bănuitoare în privința originilor acelei bogății. Ori de câte ori secătuia una dintre cariere, tatăl ei pleca împreună cu topograful casei și descopereau alta. Numai după ce-l luaseră pe topograf la întrebări aflaseră, ea și frații ei, adevărul: folosindu-și Animmodul interzis, tatăl ei *crea* cariere noi, într-un număr care să nu bată la ochi. Nu atât de multe încât să apară suspiciuni. Destul de multe ca să facă rost de banii necesari pentru țelurile sale politice.

Nimeni nu știa cum dobândise fabrialul pe care-l ținea ea acum în punga ascunsă. Devenise inutilizabil, se stricase în aceeași seară dezastruoasă în care murise tatăl ei. „Nu te gânde la asta”, își spusese ea cu hotărâre.

Puseseră un giuvaergiu să repare Animmodul, dar fabrialul nu mai funcționa. Majordomul lor – unul dintre cei mai apropiați confidenți ai tatălui ei, un sfătuitor pe nume Luesh – fusese învățat să-l întrebuințeze, dar nu-l mai putea face să meargă.

Datoriile și promisiunile făcute de tatăl ei erau scandaloase. Urmașii lui nu prea aveau de ales. Familia dispunea de ceva timp – poate chiar de un an – până în momentul când plățile neonorate aveau să se ridice la o sumă ieșită din comun, iar absența tatălui ei avea să bată la ochi. Pe moment, faptul că domeniul familiei, aflat într-un fund de țară, era foarte izolat constituia un avantaj, oferea o explicație pentru întârziere. Frații ei făceau eforturi disperate, scriind scrisori în numele tatălui lor mort, ieșind foarte rar în lume și lansând zvonuri despre un plan măreț al Luminlordului Davar.

Totul ca să-i ofere ei timp, pentru a-și putea duce la îndeplinire planul temerar. Ca s-o găsească pe Jasnah Kholin. Ca să-i devină pupilă. Ca să afle unde-și ținea Animmodul. Și ca să-l înlocuiască apoi pe cel stricat.

Având fabrialul, puteau crea cariere noi, își puteau reface averea. Puteau fabrica hrană pentru oștenii casei. Și odată ce ar fi strâns destui bani pentru plata datoriilor și pentru a oferi mită, ar fi putut anunța moartea tatălui lor fără ca asta să atragă după sine distrugerea clanului.

Shallan șovăi în holul principal, cu gândul la următoarea sa mișcare. Avea un plan foarte riscant. Trebuia să plece fără să fie bănuită de furt. Deși se gândise mult la asta, încă nu avea habar cum ar fi putut să izbutească. Dar se știa că Jasnah avea foarte mulți dușmani. Trebuia să existe o cale astfel încât vina pentru „stricarea” fabricii să cadă asupra lor.

Era un pas care urma mai târziu. Deocamdată *trebuia* s-o convingă pe Jasnah s-o ia sub tutela ei. Niciun alt deznodământ nu era acceptabil.

Agitată, Shallan își ridică brațele și schiță semnul necesității, îndoindu-și peste piept mâna interzisă acoperită și atingându-și cotul cu degetele răsfirate ale celei libere. De ea se apropie imediat o femeie îmbrăcată cu bluză albă și apretată, încheiată cu șireturi, și cu fusta neagră care erau însemnele universale ale unei maestre-slujitoare.

Femeia robustă făcu o reverență.

— Luminăție?

— Palenaeumul, spuse Shallan.

Femeia se înclină și o conduse pe culoarul lung. Cele mai multe femei din acel loc – printre care și slujitoarele – își purtau părul strâns, așa că Shallan simțea că atrage atenția cu plețele ei revărsate în voie. Iar roșul lor intens o făcea încă și mai bătătoare la ochi.

Marele culoar începu curând să coboare în pantă abruptă. Dar, când se mai scurse jumătatea unei ore, încă mai putea auzi sunetul îndepărtat al clopoșeilor răsunând în urma ei. Poate că de aceea le plăceau tuturor atât de mult; chiar și în adâncurile Conclavului puteai auzi ce se-ntâmplă afară.

Servitoarea o conduse pe Shallan până în fața unei perechi de uși mari din oțel. Acolo făcu o plecăciune și tânăra îi răspunse dând din cap, în semn că putea să plece.

Shallan nu putu să nu admire frumusețea ușilor: pe partea lor exterioară era sculptat un model geometric complicat, alcătuit din cercuri, linii și glife. Și păreau să fie cele două jumătăți ale unui soi de hartă. Din nefericire, n-avea timp să studieze detaliile, așa că-și continuă drumul.

Dincolo de prag se afla o încăpere atât de întinsă încât îți tăia răsuflarea. Pereții din piatră netedă se întindeau până la o înălțime foarte mare; cât de mare era imposibil de spus, din cauza luminii neîndestulătoare, dar zărea licăriri îndepăr-

tate, în pereți erau încastrate zeci de balcoane mici, foarte asemănătoare cu lojile particulare dintr-un teatru. În multe dintre ele se vedea o lumină discretă. Singurele zgomote erau foșnetul paginilor întoarse și niște șoapte firave. Shallan își ridică mâna interzisă la piept, simțind că, în aceea sală magnifică, ea însăși părea mai mică.

— Luminăție? întrebă un maestru-slujitor tânăr, apropiindu-se. De ce aveți nevoie?

— După toate aparențele, de un nou simț al perspectivei, răspunse ea, absentă. Cum...?

— Această încăpere se numește Vălul, îi explică slujitorul cu voce joasă. E mai veche decât Palanaeumul însuși. Amândouă erau aici când s-a construit orașul. Unii cred că e posibil să le fi tăiat în munte chiar Cântăreții din Zori.

— Unde se află cărțile?

— Palanaeumul propriu-zis e acolo.

Servitorul își însoți vorbele cu un gest și o conduse către niște uși din partea opusă a sălii. Prin ele intrară într-o alta, de dimensiuni mai mici, pe care niște pereți din cristal gros o împărțeau în mai multe încăperi. Shallan se îndreptă spre cel mai apropiat și îl pipăi. A avea suprafața aspră, ca piatra cioplită grosolan.

— Animmod? întrebă ea.

Servitorul dădu din cap. Prin spatele lui trecu un altul, conducând un ardent înaintat în vârstă. Aidoma majorității ardenților, avea capul ras și barba lungă. Roba lui simplă, cenușie, era legată cu o eșarfă maro. Servitorul îl călăuzi pe după un colț și Shallan le putu distinge siluetele vagi pe partea cealaltă, ca pe niște umbre înotând prin cristal.

Înaintă cu un pas, dar servitorul care o însoțea își dres glasul.

— Trebuie să-mi arătați permisul de intrare, Luminăție.

— Cât costă unul? întrebă Shallan, cu voce șovăielnică.

— O mie de broami de safir.

— Atât de mult?

— Întreținerea numeroaselor spitale ale regelui e costisitoare, răspunse bărbatul pe un ton de parcă și-ar fi cerut scuze. Și singurele lucruri pe care le poate vinde Kharbranthul sunt peștele, clopoștii și informațiile. În ceea ce le privește pe primele două, nu suntem singurii care le oferă. Pe când al

treilea... Ei bine, Palanaeumul se află în posesia celei mai bogate colecții de tomuri și de pergamente din Roshar. Ba chiar din întreaga Enclavă Sacră din Valath. După ultima numărătoare, în arhivele noastre se găsesc peste șapte sute de mii de texte diferite.

Tatăl ei avusese exact optzeci și șapte de cărți. Shallan le citise de mai multe ori pe toate. Cât de multe lucruri puteau conține *șapte sute de mii*? Greutatea unor informații atât de bogate o ului. Se pomeni dorindu-și cu ardoare să caute prin rafturile ascunse. Și-ar fi putut petrece o lună întreagă numai citindu-le titlurile.

Dar nu. Poate după ce avea să se convingă că frații ei erau în siguranță – că averea familiei se refăcuse – și-ar fi putut permite să se întoarcă. Poate.

Se simțea ca și cum ar fi fost moartă de foame, dar lăsa neatinsă totuși o plăcintă caldă cu fructe.

— Unde aș putea s-aștept? întrebă. Dacă o persoană pe care-o cunosc se află înăuntru.

— Puteți folosi unul dintre separeurile pentru lectură, răspunse servitorul, destinzându-se; înainte se temuse probabil că ea avea să facă o scenă. Nu e nevoie de permis ca să stați într-unul din ele. Avem purtători parshi care vă vor duce la nivelurile de sus, dacă asta vă doriți.

— Mulțumesc, zise Shallan, întorcându-se cu spatele către Palanaeum.

Se simțea din nou ca o fetiță, închisă în camera ei și neavând voie s-alege prin grădină din pricina spaimelor paranoice ale tatălui ei.

— Luminata Jasnah are deja un separeu?

— Pot să-ntreb, spuse servitorul, conducând-o înapoi, în Vălul al cărui tavan era undeva sus, neputând fi zărit.

Se îndepărtă în grabă, îndreptându-se către alții din tagma lui, și o lăasă să aștepte lângă ușa Palanaeumului.

Shallan ar fi putut să dea buzna înăuntru. Să se furișeze...

Nu. Frații ei o tachinau fiindcă era prea timidă, dar nu timiditatea era cea care o reținea. Existau paznici, fără îndoială; să se repeedă înăuntru n-ar fi fost doar inutil, ci i-ar fi distrus și orice șansă de a o convinge pe Jasnah să-și schimbe părerea.

Să schimbe părerea lui Jasnah, să-și dovedească valoarea. Numai gândindu-se la asta i se făcea rău. *Detesta* confruntările. În primii ani ai vieții, se simțise ca un obiect delicat de cristal, încuiat într-o vitrină ca să poată fi privit fără a fi atins vreodată. Unica fiică, ultima amintire rămasă de la mult-iubită soție a Luminlordului Davar. Încă i se mai părea straniu că ea fusese aceea care preluase conducerea după... După incident... După...

Fu copleșită de amintiri. Nat Balat plin de vânătași, cu haina sfâșiată. O sabie în mâna ei, lungă și argintie, destul de ascuțită ca să treacă prin piatră ca prin apă.

„Nu”, își spuse, cu spatele lipit de peretele de piatră și cu mâna încleștată de săculeț. „Nu. Nu te gândi la trecut.”

Își caută alinare în desen, strecurându-și degetele în săculeț, căutând hârtia și creioanele. Dar servitorul se întoarse înainte de a apuca să le scoată.

— Luminata Jasnah Kholin a cerut într-adevăr să i se pregătească un separeu pentru lectură, o înștiința el. Dacă doriți, o puteți aștepta acolo.

— Da, firește, răspunse Shallan. Mulțumesc.

Servitorul o conduse într-o incintă întunecoasă, în care patru parshi stăteau lângă o platformă solidă din lemn. Se urcără amândoi pe platforma aceea și parshii traseră de niște funii care treceau printr-un scripete de deasupra, ridicând-o prin puțul de piatră. Singurele lumini erau niște sfere de un broam, câte una în fiecare colț al plafonului. Ametiste cu o lumină blândă, violetă.

Avea nevoie de un plan. Jasnah Kholin nu părea genul care se răzgândește cu ușurință. Shallan trebuia s-o surprindă, s-o impresioneze.

Ajunseră în dreptul unui palier aflat la vreo șase stânjeni deasupra podelei, iar servitorul le făcu semn purtătorilor să se oprească. Shallan îl urmă pe un coridor întunecos, până în dreptul unuia dintre micile balcoane care ieșeau în afara peretelui, deasupra Vălului. Era rotund, ca o turlă, și avea, la înălțimea taliei, o bordură de piatră cu o balustradă de lemn deasupra. Alte separeuri ocupate străluceau în diferite culori, date de sferile întrebuințate ca lămpi.

Întunecimea din spațiul imens crea impresia că pluteau în aer.

În interior se afla o masă de piatră, lungă și curbată, prinsă chiar de bordura balconului. Nu existau decât un singur scaun și un singur bol de cristal, în formă de cupă. Shallaan dădu din cap ca să-i mulțumească slujitorului care se retrase, apoi scoase un pumn de sfere și le lăsă să cadă în bol, luminând separeul.

Oftă, se așeză pe scaun și-și puse săculețul pe masă. Îi dezlegă șireturile, făcându-și de lucru în vreme ce se străduia să se gândească la ceva – la orice – care-ar fi putut s-o convingă pe Jasnah.

„Mai întâi trebuie să-mi limpezesc mintea”, se hotărî.

Scoase din săculeț un teanc de hârtie groasă pentru desen, un set de cărbuni pentru desen de diferite grosimi, câteva pensule și câteva penițe de oțel, niște cerneală și acuarele. În final, își scoase și carnetul mai mic, legat sub forma unui manuscris, care conținea toate schițele făcute după natură în timpul săptămânilor petrecute la bordul *Plăcerii Vântului*.

Erau, de fapt, lucruri simple, dar pentru ea valorau mai mult decât un sipet plin cu sfere. Luă o foaie din teanc, apoi alese un cărbune pentru desen bine ascuțit, răsucindu-l între degete, închise ochii și-și aduse în minte o imagine: Kharbranthul, așa cum și-l întipărise în memorie la scurt timp după amararea corăbiei la docuri. Valuri izbind în stâlpii de lemn, mirosul sărat al aerului, bărbați cățărându-se pe greement și strigându-se entuziasmați unul pe altul. Și orașul însuși, înălțându-se pe coasta muntelui, case așezate deasupra altor case, fără să se irosească nici măcar o palmă de teren. Și clopoței din depărtare, clinchetul lor plutind suav în aer.

Deschise ochii și începu să deseneze. Degetele i se mișcau de la sine, mai întâi schițând toate contururile. Valea de forma unei crăpături în care se afla orașul. Portul. Aici dreptunghiuri care trebuiau să fie clădirile, acolo o trăsătură de cărbune, marcând cotul drumului principal, care-și schimba brusc direcția, îndreptându-se spre Conclav. Adăugă detaliile fără grabă, unul câte unul. Umbre drept ferestre. Linii care întregeau păienjenishul drumurilor. Vagi siluete de oameni și carete, ca să redea haosul de pe străzi.

Aflase din cărți cum lucrau sculptorii. Mulți luau un bloc de piatră și ciopleau mai întâi o formă vagă. O formă modificată în repetate rânduri, adăugând tot mai multe detalii de fiecare

dată. Ea desena în același mod. Mai întâi liniile de contur, apoi câteva detalii, apoi altele, mai multe, apoi liniile cele mai fine. N-o învățase nimeni cum să întrebuințeze creioanele; făcea pur și simplu ceea ce simțea că era bine să facă.

Orașul căpătă formă sub mâna ei. Îl convinse să i se desprindă din memorie, linie cu linie, trăsătură cu trăsătură. Cum s-ar fi descurcat altfel? Încordarea i se scurse din trup, de parcă i-ar fi ieșit prin vârful degetelor, trecând în creion.

Desenând, își pierdu simțul timpului. Uneori i se părea că intra în transă, că orice altceva pălea. Degetele păreau să lucreze din proprie voință, îi venea mult mai ușor să se gândească când desena.

În scurtă vreme, își copiase Amintirea pe hârtie. Ridică foaia, mulțumită, destinsă, cu mintea limpede. Imaginea memorată a Kharbranthului îi dispăruse din minte, o eliberase în desen. Era și asta o formă de relaxare. Ca și cum mintea i-ar fi stat sub tensiune, reținând amintirile până când puteau fi folosite.

Pe urmă îl desenă pe Yalb, îmbrăcat în vestă, fără cămașă și gesticulând către purtătorul scund care-o aduse până la Conclav. Zâmbi în timp ce lucra, cu gândul la vocea binevoitoare a marinarului. Pesemne că se întorsese deja pe *Plăcerea Vântului*. Trecuseră două ore? Probabil.

I se părea întotdeauna mai palpitant să deseneze animale și oameni decât să redea obiecte. Punerea unei ființe vii pe pagină avea ceva stimulator. Un oraș însemna linii și dreptunghiuri, pe când într-o persoană se uneau cercuri și curbe. Putea să redea corect zâmbetul batjocoritor de pe chipul lui Yalb? Putea să-i înfățișeze mulțumirea lenevoasă, modul în care flirta cu o femeie mai presus de poziția lui socială? Și purtătorul, cu degetele lui subțiri și cu picioarele în sandale, cu haina lungă și cu pantalonii lăbărțați. Limbajul lui straniu, ochii pătrunzători, planul de a-și mări bacșiușul oferind un tur al orașului în locul unui simplu drum până la destinație.

Când desena, nu simțea că lucra doar cu hârtie și cărbune. Făcând un portret, își folosea chiar sufletul. Existau plante din care puteai să rupi o fărâmă minusculă – o frunză sau o bucățică de tulpină – s-o pui în pământ și să obții alta la fel. Când reținea Amintirea unei persoane, Shallan îi tăia acesteia un mugure din suflet, apoi îl planta și-l creștea pe pagină. Cărbu-

ne pentru mușchi și tendoane, pastă de hârtie pentru oase, cerneală pentru sânge, textura hârtiei pentru piele. Intra într-un ritm, într-o cadență, scârțâitul creionului pe foaie era sunetul răsuflării celor pe care-i înfățișa.

În jurul hârtiei începură să se adune creațiospreni, privindu-i lucrarea. Despre ei se spunea, ca despre oricare alții, că erau tot timpul prin preajmă, dar rămâneau de obicei invizibili. Uneori îi atrăgeai. Alteori nu. În cazul desenului, talentul părea hotărâtor în această privință.

Creațiosprenii erau de dimensiune medie, cam cât degetele ei de înalți, și străluceau, împrăștiind o ușoară lumină argintie. Se transformau fără întrerupere, luând forme noi. De obicei redau ceea ce văzuseră de curând. O urnă, un om, o masă, o roată, un cui, întotdeauna de aceeași culoare argintie și de aceleași dimensiuni minuscule. Imitau perfect formele, dar le făceau să se miște în mod bizar. O masă se rostogolea ca o roată, o urnă se spărgea și se repara singură.

În jurul desenului ei se strânsură vreo șase, atrași de actul creației așa cum strălucirea flăcărilor atrăgea focspreonii. Shallan învățase să nu le dea atenție. N-aveau substanță – dacă-și trecea brațul printr-unul, silueta i se preschimba într-o pată, de parcă ar fi fost trasată din nisip ce se spulbera, apoi își recăpăta forma. Shallan nu simțea niciodată nimic când îi atingeau.

În cele din urmă ridică pagina, mulțumită. Îi înfățișase pe Yalb și pe purtător în detaliu, schițând în fundal forfota orașului. Le redase bine ochii. Asta era cel mai important. Fiecare dintre cele Zece Esențe avea drept analog câte o parte a trupului omenesc – sânge pentru lichid, păr pentru lemn și așa mai departe. Ochii erau asociați cu sticla și cristalul. Ferestre către minte și suflet.

Puse pagina alături. Unii colecționau trofee. Alții, arme sau scuturi. Mulți preferau sferile.

Ea colecționa oameni. Oameni și fapte interesante. Poate fiindcă-și petrecuse prima parte a vieții într-o adevărată închisoare.

Se învățase să memoreze chipurile oamenilor și să le deseneze mai târziu, asta după ce descoperise tatăl ei că-i desena pe grădinari. Fata lui? Să deseneze portretele unor ochi-întunecați? Se înfuriase – unul dintre rarele cazuri în care temperamentul lui detestabil se întorsese împotriva propriei fiice.

Pe urmă nu mai desenase portrete decât atunci când era singură și folosise orele pe care toți știau că și le dedica desenului ca să schițeze insecte, crustacee și plante din grădinile conacului. Asta nu-l deranja pe tatăl ei – zoologia și botanica erau preocupări feminine cuviincioase – și o încurajase să-și aleagă drept Chemare istoria naturală.

Shallan luă o a treia coală albă. Părea să implore să fie umplută. O pagină goală era doar un lucru potențial, lipsit de valoare atâta vreme cât rămânea nefolosit. Ca o sferă pe deplin impregnată, închisă într-o pungă, fără să-și poată face lumina utilă.

„Umple-mă.”

Creațiosprenii se adunară în jurul paginii. Stăteau nemișcați, de parcă erau curioși, în așteptare. Shallan închise ochii și și-o imagină pe Jasnah Kholin în fața ușii blocate, cu Animmodul strălucindu-i pe mână. Tăcere pe coridor, unicul zgomot fiind scâncetele unui copil. Servitori ținându-și răsuflarea. Un rege neliniștit. Venerație fără cuvinte.

Shallan deschise ochii și începu să deseneze plină de elan, lăsându-se transportată intenționat. Cu cât se afla mai puțin în *acum* și mai mult în *atunci*, cu atât mai bun avea să fie desenul. Cele două de mai înainte fuseseră pentru încălzire; acela era capodopera zilei. Cu foaia fixată pe suport – făcea treaba cu mâna interzisă –, mâna liberă zbura pe hârtie, schimbând din când în când creioanele. Cu mină de cărbune moale pentru întunecimea profundă, densă, ca părul lui Jasnah. Mină tare pentru griul luminos, ca valurile de lumină intensă izvorâte din gemele Animmodului.

Preț de câteva clipe care păreau să nu se mai termine, Shallan se află din nou pe culoar, privind ceva care n-ar fi trebuit să existe: o eretică folosindu-se de una dintre cele mai sacre puteri din întreaga lume, însăși puterea schimbării, cea cu care Atotputernicul crease Rosharul. Mai avea și un alt nume, care nu era îngăduit să se desprindă decât de pe buzele ardentilor: *Elithanathile*. Cel care Preschimă.

Shallan putea să simtă mirosul de pe culoarul prăfuit. Putea s-audă copilul scâncind. Putea să-și simtă propria inimă bătând, în așteptare. Bolovanul avea să se preschimbe în curând. Absorbind Lumina de Furtună din nestemata lui Jasnah,

avea să renunțe la esența sa, devenind ceva nou. Lui Shallan i se oprise răsuflarea în gât.

Și pe urmă amintirea păli, readucând-o în separeul tăcut, slab luminat. Pagina conținea acum o copie perfectă a scenei, în nuanțe de negru și gri. Figura mândră a prințesei cu ochii țintă la bolovanul căzut, cerându-i să cedeze în fața voinței ei. Era ea. Cu certitudinea intuitivă a unui artist, Shallan știu că aceea era una dintre cele mai izbutite lucrări ale sale. Cu mijloace modeste surprinsese ceea ce o definea pe Jasnah Kholin, lucru pe care devoțiunile nu-l reușiseră niciodată. Fu străbătută de un fior de încântare. Chiar dacă femeia aceea avea s-o respingă iarăși, un anumit lucru nu se mai putea schimba. Jasnah Kholin intrase în colecția ei.

Shallan își șterse degetele pe cârpa specială, apoi ridică foaia de hârtie. Observă, absentă, că între timp atrăsese vreo câteva zeci de creațiospreni. Trebuia să lăcuiască pagina cu sevă de arbore-șnur, ca să fixeze cărbunele și ca s-o ferească de pete. Avea așa ceva în săculeț. Dar voia să studieze mai întâi pagina și personajul pe care-l înfățișa. Cine era Jasnah Kholin? Cu siguranță nu era o persoană pe care-o puteai intimida. Era femeie până-n măduva oaselor, maestră în toate artele feminine, dar în niciun caz o femeie firavă.

Una ca ea ar fi apreciat hotărârea lui Shallan. Ar fi dat ascultare unei alte cereri de intrare sub tutela ei, presupunând că această cerere îi era prezentată așa cum trebuia.

Jasnah era, totodată, și o raționalistă, o femeie care, bazându-se pe propria rațiune, cuteza să nege până și existența Atotputernicului. Jasnah ar fi apreciat forța, însă numai modelată de logică.

Dând din cap ca pentru sine, Shallan scoase o a patra foaie de hârtie și o pensulă cu vârful subțire, apoi își scutură și își deschise călimara. Jasnah îi ceruse să-și dovedească talentul în privința logicii și a scrisului. Și cum ar fi putut s-o facă mai bine decât folosindu-și cuvintele ca s-o implore?

„Luminată Jasnah Kholin”, scrisese ea, pictând literele cât mai îngrijit și mai frumos posibil. Ar fi putut întrebuița o trestie, însă pentru lucrări de artă era mai potrivită pensula. Și asta intenționa să facă din pagina aceea. „Mi-ați respins cererea. Accept asta. Totuși, după cum știe oricine are experiența cererilor oficiale, nicio ipoteză nu trebuie tratată ca și

cum ar fi o axiomă.” Enunțul îndeobște folosit era acesta: „nicio ipoteză – cu excepția existenței Atotputernicului – nu trebuie tratată ca și cum ar fi o axiomă”. Dar formularea aleasă de Shallan avea să fie pe placul lui Jasnah.

„O erudită trebuie să fie dispusă să-și schimbe teoriile dacă sunt contrazise de experimente. Îmi păstrez speranța că vă priviți hotărârile într-o manieră similară: drept rezultate preliminare în așteptarea unor noi informații.

În urma scurtei noastre întâlniri, mi-am dat seama că apreciați tenacitatea. M-ați lăudat fiindcă am continuat să vă caut. De aceea presupun că nu veți vedea în această scrisoare o lipsă de bun-gust. Luați-o drept o dovadă a ardorii cu care-mi doresc să vă fiu pupilă, nu drept o desconsiderare a hotărârii pe care mi-ați făcut-o cunoscută.”

Shallan își duse coada pensulei la buze, cu gândul la următorul său pas. Creațiosprenii dispăreau, pălind încetul cu încetul. Se spunea că existau și logicospreni – sub forma unor nori de furtună minusculi – pe care-i atrăgeau argumentările mărețe, dar ea nu văzuse niciodată vreunul.

„Așteptați o dovadă a valorii mele”, continuă apoi. „Aș vrea să vă fi putut demonstra că pregătirea mea e mult mai completă decât a reieșit din discuția noastră. Din nefericire, nu am o bază pentru astfel de afirmații. Cunoștințele mele nu sunt solide. E un fapt cât se poate de clar și nu poate fi obiectul unei dispute rezonabile.

Dar viețile oamenilor nu sunt mai mult decât niște simple construcții logice; contextul experiențelor prin care trec e neprețuit pe calea către o hotărâre corectă. Studiile mele de logică nu se ridică la înălțimea cerințelor, dar până și eu știu că raționaliștii au o regulă: când e vorba de ființe omenеști, nu poți aplica principiile logicii considerându-le absolute. Nu suntem creaturi călăuzite numai și numai de gândire.

Ca urmare, esența acestei argumentații este deschiderea unei perspective asupra ignoranței mele. Nu drept scuză, ci drept explicație. V-ați exprimat nemulțumirea trezită de faptul că o fată ca mine a primit o educație atât de nepotrivită. Ce legătură are asta cu mama mea vitregă? Dar cu guvernantele mele? De ce a fost educația mea atât de greșit îndrumată?

Faptele sunt jenante. Am avut puține guvernante și, practic, n-am primit niciun fel de educație. Mama mea vitregă s-a

străduit, dar această educație îi lipsea și ei. Secretul e păstrat cu grijă, dar multe case vedene de la țară nu se sinchisesc să le ofere femeilor lor o educație potrivită.

Când eram mică, am avut trei guvernante, dar toate au plecat după numai câteva luni, invocând drept motiv temperamentul tatălui meu sau grosolănia lui. În privința educației, am fost lăsată să mă descurc singură. Am învățat tot ce-am putut citind, am umplut golurile profitând de acel avantaj care e curiozitatea mea înăscută. Dar cunoștințele mele nu se pot compara cu ale cuiva cărui i s-au oferit beneficiile unei educații riguroase și costisitoare.

De ce ar trebui să vă convingă acest argument să mă acceptați? Pentru că tot ce-am învățat a venit în urma unor mari eforturi personale. Am fost nevoită să mă lupt pentru ceea ce alții au primit de-a gata. Cred că din acest motiv educația mea – așa limitată cum este – are o valoare și un merit în plus. Vă respect hotărârea, dar vă cer să mai cântăriți o dată totul. Ce ați prefera? O pupilă capabilă să repete răspunsurile corecte pentru că i le-a întipărit în minte o guvernantă costisitoare, sau una care a fost nevoită să se străduiască din greu și să lupte pentru tot ceea ce a învățat?

Vă asigur că una dintre acestea două o să vă prețuiască lecțiile mai mult decât cealaltă.”

Ridică pensula. Acum, când le analiza, argumentele ei păreau imperfecte. Își subliniasse ignoranța și se aștepta să fie primită de Jasnah cu brațele deschise? Și totuși se părea că făcuse exact ceea ce trebuia făcut, ținând cont că scrisoarea ei era o minciună. Una clădită pe adevăruri. De fapt, nu venise ca să-i fie împărtășite cunoștințe. Venise să fure.

De aceea o sâcăia conștiința și se abținu cu greu să nu întindă mâna ca să mototolească pagina. Răsunetul unor pași pe coridor o îngheță. Sări în picioare răsucindu-se, cu mâna interzisă la piept, își scotoci mintea în căutarea cuvintelor cu care să-i explice lui Jasnah Kholin prezența ei.

Pe culoar pâlpâiră lumini și umbre, apoi cineva aruncă în separeu o privire șovăitoare, cu o singură sferă albă în cășul palmei, ca să-i ofere lumină. Nu era Jasnah. Era un bărbat între douăzeci și douăzeci și cinci de ani, îmbrăcat într-o sutană simplă, cenușie. Un ardent. Shallan se destinse.

Tânărul o văzu. Avea fața îngustă și ochi albaștri, pătrunzători. Bărbii sale tuse scurt i se dăduse o formă pătată și avea capul ras. Vorbi pe un ton rafinat.

— Ah, îmi cer scuze, Luminăție. Credeam că e separeul lui Jasnah Kholin.

— Chiar este, răspunse ea.

— O, tot pe ea o aștepți?

— Da.

— Te-ar deranja foarte mult dac-am aștepta împreună?

Avea un ușor accent herdazian.

— Bineînțeles că nu, ardentule.

Shallan dădu din cap cu respect, apoi se grăbi să-și adune lucrurile, pregătind scaunul pentru el.

— Nu-ți pot lua scaunul, Luminăția Ta. Mă duc să-mi aduc altul. Ea își ridică mâna, în semn de protest, dar bărbatul se retrăsese deja. Se întoarse peste câteva clipe cu un scaun dintr-un alt separeu. Era înalt și zvelt și – conchise ea cu o oarecare stinghereală – mai degrabă frumos. Tatăl ei nu deținuse decât trei ardenti, cu toții oameni bătrâni. Călătoriseră pe pământurile lor și umblaseră prin sate, îngrijindu-se de oameni, ajutându-i să atingă Puncte din Glorificările și Chemările lor. Avea chipurile lor în colecția de portrete.

Ardentul își lăsă jos scaunul. Dar înainte de a se așeza ezită, cu ochii la masă.

— Vai, vai, spuse surprins.

Pentru o clipă, Shallan crezu că îi citea scrisoarea și o străbătu un val de panică irațională, însă ardentul se uita la cele trei desene rămase la marginea mesei, așteptând să fie lăcuite.

— Tu ai făcut astea, Luminăție?

— Da, ardentule, răspunse Shallan, lăsându-și ochii în jos.

— Nu mai fi atât de protocolară! spuse el, aplecându-se și privind-și ochelarii în timp ce-i studia lucrările. Te rog, eu sunt fratele Kabsal, sau doar Kabsal. Crede-mă, așa e perfect. Iar tu ești...

— Shallan Davar.

— Pe cheile de aur ale lui Vedeledov, Luminăție! exclamă ardentul, așezându-se. Jasnah Kholin te-a învățat să întrebuiințezi creionul cu atâta măiestrie?

— Nu, ardentule, zise ea, încă în picioare.

— Tot prea protocolară, îi zise el zâmbind. Spune-mi, te intimidă chiar atât de mult?

— Am fost învățată să le arăt respect ardenților.

— Ei, eu unul găsesc că respectul e ca bălegarul. Folosește-l acolo unde e necesar și recoltele vor fi bogate, întinde-l în strat prea gros, și lucrurile vor începe să duhnească.

Ochii lui scânteiară.

Un *ardent* – un slujitor al Atotputernicului – tocmai vorbise despre bălegar?

— Un ardent e reprezentantul Atotputernicului însuși, zise ea. Lipsa de respect față de tine ar fi lipsă de respect față de Atotputernic.

— Și așa ai răspunde dacă Atotputernicul ți s-ar arăta aici? Cu toate formalitățile și reverențele astea?

Ea șovăi.

— Păi, nu.

— A, atunci cum *te-ai purta*?

— Presupun că aș urla de durere, răspunse ea, dezvăluindu-și gândul cu prea multă ușurință. După cum stă scris, Atotputernicul are o asemenea aureolă, încât oricine îl privește va fi ars pe loc, preschimbându-se în cenușă.

Asta stârni râsul ardentului.

— Un răspuns într-adevăr înțelept. Te rog totuși să te așezi.

Ea îl ascultă, ezitând.

— Încă mai am impresia că te lupți cu tine însăși, spuse el, luând în mâini portretul lui Jasnah. Ce trebuie să fac pentru ca să te simți în largul tău? Să mă sui pe masa asta pentru un dans săltăreț?

Ea clipi, surprinsă.

— N-ai nimic împotriva? întrebă fratele Kabsal. Bine, atunci...

Lăsa portretul jos și se urcă pe scaun.

— Nu, te rog! exclamă Shallan, întinzându-și mâna liberă.

— Ești sigură? întrebă el, privind cercetător masa.

— Da, răspunse Shallan, imaginându-și că ardentul se legăna, făcea un pas greșit și apoi cădea peste balustradă, plonjând de la peste cinci stânjani înălțime.

— Te rog, îți promit că nu te mai respect!

Ardentul chicoti, sări de pe scaun și se așeză. Se aplecă spre ea cu un aer conspirativ.

— Amenințarea cu dansul pe masă dă rezultate aproape întotdeauna. O singură dată am fost nevoit s-o fac, fiindcă am pierdut un pariu cu fratele Lhanin. Maestrul ardent al mănăstirii noastre a fost atât de șocat, încât era cât pe ce să-și dea duhul.

Shallan se pomeni zâmbind.

— Ești ardent; vouă vă este interzis să posedăți ceva. Pe ce-ați pariat?

— Că vom trage de două ori în piept mireasma trandafirului de iarnă și că vom simți căldura soarelui pe piele, răspunse fratele Kabsal, apoi zâmbi. Uneori suntem foarte inventivi. Când stai ani în șir într-o mănăstire, poți ajunge așa. Ei, dar tocmai începuseși să-mi explici unde ai deprins măiestria cu care folosești creionul.

— Am exersat. Bănuiesc că, în ultimă instanță, așa învață toată lumea.

— Alte vorbe înțelepte. Încep să mă-ntreb care dintre noi e ardentul. Dar ai avut, cu siguranță, și un maestru care ți-a dat lecții.

— Dandos cel Ager.

— A, un adevărat maestru al creionului, dac-a existat vreodată unul. Și, cu toate că nu mă pot îndoi de adevărul spuselor tale, Luminăție, mă simt totuși intrigat, nu pricep cum a izbutit Dandos Heraldin să te instruiască în domeniul artelor, când – atunci când am verificat eu ultima oară – suferea de o boală incurabilă și îndeobște fatală. Mai exact, de boala numită *moarte*. De trei sute de ani.

Shallan roși.

— Tata avea o carte cu instrucțiunile lui.

— Ai învățat asta, zise Kabsal, ridicând desenul în care-o înfățișase pe Jasnah, dintr-o *carte*.

— Ăă... da?

El mai privi o dată foaia.

— Trebuie să citesc mai mult.

Shallan se pomeni râzând de expresia feței lui și și-l întipări în amintire așa cum stătea acolo, cu admirația și uimirea contopindu-i-se pe chip în vreme ce studia desenul ei, frecându-și cu un deget bărbia pe care creștea barba.

Cu un zâmbet încântător, ardentul lăsă foaia jos.

— Ai lac?

— Da, răspunse ea, scoțându-și-l din săculeț.

Îl ținea într-un pulverizator de soiul celor întrebuințate pentru parfum.

El luă micul flacon și-i răsuci clema din față, apoi îl scutură și încercă lacul pe dosul palmei. Dădu din cap satisfăcut și-ntinse mâna după desen.

— Nu trebuie să lași o astfel de lucrare să se mânjească.

— Pot s-o lăcuiesc eu, zise Shallan. Nu e nevoie să te ostenești.

— Nu e nicio osteneală; e o onoare, în plus, sunt ardent. Nu ne găsim rostul dacă n-avem ceva de făcut, dacă nu ducem la bun sfârșit treburi pe care alții le-ar putea face singuri. Asta mă ajută cel mai bine să mă binedispun.

Începu lăcuirea, pulverizând cu atenție ca să acopere foaia.

Shallan se abținu cu greu să nu-i smulgă desenul. Din fericire, ardentul lucra cu grijă, iar lacul se așternea uniform. Era clar că mai făcuse așa ceva și în alte dați.

— Presupun că ești din Jah Kaved, nu? Întrebă el.

— Judecând după păr? Răspunse ea cu o altă întrebare, ducându-și mâna spre buclele roșii. Sau după accent?

— După modul în care te porți cu ardenții. Biserica vedea e, de departe, cea mai tradiționalistă. Am vizitat de două ori încântătoarea voastră țară; în vreme ce mâncarea bună mi-a căzut de minune la stomac, nenumăratele reverențe și plecăciuni adânci pe care le faceți în fața ardenților m-au stânjenit.

— Trebuia să dansezi pe câteva mese.

— M-am gândit la asta, ripostă el, dar frații și surorile mele din tagma ardenților de la voi ar fi murit de rușine. I-aș fi avut pe conștiință. Atotputernicul nu e prea blând cu ucigașii de preoți.

— Eu credeam că orice omor îl mânia, răspunse ea, continuând să se uite cum aplica lacul.

I se părea straniu să lase pe altcineva să se ocupe de lucrările ei.

— Ce părere are Luminata Jasnah de talentul tău? Întrebă el, continuându-și munca.

— Nu cred c-o interesează, spuse Shallan, strâmbându-se când își aminti discuția ei cu prințesa. Nu pare să aprecieze prea mult artele vizuale.

— Așa am auzit. E, din păcate, unul dintre puținele ei cusururi.

— Un altul fiind acea neînsemnată problemă reprezentată de erezia ei?

— Într-adevăr, zâmbi Kabsal. Trebuie să recunosc că am intrat aici așteptându-mă să fiu primit cu indiferență, nu cu deferență. Cum ai ajuns să faci parte din anturajul ei?

Shallan tresări, dându-și pentru prima oară seama că ardentul o luase probabil drept una dintre însoțitoarele Lumin-doamnei Kholin. Poate drept o pupilă.

— Frate, spuse ea cu voce abia auzită.

— Hmm?

— S-ar părea că, din neatenție, te-am indus în eroare, frate Kabsal. N-am nicio legătură cu Jasnah Kholin. Sau, oricum, nu încă. Mă străduiesc s-o conving să m-accepte ca pupilă.

— Ah, zise el, încheind lăcuirea.

— Îmi pare rău.

— Pentru ce? N-ai greșit cu nimic.

Suflă asupra desenului, apoi întoarse foaia, ca s-o vadă ea. O lăcuise perfect, fără nicio pată.

— Vrei să faci ceva pentru mine, copilă? întrebă apoi, punând desenul deoparte.

— Orice.

El își ridică o sprânceană.

— Orice, dacă e rezonabil, se corectă ea.

— După părerea cui?

— Cred că după a mea.

— Păcat, spuse el, ridicându-se în picioare. Atunci o să-mi impun limite. Vei avea amabilitatea să-i spui Luminatedei Jasnah că am căutat-o?

— Te cunoaște?

Ce treabă avea un ardent herdazian cu Jasnah, o atee înrăită?

— Oh, n-aș spune asta, răspunse el, însă sper că-mi cunoaște numele, fiindcă i-am cerut de mai multe ori o audiență.

Shallan dădu din cap, ridicându-se la rândul ei.

— Să presupun că vrei să-ncerci s-o convertești?

— Reprezintă o provocare fără egal. Nu cred c-aș putea trăi împăcat știind că nici măcar n-am încercat s-o conving.

— Și nu vrem să nu mai putem trăi împăcați, remarcă Shallan, fiindcă altminteri revenim la urâtul obicei de a fi cât pe ce să-i facem pe alți ardenti să-și dea duhul.

— Întocmai. Oricum, cred că un mesaj pe care o să i-l transmiți personal ar putea fi de folos acolo unde cele scrise n-au fost luate în seamă.

— În privința asta... mă îndoiesc.

— Ei bine, dacă refuză, nu-nseamnă nimic altceva decât c-o să revin, zise Kabsal zâmbind. Iar asta ar însemna – sper – că ne vom revedea. Așa că aștept cu nerăbdare.

— Și eu. Și, repet, îmi pare rău că te-am condus spre concluzii greșite.

— Luminăție! Te rog. Nu te considera răspunzătoare pentru presupunerile *mele*.

Ea zâmbi.

— Aș pregeta să mă consider răspunzătoare pentru tine în *orice* fel și în orice privință, frate Kabsal. Dar tot prost mă simt.

— O să treacă, spuse el, cu ochii albaștri scânteindu-i. Iar eu o să fac tot ce pot ca să te simți din nou bine. Există ceva care-ți place în mod special? Adică altceva în afară de a-ți arăta respectul față de ardenți și de a face desene uimitoare?

— Gemul.

El își lăsă capul pe-o parte.

— Îmi place, răspunse ea. M-ai întrebat ce-mi place în mod special. Gemul îmi place.

— Atunci așa să fie.

Kabsal se retrase pe coridorul întunecos, pescuindu-și din buzunar sfera cu care-și lumina drumul. Și, peste câteva clipe, ea nu-l mai văzu.

De ce nu rămăsese s-aștepte întoarcerea prințesei? Shalan clătină din cap, apoi își lăcu celălalte două desene. Tocmai se uscaseră – și ea și le punea în săculeț – când auzi din nou pași pe culoar și recunoscă vocea lui Jasnah.

Se grăbi să-și adune lucrurile, lăsând pe masă doar scrisoarea, și se retrase într-un colț al separeului, unde rămase în așteptare. Jasnah Kholin intră o clipă mai târziu, însoțită de un mic grup de slujitoare.

Nu părea mulțumită.

8 • MAI APROAPE DE FLACĂRĂ

„Victorie! Suntem în vârful muntelui! Fug ca potârnicile din față noastră! Ne facem din casele lor bârlaguri, din pământurile lor ogoare! Iar ei vor arde, precum am ars noi cândva, într-un loc gol și părăsit.”

Culeasă în ishashan 1172, cu 18 secunde înainte de moarte. Subiectul a fost o fată bătrână ochi-luminoși, de al optulea dahn.

Temerile lui Shallan se adeveriră când Jasnah se uită drept la ea, apoi își lăsă mâna interzisă în jos, ca semn al frustrării.

— Așadar ești aici.

Shallan se făcu mică.

— Slujitorii v-au dat de știre, nu?

— Doar nu ți-ai închipuit că ar lăsa pe cineva în separeul meu fără să mă prevină.

În spatele lui Jasnah, câțiva parshi așteptau șovăielnici pe culoar, cu brațele pline de cărți.

— Luminată Jasnah, zise Shallan. Am vrut doar...

— Mi-am pierdut deja destul timp cu tine, o întrepruse prințesa, cu furie în privire. Acum o să te retragi, tânără Davar. Și n-o să te mai văd cât o să mă aflu aici. M-am făcut înțeleasă?

Speranțele lui Shallan se spulberară. Se trase înapoi, în firea lui Jasnah Kholin se simțea o anumită severitate. Nu puteai să nu i te supui, înțelegeai asta uitându-te o singură dată în ochii ei.

— Îmi pare rău că v-am sâcâit, șopti Shallan, strângându-și săculețul la piept și ieșind cu toată demnitatea de care se simțea în stare.

Izbuti cu greu să-și stăpânească lacrimile de rușine și dezamăgire și se îndepărtă, străbătând culoarul în grabă și simțind că se făcuse de râs.

Ajunse la puțul purtătorilor, însă aceștia se întorseseră deja jos după ce o urcaseră pe Jasnah. Shallan nu trase de șnurul clopoțelului ca să-i cheme, în schimb, se sprijini cu spatele de perete și se lăsă pe podea, cu genunchii la piept și cu săculețul în poală, își cuprinse picioarele cu brațele, strângându-și mâna interzisă cu cea liberă prin materialul manșetei, și rămase așa, respirând fără zgomot.

Oamenii furioși o tulburau. Nu putea să nu se gândească la tatăl ei, în timpul uneia dintre tiradele sale, nu-și putea împiedica mintea să se umple de țipete, de urlete și de scâncete. Era slăbită fiindcă o descumpănise confruntarea? Simțea că așa stăteau lucrurile.

„Fată proastă și idioată,” își zise, în timp ce câțiva durerospreni ieșeau încet din perete, lângă capul ei. „Cum de te-ai crezut în stare de așa ceva? De când te știi, n-ai călcat în afara domeniului familiei decât de șase ori. Idioato, idioato, idioato!”

Își convinsese frații să aibă încredere în ea, să-și pună speranțele în planul ei ridicol. Și ce făcuse apoi? Irosise șase luni, în care cercul dușmanilor se strânsese mai tare.

— Luminată Davar? întrebă o voce ezitantă.

Shallan își ridică privirea, dându-și seama că fusese atât de absorbită de nefericirea ei încât nu-l văzuse pe servitor apropiindu-se. Era un bărbat tânăr, într-o uniformă pe de-a-ntregul neagră, fără niciun blazon pe piept. Nu era un maestru-slujitor, dar putea să fi fost unul în devenire.

— Luminata Kholin vrea să vă vorbească. Tânărul arătă către coridorul din spatele lui.

„Ca să mă ocărască din nou?” se întrebă ea, cu o strâmbătură.

Însă o înaltă doamnă ca Jasnah obținea întotdeauna ceea ce voia. Shallan își impuse să nu mai tremure, apoi se ridică în picioare. Măcar reușise să-și rețină lacrimile, nu-și stricase machiajul, îl urmă pe servitor, întorcându-se către separeul luminat, cu săculețul ținut în față, ca un scut pe câmpul de luptă.

Jasnah Kholin stătea pe scaunul pe care-l folosisese ea mai înainte, cu masa plină de teancuri de cărți. Prințesa își freca fruntea cu mâna liberă. Animmodul i se odihnea pe dosul palmei, având cuarțul fumuriu întunecat și crăpat. Deși părea obosită, se așezase în poziția perfectă, cu rochia de mătase fină acoperindu-i pantofii și cu mâna interzisă în poală, de-a curmezișul.

Se uită la Shallan, lăsându-și mâna liberă în jos.

— N-ar fi trebuit să-ți vorbesc cu atâta furie, tânără Davar, îi spuse cu voce obosită. Ai dat pur și simplu dovadă de stăruință, o trăsătură de caracter pe care de obicei o încurajez. Luminat furtuni, de încăpățănare m-am făcut vinovată adesea și eu însămi. Uneori ne este greu să acceptăm la alții unele lucruri la care ținem noi înșine. Singura mea scuză e că, în ultima vreme, am fost din cale-afară de încordată.

Shallan dădu din cap cu recunoștință, deși se simțea cumplit de stânjenită.

Jasnah se întoarse să privească peste balustradă, în spațiul întunecat al Vălului.

— Știu ce se spune despre mine. Sper că nu sunt atât de aspră cum zic unii, deși o femeie poate avea un renume prost din cauza unor lucruri mult mai rele decât severitatea. Iar aceasta din urmă poate fi utilă.

Shallan se strădui din răspuțeri să nu-nceapă să se foiască. Oare ar fi trebuit să se retragă?

Jasnah clătină din cap ca pentru sine, dar Shallan n-ar fi putut să spună căror gânduri li se datora acel gest inconștient, în cele din urmă, prințesa se întoarse din nou către ea și arată spre bolul mare, în formă de cupă, aflat pe masă. Conținerea vreo zece sfere de-ale lui Shallan.

Șocată, tânăra își duse mâna liberă la buze. Uitase cu desăvârșire de bani, îi mulțumi lui Jasnah cu o plecăciune, apoi se grăbi să-și ia sferele.

— Luminăție, ca nu cumva să uit, trebuie să vă spun că, în timp ce așteptam aici, ați fost căutată de un ardent – fratele Kabsal. M-a rugat să vă transmit dorința lui de a vă vorbi.

— Nu mă miră, zise Jasnah. Pari surprinsă în privința sferelor, tânără Davar. Am presupus că așteptai afară ca să le recuperezi. Nu de aceea ai rămas atât de aproape?

— Nu, Luminăție. Pur și simplu încercam să mă liniștesc.

Shallan își mușcă buza. Prințesa părea să nu mai țină cont de ceea ce spusese în răbufnirea de mai înainte. Poate...

— Luminăție, spuse ea, speriată de propria impertinență, ce impresie v-a făcut scrisoarea mea?

— Scrisoarea?

— Am... Shallan aruncă o privire către masă. Sub teancul acela de cărți, Luminăție.

O servitoare se grăbi să dea cărțile deoparte; parshul le puse peste scrisoare fără s-o observe. Jasnah o luă, ridicându-și o sprânceană, iar Shallan își desfăcu săculețul cu mișcări repezi și-și puse sferile în punga pentru bani. Pe urmă se blestemă că se grăbise atât de tare, căci nu-i mai rămăsese nimic altceva de făcut decât să aștepte să termine Jasnah de citit.

— E adevărat? întrebă aceasta, luându-și privirea de la foaia de hârtie. Ai învățat singură?

— Da, Luminăție.

— E remarcabil.

— Mulțumesc, Luminăție.

— Iar scrisoarea asta a fost o manevră inteligentă. Când ai presupus că o să răspund unei cereri scrise ai avut dreptate. Asta arată că știi să te folosești de cuvinte, iar retorica scrisorii e o dovadă că poți să gândești logic și să aduci argumente solide.

— Mulțumesc, Luminăție, spuse Shallan, simțind un nou val de speranță, amestecată cu oboseală.

Sentimentele ei oscilaseră dintr-o parte într-alta ca o frânghie trasă când încolo, când încoace, la un concurs de luptă cu odgonul.

— Ar fi trebuit să-mi lași biletul și să te retragi înainte de întoarcerea mea.

— Dar s-ar fi pierdut sub teancul acela de cărți.

Jasnah o privi ridicându-și o sprânceană, de parcă ar fi vrut să-i dea de înțeles că nu-i plăcea să fie corectată.

— Foarte bine. Circumstanțele în care un om își trăiește viața sunt importante. În cazul tău, nu scuză lipsa cunoștințelor de istorie și filosofie, dar îți dă dreptul să fii privită cu indulgență. Îți voi îngădui să-mi prezinți mai târziu o nouă cerere, un privilegiu pe care nu i l-am mai acordat niciodată vreunei tinere dornice să-mi devină pupilă. Când vei avea

suficiente cunoștințe în aceste două domenii, să vii din nou la mine. Te voi accepta dacă vei face progrese corespunzătoare.

Speranțele lui Shallan se năruiră. Oferta lui Jasnah era plină de bunăvoință, dar pentru a realiza ce-i cerea, îi trebuiau ani de studiu. Casa Davar avea să se prăbușească între timp, pământurile familiei aveau să fie împărțite între creditori, ea și frații ei aveau să-și piardă titlul de noblețe și să fie probabil trecuți în rândul sclavilor.

— Mulțumesc, Luminăție, spuse înclinându-și fruntea.

Jasnah dădu din cap, ca și cum ar fi considerat discuția încheiată. Shallan se retrase, străbătu în tăcere culoarul și trase de cordonul clopoțelului, chemând purtătorii.

Prințesa îi făgăduise că avea s-o accepte mai târziu. Pentru cele mai multe tinere de vârsta ei ar fi fost o mare victorie. Fiind instruită de Jasnah Kholin – considerată una dintre cele mai mari erudite în viață – și-ar fi asigurat un viitor strălucit. S-ar fi măritat extraordinar de bine, probabil cu fiul unui înalt prinț, și i s-ar fi deschis noi cercuri sociale. Dacă ar fi avut timp să-și desăvârșească educația sub tutela lui Jasnah, cu siguranță că prestigiul afilierii la casa Kholin ar fi fost de-ajuns ca să-i salveze casa.

Dacă ar fi avut timp.

În cele din urmă, Shallan ieși din Conclav; nu existau porți, ci doar coloane în fața gurii căscate a cavernei. Văzu, uimită, ce mult se întunecase afară. Se târî în josul treptelor largi, apoi intră pe o alee laterală, mărginită de o vegetație mai bogată, unde putea să fie singură. De-a lungul acesteia fuseseră plantate mici colonii de coajă-de-piatră ornamentală, iar tentaculele mai multor specii de plante stăteau răsfirate ca niște evantaie, fluturând în vântul serii. Câțiva viațăspreni leneși – ca niște fire de praf verde, strălucitor – zburau iute de pe o ramură pe alta.

Shallan se rezemă de planta care părea o piatră, iar tentaculele acesteia se retraseră și se ascuseră. Din locul acela putea să vadă întregul Kharbranth, cu luminile strălucind dedesubt ca apele unei cascade de foc prăvălindu-se pe peretele stâncii. Ea și frații ei nu mai aveau de ales; fuga era tot ce le mai rămăsese. Nu mai puteau face altceva decât să-și abandoneze proprietățile din Jah Keved și să se refugie-

ze. Dar unde? Unde mai existau foști aliați pe care tatăl ei nu și-i înstrăinase?

Mai era și strania colecție de hărți pe care o găsiseră în camera lui de lucru. Ce semnificație aveau? Tatăl lor le vorbea foarte rar despre planurile sale. Nici măcar sfătuitoarii lui nu știau mare lucru. Heraldan – cel mai vârstnic dintre frații ei – știa mai multe, dar dispăruse cu mai bine de un an în urmă, iar tatăl ei îl declarase mort.

Ca de obicei, gândul la propriul tată o făcu să se simtă rău, iar durerea începu să-i strângă pieptul, își duse mâna liberă la cap, copleșită dintr-odată de greutatea care apăsau Casa Davar, de rolul ei în întreaga situație și de secretul pe care-l purta acum, ascuns la o depărtare de zece bătați de inimă.

— Ei, tânără domniță! strigă o voce.

Se întoarse și avu un șoc la vederea lui Yalb, stând în picioare pe un prag de stâncă, aproape de intrarea Conclavului. În jurul lui, pe lepedea de piatră stătea un grup de bărbați purtând uniforma gărzilor.

— Yalb? întrebă ea, speriată.

Marinarul ar fi trebuit să se-ntoarcă la corabie cu ore în urmă. Se îndreptă în grabă către el și se opri în fața pragului jos de stâncă.

— De ce mai ești încă aici?

— O, răspuse el, cu un zâmbet larg. Am jucat kabers cu acești minunați și onești cavaleri din garda orașului. M-am gândit că nu e cu puțină ca niște oameni ai legii să trișeze, așa că am făcut o partidă amicală în vreme ce te-am așteptat.

— Dar nu erai *obligat* să m-aștepți!

— Nu eram obligat nici să câștig optzeci de stropi de la oamenii ăștia, zise râzând Yalb. Dar am făcut și una, și alta!

Bărbații din jurul lui păreau mult mai puțin entuziaști. Uniformele lor erau niște tunici portocalii, strânse în talie cu eșarfe albe.

— Ei, acum presupun că ar trebui să te conduc înapoi la corabie, spuse marinarul fără tragere de inimă, adunând sferile din mormanul de la picioarele sale.

Străluceau într-o mulțime de nuanțe. Deși lumina lor era palidă – toate erau doar niște stropi – alcătuiau împreună un câștig impresionant.

Shallan făcu un pas înapoi în timp ce Yalb sărea de pe pragul de stâncă, însoțitorii săi protestară, nemulțumiți că pleca, însă el arătă către Shallan.

— Vreți să las o femeie ochi-luminoși de rangul ei să se-ntoarcă singură în port? Vă credeam oameni de onoare!

Asta stinse protestele de pe buzele celorlalți. Jubilând în sine sa, marinarul se înclină în fața lui Shallan și se îndepărtă, conducând-o pe alee. Ochii îi scânteiau.

— Părinte al Furtunii, a fost amuzant să câștig jucând cu acești oameni ai legii. Când o să se afle pe docuri, o să mi se facă cinste cu băutura.

— N-ar fi trebuit să-ți riști banii la jocuri de noroc, spuse Shallan. N-ar fi trebuit să-ncerci să ghicești viitorul. Nu ți-am dat sfera aia ca să o irosești pe astfel de lucruri.

Yalb râse.

— Tânără domniță, când știi c-o să câștigi, nu riști nimic.

— Ai *trișat*? șuieră ea, scandalizată.

Se uită peste umăr la străjerii care se așezaseră să-și continue jocul la lumina sferelor din fața lor.

— Nu vorbi atât de tare! zise Yalb cu glas scăzut, dar părând foarte încântat de sine. Să trișezi când joci cu patru străjeri, ei, asta e ceva. Nu-mi vine să cred c-am izbutit!

— M-ai dezamăgit. *Nu* se cade să te porți așa.

— Ba da, tânără domniță, când ești marinar se cade, spuse el ridicând din umeri. Exact la asta se și așteptau din partea mea. Se uitau la mine de parc-ar fi umblat cu țipari de văzduh veninoși, serios. În jocul ăsta, n-au contat cărțile – ei s-au străduit să descopere cum trișam, iar eu m-am străduit să-i împiedic să mă prindă. Cred că, dacă n-ai fi apărut, mi-ar fi luat pielea de pe mine!

Dar asta nu părea să-l îngrijoreze prea mult.

Pe drumul către docuri nu era la fel de multă lume ca mai înainte, dar numărul oamenilor care-i înconjurau continua să fie surprinzător de mare. Strada era luminată de felinare cu ulei; dacă ar fi fost sfere, acestea a fi sfârșit în punga cuiva, dar mulți trecători le foloseau în lămpile lor, așternând pe caldarâm un curcubeu de lumini colorate. Oamenii erau aproape ca sprenii, fiecare de câte o altă nuanță, umblând încoace și-ncolo.

— Așadar, tânără domniță, spuse Yalb, conducând-o cu mare grijă prin înghesuală. Chiar vrei să te-ntorci? Eu am spus ce-am spus doar ca să pot pleca de la joc.

— Da, vreau să mă-ntorc, te rog.

— Și prințesa ta?

Shallan se strâmbă.

— Întâlnirea... n-a dat roade.

— Adică nu te-a primit? Care-i necazul cu ea?

— Faptul că se pricepe la orice, presupun. Totul i-a ieșit atât de bine încât are așteptări exagerate de la alții.

Yalb se încruntă, călăuzind-o pe Shallan pe lângă un grup de cheflii beți, care se împleticeau. Nu era puțin cam devreme pentru așa ceva? Marinarul o luă cu câțiva pași înaintea ei, apoi începu să meargă cu spatele, ca să n-o scape din priviri.

— N-are sens, tânără domniță. Ce-ar mai fi putut să vrea de la tine?

— Mult mai multe, se pare.

— Dar ești perfectă! Iartă-mi îndrăzneala.

— Îndrăzneală? Văd că nu-ndrăznești să-mi întorci spatele.

— Atunci iartă-mi sfiala. Arăți bine din orice parte te-aș privi, tânără domniță.

Shallan se pomeni zâmbind. Marinarii lui Tozbek aveau o părere foarte bună despre ea.

— Ai fi pupila ideală, continuă el. Curtenitoare, frumoasă, rafinată și tot restul. Numai părerea ta despre jocurile de noroc numi place prea mult, dar era de așteptat. O femeie nu e cu adevărat femeie dacă nu ocărăște un bărbat pentru așa ceva. Altminteri ar fi ca și cum soarele ar refuza să răsară sau ca și cum s-ar albi marea.

— Sau ca și cum ar zâmbi Jasnah Kholin.

— Întocmai! Oricum, ești desăvârșită!

— Ești drăguț că-mi spui asta.

— Păi e un adevăr, zise el, punându-și mâinile-n șolduri și oprindu-se. Așadar asta e? Vrei să te dai bătută?

Ea îl privi uluită. Stătea acolo, pe drumul plin de lume, scaldat în lumina galben-portocalie împrăștiată de felinarul de deasupra lui, cu mâinile-n șolduri, cu sprâncenele thaylene albe atârându-i de-a lungul obrazilor, cu pieptul gol sub vesta deschisă. Nu era o postură pe care s-o fi adoptat vreun cetățean, oricât de înalt i-ar fi fost rangul, în conacul tatălui ei.

— Am încercat s-o conving, spuse Shallan, înroșindu-se. M-am întors la ea pentru a doua oară, dar m-a respins din nou.

— De două ori, deci? La cărți ai întotdeauna dreptul să încerci o a treia mână. Și cel mai adesea te-ajută să câștigi.

Ea se încruntă.

— Dar, de fapt, nu e adevărat. Legile probabilităților și statistica...

— Eu unul nu știu mare lucru despre afurisita de matematică, o întrerupse Yalb, încrucișându-și brațele. Dar cunosc Patimile. Câștigi când ai cea mai mare nevoie de asta, o să vezi.

Patimile. Superstiții păgâne. Firește că Jasnah se referise și la scrierea cu glife considerând-o superstiție, așa că poate totul se încadra în aceeași perspectivă.

Să încerce a treia oară... Shallan se cutremură gândindu-se cum s-ar fi infuriat Jasnah dacă ar fi sâcâit-o iarăși. Și-ar fi retras cu siguranță oferta de-a o primi la studii în viitor.

Numai că Shallan nu va putea niciodată să se folosească de oferta aceea. Era ca o sferă de sticlă fără nicio nestemată în centru. Frumoasă, dar inutilă. Nu era mai bine să încerce iarăși, pentru ultima oară, și să ajungă acum în poziția pe care și-o dorea?

N-avea să meargă. Jasnah îi spusese foarte clar că încă nu era suficient de bine instruită.

Nu era suficient de bine instruită...

O idee îi scapără în minte, își duse mâna interzisă la piept și, stând acolo, în mijlocul drumului, se gândi la cutezanța acelei idei. Era foarte posibil să fie izgonită din oraș, la cerea lui Jasnah.

Însă dacă se întorcea acasă fără să fi încercat tot ce se putea încerca, cum avea să dea ochii cu frații ei? Depindeau de ea. Pentru prima oară în viața ei, cineva avea nevoie de ea. O astfel de responsabilitate o entuziasma. Și o îngrozea.

— Trebuie s-ajung la un negustor de cărți, se trezi spunând cu voce ușor tremurătoare.

Yalb își ridică o sprânceană.

— A treia mână ți-aduce câștigul de cele mai multe ori. Crezi că-mi poți găsi un negustor de cărți care să mai aibă prăvălia deschisă la ora asta?

— Kharbranth e un port important, tânără domniță, zise el rîzînd. Prăvăliile sunt deschise pînă târziu. Așteaptă-mă aici.

Se pierdu, grăbit, în forfota serii, lăsînd-o cu un protest încărcat de neliniște pe buze.

Shallan oftă, apoi se așeză, într-o poziție plină de modestie, pe postamentul de piatră al unui stîlp de felinar. N-ar fi trebuit să fie vreun pericol. Văzu și alte femei ochi-luminoși trecînd pe stradă, deși erau adesea purtate în palanchine sau în vehiculele acelea mici, trase cu mîna. Din cînd în cînd vedea chiar și câte o trăsură adevărată, deși numai cei mai bogați dintre bogați își puteau permite să aibă cai.

Cîteva minute mai târziu, Yalb apăru din mulțime ca și cum ar fi ieșit din pămînt și-i făcu semn să-l urmeze. Ea se ridică și se grăbi să i se alătore.

— N-ar trebui să găsim un purtător? îl întrebă în timp ce o călăuzea pe o stradă laterală largă care traversa, dintr-o parte, colina pe care se înălța orașul.

Pășea cu mare grijă; rochia îi era destul de lungă și se temea că i s-ar fi putut rupe tivul, agățîndu-l de pietre. Fâșia din partea de jos era făcută astfel încât să se poată schimba cu ușurință, dar ea nu-și putea îngădui să irosească sfere pe astfel de lucruri.

— Nu, răspunse Yalb. E chiar aici.

Arătă în lungul unei alte străzi, care se intersecta cu strada pe care se aflau ei. Acolo, pe panta abruptă, se înșiruiau mai multe prăvălii, fiecare avînd pe firma atârnată în față perechea de glife care însemna „carte”, adesea stilizată pentru a avea și forma unei cărți. Era necesar să fie recunoscută de servitorii analfabeți trimiși la cumpărături.

— Negustorilor de același soi le place să se-adune laolaltă, spuse Yalb, frecîndu-și bărbia. Mie mi se pare o prostie, dar presupun că sunt ca peștii. Unde dai de unul, o să-i găsești pe toți.

— Același lucru s-ar putea spune despre idei, comentă Shallan, numărînd.

Erau șase prăvălii. Lumina de Furtună era cea care strălucia în toate vitrinele, rece și uniformă.

— A treia pe stînga, zise Yalb, arătînd cu degetul. Numele negustorului e Artmyrn. Sursele mele îl consideră cel mai bun.

Numele era thaylan. Probabil că Yalb întrebuse oameni din țara lui, care îl trimiseră acolo.

Dădu din cap către el și începură să urce pe strada abruptă, către prăvălie. Marinarul nu o însoți înăuntru; Shallan observase că mulți bărbați nu se simțeau în largul lor în preajma cărților, chiar dacă nu erau din Vorin.

Împinse ușa din lemn masiv în care fuseseră încastrate două geamuri de cristal și intră într-o încăpere călduroasă, neștiind la ce trebuia să se aștepte. Nu mai intrase niciodată într-o prăvălie să cumpere ceva; fie își trimisese servitorii, fie veniseră negustorii la ea.

Încăperea părea foarte primitoare, cu fotolii largi, confortabile, așezate în fața unui șemineu. Pe buștenii aprinși dansau focspreni, iar podeaua era din lemn, fără nicio îmbinare; probabil fusese făcută cu un Animmod, direct din piatra de dedesubt. O adevărată opulență.

În spatele tejghelei din fundul încăperii stătea o femeie. Purta o bluză și o fustă, ambele cu broderii, în locul havahului lucios și mătăsos, dintr-o singură piesă, purtat de Shallan. Avea ochii întunecați, dar părea o persoană influentă. În Regatul Vorin, ar fi fost de primul sau de al doilea nahn. Thaylenii își aveau propriul sistem de ranguri. Măcar nu erau cu desăvârșire păgâni – respectau culoarea ochilor, iar femeia purta o mănușă în mâna interzisă.

Nu se vedeau prea multe cărți. Doar câteva pe tejghea și una pe un pupitru, lângă fotolii. Pe perete ticăia un ceas de care atârnavă o duzină de clopoței argintii. Încăperea părea mai degrabă o locuință decât o prăvălie.

Femeia puse un semn în cartea pe care-o citea, apoi îi zâmbi lui Shallan. Un zâmbet mios, plin de nerăbdare. Aproape ca al unui prădător.

— Vă rog, Luminăție, luați loc, spuse ea, fluturându-și mâna către unul dintre scaune.

Femeia își încrețise sprâncenele thaylene lungi și albe, așa că-i atârnavă de o parte și de alta a feței ca niște bucle din breton.

Shallan se așeză, șovăind, în timp ce femeia suna dintr-un clopoțel de sub tejghea. Nu trecu mult timp și în încăpere intră clătînându-se un bărbat corpulent, a cărui vestă părea gata să plesnească din cauza efortului depus pentru a-i cuprinde talia. Părul începea să-i încărunțească și își purta sprâncenele date după urechi.

— A, dragă copilă, spuse el, pocnind din palme. Ați venit să căutați un roman frumos? O lectură ușoară, ca să treceți prin orele chinuitoare ale despărțirii de o iubire pierdută? Sau poate o carte de geografie, cu detalii despre locuri exotice?

Vorbea pe un ton vag protector, în vedena ei maternă.

— Păi... Nu, mulțumesc. Am nevoie de un set complet de cărți de istorie și de trei cărți de filosofie.

Se strădui să-și amintească numele rostite de Jasnah.

— Ceva de Placini, Gabrathin, Yustara, Manaline sau Shauka-fică-Hazweth.

— Grele lecturi pentru cineva atât de tânăr, comentă bărbatul, dând din cap către femeie, care-i era probabil soție.

Ea se grăbi să plece în camera din spate. O folosea probabil ca să citească; chiar dacă era el însuși în stare de asta, nu voia să-și ofenseze clienții făcând-o în prezența lor. Se ocupa doar de bani; negoțul reprezenta, de cele mai multe ori, o artă masculină.

— Ei, dar de ce se obosește o floare atât de tânără cu astfel de subiecte? o întrebă pe Shallan, instalându-se în fotoliul din fața ei. Nu vă pot trezi interesul față de un roman frumos, romantic? Știți, acestea sunt specialitatea mea. Femeile tinere din tot orașul vin aici și le ofer întotdeauna ce e mai bun.

Tonul lui o irită. O enerva și-așa destul de mult *știind* că-i o copilă protejată. Chiar era necesar să i se reamintească asta?

— Un roman romantic, spuse strângându-și săculețul la piept. Da, poate c-ar fi drăguț. Se-ntâmplă cumva s-aveți un exemplar din *Mai aproape de flacăra*?

Negustorul clipi, surprins. Povestea era scrisă din punctul de vedere al unui bărbat cuprins încetul cu încetul de nebunie după ce-și văzuse copiii murind de foame.

— Sunteți sigură că vreți ceva atât de... ăă... ambițios? întrebă el.

— Ambiția e o trăsătură chiar atât de scandaloasă pentru o fată tânără?

— Ei, nu, cred că nu.

Bărbatul zâmbi din nou – zâmbetul exagerat și larg al negustorului care vrea să facă pe cineva să se simtă în largul său.

— Îmi dau seama că sunteți o femeie cu gusturi discriminatorii.

— Sunt, răspunse ea cu voce fermă, deși inima îi bătea agitată.

Oare îi era menit să discute în contradictoriu cu toată lumea cu care se-ntâlnea?

— Îmi place *într-adevăr* să mi se pregătească mâncarea cu multă grijă, fiindcă am cerul gurii foarte delicat.

— Scuze, eu spuneam că aveți gusturi discriminatorii când e vorba de *cărți*.

— Adevărul e că n-am mâncat niciodată vreuna.

— Luminăție, cred că glumiți.

— Nu, încă nu, încă n-am început.

— Păi...

— Ei, spuse ea, aveți dreptate să-mi comparați mintea cu stomacul.

— Dar...

— Mulți dintre noi, continuă ea, își fac mari griji pentru cele care le-ajung în trup prin gură și cu mult mai puține pentru orice le-ar intra prin ochii și urechi. Nu credeți?

Negustorul dădu din cap, probabil fiindcă nu credea că ea avea să-l lase să vorbească fără să-l mai întrerupă. În sinea ei, Shallan știa că își îngăduia prea multe, dar după întrevăderea cu Jasnah se simțea prea încordată și prea frustrată.

În clipa aceea, puțin îi păsa.

— Discriminare, spuse, parcă vrând să vadă cum suna. N-am convingerea că sunt de acord cu alegerea acestui cuvânt. A discrimina înseamnă a-i aduce cuiva prejudicii. A fi exclusivist. Își permite cineva să fie astfel cu ceea ce mănâncă?

— Cred că trebuie să fie, răspunse el. Nu asta ați zis adineauri?

— Am zis că trebuie să avem grijă ce citim și ce mâncăm. Nu că trebuie să fim exclusiviști. Spuneți-mi, ce credeți că i se poate întâmpla unei persoane care mănâncă numai dulciuri?

— Știu foarte bine. Am o cumnată care se deranjează mereu la stomac din pricina asta.

— Vedeți, își limitează opțiunile. Ca să rămână sănătos, corpul are nevoie de o mare varietate de mâncăruri. Iar mintea are nevoie de o mare varietate de idei ca să rămână ascuțită. Nu sunteți de acord? Așa că, dacă aș citi numai idilele prostești cărora presupuneți că le poate face față ambiția mea, mi s-ar îmbolnăvi fără-ndoială mintea, exact la fel ca

stomacul cumnatei despre care vorbeai. Da, așa zice că metafora e bine aleasă. Sunteți foarte inteligent, maestre Artmyrn.

El își regăsi zâmbetul.

— Firește – continuă Shallan, fără să zâmbească la rândul ei – când cineva îți vorbește ca unui prost, ți se deranjează și mintea, și stomacul. E foarte frumos că vă însoțiți strălucita metaforă cu lecții incisive. Așa vă tratați toți clienții?

— Luminăție... Vă pierdeți în sarcasm.

— Ciudat. Eu credeam că merg drept spre el, zbierând cât mă țin plămâni.

Negustorul roși și se ridică.

— Mă duc să-mi ajut soția, zise el și se grăbi să se retragă.

Ea rămase locului și-și dădu seama că era supărată pe sine fiindcă lăsase frustrarea să se reverse. Exact ceea ce o avertizaseră guvernantele ei că nu se cuvenea să facă. O femeie tânără trebuia să-și cântărească vorbele. Limba neînfrânată a tatălui ei îi crease casei lor o reputație regretabilă. Oare ea voia să-o sporească?

Se liniști, bucurându-se de căldură, și privi dansul focsprenilor până când se întoarseră negustorul și soția lui, cu mai multe teancuri de cărți. El se instala în același fotoliu, iar femeia își trase alături un taburet, așeză volumele pe podea și apoi i le arătă lui Shallan pe rând, în timp ce vorbea bărbatul ei.

— Pentru istorie, avem două variante, zise el, de data asta fără condescendență – și fără prietenie – în glas. *Vremuri și schimbări*, de Rencalt, e o trecere în revistă, într-un singur volum, a istoriei Rosharului, începând cu epoca Hierocrației.

Femeia ridică un volum legat în pânză roșie.

— I-am spus soției mele că s-ar putea să vă simțiți insultată de o variantă atât de superficială, dar ea a insistat.

— Mulțumesc, zise Shallan. Nu mă simt insultată, dar vreau într-adevăr ceva mai amănunțit.

— Atunci poate că-o să vă fie de folos *Eternathis*, răspunse bărbatul, în timp ce soția lui ridica patru volume cu coperte gri-albăstrui. E o lucrare filosofică, un studiu al aceleiași perioade, care se concentrează numai asupra interacțiunilor dintre cele cinci regate vorine. După cum vedeți, evenimentele sunt prezentate în amănunt.

Toate volumele erau groase. Cele cinci regate vorine? Ea crezuse că nu erau decât patru: Jah Keved, Alenthkar, Khar-

branth și Natanatan. Unite de religia comună, își fuseseră unele altora aliați puternici în anii de după Mârșăvie. Care era al cincilea regat?

Volumele o intrigau.

— O să le iau, spuse.

— Minunat, zise negustorul, iar ochii lui își recăpătară oarecum strălucirea. Dintre lucrările filosofice pe care le-ați enumerat, de Yustara n-avem nimic. Și-avem doar o singură lucrare de-a lui Placini și tot una de Manaline; ambele sunt colecții de extrase din cele mai celebre scrieri ale lor. A lui Placini mi-a fost citită. E foarte bună.

Shallan dădu din cap.

— Cât despre Gabrathin, avem patru cărți diferite. Cerule, dar știi c-a fost prolific! A, și n-avem decât o singură carte de Shauka-fiică-Hazweth.

Soția lui ridică un volum subțire, de culoare verde.

— Trebuie să recunosc că n-am pus niciodată să mi se citească vreo lucrare de-a ei. Nu mi-am dat seama că există filosofi shini remarcabili.

Shallan se uită la cele patru cărți de Gabrathin. N-avea idee pe care ar fi trebuit s-o ia, așa că evită să se pronunțe, arătând mai întâi către cele două colecții amintite și către singurul volum de Shauka-fiică-Hazweth. O filosoafă din îndepărtatul Shin, unde oamenii trăiau în noroi și venerau pietre? Bărbatul care-l ucisese pe tatăl lui Jasnah cu aproape șase ani în urmă – ducând la izbucnirea războiului împotriva parshendilor în Natanatan – fusese shin. I se spunea Asasinul în Alb.

— O să le iau pe acestea trei și cărțile de istorie, spuse ea.

— Minunat! repetă negustorul. Pentru că luați atât de multe, o să vă fac o reducere frumușică. Să zicem, zece broami de smarald?

Shallan fu cât pe ce să se sufoce. Un broam de smarald era cea mai mare diviziune a sferei, valorând o mie de stropi de diamant. Zece broami erau o sumă de câteva ori mai mare decât costul drumului ei până la Kharbranth!

Își deschise săculețul și se uită la punga cu bani. Îi mai rămăseseră cam opt broami de smarald. Trebuia, evident, să ia mai puține cărți, dar pe care anume?

Ușa se deschise brusc, trântindu-se. Shallan tresări și, uimită, îl văzu în prag pe Yalb, cu tichia în mâini, agitat. Se apropie grăbit de fotoliul ei și se lăsă într-un genunchi. Ea era prea uluită ca să mai scoată vreo vorbă. De ce părea marinarul atât de îngrijorat?

— Luminăție, spuse el, lăsându-și capul în jos. Stăpânul meu vă imploră să vă-ntoarceți. S-a gândit mai bine și a schimbat oferta. Putem într-adevăr să acceptăm prețul pe care l-ați oferit.

Shallan deschise gura, dar era prea uluită ca să poată vorbi. Yalb se uită urât la negustor.

— Luminăție, nu cumpărați de la omul ăsta. E un mincinos și un șarlatan. Stăpânul meu o să vă vândă cărți mai bune la un preț mai mic.

— Ei, ce-nseamnă asta? zise Artmyrn, ridicându-se. Cum îndrăznești? Cine e stăpânul tău?

— Barmest, răspunse Yalb, parcă apărându-se.

— Șobolanul ăla. Trimite un băiat în prăvălia mea, ca să-mi fure mușterii? Scandalos!

— A intrat mai întâi în prăvălia noastră! exclamă marinarul.

Shallan își veni în sfârșit în fire. „Părinte al Furtunii! Ce actor bun!”

— Ați avut o șansă, îi spuse lui Yalb. Pleacă și spune-i stăpânului tău că refuz să mă las înșelată. Dacă o să fie nevoie, o să intru în toate prăvăliile cu cărți din oraș, până o să găsesc pe cineva rezonabil.

— Cu Artmyrn nu poți discuta, zise Yalb, scuipând într-o parte.

Negustorul făcu ochii mari de furie.

— Vom vedea, răspunse Shallan.

— Luminăție, spuse negustorul, roșu la față. Sunt sigur că nu dați crezare unor astfel de calomnii!

— Cât aveai de gând să-i ceri? întrebă Yalb.

— Zece broami de smarald, răspunse Shallan. Pentru aceste șapte cărți.

Marinarul râse.

— Și nu v-ați ridicat imediat să plecați!? Stăpânului meu aproape că i-ați smuls urechile și v-a oferit un târg mai bun! Vă rog, Luminăție, veniți înapoi, cu mine. Suntem pregătiți să...

— Zece a fost doar o cifră ca să începem tocmeala, spuse Artmyrn. Nici nu mă așteptam să le ia la prețul ăsta. Se uită la Shallan. Firește, opt...

Yalb râse iarăși.

— Luminăție, sunt sigur c-avem și noi aceleași cărți. Pun prinsoare că stăpânul meu vi le dă pentru două.

— Luminăție, bodogăni Artmyrn, înroșindu-se mai tare, sunt sigur că nu veți cumpăra de la cineva atât de *grosolan* încât să-și trimită o slugă-n prăvălia altcuiva ca să-i fure cumpărătorii.

— Poate c-o să cumpăr, ripostă Shallan. Măcar nu-mi insultă inteligența.

Femeia îi aruncă bărbatului ei o privire aspră, iar fața acestuia se împurpură și mai mult.

— Două smaralde și trei safire. Mai jos de-atât nu-mi pot permite să cobor prețul. Dacă le vreți mai ieftine, luați-le de la ticălosul de Barmest, însă probabil că vor lipsi pagini din cărți.

Shallan ezită, aruncând o privire spre Yalb; bine intrat în rol, el se ploconi. Când îi prinse ea privirea, schiță un soi de ridicare din umeri.

— O să le iau, îi spuse lui Artmyrn, smulgându-i lui Yalb un geamăt.

Marinarul se strecură afară, înjurat de nevasta negustorului. Shallan se ridică și numără sferile; scoase broamii de smarald din punga ascunsă.

Peste puțin timp, ieși din prăvălie cu o traistă grea de pânză. O porni în josul străzii abrupte și-l găsi pe Yalb tândălind sub un felinar. Îi zâmbi în timp ce el îi lua traista.

— De unde-ai știut care-i prețul corect pentru o carte?

— Prețul corect? se miră el, atârându-și traista de umăr. Pentru o carte? N-am nici cea mai vagă idee. Mi-am închipuit doar c-o să-ncerce să-ți ia cât mai mulți bani. De-aia am întrebat prin vecini cine-i face concurență cel mai mult și-am venit să-l ajut să devină mai rezonabil.

— Era chiar atât de limpede c-o să mă las înșelată?

El chicoti.

— Numai un pic. Oricum, să păcălești oamenii de soiul lui e aproape tot atât de distractiv ca trișatul când joci cu străjerii. Probabil c-ai fi scos un preț și mai bun dac-ai fi plecat pur și simplu cu mine și te-ai fi întors mai târziu, ca să-i mai dai o șansă.

— Pare foarte complicat.

— Bunica mea spunea întotdeauna că negustorii sunt ca mercenarii. Cu deosebirea că mai întâi îți iau capul și pe urmă pretind că-ți sunt prieteni.

Și asta o spunea un om care-și petrecuse seara trișând la jocul de cărți cu un grup de străjeri.

— Ei, oricum, ai mulțumirile mele.

— Pentru puțin. A fost amuzant, deși nu-mi vine să cred c-ai plătit atât de mult. Nu-i decât un mănunchi de lemne. Aș fi putut găsi niște lemn adus de ape și să mâzgălesc pe el semne ciudate. Mi-ai fi dat două sfere pure și pentru așa ceva?

— Nu, zise ea, căutând în săculeț și scoțând desenul care-i înfățișa pe el și pe purtător. Dar primește, te rog, asta, împreună cu mulțumirile mele.

El luă foaia și se duse s-o privească sub cel mai apropiat felinar. Râse, își lăsă capul pe-o parte, apoi zâmbi larg.

— Părinte al Furtunii! E ceva, nu? Ca și cum m-aș privi într-o plăcuță lustruită, nu-i așa? N-o pot primi, Luminăție!

— Te rog. Insist.

Și strânse din ochi, întipărindu-și Amintirea lui așa cum stătea acolo, cu bărbia într-o mână, studiindu-și propria imagine. Mai târziu avea să-l deseneze din nou. După tot ce făcuse pentru ea, își dorea tare mult să-l aibă în colecția ei.

Yalb așeză cu mare grijă desenul între paginile unei cărți, apoi săltă traista și porni mai departe. Se întoarseră pe drumul principal. Nomon – luna mijlocie – tocmai răsărea, scaldând orașul într-o lumină palidă, albăstruie. În casa tatălui ei avusese foarte rar privilegiul de a sta trează până la o asemenea oră, dar oamenii din jur nu păreau să observe că se făcuse atât de târziu. Ce loc straniu era orașul!

— Acum ne-ntoarcem la corabie? întrebă Yelb.

— Nu, răspunse Shallan, respirând adânc. Ne-ntoarcem la Conclav.

Marinarul își ridică o sprânceană, dar o conduse înapoi. Odată ajunși, ea își luă rămas-bun și-i aduse aminte să-și ia desenul. El o ascultă și îi ură noroc, apoi se îndepărtă în grabă de Conclav, temându-se probabil de străjerii cărora le luase banii trișând.

Shallan puse un servitor să-i care cărțile și o porni pe coridor, făcând cale-ntoarsă către Văl. Imediat ce trecu de bogat împodobitele uși din fier, îi făcu semn unui maestru-slujitor.

— Da, Luminăție? întrebă bărbatul.

Aproape toate separeurile erau acum întunecate și slujitorii cărau răbdători tomurile înapoi, ducându-le în siguranță, dincolo de peretele de cristal.

Străduindu-se să-și alunge oboseala, Shallan numără șirurile. În separeul lui Jasnah era încă lumină.

— Aș vrea să folosesc separeul acela, spuse, arătând către balconul de lângă cel ocupat de prințesă.

— Aveți permis de intrare?

— Mă tem că nu.

— Atunci, dacă vreți să folosiți spațiul cu regularitate, va trebui să-l închiriați. Două Pete Azurii.

Crispându-se la auzul prețului, Shallan scoase sferile potrivite și plăți. Pungile ei cu bani arătau deprimant de dezumflate. Îi puse pe purtătorii parshi s-o ridice la nivelul dorit, apoi se îndreptă în tăcere către separeul ei. Acolo își folosi toate sferile rămase ca să umple cupa exagerat de mare a lămpii. Se văzu nevoită să întrebuințeze sfere de toate cele nouă culori și de toate cele trei dimensiuni, așa că lumina nu era nici uniformă, nici de-aceeași culoare.

Aruncă o privire peste marginea separeului, către cel de alături. Fără să-i pese că ora era târzie, Jasnah studia, având cupa plină până la margine cu broami de diamant pur. Erau sferile cele mai potrivite pentru iluminat, dar nu prea utile pentru Animmozi, de aceea n-aveau cine știe ce valoare.

Shallan se trase înapoi. Chiar la marginea mesei din separeu era un loc unde putea să stea astfel încât peretele s-o ascundă de Jasnah, așa că se așeză acolo. Poate c-ar fi trebuit să-și aleagă un separeu de pe un alt nivel, dar voia să stea cu ochii pe cealaltă femeie. Spera că prințesa avea să-și petreacă acolo mai multe săptămâni, studiind. Un timp suficient pentru ca Shallan să se dedice cu înverșunare învățaturii. Abilitatea de a memora imagini și peisaje n-o ajuta la fel de mult când era vorba de texte, dar putea să nvețe pe de rost liste și date cu o viteză pe care preceptoarele ei o considerau remarcabilă.

Se instalează pe scaun, își scoase cărțile și le aranjează. Se frecă la ochi. Era într-adevăr foarte târziu, dar n-avea timp de pierdut. Jasnah spusese că-i putea prezenta o altă cerere după ce-și completa cunoștințele, umplând golurile. Ei bine, ea avea de gând s-o facă într-un timp record, urmând să i se înfățișeze din nou prințesei, în momentul când aceasta avea să fie gata să plece din Kharbranth. Era ultima ei speranță, disperată și atât de firavă încât o bruscă schimbare a situației o putea da peste cap. Shallan inspiră adânc și deschise prima carte de istorie.

— N-o să scap niciodată de tine, nu-i așa? întrebă o voce suavă, feminină.

Shallan sări în sus, fiind cât pe ce să-și răstoarne cărțile când se răsuci spre ușă. Jasnah stătea acolo, cu luciul mătăsos al rochiei de un albastru intens, brodată cu fir de argint, reflectând lumina sferelor din cupă.

— Luminăția Voastră, spuse tânăra, ridicându-se și schițând o reverență cu o grabă stângace. N-am vrut să vă deranjez. Eu...

Jasnah o reduse la tăcere cu un gest. Se trase într-o parte în timp ce-n separeul lui Shallan intra un parsh cu un scaun, îl pu-se lângă masă, iar prințesa se apropie cu pași ușori și se așează.

Shallan încercă să-și dea seama în ce toane se afla, dar emoțiile femeii mai vârstnice erau imposibil de citit.

— Vă spun cu toată sinceritatea că n-am vrut să vă deranjez.

— Am mituit servitorii ca să-mi dea de știre dacă te întorci în Văl, spuse Jasnah absentă, răsfoind una dintre cărțile lui Shallan și citindu-i titlul. N-am vrut să fiu întreruptă iarăși.

— Eu...

Tânăra își lăsă ochii în jos, roșind puternic.

— Nu te osteni să te scuzi, zise Jasnah.

Părea obosită; mai obosită decât se simțea Shallan. Se uită pe rând la cărți.

— O selecție excelentă. Le-ai ales bine.

— De fapt, n-am prea avut din ce alege, răspunse Shallan. Atât avea negustorul.

— Presupun că-aveai de gând să le studiezi foarte repede, nu? zise Jasnah, gânditoare. Ca să faci o ultimă încercare de a mă impresiona înainte de plecarea mea din Kharbranth?

Shallan șovăi, apoi dădu din cap.

— Un plan inteligent. Ar fi trebuit să-ți impun un anumit interval de timp până la noua ta solicitare, zise măsurând-o pe Shallaan cu o privire grăbită. Ești hotărâtă. Asta e bine. Și știu și de ce-ți dorești cu atâta disperare să-mi fii pupilă.

Tânăra tresări. *Știa?*

— Casa ta are mulți dușmani, continuă Jasnah, iar tatăl tău trăiește retras. Fără o alianță tactică solidă, o să-ți fie greu să te măriți avantajos.

Shallaan se destinse, străduindu-se s-o facă fără să se observe.

— Să-ți văd săculețul, spuse Jasnah.

Ea se încruntă, rezistând impulsului de a și-l trage mai aproape.

— Luminăție?

Jasnah întinse mâna.

— Ți-am spus că nu-mi place să mă repet, ții minte? Shallaan îi întinse săculețul fără tragere de inimă.

Jasnah îi goli conținutul cu grijă și alinie frumos pensulele, creioanele, penele de scris, flaconul cu lac, cerneala și dizolvantul. Așeză teancul de hârtii, carnetele de notițe și desenele terminate în șir. Pe urmă scoase pungile cu bani, remarcând că erau goale. Aruncă o privire spre cupa lămpii și numără sferele. Ridică o sprânceană.

Pe urmă începu să răsfoiască desenele lui Shallaan. Mai întâi foile detașate, unde zăbovi la cea care o înfățișa. Shallaan îi privi chipul. Era încântată? Surprinsă? Nemulțumită fiindcă Shallaan pierdea atât de mult timp desenând marinari și servitoare?

În cele din urmă, Jasnah trecu la carnetul plin cu desene de plante și animale întâlnite de Shallaan în timpul călătoriei. Asupra lui zăbovi cel mai mult, citind toate notițele.

— De ce-ai făcut toate desenele astea? o întrebă la sfârșit.

— De ce, Luminăție? Păi, pentru că așa am vrut.

Și Shallaan se strâmbă. Oare ar fi trebuit să spună ceva mai profund?

Jasnah dădu încet din cap. Apoi se ridică.

— Am în Conclav camere care mi-au fost oferite de rege. Strângeți lucrurile și du-te acolo. Pari istovită.

— Luminăție? întrebă Shallaan, ridicându-se, străbătută de un fior de entuziasm.

Jasnah ezită în cadrul ușii.

— La prima noastră întâlnire te-am luat drept o oportunistă de la țară care nu vrea decât să profite de numele meu ca să se-mbogățească.

— Și v-ați schimbat părerea?

— Nu, răspuse Jasnah, în tine e, cu siguranță, și așa ceva. Dar suntem, cu toții, foarte diferiți unii de alții, iar despre o persoană poți spune foarte multe judecând după ceea ce poartă asupra ei.

Dacă acel carnet de notițe oferă vreo indicație, aceasta e că în timpul tău liber înveți de dragul de a învăța. Asta e încurajator. E, poate, cel mai bun argument pe care-l puteai aduce în favoarea ta. Dacă nu pot să scap de tine, atunci pot măcar să te folosesc. Du-te la culcare. Mâine o să-ncepem de vreme și-o să-ți împărți timpul între învățătura ta și ajutorul pe care-o să mi-l dai la studiile mele.

Cu asta, Jasnah se retrase.

Shallan se așeză, uluită, clipind des din ochii oboșiți. Scoase o foaie de hârtie și scrise repede o rugăciune de mulțumire, pe care avea s-o ardă mai târziu. Pe urmă se grăbi să-și adune cărțile și căută un servitor pe care să-l trimită pe *Plăcerea Vântului*, după cufărul ei.

Fusese o zi foarte, foarte lungă. Dar învinsese. Primul pas fusese făcut.

Acum începea adevărata ei misiune.

9 • CHINURILE IADULUI

„Zece oameni, cu Cristalsăbii luminoase, stând în fața unui zid negru, alb și roșu.”

Culeasă: jesachev 1173, cu 12 secunde înainte de moarte. Subiect: unul dintre ardentii noștri, auzit din întâmplare în ultimele sale clipe.

Kaladin nu fusese trimis la Podul Patru din întâmplare. Dintre toate echipele, cea care-l căra avea cele mai mari pierderi. Care erau cu adevărat remarcabile, având în vedere că, în medie, numărul morților dintr-o echipă, în timpul unui singur drum, se ridica adesea la o treime sau chiar la o jumătate din totalul membrilor săi.

Kaladin era așezat afară, cu spatele sprijinit de peretele barăcii, sub stropii de ploaie. Nu era o mare furtună. Doar o ploaie obișnuită de primăvară. Verișoara ei sfioasă.

Syl îi stătea pe umăr. Sau plana deasupra lui. N-avea importanță. Părea total lipsită de greutate. Gârbovit, cu bărbia în piept, Kaladin fixa cu privirea o adâncitură din piatră, pe care apa o umplea încetul cu încetul.

Ar fi putut să intre în baraca Podului Patru. Înăuntru era frig și nu exista niciun fel de mobilă, dar cel puțin nu ploua, însă el, pur și simplu... nu era în stare să se sinchisească. Cât timp trecuse de când era la Podul Patru? Două săptămâni? Trei? O veșnicie?

Dintre cei douăzeci și cinci de oameni care supraviețuiseră primului său drum cu podul, douăzeci și trei muriseră între timp. Doi fuseseră mutați la alt pod, fiindcă făcuseră ceva care-l mulțumise pe Gaz, dar își găsiseră moartea acolo.

Kaladin și încă un bărbat erau singurii rămași. Doi din aproape patruzeci.

Numărul membrilor cetei fusese întregit cu alți ghinionști, dintre care cei mai mulți muriseră, la rândul lor. Fuseseră înlocuiți. Și mulți dintre înlocuitorii lor își găsiseră sfârșitul. Șefii de pod se schimbaseră unul după altul. Ocupau cea mai râvnită poziție din echipă, alergau întotdeauna în cele mai bune locuri. Dar la Podul Patru nu conta.

Câteodată, deplasarea podului nu avea consecințe chiar atât de grave. Dacă alethii soseau înaintea parshendilor, nu muria niciun podar. Dacă soseau prea târziu, uneori acolo se afla deja câte un alt înalt prinț. Și atunci Sadeas nu-l ajuta; își lua oastea și se întorcea în tabără. Dar chiar și-atunci când era rău, parshendii preferau adesea să-și trimită săgețile numai către anumite echipe, încercând să le doboare pe rând, una câte una. Uneori cădeau zeci de podari, dar niciunul de la Podul Patru.

Numai că așa ceva se întâmpla rar. Dintr-un anumit motiv, Podul Patru părea să fie ales întotdeauna drept țintă. Kaladin nu se obosea să-nvețe numele camarazilor săi. Niciun alt podar n-o făcea. Ce rost ar fi avut? „Învață numele unui om, și unul dintre voi o să fie mort înainte de sfârșitul săptămânii. Și, cel mai probabil, veți muri amândoi.” Poate că el *ar fi trebuit* să-nvețe nume. Ca să aibă cu cine sta de vorbă în chinurile Iadului. Să-și aducă aminte ce cumplit fusese la Podul Patru și să fie amândoi de părere că focurile veșnice erau mult mai plăcute.

Zâmbi batjocoritor și plictisit, continuând să se uite la piatra din fața lui. Gaz avea să vină în curând după ei, să-i trimită la muncă. La spălat latrine, la curățat alei, la rânit grajduri, la adunat pietre. La ceva care să-i facă să nu se mai gândească la soarta lor.

Kaladin încă nu știa de ce se băteau pe platourile acelea acoperite de furtuni. Era ceva legat de pupele uriașe. După câte se părea, în miezurile lor se găseau pietre prețioase. Dar ce legătură avea asta cu Pactul Răzbunării?

Un alt podar – un veden tânăr, cu părul blond-roșcat – stătea întins undeva pe-aproape, holbându-se la cerul din care curgea o ploaie mărunță. Apa i se aduna în colțurile ochilor căprui, apoi i se prelingea pe față. El nu clipea.

Nu puteau să fugă. Tabăra semăna foarte bine cu o închi-soare. Podarii puteau merge la negustori să cheltuiască firavele lor câștiguri pe vin ieftin și pe curve, dar nu puteau ieși din tabără. Perimetrul era păzit. Unul dintre scopuri era acela de a-i ține la distanță pe soldații din alte tabere – acolo unde se întâlneau mai multe oști, apăreau întotdeauna rivalități. Dar mai ales ca să nu fugă podarii și sclavii.

De ce? De ce trebuia să fie totul atât de îngrozitor? Nimic n-avea sens. De ce nu lăsau câțiva podari s-alerge în față, cu scuturi care să oprească săgețile? Întrebuse și i se spusese că asta i-ar fi încetinit prea mult, întrebuse din nou și i se spusese că, dacă nu-și ținea gura, avea să fie legat de-un stâlp în timpul furtunii.

Ochi-luminoșii se purtau ca și cum toată harababura aia ar fi fost un soi de joc grandios. Dacă era, atunci podarii nu-i cunoșteau regulile, exact așa cum nu știu piesele de pe o tablă de joc nimic despre strategia jucătorilor.

— Kaladin? întrebă Syl, coborând lin și oprindu-i-se pe picior, sub înfățișarea de fetișcană cu rochie lungă, unduitoare, pierdută într-o ceață. Kaladin? N-ai mai vorbit de câteva zile.

El continuă să privească fix, gârbovit. *Avea o cale de ieșire.* Podarii puteau merge până la cea mai apropiată prăpastie. Existau reguli care le-o interziceau, dar străjile nu le luau în seamă. Vedeau în asta singurul gest milos de care aveau parte purtătorii podurilor.

Cei care o porneau într-acolo nu se mai întorceau.

— Kaladin? repetă Syl cu voce slabă, îngrijorată.

— Tata spunea că-n lume sunt două soiuri de oameni, șopti el cu voce aspră. Spunea că unii iau vieți. Iar ceilalți salvează vieți.

Syl se încruntă, lăsându-și capul pe-o parte. Astfel de discuții o năuceau; nu pricepea noțiunile abstracte.

— Eu credeam că se înșela. Credeam că mai există și un al treilea grup. Oamenii careucid ca să salveze, zise clătînând din cap. Am fost un prost. Al treilea grup *există* și e mare, dar nu e ceea ce credeam că e.

— Ce grup? întrebă ea, așezându-i-se pe genunchi, cu fruntea plină de cute.

— Oamenii care există pentru a fi salvați sau pentru a fi uciși. Grupul din mijloc. Cei care nu pot face nimic altceva decât să moară sau să fie apărați. Victimele. Asta sunt eu.

Se uită spre curtea umedă în care era depozitată cheres-teaua, numită lemnărie. Dulgherii se retrăseseră, după ce arun-caseră prelate peste lemnul nelucrat și-și adunaseră uneltele care puteau rugini. Barăcile podarilor se întindeau pe latura de vest și pe cea de nord a curții cu lemne. Baraca Podului Pa-tru era așezată ceva mai departe de celelalte, ca și cum ghini-onul ar fi fost o boală care se ia. „Te molipsești dacă te apro-pii”, ar fi spus tatăl lui Kaladin.

— Noi existăm ca să fim uciși, spuse el.

Strânse din ochi, apoi aruncă o privire către ceilalți câțiva oameni din ceata Podului Patru care stăteau apatici în ploaie.

— Dacă nu suntem deja morți.

— Nu-mi place să te văd așa, zise Syl, zumzăind în jurul capului lui Kaladin în vreme ce grupul lui de podari târa un buștean spre lemnărie.

Parshendii incendiau adesea podurile permanente aflate la mare depărtare de tabără, așa că inginerii și dulgherii înal-tului Prinț Sadeas aveau întotdeauna de lucru.

Vechiul Kaladin s-ar fi întrebat de ce nu făceau armatele mai multe eforturi pentru apărarea podurilor. „Ceva nu e în re-gulă aici!” spunea o voce din interiorul lui. „Nu vezi imaginea de ansamblu. Îi lipsesc anumite părți. Irosesc resurse și vie-țile podarilor. Nu par dornici să-i împingă pe parshendi spre interior și să-i atace. Se mulțumesc să se lupte cu înverșuna-re pe platouri, apoi se-ntorc în taberele lor și sărbătoresc. De ce? DE CE?”

El ignoră vocea aceea, îi aparținea omului care fusese odinioară.

— Cândva erai atât plin de viață, Kaladin. Atâția oameni își ridicau ochii spre tine. Plutonul tău. Dușmanii cu care lup-tai. Ceilalți sclavi. Chiar și câțiva ochi-luminoși.

Ora prânzului era aproape. Pe urmă putea să doarmă pâ-nă când aveau să-l trezească loviturile de picior ale șefului de pod, pentru corvezile după-amiezii.

— Te priveam când luptai, continuă Syl. Abia dacă-mi mai aduc aminte. Amintirile mele din vremea aia sunt cețoase. Ca și cum te-aș privi printr-o perdea deasă de ploaie.

Ia stai. Era ciudat. Syl începuse să-l urmărească abia după ce părăsise armata. Și atunci se purtase ca un vântspren obișnuit. Kaladin șovăi, alegându-se cu o înjurătură și c-o lovitură de bici din partea supraveghetorului.

Începu iar să tragă. Când munceau, podarii leneși erau biciuiți, iar când alergau, leneșii erau executați. În privința asta, armata nu glumea. Refuză să alergi spre parshendi, încercă să rămâi în urma altor poduri, și-o să fii scurtat de cap. De fapt, soarta asta le era rezervată doar celor ce se făceau vinovați de această nelegiuire.

Un podar putea fi pedepsit într-o mulțime de feluri. Puteai primi o sarcină în plus, puteai să fii biciuit, puteai să nu mai fi plătit. Dacă făceai ceva cu adevărat rău, erai legat și dat judecății Părintelui Furtunii: te înlănțuiau de un stâlp sau de un perete și te lăsau acolo ca să-nfrunți o mare furtună. Dar singurul lucru pe care-l puteai face ca să-ți atragi execuția neîntârziată era să refuzi s-alergi către parshendi.

Mesajul era limpede. Fugind cu podul era *posibil* să fii ucis, dar dacă refuzai s-o faci erai *cu siguranță* ucis.

Kaladin și ceilalți oameni din echipa lui își ridicară bușteanul deasupra unei stive de lemne, apoi își desprinseră de el cârligele funiilor. Făcură cale-ntoarsă către marginea lemnăriei, unde așteptau alți bușteni.

— Gaz! strigă o voce.

Un oștean înalt, cu un păr în care se amestecau fire blonde și negre, stătea lângă poduri, cu un grup de bărbați cu înfățișare jalnică îngrămădiți în spatele lui. Era Laresh, unul dintre soldații care făceau de planton. Aducea podari noi în locul celor uciși.

Ziua era senină, fără urmă de nor, și Kaladin simțea soarele arzându-i spatele. Gaz se grăbi către noii recruți, iar Kaladin și ceilalți se îndreptară către un buștean aflat, din întâmplare, în aceeași direcție.

— Ce grup jalnic, spuse Gaz, uitându-se la nou-veniți. Fi-rește, dacă ar fi fost altfel, nu i-ar fi trimis *aici*.

— Ăsta-i adevărul, zise Laresh. Ăștia zece, din față, au fost prinși făcând contrabandă. Știi ce ai de făcut.

De podari noi era mereu nevoie, dar se găseau întotdeauna destui. Cel mai adesea erau sclavi, dar mai erau și hoți sau însoțitori ai trupelor care încălcaseră legea în alt mod. Dar

niciodată parshi. Ei erau prea valoroși și, în plus, un soi de veri de-ai parshendilor. Era mai bine să nu li dea ocazia să vadă luptând niște oameni atât de asemănători cu ei înșiși.

Uneori, în rândurile podarilor ajungea și câte un soldat. Numai și numai dacă făcuse ceva din cale-afară de rău, de pildă dacă lovise un ofițer. Pentru fapte care, în multe alte oștiri, ai fi ajuns în ștreang, acolo erai trimis la poduri. Se spunea că, dacă supraviețuiai unui număr de o sută de alergări, erai eliberat. Și se povestea că asta se întâmplase o dată sau poate de două ori. Dar probabil că nu era nimic altceva decât o legendă, menită să le dea podarilor puțină speranță.

Kaladin și ceilalți trecură pe lângă nou-veniți cu privirile în pământ și începură să-și prindă funiile de un alt buștean.

— La Podul Patru ar fi nevoie de oameni, spuse Gaz frecându-și bărbia.

— La Patru e întotdeauna nevoie de oameni, răspunse Laresh. Nu-ți face griji. Pentru el ți-am adus un lot special.

Arată cu capul către alți câțiva recruți, mult mai zdrență-roși, care veneau în urma celorlalți.

Kaladin își îndreptă încet spatele. Din al doilea grup făcea parte un băiat de cel mult paisprezece sau cincisprezece ani. Scund, subțirel, cu fața rotundă.

— Tien? șopti Kaladin, făcând un pas înainte.

Se opri, scuturându-se. Tien murise, însă nou-venitul avea o înfățișare atât de familiară, cu ochii lui negri și înspăimântați, îi trezea dorința să-l ascundă, să-l apere.

Însă... dăduse greș. Toți cei pe care încercase să-i ocrotească – de la Tien la Cenn – muriseră până la urmă. Ce rost avea?

Își îndreptă din nou atenția către bușteanul pe care trebuiau să-l târască.

— Kaladin, spuse Syl, coborând pe trunchi. O să plec.

El clipi, uluit. Syl. Pleca? Dar... ea era ultimul lucru care-i mai rămăsese.

— Nu, șopti.

Și cuvântul sună ca un croncănit.

— Am să-ncerc să mă-ntorc, spuse ea. Dar nu știu ce-o să se-ntâmpale când o să te părăsesc. Lucrurile sunt stranii. Am amintiri ciudate. Nu, cele mai multe nu sunt amintiri. Intuiții. Una dintre ele îmi spune că, dacă te părăsesc, s-ar putea să nu mai știu de mine.

— Atunci nu pleca, spuse el, din ce în ce mai înspăimântat.
— Trebuie, răspunse ea, lăsându-și capul în jos. Dar o să mă-ntorc, adăuga ea, părând mahnită. Rămâi cu bine.

Și cu asta se avântă în aer, luând forma unui mic grup de frunze translucide, împrăștiate de vânt.

Stupefiat, Kaladin privi cum se îndepărta.

Apoi începu iar să tragă de buștean. Ce altceva ar fi putut face?

Băiatul, cel care-i amintea de Tien, muri chiar în timpul următoarei deplasări a podului – podalergarea.

Fusese una periculoasă. Parshendi se aflau pe poziție, în așteptarea lui Sadeas.

Kaladin alerga către o prăpastie și nici măcar nu clipea în vreme ce oamenii erau măcelăriți în jurul lui. Nu era mânat de curaj; nici măcar nu-și dorea să-l nimerească săgețile și să se termine totul. Fugea. Atât și nimic mai mult. Ca un bolovan rostogolit pe panta unui deal sau ca ploaia căzută din cer, neavând de ales. Nu era un om; era un obiect, iar obiectele fac pur și simplu ceea ce sunt menite să facă.

Echipele își așezaseră podurile într-un șir compact. Patru dintre ele fuseseră deja secerate. Și a lui Kaladin pierduse destul de mulți oameni cât să fie oprită.

Odată așezat podul la locul lui, Kaladin se întoarse cu spatele, în timp ce armata traversa bârnela ca să pornească adevărata luptă. Străbătu platoul împleticindu-se, făcând cale-ntoarsă. Câteva clipe mai târziu, găsi ceea ce căuta. Trupul băiatului.

Rămase în picioare, cu părul biciuit de vânt și cu privirea pironită asupra leșului. Zăcea cu fața în sus, într-o mică adâncitură a pietrei, își aminti că stătuse el însuși într-o adâncitură ca aceea, ținând în brațe un mort ca acela.

În apropiere căzuse un alt podar, din al cărui trup ieșeau mai multe săgeți, ca niște țepi. Era cel care supraviețuise de când Kaladin alergase pentru prima dată cu podul, cu mai multe săptămâni în urmă. Căzuse într-o rână, pe o ridicătură stâncoasă aflată cu vreo treizeci de degete mai sus decât trupul băiatului. Sângele picura din vârful unei săgeți care-i străpunsese spatele. Cădea în stropi rubinii, împroșcând unul dintre ochii băiatului, care era deschis, dar fără viață. Din el

pornea un firicel roșu, prelingându-se de-a lungul feței. Ca niște lacrimi stacojii.

Noaptea, Kaladin stătu ghemuit în baracă, ascultând cum izbea furtuna în pereți. Se strânse covrig, lipit de piatra rece. Afară, tunetele cutremurau cerul.

„Nu mai pot continua așa”, se gândi. „Sunt mort pe dinăuntru, tot atât de mort ca și cum mi-ar fi străpuns o sulică gâtul.”

Furtuna urla în continuare. Și, pentru prima oară în opt luni, Kaladin se pomeni plângând.

10 • POVEȘTI DESPRE CHIRURGI

CU NOUĂ ANI ÎN URMĂ

Kal intră în sala de operații împleticindu-se și lumina albă a soarelui pătrunse înăuntru prin ușa deschisă. La zece ani dădea deja semne c-avea să fie înalt și deșirat. Preferase întotdeauna să i se spună Kal, în loc să fie strigat pe numele întreg, Kaladin. Numele scurt i se potrivea mai bine. Celălalt suna ca un nume pentru ochi-luminoși.

— Îmi pare rău, tată, spuse el.

Tatăl lui, Lirin, strânse cu grijă o curea în jurul brațului unei femei tinere, legate pe masa îngustă de operație. Avea ochii închiși. Kal nu fusese prezent când i se administrase drogul.

— Despre întârzierea ta o să discutăm mai târziu, zise Lirin, legând cealaltă mână a femeii. Închide ușa.

Kal lăsă capul în jos și se supuse. Ferestrele erau întunecate, cu obloanele bine înțepenite, așa că în încăpere nu se revărsa decât Lumina de Furtună a unui glob mare, plin cu sfere. Toate erau de câte un broam, totalizând o sumă incredibilă, un împrumut permanent oferit de lordul stăpânitor al domeniului Vatra-de-Piatră. Lămpile obișnuite pâlpâiau, însă Lumina de Furtună era întotdeauna egală. Și asta, spunea tatăl lui Kal, putea salva vieți.

Băiatul se apropie de masă, îngrijorat. Tânăra femeie, Sani, avea părul negru, lucios, fără urmă de şuviță castanie sau blondă. Avea cincisprezece ani și mâna liberă îi era înfășurată într-un bandaj însângerat și zdrențuit. Kal se strămbă văzând cu câtă stângăcie fusese făcut – pânza părea să fi fost ruptă din cămașa cuiva și legată în grabă.

Capul lui Sani se rostogoli pe-o parte și ea murmură ceva, drogată. Nu purta decât o cămașă de bumbac și mâna inter-

zisă îi era la vedere. Băieții mai mari din oraș chicoteau cu subînțeles, vorbind despre șansele pe care le avuseseră – sau pe care *pretindeau* că le avuseseră – de a vedea o fată doar în cămașă, dar Kal nu înțelegea de ce erau atât de entuziasmați. El însă își făcea griji pentru Sani. Când cineva era rănit, întotdeauna își făcea griji.

Din fericire, rana nu arăta foarte rău. Dacă ar fi pus în pericol viața femeii, tatăl lui Kal ar fi început deja să se ocupe de ea, folosindu-se de ajutorul Hesinei, mama băiatului.

Lirin se îndreptă spre celălalt capăt al încăperii, de unde adună câteva sticlute cu un conținut transparent. Era un bărbat scund, relativ tânăr, dar deja chel. Purta ochelari, considerându-i cel mai prețios dar pe care-l primise în viața lui. Exceptând cazurile în care opera, îi scotea rar de la locul lor, ca și cum ar fi fost prea valoroși ca să riște, purtându-i peste tot. Dacă se zgâriau sau se spârgeau? Vatra-de-Piatră era un oraș mare, dar se afla într-un loc izolat din nordul Alethkarului, iar înlocuirea lor ar fi fost dificilă.

În cameră era păstrată curățenia, masa și rafturile fiind spălate în fiecare dimineață și toate lucrurile puse la locurile lor. Lirin considera că se puteau spune multe despre un om judecând după locul unde muncea. Îl ținea ordonat sau era neîngrijit? Își respecta uneltele sau și le lăsa, cu nepăsare, pe unde se nimerea? Unicul fabrial cu rol de ceas din oraș stătea acolo, pe masa lungă de lucru. Micul aparat avea un singur cadran în centru și, în miezul său, o piatră strălucitoare de cuarț fumuriu. Ca să măsoare timpul, aceasta trebuia împregnată. În oraș nu exista nimeni care să țină cont de scurgerea orelor și minutelor mai mult ca Lirin.

Kal își trase lângă masa de operație un taburet ca să poată vedea mai bine. În scurt timp, acesta n-avea să-i mai fie necesar; pe zi ce trecea, era tot mai înalt. Studie mâna lui Sani. „O să se facă bine”, își spuse, așa cum îl învățase tatăl lui. „Un chirurg trebuie să fie calm. Făcându-ți griji, irosești pur și simplu timpul.”

Un sfat greu de urmat.

— Mâinile, spuse Lirin, fără să se-ntoarcă spre el și continuând să-și adune instrumentele.

Oftând, Kal sări de pe taburet și se îndreptă grăbit spre ligheanul cu apă caldă amestecată cu săpun, aflat lângă ușă.

— De ce e important?

Voia să treacă la lucru, s-o ajute pe Sâni.

— Înțelepciunea Heralzilor, răspunse absent Lirin, repetând prelegerea pe care i-o mai ținuse de multe ori. Moartesprenii și putredosprenii nu pot suferi apa. O să-i țină la distanță.

— Hammie zice că asta-i o prostie. Spune că moartesprenii se pricep foarte bine să ucidă oameni, așa că de ce s-ar teme de-un strop de apă?

— Înțelepciunea Heralzilor era mai presus de înțelegerea noastră.

Kal se strâmbă.

— Dar erau *demoni*, tată. Am auzit asta de la ardentul care a venit să predice astă-primăvară.

— Vorbea despre Radianți, spuse Lirin cu voce tăioasă. Iar îi amesteci.

Băiatul oftă.

— Heralzii au fost trimiși să-nvețe omenirea, continuă tatăl lui. Ne-au condus la luptă împotriva Pustiitorilor după ce-am fost azvârliți din ceruri. Radianții erau cavalerii din ordinul pe care l-au înființat.

— Și care erau demoni.

— Și care ne-au trădat după plecarea Heralzilor, zise Lirin, ridicând un deget. Nu erau demoni, erau doar niște oameni care aveau prea multă putere și prea puțină minte. Ori-care ar fi adevărul, tu trebuie să te speli întotdeauna pe mâini. Vezi cu ochii tăi ce efect are asupra putredosprenilor, chiar dacă pe moartespreni nu-i poate zări nimeni.

Kal oftă din nou, dar făcu ce i se spusese. Lirin se apropie din nou de masă, aducând o tavă plină cu bisturie și cu flacoane mici de sticlă. Se purta ciudat: deși insista ca fiul său nu-i confunde pe Heralzi cu Radianții Pierduți, Kal îl auzise spunând că, după părerea lui, Pustiitorii nu existau în realitate. Ridicol. Atunci pe cine se putea da vina când lucrurile dispăreau peste noapte sau când se umplea recolta de viermi săpători?

Lumea din oraș era de părere că Lirin își petrecea prea mult timp printre cărți și printre oameni bolnavi și din cauza asta era ciudat. Oamenii nu se simțeau în largul lor în preajma lui și, prin asociere, nici în preajma lui Kal. Băiatul tocmai începea să-și dea seama ce dureros era să te simți diferit.

Cu mâinile spălate, se urcă iarăși pe taburet. Și încep din nou să se agite, sperând că totul avea să meargă bine. Tatăl lui folosi o oglindă ca să trimită lumina sferelor asupra mâinii lui Sani. Luă un bisturiu și tăie cu delicatețe bandajul improvizat. Rana nu-i punea în pericol viața, dar mâna era mutilată. Cu doi ani în urmă, când tatăl lui începuse să-i dea lecții, lui Kal i se făcea greață când vedea așa ceva. Dar între timp se obișnuise cu carnea sfâșiată.

Ceea ce era bine. Kal bănuia că avea să-i fie de folos într-o bună zi, când avea să meargă la război, să lupte pentru înaltul lui prinț și pentru ochi-luminoși.

Sani avea trei degete rupte și pielea mâinii era zgâriată și jupuită, cu rana plină de bețe și de țărână. Al treilea deget arăta cel mai rău, zdrobit și răsucit urât, cu frânturi de os ieșind prin piele. Kal îl pipăi pe toată lungimea, simțindu-i fracturile și observând pielea înnegrită. Cu o cârpă udă șterse cu grijă sângele uscat și țărâna, în timp ce tatăl lui tăia ață pentru cusut.

— Al treilea deget va trebui îndepărtat, nu-i așa? întrebă el, legând la rădăcina aceluia deget un bandaj, ca să împiedice sângerarea.

Tatăl lui dădu din cap, cu o umbră de zâmbet pe chip. Sperase că băiatul avea să-și dea seama. Lirin spunea adesea că un chirurg înțelept știe ce să taie și ce să salveze. Dacă acel al treilea deget ar fi fost așezat așa cum trebuia de la început... dar nu, nu se putea reface. Cosându-l la loc, l-ar fi lăsat să putrezească și să se infecteze.

El făcu amputarea propriu-zisă. Avea mâini atât de atente, de precise. Pregătirea unui chirurg dura mai bine de zece ani și avea să mai treacă mult timp înainte de a-l lăsa Lirin pe Kal să lucreze cu bisturiul. Băiatul șterse în schimb sângele. Îi dădu tatălui său bisturiile și ținu tendonul ca să nu se înnoade în vreme ce tatăl lui cosea. Reparară mâna cât de bine se putea, lucrând cu o repeziciune bine chibzuită.

Tatăl lui Kal termină ultima cusătură, evident mulțumit fiindcă reușise să salveze patru degete. Numai că părinții lui Sani n-aveau să privească astfel lucrurile. Aveau să fie dezamăgiți fiindcă frumoasa lor fiică rămăsese cu o mână schilodită. Aproape întotdeauna se întâmpla așa – la început îi îngrozea rana, apoi se înfuriau din cauză că Lirin nu putea

face minuni. Asta pentru că orășenii se obișnuiseră să aibă un chirurg, spunea el. Pentru ei, vindecarea devenise mai degrabă ceva la care se așteptau, decât un privilegiu.

Însă părinții lui Sani erau oameni cumsecade. Aveau să facă o mică donație, iar familia lui Kal – părinții lui, el și fratele lui mai mic, Tien – urmau să aibă în continuare ce mânca. Era bizar că supraviețuiau mulțumită nenorocirilor care se abăteau asupra altora. Poate că asta era unul dintre motivele pentru care nu erau pe placul vecinilor.

Lirin încheie folosind o mică baghetă încălzită ca să cauterizeze rana, acolo unde simțea că nu era de-ajuns cusătura, în cele din urmă, întinse pe mână usturătorul ulei al lui Lister, ca să împiedice orice infecție – uleiul înspăimânta și pune pe fugă putredosprenii mai tare decât apa și săpunul. Kal înfășură mâna în bandaje curate, având mare grijă să nu clin-tească atelele de la locurile lor.

Lirin aruncă degetul și Kal începu să se destindă. Fata avea să se facă bine.

— Tot n-ai reușit să-ți ții în frâu nervii, fiule, spuse Lirin cu voce blândă, ștergându-și sângele de pe mâini. Băiatul își lăsă privirea în pământ.

— E bine să-ți pese de alții, continuă tatăl lui. Dar grija asta – ca orice altceva – poate fi o problemă care stă în calea îndemnării tale de chirurg.

„Prea multe griji pentru soarta altora pot fi o problemă? Și ce se-ntâmplă când ești atât de altruist încât nu ceri bani pentru munca ta?” ripostă Kal, în gând. Dar nu îndrăzni să pronunțe cuvintele.

Apoi făcură curățenie. Băiatului i se părea că-și petrece jumătate din viață făcând curat, dar Lirin nu-l lăsa să plece până când nu terminau. La sfârșit deschise obloanele, lăsând lumina soarelui să se reverse înăuntru. Sani dormea în continuare; iarba de iarnă avea s-o mai tină în starea de inconștientă vreme de câteva ore.

— Așadar, unde-ai fost? întrebă Lirin, în timp ce sticlele de ulei și alcool zăngăneau când le ducea la locurile lor.

— Cu Jam.

— Jam e cu doi ani mai mare decât tine, zise Lirin. Mă-ndoiesc că-i face mare plăcere să-și petreacă timpul cu băieți mult mai mici ca el.

— Tatăl lui a-nceput să-l antreneze în lupta cu bastonul. Eu și Tien ne-am dus să vedem ce-a învățat, se grăbi Kal să-i răspundă.

Și se uită în jos, așteptându-se să fie dojenit.

Tatăl lui se mulțumi să-și continue lucrul, ștergându-și toa-
te bisturiile cu alcool și apoi cu ulei, așa cum spuneau vechi-
le tradiții. Nu se-ntoarse spre el.

— Tatăl lui Jam a fost soldat în oastea Luminlordului
Amaram, adăugă Kal, șovăind.

Luminlordul Amaram! Nobilul general ochi-luminoși care
veghea asupra zonei de nord a Alethkarului. Kal își dorea
atât de mult să vadă ochi-luminoși *adevărați*, nu doar pe bă-
trânul și nesăratul Wistiow. Un soldat, ca aceia despre care
vorbea toată lumea, despre care se istoriseau povești.

— Știu cum stau lucrurile cu tatăl lui Jam, spuse Lirin. A
trebuit să-i operez de trei ori piciorul ăla olog. Un dar din vre-
murile glorioase când era soldat.

— Avem nevoie de soldați, tată. Ai vrea să ne calce thayle-
nii hotarele?

— Thaylenah e un regat aflat pe o insulă, răspunse Lirin,
calm. N-are nicio graniță comună cu noi.

— Păi, atunci ne-ar putea ataca de pe mare!

— În general, ei sunt negustori. Toți cei pe care i-am întâl-
nit au încercat să mă-nșele la preț, dar asta nu-i nicidecum
totuna cu o invazie.

Tuturor băieților le plăcea să li se spună povești despre lo-
curi îndepărtate. Era greu să-ți aduci aminte că, în tinerețea
lui, tatăl lui Kal – singurul bărbat de al doilea nahn din oraș –
ajunsesese tocmai la Kharbranth.

— Bine, dar ne luptăm cu *cineva*, continuă Kal, începând
să frece podeaua.

— Da, încuviință tatăl lui, după o pauză. Regele Gavilar
găsește întotdeauna niște oameni cu care să ne batem. Asta e
adevărat.

— Atunci avem nevoie de soldați, cum am spus.

— Avem mai mare nevoie de chirurghi, zise Lirin și oftă
destul de tare ca să fie auzit, întorcându-se cu spatele la du-
lap. Fiule, ție îți vine să plângi de fiecare dată când ne e adus
cineva; strângi din dinți, neliniștit, în timpul celor mai simple
operații. Ce te face să crezi c-ai fi în stare să *rănești* un om?

— O să devin mai puternic.

— Asta-i o prostie. Cine-ți bagă-n cap asemenea idei? De ce vrei să-nveți cum să lovești alți băieți cu un băț?

— De dragul onoarei, tată, răspunse el. Pe Heralzi, cine istorisește povești despre *chirurgi*?

— Copiii bărbaților și femeilor cărora le salvăm viețile, răspunse Lirin cu voce egală, privindu-l în ochi. Ei povestesc despre chirurși.

Kal roși și se dădu înapoi rușinat, apoi începu iarăși să frece podeaua.

— În lumea asta, fiule, sunt două soiuri de oameni, continuă tatăl lui cu asprime. Cei care salvează vieți. Și cei care iau vieți.

— Dar cei care apără, care îi feresc pe alții de dușmani? Cei iau vieți *ca să salveze* vieți?

— Asta-i ca și cum ai încerca să oprești furtuna suflând mai tare ca vântul, pufni Lirin. E ridicol. Nu poți să aperi omorând.

Băiatul continuă să frece podeaua.

În cele din urmă, tatăl lui oftă, se apropie, îngenunche lângă el și începu să-l ajute.

— Care sunt proprietățile ierbii de iarnă?

— Gust amar, răspunse Kal imediat, și de aceea o poți păstra fără riscul de-a o mânca cineva din greșeală. O zdrobești până se face pulbere, o amesteci cu ulei și, ca să droghezi o persoană, folosești o lingură de amestec pentru fiecare parte din greutatea ei – egală cu zece cărămizi.

— Și cum îți dai seama dacă un om are vărsat forfotitor?

— După încordarea nervoasă: îi e sete, nu doarme bine, are umflături la subțiori.

— Ai o minte atât de ageră, fiule, spuse încet Lirin. Eu am avut nevoie de mai mulți ani ca să-nvăț ce-ai învățat tu în câteva luni. Am făcut economii. Mi-ar plăcea să te trimit la Kharbranth când o să-mplinești șaisprezece ani, să iei lecții de la chirurși adevărați.

Kal simți un fior de entuziasm. Kharbranth? Asta era în cu totul alt regat! Tatăl lui călătorise până acolo ca mesager, dar nu era acela locul unde-și învățase meseria. Luase lecții de la bătrânul Vathe din Shorsebrook, un oraș mai răsărit din apropiere.

— Harul tău vine chiar de la Heralzi, continuă Lirin, punându-i mâna pe umăr. Ai putea fi un chirurg de zece ori mai bun ca mine. Nu te lăsa tentat de visele mărunte ale altora. Bunicii noștri au muncit și au plătit ca s-ajungem de al doilea nahn și să putem fi cetățeni cu drepturi depline, cărora li se îngăduie să călătorească. Nu irosi asta ca să ucizi.

Kal șovăi, dar se trezi în curând că dă aprobator din cap.

11 • PICĂTURI

„Trei din șaisprezece au condus, dar acum domnește Cel Strivit.”

Culeasă: chachanan 1173, cu 84 de secunde înainte e moarte. Subiect: un hoț de buzunare bolnav de mistuială, parțial de origine iriali.

În cele din urmă, marea furtună se domoli. Erau în amurgul zilei în care murise băiatul, al zilei în care îl părăsise Syl. Kaladin își puse sandalele – aceleași pe care le luase în prima zi de la omul cu fața tăbăcită – și se ridică. Își croi drum printre oamenii înghesuiți în baracă.

Nu erau paturi, doar câte o pătură subțire pentru fiecare podar. Puteai s-o folosești fie drept saltea, fie ca să-ți țină de cald. Puteai să-ngeți sau să te doară toate oasele. Asta aveau de ales podarii, deși mulți îi găsiseră păturii o altă întrebuintă. Și-o înfășurau în jurul capului, ca și cum ar fi vrut să nu mai vadă, să nu mai audă, să nu mai simtă niciun miros. Să se-ascundă de lume.

Însă lumea avea să-i găsească oricum. Se pricepea foarte bine la astfel de jocuri.

Afară ploaia cădea în rafale, iar vântul încă era aspru. Fulgerele luminau orizontul la apus, căci într-acolo înainta centrul furtunii. Mai era o oră sau mai mult până la stropeală, în cel mai timpuriu moment al unei mari furtuni în care și-ar fi putut dori cineva să iasă din adăpost.

Ei, firește că nimeni nu voia niciodată să iasă în bătaia ei. Dar era cel mai timpuriu moment în care puteai ieși *fără riscuri*. Fulgerele se îndepărtaseră; vântului i se putea face față.

Adus de spate ca să poată înfrunta vântul, Kaladin străbătu lemnăria întunecoasă. Crengile zăceau împrăștiate ca oasele din bârlogul unui creastă-albă. Apa de ploaie lipise frunzele de pereții grosolani ai barăcilor. Trecând prin bălți, improșca apa care-i îngheța și-i amorțea picioarele. Asta îi plăcea, fiindcă tot îl mai dureau după podalergarea de mai înainte.

Rafalele de ploaie rece ca gheața cădeau asupra lui, udându-i părul, scurgându-i-se pe față și în barba încâlcită. Nu-i plăcea să fie bărbos, îl enervau mâncărimile pe care i le stârneau perii din colțurile gurii. Bărbile erau ca puii de toporcopoi. Băieții visau la ziua când vor avea așa ceva, fără să-și dea seama cât de sâcâitor putea să fie.

— Ai ieșit la plimbare, înălțimea Ta? întrebă o voce.

Kaladin își ridică privirea și-l descoperi pe Gaz, ghemuit pe-aproape, în spațiul dintre două barăci. Ce făcea afară, în ploaie?

Ah! Prinsese de peretele adăpostit de vânt al uneia dintre barăci un coșuleț de metal din care venea lumină. Își lăsase sferile afară, în furtună, și ieșise mai din timp ca să și le ia înapoi.

Riscase. Chiar și un coș pus într-un loc adăpostit se putea desprinde. Unii credeau că spiritele Radianților Pierduți bânțuiau în timpul furtunilor, furând sfere. Poate era adevărat. Dar în timpul petrecut în armată Kaladin întâlnește mai mulți oameni răniți când se furișaseră afară, în furtună, căutând sfere. Fără îndoială că superstițiile apăruseră din cauza unor hoți nu chiar așa de nepământenii.

Existau și moduri mai sigure de impregnare a sferelor. Zarafii schimbau sferile înnegurate cu sfere luminoase, sau puteau fi plătiți ca să ți le pună la impregnat în adăposturile lor sigure.

— Ce faci aici? întrebă Gaz pe-un ton poruncitor.

Era scund și chior și își strângea coșul la piept.

— Pun să te lege-n furtună dac-ai furat sferile cuiva.

Kaladin îi întoarse spatele.

— Lua-te-ar furtuna! Pun să te lege oricum! Să nu crezi că poți fugi; străjile sunt și acum la posturi. Te...

— Mă duc la Hăul Onoarei, spuse încet Kaladin.

Vocea i se auzea cu greu în furtună.

Gaz amuți. Hăul Onoarei. Își lăsă jos coșul și încetă să-l mai ocărăscă. Celor care plecau într-acolo li se arăta un anumit respect. Kaladin își continuă drumul.

— Înălțimea Ta! îl strigă Gaz. El se răsuci către bărbatul chior.

— Lasă-ți aici sandalele și vesta. Nu vreau să fiu nevoit să trimit pe careva după ele.

Kaladin își trase vesta din piele peste cap și o lăsă să cadă, împroșcând cu apă, apoi își abandonă sandalele într-o baltă. Rămase într-o cămașă murdară, luată, ca și pantalonii lui cafenii, scorțoși, de la un mort.

O porni din nou către partea de est a lemnăriei. Dinspre apus se auzi un bubuit gros de tunet. Cărarea care cobora către Câmpiile Sfărâmate îi era de-acum bine cunoscută. Alergase într-acolo de multe de ori, alături de echipele podarilor. Luptele nu se purtau în fiecare zi, ci cam la două sau trei zile, și nicio echipă nu participa la absolut toate alergările. Dar unele dintre acestea erau atât de istovitoare și atât de cumplite încât, în zilele dintre ele, podarii rămâneau năuciiți, aproape indiferenți la orice.

Mulți nu puteau să ia hotărâri. Așa cum li se întâmpla și oștenilor pe care-i apuca frica în timpul luptei. Kaladin o simțea pe pielea lui. Luase cu mare greutate chiar și hotărârea de a pleca spre hău.

Și ochii sângerânzi ai băiatului fără nume îl obsedau. Nu voia să mai treacă prin așa ceva a doua oară. Nu *putea*.

Ajunse la baza pantei, cu ploaia purtată de vânt plesnindu-l peste față, ca și cum ar fi încercat să-l împingă înapoi în tabără. Dar merse înainte, către cea mai apropiată prăpastie. Către Hăul Onoarei, cum îi spuneau podarii, fiindcă era locul unde puteau lua singura hotărâre care le mai aparținea. Hotărârea „onorabilă”. Moartea.

Hăurile – sau spărturile – nu erau opera naturii. Acea era la început o crăpătură îngustă, care se prelungea către est, lărgindu-se și adâncindu-se incredibil de repede. La doi stâneni din punctul de pornire era deja așa de lată că îți era greu să sari peste ea. Fixate cu țărugi metalici de stâncă, acolo atârnavau șase scări de frânghie cu treptele din bare de lemn, folosite de podarii trimiși jos să recupereze tot ce se putea recupera de pe leșurile căzute în timpul podalergărilor.

Kaladin se uită în lungul platourilor. Întunericul și ploaia nu-l lăsau să vadă mare lucru. Nu, locul ăla nu era o creație a naturii. Pământul fusese sfărâmat. Și acum îi sfărâma pe oamenii ajunși acolo. Kaladin trecu de scări, înaintând de-a lun-

gul marginii prăpastiei. Pe urmă se așeză, cu picioarele atârându-i peste margine, uitându-se cum cădea ploaia în jurul lui, cum plonjau picăturile de apă în adâncul întunecat.

În stânga și-n dreapta lui, cei mai aventuroși cremlingi ieșiseră deja din bârloguri și alergau de colo-colo, înfulecând plantele care sorbeau cu lăcomie apa ploii. Lirin îi explicase cândva că ploaia din timpul marilor furtuni era bogată în substanțe hrănitore. Furtunoveghetorii din Kholinar și Vedenar dovediseră că plantelor udate cu apă de furtună le mergea mai bine decât celor udate cu apă din lacuri sau din râuri. De ce îi entuziasma pe savanți atât de mult descoperirea unor lucruri pe care țăranii la știau de mai multe generații?

Kaladin privea picăturile care cădeau grăbite către uitarea din adâncul crăpăturii. Ca sinucigașii. Mii și mii. Milioane și milioane. Cine știe ce îi aștepta în beznă? Nu puteai vedea ce era acolo, nu aveai cum să afli înainte de a li te alătura. Sărind în gol și lăsând vântul să te poarte în jos...

— Ai avut dreptate, tată, șopti el. Nu poți opri o furtună suflând mai tare decât vântul. Nu poți salva niște oameni omorându-i pe alții. Ar trebui să ne facem cu toții chirurghi. Până la ultimul...

Bătea câmpii. Dar, în mod bizar, mintea lui părea atât de limpede cum nu mai fusese de multe săptămâni. Poate că era claritatea perspectivei. Mulți oameni își petreceau întreaga viață punându-și întrebări despre viitor. Ei bine, viitorul lui era acum gol. Așa că se întoarse în urmă, se gândi la tatăl lui, la Tien, la decizii.

Cândva, viața păruse simplă. Asta înainte să-și piardă frațele, înainte să fie trădat, în armata lui Amaram. Dacă ar fi putut, oare s-ar fi întors în acele zile ale inocenței? Ar fi preferat să pretindă că totul era simplu?

Nu. El nu căzuse lin, ca stropii de ploaie. El își dobândise cu trudă cicatricile. Se izbise de pereți, își lovise fața și mâinile. Omorâse oameni nevinovați din întâmplare. Mersese alături de oameni cu inimile negre cum e cărbunele, venerându-i. Se târâse și se cățăraseră și căzuse și se împleticise.

Și acum iată-l. Când toate acestea se sfârșiseră, înțelegând cu atât de mult mai multe, dar cumva fără să se simtă cătuși de puțin mai înțelept. Se ridică în picioare pe buza hăului și

simți dezaprobarea tatălui său plutind amenințătoare deasupra lui, ca norii de furtună din văzduh.

Își duse un picior deasupra golului.

— Kaladin!

Înghetă la auzul vocii blânde, dar pătrunzătoare. O formă translucidă tresaltă în aer, apropiindu-se prin ploaia tot mai slabă. Silueta se azvârli înainte, apoi se lasă să cadă în jos, pe urmă se avântă din nou în sus, ca și cum ar fi cărat ceva greu. Kaladin își trase piciorul înapoi și întinse mâna. Syl coborî pe ea fără prea multe fasoane, luând forma unui țipar de văzduh care strângea ceva întunecat în gură.

Își schimbă înfățișarea, luându-și-o pe cea a unei femei tinere cu rochia fluturându-i în jurul picioarelor, care-i era atât de familiară. Ținea în mâini o frunză îngustă, de un verde întunecat, cu vârful despicat în trei. Venin negru.

— Ce-i asta? Întrebă Kaladin. Ea părea istovită.

— Lucrurile astea sunt grele, răspunse ea săltând frunza. Am adus-o pentru tine!

El o prinse între două degete. Venin negru. Otravă.

— De ce mi-ai adus-o? Întrebă cu grosolănie.

— Credeam... zise ea, trăgându-se cu sfială înapoi. Ei, ai păstrat celelalte frunze cu atâta grijă. Pe urmă le-ai pierdut când ai încercat să-l salvezi pe omul din cușca sclavilor. Am crezut c-o să fii încântat dac-o să ai alta.

Kaladin aproape că izbucni în râs. Ea n-avea idee ce făcuse aducându-i frunza aceea, una dintre cele mai puternice otrăvuri naturale din Roshar, ca să-l vadă fericit. Era ridicol. Și atât de înduioșător.

— Totul a-nceput să meargă rău după ce ai pierdut frunza, adăugă Syl încet. Până atunci ai luptat.

— Am dat greș.

Ea se ghemui, îngenunchind în palma lui, cu fusta cețoasă în jurul picioarelor, cu picăturile de apă trecând prin ea și vâlvurindu-i contururile.

— Deci nu-ți place? Am zburat atât de departe... Aproape că n-am mai știut de mine. Dar m-am întors. M-am *întors*, Kaladin.

— De ce? stăruie el. De ce-ți pasă?

— Pentru că-mi pasă, răspunse ea, lăsându-și capul pe-o parte. Te-am urmărit, știi, înainte, în armată. Găseai întot-

deauna oameni tineri și neinstruiți pe care să-i aperi, chiar dacă îți puneai propria viață în pericol. Pot să-mi aduc aminte. Cu greu, dar pot.

— I-am dezamăgit. Acum sunt morți.

— Fără tine ar fi murit mai repede. Te-ai purtat astfel încât au avut în armată o familie. Îmi amintesc recunoștința lor. Asta m-a atras în primul rând. I-ai ajutat.

— Nu, zise el, strângând veninul negru între degete. Tot ce ating se veștejește și moare.

Se clătină pe margine, în depărtare bubui un tunet.

— Oamenii ăia din echipa podului, șopti Syl. Ai putea să-i ajuți.

— E prea târziu, zise Kaladin închizând ochii și gândindu-se la băiatul care murise în aceeași zi. Prea târziu. Am dat greș. Sunt morți. O să murim cu toții, nu există nicio cale de scăpare.

— Atunci ce mai contează încă o încercare? întrebă ea cu o voce blândă, însă, cumva, mai puternică decât furtuna. Ce rău ar putea face?

El șovăi.

— De data asta n-ai cum să dai greș, Kaladin. Ai spus-o chiar tu. Vor muri oricum.

El se gândi la Tien, la ochii lui fără viață, holbați către cer.

— Când vorbești, de cele mai multe ori nu pricep ce vrei să spui. Mintea mi-e atât de încețoșată. Dar s-ar părea că, dacă te temi să nu le faci rău oamenilor, pe podari n-ar trebui să-ți fie frică să-i ajuți. Ce le-ai putea face în plus pe lângă ceea ce li se întâmplă deja?

— Păi...

— Încă o încercare, Kaladin, șopti Syl. Te rog, încă o încercare...

Oamenii îngrămădiți în baracă, cu câte o pătură ca unic obiect despre care puteau spune că le aparținea. Temându-se de furtună. Temându-se unii de alții. Temându-se de ceea ce le putea aduce ziua următoare.

Încă o încercare...

Se gândi la el însuși, plângând moartea unui băiat pe care nu-l cunoștea. A unui băiat pe care nici măcar nu încercase să-l ajute. Încă o încercare.

Kaladin deschise ochii. Îi era frig și era ud, dar simțea aprinzându-se în el, caldă, o scânteie de hotărâre. Își încleștă pumnul, zdrobi frunza de venin negru și îi dădu apoi drumul peste buza abisului. Își lăsă în jos mâna cealaltă, în care-o ținuse pe Syl.

Ea se avântă în aer, neliniștită.

— Kaladin?

El se îndepărtă de prăpastie cu pași hotărâți, cu picioarele goale împrôscând apa bălților și călcând cu nepăsare pe lujerii mugurilor de stâncă. Panta pe care-o coborâse era acoperită de plante turtite ca niște lespezi, asemenea unor cărți deschise, cu frunze crețe, dantelate, roșii și verzi unindu-le cele două jumătăți. Viațăspreni – zvâcniri mărunte de lumină verde, mai strălucitori decât Syl, dar la fel de mari ca niște spori – dansau în jurul plantelor, ferindu-se de stropi.

Kaladin înainta cu pași mari, cu apa scurgându-se pe lângă el în pâraiașe minuscule. Odată ajuns în vârf, se întoarse în locul în care se aflau podurile. Era încă pustiu, dacă nu-l puneai la socoteală pe Gaz, care lega o prelată ruptă, așezând-o la locul ei.

Kaladin traversă cea mai mare parte a distanței care-l despărțea de el înainte ca acesta să-l observe. Sergentul vânos se încruntă.

— Prea laș ca să mergi până la capăt, înălțimea Ta? Ei, dacă-ți închipui c-o să-ți dau înapoi...

Se întrerupse cu un icnet sugrumat când tânărul se întinse spre el, înșfăcându-l de gât. Surprins, își înalță brațul, dar Kaladin i-l îndepărtă cu o lovitură și-i săltă picioarele de pe pământ, apoi îl trânti pe solul stâncos, ridicând o trombă de apă. Șocul și durerea îl făcură să-și caște ochii și începu să se zbată sub apăsarea sclavului care-l strângea de gât.

— Lumea tocmai s-a schimbat, Gaz, îi spuse acesta, aplecându-se mai mult, ca să se apropie de el. Am murit acolo, jos, în prăpastie. Acum trebuie să te-nțelegi cu spiritul meu răzbunător.

Zvârcolindu-se, Gaz se uită cu disperare în jur, căutând un ajutor pe care nu-l găsea. Lui Kaladin nu-i venea greu să-l țină la pământ. Podalergarea avea un avantaj: dacă supra-viețuia destul de mult, îți întărea mușchii.

Kaladin își slăbi puțin strânsoarea, îngăduindu-i să soarbă, gâfâind, o gură de aer. Pe urmă se aplecă mai mult către el.

— O s-o luăm de la capăt, tu și cu mine. Uitând tot ce-a fost până acum. Și vreau să-nțelegi ceva de la bun început. Sunt *deja* mort. Nu-mi mai poți face niciun rău. Ai priceput?

Gaz dădu încet din cap și Kaladin îl lăsă să-și mai umple o dată plămâni cu aer rece și umed.

— Podul Patru e al meu, îi zise apoi. Tu ne poți spune ce-avem de făcut, dar șeful de pod sunt eu. Celălalt a murit azi, așa că oricum trebuia să-alegi altul. Ai priceput?

Gaz dădu iarăși din cap.

— Înveți repede, zise Kaladin, lăsându-l să respire în voie.

Se retrase cu un pas, iar Gaz se ridică șovăind, în ochii lui era ură, dar încerca să nu și-o arate. Părea să-l îngrijoreze ceva – și era vorba de ceva mai mult decât amenințările lui Kaladin.

— Vreau să nu-mi mai plătești datoria de sclav, spuse el. Cât câștigă un podar?

— Două Pete străvezii pe zi, răspunse Gaz, aruncându-i o privire încruntată și frecându-și gâtul.

Prin urmare, un sclav primea jumătate din suma asta. O pată de diamant. Un câștig mizerabil, dar lui avea să-i fie necesar.

— O să-ncep să-mi primesc plata, adăugă, dar tu o să păstrezi o pată din cinci.

Gaz tresări și-l studie în lumina slabă, mohorâtă.

— Pentru eforturile tale, îl lămurii Kaladin.

— Care eforturi?

Kaladin făcu un pas spre el.

— Eforturile tale de te feri din calea mea. Ai priceput?

Gaz dădu din cap pentru a treia oară. Kaladin se îndepărtă. Nu-i plăcea să irosească banii pe mită, dar lui Gaz trebuia să i se amintească tot timpul de ce era nevoie să-l ferească de moarte. O pată la fiecare cinci zile nu-nsemna mare lucru – dar pentru un om dispus să riște ieșind în furtună ca să-și apere sferile ar fi putut fi de-ajuns.

Se întoarse în mica baracă a Podului Patru, împingând ușa groasă de lemn. Oamenii erau îngrămădiți înăuntru, exact așa cum îi lăsase. Dar ceva se schimbase. Oare întotdeauna arătașeră atât de jalnic?

Da, întotdeauna. Kaladin era cel care se schimbase, nu ei. Avea o senzație stranie, de desprindere, ca și cum și-ar fi permis să dea uitării – fie și numai în parte – ultimele două luni. Se întinse către trecut, traversând timpul, și îl studie pe omul care fusese. Omul care ar fi continuat să lupte, făcând-o așa cum trebuie.

Nu putea redeveni omul acela – nu-și putea șterge cicatricele –, dar putea să-nvețe de la el, așa cum învăța noul conducător al unui corp de oaste de la generalii victorioși din trecut. Kaladin cel Binecuvântat de Furtună murise, dar Kaladin Podarul era sânge din sângele lui. Un urmaș cu potențial.

Se apropie de prima siluetă ghemuită. Omul nu dormea – cine putea să doarmă în timpul unei mari furtuni? Se trase înapoi când îl văzu îngenunchind alături de el.

— Care ți-e numele? întrebă Kaladin.

Iar Syl se avântă în zbor către fața bărbatului, pe care-o cercetă; acesta nu putea s-o vadă.

Era mai bătrân, cu obraji căzuți, ochi căprui și păr scurt, împetriștat de fire albe. Și barba îi era scurtă și n-avea însemnul sclaviei.

— Numele tău? repetă Kaladin, cu hotărâre.

— Lua-te-ar furtuna, răspunse omul, întorcându-i spatele.

Kaladin șovăi, apoi se aplecă și-i vorbi cu voce scăzută.

— Ascultă, prietene. Fie mi-l spui, fie-o să te tot bat la cap. Dacă refuzi în continuare, o să te târăsc în furtună, unde-o să te-atârni deasupra prăpastiei, spânzurat de-un picior, până când o să-mi răspunzi.

Bărbatul se uită peste umăr. Kaladin dădu încet din cap, susținându-i privirea.

— Teft, veni în cele din urmă răspunsul. Numele meu e Teft.

— N-a fost chiar atât de greu, zise Kaladin, întinzându-i mâna. Eu sunt Kaladin. Șeful tău de pod.

Celălalt ezită, apoi îi luă mâna, încrețindu-și nedumerit fruntea.

El și-l amintea, vag. Era în echipă de ceva timp, de cel puțin câteva săptămâni. Înainte fusese în echipa altui pod. Una dintre pedepsele pentru podarii care încălcau regulile taberei era mutarea la Podul Patru.

— Odihnește-te, îl îndemnă Kaladin, eliberându-i mâna. Mâine o s-avem o zi grea.

— De unde știi? întrebă Teft, scărpinându-și bărbia.

— Suntem podari, răspunse Kaladin, ridicându-se. *Fiecare* zi e grea.

Teft șovăi, apoi schiță un zâmbet firav.

— Kelek știe că ăsta-i adevărul.

Kaladin îl lăasă și merse de-a lungul șirului de siluete îngrămădite. Se opri la fiecare om, îmboldindu-l sau amenin-

țându-l până când își spunea numele. Cu toții se împotrivi-
ra. Ca și cum numele ar fi fost ultimul lucru pe care-l mai po-
sedau și nu trebuia dezvăluit cu ușurință, deși păreau sur-
prinși – și poate chiar încurajați – fiindcă se sinchisea cineva
să-i întrebe.

El se agăță de numele acelea, repetându-le în gând, unul
câte unul, păstrându-le în minte ca pe niște nestemate de ma-
re valoare. Numele lor contau. Poate că avea să moară la ur-
mătoarea podalergare sau poate că avea să fie zdrobit de prea
multă încordare, oferindu-i lui Amaram o ultimă victorie.
Dar, când își găsi un loc și începu să-și facă planuri, simți un
mic grăunte de căldură arzând în el, fără întrerupere.

Era căldura hotărârii luate și a stabilirii unui țel. Era res-
ponsabilitatea.

Când se așază, șoptind numele celorlalți pentru el însuși,
Syl îi coborî pe picior. Părea încurajată. Strălucitoare. Feri-
cită. El nu simțea nimic din toate astea. Era trist, istovit și ud.
Dar se învălui în răspunderea pe care și-o luase, răspunde-
rea pentru oamenii aceia. Se agăță de ea cum se agăță un că-
țărător de ultimul colț de stâncă pe care-și poate încleșta mâ-
na când se clatină, atârnat de suprafața ei verticală.

Avea să găsească un mod în care să-i apere.

— SFÂRȘITUL PĂRȚII ÎNTÂI —

INTERLUDII

ISHIKK • NAN BALAT • SZETH

I-1 • ISHIKK

Cu câte o găleată la fiecare capăt al cobiliței pe care o ducea pe umeri, fluierând încetșor pentru sine și împrșcând cu apă, Ishikk se îndrepta spre locul întâlnirii cu străinii ciudați. Purta sandale lacustre în picioarele cu care mergea prin apă și o pereche de pantaloni bufanți, până la genunchi. Dar n-avea cămașă. Ferească Nu Ralik de-așa ceva! Un bun lacstrăvezean nu-și acoperea niciodată umerii când strălucia soarele. Altminteri s-ar fi putut îmbolnăvi fiindcă nu prima destulă lumină solară.

Fluiera, dar nu fiindcă avea o zi plăcută. De fapt, ziua oferită de Nu Ralik era aproape oribilă. În gălețile lui nu înotau decât cinci pești, dintre care patru erau din cel mai prost și mai obișnuit soi. Fluxurile fuseseră neregulate, ca și cum însuși Lacul Străveziu n-ar fi fost în toane bune. Veneau zile rele; asta era la fel de sigur pe cât de sigure erau soarele și fluxul.

Lacul Străveziu se întindea în toate direcțiile, pe o lățime de sute de mile, cu suprafața lui lucioasă perfect transparentă. În locurile cele mai adânci, de la sclipirile de deasupra și până la fund nu erau niciodată mai mult de șase palme – și, în cele mai multe părți, apa caldă și lenevoasă nu se ridica mai sus de jumătatea pulpei. Era plin cu pești minusculi, cu cremlingi plini de culoare și cu râuspreni cu înfățișare de țipari.

Lacul Străveziu era însăși viața. Cândva, ținutul fusese revendicat de un rege. Poporul lui fusese numit Sela Tales și era un Regat Istoric. Ei bine, îl puteau numi cum le era voia, dar Nu Ralik știa că hotarele statornicite de natură erau mult

mai importante decât ale popoarelor. Mai întâi de toate, Ishikk era lacstrăvezean.

Înainta prin apă cu încredere, deși fundul lacului era uneori înșelător. Apa avea o căldură plăcută și îi clipocea în jurul picioarelor, chiar sub genunchi, iar pașii lui ridicau foarte puțini stropi. Știa să se miște încet, având grijă să nu-și lase greutatea de pe un picior pe altul înainte de a se convinge că nu călca pe o coamă-țepușă sau pe marginea ascuțită a unei pietre.

În fața lui, satul Fu Abra, un pâlc de clădiri cocoțate pe blocuri de piatră aflată în apă, întrerupea perfecțiunea sticloasă. Cu acoperișurile lor boltite, păreau muguri-de-stâncă încolțiți din pământ și, pe o distanță de mai multe mile, erau singurele lucruri care ieșeau din apă.

În jurul lui mergeau și alții, cu mișcări la fel de lente. Puteai s-alergi prin apă, dar aveai rareori motiv pentru așa ceva. Ce putea fi atât de important încât să fii nevoit să umbli împruscând-o zgomotos?

La gândul ăsta, Ishikk clătină din cap. Numai străinii erau atât de grăbiți. Îl salută cu un gest al capului pe Thaspic, un bărbat negricios care trecu pe lângă el trăgând o plută mică. Pe ea erau mai multe grămezi de haine; probabil le ducea la spălat.

— Salutare, Ishikk, spuse bărbatul uscățiv. Cum merge pescuitul?

— Groaznic, strigă el. Azi, Vun Makak m-a năpăstuit. Ție cum îți merge?

— Am pierdut o cămașă în timp ce-o spălam, răspunse Thaspic, pe un ton vioi.

— A, ăsta-i mersul lucrurilor. Străinii mei sunt aici?

— Sigur că da. Acasă la Maib.

— Să dea Vun Makak să n-o aducă în sapă de lemn, spuse el, continuându-și drumul. Sau să nu se molipsească de grijile lor neîntrerupte.

— Cu asta au blagoslovit-o soarele și fluxurile! spuse chiotind Thaspic și-și văzu de drum.

Casa lui Maib era aproape de centrul satului. Ishikk nu știa sigur de ce anume voia ea să trăiască într-o clădire. În cele mai multe nopți, el unul dormea foarte bine pe propria plută. În Lacul Străveziu nu era frig decât în timpul marilor furtuni, dar puteai să te descurci de minune și atunci: Nu Ralik ofe-ri-se o cale.

Când venea furtuna, Lacul Străveziu se scurgea în gropi și în găuri, așa că nu trebuia decât să-ți înțepenești pluta în golul dintre două creste de stâncă și să te ghemuiești lângă ea, folosind-o ca să ții piept furiei furtunii. Acolo vijeliile nu erau atât de rele ca-n est, unde luau bolovanii pe sus și dărâmau casele. O, da, auzise povești despre un asemenea soi de viață. Nu Ralik nu îngăduise s-ajungă vreodată într-un loc atât de îngrozitor.

În plus, probabil că acolo era frig. Lui Ishikk îi era milă de cei nevoiți să viețuiască în frig. De ce nu veneau pur și simplu la Lacul Străveziu?

„Să dea Nu Ralik să nu vină”, se gândi, îndreptându-se spre casa lui Maib. Dacă ar fi știut ce loc plăcut era Lacul Străveziu, cu siguranță că toată lumea și-a fi dorit să trăiască acolo și n-ai mai fi avut pe unde să mergi fără să te împiedici de vreun străin!

Întră în casă, scoțându-și pulpele din apă. Podeaua era destul de joasă ca s-o acopere totuși vreo câteva degete de apă; lacstrăvezenilor le plăcea așa. Era natural, deși, la reflux, unele clădiri secau.

În jurul degetelor de la picioare i se zbenguiau pești mărunți. Din soiuri cât se putea de obișnuite, fără nicio valoare. Maib era înăuntru, pregătind o oală cu supă de pește, și dădu din cap către el. Era o femeie robustă și îl urmărea pe Ishikk de ani, sperând să-l momească și să-l facă să se-nsoare cu ea fiindcă era o bucătăreasă atât de pricepută. Și poate că într-o bună zi avea să se lase prins.

Străinii erau așezați într-un colț, la o masă pe care numai ei ar fi putut s-o aleagă – cea care stătea puțin mai sus decât altele, având suporturi pentru picioare, astfel încât nu-și udau tălpile. „Nu Ralik, ce proști!” cugetă el amuzat. „Stau înăuntru, ascunzându-se de soare, poartă cămăși care-i feresc de căldura lui și își țin picioarele afară din apă. Nu e de mirare că au gânduri atât de ciudate!”

Își lăsa gălețile jos, dând din cap către Maib. Femeia își întoarse privirea spre el.

— Ți-a mers bine la pescuit?

— Groaznic.

— Ei, atunci supa e gratis azi. Ca să-ndulcească blestemul lui Vun Makak.

— Mulțumesc tare mult, spuse el și luă castronul aburind pe care i-l oferea.

Maib zâmbi. Acum îi era dator. După un număr suficient de castroane, avea să fie obligat s-o ia de nevastă.

— În găleată e un kolgril pentru tine, o anunță el. L-am prins ceva mai devreme, în dimineața asta.

Expresia feței ei grăsună deveni nesigură. Un kolgril era un pește *foarte* norocos. După ce-l mâncai, te lecuia de durerile de încheieturi pentru o lună întregă și uneori îți îngăduia să-ți dai seama, citind în forma norilor, când urmau să te viziteze prietenii. Maib ajunsese brusc să-i îndrăgească din cauza unei dureri de degete cu care-o blagoslovese Nu Ralik. Dintr-un kolgril puteai prepara supă vreme de două săptămâni, iar asta o făcea *pe ea* să-i fie datoare *lui*.

— Vun Makak să te vadă, bombăni, iritată, ducându-se să verifice. Asta e în ordine. Cum o să te prind eu vreodată, măi omule?

— Sunt pescar, Maib, răspunse el sorbind din supă, căci forma castronului îți îngăduia s-o faci cu ușurință. E greu să prinzi un pescar. Știi asta.

Chicoti în sinea lui, îndreptându-se către străinii lui în vreme ce femeia înhață kolgrilul.

Erau trei. Doi erau makabaki cu pielea întunecată, deși păreau cei mai ciudați pe care-i văzuse în toată viața lui. Unul avea brațe și picioare groase, când toți semenii lui erau mici de statură și cu oase fine, iar capul îi chelise cu desăvârșire. Al doilea era mai înalt, cu părul scurt și negru, cu mușchi firavi și cu umeri lați. Pornind de la personalitățile lor, Ishikk îi botează, în gând, Țâfnosu și Grosolanu.

Al treilea bărbat avea pielea de un cafeniu-deschis, ca un alethi, însă nici el nu părea să arate cum ar fi trebuit. Ochii n-aveau forma corectă, iar accentul *nu* era cu siguranță al unui alethi. Vorbea limba selay mai prost decât ceilalți doi și, de obicei, prefera să tacă, însă părea să mediteze. Ishikk îl botează Gânditoru.

„Mă-ntreb cum s-o fi ales cu cicatricea aia de pe pielea capului”, se gândi Ishikk. Viața înafara Lacului Străveziu era foarte periculoasă. O mulțime de războaie, mai ales la est.

— Ai întârziat, călătorule, spuse Grosolanu, bărbatul înalt și solid.

Avea statura și aerul unui soldat, deși niciunul dintre cei trei nu purta vreo armă.

Ishikk se încruntă, așezându-se și scoțându-și fără tragere de inimă picioarele din apă.

— Nu astăzi trebuia să ne-ntâlnim?

— Ziua e corectă, prietene. Dar trebuia să ne-ntâlnim la amiază. Pricepi? zise Țâfnosu.

El era cel care vorbea cel mai mult.

— N-a trecut mult de-atunci, răspuse Ishikk.

Să fim serioși! Cine se sinchisea de *oră*? Străinii ăștia! Întotdeauna atât de ocupați.

Țâfnosu clătină din cap în vreme de Maib le aducea supa. Casa ei era singurul loc din sat care aducea cât de cât cu un han. Lui Ishikk îi lăsa un șervet de pânză moale și un pahar mare cu vin dulce, încercând să-și plătească datoria pentru pește cât mai repede cu putință.

— Foarte bine, spuse Țâfnosu. S-auzim ce-ai să ne spui, prietene.

— Luna asta am fost în Fu Ralis, Fu Namir, Fu Albast și în Fu Moorin, răspuse Ishikk, sorbind din supă. Nimeni nu l-a văzut pe omul pe care-l căutați.

— Ai pus întrebările potrivite? zise Grosolanu. Ești sigur?

— Bineînțeles că sunt sigur. Fac deja asta de o mie de ani.

— De cinci luni, îl corectă Grosolanu. Fără niciun rezultat. Ishikk ridică din umeri.

— Vreți să inventez povești? Lui Vun Makak i-ar plăcea asta.

— Nu, fără născociri, prietene, spuse Țâfnosu. Nu vrem decât adevărul.

— Juri pe Un Ralik, zeul ăla al vostru?

— Sst! zise Ishikk. Nu-i rosti numele. Sunteți idioți?

Țâfnosu se încruntă.

— Dar e zeul vostru. Nu-i așa? Numele lui e sacru? Nu trebuie pronunțat?

Străinii erau atât de proști. Firește că Nu Ralik era zeul lor, dar trebuia să *pretinzi* întotdeauna că nu este. Vu Makak – răuvoitorul său frate mai tânăr – trebuia păcălit, făcut să creadă că el era cel venerat, altminteri devenea invidios. Despre astfel de lucruri era sigur să vorbești numai într-o groță sacră.

— Jur pe Vu Makak, spuse el, apăsând cuvintele. Să vegheze asupra mea și să mă blesteme după bunul plac. Am căutat cu sânguință. N-a fost văzut niciun străin ca acela pe care l-ați pomenit – cu păr alb, bun de gură, cu fața ca o săgeată.

— Uneori își vopsește părul, zise Țâfnosu. Și se deghizează.

— Am pus întrebări folosind toate numele pe care mi le-ați dat. Nu l-a văzut nimeni. Ei, poate reușesc să vă găsec un *pește* care să-i dea de urmă. Ishikk își frecă bărbia țepoasă. Pun prinsoare că un cort bondoc ar fi în stare, însă s-ar putea să-mi ia ceva timp până fac rost de unul.

Cei trei se uitară la el.

— Știi, s-ar putea să fie ceva cu peștii ăștia, spuse Grosolanu.

— Superstiții, răspunse Țâfnosu. Tu umbli întotdeauna după superstiții Vao.

Vao nu era un nume real; Ishikk nu se îndoia că foloseau nume false. De aceea le prefera pe cele alese de el. Dacă ei îi dădeau lui nume false, tot nume false primeau înapoi.

— Și tu, Temoo? se răsti Grosolanu. Nu putem înainta ținându-ne predici...

— Domnilor, spuse Gânditoru.

Dădu din cap către Ishikk, care continua să-și soarbă supa. Apoi începură toți trei să vorbească într-o altă limbă, continuându-și discuția.

El îi asculta numai pe jumătate, încercând să-și dea seama ce limbă era. Nu se pricepuse niciodată la alte soiuri de limbi. De ce-ar fi avut nevoie de ele? Nu-l ajutau nici să prindă pește, nici să-l vândă.

Îl căutase într-adevăr pe omul lor. Umblase mult, ajunsese într-o mulțime de locuri din Lacul Străveziu. Era unul dintre motivele pentru care nu-și dorea să pună Maib mâna pe el. Ar fi trebuit să se stabilească într-un loc și, pentru prinderea peștilor, n-ar fi fost bine. Cel puțin pentru prinderea celor mari.

Nu se ostenise să-i întrebe de ce-l căutau pe acel Hoid, oricine ar fi fost. Străinii căutau întotdeauna ceea ce nu puteau avea. Se destinse și-și lăsă degetele picioarelor să atârne în apă. Senzația era plăcută. În cele din urmă, cei trei își încheiară discuția, îi dădură alte instrucțiuni, îi întinseră o pungă cu sfere și intrară cu picioarele în apa lacului.

Ca mai toți străinii, purtau cizme groase, care le ajungeau până la genunchi. Se îndreptară spre ieșire, împroșcând cu

apă în toate părțile. Ishikk îi urmă, fluturându-și mâna către Maib și luându-și gălețile. Avea să se întoarcă mai târziu, pentru masa de seară.

„Poate-ar trebui s-o las să pună mâna pe mine”, se gândi, ieșind la lumina soarelui și oftând ușurat. „Nu Ralik știe că-mbătrânesc. Ar putea fi plăcut s-o las mai moale.”

Străinii lui mergeau prin Lacul Străveziu înălțând trâmbe de stropi. Țâfnosul era ultimul. Părea foarte nemulțumit.

— Unde ești, Roamer? Ce căutare prostească!

Apoi adăugă pe limba lui:

— *Alananta katnaloo kayana.*

Lipăi pe urmele însoțitorilor lor.

— Ei, „prostească” e bine spus, zise chicotind Ishikk și plecă în altă direcție, să-și cerceteze capcanele.

I-2 • NAN BALAT

Lui Nan Balat îi plăcea să ucidă tot soiul de creaturi.

Nu oameni. Niciodată oameni. Doar animale, pe acelea putea să le omoare. Mai ales pe cele mici. Nu știa sigur de ce îl făcea asta să se simtă mai bine; pur și simplu așa se întâmpla.

Stătea pe veranda vilei sale, smulgând, unul câte unul, picioarele unui crab mic. Fiecare sfâșiere îi dădea satisfacție – trăgea mai întâi ușor, iar animalul se crispa. Pe urmă trăgea mai tare, și creatura începea să se zvârcolească. Ligamentul rezista, apoi începea să se sfâșie, urmat de un trosnet scurt. Crabul continua să se *zbată*, iar Nan Balat ridica în aer piciorul, strângând creatura între degetele celeilalte mâini.

Oftă, mulțumit. Smulgerea unui picior îl alina, îi alunga durerile din trup. Îl aruncă peste umăr și trecu la următorul.

Nu-i plăcea să vorbească despre obiceiul lui. Nici măcar cu Eylita. Era, pur și simplu, un lucru pe care-l făcea. Trebuia să-ți păstrezi cumva mintea întregă.

Termină cu picioarele, apoi se ridică, sprijinindu-se în baston, și cuprinse cu privirea grădinile Davar, alcătuite din pereți de stâncă acoperiți cu tot soiul de plante agățătoare. Erau frumoase, cu toate că Shallan fusese singura care le apreciasse cu adevărat. În acea regiune din Jah Keved – aflată la vest și la sud de Alethkar, pe un teren mai înalt, întrerupt de munți precum Piscurile Mâncătorului de Coarne – astfel de plante se găseau din abundență. Creșteau pe orice, acopereau vilele, se întindeau peste trepte, în sălbăticie, atârnav de copaci, creșteau peste întinderile stâncoase, tot atât de omniprezente cum era iarba în alte părți ale Rosharului.

Balat se apropie de marginea verandei. Câțiva cântecăreți începură să se audă în depărtare, zgâriindu-și carapacele stri-

ate. Fiecare cânta în alt ritm și după alte note, deși înșiruirile de sunete nu puteau fi cu adevărat numite melodii. Melodiile erau creații omenеști, n-aveau nimic de-a face cu animalele. Dar fiecare în parte *era* un cântec, și uneori păreau să-și răspundă unul altuia.

Balat coborî treptele una câte una, cu lujerii agățători tremurând și retrăgându-se înainte de-a fi atinși de tălpile lui. De la plecarea lui Shallan trecuseră aproape șase luni. În dimineața aceea, primiseră de la ea, prin distrestie, un mesaj care-i anunța că izbutise să ducă la îndeplinire prima parte a planului, devenind pupila lui Jasnah Kholin. Și astfel, sora lui mai mică – ea, care până atunci nu mai plecase niciodată de pe domeniul lor – se pregătea s-o jefuiască pe cea mai importantă femeie din lume.

Coborârea treptelor era, pentru el, o treabă foarte grea. „Am doar douăzeci și trei de ani și deja sunt olog”, își zise, încă mai simțea o durere neîntreruptă, ascunsă. Ruptura se dovedise urâtă și chirurgul fusese cât pe-acți să-i taie tot piciorul. Probabil c-ar fi trebuit să fie recunoscător că până la urmă nu fusese nevoie de așa ceva, deși avea să meargă toată viața cu un baston.

Scrak se juca pe pajiștea veșnic verde, un loc unde creștea iarbă semănată anume, din care erau smulse plantele agățătoare. Toporcopoiul era o femelă mare, care se rostogolea, rozând ceva, cu antenele date pe spate și lipite de țeastă.

— Scrak, spuse el, șchiopătând către animal, ce-ai acolo, fetișo?

Toporcopoiul își privi stăpânul, cu antenele înclinate în față. Apoi, cu două voci suprapuse, scoase niște sunete ca de trâmbiță care stârniră mai multe ecouri, reluându-și joaca.

„Jivină blestemată, niciodată nu-mi dă ascultare cum s-ar cuveni”, își zise plin de afecțiune Balat. Creștea toporcopoi de când era foarte tânăr și descoperise – ca mulți alții înaintea lui – că erau cu atât mai nesupuși cu cât erau mai inteligenți. Ei, Scrak era credincioasă, dar nu te lua în seamă când era vorba de lucruri mărunte. Ca un copil mic care încearcă să-și dovedească independența.

Când ajunse mai aproape, văzu că Scrak izbutise să prindă un cântecăreț. Creatura cât un pumn avea forma unui disc țuguat, cu patru brațe care se întindeau de pe margini și

zgâriau ritmic partea de deasupra. De regulă, se prindea de un perete stâncos cu ajutorul celor patru picioare bondoace aflate dedesubt, dar Scrak îi rosese unul dintre ele. O lăsase și fără două brațe și reușise să-i crape carapacea. Balat fu cât pe-acți să i-o ia ca să-i smulgă el celelalte două brațe, dar se gândi că era mai bine să-și lase animalul să se distreze.

Scrak lăsă cântecărețul jos și ridică privirea către Balat, cu antenele înălțându-i-se întrebător. Era lucioasă și zveltă, cu șase picioare întinzându-i-se în față când se așeza pe coapsele din spate. Toporcopoi n-aveau nici carapace, nici piele; trupul le era în schimb acoperit cu un soi de amestec al celor două, neted la atingere și mai flexibil decât o carapace, dar mai tare decât pielea și alcătuit din porțiuni întrepătrunse. Pe fața ascuțită a animalului se citea ceva care părea curiozitate, privindu-l pe Balat cu ochi negri și profunzi.

Trâmbiță încetișor.

Balat zâmbi, se aplecă și o scarpină în spatele găurilor în care avea urechile. Ea se sprijini de el – aveau probabil cam aceeași greutate. Toporcopoi mai mari îi ajungeau unui om până la talie, însă Scrak era dintr-o rasă mai mică și mai iute.

Cântecărețul tremură și ea se năpusti asupra lui cu înverșunare, zdrobindu-i carapacea cu fălcile puternice.

— Sunt eu oare un laș, Scrak? întrebă bărbatul, așezându-se pe o bancă.

Își rezemă bastonul alături și înșfacă un crab mic ascuns lângă bancă, a cărui carapace își schimbase culoarea, devenind albă ca să se confunde cu piatra.

Ridică animalul care se zbătea. Iarba verde fusese crescută astfel încât să fie mai puțin sfielnică, și ieși din borte la numai câteva clipe după trecerea lui. Plantele exotice înfloriră, ieșind din carapace sau din găurile lor din pământ și, în scurt timp, în jurul lui fluturau în vânt petice roșii, portocalii și albastre. Porțiunea din jurul toporcopoiului rămase golașă, firește. Scrak se distra mult prea bine cu prada ei și făcea până și plantele de cultură să se ascundă în găurile lor.

— Eu n-aș fi putut pleca pe urmele lui Jasnah, continuă Balat, începând să smulgă picioarele crabului. Doar o femeie ar putea ajunge destul de aproape de ea ca să-i fure Animmodul. Am ajuns împreună la concluzia asta. În plus, cineva trebuia să rămână aici, să se ocupe de nevoile casei.

Scuzele erau găunoase. Se *simțea* laș. Mai smulse câteva picioare, ceea ce nu-i oferi nicio satisfacție. Crabul era prea mic și se desprindeau prea ușor.

— Probabil că planul ei n-o să meargă niciodată, adăugă el, smulgând ultimul picior.

Era straniu să te uiți la o asemenea creatură când îi lipseau picioarele. Crabul era încă viu. Dar de unde puteai să-ți dai seama? Dacă nu-și mișca picioarele, părea tot atât de mort ca o piatră.

„Brațele ni le fluturăm ca să părem în viață. Pentru asta sunt bune”, medită el.

Își strecură degetele între cele două jumătăți ale carapacei crabului și începu să le despartă. Cel puțin acum simțea o plăcută senzație de rezistență.

Erau o familie destrămată. Anii în care suportaseră firea brutală a tatălui lor îl aruncaseră pe Asha Jushu în brațele viciului și pe Tet Wikim într-ale disperării. Numai Balat scăpase nevătămat. El și Shallan. Ea fusese lăsată în pace, niciodată nu se atinsese de ea. Balat o urâse uneori pentru asta, dar cum ai fi putut urî cu adevărat pe cineva ca ea? Sfioasă, tăcută, delicată.

„N-ar fi trebuit s-o las niciodată să plece”, se gândi. Trebuie să fi existat și altă cale. N-avea să reușească niciodată de una singură. Probabil era îngrozită.

Balat aruncă bucățile de crab peste umăr. „Măcar dac-ar mai fi trăit Helaran.” Fratele lor mai mare – pe atunci cunoscut ca Nan Helaran, fiindcă fusese primul fiu – îl înfruntase pe tatăl lor de mai multe ori, cu mult curaj. Ei, dar acum era mort, așa cum era și tatăl lor. Lăsaseră în urmă o familie de schilozi.

— Balat! strigă o voce.

Pe verandă își făcu apariția Wikim. Bărbatul mai tânăr părea să fi trecut peste ultima lui criză de melancolie.

— Ce e? întrebă Băiat, ridicându-se.

Wikim coborî cu iuteală treptele și se grăbi spre el, cu plantele agățătoare – și apoi cu iarba – retrăgându-se din fața lui.

— Avem o problemă.

— Cât de mare?

— Aș zice că destul de mare. Vino.

I-3 • SPLENDOAREA IGNORANȚEI

Szeth-fiu-fiu-Vallano, fără'adevăr din Shinovar, stătea pe podeaua de lemn a tavernei, cu berea de lavis îmbibându-i-se încet în pantalonii cafenii. Soioasă, ponosită și rărită, îmbrăcămintea lui era cu mult diferită de cea albă, simplă – dar elegantă – pe care-o purtase cu mai bine de cinci ani în urmă, înainte de asasinarea regelui Alethkarului.

Cu capul plecat și cu mâinile în poală, nu purta nicio armă. Nu-și mai chemase Cristalsabia de ani buni și i se părea că tot atât timp trecuse și de când făcuse ultima baie. Nu se plângea. Dacă arăta ca un amărât, atunci lumea îl trata ca pe-un amărât. Nu-i cerea nimeni să omoare oameni.

— O să faci tot ce-i spui? întrebă unul dintre minerii așezați la masă.

Purta haine nu cu mult mai bune decât ale lui Szeth și era atât de murdar și de plin de praf, încât îi era greu să deosebești pielea murdară de pânza soioasă. Erau patru de felul lui, cu căni de ceramică în mâini. Încăperea mirosea a noroi și a sudoare. Tavanul era scund, iar ferestrele – aflate cu toatele numai pe partea ferită de vânt – simple deschizături înguste. Ca să nu se desprindă, scândurile mesei erau legate cu mai multe curele de piele, iar lemnul crăpase pe mijloc.

Took – actualul stăpân al lui Szeth – își lăsă cana jos, pe porțiunea înclinată a mesei. Aceasta se încovoie sub greutatea brațului său.

— Da, bineînțeles. Hei, kurp, uită-te la mine.

Szeth își ridică privirea. În dialectul bav local, „kurp” însemna copil. El se obișnuise să i se spună astfel, sau în alte moduri asemănătoare, în bătaie de joc. Deși era în al treizeci și cincilea an al vieții – și în al șaptelea de când fusese numit fără'adevăr – avea trăsăturile poporului său: ochi mari, rotunzi,

statură mărunță și un început de chelie, drept pentru care esticii susțineau că avea înfățișarea unui copil.

— Ridică-te, spuse Took.

El se ridică.

— Țopăie.

El se supuse.

— Toarnă-ți berea lui Ton în cap.

Szeth întinse mâna spre cană.

— Hei! strigă Ton, trăgând cana. Nici gând! Io încă n-am terminat-o!

— Dacă ai fi terminat-o, n-ar mai putea să și-o toarne drept în cap, nu? zise Took.

— Pune-l să facă altceva, Took, protestă Ton.

— Bine, zise Took, apoi își scoase cuțitul din cizmă și i-l întinse lui Szeth. Kurp, fă-ți o tăietură în braț.

— Took... interveni un bărbat arogant pe nume Amark. Nu-i drept să-i ceri așa ceva, știi asta.

Dar Took nu-și luă vorba înapoi, așa că Szeth îi dădu ascultare, luă cuțitul și își tăie carnea brațului. Sângele se prelinse în jurul lamei murdare.

— Taie-ți gâtul, îi ceru Took.

— Ei, Took, zise Amark, ridicându-se. N-o să...

— Ei, taci, îl întrerupse Took.

Acum îi priveau mai multe grupuri de bărbați, de la alte mese.

— O să vedeți. Kurp, taie-ți gâtul.

— Nu-mi este îngăduit să-mi iau singur viața, răspunse încet Szeth, în limba bav. Fiind făr'adevăr, prin natura suferințelor care-mi sunt impuse, îmi e interzis să simt gustul morții aduse de propria mână.

Amark se așează din nou, părând să se simtă rușinat.

— Mamă a Prafului, blestemă Ton, întotdeauna vorbește așa?

— Cum? întrebă Took, sorbind din cana lui cu lăcomie.

— Cuvinte frumoase, atât de blânde și de potrivite. Ca un ochi-luminoși.

— Da, răspunse Took. E ca un sclav, dar mai bun, pen' că-i un shin. Nu fuge, nu răspunde obraznic și alte chestii d-astea. Și nici nu trebuie să-l plătești. E ca un parsh, da' mai deștept. Aș zice că valorează, pe bună dreptate, multe sfere, zise privind-i pe ceilalți bărbați, îl poți lua cu tine când mergi la lu-

cru în mină și poți primi și banii lui. O să faci tot ce nu vrei să faci tu. Curăță latrina, văruiește casa. Tot felul de treburi utile.

— Păi și-atunci tu cum ai dat de el? Întrebă unul dintre ceilalți bărbați, scărpinându-și bărbia.

Took era zilier, umbla din oraș în oraș. Pe Szeth îl arăta peste tot, era unul dintre modurile în care-și făcea repede prieteni.

— Ei, asta-i o poveste în toată legea, răspunse Took. Știți, călătoream o dată prin munții din sud și-am auzit un zgomot straniu, un soi de urlet. Nu urletul vântului, știți, și...

Povestea era o născocire, de la un capăt la altul; stăpânul de mai înainte al lui Szeth – un țăran dintr-un sat din preajmă – i-l vânduse lui Took pentru un sac cu semințe. Iar țăranul îl luase de la un negustor ambulant, care-l avea de la un cizmar, care-l câștigase la un joc ilegal de noroc. Iar înaintea lui mai fuseseră vreo zece.

La început, acei ochi-întunecați de rând se bucurau să-l aibă. Pentru cei mai mulți, sclavii erau mult prea scumpi, iar parshii valorau încă și mai mult. Așa că era ceva nemaipomenit să-i poată da porunci cuiva ca Szeth. Le curăța podelele, tăia lemne, îi ajuta la muncile câmpului și căra poveri. Unii îl tratau bine, alții nu.

Dar scăpau întotdeauna de el.

Poate că izbuteau cumva să intuiască adevărul. Își dădeau seama că era în stare de mult mai multe decât utezau ei să-i ceară. Să ai un sclav era una. Dar un sclav care vorbea ca un ochi-luminoși și știa mai multe decât tine? Îi făcea să nu se simtă în largul lor.

Szeth se străduia să-și joace rolul, să se poarte cu cât mai puțin rafinament. Îi venea foarte greu. Poate că-i era imposibil. Ce-ar fi spus toți oamenii ăia dac-ar fi știut că sclavul care le golea oalele de noapte era Cristalpurător și Undeunitor? Un Vânt alergător, aidoma Radianților din vechime? Când își chema Sabia, verdele întunecat al ochilor săi căpăta o nuanță luminoasă, aproape strălucitoare, ca a smaraldului, un efect unic, pe care nu-l putea produce decât arma lui.

Era mai bine să nu descopere asta niciodată. Szeth îi slăvea pe zei fiindcă se irosea astfel; fiecare zi în care era pus să curețe sau să sape în loc să ucidă reprezenta o victorie. Seara aceea de-acum cinci ani continua să-l bântuie. I se mai ordonase

și înainte să omoare – dar întotdeauna în taină, în liniște. Niciodată nu mai primise înapoi instrucțiuni atât de cumplite.

„Ucide, distruge, croiește-ți drum către rege. Ai grijă să fii văzut când o faci. Lasă martori. Răniți, dar în viață...”

— ... și atunci a jurat să-mi fie slugă câte zile oi avea io, încheie Took. De-atunci a fost tot timpul alături de mine.

Ascultătorii se întoarseră spre Szeth.

— E adevărat, întări el, așa cum i se poruncise dinainte. Până la ultimul cuvânt.

Took zâmbi. Szeth nu-l făcea să se simtă stânjenit; părea să creadă că supunerea lui era firească. Ca urmare, poate că avea să-i fie stăpân mai multă vreme decât alții.

— Ei, spuse Took, tre' să plecăm. Mâine o să ne-ncepem ziua devreme. Avem alte locuri de văzut, alte drumuri necunoscute pe care să-ndrăznim s-o apucăm...

Îi plăcea să se creadă un călător experimentat, deși, din câte-și dăduse Szeth seama, se învârtea pur și simplu într-un cerc larg. În acea parte a Țării Bav erau multe mine mici – și, prin urmare, multe sate mici. Probabil că mai ajunsese în același sat cu ani în urmă, dar minele foloseau mulți muncitori ocazionali. Era foarte puțin probabil să-l fi ținut cineva minte, dacă nu cumva îi remarcase poveștile din cale-afară de înflorite.

Dar, înflorite sau nu, ceilalți mineri păreau dornici să audă mai multe, îl rugară să continue, oferindu-i de băut, și el acceptă cu modestie.

Szeth stătea tăcut, cu picioarele încrucișate, cu mâinile în poală, cu sângele șiroindu-i din braț. Oare parshendii știuseră în ce situație îl puneau aruncându-i Piatra Jurământului în acea noapte, când fugiseră din Kholinar? Szeth fusese obligat să o recupereze, apoi rămăsese pe marginea drumului, întrebându-se dacă avea să fie descoperit și executat – *sperând* să fie descoperit și executat – până când un negustor în trecere fusese destul de interesat ca să-i pună întrebări. Până atunci, Szeth așteptase acolo purtând doar o fâșie de pânză care-i acoperea bărbăția. Onoarea îl silise să-și scoată hainele albe, căci purtându-le ar fi fost recunoscut cu mai multă ușurință. Trebuia să rămână în viață, ca să poată suferi.

După o scurtă explicație din care omisese amănunțele ce-l învinovăteau, se pomenise călătorind în spatele căruței negus-

torului. Acesta – un bărbat pe nume Avado – fusese destul de inteligent ca să-și dea seama că, în urma morții regelui, era posibil ca străinii să nu fie prea bine tratați. Plecase spre Jah Keved, fără să știe că îl adăpostise, făcându-și-l servitor, chiar pe ucigașul lui Gavilar.

Alethii nu-l căutaseră, își imaginaseră că el, infamul „asasin în alb”, plecase împreună cu parshendii. Se așteptau probabil să dea de el prin Câmpiile Sfărâmate.

În cele din urmă, minerii se saturară de poveștile lui Took, care deveneau tot mai neclare, își luară rămas-bun, fără să se sinchisească de aluziile clare prin care sugera că încă o cană cu bere l-ar fi îndemnat să spună cea mai frumoasă istorisire a sa: cea despre vremurile în care-o văzuse pe însăși Veghe-toarea Noptii și furase o sferă care strălucea, neagră, în întuneric. Povestea asta îl tulbura mereu pe Szeth, fiindcă-i amintea de strania sferă neagră pe care i-o dăduse Gavilar. O ascunsese cu mare grijă în Jah Keved. Nu știa ce era, dar nu voia să riște să-i fie luată de vreun stăpân.

Când nimeni nu-i mai dădu de băut, Took se ridică de pe scaunul său fără tragere de inimă, împleticindu-se, îi făcu semn lui Szeth să-l urmeze și ieși din tavernă. Afară, strada era confundată în întuneric. Așezarea aceea, Calea Fierului, avea o piață a orașului în adevăratul sens al cuvântului, mai multe sute de locuințe și trei taverne. În Țara Bav – acea mică întindere de pământ pe care cel mai adesea toată lumea o trecea cu vederea și care se afla chiar în partea de nord a munților de lângă Silnasen – așa ceva era aproape o metropolă. Practic, regiunea făcea parte din Jah Keved, dar până și înalțul ei prinț se ținea cât mai departe de ea.

Szeth își urmă stăpânul pe străzile care duceau spre cartierul săracilor. Took era prea zgârcit ca să plătească pentru o cameră dintr-o zonă frumoasă sau măcar decentă a orașului. Szeth se uită peste umăr, dorindu-și ca A Doua Soră – cunoscută de acei oameni din est drept Nomon – să fi răsărit, ca să fie mai multă lumină.

Beat, Took se împletici și se prăbuși. Szeth oftă. N-ar fi fost prima noapte în care-și căra stăpânul acasă, în pat. Îngenuncha să-l ridice.

Și îngheță. Sub trupul bărbatului căzut, un lichid cald se aduna într-o băltoacă. Abia apoi văzu că avea un cuțit înfipt în gât.

Se încordă brusc atunci când de pe o alee ieși un grup de tâlhari. Unul înălță o mână și lumina stelelor se reflectă în lama cuțitului pe care se pregătea să-l arunce în Szeth. El se încordă. În punga lui Took erau sfere impregnate din care să tragă Lumină.

— Așteaptă, șuieră unul dintre tâlhari.

Cel care avea cuțitul se opri. Un alt bărbat se apropie și se uită cercetător la Szeth.

— E un shin. Țsta n-ar face rău nici unui cremling. Alții traseră leșul pe alee. Celălalt ridică din nou cuțitul.

— Dar ar putea să țipe.

— Atunci de ce n-a țipat? Ascultă ce-ți spun, ăștia nu-s în stare să facă rău. Aproape la fel ca parshii. Îl putem vinde.

— Probabil, zise al doilea bărbat. Uitați-vă la el. E îngrozit.

— Vino-ncoa, spuse primul tâlhar, făcându-i semn lui Szeth să se apropie.

El se supuse și intră pe aleea care se lumină brusc când ceilalți hoți deschiseră punga lui Took.

— Pe Kelek! exclamă unul. Aproape că n-a meritat oste-neala. O mână de stropi, două pete și nici măcar un singur broam.

— Ascultați ce vă spun io, zise primul bărbat, îl putem vinde ca sclav. Oamenilor le plac servitorii shin.

— Nu-i decât un copil.

— Nu. Așa arată toți. Hei, ce-ai acolo?

Tâlharul smulse din mâna celui care număra sferile o bucată de rocă scânteietoare, la fel de mare ca acestea. N-avea absolut nimic ieșit din comun, era o simplă piatră, cu câteva cristale de cuarț în ea și cu o vână de fier ruginit într-o parte.

— Ce-i asta?

— N-are nicio valoare, spuse altul.

— Sunt obligat să-ți dau de știre, zise încet Szeth, că ții în mână Piatra Jurământului meu. Atâta timp cât se află în posesia ta, îmi ești stăpân.

— Ce-i aia? întrebă unul dintre ceilalți tâlhari, ridicându-se în picioare.

Primul își strânse pumnul în jurul pietrei, aruncându-le celorlalți priviri bănuitoare. Pe urmă se uită din nou la Szeth.

— Stăpânul tău? Ce-nseamnă asta? Spune-mi limpede!

— Trebuie să mă supun voinței tale, îl lămuri Szeth. În toate privințele, deși n-o să te-ascult dac-o să-mi poruncești să-mi iau viața.

I se putea porunci și să renunțe la Sabie, dar deocamdată nu era nevoie să pomenească și de asta.

— O să mi te supui? întrebă tâlharul. Adică o să faci tot ce zic io?

— Da.

— Orice zic io?

Szeth închise ochii.

— Da.

— Ei, uite ceva interesant, spuse gânditor tâlharul. Ceva într-adevăr interesant.

PARTEA A DOUA

FURTUNILE ADUCĂTOARE DE LUMINĂ

DALINAR • KALADIN • ADOLIN

12 • UNITATE

„Bătrâne prieten, sper că această misivă te găsește bine, sănătos. Totuși, de vreme ce acum ești, în esență, nemuritor, presupun că această stare de bine a ta e de la sine înțeleasă.”

— Ziua de azi – anunță Regele Elhokar, călărind sub cerul strălucitor – e foarte potrivită ca să măcelărești un zeu. Nu credeți?

— Fără nicio îndoială, Maiestate, răspunse imediat Sadeas, cu voce mieroasă și surâzând cu subînțeles. S-ar putea spune, de regulă, că zeii s-ar cuveni să se teamă de nobilii alethi. Sau măcar de cei mai mulți dintre noi.

Adolin strânse mai tare hățurile; se simțea gata să izbucnească ori de câte ori vorbea înaltul Prinț Sadeas.

— Chiar trebuie călărim aici, în față? șopti Renarin.

— Vreau s-ascult, răspunse Adolin cu voce scăzută.

El și fratele său erau aproape în fruntea coloanei, la mică distanță de rege și de înalții lui Prinți, în spatele lor se întindea o procesiune măreață: o mie de soldați în albastrul Casei Kholin, zeci de servitori și chiar și femei în palanchine, ca s-aștearnă pe hârtie descrieri ale vânătorii. Adolin le aruncă o privire când se întinse după plosca lui cu apă.

Își purta Cristalarmura, așa că trebuia s-o ia cu mare grijă, ca să n-o strivească. Ori de câte ori erai în Armură, mușchii îți dădeau ascultare cu mai multă rapiditate, aveai mai multă forță și mai multă îndemânare. Asta îl lua uneori pe Adolin prin surprindere, deși armura îi aparținea, fiind moștenită de la familia mamei sale în ziua când împlinise șaisprezece ani. De atunci se scurseseră alți șapte.

Se răsuca și sorbi îndelung din apa călduță. Sadeas călărea în stânga regelui; în dreapta acestuia se afla silueta masivă a

lui Dalinar, tatăl lui Adolin. Ultimul înalt Prinț participant la vânătoarea era Vamah, care nu se număra printre Cristalpurători.

În Cristalarmura lui aurie, regele strălucea – dar, firește, o Cristalarmură dădea oricui o înfățișare regească. Până și Sadeas arăta impresionant când și-o puneă pe a sa, care era roșie, deși fața lui buhăită și pielea roșcovană micșorau cumva efectul. Sadeas și regele făceau paradă cu Armurile lor... Ei și, poate c-o făcea și Adolin. Pusese să-i fie vopsită în albastru și să i se sudeze câteva ornamente pe coif și pe apărătoarele umerilor, ca să pară mai fioros. Cum să nu te fălești când purtai ceva atât de măreț ca o Cristalarmură?

Adolin luă încă o înghițitură de apă, ascultându-l pe rege, care spunea cât de mult îl entuziasma vânătoarea. Un singur Cristalpurător din acea procesiune – de fapt, unul singur din toate cele zece armate – nu avea Armura vopsită ori împodobită. Dalinar Kholin. Tatăl lui Adolin preferase să-i păstreze culoarea naturală, cenușie ca ardezia.

Dalinar călărea posomorât alături de rege, își ținea coiful legat de șa, lăsându-și la vedere fața pătrată și părul negru și scurt, albit la tâmple. Puține femei spuseseă vreodată că era bărbat frumos; nasul lui avea o formă nepotrivită, iar trăsăturile erau colțuroase. Chipul său era al unui luptător.

Călărea un armăsar ryshadium negru, voinic, unul dintre cei mai mari cai pe care-i văzuse Adolin vreodată – și, în timp ce Elhokar și Sadeas aveau, în armurile lor, o înfățișare regească, Dalinar reușea cumva s-arate ca un soldat. Pentru el, Armura nu era o podoabă. Era o unealtă. Nu părea niciodată surprins de forța sau de iuțeala pe care le căpăta datorită acesteia. Pentru Dalinar Kholin, purtarea Armurii părea să fie starea lui firească – era ceva ieșit din comun să n-o aibă. Poate că și din acest motiv își câștigase reputația, ajunsese să fie considerat unul dintre cei mai mari războinici și generali care trăiseră vreodată.

Adolin își dădu seama că-și dorea cu ardoare ca tatăl lui să fi făcut și-acum fapte care să se ridice la înălțimea reputației sale.

„Se gândește la viziuni”, își zise el văzându-i expresia distantă și privirea neliniștită.

— S-a întâmplat din nou azi-noapte, îi spuse lui Renarin, în timpul mării furtuni.

— Știu, îi răspunse fratele lui cu glas egal, măsurat.

Înainte de a răspunde la o întrebare, făcea întotdeauna o pauză, ca și cum și-ar fi cântărit cuvintele în gând. Unele femei pe care le cunoștea Adolin spuneau că, din cauza felului său de a fi, Renarin părea să le cerceteze minuțios în sinea lui. Când stăteau de vorbă cu el se cutremurau, deși lui Adolin nu i se păruse niciodată că fratele lui ar fi fost cătuși de puțin intimidant.

— Ce crezi că-nseamnă? întrebă Adolin, cu glas atât de scăzut încât numai Renarin îl putea auzi. Aceste... crize ale tatei.

— Habar n-am.

— Renarin, *nu putem* continua să nu le luăm în seamă. Soldații au început să vorbească. Zvonurile se răspândesc prin toate cele zece armate!

Dalinar Kholin înnebunea. De câte ori îi lovea o mare furtună, cădea la podea și începea să tremure. Pe urmă aiura, vorbind păsărește. Adesea se ridica în picioare, cu ochii lui albaștri larg deschiși către imagini iluzorii, legănându-se și agitându-și brațele. Adolin trebuia să-l țină, ca nu cumva să-și facă rău lui și altora.

— Vede lucruri, continuă el. Sau crede că le vede.

Bunicul lui Adolin fusese chinuit de halucinații. La bătrânețe, se crezuse din nou la război. Oare asta i se ntâmpla și lui Dalinar? Își retrăia luptele din tinerețe, din vremea când își câștigase renumele? Sau revedea iarăși și iarăși noaptea aceea cumplită, noaptea în care Asasinul în Alb îi ucisese fratele? Și de ce-i pomenea adesea pe Cavalerii Radianți, la scurt timp după crizele sale?

Toate astea îl îmbolnăveau pe Adolin. Dalinar era Ghimpele Negru, un geniu al câmpului de luptă și o legendă vie. El și fratele lui îi uniseră pe înalții prinți războinici din Alethkar, după secole de neînțelegeri. Își înfrânsese nenumărați rivali în dueluri, câștigase zeci de bătălii, întregul regat îl respecta. Și acum se întâmpla asta.

Ce faci, ca fiu, când tatăl tău, pe care-l iubești – cel mai mare om în viață –, începe să-și piardă mințile?

Sadeas vorbea despre o victorie recentă. Cu două zile în urmă, câștigase încă o inimă-nestemată și se părea că regele încă nu aflase. Adolin se încorda când îl auzi laudându-se.

— Ar trebui să mergem mai în spate, spuse Renarin.

— Rangul nostru e destul de înalt ca să putem rămâne aici, răspunse Adolin.

— Nu-mi place cum te porți când stai pe lângă Sadeas.

„Trebuie să fim cu ochii pe omul ăsta, Renarin. Știe că tata e din ce în ce mai slab. Va încerca să-l lovească”, se gândi Adolin. Dar se sili totuși să zâmbească. De obicei, nu-i era greu s-o facă. Fusese fericit toată viața, duelându-se, trândăvind și făcând din când în când curte câte unei fete frumoase, însă, mai nou, viața nu părea dispusă să-l lase să mai bucure de plăcerile ei simple.

— ... un adevărat model de curaj în ultima vreme, Sadeas, spunea regele. Te descurci foarte bine când e vorba de capturarea inimilor-nestemată. Meriți toate laudele.

— Mulțumesc, Maiestate. Deși competiția începe să nu mai fie incitantă, căci unii nu mai sunt interesați să participe. Presupun că până și cele mai bune arme se tocesc până la urmă.

Dalinar, care cândva ar fi răspuns acelei ofense mascate, păstră tăcerea. Adolin scrâșni din dinți. Lovind în tatăl lui, în starea în care se afla, Sadeas se dovedea cu desăvârșire lipsit de scrupule. Poate c-ar fi trebuit să-l provoace pe nemernicul ăla atât de plin de sine. Cu înalții prinți nu te duelai – pur și simplu nu se cădea, decât dacă erai pregătit să dai naștere unui mare scandal. Dar poate că el era. Poate că...

— Adolin... spuse fratele lui, pe tonul unei avertizări.

El se uită într-o parte, își întinsese mâna, ca și cum ar fi vrut să-și cheme Sabia. Și-o folosi, în schimb, ca să ia frâul. „Om al furtunii. Lasă-mi tatăl în pace”, zise el în gând.

— De ce nu vorbim despre vânătoare? întrebă Renarin.

Cel mai tânăr Kholin călărea ca de obicei, cu spatele drept, în poziția perfectă, cu ochii ascunși în spatele ochelarilor, un model de bună-cuviință și solemnitate.

— Asta nu-ți dă avânt?

— Pfui... zise Adolin. Nu găsesc niciodată că vânătoria e atât de interesantă cum spune toată lumea c-o să fie. Nu-mi pasă cât de mare e animalul – până la urmă, totul nu e decât un măcel.

Însă duelul, da, *duelul* era incitant. Senzația pe care ți-o dădeau Cristalsabia din mâna ta și înfruntarea unui adversar viclean, abil și prudent. Un bărbat împotriva altui bărbat, for-

ță contra forță, inteligență contra inteligență. Vânărea unui animal fără minte nu se compara cu așa ceva.

— Poate-ar fi trebuit s-o inviți pe Janala să te-nsoțească, spuse Renarin.

— N-ar fi venit. Nu după... ei, știi. Rilla a fost foarte zgomoasă ieri. Plecarea a fost cea mai bună soluție.

— Adevărul e c-ar fi trebuit să te porți cu mai multă înțelepciune în privința ei, zise Renarin pe un ton dezaprobat.

Adolin mormăi ceva în doi peri. Nu era vina lui că-și consuma toate legăturile cu femeile atât de repede. Ei bine, de data aceea chiar era vinovat. Dar asta nu se-ntâmpla de obicei. Era o simplă neînțelegere.

Regele începu să se plângă de ceva anume. Cei doi tineri rămăseseră în urmă, așa că Adolin nu putea s-audă ce se vorbea.

— Să ne apropiem, spuse îmboldindu-și calul. Renarin își dădu ochii peste cap, dar îl urmă.

„Unește-i.”

Cuvintele stăruiau, ca o șoptă, în mintea lui Dalinar. Nu putea scăpa de ele, îl frământau în vreme ce îl mâna pe Galant, în trap mărunț, pe un platou stâncos, presărat cu bolovani, de pe Câmpiile Sfărâmate.

— N-ar fi trebuit s-ajungem până acum? Întrebă regele.

— Suntem încă la două sau trei platouri distanță de locul vânătorii, Maiestate, răspunse Dalinar, cu gândul în altă parte. Probabil c-o să mai dureze încă o oră, dacă ținem rânduiala. Din locul potrivit, probabil că am putea să zărim cortul...

— Locul potrivit? Stânca aia din fața noastră n-ar fi bună?

— Cred că da, zise Dalinar, privind cu atenție piatra în formă de turn. Am putea trimite niște cercetași să verifice.

— Cercetași? Pfu! Am nevoie de-o întrecere, unchiule. Fac prinsoare pe cinci broami întregi c-ajung înaintea ta în vârf.

Și zicând asta, o porni la galop, într-un răpăit de copite, lăsând în urmă un grup uimit de ochi-luminoși, de oameni din suita sa și de străjeri.

— Dar-ar furtuna! Înjură Dalinar, dând pinteni calului ca să-l pună în mișcare. Adolin, comanda îți aparține! Asigură paza platoului următor, pentru orice eventualitate.

Fiul său, care rămăsese în urmă, dădu scurt din cap. Dalinar o porni în galop după rege – o siluetă în armură aurie, cu manție lungă, albastră. Copitele loveau cu zgomot răsunător în solul pietros, trecând fulgerător printre stânci, în fața lui, turla de piatră în formă de țaruș se înălța, abruptă, din buza platoului. Astfel de formațiuni erau ceva obișnuit pe Câmpiile Sfărâmate.

„Blestematul ăsta de băiat!” Deși Elhokar era în al douăzeci și șaptelea an al vieții sale, Dalinar continua să se gândească la el ca la un puștan. Iar uneori se purta ca și cum ar fi fost un puștan. De ce nu putea să anunțe cum trebuie înainte să se avânte într-un asemenea tur de forță?

Totuși, călărind, Dalinar recunoscuse că era într-adevăr plăcut s-alerge în voie, fără coif, cu vântul suflându-i în față. Pulsul i se întepi pe măsură ce continua cursa și nu mai ținu cont de începutul pripit. Pe moment, își îngădui să dea uitării și grijile, și cuvintele care-i răsunau în cap.

Regele dorea o întrecere? Ei bine, avea să-i ofere una.

Trecu în goană pe lângă el. Armăsarul lui Elhokar era de rasă bună, dar nu se putea măsura cu Galant, un ryshadium pur-sânge, cu două palme mai înalt și cu mult mai puternic decât un cal obișnuit. Animalele de soiul lui își alegeau singure călăreții și, din toate taberele de luptă, numai o mână de oameni avuseseră un asemenea noroc. Dalinar era unul dintre ei, iar Adolin un altul.

Dalinar ajunsese la poalele stâncii în câteva secunde. Sări din șa când Galant mai alerga încă. Se izbi de pământ cu putere, dar Cristalarmura amortiza lovitura, iar piatra îi scrâșni sub tălpi când alunecă, înainte de a se opri. Bărbații care nu purtaseră niciodată o astfel de Armură – și mai ales cei obișnuiți cu verișoara ei mai nevolnică, alcătuită dintr-o platoșă obișnuită și niște simple zale – nu izbuteau nicidecum să înțeleagă. Nu era o doar o armură, însemna cu mult mai mult.

Alergă spre locul în care se ridica stânca, în timp ce Elhokar încă mai galopa în urma lui. Dalinar sări și, ajutate de Armură, picioarele îl aruncară la o înălțime de peste un stâncen, apoi se agăță de un colț de piatră. Armura îi dădea puterea mai multor bărbați, așa că se trase în sus cu o zvâcnire. Simți cum îl începe să-l cuprindă Fiorul întrecerii. Nu era la fel de

puternic precum Fiorul bătăliei, dar reprezenta un înlocuitor demn de luat în seamă.

Dedesubt, piatra hârșâi. Și Elhokar începuse să se cațere. Dalinar nu se uită în jos. Rămase cu ochii la mica platformă naturală din vârful stâncii de șase stânjeni înălțime. Pipăi cu degetele acoperite de oțel și-și găsi un alt sprijin. Apărătoarele îi acopereau mâinile, dar armura străveche transmitea cumva senzația către palmele sale. Era ca și cum ar fi purtat niște mănuși subțiri din piele.

Din dreapta se auzi un scrijelit, urmat de sunetul unei voci care înjura încet. Elhokar o apucase pe o altă cale, sperând să-l întrecă, dar nimerise într-o zonă fără steiuri de care să se poată prinde. Asta-i încetinea înaintarea.

Cristalarmura aurie a regelui scânteia în timp ce purtătorul ei se uita la Dalinar. Elhokar strânse din fălci, aruncă o privire în sus, apoi se avântă într-un salt puternic către o platformă stâncoasă care ieșea din pământ.

„Băiat nebun!” își zise Dalinar, privindu-l pe rege care, înainte să se prindă de stâncă, clătinându-se, părea să fi plutit pur și simplu prin aer. Pe urmă, regele se trase în sus și continuă să se cațere.

Dalinar începu să se miște furios, cu piatra sfărâmându-se sub vârfurile metalice ale degetelor sale, cu așchiile desprinses se căzând. Vântul îi încrețea mantia. Se săltă, se încorda, se trase, reușind să ajungă puțin mai sus decât regele. Până în vârf nu mai era nici măcar un stânjel. Fiorul întrecerii îi fre-măta în trup, întinse mâna către ținta urcușului, hotărât să câștigue. Nu putea să piardă. Era necesar...

„Să-i unești.”

Șovăi, neștiind prea bine de ce, iar nepotul său i-o luă înainte.

Elhokar se trase în sus și se ridică în picioare în vârful stâncii, cu un hohot de râs victorios. Se întoarse spre Dalinar și-i întinse mâna:

— Pe vânturile Furtunii, unchiule, ai făcut o cursă pe cinste. Și aici, la urmă, am fost sigur că m-ai întrecut.

Triumful și încântarea de pe chipul regelui aduseră pe buzele lui Dalinar un zâmbet. În vremurile de-acum, bărbatul mai tânăr avea nevoie de victorii. Chiar și cele mărunte îi erau de folos. Atrăși de sentimentul țelului înfăptuit, în jurul lui începură să prindă viață gloriospreni – ca niște globuri lumi-

noase minuscule, translucide. Binecuvântându-se pentru ezitarea avută, Dalinar luă mâna nepotului său și-l lăasă pe acesta să-l tragă lângă el. În vârful turnului creat de natură abia încăpeau amândoi.

Respirând adânc, Dalinar îl bătu pe rege pe spate, cu un zăngănit de metal izbit de metal.

— A fost o întrecere excelentă, Maiestate. Și te-ai descurcat de minune.

Regele îi răspunse cu un zâmbet radios. Cristalarmura lui aurie strălucea sub soarele amiezii; coiful avea viziera ridicată, dezvăluindu-i ochii de un galben-deschis, nasul puternic și o față proaspăt bărbierită, aproape prea frumoasă, cu buze pline, frunte lată și bărbie fermă. Și Gavilar arătase astfel, înainte să-și rupă nasul și să capete cicatricea groaznică de pe bărbie.

Dedesubt, se apropiau în goană Garda de Cobalt și câțiva dintre membrii suitei regale, printre care și Sadeas. Armura lui scânteia, roșie, deși nu era un Cristalpurtător deplin – avea numai Armura, nu și Sabia.

Dalinar își ridică privirea. De la înălțimea aceea putea să vadă o mare parte a Câmpiilor Sfârâmate și trecu printr-un moment ciudat, când totul i se păru familiar. Se simți ca și cum ar mai fi fost și altă dată acolo, în acel punct perfect de observare, privind în jos, către pământul sfârtecat.

Momentul fu scurt, cât o bătaie a inimii.

— Uite, zise Elhokar, arătând cu mâna acoperită de metal auriu. Văd locul în care trebuie să ajungem.

Dalinar își umbri ochii și desluși, la trei platouri distanță, un cort mare de pânză pe care flutura steagul regelui. Pe drumul până acolo se vedeau poduri permanente late; se aflau relativ aproape de acea parte a Câmpiilor Sfârâmate aparținându-le alethilor, pe platouri pe care el însuși le revendica. Acolo trăia un demon al spărturilor matur care îi aparținea: era drepul lui să-l vâneze și să-și revendice bogăția din inima lui.

— Ai avut din nou dreptate, unchiule, spuse Elhokar.

— Încerc să-mi fac din asta un obicei.

— Cred că nu te pot învinui pentru așa ceva. Cu toate că te pot înfrânge, când și când, în câte-o întrecere.

Dalinar zâmbi.

— M-am simțit din nou tânăr, ca atunci când acceptam câte-o provocare ridicolă și alergam după tatăl tău.

Buzele lui Elhokar se uniră într-o linie subțire și glorio-spreinii dispărură. Pronunțarea numelui lui Gavilar îl posomora; avea senzație că era comparat, în defavoarea lui, cu fostul rege. Și, din nefericire, cel mai adesea nu se înșela. Dalinar se grăbi să continue.

— Probabil că am semănat cu cei zece nebuni, alergând astfel. Aș vrea să-mi fi dat mai mult timp, ca să-ți pot pregăti o gardă de onoare. Țasta e un loc unde se poartă un război.

— Ei, na! Îți faci prea multe griji, unchiule. De ani de zile parshendii n-au mai lansat un atac atât de aproape de partea din Câmpii care ne aparține.

— Ei, cu două nopți în urmă păreai să-ți faci griji pentru siguranța ta.

Elhokar oftă, destul de tare ca să fie auzit.

— De câte ori trebuie să-ți explic asta, unchiule? Pot să-nfrunt soldații dușmani cu sabia în mână. Tu trebuie să-ncerci să mă aperi de ceea ce ar putea trimite când nu ne așteptăm, în beznă și în tăcere.

Dalinar nu răspunse. Neliniștea lui Elhokar – o puteai numi chiar paranoia – creștea ori de câte ori venea vorba de asasinat. Dar, luând în considerare ceea ce i se întâmplase tatălui său, cine l-ar fi putut învinui?

„Îmi pare rău, frate”, se gândi, așa cum făcea de fiecare dată când își aducea aminte de noaptea în care murise Gavilar. Singur, fără să fie apărat de fratele lui.

— Am făcut cercetări, așa cum mi-ai cerut, spuse silindu-se să-și îndepărteze gândurile triste.

— Da? Și ce-ai descoperit?

— Mă tem că nu mare lucru. Pe balconul tău nu era nici urmă de vizitator nepoftit și niciun servitor n-a văzut vreun străin prin împrejurimi.

— *A fost* cineva care mă privea din întunericul nopții.

— Dacă a fost, atunci nu s-a mai întors, Maiestate. Și n-a lăsat nicio urmă.

Elhokar nu păru mulțumit, iar tăcerea dintre ei deveni apăsătoare.

Jos, Adolin vorbea cu cercetașii și pregătea trupele pentru traversare. Elhokar protestase, nemulțumit de numărul ma-

re de oameni aduși de Dalinar. De cei mai mulți nu era nevoie la vânătoare – Cristalpurătorii aveau să ucidă animalul, nu soldații. Dar Dalinar *voia* să-și știe nepotul apărat, în timpul anilor de luptă, incursiunile parshendilor își pierduseră din îndrăzneală – condeierele alethi presupuneau că numărul le scăzuse la trei pătrimi față de cel de la început, dar era greu să faci un calcul – însă prezența regelui ar fi putut fi de-ajuns pentru ca un atac nesăbuit să devină tentant.

O rafală de vânt trecu peste Dalinar, readucându-i aceea senzație de vagă familiaritate pe care-o avusese cu puțin timp înainte. El, pe o culme, privind ținutul devastat. Senzația unei perspective cumplite și uimitoare.

„Așa e”, își spuse. „Am stat într-adevăr în vârful unei astfel de stânci. S-a întâmpat în timpul...”

În timpul uneia dintre viziunile sale. Al celei dintâi.

„Trebuie să-i unești”, așa sunaseră cuvintele straniei, tunătoare. „Trebuie să faci pregătirile. Ridică în sânul poporului tău o fortăreață a puterii și a păcii, un zid care să reziste în fața vânturilor. Puneți capăt încăierărilor și uniți-vă. Furtuna Eternă se apropie.”

— Maiestate, se trezi el vorbind. Eu...

Se opri la fel de brusc cum începuse. Ce-ar fi putut spune? Că avea viziuni? Că – în ciuda crezului lor și a bunului simț – el nutrea convingerera că i le trimitea însuși Atotputernicul? Că se gândea c-ar fi trebuit să plece de pe câmpul de luptă, întorcându-se în Alethakar?

Curată prostie.

— Unchiule? Întrebă regele. Ce dorești?

— Nimic. Hai să ne-ntoarcem la ceilalți.

Răsucindu-și în jurul degetului o parte în frâului din piele de porc, Adolin aștepta, călare, următorul raport al cercetașilor. Reușise să și-i scoată din minte pe tatăl său și pe Sadeas și se gândea în schimb cum ar fi putut să explice despărțirea lui de Rilla într-un mod care ar fi putut-o face pe Janala să-l compătimizească într-o oarecare măsură.

Ei îi plăceau vechile poeme de dragoste: ar fi putut descrie ruptura în termeni spectaculoși? Zâmbi, cu gândul la bogăția exuberantă a părului ei negru, la zâmbetul ei viclean. Fusese

cutezătoare, flirtase cu el, deși se știa că îi făcea curte altei femei. S-ar fi putut folosi și de asta. Poate că Renarin avea dreptate, poate-ar fi trebuit s-o invite la vânătoare. Lupta cu o carapace-mare i s-ar fi părut mult mai interesantă dacă l-ar fi privit o făptură frumoasă, cu păr lung...

— Luminlord Adolin, au sosit vești de la cercetași, îl anunță Tarilar, apropiindu-se în fugă.

Gândurile lui Adolin reveniră la ceea ce-l preocupa. El și câțiva membri ai Gărzii de Cobalt se așezaseră lângă stânca înaltă în vârful căreia tatăl lui și regele continuau să stea de vorbă. Tarilar, șeful cercetașilor, era un bărbat cu fața suptă, cu pieptul lat și cu brațele groase. Privit din anumite unghiuri, capul său părea atât de mic în comparație cu corpul, încât aveai impresia că fusese strivit.

— S-auzim, spuse Adolin.

— Cei din avangardă s-au întâlnit cu mai-marele maștrilor de vânătoare și s-au întors. Pe platourile din jur nu e nici urmă de parshendi. Regimentele Optsprezece și Douăzeci și Unu sunt pe poziție, dar mai avem alte opt, care n-au sosit încă.

— Cei din Douăzeci și Unu să trimită călăreți care să stea de veghe pe platourile paisprezece și șaisprezece. Și câte doi pe platourile șase și opt.

— Șase și opt? În spatele nostru?

— Dacă aș vrea să prind grupul nostru într-o ambuscadă, eu aș ocoli pe-acolo și i-aș tăia retragerea. Fă ce-ți spun.

Tarilar salută.

— Da, Luminlordul meu, zise el și plecă în grabă să transmită ordinele.

— Chiar crezi că e nevoie? întrebă Renarin, venind lângă fratele lui.

— Nu. Dar tata o să vrea s-o facem oricum. Știi foarte bine. Deasupra lor, ceva se mișcă. Adolin își ridică privirea exact la timp ca să-l vadă pe rege sărind de pe stâncă, cu mantia fluturându-i în urmă în timp ce cădea, de la o înălțime de șase stânjeni, către solul pietros. Dalinar stătea deasupra, pe buza stâncii, iar Adolin își imagina că înjura în sinea lui, nemulțumit de ceea ce considera o mișcare nesăbuită. Cristalar-mura putea face față unei asemenea căderi, dar înălțimea era destul de mare pentru ca săritura să fie primejdioasă.

Elhokar lovi pământul cu un trosnet sonor, ridicând în aer sfărâmături de piatră și o trambă imensă de Lumină de Furtună. Și izbuti să rămână în picioare. Alegând o cale mai sigură, Dalinar coborî pe un prag pe stâncă mai apropiat de pământ înainte de a sări.

„În ultima vreme, pare s-aleagă din ce în ce mai des calea cea mai lipsită de pericole”, își spuse Adolin, fără să dea prea mare importanță întâmplării. „Și pare să găsească tot mai des motive ca să mă lase pe mine la comandă.” Dus pe gânduri, își scoase calul, în trap mărunț, din umbra stâncii. Trebuia să primească raportul străjilor din ariergardă – știa că tatăl său dorea să-l audă.

În drumul său, trecu pe lângă un grup de ochi-luminoși din suita lui Sadeas. Regele, Sadeas și Vamah erau însoțiți, fiecare, de câte o grămadă de aghiotanți, servitori și lingăi. Uitându-se cum călătoreau în haine comode de mătase, descheiate în față, și în palanchine care îi fereau de soare, Adolin deveni conștient de armura lui voluminoasă, în care asuda. Cristal-armura era minunată și îți dădea putere, dar sub soarele fierbinte te putea face totuși să-ți dorești o îmbrăcămintă mai lejeră.

Dar, firește, el nu putea să poarte haine obișnuite, ca toți ceilalți. Trebuia să fie în uniformă, chiar și la o vânătoare. Legile Războinicilor o impuneau. Nu conta că nu le mai respecta nimeni, de secole. Sau nimeni în afară de Dalinar Kholin – și, prin extensie, de fiii săi.

Adolin trecu pe lângă doi dintre cei mai recentți acoliți ai lui Sadeas, ochi-luminoșii Vartian și Lomard, care tândăleau. Vorbeau destul de tare ca să-i poată auzi. Probabil tocmai ca să-i poată auzi.

— A alergat din nou după rege, spunea Vartian, clătînând din cap. Ca toporcopoi care se țin scai pe urmele stăpânului.

— Rușinos, spuse Lomard. Cât a trecut de când n-a mai câștigat Dalinar nicio inimă-nestemată? Nu poate face rost de una decât atunci când îi lasă regele să vâneze fără rivali.

Adolin își încleșta fălcile și-și continuă drumul. Modul în care tatăl lui interpreta Legile Războinicilor nu-i îngăduia să provoace pe nimeni la duel câtă vreme se afla într-o misiune sau la comandă. Astfel de limitări inutile îl iritau, dar tatăl său i le impusese în calitate de comandant. Ceea ce însemna că nicio discuție nu era permisă. Avea să găsească o cale de a

se duela cu cei doi lingăi idioți într-o altă împrejurare, punându-i la locul lor. Din nefericire, nu se putea duela cu toată lumea care-i vorbea de rău tatăl.

Cea mai mare problemă era faptul că, în tot ce se spunea, exista un sâmbure de adevăr. Principatele alethilor erau ca niște regate, încă autonome în cea mai mare măsură, deși îl acceptaseră pe Gavilar ca rege. Elhokar moștenise tronul, iar Dalinar primise, ca drept ce i se cuvenea prin naștere, Principatul Kholin.

Însă toți înalții prinți îl acceptau pe rege numai drept conducător suprem. Ceea ce îl lăsa pe Elhokar fără un ținut care să fie doar al său. Avea tendința să se poarte ca un înalt prinț al Kholinului, arătând un mare interes față de guvernarea lui de zi cu zi. Așa că, deși ar fi trebuit să conducă el însuși, Dalinar se vedea nevoit să se plece în fața toanelor nepotului său și să se folosească de tot ce avea la dispoziție ca să-l protejeze. Ceea ce-l făcea să pară slab în ochii celorlalți – nimic mai mult decât o gardă de corp cu un grad mai înalt.

Cândva, de Dalinar se temuse toată lumea și nimeni nu îndrăznise să șoptească astfel de lucruri. Dar acum? Dalinar lua parte la din ce în ce mai puține asalturi ale platourilor și trupele lui capturau din ce în ce mai puține inimi-nestemată. În timp ce alții se luptau și învingeau, Dalinar și fiii săi se ocupau cu probleme administrative.

Adolin își dorea să lupte, să ucidă parshendi. La ce bun să respecti Legile Războinicilor când reușeai atât de rar să mergi la război? „Vina o poartă toate aceste amăgiri.” Dalinar nu era slab și cu siguranță nu era laș, indiferent ce-ar fi spus lumea. Era doar măcinat de gânduri.

Căpitanii din ariergardă încă nu se adunaseră, așa că Adolin se hotărî să-i dea raportul regelui. Își mână calul la trap mărunț într-acolo – alăturându-i-se lui Sadeas, care făcea același lucru. Acesta îl privi încruntându-se, ceea ce nu era o surpriză. Înaltului Prinț nu-i plăcea că Adolin avea o Sabie, pe când el însuși n-o avea; și râvnea de ani buni la una.

Adolin îi întâlni privirea și zâmbi. „Oricând dorești să ne duelăm pentru Sabia mea, Sadeas, vino și-ncearcă s-o câștigi.” Adolin ar fi fost în stare de orice ca să-l aducă pe omul ăla alunecos ca un țipar într-o arenă de duel.

Când Dalinar și regele se apropie, se grăbi să vorbească înaintea lui Sadeas.

— Maiestate, am raportul cercetașilor.

Regele oftă.

— Presupun că n-au mai nimic de raportat. Sincer, unchiule, chiar trebuie să primim rapoarte detaliate legate de armată?

— Suntem în război, Maiestate, răspunse Dalinar.

Elhokar oftă cu durere.

„Ești un om ciudat, vere”, se gândi Adolin. Elhokar vedea câte-un asasin în fiecare umbră, dar nesocotea adesea pericolul reprezentat de parshendi. Pornea la asalt fără nicio gardă de onoare, cum făcuse în ziua aceea, și sărea de pe o stâncă de șase stânjeni. Dar rămânea treaz noaptea, de teama asasinilor.

— Dă raportul, fiule, spuse Dalinar.

Adolin șovăi, acum simțindu-se ca un idiot din cauza lipsei de substanță a cuvintelor pe care urma să le rostească:

— Cercetașii n-au văzut niciun semn care să indice prezența parshendilor. S-au întâlnit cu maestrul de vânatoare. Două regimente asigură paza următorului platou, iar celelalte opt vor avea nevoie de ceva timp ca să ajungă la destinație. Dar suntem aproape.

— Da, asta am văzut de sus, spuse Elhokar. Câțiva dintre noi am putea s-o luăm înainte...

— Maiestate, îl întrerupse Dalinar, scopul pentru care ne însoțesc trupele mele ar fi, într-un fel, compromis, dacă sunt lăsate în urmă.

Elhokar își dădu ochii peste cap. Dalinar nu ceda și expresia de pe chipul lui era la fel de împietrită ca stâncile din jur. Văzându-l astfel – ferm, neînduplecat de cererea regelui –, Adolin zâmbi cu mândrie. De ce nu putea să fie așa *tot* timpul? De ce se retrăgea atât de des din fața insultelor și a provocărilor?

— Foarte bine, zise regele. Atunci o să facem un popas și-o să așteptăm până ajunge armata.

Însoțitorii săi se supuseră imediat, bărbații descălecând, iar femeile cerându-le purtătorilor palanchinelor să le lase jos. Adolin plecă să primească raportul ariergărzii. Când se întoarse, Elhokar își instalase practic curtea. Servitorii înălțaseră

un mic cort care-l ferea de soare, iar alții îl serveau cu vin rece, mulțumită unuia dintre noile fabricale care puteau răci diverse lucruri.

Adolin își scoase coiful și își șterse fruntea cu valtrapul calului, dorindu-și din nou să li se fi putut alătura celorlalți ca să savureze un pahar de vin. În loc de asta, se dădu jos din șa și plecă să-și caute tatăl. Dalinar ieșise afară din cort, ținându-și mâinile ascunse în mănușile armurii încleștate la spate, uitându-se către est, în direcția Obârșiei – locul îndepărtat și nevăzut unde se nășteau marile furtuni. Renarin stătea alături de el, în picioare, tot cu privirea pierdută în depărtări, ca și cum s-ar fi străduit să vadă ce i se părea tatălui lor atât de interesant.

Adolin își lăsa o mână pe umărul lui Renarin, care îi zâmbi. Adolin știa că fratele lui, ajuns la vârsta de nouăsprezece ani, simțea că nu acolo îi era locul. Deși purta o sabie la șold, abia dacă știa cum s-o folosească. Boala de sânge pe care-o avea îl împiedica să facă îndeajuns de multe exerciții.

— Tată, spuse Adolin, poate că regele a avut dreptate. Poate ar fi trebuit să înaintăm mai repede. Aș prefera să se termine odată vânătoarea asta.

Dalinar se uită la el.

— Când eram de vârsta ta, abia așteptam o astfel de vânătoare. Doborârea unei carapace-mari era, pentru un tânăr, momentul de glorie al anului.

„Nu-ncepe iar”, se gândi Adolin. De ce se simțea toată lumea atât de ofensată fiindcă el nu găsea vânătorile incitante?

— Nu e decât un chull foarte mare, tată.

— Acești „chulli foarte mari” pot crește până la o înălțime de peste șapte stânjeni și pot strivi chiar și un bărbat în Cristalarmură.

— Da, așa c-o să-l momim ore de-a rândul, cocându-ne la soare. Dacă o să se hotărască să se-arate, o să-l bombardăm cu săgeți, n-o să ne-apropiem decât când o să fie atât de slăbit încât n-o să se mai poată împotrivi și-o să-l ucidem ciopârțindu-l cu Cristalsăbiile. Foarte onorabil.

— Nu e un duel, zise Dalinar. E o vânătoare. O tradiție măreață. Adolin își ridică o sprânceană.

— Și da, adăugă Dalinar, poate fi plictisitor. Dar regele a insistat.

— Adolin, pur și simplu te mai frământă încă problemele tale cu Rilla, spuse Renarin. Acum o săptămână erai nerăbdător. Chiar ar fi trebuit s-o inviți pe Janala.

— Janalei nu-i plac vânătorile. Le consideră barbare.

Dalinar se încruntă.

— Janala? Cine e Janala?

— Fiica Luminlordului Lustow, răspunse Adolin.

— O curtezi?

— Încă nu, dar mă străduiesc, asta e clar.

— Ce s-a-ntâmplat cu cealaltă fată? Cea scundă, căreia îi plac panglicile argintii pentru păr?

— Deeli? zise Adolin. Tată, nu-i mai fac curte de mai bine de două luni!

— Da?

— Da.

Dalinar își frecă bărbia.

— Între ea și Janala au mai fost încă două, tată, îl înștiință Adolin. Ar trebui să-mi dai mai multă atenție.

— Atotputernicul să-l ajute pe omul care va încerca să țină socoteala femeilor cărora le faci tu curte, fiule, căci e o treabă tare încâlcită.

— Ultima a fost Rilla, zise Renarin.

Dalinar se încruntă.

— Și voi doi...

— Am avut niște probleme ieri, spuse Adolin, apoi tuși, hotărât să schimbe vorba. Oricum, nu ți se pare ciudat că regele a insistat să vină el însuși să vâneze demonul spărturilor?

— Nu tocmai. Nu se-ntâmplă prea des s-apară pe-aici unul foarte mare, iar regele ia rar parte la asalturile de pe plato-uri. În felul ăsta, participă și el la luptă.

— Dar e atât de paranoic! De ce vrea acum să iasă la vânătoare, punându-se în pericol pe Câmpii?

Dalinar aruncă o privire spre cortul regelui.

— Știu că pare ciudat, fiule. Dar regele are o fire mult mai complicată decât își imaginează majoritatea. Se teme că sușii lui îl cred laș fiindcă îl înspăimântă asasinii, așa că găsește diverse căi pe care-și poate dovedi curajul. Uneori sunt nesăbuite – dar, dintre toți oamenii pe care i-am cunoscut, nu e primul care ar fi în stare să meargă la luptă fără nicio frică, deși îl îngrozesc cuțitele din umbră. Bravada e semnul

nesiguranței. Regele învață să conducă. Are nevoie de vânătoreea asta. Trebuie să-și dovedească lui însuși și să-i convingă pe ceilalți că e încă puternic și că poate să conducă un regat aflat în război. De asta îl încurajez. O vânătoare izbucnită, în împrejurări ținute sub control, îi poate întări reputația și încrederea în sine.

Adolin închise încet gura, fiindcă vorbele lui Dalinar puseseră capăt nemulțumirilor sale. Era ciudat cât de mult sens căpătau acțiunile regelui când erau explicate astfel. Adolin își ridică privirea spre tatăl său. „Cum pot unii să șoptească pe la colțuri că e laș? Nu văd cât e de înțelept?”

— Da, spuse Dalinar, cu privirea pierzându-i-se în zare. Vărul tău e un om mai capabil și un rege mai puternic decât îl cred mulți. Sau, cel puțin, ar putea fi. Mai rămâne să-mi dau seama cum îl pot convinge să plece de pe Câmpiile Sfarâmate.

Adolin tresări.

— *Ce?*

— La început n-am înțeles, continuă Dalinar. Unește-i. Trebuie să-i unesc. Dar nu sunt deja uniți? Luptăm împreună aici, pe Câmpiile Sfarâmate. Parshendii sunt dușmanul nostru comun. Încep să-mi dau seama că suntem uniți numai cu numele, înalții prinți pretind că-i sunt devotați lui Elhokar, dar războiul ăsta – asediul ăsta – nu e pentru ei decât un joc. Se iau la întrecere unii cu alții. Aici nu-i putem uni. Trebuie să ne ntoarcem în Alethkar și să ne consolidăm țara, să-nvățăm să lucrăm împreună, ca un singur popor. Câmpiile Sfarâmate ne dezbină. Ceilalți sunt prea preocupați să câștige bogății și prestigiu.

— Bogăția și prestigiul sunt ceea ce înseamnă, în esență, să *fi* alethi, tată! exclamă Adolin.

Nu cumva îl înșela auzul?

— Și cum rămâne cu Pactul Răzbunării? Înalții prinți au jurat să-i pedepsească pe parshendi! adăugă Adolin.

— Și i-am *pedepsit*, zise Dalinar privind-l pe Adolin. Îmi dau seama că sună înfiorător, fiule, dar anumite lucruri sunt mai importante decât răzbunarea. L-am iubit pe Gavilar, îi simt cumplit de mult lipsa și îi urăsc pe parshendi pentru ceea ce au făcut. Dar Gavilar și-a dedicat viața unirii Alethkarului, iar eu o să mă duc în lad înainte de a-ngădui să se dezbine.

— Tată, spuse Adolin, îndurerat, dacă aici e ceva rău, atunci e faptul că nu ne străduim îndeajuns. Tu crezi că e vorba de-un joc al înalților prinți? Bine, atunci arată-le ce ar trebui să facă! Nu despre retragere ar trebui să discutăm, ci despre înaintare, despre cum să-i distrugem pe parshendi în loc să-i asediem.

— Poate.

— Oricum, nu poate fi vorba de retragere, continuă Adolin. Oamenii au început deja să spună că Dalinar și-a pierdut curajul. Ce-ar zice dacă ar auzi asta? Încă nu i-ai înfățișat ideea asta regelui, nu-i așa?

— Încă nu. N-am găsit calea potrivită.

— Te rog. Nu-i vorbi despre așa ceva.

— O să vedem.

Dalinar se întoarse din nou către Câmpiile Sfârâmate, din nou cu privirea pierdută.

— Tată...

— Ți-ai spus părerea fiule, iar eu ți-am dat un răspuns. Nu mai insista. Ai primit raportul ariergărzii?

— Da.

— Dar pe al avangărzii?

— Tocmai am vorbit cu ei și...

Vocea i se stinse. Fir-ar să fie. Trecuse destul de mult de atunci și era probabil timpul ca grupul regelui să se pună în mișcare. Restul armatei nu putea părăsi platoul acela până când regele nu ajungea în siguranță pe următorul.

Oftă și plecă să ceară raportul. La scurtă vreme după aceea, călare pe cai, treceau cu toții peste spărtură, îndreptându-se către platoul alăturat. Renarin înainta alături de frațele său și încerca să-l atragă într-o discuție, dar nu primea decât răspunsuri rostite cu jumătate de gură.

Adolin începea să tânjească după ceva straniu. Majoritatea bărbaților mai vârstnici din oaste – chiar și aceia care n-aveau decât vreo câțiva ani mai mult ca el – luptaseră alături de tatăl său în zilele lui de glorie. Descoperi că îi invidia pe toți cei care-i cunoșteau tatăl și îl văzuseră luptând pe vremea când nu era atât de pătruns de Legile Războinicilor.

Dalinar începuse să se schimbe imediat după moartea fratelui său. Din ziua aceea cumplită începuse totul să meargă rău. Pierderea lui Gavilar aproape că-l zdrobise pe Dalinar,

iar Adolin n-avea să-i ierte *niciodată* pe parshendi pentru că-i provocaseră tatălui său o asemenea suferință. Niciodată. Oamenii luptau pe Câmpiile Sfârâmate din diverse motive, dar Adolin venise sperând că îi puteau bate pe parshendi și că tatăl lui avea să redevină cel de mai înainte. Poate că amăgirile fantomatice care-l bântuiau aveau să dispară.

În fața lui, Dalinar și Sadeas vorbeau cu voci scăzute. Amândoi erau încruntați. Abia se mai puteau suporta, deși cândva fuseseră prieteni. Și asta se schimbase în noaptea morții lui Gavilar. Ce se întâmplase între ei?

Ziua continuă să se scurgă încetul cu încetul și în cele din urmă sosiră la locul vânătorii: erau două platouri, unul unde avea să fie momită creatura ca să atace și un altul, la o distanță sigură, pentru privitori. Ca multe altele, și aceste platouri aveau suprafața denivelată, populată de plante viguroase, obișnuite să-nfrunte furtunile, căci se aflau întotdeauna în calea lor. Lupta era mai periculoasă pe un asemenea teren înșelător, cu praguri de piatră și adâncituri, fără porțiuni netede pe care să-ți proptești tălpile.

Adolin i se alătură tatălui său, care aștepta alături de ultimul pod în timp ce regele intră pe platoul spectatorilor, însoțit de soldați.

— Te descurci bine la comandă, fiule, spuse Dalinar, arătând către un grup de soldați care traversau salutându-i.

— Sunt oameni pricepuți, tată. N-au nevoie să li se dea ordine când mășăluiesc de pe un platou pe altul.

— Așa e, recunosc Dalinar. Dar tu trebuie să capeți experiență de comandant, iar ei trebuie să-nvețe să vadă în tine un comandant.

Renarin se apropie de ei călare, în trap mărunț; era probabil timpul să treacă pe platoul spectatorilor. Cu o înclinare a capului, Dalinar își îndemnă fiii să i-o ia înainte.

Adolin se răsuci, gata să plece, dar șovăi când observă ceva pe platoul din spatele lor. Venind dinspre taberele de război, un călăreț se grăbea s-ajungă din urmă grupul vânătorilor.

— Tată, spuse Adolin, arătând către el.

Urmărindu-i gestul, Dalinar se întoarse imediat în direcția indicată, însă Adolin îl recunoscuse imediat pe nou-venit. Nu era un mesager, așa cum se așteptase.

— Cuget! strigă el, fluturându-și mâna.

Nou-venitul se apropie de ei, înalt și zvelt, Mucalitul Regelui călărea cu ușurință pe un cal negru. Purta o haină scortoasă de culoare neagră și pantaloni de aceeași culoare, care se potrivea cu negrul intens, de onix, al părului său. Purta o sabie lungă și subtire prinsă de centură, dar, din câte știa Adolin, nu și-o scotea niciodată din teacă. Mai degrabă floretă pentru duel decât sabie de război, aceasta era mai mult o armă simbolică.

Când se apropie, Cuget îi salută cu o înclinare a capului, afișând unul dintre zâmbetele lui tăioase. Avea ochi albaștri, dar nu era cu adevărat un ochi-luminoși. Nu era nici ochi-întunecați. Era... ei bine, era Mucalitul Regelui. Făcea parte dintr-o categorie aparte, numai a lui.

— A, tinere Prinț Adolin! exclamă el. Chiar ai izbutit să te desprinzi de domnițele din tabără cât să te poți alătura acestei vânători? Sunt impresionat.

Adolin chicoti, stânjenit.

— Ei, ăsta e, în ultima vreme, subiectul unor discuții...

Cuget ridică o sprânceană.

Adolin oftă. Celălalt avea să afle oricum până la urmă – era practic imposibil să-i ascunzi ceva.

— Ieri am invitat o femeie la masa de prânz, dar eram... ei, îi făceam curte alteia. Care e geloasă din fire. Așa că niciuna nu-mi mai vorbește.

— Adolin, sunt mereu uimit că reușești să intri în astfel de încurcături. Fiecare e mai palpitantă decât cea dinaintea ei.

— Ăă, da. Palpitantă. *Chiar* asta e senzația pe care-o oferă.

Cuget râse din nou, cu toate că ținuta lui păstra un aer demn. Mucalitul Regelui nu era un bufon de curte prostănac, așa cum găseai în alte regate. Era o sabie, o unealtă căreia regele îi purta de grijă. Insultele la adresa altora erau sub demnitatea unui monarh, așa că, la fel cum te folosești de o mânășă când ești silit să-ți pui mâna pe ceva scârbos, regele se folosea de un Mucalit ca să nu fie nevoit să coboare la nivelul grosolaniei sau al agresivității.

Noul Mucalit îi însoțea de câteva luni și avea ceva... deosebit. Părea să știe lucruri pe care n-ar fi trebuit să le știe, lucruri importante. Utile.

Cuget îl salută pe Dalinar înclinându-și fruntea.

— Înălțimea Ta.

— Cuget, răspunse Dalinar, bățos.

— Și tânărul Prinț Renarin!

Acesta rămase cu privirea în pământ.

— Nu vrei să mă saluți, Renarin? Întrebă Cuget, amuzat.

Tânărul nu răspunse.

— Crede c-o să-l iei în răs dacă-ți vorbește, zise Adolin. Chiar în dimineața asta mi-a spus că e hotărât să nu mai scoată nicio vorbă când ești prin preajmă.

— Minunat! exclamă Cuget. Atunci pot spune tot ce vreau și el n-o să mă contrazică?

Renarin șovăi.

Cuget se aplecă spre Adolin.

— Ți-am povestit că, acum două nopți, eu și Prințul Renarin ne-am plimbat pe aleile taberei? Și, știi, ne-am întâlnit cu două surori, cu ochii albaștri și...

— E o minciună! izbucni Renarin, înroșindu-se.

— Bine, spuse Cuget, fără să piardă nicio secundă. Mărturisesc că, de fapt, au fost *trei* surori, dar Prințul Renarin a sfârșit-o, cu totul inechitabil, alături de două dintre ele, iar eu n-am vrut să-mi știrbesc reputația...

— Cuget, îl întrerupse Dalinar cu asprime.

Omul în negru se uită la el.

— Poate c-ar trebui să-ți păstrezi zeflemelele doar pentru cei care le merită.

— Luminlord Dalinar. Cred că tocmai *asta făceam*.

Dalinar se încruntă mai tare. Nu-l plăcuse niciodată pe Cuget, iar să-l sâcâi pe Renarin era cea mai sigură cale de a-i stârni furia. Adolin înțelegea asta, iar Cuget îl trata aproape întotdeauna pe Renarin cu blândețe.

Trecând pe lângă Dalinar, Cuget plecă, iar Adolin abia reuși s-audă ce-i șopti când se aplecă spre el:

— Cei care „merită” bătaia mea de joc sunt aceia care pot trage foloase de pe urma ei, Luminlord Dalinar. Băiatul ăsta nu e nici pe departe atât de plăpând cum îl crezi.

Făcu cu ochiul, apoi își întoarse calul și traversă podul.

— Pe vânturile furtunii, îmi place omul ăsta, zise Adolin. N-am mai avut un Mucalit atât de bun de-o veșnicie!

— Eu îl găsesc derutant, spuse încet Renarin.

— Păi tocmai asta e jumătate din toată distracția!

Dalinar nu spuse nimic. Traversară toți trei podul și trecură pe lângă Cuget, care se oprise să tortureze un grup de ofi-

teri – niște ochi-luminoși cu rang destul de mic ca să fie nevoiți să slujească în armată, fiind plătiți pentru asta. Unii râdeau în timp ce Cuget își bătea joc de altul.

Cei trei nobili i se alăturată regelui și-atunci se apropie de ei maestrul de vânătoare al zilei. Bashin era un bărbat scund, cu o burtă de dimensiuni considerabile; purta o haină de piele peste restul îmbrăcăminții croite grosolan și o pălărie cu boruri largi. Era un ochi-întunecați de primul nahn, cel mai mare și cel mai prestigios rang pe care-l puteau deține semenii lui și care le dădea chiar dreptul intrării, prin căsătorie, într-o familie de ochi-luminoși.

Făcu o plecăciune în fața regelui.

— Maiestatea Voastră! Ce minunat! Ați sosit în cel mai potrivit moment. Tocmai am aruncat momeala.

— Excelent, spuse Elhokar, descălecând.

Adolin și Dalinar făcură același lucru, cu Cristalarmurile zăngănind ușor. Dalinar își desprinse coiful de șa.

— Cât o să dureze?

— Probabil două sau trei ore, răspunse Bashin, prinzând calul regelui de frâu. Grăjdarii îi luară pe cei doi ryshadiumi. Am pregătit totul acolo.

Arătă către platoul de vânătoare, mai mic, pe care avea să se desfășoare adevărata luptă, departe de însoțitori și de grosul oștenilor. Un grup de vânători conducea un chull care înainta greoi de-a lungul marginilor, trăgând după el o frânghie atârnată peste marginea stâncii. Cu frânghia aceea era târâtă momeala.

— Folosim leșuri de porc, îi lămurii Bashin. Și am turnat sânge de porc peste margini. Patrulele au văzut demonul spărturilor pe-aici de vreo zece ori. Își are cu siguranță cuibul în apropiere – n-a venit ca să se transforme-n pupă. E prea mare pentru asta și a rămas aici prea mult. Așa că va fi o vânătoare minunată! Imediat ce-și face apariția, o să dăm drumul unui grup de porci sălbatici ca să-i distragă atenția și veți putea începe să trageți în el cu săgeți, ca să-l slăbiți.

Aduseseră arcuri mari: erau imense, din oțel, cu corzi groase, atât de greu de încordat încât nu le puteau folosi decât Cristalpurtătorii, cu săgeți groase de trei degete. Erau creații recente, realizate de inventatoarele alethi prin folosirea științei fabrialului și aveau nevoie de câte o mică gemă impreg-

nată pentru a putea fi întinse fără să se deformeze metalul. Navani, mătușa lui Adolin – văduva Regelui Gavilar și mama lui Elhokar – și Jasnah, sora acestuia, conduseseră cercetările pentru construirea arcurilor.

„Ar fi fost frumos dacă ea n-ar fi plecat”, își zise Adolin, gânditor. Navani era o femeie interesantă, în prezența ei, nimic nu era plictisitor.

Unii începuseră să numească noile arme Cristalarcuri, dar lui Adolin cuvântul nu-i plăcea. Cristalarmurile și Cristalsăbiile erau ceva special. Relicve din alte vremuri, când Radianții umblau prin Roshar. În oricât de mare măsură ar fi fost folosită, știința fabricării nu reușise nici pe departe să le recreeze.

Bashin îi conduse pe rege și pe înalții săi prinți într-un cort din centrul platoului spectatorilor. Adolin i se alătură tatălui său, vrând să-i dea un raport asupra traversării. Cam jumătate dintre soldați se aflau la locurile lor, dar mulți însoțitori erau încă pe drum și abia ajunseseră pe podul permanent care ducea la platoul spectatorilor. Steagul regelui flutura deasupra cortului; fusese înălțat un mic adăpost unde te puteai răcori. În spate, un oștean instala un suport pentru patru arcuri mari. Erau lucioase și, cu săgețile groase și negre din cele patru tolbe aflate alături, arătau amenințător.

— Cred că veți avea o zi minunată pentru vânătoare, îi spuse Bashin lui Dalinar. Judecând după veștile pe care le-am primit, animalul e unul mare. Mai mare decât toate cele pe care le-ați ucis până acum, nobile Luminlord.

— Gavilar și-a dorit întotdeauna să omoare unul, zise Dalinar, melancolic, îi plăceau vânătorile de carapace-mari, dar n-a ucis niciodată un demon al spărturilor. E ciudat că eu am doborât acum atât de mulți.

Chullul care trăgea momeala behăi în depărtare.

— Pe asta, nobili Luminlorzi, trebuie să-l lăsați fără picioare, le atrase atenția Bashin.

Era dator să ofere sfaturi înainte de vânătoare și își lua îndatorirea foarte în serios.

— Acești demoni ai spărturilor, ei bine, sunteți obișnuiți să-i atacați când sunt pupe. Nu uitați cât de răi sunt altminteri. Cu unul atât de mare, folosiți-vă de ceva care-i distrage atenția și asaltați-l...

Tăcu, apoi gemu, înjurând cu voce scăzută.

— Lovi-l-ar furtuna pe animalul ăla. Pe cinstea mea, probabil că l-a dresat vreun prostănac.

Se uita către platoul de alături. Adolin îi urmări privirea. Chullul cu înfățișare de crab care trăgea momeala se îndepărta de prăpastie cu pași înceți, greoi, dar hotărâți. Oamenii care-l conduceau alergau după el, strigând.

— Îmi cer iertare, nobile Luminlord, se scuză Bashin. Așa a făcut toată ziua.

Chullul scoase un behăit gros. Adolin avea impresia că lucrurile nu mergeau pe de-a-ntregul cum ar fi trebuit.

— Putem trimite după altul, zise Elhokar. N-ar trebui să dureze prea mult..

— Bashin? Întrebă Dalinar, pe un ton dintr-odată înspăimântat. De funia animalului n-ar trebui să fie legată *momeala*?

Maestrul de vânătoare înlemni. Funia târâtă de chull avea capătul ros.

Ceva întunecat – de o imensitate năucitoare – se înălță din spărtură pe niște picioare masive, chitinoase. Se urcă pe platou – nu pe cel mic, unde trebuia să se desfășoare vânătoria, ci pe cel al spectatorilor, unde se aflau Dalinar și Adolin. Pe platoul plin cu slujitori, oaspeți neînarmați, condeiere și soldați luați prin surprindere.

— Vai, blestematul! spuse Bashin.

13 • ZECE BĂTĂI DE INIMĂ

„Îmi dau seama că probabil mai ești supărat. E plăcut să știi asta. Am învățat să mă bazez pe nemulțumirea pe care ți-o provoc, în aceeași măsură ca și pe sănătatea ta perpetuă. Cred că e una dintre cele mai importante constante din cosmoser.”

Zece bătaii de inimă.

Una.

De atâta timp aveai nevoie ca să chemi Cristalsabia. Dacă inima lui Dalinar alerga nebunește, dura mai puțin. Dacă era liniștit, dura mai mult.

Două.

Pe câmpul de luptă, acele bătaii de inimă păreau să dureze o eternitate. Își puse coiful în timp ce alerga.

Trei.

Demonul spărturilor își coborî un braț, izbind și sfărâmând podul plin cu slujitori și soldați. Oamenii se prăbușiră în hău urlând. Dalinar se avântă pe urmele regelui, străbătând plattoul în goană, căci picioarele îi erau mai puternice mulțumită armurii.

Patru.

Demonul spărturilor domina peisajul ca un munte alcătuit din porțiuni de carapace prinse unele de altele și având nuanțe de un violet întunecat precum cerneala. Dalinar înțelese de ce parshendii le spuneau zei acelor creaturi. Fața animalului era strâmbă, de forma unui cap de săgeată, având mai multe perechi de fălci cu țepi. Aducea oarecum a crustaceu, dar nu era nicidecum un chull masiv și placid. Avea patru gheare periculoase, fiecare de mărimea unui cal, prinse de umerii

săi lați, și o duzină de picioare mai mici, cu care se agățase de marginea platoului.

Cinci.

Chitina hârâi, frecându-se de piatră, când creatura se ridică pe de-a-ntregul deasupra platoului, înșfăcând cu o mișcare iute de gheară un chull care trăgea o căruță.

Șase.

— La arme, la arme! zbieră Elhokar, alergând în fața unchiului său. Arcași, trageți!

Șapte.

— Distrageți-i atenția de la oamenii neînarmați! le strigă Dalinar soldaților săi.

Creatura sparse carapacea chullului – bucăți de dimensiunile unor farfurii mari căzură cu zgomot pe platou, apoi își îndesă animalul în bot și începu să se uite în jos, la condeiele și la slujitorii care fugeau. Behăiturile chullului încetară când demonul începu să-l ronțăie.

Opt.

Dalinar sări de pe un prag de stâncă și străbătu aproape trei stânjeni prin aer înainte de a cădea, azvârlind în sus frânturi de piatră.

Nouă.

Demonul spărturilor urlă, scoțând un sunet oribil, scrâșnit, îl trâmbiță pe patru voci suprapuse.

Arcașii traseră. Elhokar își striga ordinele chiar în fața lui Dalinar, cu mantia albastră fâlfâind.

Dalinar își simți brațul străbătut de fiorii așteptării.

Zece!

Cristalsabia lui – Aducătoarea Jurământului – i se contura în mână, crescând din ceață; apăruse exact în clipa când în piept îi sună, surd, a zecea bătaie de inimă. Având trei coți de la vârful până la mâner, ar fi fost greu de mânuit de cineva fără Cristalarmură. Pentru Dalinar era perfectă. O purta din tinerețe. Se legase de ea când n-avea decât douăzeci de lacrimi. Era lungă și ușor curbată, lată de o palmă, cu striuri ca niște valuri lângă mâner. La vârful se încovoia ca un cârlig de pescar și era umezită de-o rouă rece.

Sabia era o parte din el. Îi simțea energia vibrând prin lama parcă nerăbdătoare. Un bărbat nu cunoștea cu adevărat viața până când, îmbrăcat în Armură, nu-și folosea în luptă Sabia.

— *Hărtuți-i!* strigă Elhokar, iar Cristalsabia lui – Însorirea – i se ivi în mână din ceață.

Era lungă, subțire, cu un mâner mare, în cruce, și avea gravate pe laturi cele zece glife esențiale. Nu voia să lase demonul să-i scape; Dalinar își dădea seama de asta auzindu-i glasul. El unul își făcea griji în primul rând pentru soldați și pentru însoțitori; vânătoarea asta luase deja o întorsătură teribil de urâtă. Poate izbuteau să distragă atenția bestiei suficient de mult ca să scape toată lumea, după care se puteau retrage, lăsându-l să se ospăteze cu chulli și porci.

Creatura își slobozi din nou urletul pe mai multe voci, izbind cu gheara printre oșteni. Oamenii urlară; oasele se făcură țândări și trupurile se prăbușiră grămadă.

Arcașii traseră, țintind capul. O sută de săgeți zbârnâiră prin aer, dar numai câteva nimeriră în mușchiul moale dintre plăcile carapacei și chitină. În spatele lor, Sadeas striga, cerându-și arcul mare. Dalinar nu putea aștepta – demonul se afla printre ei, era periculos, îi omora oamenii. Arcul era o armă prea lentă. Acolo trebuia folosită Sabia.

Adolin trecu pe lângă el, călare pe Sânge Pur. În loc să atace, ca Elhokar, tânărul alergase să-și ia calul. Dalinar fusese silit să rămână alături de rege. Ceilalți cai – chiar și cei de luptă – intraseră în panică, dar armăsarul ryshadium alb al lui Adolin nu se speriasă. O clipă mai târziu, și Galant era acolo, alergând la trap mărunț pe lângă Dalinar. El luă hățurile și, pentru că picioarele îi erau mai puternice mulțumită Armurii, țâșni, ridicându-se în aer. Forța cu care căzu în șa ar fi încovoiat spinarea unui cal obișnuit, dar Galant era mai solid.

Elhokar își închise coiful, iar laturile acestuia se aburiră.

— *Retrage-te, Maiestate,* îi spuse Dalinar, trecând pe lângă el călare. Așteaptă până când eu și Adolin îl facem să-și piardă puterile, adăugă întinzând mâna și lăsându-și în jos viziera.

În timp ce viziera cădea, părțile laterale ale coifului se aburiră, devenind translucide. Aveai totuși nevoie de fanta vizierii – prin lateral vedeai ca prin sticlă murdară –, dar semitransparența era una dintre cele mai minunate însușiri ale Cristalarmurilor.

Dalinar călări până în umbra demonului. Soldații alergau în jurul lui, strângându-și sulitele în mâini. Nu fuseseră an-

trenați să lupte cu animale înalte de patru stânjani, așa că dădeau dovadă de curaj intrând oricum în formație și străduindu-se să-i abată atenția de la arcași și de la însoțitorii care fugeau.

Săgețile cădeau în ploaie, ricoșând de carapace și devenind mai periculoase pentru soldații aflați dedesubt decât pentru demonul spărturilor. Dalinar își ridică brațul liber ca să-și acopere fanta vizierei când o săgeată i se izbi de coif zăngănind.

Adolin se trase înapoi când fiara atacă un grup de arcași, strivindu-i cu o gheară.

— O iau prin stânga, strigă el, cu vocea înăbușită de coif.

Dalinar dădu din cap luând-o la dreapta, trecând în galop pe lângă un grup de soldați uluiți și ieșind din nou în bătaia soarelui în vreme ce demonul își înălța gheara pentru o altă lovitură. Alergă sub membrul ridicat, își mută Aducătoarea Jurământului în mâna stângă și o întinse într-o parte, tăind unul dintre picioarele, gros ca un trunchi de copac, al demonului spărturilor.

Lama trecu prin chitina groasă fără să-ntâmpine nicio rezistență. Ca de obicei, nu tăie carnea vie, deși vătâma piciorul tot atât de mult ca și când l-ar fi retezat. Membrul imens alunecă, inutil și fără vlagă.

Demonul urlă cu vocile lui groase, suprapuse, răsunătoare ca niște trâmbițe. Dalinar îl zări în cealaltă parte a creaturii pe Adolin, tăindu-i un picior.

Fiara se cutremură și se întoarse spre Dalinar. Cele două membre retezate i se târau în urmă, lipsite de viață. Monstrul era lung și subțiratic, așa cum sunt langustele, și avea o coadă turtită. Mergea pe paisprezece picioare. Câte trebuia să-și piardă ca să se prăbușească?

Dalinar îl struni pe Galant, ocolind animalul, și se întâlni cu Adolin, a cărui armură albastră strălucea, cu mantia fluturându-i în urmă. Își schimbară locurile, descriind arce largi, pentru a se îndrepta fiecare către un alt picior.

— Până aici ți-a fost, monstrule! strigă Elhokar.

Dalinar se întoarse. Regele își găsisse armăsarul și reușise să-l stăpânească. Răzbnare nu era un ryshadium, dar era unul dintre cei mai buni cai din rasa shin. Din nou în șă, regele ataca galopând cu sabia deasupra capului.

Ei bine, n-avea cum să-i interzică să lupte. În armură ar fi trebuit să fie în siguranță, câtă vreme rămânea în mișcare.

— Picioarele, Elhokar! îi strigă Dalinar.

Regele nu-l luă în seamă, repezindu-se drept spre pieptul animalului. Dalinar înjură, dând pinteni calului când monstrul își luă avânt. Elhokar își schimbă direcția în ultima clipă, aplecându-se pentru a se feri de membrul care lovea. Gheara demonului se izbi de piatră cu un trosnet. Urlă de furie că nu-și nimerise ținta, iar sunetul stârni ecouri în spărturi.

Regele își schimbă direcția, îndreptându-se spre Dalinar, și trecu pe lângă el în grabă.

— Îi abat atenția, neghiobule! Continuă atacul!

— Eu am un ryshadium! îi strigă Dalinar drept răspuns. I-o abat eu – sunt mai iute!

Regele îl ignoră și de data asta. Unchiul său oftă. Ca de obicei, pe rege nu-l puteai înfrâna. O discuție în contradictoriu ar fi irosit mai mult timp și ar fi costat mai multe vieți, așa că Dalinar făcu ce i se ceruse. Ocoli demonul, pregătindu-se de un alt atac, pe când copitele lui Galant izbeau în solul stâncos. Regele atrase atenția creaturii, iar el izbuti să-i mai treacă Sabia printr-un picior.

Fiara scoase patru urlete întrepătrunse și se întoarse spre el. Dar, în acest timp, Adolin trecu în partea opusă, retezându-i un alt membru cu o lovitură abilă. Piciorul se prăbuși, în timp ce arcașii continuau să tragă.

Animalul se cutremură, năucit de atacurile venite din toate părțile. Începea să-și piardă puterile, iar Dalinar își înălță brațul, gesticulând. Ordinul lui le cerea pedestrașilor să se retragă către cort. Comanda fiind dată, se strecură mai aproape și îi mai zdrobi un picior. Ceea ce însemna că-l lăsase fără cinci picioare. Poate că era timpul să lase animalul să plece șchio-pătând; nu merita să riște atât de multe vieți pentru a-l ucide.

Îl strigă pe rege, care era pe-aproape, călare pe cal și cu Sabia întinsă într-o parte. Elhokar se uită la el, dar era clar că nu-l auzise, în timp ce demonul spărturilor se înălța imens în fundal, regele îl întoarse scurt pe Răzbunare spre dreapta, către Dalinar.

Se auzi un pocnet ușor și regele – cu șa cu tot – se trezi aruncat în aer. La întoarcerea bruscă a armăsarului, se rup-

sese chinga șei. Un bărbat în Cristalarmură era greu și apăsa greu asupra ei și a calului.

Dalinar simți împunsătura spaimei și îl struni pe Galant. Elhokar se izbi de pământ, scăpându-și Sabia. Arma se preschimbă în ceață și dispăru. Era un mod de a o apăra, ca să nu fie capturată de dușmani; dispărea dacă nu-ți doreai să-ți rămână alături când îi dădeai drumul.

— Elhokar! strigă unchiul lui.

Regele se rostogoli, cu mantia înfășurată în jurul trupului, apoi rămase nemișcat. Zăcu o clipă, năucit; Armura îi crăpase pe un umăr și pierdea Lumină de Furtună. Dar amortizase căderea. Purtătorul său avea să-și revină.

Doar dacă nu cumva...

O gheară amenințătoare se înalță deasupra lui.

Dalinar intră pentru o clipă în panică și-l întoarse pe Galant ca să alege spre rege. Dar știa că avea să se miște prea încet! Fiară ar fi...

O săgeată enormă izbi capul demonului spărturilor, crăpând chitina. Sângele purpuriu țâșni, făcând creatura să-și trâmbețeze urletul de durere. Dalinar se răsuci în șa.

În Armura lui Roșie, Sadeas stătea în picioare, luând o altă săgeată groasă de la un servitor. Trase, trimițând-o în umărul demonului cu un trosnet ascuțit.

Dalinar își înalță Sabia într-un salut. Sadeas îi răspunse ridicându-și arcul. Nu erau prieteni și nu se plăceau unul pe altul.

Dar *aveau* să-l apare pe rege. Asta îi unea.

— Du-te la adăpost! îi strigă Dalinar nepotului său, trecând pe lângă el când se repezi să atace demonul.

Elhokar se ridică, împleticindu-se și dădu din cap.

Dalinar înainta. Trebuia să abată atenția demonului atât cât era nevoie ca să se ndepărteze regele. Alte săgeți trimise de Sadeas își nimeriră ținta, dar creatura începu să nu le mai ia în seamă. Nu mai era lipsită de vlagă; scotea urlete tot mai mânioase, mai sălbaticе, mai înnebunite. Se înfură cu adevărat.

Era partea cea mai periculoasă: de-acum n-avea să se mai retragă. Avea să-i urmărească până când îi omora sau până când era omorât.

O gheară izbi pământul chiar lângă Galant, aruncând sfărâmaturi de piatră în aer. Dalinar se ghemui, având grijă să-și întindă sabia, și tăie încă un picior. Adolin făcuse același lu-

cru în partea opusă. Șapte picioare distruse, adică jumătate. Cât mai era până când avea să se prăbușească demonul? În mod normal, în stadiul ăsta, aveau deja câteva zeci de săgeți înfipte în trupul creaturii. Era greu să-ți dai seama ce urma să se-nîmple dacă puterile animalului nu fuseseră secătuite în acest fel și, în plus, Dalinar nu mai înfruntase niciodată unul atât de mare.

Îl întoarse pe Galant, încercând să atragă toată atenția demonului doar asupra sa. Din fericire, Elhokar avusese...

— Tu ești un zeu? urlă regele.

Dalinar gemu, uitându-se peste umăr. Nepotul său *nu* fugise. Se apropia de animal cu pași mari și cu mâna întinsă într-o parte.

— Te provoc, monstrule! strigă Elhokar. Vreau să-ți iau viața! Își vor vedea zeei zdrobiți, așa cum își vor vedea și regele mort la picioarele mele! Te *provoc!*

„Idiot blestemat!” se gândi Dalinar, rotindu-l în loc pe Galant.

Cristalsabia lui Elhokar își recapătă substanța în mâna lui, iar el se repezi spre pieptul demonului, pierzând Lumină de Furtună prin crăpătura de pe umăr. Ajunse aproape și își roti brațul spre trupul animalului, retezând o bucată de chitină – pe care Sabia putea s-o taie, așa cum tăia părul și unghiile. Pe urmă lovi cu sabia în pieptul creaturii, căutându-i inima.

Demonul urlă și se scutură, azvârlindu-l pe Elhokar. Regele abia izbuti să nu-și scape arma din mână. Animalul se răsucii. Din nefericire, coada acestuia ajunse în dreptul lui Dalinar. El înjură și smuci de frâul lui Galant, întorcându-l brusc, dar coada veni peste ei prea repede. Lovi calul și, într-o clipită, Dalinar se trezi rostogolindu-se. Aducătoarea Jurământului îi scăpă dintre degete și spintecă adânc solul stâncos înainte de-a se transforma în ceață.

— Tată! strigă o voce din depărtare.

Dalinar se opri pe bolovani, năucit, își săltă capul și văzu că Galant se ridica, împleticindu-se. Din fericire, calul nu-și rupsese nimic, deși sângera, fiind zgâriat în mai multe locuri, și se ferea să se sprijine pe un picior.

— Pleacă! spuse Dalinar.

Era un ordin care trimitea calul la loc sigur. Spre deosebire de Elhokar, Galant avea să-l asculte.

Clătinându-se, Dalinar se ridică în picioare. Auzi un hârșâit în stânga sa și se întoarse exact în momentul în care lovitură cozii demonului îl nimeri în plin, drept în piept, azvârlindu-l pe spate.

Lumea se clătină din nou și, când alunecă, metalul se lovi de piatră într-o cacofonie de sunete.

„Nu!” își zise el, punându-și o mână înmănușată sub trup și săltându-se, pentru a se folosi apoi de avântul pe care i-l dăduse alunecarea ca să se-arunce în poziție verticală. Și cerul se roti, ceva păru să se *îndrepte*, ca și cum Armura însăși ar fi știut care direcție însemna în sus. Ateriza – încă în mișcare, cu tălpile scrâșnindu-i pe piatră.

Își regăsi echilibrul, apoi alergă spre rege, în timp ce-și cheama din nou Cristalsabia. Zece bătăi de inimă. O eternitate.

Arcașii continuau să tragă și nu puține erau săgețile care ieșeau din fața demonului, ca niște țepi. El nu le lua în seamă, deși cele mari, trase de Sadeas, păreau să-i atragă atenția. Adolin își mai trecuse Sabia printr-un alt picior, iar creatura înainta cu greutate, nesigură, cu opt din cele paisprezece picioare târându-i-se, nefolositoare.

— Tată!

Dalinar se răsuci și-l zări pe Renarin – îmbrăcat într-o uniformă albastră și scorțoasă a Casei Kholin, cu haină lungă, încheiată până sub gât – traversând călare terenul stâncos.

— Tată, ești teafăr? Pot să te-ajut?

— Băiat idiot! exclamă Dalinar, arătând către el. Pleacă!

— Dar...

— N-ai armură și nu ești înarmat! urlă Dalinar, întoarce-te până nu-ți găsești moartea!

Renarin trase de frâu, oprindu-și calul murg.

— PLEACĂ!

Tânărul se îndepărtă în galop. Dalinar se întoarse și alergă spre rege, cu Aducătoarea Jurământului materializându-se din ceață în mâna lui, care o aștepta. Elhokar continua să ciopârțească partea de jos a trunchiului creaturii, iar porțiunile de carne lovite de Cristalsabie se înnegreau și mureau. Dacă nimerea în locul potrivit, i-ar fi putut opri inima sau plămâni, dar era dificil să izbutească câtă vreme animalul mai era în picioare.

Curajos ca întotdeauna, Adolin descălecuse lângă rege, încerca să-l ferească de gheare, lovindu-le când coborau spre ei. Din nefericire, erau patru, și un singur Adolin. Două zvâcniră spre el în același timp și, cu toate că reteză o bucată dintr-una, n-o văzu pe cea care se legăna în spatele său.

Dalinar strigă prea târziu. Cristalarmura pocni când gheara îl azvârli de Adolin în aer. El se arcui și lovi pământul, rostogolindu-se. Armura nu i se făcu bucăți, slavă Heralzilor, dar în platoșă și în dreptul coastelor se căscară crăpături largi, din care ieșeau dâre de fum alb.

Adolin se rostogoli inert, dar cu mâinile mișcându-i-se. Trăia.

Dalinar n-avea timp să se gândească la el. Regele se afla în pericol.

Demonul lovi, izbind pământul lângă Elhokar și trântindu-l. Sabia îi dispăru și el căzu cu fața pe pietre.

În Dalinar se schimbă ceva. Orice rețineră îi dispăru. Orice alte griji deveniră absurde. Fiul fratelui său era în primejdie.

Nu-l ajutase pe Gavilar, ci zăcuse, beat, într-o baltă de vin în vreme ce fratele lui se lupta ca să-și salveze viața. Ar fi trebuit să fie lângă el, să-l apere. De la fratele lui nu-i mai rămăseseră decât două lucruri, două lucruri pe care le putea proteja cu speranța dobândirii unui soi de mântuire: regatul lui Gavilar și fiul lui.

Elhokar era singur și în pericol.

Nimic altceva n-avea importanță.

Adolin clătină din cap, năucit, își ridică viziera dintr-o smucitură și luă o gură de aer curat ca să-și limpezească mintea.

Luptă. Se luptau. Auzea bărbați strigând, bolovani cutremurându-se și un sunet puternic, ca un scâncet. Mirosea a ceva mucegăit. Sânge de carapace-mare.

„Demonul spărturilor!” îi trecu prin gând. Chiar înainte de a i se limpezi mintea, își chemă Sabia și se sili să se ridice, sprijinindu-se pe palme și pe genunchi.

Silueta creaturii se întrezărea destul de aproape, o umbră neagră pe cer. Adolin căzuse lângă ea, în dreapta. Când i se limpezi privirea, văzu că regele era la pământ și că armura i se crăpase în urma loviturii primite mai înainte.

Demonul spărturilor înălță o gheară masivă, gata să-l strivească. Și Adolin își dădu dintr-odată seama că se aflau în pragul dezastrului. Regele avea să fie ucis la o simplă vânătoare. Regatul avea să se zdruncine, înalții prinți aveau să se despartă, singura legătură firavă care-i ținuse împreună fiind tăiată.

„Nu!” își spuse, uluit și încă amețit, și încercă să înainteze, împleticindu-se.

Și apoi își văzu tatăl.

Dalinar alerga spre rege, mișcându-se cu o iuțeală și cu o grație de care niciun om nu putea fi în mod normal în stare – nici măcar atunci când purta o Cristalarmură. Sări peste un prag de stâncă, apoi se aplecă și alunecă pe sub o gheară care se năpustea spre el. Alții își închipuiau că înțeleg Cristalsăbiile și Cristalarmura, însă Dalinar Kholin... uneori le dovedea tuturor că nu erau decât niște copii.

Își îndreptă spatele și sări – continuând să înainteze –, astfel încât ajunse să aibă la doar câteva degete deasupra capului o a doua gheară care spulberă lespedea de piatră de lângă el.

Totul se petrecu într-o singură clipă, în răstimpul unei răsuflări. A treia gheară se repezea la rege, iar Dalinar se avântă într-acolo cu un urlet, dintr-un salt. Lăsă din mână Sabia – care lovi pământul și deveni ceață – în timp ce aluneca sub gheara în cădere, își ridică brațele și...

Și o prinse. Se încovoie sub lovitură, lăsându-se într-un genunchi, și carapacea se izbi de Armură cu un zăngănit al cărui răsunset umplu aerul.

Dar o prinse.

„Părinte al Furtunii!” îi trecu lui Adolin prin gând când își văzu tatăl stând deasupra regelui, gârbovit sub enorma greutate a demonului mult mai mare ca el. Arcașii șovăiră, uluiți. Sadeas își lăsă arcul mare în jos. Lui Adolin i se tăie răsuflarea.

Dalinar ținea în loc gheara, răspunzând apăsării ei cu o forță egală; era o siluetă din metal de un argintiu întunecat, părând aproape strălucitor. Deasupra lui, demonul își trâmbiță urletul, iar Dalinar îi răspunse cu un strigăt puternic, sfidător.

În clipa aceea, Adolin știa că îl avea în fața ochilor pe Ghimpele Negru, pe bărbatul alături de care își dorise să lupte. Mănușile și apărătoarele de umeri ale Armurii lui Dalinar începură să crape, iar de-a lungul metalului străvechi se în-

tinse un păienjeniș de lumină. Adolin se scutură, punându-se în sfârșit în mișcare. „Trebuie să-l ajut!”

Cristalsabia prinse formă în mâna lui și, repezindu-se dintr-o parte spre trupul creaturii, îi tăie cel mai apropiat picior. În aer răsună un trosnet. Cu atât de multe picioare distruse, celelalte nu mai izbutiră să susțină greutatea demonului, mai ales că se străduia din răzputeri să-l strivească pe Dalinar. Picioarele rămase în dreapta îi pocniră cu un zgomot dezgustător, iar din ele țâșni un lichid violet, asemănător sângelui, iar creatura căzu pe o parte.

Pământul se cutremură, aproape trântindu-l pe Adolin în genunchi. Dalinar aruncă într-o parte gheara lipsită acum de vlagă, cu Lumina de Furtună scurgându-se din nenumăratele crăpături și înălțându-se deasupra lui. Lângă el, regele se ridică – de când căzuse trecuseră doar câteva secunde.

Împleticindu-se, Elhokar privi creatura prăbușită. Pe urmă se întoarse către unchiul său, Ghimpele Negru.

Dalinar îi mulțumi lui Adolin cu o înclinare a capului, apoi arătă cu un gest scurt către ceea ce trecea drept gâtul animalului. Elhokar dădu din cap, își chemă Sabia și lovi, adâncind-o în carnea demonului. Ochii de un verde monoton ai acestuia se înnegriră, iar trupul i se cutremură și în aer se încolăciră fuioare de fum.

Adolin veni lângă tatăl lui și îl priviră împreună pe Elhokar împlântându-și arma în pieptul demonului spărturilor. Acum, când era mort, Sabia îi tăia carnea. Sângele violet țâșni, iar regele lăsă Sabia din mâna pe care și-o întinse spre rană, căutând cu degete căroră armura le sporea forța și apucând ceva.

Smulse nestemata animalului – gemă imensă care creștea în toți demonii spărturilor. Zgrunțuroasă și în stare brută, aceasta era un smarald pur, cât un cap de om. Adolin nu mai văzuse niciodată o piatră prețioasă atât de mare; chiar și cele mici valorau o avere.

Elhokar își înălță trofeul sinistru și în jur i se iviră glorio-spreni aurii, iar soldații izbucniră în strigăte de triumf.

14 • ZI DE PLATĂ

„Îngăduie-mi să încep prin a te asigura că obiectul se află în siguranță. I-am găsit un cămin bun. Se poate spune că-l apăr cu aceeași grijă cu care-mi păzesc pielea.”

În dimineața de după hotărârea luată în timpul mării furtuni, Kaladin avu grijă să se trezească înaintea tuturor celorlalți, își aruncă pătura într-o parte și străbătu cu pași mari încăperea plină de movilițe înfășurate la rândul lor în pături. Nu era plin de elan, dar era cu adevărat hotărât. Hotărât să lupte iarăși.

Începu lupta deschizând dintr-o smucitură ușa și lăsând să intre lumina soarelui. În spatele lui, podarii obosiți se treziră mormăind și înjurând. Se întoarse spre ei cu mâinile în șolduri. În momentul acela, în echipa Podului Patru erau treizeci și patru de oameni. Numărul se modifica în permanență, dar pentru transportul podului era nevoie de cel puțin douăzeci și cinci. Altminteri, podul s-ar fi răsturnat cu siguranță. Uneori se răsturna și când îl cărau mai mulți oameni.

— Ridicați-vă și organizați-vă! strigă Kaladin, cu cea mai reușită voce de șef de ceată de care se simțea în stare; autoritatea acesteia îl șoca și pe el.

Oamenii clipiră, cu ochii încetoșați.

— Asta-nseamnă, zberă Kaladin, să ieșiți din baracă și să v-aliniați! O s-o faceți, lovi-v-ar furtuna, că de nu o să vă car eu însumi afară, unul câte unul!

Syl coborî fluturând din aripi și i se așeză pe umăr, de unde privi curioasă. O parte dintre podari se săltară în capul oaselor și se holbară la el, nedumeriți. Alții se răsuciră sub pături și îi întoarseră spatele.

Kaladin inspiră adânc.

— Fie cum vreți voi.

Intră și alege un alethi zvelt, pe nume Moash. Era un bărbat puternic; Kaladin avea nevoie de un exemplu și unul dintre bărbații mai costelivi, cum erau Dunny sau Narm, n-ar fi fost potriviți. În plus, Moash se număra printre cei care-i întorseseră spatele.

Kaladin îi înșfacă un braț și-l ridică, trăgând cu toată puterea. Moash se împletici. Era un bărbat tânăr, probabil cam de vârsta lui Kaladin, cu un chip ca al unei păsări de pradă.

— Du-te-n furtună! se răsti Moash, smulgându-și brațul. Kaladin îi trase un pumn în burtă, știind că asta îi tăia răsufierea.

Moash icni, șocat, și se încovoie, iar el înaintă, îl luă de picioare și-l puse pe umăr.

Greutatea aproape că-l răsturnă. Din fericire, căratul podurilor era un antrenament aspru, dar cu rezultate remarcabile. Bineînțeles că prea puțini podari supraviețuiau îndeajuns cât să profite de pe urma lui. Perioadele de acalmie, de o lungime imprevizibilă, dintre două alergări, nu erau de folos. Și asta era o parte a problemei; echipele podurilor își petreceau cea mai mare parte a timpului holbându-se la propriile picioare sau făcând corvezi de slugă, după care li se cerea s-alerge mile întregi cu un pod în spate.

Îl cară afară pe Moash, care era năucit, și-l lăsă pe solul de piatră.

Restul taberei se trezise, dulgherii se adunau în lemnărie, iar soldații alergau la micul dejun sau la instrucție. Celelalte echipe de podari dormeau, firește. Erau adesea lăsați să doarmă până târziu, dacă în dimineața aceea nu trebuiau să-și care podurile. Kaladin îl lăsă pe Moash și se întoarse în baraca scundă.

— O să fac același lucru cu fiecare dintre voi, dac-o să fie nevoie. Dar nu era. Podarii șocați se adunară afară, în lumină, clipind.

Cei mai mulți stăteau în bătaia soarelui cu spatele gol, purtând doar pantaloni până la genunchi. Moash se ridică în picioare, frecându-și burta și uitându-se urât la Kaladin.

— La Podul Patru, lucrurile se vor schimba, spuse acesta, în primul rând, n-o să mai dormim până târziu.

— Și ce-o să facem în schimb? întrebă Sigzil.

Avea pielea de un cafeniu întunecat și părul negru, ceea ce însemna că era un makabaki din sud-vestul Rosharului. Era singurul podar fără barbă și, judecând după accentul lui plăcut, era, probabil, azish sau emuli. Prezența străinilor în echipele podurilor era ceva obișnuit – cei care nu-și găseau locul altundeva, ajungeau adesea în cremul unei oștiri.

— Excelentă întrebare, zise Kaladin. O să ne antrenăm, în fiecare dimineață, înainte de corvezile zilnice, o să alergăm cu podul, ca să devenim mai rezistenți.

La asta, chipurile mai multor oameni se întunecară.

— Știu la ce vă gândiți, continuă Kaladin. N-avem o viață destul de grea? N-ar trebui să ne destindem în scurtul răgaz de care ne bucurăm?

— Da, răspunse Leyten, un bărbat înalt și robust, cu părul creț, întocmai.

— *Nu*, se răsti Kaladin. Podalergările ne obosesc fiindcă ne petrecem cea mai mare parte a zilei trândăvind. O da, știu c-avem de făcut corvezi – de căutat prin spărturi, de curățat latrine, de frecat podele. Dar soldații nu se-așteaptă să trudem din greu; vor doar să ne țină ocupați. Ca să nu aibă ei grija noastră. Ca șef de pod, principala mea datorie e să vă țin în viață. În privința săgeților trase de parshendi nu pot face mai nimic, așa că trebuie să fac ceva în privința *voastră*. Trebuie să vă fac mai puternici, ca să puteți alerga mai repede când duceți podul pe ultima porțiune a drumului, printre săgeți.

Kaladin se uită, pe rând, în ochii tuturor bărbaților din șir.

— Vreau să nu mai văd niciodată Podul Patru pierzând vreun om, adăugă el.

Ceilalți îl priviră, nevenindu-le să-și creadă urechilor. În cele din urmă, din spatele celorlalți, un bărbat vânjos, cu brațe și picioare groase, izbucni în râs. Avea pielea bronzată, păr de un roșu intens, mai mult de un stânjen înălțime, mâini mari și trunchi puternic. Unkalaki – numiți de mai toată lumea pur și simplu mâncători de coarne – erau un grup de oameni din centrul Rosharului, din apropiere de Jah Keved. În noaptea dinainte spusese că se numea Pietroi.

— Nebun! spuse mâncătorul de coarne. E nebun cine crede acum că ne poate conduce!

Începu să hohotească de râs. Ceilalți i se alăturară, clătănând din cap la vorbele lui Kaladin. Câțiva râsspreni – duhuri

argintii, ca niște pești mărunți, care săgetau prin aer, învârtindu-se în cercuri – începură să șuiere împrejurul lor.

— Hei, Gaz, strigă Moash ducându-și mâinile pâlnie la gură. Sergentul scund și chior stătea de vorbă cu niște soldați, în apropiere.

— Ce e? strigă la rândul lui, încruntându-se.

— Țasta vrea să cărăm poduri ca să ne antrenăm, răspunse Moash. Trebuie să facem ce zice?

— Pfui, făcu Gaz, fluturându-și o mână. Șefii de pod nu dau ordine decât pe câmpul de luptă.

Moash se uită la Kaladin.

— Se pare că poți să te duci în furtună, amice. Dacă nu cumva vrei să ne bați pe toți ca să-ți dăm ascultare.

Podarii se împrăștiară, unii întorcându-se în baracă, alții luând-o spre sălile de mese. Kaladin rămase singur.

— N-a mers prea bine, spuse Syl, de pe umărul lui.

— Nu. N-a mers.

— Pari surprins.

— Nu, doar frustrat.

Se uită la Gaz. Mai-marele podarilor îi întoarse ostentativ spatele.

— În oastea lui Amaram, mi s-au dat oameni care n-aveau pic de experiență, dar niciodată unii sfidător de nesupuși.

— Care e diferența? se miră Syl.

O întrebare pusă cu atâta nevinovăție. Răspunsul ar fi trebuit să fie evident, dar ea își lăsă capul pe-o parte, nedumerită.

— Bărbații din oastea lui Amaram știau că era cu puțință să ajungă în locuri mai rele. Puteai să-i pedepsești. Podarii știu c-au ajuns la fund, adăugă oftând și lăsând să i se spulbere o parte din încordare. Am avut noroc c-am izbutit să-i scot din baracă.

— Și-acum ce-o să faci?

— Nu știu.

Kaladin se uită într-o parte, unde Gaz își continua pălăvrăgeala cu soldații.

— Ba nu, de fapt știu.

Gaz îl zări apropiindu-se și singurul său ochi se mări de spaimă. Își întrerupse discuția și se grăbi să se facă nevăzut în spatele unei stive de bușteni.

— Syl, mă ajuți să-i dăm de urmă? zise Kaladin.

Ea zâmbi, transformându-se într-o dâră albă și palidă, apoi trecu prin aer ca o săgeată, lăsând în spate o urmă care dispăru încetul cu încetul. Kaladin se opri în locul unde stătuse Gaz.

La puțin timp după aceea, Syl se întoarse, șuierând ca o săgeată, și își reluă înfățișarea de fetișcană.

— Se-ascunde între cele două barăci de-acolo, zise ea arătând cu degetul. Stă ghemuit și privește pe furiș ca să vadă dacă-l urmărești sau nu.

Kaladin ocoli barăcile zâmbind. Pe aleea dintre ele zări o siluetă care, ghemuită în umbră, se uita în direcția opusă. Se apropie tiptil și-l înșfacă pe Gaz de umăr. Bărbatul chior scoase un țipăt, răsucindu-se și încercând să-l lovească. El îi prinse pumnul cu ușurință.

Gaz îl privi îngrozit.

— N-am de gând să mint! Lovi-te-ar furtuna, tu *nu* dai ordine decât pe câmpul de luptă! Dacă-mi mai faci vreun rău, pun să te...

— Liniște-te, Gaz, spuse Kaladin, eliberându-l. Nu-ți fac niciun rău. Cel puțin nu încă.

Bărbatul mai scund se trase înapoi, frecându-și umărul și uitându-se urât la Kaladin.

— Azi e a treia trecere, spuse acesta. Zi de plată.

— O să-ți primești plata peste o oră, ca toată lumea.

— Nu. Ai banii acum. Te-am văzut vorbindu-i curierului, acolo. Întinse mâna.

Gaz mormăi, dar scoase o pungă și numără sferele, în mijlocul lor licăreau mici lumini albe, șovăitoare. Pete de diamant, valorând, fiecare, câte cinci stropi. Cu un strop puteai să cumperi o pâine.

Gaz numără patru pete, deși săptămâna avea cinci zile. I le dădu lui Kaladin, care rămase însă cu mâna întinsă și cu palma deschisă.

— Și cealaltă, Gaz.

— Ai spus...

— *Acum.*

Gaz tresări violent, apoi mai scoase o sferă.

— Bizar mod de a-ți ține cuvântul, înălțimea Ta. Mi-ai făgăduit...

Kaladin îi înapoie sfera pe care abia o primise, așa că vocea i se stinse; apoi se încruntă.

— Nu uita de unde vine sfera asta, Gaz. Îmi țin cuvântul, dar nu-mi oprești tu banii. Ți-i dau eu. Ai priceput?

Celălalt îl privi nedumerit, dar înșfacă sfera din mâna lui.

— Dacă pățesc ceva, nu-ți mai dau bani, zise Kaladin, îndesându-și celelalte patru sfere în buzunar.

Apoi făcu un pas înainte. Îl domina cu înălțimea lui pe Gaz, care era mult mai scund.

— Nu uita înțelegerea noastră. Nu-mi sta-n cale.

Gaz refuză să se lase intimidat. Scui pă într-o parte și saliva întunecată la culoare se lipi de peretele din piatră, prelingându-se apoi cu încetineală.

— N-o să mint pentru tine. Dacă-ți închipui că pentru o pată mânjită de crem pe săptămână o să...

— Mă aștept numai la ceea ce-am spus. Ce au azi de făcut cei de la Podul Patru în tabără?

— Masa de seară. Frecat și spălat.

— Și podalergare?

— În schimbul de după-amiază.

Ceea ce însemna că dimineața era liberă. Spre bucuria podarilor din echipă; își puteau cheltui banii la jocuri de noroc sau la târfe, uitând, poate, pentru scurt timp, ce viață mizabilă duceau. După care trebuiau să se întoarcă și s-aștepte în lemnărie, pregătiți să-și care podul dacă avea să fie necesar. Iar după masa de seară era datoria lor să curețe oalele.

Încă o zi irosită. Kaladin se întoarse și o porni către lemnărie.

— N-o să schimbi nimic, strigă Gaz în urma lui. Oamenii ăștia sunt podari dintr-un anumit motiv.

Kaladin nu se opri. Syl coborî cu iuțeală de pe acoperiș și i se așeză pe umăr.

— N-ai nicio putere, continuă Gaz să strige. Nu ești un șef de pluton pe câmpul de luptă. Ești un nenorocit de *podar*. M-ai auzit? Nu poți avea putere când n-ai niciun rang!

Kaladin ieși de pe alee.

— Se înșală.

Syl îl ocoli ca să i se oprească în față, plutind dinaintea lui pe când înainta. Îl privi cu capul lăsat pe-o parte.

— Puterea nu ți-o dă rangul, zise Kaladin, pipăindu-și sferile din buzunar.

— Dar ce anume?

— Ți-o dau oamenii. E singurul mod în care-o poți obține.

Se uită în urmă. Gaz era tot pe alee.

— Syl? Tu nu dormi, nu-i așa?

— Să dorm? Eu, un spren?

Ideea părea s-o amuze.

— O să mă păzești noaptea? o întrebă. O să ai grijă să nu se furișeze Gaz înăuntru și să nu facă cine știe ce când dorm? Ar putea pune pe cineva să mă omoare.

— Crezi c-ar face într-adevăr așa ceva?

Kaladin căzu o clipă pe gânduri.

— Nu. Nu, probabil că nu. Am cunoscut câțiva oameni de soiul lui – tirani mărunți, care aveau doar atâta putere cât să fie sâcâitori. Gaz e o brută, dar nu cred că e un ucigaș. În plus, după părerea lui, nu e nevoie să-mi facă vreun rău; nu trebuie decât s-aștepte pur și simplu până când sunt omorât în timpul unei podalergări. Însă e totuși bine să mă știu în siguranță. Păzește-mă, te rog. Trezește-mă dac-o să-ncerce ceva.

— Sigur. Dar dacă se duce la niște oameni mai importanți? Dacă le cere să te execute?

Kaladin se strâmbă.

— Atunci nu-mi mai rămâne nimic de făcut. Dar nu cred c-o să ajungă la așa ceva. Ar părea slab în fața șefilor lui.

În plus, decapitarea le era rezervată podarilor care refuzau să alerge cu podul spre parshendi. Atâta timp cât alerga, nu putea fi executat. De fapt, comandanții armatei păreau mai degrabă șovăielnici când venea vorba de pedepsirea unui podar. De când se număra Kaladin printre ei, un neghiob săvârșise o crimă, fapt pentru care fusese legat și lăsat în voia unei mari furtuni. Dar, în afară de asta, Kaladin mai văzuse doar câțiva bărbați care nu-și mai primiseră plata fiindcă se încăieraseră, iar alți doi fuseseră biciuiți fiindcă se mișcaseră prea încet în timpul primei părți a unei podalergări.

Pedepse minime. Comandanții înțelegeau un lucru: podarii erau niște oameni ajunși aproape la limită; dacă erau împinși peste acest prag, era posibil să nu le mai pese de nimic și să se lase uciși.

Din păcate, asta mai însemna că nu-și putea pedepsi echipa nici dacă ar fi avut autoritatea s-o facă. Trebuia să găsească altceva.

Traversă lemnăria, îndreptându-se către locul unde dulgherii construiau poduri noi. După ce căută o vreme, găsi ce-

ea ce voia – o scândură groasă, care aștepta să fie pusă la locul potrivit, într-un nou pod portabil. Într-o parte avea deja fixat mânerul pentru podarul purtător.

— Pot să-mprumut asta? îl întrebă Kaladin pe un dulgher în trecere.

Omul ridică o mână ca să se scarpine în capul acoperit cu rumeguș.

— S-o împrumuți?

— O să rămân aici, în lemnărie, îl lămuri Kaladin, săltând scândura și punându-și-o pe umăr.

Era mai grea decât se așteptase și se bucură că avea o vestă de piele căptușită.

— La un moment dat o s-avem nevoie de ea... zise dulgherul, dar atâta lucru nu era suficient ca să-l împiedice pe Kaladin să plece cu scândura.

Își alese o porțiune de stâncă netedă, aflată chiar în fața bărcilor. Pe urmă începu să umble cu pași mărunți de la un capăt la altul al lemnăriei, cărând scândura pe umăr și simțind pe piele căldura soarelui care urca pe boltă. Se antrena mergând, apoi grăbind pasul, pe urmă alergând. Și cară scândura mai întâi pe umăr, apoi ținând-o cât mai sus, cu brațele întinse.

Se antrena până la istovire. De fapt, simți de mai multe ori că era gata să se prăbușească, dar găsi de fiecare dată, undeva, o rezervă pe putere. Și continuă să se miște, scrâșnind din dinți ca să facă față durerii și oboselii, în timp ce-și număra pașii, ca să se poată concentra. Ucenicul dulgher cu care vorbise aduse un supraveghetor. Acesta se uită la Kaladin scărpinându-se-n cap, pe sub tichie. Până la urmă ridică din umeri, iar cei doi se retraseră.

În scurt timp, în jur se adună destulă lume. Lucrători din lemnărie, câțiva soldați și un număr mare de podari. Câțiva, din echipele altor poduri, îi strigară cuvinte batjocoritoare, dar cei de la Podul Patru se dovediră mai reținuți. Mulți nu-i dădură atenție. Alții – Teft, cel cu părul sur, Dunny, cel cu fața tinerească și încă unii – stăteau în șir, privindu-l ca și cum nu le-ar fi venit să creadă că era cu puțință să facă așa ceva.

Privirile – așa uluite și ostile cum erau – reprezentau unul dintre motivele pentru care Kaladin continua. Se trudea și ca să scape de frustrare, de furia clocotitoare care-l măcina. Era furios fiindcă nu fusese în stare să-l ajute pe Tien. Furios

fiindcă Atotputernicul crease o lume în care unii benchetui-
iau în lux, iar alții cărau poduri.

Se simțea surprinzător de bine istovindu-se într-un mod
ales de el însuși. La fel ca în primele câteva luni de după moar-
tea lui Tien, când se antrena mânuind sulița ca să uite. Când
sună clopotul de la amiază, chemând soldații la masa de
prânz, se opri în sfârșit și puse scândura lată pe pământ. Își roti
umărul. Alergase ore de-a rândul. De unde găsisese atâta forță?

Cu sudoarea picurându-i pe pietre, fugi spre atelierul dul-
gherilor și bău îndelung din butoiul cu apă. Dulgherii îi alun-
gau de obicei pe podarii care încercau așa ceva, dar niciunul
nu scoase nicio vorbă când Kaladin goli două polonice pline
cu apă de ploaie cu gust metalic. Scutură polonicul, dădu din
cap către doi ucenici și alergă înapoi, către scândură.

Pietroi – mâncătorul de coarne voinic, cu pielea arsă de
soare – tocmai o ridica, încruntându-se.

Teft îl văzu pe Kaladin și arătă spre Pietroi cu o mișcare a
capului:

— A pus prinsoare cu mai mulți dintre noi, pe câte-un
strop, c-ai luat o scândură ușoară, ca să ne impresionezi.

Dac-ar fi putut să simtă oboseala lui, n-ar mai fi fost atât
de sceptici. Se sili să ia scândura de la Pietroi. Bărbatul masiv
îi dădu drumul cu o privire uluită, uitându-se apoi cum o du-
cea Kaladin, în fugă, în locul unde o găsisese. El își flutură mâna
către ucenic, în semn de mulțumire, apoi se întoarse, alergând
ușor, la micul grup de podari. Pietroi plătea, fără tragere de
inimă, stropii pe care-i pierduse.

— Sunteți liberi să mergeți la masă, le spuse Kaladin. Du-
pă-amiază trebuie să fim pregătiți să cărăm podul, dacă va fi
nevoie, așa că-ntoarceți-vă într-o oră. La ultimul clopot dina-
inte de apus ne adunăm la sala de mese. Azi, corvoada noas-
tră e curățenia de după cină. Ultimul sosit freacă oalele.

Ceilalți îl urmăriră cu priviri năucite în timp ce se înde-
părta în goană de lemnărie. La două străzi mai încolo, Kaladin
intră pe o alee și se sprijini de un perete. Pe urmă, gâfâind, se
lăsă la pământ, apoi se întinse.

Se simțea de parcă și-ar fi forțat toți mușchii din trup. Picioa-
rele îi ardeau de sus până jos și, când încercă să-și strângă
pumnul, descoperi că degetele îi erau prea slăbite ca să i se
supună. Inspiră adânc, icnind și tușind. Un soldat în trecere îi

aruncă o privire, dar recunoscu îmbrăcămintea de podar și-și continuă drumul fără nicio vorbă.

În cele din urmă, Kaladin simți ceva atingându-l ușor pe piept. Deschise ochii și o zări pe Syl plutind în aer, întinsă pe burtă, cu fața către a lui. Avea picioarele îndreptate către perete, dar postura ei – chiar și modul în care-i atârna rochia – creau impresia că stătea în poziție verticală, nu cu fața spre pământ.

— Kaladin, trebuie să-ți spun ceva.

El închise din nou ochii.

— Kaladin, e important!

El simți o *zvâcnire* ușoară pe o pleoapă. O senzație foarte stranie. Mormăi, deschise ochii și se sili să se salte în capul oaselor. Ea merse prin aer, parcă plimbându-se pe suprafața unei sfere invizibile, până când ajunse cu trupul pe direcția potrivită.

— Până la urmă – îl anunță ea – sunt bucuroasă că ți-ai ținut cuvântul dat lui Gaz, deși el e un individ dezgustător.

Kaladin avu nevoie de o clipă ca să priceapă despre ce îi vorbea.

— Sferele?

Syl dădu din cap.

— Am crezut c-o să-ți încalci cuvântul, dar mă bucur că n-ai făcut-o.

— Bine. Ei, cred că trebuie să-ți mulțumesc fiindcă mi-ai spus-o.

— Kaladin, continuă ea, bosumflată, strângându-și pumnii pe lângă trup. E ceva *important*.

— Păi... începu el, dar vocea i se frânse și își rezemă din nou capul de zid. Syl, abia izbutesc să respir, darămite să gândesc. Te rog, spune-mi pur și simplu ce te supără.

— Știi ce e o minciună, zise ea, venind să i se așeze pe genunchi. Acum câteva săptămâni, nici măcar nu înțelegeam ce înseamnă *a minți*. Iar acum sunt încântată că n-ai mințit. Nu pricepi?

— Nu.

— Mă schimb, zise Syl cutremurându-se – probabil fără s-o fi vrut, fiindcă întreaga siluetă i se încețoșă pentru o clipă. Știi lucruri pe care, cu numai câteva zile în urmă, nu le știam. E atât de straniu.

— Păi, cred că e de bine. Cred că e cu atât mai bine cu cât înțelegi mai multe. Nu?

Ea se uită în jos.

— După furtuna de ieri, când te-am găsit lângă prăpastie – zise ea în șoaptă – aveai de gând să-ți iei viața, nu-i așa?

Kaladin nu răspunse. Ieri. De-atunci trecuse o eternitate.

— Ți-am dat o frunză, continuă ea. O frunză *otrăvitoare*. Ai fi putut s-o folosești ca să te omori sau ca să omori pe altcineva. Probabil că pentru asta aveai de gând s-o folosești la început, acolo, în căruță.

Se uită în ochii lui și vocea ei firavă păru îngrozită.

— Astăzi știu ce e moartea. De ce știu ce e moartea, Kaladin?

El se încruntă.

— Pentru un spren, ai fost întotdeauna ciudată. De la bun început.

— De la bun început?

El șovăi, întorcându-se cu gândul în urmă. Nu, în primele dați când venise, se purtase exact la fel ca orice alt vântspren. Îi jucase tot felul de feste. Îi lipise pantoful de podea, ascunzându-se apoi. Chiar și când îi fusese alături, în timpul luniilor de sclavie, se purtase, de cele mai multe ori, ca orice alt spren: pierzându-și repede interesul, zburând cu iuțeală în jurul lui.

— Ieri nu știam ce e moartea, spuse ea. Azi știu. Cu luni în urmă, nu știam că mă port ciudat pentru un spren, dar am ajuns să-mi dau seama că așa e. Cum de știu fie și numai *cum* ar trebui să se poate un spren? zise strângându-și trupul și părând mai mică. Ce mi se-ntâmplă? Ce sunt?

— Nu știu. Are importanță?

— N-ar trebui?

— Nici eu nu știu ce sunt. Podar? Chirurg? Soldat? Sclav? Toate astea nu sunt nimic altceva decât niște etichete, în interior, sunt eu. Un om foarte diferit de cel care am fost cu un an în urmă, dar nu pot să-mi fac griji pentru asta, merg pur și simplu înainte și sper că picioarele mă duc acolo unde trebuie s-ajung.

— Nu ești supărat pe mine fiindcă ți-am adus frunza aia?

— Syl, dacă nu m-ai fi întrerupt, aș fi pășit în spărtură. Frunza aia a fost ce-mi trebuia. A fost, cumva, obiectul potrivit.

Ea zâmbi și se uită cum începea el să se-ntindă. Când termină, ieși din nou în stradă, aproape fără să mai simtă oboseala. Ea șuieră prin aer și i se opri pe umăr, stând cu brațele trase înapoi și cu picioarele atârânănd, ca o fată pe marginea unei stânci.

— Mă bucur că nu ești supărat. Deși *chiar* cred că tu ești de vină pentru ceea ce mi se-ntâmplă. Înainte să te-ntâlnesc, n-am fost niciodată nevoită să mă gândesc la moarte sau la minciuni.

— Așa sunt eu, răspunse el, sec. Aduc cu mine, pretutindeni, moartea și minciuna. Eu și Veghetoarea Noptii.

Ea se încruntă.

— Țsta a fost... începu el.

— Da, a fost sarcasm, zise ea și își lăsă capul pe-o parte. Știu ce e sarcasmul.

Și repetă, cu un zâmbet prefăcut:

— Știu ce e sarcasmul!

„Părinte al Furtunii”, se gândi Kaladin, uitându-se în ochii ei mici, plini de încântare. „Mi se pare de rău augur.”

— Ei, stai puțin, spuse. Înainte nu ți s-a mai întâmplat niciodată așa ceva?

— Nu știu. Nu sunt în stare să-mi aduc aminte nimic din ce s-a petrecut cu mai mult de un an în urmă, când te-am întâlnit.

— Serios?

— Nu e ciudat, zise ea, ridicând din umerii translucizi. Majoritatea sprenilor nu-și amintesc lucrurile petrecute cu mai multă vreme în urmă, adăugă, apoi șovăi. Nu știu de ce *știi* asta.

— Ei, poate că totul e normal. Poate-ai mai trecut prin așa ceva, dar pur și simplu ai uitat.

— Asta nu mă liniștește prea tare. Nu-mi place ideea.

— Dar nu te-mpiedică moartea și minciuna să te simți în largul tău?

— Ba da. Dar, dacă mi-aș pierde aceste amintiri...

Privi în gol, iar Kaladin, urmărindu-i mișcările, zări doi spreni care săgetau văzduhul, duși de o pală de vânt, nepăsători și liberi.

— Ți-e frică să mergi înainte, spuse el, dar te îngrozește gândul c-ai putea redeveni ceea ce ai fost.

Ea dădu din cap.

— Știu ce simți, adăugă Kaladin. Vino. Trebuie să mănânc, iar după masă vreau să fac rost de câteva lucruri.

15 • CAPCANA

„Nu aprobi căutările mele, înțeleg asta, atât cât e cu putință să înțelegi pe cineva ale cărui păreri sunt atât de diferite de ale tale.”

La patru ore după atacul demonului spărturilor, Adolin încă mai supraveghea curățarea locului, în timpul luptei, creatura distrusese podul care ducea către taberele de război. Din fericire, câțiva soldați rămăseseră pe partea cealaltă și plecaseră s-aducă o echipă de podari.

Adolin mergea printre oșteni, adunând rapoarte, în vreme ce soarele după-amiezii târzii cobora încet către orizont. Aerul avea miros stătut, de mucegai. Mirosul sângelui de carapace-mare. Iar animalul zăcea exact acolo unde căzuse, cu pieptul despicat. Câțiva soldați îi desprindeau carapacea, înconjurați de cremlingii care veniseră să se ospăteze cu leșul. În stânga lui Adolin zăceau, în șiruri lungi, o mulțime de oameni, întinși pe suprafața colțuroasă a platoului, cu mantii sau cămăși în chip de perne. Erau îngrijiți de chirurgii din oastea lui Dalinar. Adolin își binecuvântă tatăl fiindcă îi lua cu el pretutindeni, chiar și în expediții de rutină, cum fusese aceea.

Își continuă drumul, încă purtând Cristalarmura. Soldații s-ar fi putut întoarce în tabere pe un alt drum – în partea cealaltă mai exista un pod, care ducea mai departe, pe Câmpiile Sfărâmate. Ar fi putut merge spre est, întorcându-se pe un drum ocolit, însă – spre marea supărare a lui Sadeas – Dalinar hotărâse c-aveau s-aștepte și să-ngrijească răniții, odihnindu-se în cele câteva ore necesare pentru sosirea unui pod portabil.

Adolin aruncă o privire către cortul care răsuna de râsete. Fixate în furcile aurite aflate în vârfurile unor stâlpi, mai mul-

te rubine mari străluceau cu putere. Erau fabriale care dădeau căldură, fără să fi fost nevoie de vreun foc. El unul nu înțelegea cum lucrau fabrialele, deși cele mai spectaculoase aveau nevoie pentru asta de nestemate mari.

Ceilalți ochi-luminoși își savurau din nou momentele de răgaz în vreme ce el muncea. Dar de data asta n-avea importanță. N-ar fi putut să se distreze după un asemenea dezastru. Și fusese *într-adevăr* un dezastru. Un ofițer ochi-luminoși de rang mic se apropie, aducând lista completă a pierderilor. Soția lui o citi, apoi îi lăsară foaia de hârtie și se retraseră.

Muriseră aproape cincizeci de oameni, iar răniții erau de două ori mai numeroși. Adolin îi cunoscuse pe foarte mulți. Când i se adusese la cunoștință prima estimare a numărului victimelor, regele scosese de pe listă morții, spunând că aveau să fie răsplătiți pentru curajul lor, primind câte un loc printre Forțele Heraldice din ceruri. Părea să-i convină să dea uitării faptul că, dacă n-ar fi fost Dalinar, s-ar fi numărat el însuși prin cei care-și găsiseră sfârșitul.

Adolin își caută tatăl din priviri; Dalinar stătea pe marginea platoului, uitându-se din nou către est. Ce voia să descopere acolo? Nu era pentru prima oară când Adolin îl vedea făcând ceva atât de remarcabil, dar atunci fusese deosebit de spectaculos. Stătuse sub uriașul demon al spărturilor, împiedicându-l să-i ucidă nepotul, cu Armura strălucind. Imaginea i se întipărise lui Adolin în memorie.

Ceilalți ochi-luminoși se apropiau acum de el cu mai multă băgare de seamă și, în ultimele câteva ore, Adolin nu-i mai auzise nici măcar pe oamenii lui Sadeas vorbind despre slăbiciunea lui. Dar se temea că n-avea să dureze. Dalinar *se purta* eroinic, dar numai din când în când. În săptămânile următoare, ceilalți aveau să înceapă să-l vorbească iarăși de rău, spunând cât de rar asalta platouri și cum își pierdea curajul.

Adolin își dădu seama că-și dorea mai mult. În ziua aceea, când sărise în ajutorul lui Elhokar, tatăl lui acționase așa cum se povestea că o făcuse în tinerețe. Adolin îl voia pe omul acela înapoi. Regatul avea nevoie de el.

Oftă și se întoarse în direcția opusă. Trebuia să-i dea regelui raportul definitiv asupra pierderilor. Probabil că pentru asta avea să fie luat în răs, dar, în timp ce aștepta să și-l prezinte, ar fi putut s-audă tot ce spunea Sadeas. Continua să

aibă impresia că, în privința lui, îi scăpa ceva. Ceva pe care tatăl său putea să-l vadă, însă el nu era în stare.

Așa că se oțeli, pregătindu-se să facă față înțepăturilor rău-tăcioase, și se îndreptă spre cort.

Ținându-și mâinile în care mai purta mănușile Armurii înclăștate la spate, Dalinar se uita spre est. Acolo, undeva, în centrul Câmpiilor Sfărâmate, își aveau parshendii tabăra principală.

Aflat în război de aproape șase ani, Alethkarul se angajase într-un asediu îndelungat. Un asediu a cărui strategie fusese propusă de el însuși – atacul poziției fortificate a parshendilor ar fi însemnat să-și facă tabăra pe Câmpiile Sfărâmate, înfruntând marile furtuni și bazându-se pe un mare număr de poduri fragile. O singură luptă pierdută, și alethii s-ar fi trezit prinși în cursă și încercuiți, neavând cum să se întoarcă la propriile fortificații.

Însă Câmpiile puteau fi și o capcană pentru parshendi. Marginile dinspre est și sud ale platourilor erau de netrecut – stihiiile le măcinaseră atât de tare, încât unele nu prea mai erau decât niște vârfuri ascuțite, și parshendii n-aveau cum să sară peste golurile dintre ele. Câmpiile erau mărginite de munți, iar în spațiul care-i despărțea de ei hălăduiau haite de demoni ai spărturilor, imenși și periculoși.

Cu armata alethi blocându-i dinspre vest și nord – și având, pentru orice eventualitate, iscoade în sud și est – parshendii nu puteau scăpa. Dalinar susținuse că aveau să rămână fără provizii. Și ar fi trebuit fie să se lase văzuți și să-ncerce să scape de pe Câmpii, fie să atace tabăra fortificată a alethilor.

Planul fusese excelent. Numai că Dalinar nu prevăzuse apariția inimilor-nestemată.

Se întoarse cu spatele la prăpastie și traversă platoul. Murea de nerăbdare să-și vadă oamenii, dar trebuia să-și arate încrederea în Adolin. Tânărul deținea comanda și avea să se descurce bine. De fapt, se pare că-i dădea deja lui Elhokar rapoartele definitive.

Dalinar zâmbi, cu ochii la fiul său. Adolin era mai scund decât el și avea părul blond amestecat cu negru. Moștenise partea blondă de la mama lui, sau cel puțin lui Dalinar așa i se spusese. El însuși nu-și mai amintea nimic despre ea. Îl făcu-

seră s-o uite, iar în locul ei rămăseseră goluri bizare și zone cețoase. Putea să-și amintească cu exactitate o scenă, cu toți ceilalți clari, bine conturați, însă ea era o pată. Îi uitase până și numele. Când îl rosteau alții, îi aluneca din minte, ca o bucată de unt de pe un cuțit prea fierbinte.

Îl lăsă pe Adolin să-și dea raportul și se îndreptă spre leșul demonului spărturilor. Zăcea căzut pe-o parte, cu gura deschisă și ochii străpuși. N-avea limbă, doar dinții stranii ai unei carapace-mari, cu o bizară și complicată rețea de fălci. Cu mai mulți dinți ca niște plăci, pentru strivirea și distrugerea carapacelor, și cu alții mai mărunți, pentru a sfâșia carnea sau pentru a o trimite în jos pe gâtlej. În apropiere se deschiseseră muguri-de-stâncă, cu lujerii întinzându-li-se ca să-i soarbă sângele. Între om și animalul vânat exista o legătură și, după uciderea unei creaturi atât de mărețe precum demonul, Dalinar se simțea întotdeauna cuprins de o melancolie stranie.

Cele mai multe inimi-nestemată erau culese cu totul altfel decât cea din ziua aceea. Într-un anumit moment al bizarului lor ciclu de viață, demonii spărturilor se străduiau s-ajungă în vestul Câmpiilor Sfărâmate, unde platourile erau mai late. Se urcau deasupra și-și formau o pupă de piatră, rămânând în așteptarea unei mari furtuni.

În tot acest timp, erau vulnerabili. Nu trebuia decât s-ajungi pe platoul unde așteptau, să spargi pupa cu ciocane de lemn sau cu o Cristalsabie și apoi să tai inima-nestemată. O muncă ușoară, care-ți aducea o avere. Și animalele apăreau frecvent, adesea de mai multe ori în aceeași săptămână, atâta timp cât vremea nu se răcea prea tare.

Dalinar se uită la leșul voluminos. Spreni mărunți și aproape invizibili pluteau în jur, dispărând în aer. Semănau cu niște limbi de fum înălțate dintr-o lumânare abia stinsă. Nimeni nu știa ce soi de spreni erau; nu-i vedeai decât în jurul carapacelor-mari proaspăt ucise.

Clătină din cap. Inimile-nestemată schimbaseră felul în care era purtat războiul. Și parshendii le voiau, îndeajuns de mult ca să se extindă. Avea rost să lupți cu ei pentru marile carapace, fiindcă, spre deosebire de alethi, nu-și puteau înlocui soldații căzuți. Așa că lupta pentru dobândirea carapacelor-mari nu numai că era profitabilă, dar reprezenta și o tactică foarte bună de extindere a asediului.

Fiindcă se apropia înserarea, Dalinar putea să vadă lumini licărind pe întinderea câmpiilor. Luminile turnurilor în care se stătea de veghe, în căutarea unor demoni ai spărturilor care se pregăteau să devină pupe. Stăteau de pază și noaptea, cu toate că demonii spărturilor apăreau rareori după lăsarea serii. Cercetașii foloseau prăjini pentru a sări peste spărturi, ajungând foarte ușor de pe un platou pe altul fără poduri. Odată ce vedeau un demon și dădeau alarma, totul devenea o cursă – alethi contra parshendi. Pune stăpânire pe un platou și păstrează-l destul de mult ca să iei inima-nestemată, atacă dușmanul dacă a ajuns acolo înaintea ta.

Toți înalții prinți voiau inimile-nestemată. Plata și hrana soldaților erau costisitoare, însă o singură inimă-nestemată acoperea toate cheltuielile pe mai multe luni. În plus, cu cât gemele folosite de Animmozi erau mai mari, cu atât era mai puțin probabil ca acestea să se sfârâme. Marile inimi-nestemată aveau un potențial aproape nelimitat. Așa că înalții prinți se luau la întrecere. Primul care ajungea lângă pupă se lupta cu parshendii pentru inima-nestemată.

Ar fi putut face cu schimbul, dar așa ceva nu se potrivea cu modul de viață alethi. Pentru ei, competiția era dogmă. După cum spuneau învățăturile vorinismului, cei mai buni luptători aveau privilegiul sacru de a li se alătura după moarte Heralzilor și de a lupta pentru recucerirea Palatelor Împăcării de la Pustiitori. Înalții Prinți erau aliați și rivali deopotrivă. Să renunți la o inimă-nestemată în favoarea altcuiva... ei bine, asta părea o greșeală. Era de preferat o competiție. Prin urmare, ceea ce fusese război se preschimbase în sport. Un sport letal – dar astea erau cele mai bune.

Dalinar plecă de lângă demonul căzut, înțelegea fiecare pas al transformării petrecute în ultimii șase ani. Ba chiar îi și grăbise pe unii dintre ei. Și abia acum își făcea griji cu adevărat. *Izbuteau* să împruțineze tot mai mult forțele parshendilor, dar aproape că-și dăduseră uitării țelul inițial, răzbunarea morții lui Gavilar. Alethii trândăveau, se jucau și apoi stăteau degeaba.

Chiar dacă ucisese o mulțime de parshendi – un sfert din câți se presupunea că fuseseră la început – totul se prelungea pur și simplu prea mult. Asediul dura de șase ani și ar fi putut, cu ușurință, să mai dureze încă șase. Asta îl neliniștea.

Era clar că parshendii se așteptaseră să fie asediați acolo, își pregătiseră depozite cu provizii și erau gata să-și mute întreaga populație pe Câmpiile Sfârâmate, unde puteau folosi toate acele sute de spărturi și platouri uitate de Heralzi ca pe niște șanțuri de apărare și fortificații.

Elhokar trimisese soli, cerând să i se spună de ce îi uciseră parshendii tatăl. Ei nu-i dăduseră niciodată vreun răspuns. Recunoscuseră că erau autorii asasinatului, dar nu oferiseră nicio explicație. Și, în ultima vreme, Dalinar părea să fie singurul care-și mai punea întrebarea asta.

Dalinar se uită într-o parte: însoțitorii lui Elhokar se retrăseseră în cort, unde savurau vinul și răcoritoarele. Cu o deschidere laterală imensă, cortul era vopsit în violet și galben, iar adierea blândă a vântului îi unduia pânza. Furtunoveghetorii spuneau că în noaptea aceea era puțin probabil să mai vină încă o mare furtună. Dea Atotputernicul să fie armata întoarsă înapoi, în tabără, dacă avea să se dezlănțuie într-adevăr!

Marile furtuni. Viziuni.

„Unește-i...”

Oare credea într-adevăr în ceea ce văzuse? Chiar era convins că îi vorbise Atotputernicul însuși? Lui, lui Dalinar Kholin, Ghimpele Negru, un războinic înspăimântător?

„Unește-i...”

Din cort ieși Sadeas, înaintând în noapte. Își scosesese coiful, lăsându-și la vedere părul negru și des care i se revărsa în bucle pe umeri. Arăta impozant în armură; cu siguranță mult mai bine decât dacă ar fi purtat unul dintre costumele ridicole din dantelă și mătase care erau acum la modă.

Întâlni privirea lui Dalinar și dădu scurt din cap. „Rolul meu s-a încheiat”, spunea gestul. Se mai plimbă o vreme, apoi intră iar în cort.

Da. Sadeas îi amintise de ce fusese invitat Vamah la vânătoare. Dalinar trebuia să-l caute. Se îndreptă spre cort. Adolin și Renarin stăteau la pândă, în apropierea regelui. Oare flăcăul își dăduse raportul? Adolin părea să încerce – iarăși – să tragă cu urechea la discuția dintre Sadeas și Elhokar. Iar Dalinar știa că în privința asta trebuia făcut ceva; poate că rivalitatea personală dintre băiat și Sadeas o fi fost de înțelese, dar era dăunătoare.

Sadeas stătea de vorbă cu regele. Dalinar încercă s-ajungă la Vamah – celălalt înalt prinț se afla în partea din spate a cortului – dar Elhokar îl întrerupse.

— Dalinar, vino aici, zise el. Sadeas îmi spune că el a dobândit trei inimi-nestemată numai în ultimele câteva săptămâni!

— Le-a dobândit, într-adevăr, spuse Dalinar, apropiindu-se.

— Tu câte-ai dobândit?

— Cu tot cu cea de astăzi?

— Nu, răspunse regele, înainte de asta.

— Niciuna, Maiestate, recunosc Dalinar.

— Podurile lui Sadeas explică totul, spuse Elhokar. Dau rezultate mai bune decât ale tale.

— Poate că n-oi fi câștigat nimic în ultimele săptămâni, ripostă Dalinar bășos, dar armata mea a câștigat în trecut destule bătălii.

„Și, dinspre partea mea, toate inimile-nestemată se pot duce-n focul Iadului!”

— Poate, zise Elhokar, dar ce-ai făcut în ultima vreme?

— Am fost ocupat cu alte lucruri importante.

Sadeas ridică o sprânceană.

— Mai importante decât războiul? Mai importante decât răzbunarea? E cu puțință? Sau îți cauți pur și simplu scuze?

Dalinar îi azvârli celuilalt înalt prinț o privire plină de subînțelesuri. Sadeas se mulțumi să ridice din umeri. Erau aliați, dar *nu* erau prieteni. Nu mai erau.

— Ar trebui să folosești poduri ca ale lui, spuse Elhokar.

— Maiestate, podurile lui irosesc multe vieți, răspunse Dalinar.

— Dar sunt și foarte rapide, spuse calm Sadeas. E o prostie să te bazezi pe poduri cu roți, Dalinar. Pe suprafața acestor platouri sunt greoaie și lente.

— Legile Războinicilor spun că un general nu-i poate cere nimănui lucruri pe care nu le-ar face el însuși. Așa că spune-mi, Sadeas, tu ai alerga în fața podurilor pe care le folosești?

— Eu nu mănânc nici terci de ovăz, răspunse sec Sadeas, și nici nu sap șanțuri.

— Dar ai putea, dacă ar fi necesar, ripostă Dalinar. Podurile sunt altfel. Părinte al Furtunii, nu-i lași nici măcar să folosească armuri și scuturi! Tu ai intra în luptă fără armura ta?

— Podarii au un rol foarte important, se răsti Sadeas. Abat atenția parshendilor, care-și țintesc săgețile spre ei, nu

spre oșteni. La început le-am dat scuturi. Și știi ce s-a-ntâmpat? Parshendii nu le-au dat nicio atenție și și-au trimis rafalele de săgeți spre soldații mei și spre cai. Am descoperit că, dublând numărul podurilor la fiecare alergare și având grijă ca ei să fie foarte ușori – fără armuri și scuturi care să-i îngreuneze –, podarii fac treabă mult mai bună, înțelegi, Dalinar? Pe parshendi îi atrag prea mult podarii fără apărare ca să mai tragă în altcineva! Da, pierd câteva echipe de podari la fiecare atac, dar rareori sunt atât de mulți încât lucrul ăsta să ne țină în loc. Parshendii continuă pur și simplu să tragă în ei – presupun că, dintr-un motiv oarecare, își închipuie că uciderea podarilor ne face rău. Ca și cum un om neînarmat, care cară un pod, ar avea pentru oaste o valoare tot atât de mare ca un cavaler călare, purtând armură.

Sadeas clătină din cap, amuzat de idee.

Dalinar se încruntă. „Frate, trebuie să găsești cele mai importante cuvinte pe care le poate rosti un bărbat...”, scrisese Gavilar. Era un citat din textul antic intitulat *Calea regilor*. El ar fi dezaprobat cu tărie ceea ce sugera Sadeas.

— Oricum, continuă acesta, nu poți susține că metoda mea n-a fost eficientă, asta e clar.

— Uneori, zise Dalinar, trofeul nu merită prețul plătit. Căile prin care ajungem la victorie sunt uneori tot atât de importante ca victoria însăși.

Sadeas îl privi, nevenindu-i să creadă ce auzise. Până și Adolin și Renarin – care veniseră mai aproape – păreau șocați de spusesele lui. Atitudinea aceea contrazicea spiritul alethi.

Cu viziunile care i se învârtejeau în ultima vreme prin minte, alături de cuvintele din acea carte, Dalinar nu prea se simțea în spiritul alethi.

— Trofeul merită orice preț, Luminlord Dalinar, sublinie Sadeas. Ca să câștigi concursul, merită să faci orice efort și orice cheltuială.

— Țasta e un război, zise Dalinar. Nu e o întrecere.

— Totul e o întrecere, îl contrazise Sadeas, fluturându-și mâna. Orice înțelegere încheiată între doi oameni e o întrecere pe care unul o câștigă și celălalt o pierde. Iar unii pierd într-un mod cu adevărat spectaculos.

— Tatăl meu e unul dintre cei mai faimoși luptători din Alethkar! interveni Adolin, pe un ton răstit.

Regele îl privi ridicându-și o sprânceană, dar nu se amestecă în discuție.

— Ai văzut ce-a făcut adineauri, în timp ce tu, Sadeas, stăteai ascuns în cort, cu arcul tău. Tata a oprit demonul. Ești un la...

— Adolin! îl muștră Dalinar.

Lucrurile merseseră prea departe.

— Stăpânește-te.

Tânărul își încleșta fălcile, cu mâna întinsă într-o parte, ca și cum ar fi fost nerăbdător să-și cheme sabia. Renarin făcu un pas înainte și îi puse mâna pe braț cu blândețe. El se dădu înapoi, fără tragere de inimă.

Sadeas se întoarse spre Dalinar, cu zâmbetul unui atotcu-noscător.

— Un fiu care abia se poate controla și unul care nu-i bun de nimic. Asta lași lumii moștenire, bătrânul meu prieten?

— Eu sunt mândru de amândoi, Sadeas, orice ai crede.

— Pe cel năvalnic pot să-l înțeleg, continuă Sadeas. Și tu ai fost cândva la fel de violent. Dar celălalt? Ai văzut cum a alergat azi pe câmpul de luptă. Nici măcar nu și-a amintit să-și scoată sabia sau arcul! E un neisprăvit!

Renarin roși și-și lăsă ochii în jos. Adolin își ridică dintr-odată capul. Mâna i se întinse din nou într-o parte și făcu un pas către Sadeas.

— Adolin! spuse Dalinar. De asta mă ocup eu!

Tânărul se uită la el, cu ochii albaștri plini de furie, dar nu-și chemă Sabia.

Dalinar își îndreptă atenția spre Sadeas, vorbindu-i foarte calm și apăsător:

— Sadeas, sunt sigur că adineauri nu te-am auzit spunând deschis, în fața regelui, că fiul meu e un *neisprăvit*. Sunt sigur că nu puteai spune asta, fiindcă o astfel de insultă m-ar fi obligat să-mi chem Sabia și să-ți vreau sângele. Să fac praf Pactul Răzbunării. Să-i pun pe doi dintre cei mai importanți aliați ai regelui să se omoare unul pe altul. Sunt sigur că nu puteai fi atât de nesăbuit. Sunt sigur că n-am auzit bine.

Totul încremeni. Sadeas ezită. Nu dădu înapoi; susținu privirea lui Dalinar. Dar șovăi.

— Probabil, spuse el cu glas scăzut, că nu mi-ai auzit bine cuvintele. Nu ți-aș insulta fiul. N-ar fi înțelept din partea mea.

În timp ce se fixau cu privirea, între ei se stabili o înțelegere, iar Dalinar dădu din cap. Sadeas făcu același lucru – un gest scurt. N-aveau de gând să lase ura pe care și-o purtau să devină un pericol pentru rege. Înțepăturile răutăcioase erau una, iar ofensele care duceau la duel – cu totul altceva. Nu puteau risca să ajungă la asta.

— Bun, spuse Elhokar.

Le îngăduia înalților săi prinți să se certe și să se lupte pentru o poziție privilegiată și pentru influență. Considera că erau, cu toții, destul de puternici pentru asta și se înșela de foarte puține ori; era metoda obișnuită de guvernare. Iar Dalinar își dădea seama c-o aproba din ce în ce mai puțin.

„Unește-i...”

— Cred că putem trece mai departe, continuă Elhokar.

Adolin părea nemulțumit, de parcă ar fi sperat într-adevăr că Dalinar avea să-și cheme Sabia ca să-l înfrunte pe Sadeas. Și lui Dalinar îi fierbea sângele. Fiorul luptei îl ispitea, dar îl izgoni. Nu. Nu acolo. Nu atunci. Nu atâta timp cât Elhokar avea nevoie de ei.

— Ar fi cu putință, Maiestate, zise Sadeas. Deși mă îndoiesc că această discuție dintre mine și Dalinar se poate încheia vreodată. Cel puțin nu înainte de a învăța să se poarte din nou ca un bărbat.

— Am spus că e de-ajuns, Sadeas, repetă Elhokar.

— De-ajuns, spui? interveni o nouă voce. Cred c-un singur cuvânt de-al lui Sadeas e „de-ajuns” pentru toată lumea.

Cuget își făcu loc prin grupul de curteni, cu un poc al de vin într-o mână și cu sabia de argint la șold.

— Cuget! exclamă regele. Când ai ajuns aici?

— Am ajuns grupul din urmă chiar înainte de luptă, Maiestate, răspunse Cuget cu o plecăciune. Voiam să-ți vorbesc, dar demonul ăla a ajuns la tine înaintea mea. Am auzit că ați purtat o discuție ceva mai aprinsă.

— Atunci înseamnă c-ai sosit acum câteva ore! Ce-ai făcut în tot timpul ăsta? Cum de nu te-am zărit?

— Am fost nevoit să mă ocup de... niște lucruri, răspunse Cuget. Dar n-am putut să lipsesc de la locul vânătorii. N-am vrut să-mi simți lipsa.

— Până acum m-am descurcat bine.

— Totuși, erai tot fără cuget, sublinie Cuget.

Dalinar îl studie pe omul în negru. Nu știa ce se creadă despre el. *Era* inteligent. Dar își dezvăluia totuși cu prea multă libertate gândurile, așa cum o demonstrase mai devreme, cu Renarin. Acel Mucalit avea un aer straniu, căruia Dalinar nu izbutea să-i găsească locul potrivit.

— Luminlord Sadeas, continuă Cuget, sorbind din vin, îmi pare cumplit de rău că te văd aici.

— Credeam că ești încântat, răspunse sec Sadeas. S-ar părea că-ți ofer întotdeauna un prilej excelent de distracție.

— Din nefericire, e adevărat, răspunse Cuget.

— Din nefericire?

— Da. Vezi tu, Sadeas, cu tine totul e prea simplu. Un servitor tinerel, needucat, sărac cu duhul și mahmur te-ar putea lua în răs cu ușurință. Așa că nu sunt deloc nevoit să mă străduiesc și însăși natura ta își bate joc de bătaia mea de joc. Și așa se face că prostia ta absolută lasă impresia că eu nu-s bun de nimic.

— Elhokar, serios vorbind, zise Sadeas, chiar trebuie să suportăm... creatura asta?

— Mie-mi place, zise zâmbind regele. Mă face să râd.

— Pe cheltuiala celor care-ți sunt loiali.

— Cheltuială? îl întrerupse Cuget. Nu te-am văzut niciodată socotindu-ți sferele ca să mă plătești, însă te rog să nu te oferi acum. Nu-ți pot lua banii, când știi cât de mulți mai trebuie să dai ca să capeți ceea ce vrei.

Sadeas roși, dar izbuti să se stăpânească.

— O glumă cu târfe, Cuget? Numai de-atât ești în stare?

Cuget ridică din umeri.

— Eu, Luminlord Sadeas, atrag atenția asupra adevărului, ori de câte ori îl descopăr. Fiecare om are un rol. Al meu e să-mpart insulte la un pahar. Iar al tău, să-mparți bani în lupanar.

Sadeas înlemni, apoi se împurpura la față.

— Ești tâmpit.

— Dacă e tâmpit Cugetul, atunci omul a ajuns într-o stare jalnică. O să-ți dau o șansă, Sadeas. Dacă poți să-mi spui ceva în care să nu găsesc nimic ridicol, te las în pace tot restul săptămânii.

— Păi, mă gândesc că nu e greu deloc.

— Și totuși ai dat greș, zise oftând Cuget. Pentru c-ai spus „mă gândesc” și nu-mi pot imagina nimic mai ridicol decât

ideea că *tu* ai fi în stare de așa ceva. Și tu, tinere Prinț Renarin? Tatăl tău vrea să te las și pe tine în pace. Tu ești în stare să spui ceva care nu e ridicol?

Toate capetele se întoarseră spre Renarin, care stătea chiar în spatele fratelui său. El șovăi și făcu ochii mari văzând că i se dădea atâta atenție. Dalinar se crispă.

— Ceva care nu e ridicol, zise tânărul, rostind cuvintele pe îndelete.

Cuget râse.

— Da, cred că asta mă mulțumește. Foarte ingenios. Dacă Luminlordul Sadeas își pierde până la urmă cumpătul și mă ucide, ai putea fi Mucalitul Regelui în locul meu. S-ar părea că ai mintea potrivită pentru așa ceva.

Renarin se simți cuprins de mândrie, ceea ce păru să-l supere încă și mai tare pe Sadeas. Dalinar îi aruncă o privire; mâna înaltului prinț se dusese către sabie. Nu era o Cristal-sabie, fiindcă nu avea una. Dar purta o sabie de-a ochi-luminoșilor. Una cât se poate de periculoasă; Dalinar luptase alături de el în multe rânduri, știind că era un spadasin excelent.

Cuget făcu un pas înainte.

— Ei, ce zici, Sadeas? îl întrebă cu glas scăzut, îi faci Alethkarului o favoare, scăpându-l de noi amândoi?

Pe Mucalitul Regelui puteai să-l omori fără să-ncalci nicio lege. Dar făcând-o, Sadeas și-ar fi pierdut titlul și pământurile. Mulți erau de părere că nu merita s-o faci în văzul tuturor, însă, dacă puteai să-l asasinezi fără să afle nimeni cine-i luase viața, era cu totul altceva.

Sadeas își luă mâna de pe mânerul sabiei, apoi dădu scurt din cap către rege și se îndepărtă cu pași mari.

— Cuget, zise Elhokar, Sadeas se bucură de favorurile mele. Nu e cazul să-l chinuiești astfel.

— Nu sunt de acord, îl contrazise Cuget. Favorurile regelui pot fi un chin destul de mare pentru mai toți oamenii, dar nu și pentru el.

Regele oftă și se uită la Dalinar.

— Ar trebui să mă duc să-l împac pe Sadeas, însă voiam totuși să te-ntreb ceva. Ai făcut cercetările pe care te-am rugat să le faci?

Dalinar clătină din cap.

— M-am ocupat de nevoile armatei. Dar aş putea să le fac acum, Maiestate.

Regele încuviință dând din cap, apoi se grăbi să plece după Sadeas.

— Despre ce e vorba, tată? întrebă Adolin. Despre oame-nii pe care-i crede spioni?

— Nu. E ceva nou. O să-ți arăt în curând, răspunse Dalinar.

Și se uită la Cuget. Cu ochii la Sadeas, bărbatul în negru își pocnea, rând pe rând, încheieturile degetelor, părând pierdut în gânduri. Văzu că Dalinar îl privea și îi făcu cu ochiul, apoi se îndepărtă.

— Omul ăsta-mi place, repetă Adolin.

— Aș putea fi convins să am aceeași părere, zise Dalinar, frecându-și bărbia. Apoi adăugă: Renarin, du-te să ceri un raport despre răniți. Adolin, tu vino cu mine. Trebuie să fac cercetările despre care vorbea regele.

Cei doi tineri părăură nedumeriți, dar îi dădură ascultare. Dalinar începu să traverseze platoul, către locul unde zăcea leșul demonului.

„Ia să vedem, nepoate, ce ne-au adus de data asta temerile tale”, se gândi.

Adolin răsuci în mână cureaua lungă din piele. Lată de aproape o palmă și groasă de un deget, avea un capăt zdrențuit. Era chinga șei regelui, cea care trecea pe sub burta calului. Se rupsese brusc în timpul luptei, aruncând jos șaua, cu călăreț cu tot.

— Ce părere ai? întrebă Dalinar.

— Nu știu, răspunse Adolin. Nu pare chiar atât de uzată, dar cred că e, altminteri n-ar fi pocnit, nu?

Dalinar luă chinga înapoi, părând dus pe gânduri. Soldații încă nu se întorseseră cu echipa de podari, deși cerul se întuneca.

— Tată, de ce-a vrut Elhokar să ne uităm la chinga asta? întrebă Adolin. Vrea să pedepsim grăjdarii fiindcă nu s-au ocupat de șaua lui așa cum se cuvine? E...

Înțelegând brusc șovăielile tatălui său, Adolin tăcu.

— Regele crede c-a tăiat-o cineva, nu?

Dalinar dădu din cap, răsucind cureaua între degetele lui înmănușate, iar Adolin își dădu seama că se gândea la asta. O

chingă se putea uza atât de mult încât să se sfâșie, mai ales sub greutatea unui bărbat în Cristalarmură. Se rupsese exact acolo unde era prinsă de șa, într-un loc pe care grăjdarii l-ar fi putut trece lesne cu vederea. Era cea mai logică explicație. Dar, dacă priveai lucrurile dintr-un punct de vedere mai puțin rațional, ai fi putut crede că era vorba de o mârșăvie.

— Tată, spuse Adorin, el e din ce în ce mai paranoic. Știi că e. Dalinar nu răspunse.

— I se pare că orice umbră e un asasin, continuă Adolin. Chingile se rup. Nu-nseamnă c-a încercat cineva să-l omoare.

— Dacă regele își face griji, zise Dalinar, trebuie să facem cercetări. Ruptura e mai netedă într-o parte, ca și cum ar fi fost despicată, ca să se sfâșie când ar fi fost întinsă.

Adolin se încruntă. Nu observase asta.

— Poate. Dar gândește-te, tată. De ce să-i fi tăiat cineva chinga? O cădere de pe cal nu-i poate face niciun rău unui om în Cristalarmură. Dacă a fost o încercare de asasinat, atunci a fost una prostească.

— Dacă a fost o încercare de asasinat, chiar și una prostească, atunci trebuie să ne ocupăm de asta. S-a întâmplat sub supravegherea noastră, iar calul lui a fost adus de unul dintre grăjdarii noștri. Va trebui să facem cercetări.

Adolin gemu, scăpând astfel de o parte din frustrare.

— Ceilalți deja șoptesc c-am devenit gârzi de corp și animale de casă ale regelui. Ce vor spune când vor afla că luăm în seamă toate spaimile lui paranoice, oricât de lipsite de rațiune ar fi?

— Nu m-am sinchisit niciodată de ceea ce spun ei.

— Ne petrecem tot timpul ocupându-ne de lucruri de rutină, în timp ce alții câștigă avere și glorie. Ieșim rar la asalt pe platouri, fiindcă suntem ocupați cu rezolvarea unor probleme ca *asta!* Trebuie să mergem la luptă dacă vrem să-l ajungem din urmă pe Sadeas!

Dalinar se uită la el, încruntându-se din ce în ce mai tare, iar Adolin își înghiți următoarea răbufnire.

— Văd că nu mai vorbim despre chinga ruptă, zise Dalinar.

— Îmi... îmi pare rău. M-am repezit să-mi dau drumul la gură.

— Poate. Dar, pe de altă parte, poate c-ai spus ce trebuia s-aud. Am observat că n-ai fost prea încântat mai înainte, când nu te-am lăsat să-l provoci pe Sadeas.

— Știi că și tu îl urăști, tată.

— Nu știi chiar atât de multe cum crezi, zise Dalinar. O să facem ceva în privința asta peste câteva clipe. Deocamdată, pot să jur că... această chingă arată *într-adevăr* ca și cum ar fi fost tăiată. Probabil că ne scapă ceva. Povestea asta ar putea face parte din ceva mai amplu, care n-a mers cum se dorea.

Adolin șovăi. Părea mult prea complicat, dar dacă existau oameni cărora să le placă să-și complice peste măsură urzelile, atunci aceștia erau ochi-luminioșii alethi.

— Crezi că e posibil să fi-ncercat ceva unul dintre înalții prinți?

— Este, răspunse Dalinar. Dar nu cred că vreunul dintre ei vrea să-l omoare. Atâta timp cât domnește el, pot purta războiul ăsta după bunul lor plac, rotunjindu-și pungile. Elhokar nu le cere nimic. Le place să le fie el rege.

— Unii pot râvni tronul numai ca să iasă-n față.

— Adevărat. După ce ne-ntoarcem în tabără, vezi dacă în ultimul timp s-a mai umflat vreunul în pene. Vezi dacă Roion mai e supărat din cauza insultelor pe care i le-a aruncat Mucalitul la ospățul de săptămâna trecută și pune-o pe Taiata să se uite prin hârtiile întocmite de înaltul Prinț Bethab când i-a oferit regelui dreptul de a-i folosi chullii. Mai demult, în hârtii de felul ăsta a încercat să strecoare formulări care l-ar fi ajutat să pretindă că are drept la succesiune. De când a plecat mătușa ta Navani, a prins curaj. Adolin dădu din cap.

— Vezi dacă poți reface, în sens invers, povestea acestei chingi, continuă tatăl lui. Pune un curelar s-o cerceteze și să-ți spună ce părere are despre ruptură, întreabă-i pe grăjdari dac-au observat ceva neobișnuit și vezi dacă în ultima vreme a primit vreunul neobișnuit de multe sfere, adăugă Dalinar, apoi șovăi. Și dublează numărul celor din garda regelui.

Adolin se întoarse s-arunce o privire spre cort. Sadeas tocmai ieșea, agale. Tânărul își miji ochii.

— Crezi că...

— Nu, îl întrerupse Dalinar.

— Sadeas e alunecos ca un țipar.

— Fiule, *trebuie* să scapi de ideile astea fixe în privința lui. Îl place pe Elhokar, ceea ce nu se poate spune despre mulți alții. E unul dintre puținii oameni în care am încredere că l-ar putea apăra pe rege.

— Eu, tată, pot să-ți spun că n-aș face-o.

Dalinar amuți pentru o clipă.

— Vino cu mine.

Îi întinse chinga ruptă și se îndreptă spre cort.

— Vreau să-ți arăt ceva în privința lui Sadeas.

Adolin îl urmă, resemnat. Trecură de cortul scăldat în lumină. Înăuntru, bărbați cu ochi-întunecați le serveau curtenilor mâncare și băutură, în vreme ce femeile scriau mesaje și relatări ale luptei. Ochi-luminoșii discutau entuziasmați, complimentându-l pe rege pentru curajul său cu o abundență de cuvinte. Bărbații purtau culori întunecate, masculine: maro, albastru și verde-închis, plus o nuanță închisă de cărămiziu.

Dalinar se apropie de înaltul Prinț Vamah, care stătea afară, în mijlocul unui grup de ochi-luminoși, cu toții curteni de-ai săi. Era îmbrăcat într-o haină maronie elegantă și lungă, cu despicături prin care i se vedea căptușeala de mătase galbenă, lucioasă. Deși la modă, hainele nu erau nicidecum atât de ostentative încât să aibă mătasea la suprafață. Lui Adolin îi plăceau.

Vamah era un bărbat chel, cu fața rotundă. Puținul păr care-i mai rămăsese era tuns scurt și stătea ridicat drept în sus, iar ochii îi erau de un cenușiu-deschis. Avea obiceiul să-și mijească ochii, și o făcu imediat ce-i văzu pe Dalinar și Adolin apropiindu-se.

„Despre ce-o fi vorba?” se întrebă Adolin.

— Luminlordul meu, îi spuse Dalinar lui Vamah. Am venit să m-asigur că ți s-a oferit tot confortul.

— M-aș simți mult mai confortabil dacă ne-am afla pe drumul de întoarcere.

Vamah se uită urât la soarele care apunea, parcă învinuindu-l de vreo faptă nepermisă. De obicei nu era în toane atât de rele.

— Sunt sigur că oamenii mei aleargă cât pot de repede, zise Dalinar.

— N-ar fi fost nici pe departe atât de târziu dacă nu ne-ai fi încetinit atât de mult când am venit încoace, se plânse Vamah.

— Îmi place să fiu prudent, răspunse Dalinar. Și, apropo de prudentă, chiar aveam de gând să-ți vorbesc despre ceva anume. Poți discuta o clipă cu mine și cu fiul meu, fără martori?

Vamah se încruntă, dar se lăsă condus la o oarecare distanță de curtenii lui. Adolin îi urmă pe ce doi bărbați mai vârstnici, din ce în ce mai nedumerit.

— Animalul a fost mare, îi spuse Dalinar lui Vamah, arătând către monstrul ucis. Cel mai mare pe care l-am văzut vreodată.

— Așa cred.

— Am auzit că ai fost victorios la ultimele atacuri de platură și ai ucis tu însuși câțiva demoni ai spărturilor care se transformau în pupe. Trebuie să te felicite.

Vamah ridică din umeri.

— Gemele câștigate de noi au fost mici. Nici pe departe cât inima-nestemată dobândită azi de Elhokar.

— O inimă-nestemată mică e mai bună decât niciuna, spuse Dalinar. Am auzit că ai de gând să-ți consolidezi zidurile taberei tale de război.

— Hmm? Da. Vreau să umplu câteva goluri, să îmbunătățesc fortificațiile.

— O să am grijă să-i spun Maiestății Sale că vrei să capeți mai mult timp pentru întreținerea Animmozilor.

Vamah se-ntoarse spre el, încruntându-se.

— Animmozi?

— Pentru lemn de construcție. Doar n-ai de gând să umpli golurile fără să folosești schele de lemn? Aici, pe platourile astea îndepărtate, e un adevărat noroc c-avem Animmozi care să ne ofere materiale cum e lemnul, nu crezi?

— Ăă, da, răspunse Vamah, posomorându-se mai tare.

Adolin își luă ochii de la el și-și privi tatăl. Discuția avea un subînțeles. Dalinar nu vorbea numai de lemnul pentru ziduri – armatele tuturor înalților prinți erau hrănite cu ajutorul Animmozilor.

— Regele se dovedește foarte generos când e vorba de întreținerea Animmozilor, adăugă Dalinar. Nu crezi, Vamah?

— Am înțeles unde bați, Dalinar, răspunse acesta sec. Nu e nevoie să-mi vâri treaba asta sub nas ca să pricep.

— Eu, Luminlordul meu, n-am fost niciodată renumit pentru subtilitate, zise Dalinar. Doar pentru eficiență.

Se îndepărtă, fluturându-și mâna ca să-i ceară lui Adolin să-l urmeze. Tânărul îi dădu ascultare, privind peste umăr către celălalt înalt prinț.

— Se plânge în gura mare de prețurile pe care i le cere Elhokar pentru întrebuințarea Animmozilor, spuse încet Dalinar.

Era vorba de principala modalitate pe care Elhokar o folosea pentru a le impune înalților săi prinți plata unor dări. Regele însuși nu se lupta pentru inimi-nestemată și nu le dobânda decât cu ocazia vânțătorilor. Așa cum se cuvenea, se ferea să ia el însuși parte la război.

— Și...? întrebă Adolin.

— Și i-am amintit cât de mult se bizuie pe rege.

— Presupun că e important. Dar ce legătură are cu Sadeas?

Dalinar nu-i răspunse. Continuă să meargă de-a curmezișul platoului și se urcă pe buza spărturii. Adolin i se alătură și rămase în așteptare. Câteva clipe mai târziu, cineva se apropie, venind din spatele lor, în zăngănitul unei Cristalarmuri, și Sadeas se urcă lângă Dalinar. Adolin îl privi cu ochi mijiți, iar Sadeas își ridică o sprânceană, dar nu spuse nimic despre prezența tânărului.

— Dalinar, zise celălalt înalt prinț, privind în depărtare, peste întinderea platourilor.

— Sadeas.

Vocea lui Dalinar era stăpânită și tăioasă.

— Ai vorbit cu Vamah?

— Da. Dar și-a dat seama ce urmăresc.

— Bineînțeles că și-a dat, zise Sadeas, în glasul căruia se simțea un oarecare amuzament. Nici nu mă așteptam la altceva.

— I-ai spus c-o să-i ceri mai mulți bani pentru lemn?

Sadeas stăpânea cea mai mare pădure din ținut.

— C-o să-i dublez prețul.

Adolin se uită peste umăr. Vamah îi urmărea pe toți trei cu privirea, cu o expresie mai înverșunată decât o mare furtună și cu furiospreni înălțându-se agitați de pe pământul dimprejur, ca niște bălți mici de sânge bolborosind. Dalinar și Sadeas îi trimiseseră, împreună, un mesaj foarte clar. „Păi... probabil că de-asta l-au invitat la vânțătoare”, își dădu seama Adolin. „Ca să-l poată manevra.”

— O să meargă? întrebă Dalinar.

— Sunt sigur că da, răspunse Sadeas. Vamah e un tip suficient de înțelegător, când e îmboldit – o să-și dea seama că e mai bine să-ntrebuințeze un Animmod decât să cheltuiască o avere ca să-și aducă lemn din Alethkar.

— Poate c-ar trebui să-i spunem regelui despre astfel de lucruri, zise Dalinar aruncând o privire spre Elhokar, care stătea în cort, fără să știe ce se petrecea.

Sadeas oftă.

— Am încercat. Mentea lui nu e făcută pentru așa ceva. Lasă băiatul cu preocupările lui, Dalinar. Cu mărețul ideal al dreptății, spre care se-ndreaptă călărind cu sabia scoasă împotriva dușmanilor tatălui său.

— În ultima vreme pare preocupat nu atât de parshendi, cât de asasinii care se-ascund în noapte, zise Dalinar. Paranoia băiatului mă îngrijorează. Nu știi de unde i se trage.

Sadeas râse.

— Dalinar, vorbești *serios*?

— Eu vorbesc întotdeauna *serios*.

— Știi, știi. Dar îți poți da cu siguranță seama de unde vine paranoia băiatului.

— De la felul în care i-a fost ucis tatăl?

— De la felul în care-l tratează unchiul lui! O mie de străjeri? Opriri pe fiecare platou, până se conving soldații că următorul loc e „sigur”? Chiar așa, Dalinar?

— Îmi place să fiu prudent.

— Unii ar spune că ești paranoic.

— Legile Războinicilor...

— Legile Războinicilor sunt o adunătură de absurdități idealizate, scrise de poeți ca să descrie modul în care credeau ei c-ar fi trebuit să meargă lucrurile, spuse Sadeas.

— Gavilar credea în ele.

— Și uite cum a sfârșit.

— Și tu unde erai, Sadeas, când se lupta pentru viața lui?

Ochii celuilalt înalt prinț se îngustară.

— Prin urmare, începem iar să despicăm firul în patru? Ca doi foști amanți care se-ntâlnesc pe neașteptate la un ospăț?

Tatăl lui Adolin nu răspunse, iar el își puse din nou întrebări legate de relația dintre Dalinar și Sadeas. Înțepăturile răutăcioase pe care și le adresau erau sincere; și era de ajuns să-i privești în ochii ca să-ți dai seama că se suportau cu greu unul pe altul.

Totuși erau împreună acolo și, după toate aparențele, plănuiau și transformau în faptă manipularea unui alt înalt prinț.

— O să-l apăr pe băiat în stilul meu. Tu apără-l într-al tău. Dar nu mi te plânge de paranoia lui când tu te-ncăpățânezi să-ți porți uniforma și-n pat, de teamă că parshendii s-ar putea hotărî pe neașteptate – fără nicio logică și fără niciun precedent – să ne-atace taberele. „Nu știu de unde i se trage” – într-adevăr!

— Să mergem, Adolin, zise Dalinar, întorcându-se, gata să plece.

Tânărul îl urmă.

— Dalinar, spuse Sadeas, din spatele lor.

Dalinar șovăi și se uită în urmă.

— Ai aflat? întrebă Sadeas. De ce-a scris el ceea ce a scris?

Dalinar clătină din cap.

— Nici n-o să afli. E o căutare prostească, bătrâne prieten. Una sfâșietoare. Știu ce ți se-ntâmplă în timpul furtunilor. Din cauza încordării nu-ți mai poți păstra șirul gândurilor.

Dalinar se întoarce din nou și se îndepărtă. Adolin se grăbi să-l ajungă. Despre ce fusese vorba în ultima parte? Ce scrisese „el”? Bărbații nu scriau. Deschise gura să-ntrebe, dar își dădea seama în ce stare se afla tatăl său. Nu era momentul potrivit să-l irite.

Merse alături de Dalinar până la o mică movilă stâncoasă de pe platou. Se urcară în vârf și se uitară de acolo la demonul căzut. Oamenii lui Dalinar continuau să-i desprindă carnea și carapacea.

Cei doi rămaseră nemișcați o vreme; Adolin avea o mulțime de întrebări, dar nu știa cum să le formuleze.

În cele din urmă, Dalinar începu să vorbească.

— Ți-am spus care-au fost ultimele cuvinte pe care le-am auzit din gura lui Gavilar?

— Nu. Mi-am pus întotdeauna întrebări despre noaptea aia.

— „Frate, în seara asta respectă Legile. În bătaia vântului se simte ceva straniu.” Asta mi-a spus și a fost ultimul lucru pe care mi l-a zis înainte să începem sărbătoarea semnării pactului.

— N-am știut că unchiul Gavilar urma Legile.

— El a fost cel care mi le-a arătat pentru prima oară. Le-a găsit printre relicvele vechiului Alethkar, când s-a făcut prima noastă unire. A-nceput să le respecte cu puțin timp înainte de a muri, continuă Dalinar, din ce în ce mai ezitant. Au

fost niște zile stranii, fiule. Eu și Jasnah nu mai știam ce să credem despre schimbările lui. La un moment dat, eu unul consideram Legile o tâmpenie, mai ales pe aceea care-i cerea unui ofițer să se ferească de băuturile tari la vreme de război. Mai ales pe aceea, adăugă coborându-și și mai mult vocea. Când a fost ucis Gavilar, eram beat mort. Îmi aduc aminte de niște voci, încercau să mă trezească, dar eu eram prea năucit de vin. S-ar fi convenit să-i fiu alături.

Se uită la Adolin.

— Nu pot să trăiesc în trecut. Ar fi o prostie. Mă-nvinovățesc pentru moartea lui Gavilar, dar acum nu se mai poate face nimic pentru el.

Adolin dădu din cap.

— Fiule, sper că, dacă te pot face să respecti mai multă vreme Legile, o să-ți dai seama – la fel ca mine – de importanța lor. Sper să n-ai nevoie de un exemplu atât de dramatic ca acela de care-am avut eu parte. Oricum, trebuie să-nțelegi. Vorbești despre Sadeas, vrei să te lupți cu el, să te iei la-ntrecere cu el. Știi care-a fost rolul lui în noaptea morții fratelui meu?

— El a fost ținta falsă, răspunse Adolin.

Sadeas, Dalinar și Gavilar fuseseră buni prieteni până la moartea celui de-al treilea. Cuceriseră Alethkarul împreună.

— Da, răspunse Dalinar. Era cu regele când i-a auzit pe soldați strigând că erau atacați de un Cristalpurtător. Ținta falsă a fost planul lui Sadeas – și-a pus unul dintre veșmintele lui Gavilar și a fugit în locul lui. Asta se cheamă sinucidere. Să n-ai armură și să atragi un asasin Cristalpurtător pe urmele tale. Cred, cu toată sinceritatea, c-a fost unul dintre cele mai curajoase gesturi pe care am auzit să le fi făcut cineva vreodată.

— Dar a dat greș.

— Da. Și o parte din mine nu-l poate ierta pentru asta. Știu că e lipsit de logică, dar ar fi trebuit să fie acolo, alături de Gavilar. Așa cum ar fi trebuit să fiu și eu. Niciunul dintre noi n-a izbutit să-și apere regele, și nu ne putem ierta unul pe altul. A mai rămas un singur lucru care continuă să ne unească, în ziua aceea am făcut un jurământ. Să-l apărăm pe fiul lui Gavilar. Indiferent cât ne-ar costa și indiferent ce altceva ar interveni între noi, *o să-l protejăm pe Elhokar.*

Așa că de-asta mă aflu aici, pe Câmpiile Sfârâmate. Nu pentru bogăție și nici pentru glorie. Nu-mi pasă de ele, nu îmi mai pasă. Am venit pentru fratele pe care l-am iubit și pentru nepotul care, la rândul lui, îmi e drag. Și, într-un fel, asta ne desparte pe mine și pe Sadeas, unindu-ne în același timp. Sadeas crede că omorând parshendi îl apără cel mai bine pe Elhokar. Se aruncă în luptă cu brutalitate, cu oamenii lui cu tot, ca să cucerească platouri. Și cred că o parte din el simte că, nefăcând același lucru, eu îmi încalc jurământul. Dar nu așa trebuie apărât regele. Are nevoie de un tron stabil și de aliați care să-l susțină, nu de înalți Prinți care se ciorovăiesc. Făcând din Alethkar o țară puternică îl apărăm mai bine decât ucigându-ne dușmanii. Asta a fost munca de-o viață a lui Gavilar, unirea înalților prinți...

Vocea i se frânse. Adolin așteptă să continue, dar nu mai urmă nimic.

— Acest Sadeas... spuse, în cele din urmă, Adolin. Mă... surprinde să te-aud spunând că e curajos.

— *Chiar* este. Curajos și viclean. Uneori greșesc, mă las înșelat de îmbrăcămintea și de purtările lui extravagante și îl subestimez. Dar în el se ascunde un om bun, fiule. Nu e dușmanul nostru. Poate că, uneori, ne purtăm amândoi ca și cum am fi înguști la minte. Dar se străduiește să-l apere pe Elhokar, așa că te rog să-l respecti.

Ce răspuns s-ar fi putut da la una ca asta? „Îl urăști, dar mie îmi ceri să n-o fac?”

— Bine, spuse Adolin. O să mă controlez în prezența lui. Dar n-am încredere în el. Te rog, gândește-te măcar că e cu putință ca în realitate să nu fie la fel de devotat ca tine, să te înșele, prefăcându-se.

— Da, răspunse Dalinar, o să am asta în vedere.

Adolin șovăi. Mai era ceva.

— Dar cum rămâne cu ceea ce a spus la sfârșit? Ceva despre scris?

Dalinar ezită.

— E un secret pe care-l cunoaștem amândoi. Și, pe lângă noi, îl mai știi doar Jasnah și Elhokar. Mă tot gândesc de ceva vreme dacă ar trebui să ți-l dezvălui, fiindcă o să-mi iei locul când am să mor. Ți-am vorbit despre ultimele cuvinte pe care mi le-a spus fratele meu.

— Ți-a cerut să respecti Legile.

— Da. Dar nu e numai atât. Mi-a mai spus ceva, dar nu prin viu grai, în schimb... a scris cuvintele acelea.

— Gavilar știa să scrie?

— Când i-a găsit Sadeas trupul, alături era o bucată de scândură pe care fuseseră scrise, cu sângele lui, cuvintele astea: „Frate, trebuie să găsești cele mai importante cuvinte pe care le poate rosti un bărbat.” Sadeas a ascuns bucata de lemn și, mai târziu, a pus-o pe Jasnah să citească mesajul. Dacă e adevărat că Gavilar știa să scrie – fiindcă orice altă presupunere nu pare verosimilă – atunci ascundea acest secret rușinos. Cum ți-am mai spus, către sfârșitul vieții începuse să se poarte ciudat.

— Și ce înseamnă? Care e înțelesul cuvintelor?

— E un citat, răspunse Dalinar. Dintr-o carte străveche, numită *Calea regilor*. În ultima parte a vieții sale, Gavilar prefera lecturile din volumul ăsta – îmi vorbea adesea despre el. Abia de curând mi-am dat seama că e vorba de un citat de acolo; Jasnah l-a descoperit. Până acum am pus să mi se citească textul de mai multe ori, dar n-am descoperit nimic care să mă lămurească de ce a scris ce-a scris, adăugă el, apoi avu un moment de ezitare. Pentru Radianți, cartea era un fel de călăuză, îi sfătuia cum să-și trăiască viețile.

Radianții? „Părinte al Furtunii!” își spuse Adolin. Vedeniile pe care le avea tatăl lui... păreau adesea să fie legate de Radianți. O dovadă în plus că erau provocate de vinovăția pe care-o simțea pentru moartea fratelui său.

Dar cum ar fi putut Adolin să-l ajute?

Pe piatra din spatele lor se auzi zăngănitul metalic al unor pași. Tânărul se întoarse și dădu respectuos din cap când văzu că se apropia regele, încă înveșmântat în Cristalarmura lui aurie, deși își scosese coiful. Era cu câțiva ani mai în vârstă ca Adolin și avea o figură cu trăsături ferme și un nas proeminent. Unii spuneau că avea aerul și ținuta unui rege, iar femeii pe care Adolin le considera demne de încredere îi mărturisiseră că-l găseau foarte chipeș.

Nu atât de chipeș ca pe Adolin, firește. Dar chipeș.

Însă regele era însurat; regina se ocupa de treburile lui din Alethkar.

— Unchiule, zise Elhokar. N-am putea să plecăm? Sunt sigur că noi, Cristalpurătorii, am putea sări peste prăpastie. Noi doi ne-am putea întoarce în tabără în scurt timp.

— N-o să-mi abandonez oamenii, Maiestate, răspunse Dalinar. Și mă-ndoiesc că vrei s-alergi pe platouri ore în șir, singur, neprotejat, fără gărzile de corp convenite.

— Cred că nu, zise regele. Oricum, vreau să-ți mulțumesc pentru curajul tău de azi. S-ar părea că-ți datorez din nou viața.

— Vreau să-mi fac un obicei și din a te ajuta să rămâi în viață, Maiestate.

— Mă bucur. V-ați uitat la obiectul pe care te-am rugat să-l cercetezi?

Făcu un semn din cap către chinga pe care Adolin își dădu seama că o mai ținea încă în mâna înmănușată.

— Da, răspunse Dalinar.

— Și?

— N-am reușit să ne lămurim, Maiestate, răspunse Dalinar, luând chinga și întinzându-i-o regelui. E posibil să fi fost tăiată. Ruptura e mai netedă pe una dintre părți. Ca și cum ar fi fost slăbită ca să se sfășie.

— Știam eu! exclamă Elhokar, luând chinga și studiind-o.

— Nu suntem curelari, Maiestate, continuă Dalinar. Trebuie să dau ambele părți ale chingii unor oameni pricepuți și să aflu ce cred ei. L-am pus pe Adolin să se-ocupe de asta în continuare.

— A fost tăiată, zise regele. O văd limpede, chiar aici, îți repet, unchiule. Cineva încearcă să mă omoare, îmi vor viața, exact așa cum au vrut-o pe a tatălui meu.

— Cu siguranță nu-ți imaginezi că e mâna parshendilor, zise Dalinar, părând șocat.

— Nu știi a *cui* mână a fost. Poate chiar a cuiva de la vânătoarea asta.

Adolin se încruntă. Ce insinua Elhokar? La vânătoare participaseră mai ales oamenii lui Dalinar.

— Maiestate, îi spuse acesta cu toată sinceritatea, o să facem cercetări. Dar trebuie să fii pregătit s-accepti că e posibil să nu fi fost decât un accident.

— Nu mă crezi, zise Elhokar pe un ton sec. Nu m-ai crezut niciodată.

Dalinar inspiră adânc și Adolin văzu să se străduia să nu-și iasă din fire.

— Nu spun asta. Chiar și o posibilă amenințare la adresa vieții tale mă îngrijorează foarte mult. Dar îți sugerez *cu tărie* să nu te grăbești cu concluziile. Adolin mi-a atras atenția că ar fi fost o încercare teribil de stângace de a-ți scurta zilele. O cădere pe de cal nu e o amenințare serioasă pentru cineva în Cristalarmură.

— Da, dar în timpul unei vânători? zise regele. Poate au vrut ca demonul spărturilor să mă omoare.

— Nu ne-am așteptat să fim în pericol la vânătoarea asta, zise Dalinar. Ar fi *trebuit* să doborâm carapacea-mare de la distanță, cu săgeți, și abia apoi să ne apropiem călare ca s-o măcelărim.

Mijindu-și ochii, Elhokar îl privi pe Dalinar și apoi pe Adolin. Ca și cum bănuielile i s-ar fi îndreptat înspre *ei*. Acea privire dispăru într-o clipă. Oare Adolin și-o imaginase? „Părinte al Furtunii!” își zise el.

Din spate, Vamah îl strigă pe rege. Acesta se uită la el și dădu din cap.

— Nu-i de-ajuns, unchiule, îi spuse apoi lui Dalinar. Vezi cum e cu chinga asta.

— Așa o să fac.

Elhokar i-o înapoie și se îndepărtă, cu armura zăngănind.

— Tată, începu imediat Adolin, ai văzut...?

— O să discut cu el despre asta, îl întrerupse Dalinar. Când n-o să mai fie atât de nervos.

— Dar...

— O să discut cu el, Adolin. Tu ocupă-te de chingă. Și adună-i pe oamenii noștri.

În depărtare, un mic grup de oameni purtând steagul lui Dalinar traversa platoul, conducând o echipă care căra unul dintre podurile mobile ale lui Sadeas. Trimiseseră după unul dintre ele, fiindcă erau mai rapide decât podurile mai late, trase de chulli, ale lui Dalinar.

Adolin plecă în grabă să dea ordinele necesare, deși își dădu seama că atenția i se îndrepta către cuvintele tatălui său, către ultimul mesaj al lui Gavilar, iar acum și către privirea neîncrezătoare a regelui. Se pare că avea destule lucruri la care să se gândească pe lungul drum de întoarcere în tabără.

Dalinar îl privi pe Adolin cum se grăbea să-i îndeplinească ordinele. Pe armură încă i se mai întindea un păienjeniș de crăpături, dar Lumina de Furtună nu i se mai scurgea din ea. Cu timpul, avea să se repare singură. Se refăcea chiar și atunci când era distrusă în întregime.

Flăcăului îi plăcea să se plângă, dar era cel mai bun fiu pe care și l-ar fi putut dori un bărbat. Extrem de loial, cu inițiativă și înzestrat cu un simț aparte, care făcea din el un bun comandant. Era pe placul soldaților. Poate că se purta prea prietenește cu ei, dar asta i se putea ierta. Putea fi iertat și pentru impulsivitate, presupunând că avea să-nvețe să și-o îndrepte în direcția potrivită.

Dalinar îl lăsa să-și îndeplinească îndatoririle și se duse să vadă ce făcea Galant. Își găsi ryshadiumul cu grăjdarii, care pregătiseră pentru cai, în partea de sud a platoului, un spațiu împrejmuț cu țaruși. Bandajaseră zgârieturile armăsarului, care nu se mai ferea să-și folosească piciorul.

Dalinar îl bătu pe gât, privind în ochii lui de un negru intens. Calul părea rușinat.

— N-a fost vina ta că m-ai aruncat, Galant, îi spuse el, cu voce mângâietoare. Mă bucur că n-ai fost rănit prea grav.

Se întoarse către cel mai apropiat grăjdar.

— În seara asta dați-i mai multă mâncare, plus doi pepeni crocanți.

— Da, Luminăția Voastră. Dar n-o să vrea mâncarea pe care-o primește în plus. De câte ori am încercat să-i dăm, n-a vrut.

— În seara asta o să mănânce, zise Dalinar, bătându-l din nou pe gât. Nu vrea mai mult decât atunci când simte că merită, băiete.

Tănărul părea derutat. Ca toți ceilalți, credea că Galant nu era decât un cal de altă rasă. Niciun om nu putea să înțeleagă un ryshadium înainte ca acesta să-l accepte drept călăreț. Era ca atunci când purtai o Cristalarmură: o experiență de nedescris.

— O să mănânci amândoi pepenii, adăugă Dalinar, întinzând degetul spre cal, îi meriți.

Galant fornăi.

— *Chiar* îi meriți, repetă Dalinar.

Calul necheză, părând mulțumit. Dalinar îi privi cu atenție piciorul, vrând să vadă în ce stare era, apoi îi făcu semn grațiarului.

— Ai mare grijă de el, băiete. Eu călăresc la-ntoarcere pe un alt cal.

Îi aduseră o iapă voinică, de culoarea nisipului. Dalinar se urcă în șa cu mare grijă. Caii obișnuiți i se păreau întotdeauna atât de fragili!

Regele călărea în urma primului grup de oșteni, avându-l pe Cuget alături. Dalinar observă că Sadeas rămânea tot timpul în spatele lor, probabil ca să nu mai fie ținta Mucalitului.

Echipa podului aștepta în tăcere, odihnindu-se în timp ce regele și suita lui traversau. Ca aproape toate celelalte echipe de podari ale lui Sadeas, era un amestec de gunoaie umane. Străini, dezertori, hoți, criminali și sclavi. Probabil că mulți își meritau pedeapsa, dar modul înfiorător în care-i făcea Sadeas să și-o ispășească îl irita pe Dalinar. Cât timp avea să mai găsească oameni de sacrificiu, îndeajuns de buni pentru echipele lui? Merita cineva, chiar și un criminal, o asemenea soartă?

În minte îi veni, nepoftit, un pasaj din *Calea regilor*. O carte din care i se citise de mult mai multe ori decât îi povestise lui Adolin.

„Am văzut cândva un bărbat slăbănog cărând în spate o piatră mai mare decât capul lui. Fără altă îmbrăcăminte decât o pânză în jurul șalelor, se împleticea sub greutatea pietrei, cu pieptul gol pârjolit de soare, înainta, clătănându-se, pe un drum larg, plin de oameni. Și toată lumea îi făcea loc. Nu din milă, ci pentru că se temeau de avântul lui. Nu cutezi să stânjenești pe cineva cu o asemenea povară.

Un monarh e ca omul acela, înaintează împleticindu-se, cu greutatea unui regat pe umeri. Mulți se dau la o parte din calea lui și prea puțini sunt dornici să se apropie și să-l ajute să-și care piatra. Nu vor să ia parte la truda lui, ca nu cumva să se osândească singuri la o viață plină de poveri în plus.

În ziua aceea am coborât din caleașca și am luat piatra, ridicând-o în locul aceluia om. Cred că gărzile din escorta mea s-au simțit stânjenite. Un om poate să nu dea atenție unui sărman fără cămașă care muncește din greu, dar nimeni nu trece cu vederea un rege care împarte cu el povara. Poate c-ar trebui să ne schimbăm locurile mai des. Dacă un rege este

văzut luând asupra-i povara celui mai sărac dintre oameni, poate că se vor găsi unii să-l ajute s-o poarte pe a lui, care-i descurajantă, deși ochiul n-o vede.”

Dalinar era șocat fiindcă-și putea aminti povestea cuvânt cu cuvânt, deși probabil că n-ar fi trebuit. Străduindu-se să deslușească înțelesul ultimului mesaj al lui Gavilar, în lunile din urmă ceruse să i se citească din carte aproape zilnic.

Fusese dezamăgit când descoperise că în spatele cuvintelor lăsate de Gavilar nu se ascundea un mesaj clar. Continuase oricum să asculte, deși se străduise să păstreze tăcerea în privința lucrurilor care-l interesau. Cartea nu se bucura de o reputație bună, și asta nu numai fiindcă oamenii făceau legătura între ea și Radianții Dispăruți. Istorisirile despre un rege care muncea în locul unei slugi erau pasaje cel puțin stânjenitoare. În alte locuri, cartea susținea clar că ochi-luminoșii erau mai prejos decât ochi-întunecații. Ceea ce contrazicea învățăturile vorine.

Da, cel mai bine era să păstreze tăcerea. Spusese adevărul când îi mărturisise lui Adolin că nu-i păsa ce credeau oamenii despre el. Dar, când îl împiedicau să-l apere pe Elhokar așa cum se cuvenea, zvonurile puteau deveni periculoase. Trebuia să fie prudent.

Își întoarse calul și trecu podul în tropot de copite, apoi dădu din cap către podari, în semn de mulțumire. Ocupau cel mai umil loc din armată, dar purtau totuși pe umeri greutatea regilor.

16 • COCONI

Cu șapte ani și jumătate în urmă

— Vrea să mă trimită în Kharbranth, spuse Kal, cocoțat pe bolovanul lui. Ca să mă instruiesc și să devin chirurg.

— Ce? *Serios?* întrebă Lalar, mergând pe marginea bolovanului, chiar în fața lui.

Avea șuvițe blonde prin părul altminteri negru și lung, care se unduia în urma ei pe o pală de vânt, în timp ce înainta leșgănat, cu brațele întinse în lateral.

Părul o individualiza. Dar, firește, ochii o făceau cu atât mai mult. Strălucitori, de un verde-deschis. Atât de diferiți de cei căprui sau negri ai celorlalți orășeni. Să fii un „ochi-luminos” era, într-adevăr, ceva diferit.

— Da, serios, răspunse el cu un mârâit. Vorbește deja despre asta de vreo doi ani.

— Și mie nu mi-ai spus nimic?

Kal ridică din umeri. El și Lalar se aflau pe culmea unui șir de bolovani scunzi, la est de Vatra-de-Piatră. Tien, fratele lui mai mic, aduna pietre jos, la poale. În dreapta lui Kal, mai multe dealuri pitice se înșiruiau, unduitoare, către vest. Erau presărate cu polipi de lavis, o recoltă pe jumătate culeasă.

Se simțea ciudat de trist privind dealurile acelea pline de oameni care munceau. Polipii de un maroniu-închis creșteau ca niște pepeni plini cu grăunțe. După ce erau puse la uscat, grăunțele hrăneau nu numai întregul oraș, dar și oștile înaltului său prinț. Ardenții aflați în trecere prin oraș aveau mare grijă să le spună cât de nobilă era Chemarea unui lucrător al pământului, cea mai înălțătoare dintre toate, neîntrecută decât de a soldatului. Iar tatăl lui Kal zicea, pe șoptite, că îi vedea la loc de cinste mai degrabă pe aceia care hrăneau re-

gatul decât pe cei care luptau și mureau în războaie lipsite de sens.

— Kal? spuse Loral pe un ton insistent. *Mie* de ce nu mi-ai spus?

— Îmi cer scuze, răspuse el. Dar nu eram sigur că tata vorbește serios. De aceea am tăcut.

Ceea ce era o minciună. Știuse că tatăl lui era serios. Dar nu voise să spună că pleca să devină chirurg, și mai ales nu voise să i-o spună ei.

Loral își puse mâinile în șolduri.

— Credeam c-o să te faci soldat.

Kal ridică din umeri.

Fata își dădu ochii peste cap și sări de pe muchia ei pe o piatră de-alături.

— Nu vrei s-ajungi un ochi-luminoși? Să dobândești o Cristalsabie?

— Tata zice că nu se-ntâmplă prea des.

Loral îngenunche în fața lui.

— Sunt sigură că *tu* ai izbuti.

Ochii aceia, atât de strălucitori și de vii, cu licăriri verzi, de aceeași culoare ca însăși viața.

Kal își dădea seama că îi plăcea tot mai mult s-o privească pe Loral. Gândind logic, știa ce i se întâmpla. Tatăl său îi explicase, cu precizie de chirurg, ce se întâmpla când te maturizai. Dar în asta intervenea atât de multă *simțire*, apăreau emoții pe care descrierile serbede ale tatălui său nu le explicaseră. Unele erau trezite de Loral și de celelalte fete din oraș. Altele aveau legătură cu melancolia stranie care-l învăluia, copleșindu-l uneori, când nu se aștepta.

— Păi... spuse el.

— Uite, zise Loral, ridicându-se iarăși în picioare și urcându-se pe bolovanul ei.

Rochia frumoasă, galbenă, îi unduia în vânt. Peste încă un an, avea să-nceapă să poarte în mâna stângă o mănușă, semnul care vestea intrarea unei fete în anii adolescenței.

— Hai, uită-te în sus.

Kal o ascultă și se uită spre răsărit. Acolo, tufele mârâitoare creșteau în pâlcuri dese la rădăcina viguroșilor arbori markel.

— Ce vezi? îl întrebă ea.

— Tufe mârâitoare cafenii. Par moarte.

— Acolo, departe, e Originea, spuse ea, arătând cu degetul. Asta e țara furtunilor. Tata spune că ne aflăm aici în chip de paravânt pentru ținuturile mai lipsite de putere din vest, adăugă ea, întorcându-se către el. Noi, Kal, ochi-întunecații și ochi-luminoșii deopotrivă, avem o moștenire nobile. Asta-i motivul pentru care cei mai buni războinici sunt întotdeauna din Alethkar. Înaltul Prinț Sadeas, generalul Amaram... însuși Regele Gavilar.

— Cred că da.

Ea scoase un oftat exagerat.

— Știi, nu-mi place să vorbesc cu tine când ești așa.

— Cum adică?

— Ca acum. Știi tu. Ești în toane rele, oftezi.

— *Tu* ai oftat adineauri, Laral.

— Știi ce vreau să spun.

Coborî de pe bolovan și începu să se plimbe, bosumflată. Așa făcea uneori. Kal rămase în același loc, privind spre est. Nu știa sigur ce anume simțea. Tatăl lui chiar dorea să facă din el un chirurg, însă el însuși șovăia. Nu doar din cauza poveștilor, a entuziasmului pe care-l stârneau, a minunățiilor pe care le istoriseau soldații. Simțea că, fiind soldat, ar fi putut schimba lucrurile. Voia cu adevărat să le schimbe. O parte din el visa să meargă la război, să apare Alethkarul, să lupte alături de eroicii ochi-luminoși. Să facă lucruri bune în altă parte, nu într-un orășel unde nu venea niciodată vreo persoană importantă.

Se așeză. Uneori visa toate astea. Alteori îi venea greu să nu rămână indiferent la anumite lucruri. Sentimentele sumbre erau ca un țipar negru, încolăcit în sufletul lui. Pentru a supraviețui în timpul furtunilor, tufele mârâitoare creșteau laolaltă, dese, la poalele viguroșilor arbori markel. Scoarța lor avea un înveliș de piatră, iar crengile le erau tot atât de groase ca piciorul unui bărbat. Însă în momentul acela erau moarte. Nu supraviețuiseră. Nu fusese de-ajuns să se adune laolaltă.

— Kaladin? întrebă o voce din spatele lui.

Se întoarse și-l văzu pe Tien. Băiatul avea zece ani, cu doi mai puțin decât Kal, dar părea mult mai mic. Pe când ceilalți copii spuneau că e pitic, Lirin susținea că, pur și simplu, încă nu ajunsese la înălțimea pe care avea s-o atingă. Dar cu

obrajii lui rotunzi și îmbujorați și cu trupul firav, Tien *chiar* arăta ca un băiat care ar fi avut jumătate din vârsta lui.

— Kaladin, zise el, cu ochi mari și cu palmele făcute căuș.
La ce te uiți?

— La buruieni moarte.

— A, păi, *trebuie* să vezi asta.

— Ce e?

Tien își deschise palmele ca să-i arate o piatră mică, tocită de vânt și ploaie pe toate părțile, dar cu o spărtură zimțată pe suprafața de jos. Kal o luă și se uită la ea. Nu văzu absolut nimic deosebit. De fapt, n-avea niciun haz.

— Nu e decât o piatră, zise el.

— Nu-i *doar* o piatră, îl contrazise Tien, scoțându-și bidonul cu apă.

Își umezi degetul mare, apoi și-l frecă de partea netedă a pietrei. Umezeala făcu piatra să capete o culoare mai închisă, dând la iveală o înșiruire de pete albe.

— Vezi? întrebă Tien, înapoiindu-i-o.

Culorile straturilor de piatră, alb, maro și negru, alternau. Modelul era uimitor. Dar, firește, tot *nu era* altceva decât o piatră. Dar, dintr-un motiv oarecare, Kal se pomeni zâmbind.

— E frumoasă, Tien.

Întinse mâna ca să i-o dea înapoi. Fratele lui clătină din cap.

— Ți-am adus-o ție. Ca să te faci să te simți mai bine.

— Eu...

Nu era decât o piatră idioată. Și totuși, inexplicabil, Kal se simțea *într-adevăr* mai bine.

— Mulțumesc. Hei, știi ce? Pun prinsoare că pe undeva, printre pietrele astea, se-ascunde un lurg. Vrei să vedem dacă putem găsi unul?

— Da, da, da! exclamă Tien.

Râse și începu să coboare de pe movila de bolovani. Kal îl urmă, dar se opri când își aduse aminte ceea ce aflase de la tatăl lui.

Își turnă în palmă niște apă din bidon și o aruncă peste o tufă mârâitoare cafenie. În toate locurile atinse de picături, tufa se înverzi într-o clipă, de parcă băiatul ar fi aruncat cu vopsea. Nu era moartă, se uscaser pur și simplu și aștepta următoarele furtuni. Kal rămase cu ochii la petele verzi care-și recăpătau treptat culoarea ternă, pe măsură ce era absorbită apa.

— Kaladin! strigă Tien.

Îi spunea adesea pe numele întreg, deși el îl rugase să n-o facă.

— Țsta e un lurg?

Kal coborî de pe grămada de bolovani, punându-și în buzunar piatra pe care-o primise. Și trecu pe lângă Loral. Ea se uita spre vest, către vila familiei sale. Tatăl ei era lordul orașului Vatra-de-Piatră. Kal se trezi din nou zăbovind cu privirea asupra ei. Părul ei, cu cele două culori contrastante, era atât de frumos!

Fata se întoarse spre el și se încruntă.

— O să vânam niște lurgi, o lămuri Kal, zâmbind și arătând către Tien. Haide.

— Te-ai înveselit dintr-odată.

— Nu știu de ce. Mă simt mai bine.

— Cum face asta? Mă uimește.

— Cine și ce face?

— Fratele tău, răspunse Loral, arătând spre Tien. Te schimbă.

De după niște bolovani apăru capul băiatului mai mic, care îi făcu nerăbdător cu mâna, ȗopăind plin de entuziasm.

— Când ești lângă el, pur și simplu nu prea ai cum să fii trist, zise Kal. Haide. Vrei să vezi lurgul, sau nu?

— Cred că vreau, spuse ea și întinse o mână spre Kal.

— Ce vrei? se miră el, cu ochii la brațul ei.

— Să m-ajuuți să cobor.

— Loral, tu te cașeri mai bine decât mine și decât Tien. N-ai nevoie de ajutor.

— Așa e politicoș, prostule, zise ea, întinzându-și mâna cu mai multă insistență.

Kal i-o luă cu un oftat, iar ea sări jos fără să se sprijine de mâna lui și fără să aibă nici cea mai mică nevoie de ajutor. „În ultima vreme se poartă foarte ciudat”, se gândi Kal.

I se alăturară amândoi lui Tien, care sări în adâncitura dintre câțiva bolovani. Apoi arată nerăbdător cu degetul către un petic mătăsos de albeață cu o tentă verzuie, dintr-o crăpătură a pietrei. Era alcătuit din firicele mărunte, împletite într-un ghemotoc cât pumnul lui.

— Am dreptate, nu-i așa? întrebă. Țsta e un lurg?

Kal ridică bidonul și lăsă niște apă să curgă în jos pe bolovan, către peticul alb. Firele se dizolvară sub simulacrul de ploaie și coconul se topi, dând la iveală o creatură mică, cu pie-

le lucioasă, maro cu verde. Lurgul avea șase picioare de care se folosea ca să se prindă de piatră, iar ochii îi erau în mijlocul spatelui. Sări din crăpătură în căutare de insecte. Tien râse privindu-l cum ȝopăia din piatră-n piatră, lipindu-se de ele și lăsând în urmă dăre de mucus.

Kal se sprijini de bolovan, privindu-și fratele și aducându-și aminte de zilele – nu prea îndepărtate – când vânătoarea de lurgi era mult mai incitantă.

— Ei, zise Lalar, încrucișându-și brațele. Și ce-ai de gând să faci? Dacă tatăl tău încearcă să te trimită la Kharbranth?

— Nu știu, răspunse el. Chirurgii nu primesc niciun elev care n-a împlinit șaisprezece Lăcărări, așa că am timp de gândire.

Chirurgii și vindecătorii care învățaseră la Kharbranth erau cei mai buni. Toată lumea știa asta. Se spunea că orașul avea mai multe spitale decât cărciumi.

— S-ar părea că tatăl tău încearcă să te silească să faci ceea ce vrea el, nu ce vrei tu.

— Așa face toată lumea, zise Kal, scărpinându-se în cap. Celorlalți băieți nu le pasă că vor lucra pământul, fiindcă asta fac tații lor, iar Ral tocmai a devenit noul dulgher al orașului. Nu e supărat că are aceeași meserie ca tatăl lui. De ce-ar trebui să mă supăr eu fiindc-o să fiu chirurg?

— Eu voiam doar... zise Lalar, părând furioasă. Kal, dacă pleci la război și dobândești o Cristalsabie, o să devii un ochi-luminoși... adică... Of, n-are rost.

Se trase înapoi, încrucișându-și brațele mai strâns. Băiatul se scarpină în cap din nou. Lalar se purta *într-adevăr* ciudat.

— N-aș avea nimic împotriva să merg la război, să câștig onoruri și tot restul. Cel mai mult mi-ar plăcea să călătoresc. Să văd cum arată alte ținuturi.

Auzise povești despre animale exotice, cum erau crustaceele uriașe sau țiparii cântători. Auzise de Rall Elorim, Orașul Umbrelor, sau de Kurth, Orașul Fulgerului.

În ultimii câțiva ani își petrecuse foarte mult timp învățând. Mama lui spunea că ar fi trebuit să i se îngăduie să aibă copilărie, în loc să dea atât de multă atenție viitorului. Argumentul lui Lirin era că, pentru a fi primit de chirurgii din Kharbranth, trebuia să treacă niște teste foarte severe. Dacă voia

să aibă o șansă în privința lor, Kal trebuia să-și înceapă învățatura foarte devreme.

Și totuși, să fie soldat... Ceilalți băieți visau să intre în oaste, să lupte cu Regele Gavilar. Se vorbea despre un război hotărâtor cu Jah Keved. Cum ar fi fost să-i vadă în sfârșit pe unii dintre eroii poveștilor? Să lupte cu înaltul Prinț Sadeas sau cu Dalinar, Ghimpele Negru?

În cele din urmă, lurgul își dădu seama că fusese păcălit. Se instală pe un bolovan, să-și țeară din nou coconul. Kal înșfăcă o piatră mică, tocită de stihii, și-și puse o mână pe umărul lui Tien, împiedicându-l să îmboldească pe amfibianul obosit. Apoi se apropie și înghionti lurgul cu două degete, făcându-l să sară de pe bolovan pe piatra lui. Și i-o întinse pe acesta lui Tien, care se uită cu ochi mari cum își țesea lurgul coconul, scuișând mătase umedă și folosindu-și labelle minuscule ca să-i dea formă. Căptușită cu mucus uscat, partea interioară nu îngăduia trecerea apei, dar ploaia căzută din afară avea să dizolve gogoșa.

Kal zâmbi, ridică bidonul și bău. Avea apă limpede, curată, din care se depusese tot cremul. Adică substanța maronie noroioasă care cădea pe pământ odată cu ploaia și care te putea îmbolnăvi. Asta o știa toată lumea, nu doar chirurgii. Apa era lăsată întotdeauna neatinsă timp de o zi, după care lichidul curat de deasupra era turnat în alt vas, iar cremul era folosit de olari.

Lurgul își termină într-un târziu coconul. Tien întinse imediat mâna spre bidon.

Kal îl ridică.

— O să fie obosit, Tien. N-o să mai sară.

Kal lăsă bidonul în jos și își bătu fratele pe umăr.

— L-am pus pe piatra asta ca să-l poți lua. Poți să-l scoți mai târziu, îi spuse zâmbind. Sau poți să-l arunci, pe fereastră, în apa-n care face baie tata.

Ideea aduse pe chipul lui Tien un zâmbet larg. Kal îi ciufuli părul negru.

— Du-te să mai cauți încă un cocon. Dacă prindem doi, avem unul cu care să ne jucăm în timp ce doarme celălalt în apa din baie.

Tien puse cu grijă piatra deoparte și o luă la fugă, trecând peste bolovani. În locul acela, coasta dealului se sfârâmase

cu câteva luni în urmă, în timpul unei mari furtuni. Se năruise, parcă sub izbitura pumnului unei creaturi imense. Oamenii spuneau că-n locul dealului ar fi putut fi o casă. Arseeră rugăciuni, mulțumindu-i Atotputernicului și, în același timp, vorbiseră în șoaptă despre ceea ce umbla prin beznă în timpul marilor furtuni. Oare în spatele distrugerii se aflau Pustiitorii, sau fuseseră umbrele Radianților Dispăruți?

Laral se uita din nou către vilă, își netezi nervoasă rochia – în ultima vreme avea mult mai multă grijă decât înainte să nu-și murdărească hainele.

— Încă te mai gândești la război? o întrebă Kal.

— Ăă. Da. Mă gândesc.

— E de înțeleș, spuse el.

Cu câteva săptămâni în urmă, pe acolo trecuse o oaste și recrutase câțiva dintre băieții mai mari, dar numai după le-o îngăduise Wistiow, Lordul Orașului.

— Ce crezi c-a sfârșit stânca aici, în timpul furtunii?

— N-aș putea să spun.

Kal se uită spre est. Ce era acel lucru care trimitea Furtunile? Tatăl lui spunea că nicio corabie nu ajunsese vreodată până la Obârșia lor pentru a se întoarce de-acolo cu bine. De fapt, foarte puține se îndepărtau de coastă. Să fii prins de furtună în larg însemna să-ți găsești moartea – sau cel puțin așa spuneau poveștile.

Mai luă o gură de apă din bidon, apoi îi puse dopul, ca să păstreze restul pentru cazul că mai găsea Tien încă un lurg, în depărtare, pe câmp lucrau oameni purtând salopete, cămăși cafenii încheiate cu șireturi și cizme rezistente. Era anotimpul viermilor. Unul singur putea să distrugă toate grăunțele dintr-un polip. Creștea înăuntru și le mânca pe toate. Toamna, când deschideai polipul, nu mai găseai decât un melc mare și gros cât două mâini de om la un loc. Așa că îi căutau primăvara, mergând de la un polip la altul. Unde găseau o gaură, strecurau înăuntru o trestie cu zahăr în vârf, iar viermele se prindea strâns de ea. Și puteai să-l tragi afară, să-l strivești sub călcâi și s-astupi gaura cu crem.

Puteai avea nevoie de mai multe săptămâni ca să cureți bine de viermi o plantație, și fermierii parcurgeau de obicei dealurile de trei sau patru ori, fertilizând în acest timp solul. Kal auzise descrierea procedurii de o sută de ori. Nu puteai trăi

într-un oraș ca Vatra-de-Piatră fără să auzi oameni care se plângeau de viermi.

Văzu un grup de băieți mai mari care se adunau la poalele unuia dintre dealuri, ceea ce nu era un lucru obișnuit. Și îi recunosc pe toți, firește. Frații Jost și Jest, Mord, Tift, Naget, Khav și ceilalți. Purtau cu toții nume serioase, nume de ochi-întunecati alethi. Nu ca al lui. Al lui era altfel.

— De ce nu sunt la căutat de viermi? întrebă.

— Nu știu, răspuse Loral, îndreptându-și atenția către băieți; avea o privire stranie. Să mergem să vedem.

Începu să coboare dealul înainte să apuce Kal s-o contradică. El se scarpină în cap și se uită spre Tien.

— Noi coborâm, mergem spre dealul ăla.

Capul băiatului mai mic apăru de după un bolovan. Gesticula energic, în semn că înțeleșese, apoi se întoarse la căutările lui. Kal se lăsă în jos, alunecând de pe bolovan, și coborî panta pe urmele lui Loral. Ea ajunsese lângă băieți, iar ei o priviră stânjeniți. Nu-și petrecea niciodată prea mult timp cu aceștia, nu așa cum făcea cu Tien și Kal. Tatăl ei și al lui erau prieteni destul de buni, cu toate că unul era ochi-luminoși, iar celălalt ochi-întunecați.

Ea se cocoță pe un bolovan din apropiere, unde rămase în așteptare, fără să spună nimic. Kal veni și el. De ce voise să coboare acolo, dacă n-avea de gând să vorbească nimic cu ceilalți băieți?

— Salut, Jost, zise Kal.

Jost, cel mai mare dintre băieții de paisprezece ani, era aproape un bărbat – și așa și arăta. Avea pieptul lat pentru vârsta lui și picioare scurte și groase, ca ale tatălui său. Ținea în mână o creangă dintr-un pom tânăr, tăiată astfel încât să aducă oarecum a baston de luptă.

— De ce nu căutați viermi?

Nu era ceea ce ar fi trebuit să spună, și își dădu seama imediat. Mai mulți băieți se întunecară la față. Kal nu trebuia să meargă niciodată pe dealuri, iar asta îi irita. Protestele lui – că era nevoit să-și petreacă ore întregi învățând pe dinafară numele mușchilor și ale oaselor și tot felul de metode de lecuire – îi lăsau indiferenți. Nu vedeau în el decât un băiat care stătea toată ziua la umbră în timp ce ei se speteau muncind sub soarele arzător.

— Bătrânul Tarn a găsit o parcelă cu polipi care nu cresc așa cum ar trebui, spuse în cele din urmă Jost, aruncând o privire spre Loral. Ne-au lăsat să plecăm o zi, până se hotărâsc ei dacă încearcă să replanteze locul sau așteaptă să vadă ce se mai întâmplă.

Kal dădu din cap, simțindu-se stânjenit așa cum stătea, în fața celor nouă băieți. Erau cu toții transpirați, cu petice în genunchii pantalonilor pătați de crem, fiindcă se tot frecau de piatră, însă Kal era curat, purta o pereche de pantaloni frumoși, cumpărați de mama lui cu numai o săptămână în urmă. Tatăl lor le îngăduise, lui Kal și lui Tien, să plece de-acasă în ziua aceea, cât avea el de lucru la conacul lordului din acel oraș. Kal avea să plătească pentru *pauza* de care se bucura acum, învățând până noaptea târziu, sub Lumina de Furtună a sferelor, dar era inutil să le explice asta celorlalți.

— Și, ăă, despre ce vorbeați? întrebă Kal.

— Kal, tu știi tot felul de lucruri, spuse, în loc de răspuns, Nagel. Avea părul de culoare deschisă și era un lungan deșirat, cel mai înalt din tot grupul.

— Nu-i așa? Despre lume și despre altele?

— Da, răspunse Kal, scărpinându-se în cap. Uneori.

— Ai auzit vreodată de ochi-întunecați care au devenit ochi-luminoși? îl întrebă Nagel.

— Sigur că da. Tata zice că se poate întâmpla. Dacă sunt negustori bogați, ochi-întunecații se pot cununa cu ochi-luminoși de rang mic, intrând în familiile lor. Și e posibil să aibă copii cu ochi luminoși.

— Nu, nu așa, zise Khav.

Avea arcadele sprâncenelor joase și părea încruntat tot timpul.

— Știi tu. Ochi-întunecații adevărați, ca noi.

„Nu ca tine”, dădea de înțeles tonul vocii lui. Familia lui Kal era singura de al doilea nahn din tot orașul. Toți ceilalți erau de al patrulea sau de al cincilea, iar rangul lui Kal îi făcea să nu se simtă în largul lor în prezența sa. Iar meseria stranie a tatălui lui nu îmbunătățea lucrurile.

Totul îl dădea lui Kal senzația clară că se afla într-un loc nepotrivit.

— Știi cum se poate întâmpla, spuse el. Întreab-o pe Loral. Tocmai mi-a vorbit despre asta. Dacă un bărbat dobândește o Cristalsabie pe câmpul de luptă, ochii lui devin luminoși.

— E adevărat, întări Lalar. Toată lumea o știe. Dacă dobândește o Cristalsabie, până și un sclav poate deveni ochi-luminoși.

Băieții dădură din cap; aveau, cu toții, ochi căprui, negri sau de alte culori întunecate. Dobândirea unei Cristalsăbii era unul dintre principalele motive pentru care mergeau la război oamenii de rând. În regatele vorine, toată lumea avea o șansă să urce pe scara socială. Era, cum ar fi spus tatăl lui Kal, o dogmă fundamentală a societății.

— Da, zise nerăbdător Nagel. Dar ai auzit să se fi întâmplat vreodată? Adică nu doar în povești. Se întâmplă cu adevărat?

— Sigur, răspunse Kal. Trebuie să se-ntâmple. Altminteri, de ce s-ar duce atâția bărbați la război?

— Fiindcă, ripostă Jest, trebuie să pregătim oamenii de luptă pentru Palatele împăcării. Trebuie să trimitem oșteni la Heralzi, Ardenții vorbesc întotdeauna despre asta.

— Dar în același timp ne spun că e bine să fii și fermier, zise Khav. De parcă munca pământului ar fi pe locul al doilea sau cam așa ceva.

— Ei, se amestecă în vorbă Tift. Tata e fermier și se pricepe foarte bine la asta. E o Chemare nobilă! Toți tații noștri sunt fermieri.

— Da, foarte bine, spuse Jost. Dar vorbeam despre altceva. Despre Cristalpurtători. Dacă mergi la război, poți să câștigi o Cristalsabie și să devii un ochi-luminoși. Ei, știți, tatălui meu *ar fi trebuit* să i se dea Cristalsabia aia. Dar cel cu care era i-a luat-o cât zăcea la pământ, fără cunoștință. I-a spus ofițerului că el l-a ucis pe Cristalpurtător, așa că a primit Sabia, iar ta...

Îl întrerupse râsul cristalin al lui Lalar. Kal se încruntă. Râdea altfel decât de obicei, cu mult mai multă stăpânire de sine și, cumva, mai sâcâitor.

— Jost, vrei să spui că tatăl tău a câștigat o *Cristalsabie*? Întrebă ea.

— Nu, i-a fost luată, răspunse băiatul mai voinic.

— Tatăl tău n-a luptat în încăierările din nord, din ținutul gunoaielor? zise Lalar. Spune-i, Kaladin.

— Are dreptate, Jost. Acolo n-au fost Cristalpurtători – numai năvălitori reshi, care-au crezut că-l pot duce de nas pe no-ul rege. Ei n-au avut niciodată Cristalsăbii. Dacă tatăl tău

povestește că a văzut vreuna, atunci nu-și mai aduce bine aminte.

— Nu-și mai aduce bine aminte? zise Jost.

— Ăă, sigur, se grăbi Kal să răspundă. Nu spun că minte, Jost. Probabil c-a avut halucinații din cauza unei răni sau ceva asemănător.

Toți băieții amuțiră, cu ochii la Kal. Unul se scarpină în cap. Jost scuipă într-o parte. Părea să se uite cu coada ochiului la Lalar. Ea se uită fără fereală la Kal și îi zâmbi.

— Izbutești întotdeauna să faci omul să se simtă ca un idiot, nu-i așa, Kal? spuse Jost.

— Ce? Nu, eu...

— Vrei să-l faci pe tata să pară un prost, continuă Jost, roșu la față. Și să mă creadă lumea pe mine un tâmpit. Ei, unii dintre noi nu au norocul să mănânce toată ziua fructe și să trândăvească. Trebuie să muncim.

— Eu nu...

Jost îi aruncă bastonul lui. Kal îl prinse cu stângăcie. Jost luă bastonul fratelui său.

— Mi-ai insultat tatăl, trebuie să te bați. Asta-nseamnă onoare. Ai onoare, înălțimea Ta?

— N-ai niciun motiv să-mi spui asta, se răsti Kal. Părinte al Furtunii, Jost, sunt doar cu câțiva nahn mai sus decât tine.

Cuvântul „nahn” aduse mai multă mânie în ochii lui Jost, își înălță bastonul.

— Te bați cu mine, sau nu?

Câțiva furiospreni de un roșu aprins începură să apară la picioarele lui, în grupuri mici.

Kal știa ce făcea Jost. Era normal ca alți băieți să încerce să pară mai buni decât el. Tatăl lui spunea că asta ținea de nesiguranța lor. El i-ar fi spus s-arunce bastonul și să plece.

Dar Lalar era acolo și se uita la el zâmbind. Iar bărbații nu devin eroi dacă refuză lupta.

— Bine. Sigur.

Kal își înălță bastonul.

Jost îl roti pe al lui mai repede decât se așteptase el. Ceilalți băieți îi priveau cu un amestec de încântare, surprindere și uimire. Kal abia avu timp să-și ridice bastonul. Bucățile de lemn se ciocniră cu un trosnet, zdruncinându-i brațele.

Izbitura îl făcu să-și piardă echilibrul. Jost se mișcă repede, făcând un pas într-o parte, rotindu-și bastonul și pocnindu-l pe Kal peste picior. El țipă, străfulgerat de durere, își luă o mână de pe baston și o duse în jos.

Bastonul lui Jost zvâcni, lovindu-l în coaste. Kal icni, dădu drumul bastonului care căzu cu zgomot pe pietre, și-și duse mâinile în locul lovit, căzând în genunchi. Durerospreni mărunței, alungiți și subțiri – niște siluete strălucitoare, de un portocaliu-deschis, având forma unor mâini, aidoma unor tendoane și mușchi întinși -prinseră să se târască pe pietrele din jur îndreptându-se către el.

Se sprijini cu o mână de pietre și se aplecă în față, ținându-se de locul dureros. „Pentru binele tău, sper că nu mi-ai rupt nicio coastă, cremlingule”, se gândi.

De pe margine, Loral își țuguie buzele. Kal se simți dintr-odată copleșit de rușine.

Jost își lăsă bastonul în jos, părând stânjenit.

— Ei, vezi că tata m-a antrenat foarte bine? Poate că asta o să te convingă. Ce spune el e adevărat și...

Kal mârâi de furie și de durere, își înșfacă bastonul căzut și sări la Jost. Băiatul mai mare înjură și se trase înapoi, împleticindu-se și înălțându-și arma. Kal urlă și lovi.

În clipa aceea se schimbă ceva. Strângând bastonul în mâini, Kal simți o energie, o incitare care îi spulberă durerea. Se ră-suci și îl pocni pe Jost cu bastonul peste mână.

Băiatul mai mare și-o trase cu un țipăt. Kal își roti bastonul și-l pocni peste coaste. Până atunci nu mai mânuise niciodată o armă și nu avusese parte de vreo încăierare mai periculoasă în afara întrecerilor de luptă corp la corp cu Tien. Dar bucata de lemn i se potrivea *perfect* în strânsoarea degetelor, încântarea pe care o simțea în momentul acela îl uluia.

Jost mormăi, împleticindu-se iarăși, și Kal își roti arma, ducând-o la spate, pregătit să-l izbească în față, își ridică bastonul, apoi înlemni. În urma loviturii lui, mâna lui Jost sângera. Foarte puțin, dar era sânge.

Rănise pe cineva.

Jost mârâi și se îndreptă cu mișcări ezitante. Dar Kal nu mai apucă să riposteze, că băiatul mai voinic îi trase una peste picioare, trimițându-l la pământ și lăsându-l fără aer. Rana

din coastă păru să-i ia foc și durerosprenii alergară spre el, lipindu-i-se de trup și arătând ca o cicatrice portocalie în vreme ce se hrăneau cu durerea lui.

Jost făcu un pas înapoi. Kal zăcea întins pe spate, gâfâind. Nu știa ce să creadă. Clipa în care strânsese bastonul în mâini fusese minunată. Incredibilă, în același timp, o *zărea* cu coada ochiului pe Loral. Se ridicase și, în loc să-ngenuncheze ca să-l ajute, îi întorsese spatele, plecând spre vila tatălui ei.

Din ochii lui țâșniră lacrimi. Se rostogoli cu un țipăt și înșfăcă din nou bastonul. N-avea să se dea bătut!

— Ajunge, spuse Jost, din spatele lui.

Kal simți ceva tare apăsându-l, o cizmă care-l țintuia de stâncă. Jost îi luă bastonul dintre degete. „Am dat greș. Am... pierdut.” O senzație de care avea oroare, chiar mai mult decât de durere.

— Te-ai descurcat bine, recunosc Jost fără tragere de inimă. Dar las-o baltă. Nu vreau să fiu nevoit să te rănesc de-adevăratelea.

Kal lăsă capul în jos, sprijinindu-și fruntea pe piatra caldă, dogorită de soare. Jost își ridică piciorul, iar ceilalți băieți se retraseră, vorbind între ei, cu cizmele hârșâind pe solul stâncos. Kal se sili să se salte pe palme și pe genunchi, apoi se ridică în picioare.

Jost îi întoarse spatele cu prudență, ținându-și bastonul într-o singură mână.

— Învață-mă, spuse Kal.

Celălalt clipi, surprins. Se uită la fratele lui.

— Învață-mă, îl rugă Kal, făcând un pas înainte. O să caut viermi în locul tău, Jost. Tata-mi dă câte două ore libere în fiecare după-amiază. O să muncesc pentru tine dacă mă-nveți, seara, ce te-nvață pe tine tatăl tău să faci cu bățul ăla.

Trebuia să știe. Trebuia să simtă din nou arma în mâini. Trebuia să vadă dacă senzația din momentul acela fusese doar ceva temporar. Jost căzu pe gânduri și în cele din urmă clătină din cap.

— Nu pot. Tatăl tău m-ar ucide. Vrei să te umpli de bătă-turi pe mâinile alea de chirurg? N-ar fi corect, adăugă și îi întoarse spatele. Trebuie să fii ceea ce ești, Kal. Iar eu o să fiu ceea ce sunt.

Kal rămase neclintit vreme îndelungată, uitându-se în urma băieților. Apoi se așeză pe o piatră. Silueta lui Loral se îndepărta. Mai mulți servitori coborau dealul, ca s-o conducă acasă. Oare ar fi trebuit s-alerge după ea? Încă-l mai dureau coastele și, în primul rând, era furios fiindcă-l făcuse să-i înfrunte pe ceilalți. Și, mai presus de toate, *încă* se mai simțea stânjenit.

Se întinse pe spate, lăsându-se năpădit de sentimente. Îi era greu să și le clarifice.

— Kaladin?

Se întoarse, rușinându-se când descoperi că avea ochii în lacrimi, și îl văzu pe Tien așezat pe pământ, în spatele lui. Și se răsti la el.

— De când ești aici?

Tien zâmbi și puse jos o piatră. Apoi se sculă și plecă în fugă, fără să se oprească nicidecum când îl strigă. Bombănind, Kal se chinui să se ridice și luă piatra.

Era tot una obișnuită, fără niciun haz. Tien avea obiceiul să le adune și să le considere incredibil de prețioase. Acasă avea o colecție întreagă. Știa unde o găsisese pe fiecare și putea să spună din ce motiv se deosebea de altele.

Cu un oftat, Kal o porni pe drumul de întoarcere către oraș.

„Trebuie să fii ceea ce ești. Iar eu o să fiu ceea ce sunt.”

Coastele îl dureau. De ce nu-l lovise pe Jost când avusese ocazia? Se putea deprinde să nu mai încremenească astfel în toiul unei lupte? Putea învăța să facă rău. Nu-i așa?

Dar voia?

„Trebuie să fii ceea ce ești.”

Ce făcea un om când nu știa ce este? Și nici măcar ce voia să fie?

În cele din urmă, ajunse în Vatra-de-Piatră. Așezarea era alcătuită din vreo sută de case, toate având forma unei pene de lemn, cu partea îngustă îndreptată către Obârșia Furtunilor. Acoperișurile erau din lemn gros, acoperit cu un strat de smoală, ca să nu lase apa ploilor să se scurgă înăuntru. Laturile dinspre nord și sud aveau rareori ferestre, însă partea din față – orientată spre vest, la adăpost de furtună – era ocupată aproape în întregime de o fereastră. În ținuturile pe care le bântuiau, marile furtuni nu dominau doar viețile plantelor, ci și pe ale oamenilor.

Casa lui Kal se afla foarte aproape de marginea așezării. Era mai mare decât majoritatea celorlalte și destul de lată ca să adăpostească și sala de operații, care avea intrare separată. Ușa era întredeschisă, iar el aruncă o privire înăuntru. Se așteptase să-și vadă mama făcând curățenie, însă dădu în schimb peste tatăl său, care se întorsese de la conacul luminlordului Wistiow. Lirin stătea pe marginea mesei de operație, cu mâinile în poală și cu capul chel în jos. Își ținea ochelarii în mână și părea istovit.

— Tată, de ce stai pe întuneric? întrebă Kal. Lirin își ridică privirea. Părea posomorât, distant.

— Tată? zise Kal, din ce în ce mai îngrijorat.

— Luminlordul Wistiow a fost luat de vânturi.

— E *mort*?

Șocul era atât de puternic, încât Kal dădu uitării durerea din coastă. Wistiow fusese *mereu* acolo. Nu putea să dispară. Și ce-avea să se-ntâmplescu cu Liral?

— Săptămâna trecută era bine, sănătos!

— A fost întotdeauna bolnăvicios, Kal, răspunse Lirin. În cele din urmă, Atotputernicul cheamă oamenii înapoi, în Tărâmul Spiritual.

— Și tu n-ai făcut nimic? izbucni Kal, regretându-și imediat cuvintele.

— Am făcut tot ce mi-a stat în puteri, zise tatăl lui, ridicându-se. Poate că un om mai instruit decât mine... Ei, părerile de rău nu folosesc la nimic.

Plecă din mijlocul încăperii și ridică învelitoarea neagră a unei lămpi-cupă, plină cu sfere de diamant. Camera se lumină imediat, umplându-se de strălucirea unui soare minuscul.

— Atunci orașul nostru nu mai are lord, spuse Kal, ducându-și o mână la cap. El n-a avut niciun fiu...

— Cei din Kholinar ne vor trimite altul, zise Lirin. Să-i ajute Atotputernicul s-aleagă cu înțelepciune.

Privi lampa-cupă. Înăuntru erau sferele lordului orașului. O mică avere.

Tatăl lui puse din nou învelitoarea peste cupă, de parcă n-ar fi ridicat-o niciodată. Mișcarea lui cufundă încăperea în beznă și Kal clipi în timp ce ochii i se obișnuiau iarăși cu întunericul.

— Pe astea ni le-a lăsat nouă, spuse Lirin.

Băiatul tresări.

— Ce?

— O să fii trimis la Kharbranth când împlinești șaisprezece ani. Sferele îți vor plăti drumul – Luminlordul Wistiow a cerut asta, ca un ultim act prin care-și arată grija față de oamenii săi. O să pleci acolo, o să devii un adevărat maestru chirurg, apoi o să te-ntorci la Vatra-de-Piatră.

În clipa aceea, Kal știa că soarta îi fusese pecetluită. Dacă o ceruse Luminlordul Wistiow, atunci avea să plece la Kharbranth. Se răsuci pe călcâie și ieși din sala de operații, pășind în lumina soarelui, fără să-i mai spună nimic tatălui său.

Se așază pe trepte. Ce *voia*? N-avea idee. Asta era problema. Glorie, onoare, lucrurile despre care vorbise Lalar... pentru el nu conta niciunul. Însă când ținuse bastonul în mâini apăruse *ceva*. Și acum, dintr-odată, altcineva hotărâse pentru el.

Pietrele primite de la Tien îi rămăseseră în buzunar. Le scoase, apoi își desprinse bidonul cu apă de la centură și le spălă. Pe cea dintâi apărură vârtejurile albe și straturile. Iar a doua părea să aibă și ea un desen ascuns.

Semăna cu o față care-i zâmbea, alcătuită din fărâme albe de piatră. Zâmbi și el, fără s-o fi vrut, dar zâmbetul i se șterse iute de pe chip. O piatră n-avea cum să-i rezolve problemele.

Stătu multă vreme pe gânduri, dar, din nefericire, nimic altceva nu părea să-i ofere vreo rezolvare. Nu era sigur că-și dorea să fie chirurg și se simțea, dintr-odată, îngrădit de constrângerile pe care i le impunea viața.

Dar era încântat de clipa în care ținuse bastonul în mâini. Un singur moment de limpezime într-o lume altminteri neclară.

17 • UN APUS ROȘU ÎNSÂNGERAT

„Pot să fiu sincer? M-ai întrebat, mai devreme, de ce eram atât de îngrijorat. Să-ți povestesc de ce.”

— E bătrân, se minună Syl, zburând în jurul spișterului. Bătrân de-adevăratelea. Nu știam că oamenii pot îmbătrâni atât de tare. Ești sigur că nu-i vreun ruinospren în piele de om?

Kaladin zâmbi în vreme ce spișterul își târșâia picioarele, sprijinit în baston și neavând habar de prezența sprenului nevăzut. La fel de numeroase pe fața lui ca pe înseși Câmpiile Sfărâmate, încrețiturile care-i brăzdau chipul țeseau un model în jurul ochilor săi duși în fundul capului. Purta o pereche de ochelari groși așezați pe vârful nasului și era îmbrăcat în negru.

Lui Kaladin îi vorbise tatăl său despre spișteri – aflați la granița dintre cunoscătorii ierburilor și chirurgi. Pentru oamenii simpli, arta vindecării era înconjurată de suficiente superstiții pentru ca unui spișter să-i vină ușor să-și păstreze un aer misterios. Pereții de lemn erau decorați cu pânzeturi purtând hieroglife protectoare ce alcătuiau modele criptice, iar pe rafturile din spatele tejghelei flacoanele se înșiruiau pe mai multe rânduri. În colțul cel mai îndepărtat atârna un schelet uman complet, având oasele prinse laolaltă cu sârmă, încăperea fără ferestre era luminată cu mănunchiuri de sfere de rubin, atârnate în toate colțurile.

În ciuda tuturor acestor obiecte, locul era curat și ordonat. Avea un miros familiar de antiseptice, legat, în mintea lui Kaladin, de sala de operații a tatălui său.

— A, tinere podar!

Spișterul scund își potrivi ochelarii. Se înclină, trecându-și degetele prin barba albă, subțire.

— Ai venit, poate, după un talisman apărător de primejdii? Sau poate ți-a atras privirile vreo spălătoreasă tinerică din tabără? Am o poțiune care-o să-ți aducă bunăvoința ei dacă i-o streкори în băutură.

Kaladin ridică o sprânceană.

Dar Syl deschise gura, cu uimirea citindu-i-se pe față.

— Ar trebui să-i dai asta lui Gaz, Kaladin. Ar fi bine dacă te-ar plăcea mai mult.

„Mi-e greu să cred că asta-i este menirea”, se gândi el, zâmbind.

— Tinere podar? continuă spișterul. Vrei o amuletă care alungă nenorocirile?

Tatăl lui îi vorbise despre așa ceva. Mulți spișteri ofereau farmece despre care pretindeau că atrag dragostea sau poțiuni în stare, după spusele lor, să vindece orice boală. Le preparau doar din zahăr și ierburi obișnuite, cam cât luai de câteva ori între degete, ca să dea senzația de vioiciune sau de moleșeală, în funcție de efectul dorit. Totul nu era decât o prostie, deși mama lui Kaladin *avusese* mare încredere în glifele protectoare. Tatăl lui își arătase întotdeauna nemulțumirea față de încăpățânarea cu care se agăța ea de „superstiții”.

— Îmi trebuie niște bandaje. Și o sticlă cu uleiul lui Lister sau cu sevă de buruiana dâmbului. Mai vreau un ac și catgut, dacă ai.

Spișterul făcu ochii mari, surprins.

— Sunt fiul unui chirurg, recunosc Kaladin. Instruit de el. Iar pe tata l-a instruit un bărbat care-nvățase la Marele Conclav din Kharbranth.

— Aha, bine, zise spișterul și își îndreptă spatele, lăsând bastonul deoparte și netezindu-și hainele. Bandaje, zici? Și ceva antiseptic? Să văd...

Se întoarse în spatele teighelei.

Kaladin clipi, nedumerit. Vârsta spișterului nu se schimbase, dar nu mai părea la fel de firav. Avea călcătura mai fermă, iar cuvintele nu-i mai erau șoapte găjâite. Căută printre flacoane, murmurând ceva doar pentru sine în vreme ce le citea etichetele.

— Te-ai putea duce la sala de operații. Acolo prețul e mult mai mic.

— Nu și pentru un podar, răspunse Kaladin, strâmbându-se. N-ar fi primit nimic. Rezervele erau pentru soldați adevărați.

— Înțeleg, zise spițerul, punând un flacon pe tejghea și aplecându-se apoi ca să scoțoască prin niște sertare.

Syl zbură către Kaladin.

— De câte ori se-ableacă, mă tem c-o să facă poc, ca o nuia. *Începea* să fie în stare să priceapă noțiuni abstracte, și încă într-un ritm extrem de rapid.

„Știu ce e moartea...”

Încă nu-și dădea seama dacă ar fi trebuit să-i fie milă de ea sau nu.

Luă micul flacon, îi scoase dopul și-i mirosi conținutul.

— Mucus larmic? zise, iar mirosul grețos îl făcu să se strâmbe. Nu e la fel de bun cum sunt cele două pe care ți le-am cerut.

— Dar e mult mai ieftin, răspunse bătrânul, punând pe tejghea o cutie mare. Îi deschise capacul, ca să se vadă bandajele albe, sterile. Iar tu, după cum ai subliniat, ești podar.

— În cazul ăsta, cât costă mucusul?

Era îngrijorat; tatăl lui nu-i spusese niciodată cât costau.

— Două pete sângerii pentru flaconul ăsta.

— Asta numești tu *ieftin*?

— Uleiul lui Lister costă două pete de safir.

— Și seva de buruiana dâmbului? întrebă Kaladin. Am văzut niște trestii din astea crescând chiar lângă tabără! Nu poate fi ceva chiar *atât* de rar.

— Dar știi câtă sevă scoți dintr-o plantă? rosti apăsător spițerul.

Kaladin șovăi. De fapt, nu era cu adevărat sevă, ci doar o substanță lăptoasă, pe care-o storceai din tulpini. Sau cel puțin așa-i spusese tatăl lui.

— Nu, mărturisi el.

— O singură picătură, îl lămuri celălalt. Dacă ești norocos. E mai ieftin decât uleiul lui Lister, sigur că da, dar mai scump decât mucusul. Cu toate că mucusul ăsta duhnește într-adevăr ca dosul Veghetoarei Noptii.

— N-am atâția bani, zise Kaladin.

Un granat făcea cât cinci pete de diamant. Plata pe zece zile ca să cumpere un singur flacon cu antiseptic, unul mic. Părinte al Furtunii!

Spițerul pufni.

— Acul și catgutul costă două pete străvezii. Măcar pe astea ți le poți permite?

— Cu greutate. Pentru bandaje cât vrei? Două smaralde întregi?

— Sunt resturi vechi, pe care le-am albit și le-am fiert. Doi stropi pentru o bucată de lungimea unui braț.

— Îți dau o pată pentru toată cutia.

— Perfect.

Kaladin își duse mâna la buzunar, în căutarea sferelor, în timp ce bătrânul spițer continuă:

— Voi, chirurгии, sunteți toți la fel. Nu vă sinchisiți de unde vă vin leacurile. Nu faceți altceva decât să vă folosiți de ele ca și cum nu s-ar termina niciodată.

— Nu se poate spune cât costă viața unui om, răspunse Kaladin.

Așa spunea tatăl lui. Era principalul motiv pentru care Lirin nu cerea niciodată să i se plătească serviciile.

Kaladin își scoase cele patru pete, însă la vederea lor șovăi. Numai una își mai răspândea lumina blândă, cristalină. Celelalte trei se înneguraseră, cu fărâmele de diamant abia vizibile în centrul picăturilor de sticlă.

— Asta-i acum, spuse spițerul, îngustându-și ochii, încerci să-mi dai sfere înnegurate?

Smulse una din palma lui Kaladin înainte de-a apuca el să protesteze, apoi căută pe sub tejghea. Găsi o lupă de giuvaerगीu, își scoase ochelarii și ridică sfera în lumină.

— A, nu. E o nestemată veritabilă. Ar trebui să-ți pui sferile la impregant, podarule. Nu e toată lumea la fel de încrezătoare ca mine.

— Azi-dimineată străluceau, protestă Kaladin. Probabil că Gaz m-a plătit cu sfere descărcate.

Spițerul își dădu jos lupa și-și puse din nou ochelarii. Alese trei pete, cea luminoasă numărându-se printre ele.

— Aș putea s-o păstrez pe aia? întrebă Kaladin. Spițerul se încruntă.

— E-ntotdeauna bine să ai în buzunar o sferă strălucitoare, continuă Kaladin. Aduce noroc.

— Ești sigur că nu vrei o poțiune pentru dragoste?

— Dacă te pomenești în întuneric, ai o lampă, răspunse sec Kaladin, în plus, așa cum spuneai, cei mai mulți oameni nu-s la fel de-ncrezători ca tine.

Spițerul schimbă, fără tragere de inimă, sfera impregnată cu una înnegurată – cu toate că o inspectase cu lupa. O sferă înnegurată valora la fel de mult ca una impregnată; nu trebuia decât s-o lași afară în timpul unei mari furtuni, reîncărcând-o astfel cu lumină, ceea ce o făcea să strălucească pentru încă vreo săptămână.

Kaladin își puse în buzunar sfera luminoasă și-și luă cum-părăturile. Dădu din cap către spițer în semn de rămas-bun, iar Syl i se alătură când ieși pe strada taberei.

Își petrecu o parte a după-amiezii trăgând cu urechea la soldații care stăteau de vorbă în sala de mese și află câte ceva despre taberele de război. Lucruri pe care-ar fi fost normal să le afle cu săptămâni în urmă, dar se simțise prea abătut ca să le dea atenție. Înțelese mai bine ce era cu pupele de pe platură și cu inimile-nestemată pe care le conțineau, cu întrecerea dintre înalții prinți, înțelese de ce își forța Sadeas oamenii atât de mult și începu să priceapă de ce făceau cale-ntoarsă când ajungeau pe un platou mai târziu decât o altă armată. Ceea ce nu se întâmpla foarte des. Sadeas era cel mai adesea primul, iar înapoi se întorceau alte oști alethi, sosite mai târziu decât a lui.

Taberele de război erau imense. Toată lumea spunea că-n diversele bivacuări alethi se aflau peste o sută de mii de oameni, adică de mai multe ori cât numărul locuitorilor din Vatra-de-Piatră. Și asta fără să fie puși la socoteală civilii. O armată oprită pentru un popas scurt atrăgea o grămadă de însoțitori; iar când era vorba despre tabere staționare, numărul acestora creștea și mai mult.

Fiecare dintre cele zece tabere își avea propriul crater și era alcătuită dintr-un amestec grotesc de clădiri înălțate cu Animmozi, barăci și corturi. O parte dintre negustori, cum era spițerul, aveau destui bani ca să-și construiască o prăvălie de lemn. Cei care stăteau în corturi și le strângeau în timpul furtunilor și erau primiți, contra cost, în alte adăposturi. Marile furtuni erau puternice chiar și în cratere, mai ales dacă zidurile care le-nconjurau erau scunde sau cu spărturi. O

serie de locuri – ca lemnăria – erau lipsite de orice apărare împotriva stihilor.

Străzile erau pline de vânzoleala mulțimii care le invadea de obicei. Femei îmbrăcate în fuste și bluze – soțiile, surorile și fiicele soldaților –, negustori și meșteșugari. Muncitori în pantaloni de lucru sau în salopete. Un mare număr de soldați în veșminte din piele, cu săgeți și scuturi. Cu toții numai oameni de-ai lui Sadeas. Oștenii dintr-o tabără nu se amestecau cu cei din alta; nu intrau în craterul altui lord dacă n-aveau nicio treabă pe-acolo.

Kaladin clătină din cap cu mâhnire.

— Ce e? întrebă Syl, așezându-i-se pe umăr.

— Nu mă așteptam la atât de multă discordie între taberele de-aici. Credeam că toată lumea face parte dintr-o singură armată unită, a regelui.

— Oamenii sunt întotdeauna în discordie, zise Syl.

— Cum adică?

— Fiecare se poartă și gândește altfel decât ceilalți. Numai voi sunteți așa – animalele se poartă toate la fel, iar sprenii sunt, într-un fel, o singură individualitate. În asta există o armonie. Dar vouă vă lipsește – s-ar părea că doi dintre voi nu pot niciodată să cadă de acord, indiferent despre ce-ar fi vorba. Întreaga lume face ce trebuie să facă, numai oamenii nu. Poate că de-asta vreți atât de des să vă omorâți unii pe alții.

— Dar nu *toți* sprenii se poartă la fel, spuse Kaladin, deschizând cutia și îndesând câteva bandaje în buzunarul pe care și-l cususe în interiorul vestei de piele. Tu ești dovada.

— Știu, zise ea cu voce scăzută. Poate acum îți dai seama de ce mă supără asta atât de mult.

Kaladin nu știu ce să-i răspundă. În cele din urmă, ajunse în lemnărie. Câțiva oameni din echipa Podului Patru trândăveau la umbră, în partea de est a barăcii lor. Ar fi fost interesant să vadă cum se construiau barăcile – erau Animodelate, transformându-se din aer direct în piatră. Din nefericire, Animodelarea se făcea noaptea, sub pază strictă, pentru ca singurii martori ai ritualului să fie ardenții sau ochi-luminoși de un rang foarte înalt.

Primul clopot al după-amiezii bătuse exact în clipa când ajunse Kaladin lângă baracă, iar Gaz îi aruncă o privire aspră, fiindcă fusese cât pe-acum să-ntârzie, să nu se afle la datorie din

prima clipă. Și, în cea mai mare parte a timpului, avea să-și facă „datoria” stând acolo și așteptând să sune cornul. Ei bine, el nu intenționa să piardă vremea astfel. Nu putea risca să se istovească din nou cărând o scândură, nu și când o podalergare putea începe în orice clipă, dar ar fi putut să facă niște extensii...

În aer se înalță un sunet de corn, scurt și limpede. Ca al cornului legendar, cel care călăuzea sufletele vitejilor către bălțile din paradis. Kaladin înlemni. Așteptă, ca de obicei, să audă un al doilea sunet, o parte irațională din el dorindu-și o adeverire a celui dintâi. Și acesta urmă, o înlănțuire de note menită să indice locul unde se afla un demon al spărturilor în stadiul de pupă.

Soldații se năpustiră către locul de adunare de lângă lem-nărie; alții alergară spre tabără să-și ia echipamentul.

— Aliniați-vă! strigă Kaladin, repezindu-se către podarii lui. Lovi-v-ar furtuna! Toată lumea-n șir!

Nimeni nu-l luă în seamă. Unii n-aveau vestele pe ei și se îngmădiră, bulucindu-se la ușa barăcii, fiindcă voiau să intre toți în același timp. Cei care aveau veste alergară spre pod. Kaladin îi urmă, frustrat. Odată ajunși, se strânseră în jurul podului, într-un mod stabilit dinainte, cu mare atenție. Fiecăruia i se dădea șansa de a ocupa cea mai favorizată poziție: să alerge în față pe drumul către ultima spărtură și apoi, când ajungeau în imediata apropiere a acesteia, să treacă în spate, unde erau oarecum mai în siguranță.

Rotația se făcea cu strictețe, greșelile nefiind nici săvârșite, nici iertate. Echipele de podari aveau un sistem brutal de autoorganizare. Dacă unul dintre ei încerca să trișeze, ceilalți îl obligau să alerge în față pe ultima porțiune a drumului. Ceea ce era, chipurile, interzis, dar Gaz nu se sinchisea de soarta trișorilor. Și nu primea nici mită ca să lase oamenii să-și schimbe pozițiile. Poate știa că această rotație era unicul sprijin – și unica speranță – a podarilor. Viața era nedreaptă, să fii podar era nedrept, dar dacă alergai în linia morții și scăpai cu viață, aveai cel puțin dreptul să te afli în spate la următoarea alergare.

Se făcea o singură excepție. Ca șef de pod, Kaladin alerga în față pe cea mai mare parte a drumului și trecea în spate când se pregăteau de atac. Era cea mai sigură poziție, deși

niciun podar nu se afla cu adevărat în siguranță. Kaladin era ca o crustă de mucegai din farfuria unui om lihnit de foame; în niciun caz înghițit primul, dar oricum condamnat.

Își ocupă locul. Yake, Dunny și Malop sosiră ultimii. Odată ce-i văzu la locurile lor, Kaladin le ordonă tuturor să ridice podul. Fu pe jumătate surprins când se supuseră, dar aproape la fiecare alergare aveau câte un șef care dădea comenzi. Glasul se schimba, dar ordinele simple rămâneau aceleași. Ridicați, alergați, coborâți.

Douăzeci de poduri coborâra din lemnărie către Câmpiile Sfărâmate. Kaladin zări un grup de bărbați din echipa Podului Șapte privindu-i cu ușurare. Fuseseră de rând la pod până la primul clopot al după-amiezii; scăpaseră de alergarea aceea mulțumită câtorva secunde.

Podarii se străduiau din răspuțeri. Nu numai din cauza amenințării cu biciuirea – alergau cât puteau de repede fiindcă-și doreau să sosească la țintă înaintea parshendilor. Dacă izbuteau, n-aveau să fie întâmpinați cu săgeți și niciunul dintre ei n-avea să moară. Așa că podalergările erau singurul lucru pe care-l făceau fără rezerve și lăsând deoparte lenea. Cu toate că mulți ajunseseră să-și urască viețile, se agățau de ele cu acea fervoare care albește încheieturile degetelor.

Traversară tropăind primul pod fix. Mușchii lui Kaladin protestau, fiind supuși unui nou efort după o întrerupere atât de scurtă, dar se străduia să nu se gândească la oboseală. Ca urmare a furtunii din timpul nopții, multe plante erau încă deschise, mugurii-de-stâncă își revărsau lujerii, crengele ca niște gheare ale branzahilor înfloriți se înălțau din crăpăturile pământului către cer. Mai erau, din când în când, și ghimpetari: tufele mici, țepoase, cu crengi ca de piatră, care-i atrăseseră atenția când sosise pe Câmpiile Sfărâmate. Apa băltea în numeroasele crăpături și adâncituri de pe plătoul denivelat.

Gaz țipa la ei, spunându-le pe ce drum s-o apuce. Multe dintre platourile învecinate aveau trei sau patru poduri, dând naștere unor cărări ramificate care traversau Câmpiile. Alergarea deveni rutină. Era istovitoare, dar în același timp familiară, și era bine să se afle în față, să vadă încotro se îndrepta. Se pierdu în mantra lui obișnuită constând în numărarea pa-

șilor, așa cum fusese sfătuit de podarul fără nume căruia încă îi mai purta sandalele.

În cele din urmă ajunseră la ultimul pod permanent. Traversară un platou îngust, trecând pe lângă focul mocnit care mistuia ruinele unui pod distrus de parshendi în noaptea dinainte. Cum reușiseră, în timpul unei mari furtuni? Ceva mai devreme aflate, trăgând cu urechea, că soldații îi priveau pe parshendi cu ură, cu mânie și nu cu puțină admirație. Dușmanii lor nu semănau cu parshii aproape muți care munceau în Roshar. Destoinicia lor de războinici nu era de neglijat. Și asta îl izbea pe Kaladin, părând ceva cu totul nelalocul său. Parshi? Luptând? Părea, pur și simplu, atât de bizar.

Toate echipele de podari își lăsară podurile jos, acoperind cea mai îngustă porțiune a unei spărturi. Oamenii lui se trântiră la pământ împrejurul podului, odihnindu-se cât traversa oastea. Kaladin era pe punctul să li se alăture – de fapt, genunchii i se îndoiau deja, anticipând.

„Nu”, își zise, îndreptându-se. „Nu, o să rămân în picioare.” Gestul era prostesc. Ceialți podari aproape că nici nu-l luau în seamă. Unul dintre ei, Moash, chiar îl înjură, însă hotărârea odată luată, Kaladin se agăță de ea cu încăpățănare, încleștându-și mâinile la spate, și rămase așa, în poziția „pe loc repaus”, uitându-se la armata care trecea.

— Hei, micuțele podar! îi strigă un soldat dintre cei care-și așteptau rândul. Ești curios să vezi cum arată un oștean adevărat?

Kaladin se întoarse spre el: era un bărbat voinic, cu ochii căprui și cu brațele de grosimea coapselor multor altora. Nodurile de pe umerii vestei lui de piele spuneau că era șef de pluton. Și Kaladin purtase cândva astfel de noduri.

— Cum îți îngrijești sulița și scutul, șefule de pluton? îi strigă el, drept răspuns.

Soldatul se încruntă, dar Kaladin știa ce-i trecuse prin min-te. Echipamentul unui soldat era viața lui; armelor le purtai de grijă ca unui copil și adesea te convingeai mai întâi că se aflau în bună stare înainte de a te îndura să mănânci sau să te odihnești.

Kaladin arătă către pod cu o mișcare a capului.

— Asta e podul meu, spuse cu glas sonor. E arma mea, singura care-mi este îngăduită. Aveți grijă cum îl folosiți.

— Și ce ne faci dacă n-avem? întrebă un alt soldat, stârnind râsetele celor din jur.

Însă șeful de pluton nu mai scoase nicio vorbă. Părea neliniștit.

Spusele lui Kaladin erau o simplă bravadă. De fapt, ura podul, însă rămase tot în picioare.

Câteva clipe mai târziu, pe podul lui trecu însuși înaltul Prinț Sadeas. Celălalt înalt prinț, Amaram, avuse întotdeauna o înfățișare atât de eroică, de distinsă, înfățișarea unui general plin de noblețe. Acest Sadeas era o cu totul altă creatură, cu fața lui rotundă, cu părul buclat, cu orgoliul întipărit pe chip. Călărea ca la paradă, cu o mână în față, ținând lejer frâul și purtând coiful sub brațul celălalt. Armura era vopsită în roșu, iar panașul coifului avea ceva frivol. Era prea mult fast inutil, care aproape că punea în umbră măreția artefactului antic.

Kaladin uită de oboseală și-și încleștă pumnii. Se uita la un ochi-luminoși pe care-l ura mai mult decât pe mulți alții, la un om cu sufletul atât de împietrit încât irosea în fiecare lună viețile câtorva sute de podari. Un om care, dintr-un motiv încă de neînțeles pentru Kaladin, le interzisese dinadins să poarte scuturi.

Curând, Sadeas și garda sa de onoare trecură, iar Kaladin își dădu seama că, probabil, ar fi trebuit să se-ncline în fața lui. Sadeas nu observase, dar, dacă ar fi observat, Kaladin ar fi putut avea necazuri. Clătinând din cap, își ridică echipa în picioare – deși se strădui din greu ca să-l urnească pe Pietroi, uriașul mâncător de coarne. Odată trecuți dincolo de spărtură, oamenii lui săltară podul și alergară către următoarea.

Totul se repetă de atâtea ori, încât Kaladin le pierdu șirul. De fiecare dată, refuză să se-ntindă. Rămase în picioare, cu mâinile la spate, uitându-se cum trecea armata. Mai mulți soldați îl observară și îl luară în răs. El nu le dădu atenție și, la a cincea sau a șasea traversare, batjocoririle se împutinară. Când îl văzu din nou pe Luminlordul Sadeas, Kaladin se înclină, deși își simți stomacul întorcându-i-se pe dos. Nu-l slujea pe omul ăla. Nu-i era loial. Dar se afla în *slujba* oamenilor lui, purtătorii Podului Patru. Trebuia să-i salveze, de aceea se ferea să fie pedepsit pentru insolență.

— Schimbați pozițiile! strigă Gaz. Traversați și schimbați!

Kaladin se întoarse brusc. Următoarea traversare avea să se facă la locul atacului. Își miji ochii, uitându-se în depărtare, și izbuti cu greu să deslușească un șir de siluete întunecate pe platoul următor. Parshendii sosiseră și intrau în formație de luptă. În spatele lor, un alt grup se străduia să spargă pupa.

Își simți frustrarea ca pe o împunsătură. Iuțeala lor nu fusese de-ajuns. Și, chiar așa obosiți cum erau, Sadeas avea să ordone un atac rapid, nelăsându-le parshendilor timp să scoată inima-nestemată din carapacea ei.

Podarii se ridicară tăcuți, chinuiți de spaimă. Știau ce urma. Traversară hăul și traseră podul, apoi se aranjară în ordine inversă. Oștenii intrau în rânduri. Totul se petrecea într-o asemenea liniște, încât ai fi crezut că se pregăteau să ducă un catafalc către rugul funerar.

Podarii îi păstrară lui Kaladin un loc bine protejat, în spate. Syl coborî pe pod și îl cercetă. Kaladin se îndreptă într-ocolo, cu mintea și trupul la fel de obosite. Se forțase prea mult dimineața, apoi o făcuse din nou, rămânând în picioare în loc să se odihnească. Oare ce-l apucase să se poarte astfel? Abia mai era în stare să meargă.

Se uită la podari. Erau resemnați, descurajați, îngroziți. Dacă refuzau s-alerge, îi aștepta execuția. Dacă alergau, îi așteptau săgețile. Nu priveau către șirurile de arcași parshendi, aflate în depărtare. Priveau în jos.

„Sunt oamenii tăi, Kaladin”, își spuse el. „Au nevoie de tine ca să-i conduci, deși nu-și dau seama.”

„Cum poți conduce pe cineva stând în spate?”

Ieși din șir și ocoli podul; doi bărbați – Drehy și Teft – îl priviră șocați când trecu pe lângă ei. Locul mortului – poziția din mijlocul șirului din față – era ocupat de Pietroi, vânjosul mâncător de coarne cu pielea arsă de soare. Kaladin îl bătu pe umăr.

— Pietroi, te-ai așezat pe locul meu. Omul îl privi uluit.

— Dar...

— Treci în spate.

Pietroi se încruntă. Nimeni nu mai încercase vreodată să treacă în față înainte de a-i veni rândul.

— Ai înnebunit de prea mult aer, câmpeanule, spuse cu accentul lui puternic. Vrei să mori? De ce nu sari pur și simplu în spărtură? E mai ușor.

— Sunt șef de pod. E privilegiul meu s-alerg în față. Du-te! Pietroi ridică din umeri, dar se supuse și trecu în spate, în locul lui Kaladin. Nimeni nu mai scoase nicio vorbă. Dacă el dorea să se lase ucis, de ce s-ar fi opus ceilalți? Kaladin îi cuprinse cu privirea.

— Cu cât durează mai mult până punem podul jos, cu atât mai multe săgeți vor trage în noi. Nu șovăiți, fiți hotărâți și iuți în mișcări. Ridicați podul!

Îl săltară, iar cei din șirurile interioare trecură dedesubt, așezându-se în rânduri de câte cinci. Kaladin era chiar în față, avându-l în stânga pe Leyten, un bărbat înalt și solid, iar în dreapta pe Murk, un bărbat mai slăbănog. Adis și Cori erau pe margini. Cinci oameni în față. Linia morții.

Odată ridicate toate podurile, Gaz dădu ordinul de pornire:

— Atacați!

O rupseră la fugă, trecând în goană pe lângă șirurile de soldați neclintiți, înarmați cu sulite și ocrotiți de scuturi. Unii îi urmăreau cu priviri curioase, pesemne amuzați la vederea podarilor umili, care se îndreptau atât de grăbiți către propria moarte. Alții își întorceau ochii în altă parte, poate rușinându-se când se gândeau la viețile care urmau să plătească trecerea peste spărtură.

Kaladin se uita drept înainte, înăbușind vocea sceptică din adâncul minții sale, care urla la el, spunându-i că făcea o mare prostie. Alega nebunește către ultima prăpastie, fixând cu privirea șirul de ostași parshendi. Siluete cu piele neagră și purpurie, cu arcuri în mâini.

Syl zbură pe lângă capul lui, nemaivând acum formă omească, ci licărind ca o panglică de lumină. Șuiera în fața lui.

Arcurile se ridicară. Kaladin nu mai alergase pe locul mortului în timpul unui atac atât de urât din prima zi a intrării sale în echipă. Acesta era locul ocupat întotdeauna de un om nou. Fiindcă, dacă-și găsea moartea, nu mai era nevoie să fie instruit.

Arcurile parshendilor se încordară, țintind cinci sau șase dintre echipele purtătoare de poduri. Podul Patru era fără îndoială una dintre ținte.

Săgețile porniră.

— Tien! urlă Kaladin, aproape înnebunit de oboseală și frustrare.

Strigase numele cu voce tare – fără să știe de ce – în vreme ce valul de săgeți zbura spre el. Și simți o zvâcnire de energie, o neașteptată răbufnire de forță, nebănuită și de neexplicat.

Săgețile loviră.

Murk se prăbuși fără să scoată niciun sunet, nimerit de patru sau cinci săgeți, iar sângele lui împrășcă pietrele. Căzu și Leyten și, alături de el, Adis și Cori. Săgețile loviră pământul de la picioarele lui Kaladin, rupându-se, și cel puțin șase se înfipseră în lemn, în jurul mâinilor și al capului său.

El nu știa dacă fusese lovit. Era prea agitat și încordat. Continuă să alerge urlând, cu podul pe umeri. Dintr-un anumit motiv, un grup de parshendi din prima linie își lăsă arcurile în jos. Le zări pielea marmorată, coifurile stranii, roșii sau portocalii, și îmbrăcămintea simplă, cafenie. Păreau nedumeriți.

Indiferent care ar fi fost cauza, asta îi oferi Podului Patru câteva secunde prețioase. În clipa când dușmanii își înălțară din nou arcurile, echipa lui Kaladin ajunsese lângă prăpastie. Podarii lui se aliniară cu celelalte echipe – nu mai rămăseseră decât cincisprezece poduri. Cinci căzuseră. Sosirea lor astupă un gol.

În toiul unei alte rafale de săgeți, Kaladin le strigă oamenilor săi să lase podul jos. Una îi despică pielea de pe coaste, ricoșând de os. Simți izbitura, dar nu și durerea. Ocoli podul în fugă și-i ajută pe ceilalți să-l împingă. Echipa îl fixă la locul potrivit în timp ce un val de săgeți trimise de soldații alethi abătea atenția parshendilor.

O trupă de cavalerie traversă prăpastia. Podarilor nu li se mai dădu în curând nicio atenție. Kaladin căzu în genunchi lângă pod, pe când ceilalți se îndepărtau împleticindu-se, răniți și însângerați: rolul pe care îl aveau în luptă se încheiase.

El își duse mâna la coaste și simți sângele. „Tăietură dreaptă, de numai două sau trei degete lungime, nu atât de largă încât să reprezinte un pericol.”

Era vocea tatălui său.

Kaladin găfâia. Trebuia s-ajungă la adăpost. Pe deasupra capului îi șuierau săgețile arcașilor alethi.

„Există oameni care iau vieți. Și oameni care le salvează.”

Încă nu terminase. Se sili să se ridice și, clătînându-se, se îndreptă către cineva care zăcea alături de pod. Era un podar pe nume Hobber, căruia o săgeată îi străpunsese piciorul. Gema, ținându-se de coapsă.

Kaladin îl prinse de subțiori și îl trase, îndepărtându-l de pod. Omul înjură de durere, năucit, îl vreme ce Kaladin îl târa către o despicătură din spatele unei mici ridicături a solului stâncos, unde își găsiseră adăpost Pietroi și alți câțiva podari.

După ce-l lăsă jos pe Hobber – săgeata nu-i retezase nicio arteră importantă, așa că pe moment nu era în pericol – Kaladin se răsuci pe călcâie și încercă să se-ntoarcă pe câmpul de luptă, însă alunecă și se împletici de oboseală. Se izbi zdra-văn de pământ, mormăind.

„Unii iau vieți. Alții le salvează.”

Se strădui să se ridice în picioare, cu sudoarea picurându-i de pe frunte, și se grăbi să se-ntoarcă lângă pod. Următorul podar pe care-l găsi, un bărbat pe nume Koorm, era mort, îi lăsă leșul acolo unde căzuse.

Gadol avea o rană adâncă în coaste, unde o săgeată îl străpunsese pe de-a-ntregul. Fața îi era plină de sânge scurs dintr-o tăietură de pe tâmplă și reușise să se târască, îndepărtându-se puțin de pod. Se uita în sus cu ochi negri, deliranți, iar în jur îi unduiau durerospreni portocalii.

Kaladin îl luă și pe el de subțiori și se îndepărtă târându-l, chiar înainte ca pe locul unde se aflase să treacă, în zgomot tunător de copite, o șarjă de cavalerie.

În timp ce-l ducea în adâncitură, văzu încă două leșuri. Făcu o socoteală rapidă. Asta însemna douăzeci și nouă de podari, cu tot cu morții pe care-i găsise. Cinci lipseau. Se întoarse pe câmpul de luptă împleticindu-se.

Soldații se adunaseră împrejurul părții din spate a podului, cu arcașii în lateral, trăgând în parshendi, în vreme ce cavaleria grea ataca – condusă de înaltul Prinț Sadeas în persoană, practic invincibil în Cristalarmura lui –, încercând să-mpingă înapoi liniile inamicului.

Kaladin se clătină, năuc, îngrozindu-se la vederea unui număr atât de mare de oameni care alergau, urlau, trăgeau cu arcul și aruncau sulițe. Cinci podari, probabil morți, pierduți în toată acea...

Zări o siluetă ghemuită chiar lângă buza spărturii, cu săgețile trase din ambele părți zburându-i pe deasupra capului. Era Dabbid, unul dintre podari. Stătea încovrigat, cu brațul răsucit într-un unghi nefiresc.

Kaladin se repezi către el. Se aruncă la pământ și se târî pe sub săgețile care șuierau, sperând că parshendii n-avea să se sinchisească de doi podari neînarmați. Dabbid nici măcar nu-l văzu când ajunse lângă el. Era șocat, buzele i se mișcau fără să scoată niciun sunet, ochii priveau în jur uluiți. Kaladin îl înhață cu stângăcie: îi era teamă să se ridice prea mult, ca să nu fie cumva nimerit de vreo săgeată.

Târându-se greoi, îl trase pe Dabbid de la marginea hăului. Aluneca întruna pe sânge, cădea, se izbea cu fața de piatră. Se încăpățâna să continue, târându-l pe bărbatul mai tânăr pe sub săgețile în zbor, în cele din urmă se îndepărtă destul de mult ca să riște să se ridice în picioare. Încercă să-l salte pe Dabbid. Dar avea mușchii atât de obosiți... Se încordă și alunecă istovit, căzând pe pietre.

Rămase întins, gâfâind, copleșit în cele din urmă de durerea din coastă. „Sunt atât de obosit...”

Se ridică tremurând și încercă din nou să-l salte pe Dabbid. Clipi ca să scape de lacrimile provocate de frustrare, atât de slăbit încât nu mai putea nici măcar să-l târască pe celălalt.

— Câmpean înnebunit de prea mult aer, mârâi o voce. Kaladin se întoarse în clipa când Pietroi ajunse lângă el. Masivul mâncător de coarne îl luă pe Dabbid de subțiori și-l trase în sus.

— Nebunule, mormăi către Kaladin, dar îl ridică pe podarul rănit cu ușurință și-l duse în adâncitură.

Kaladin îl urmă. Și, odată ajuns la adăpost, se lăsă la pământ, sprijinindu-se cu spatele de stâncă. Podarii supraviețuitori se îngămădiră în jurul lui, privindu-l nedumeriți.

— Încă patru, spuse el, cu respirația întretăiată. Trebuie să-i găsim...

— Murk și Leyten, zise Teft.

La alergarea aceea, podarul mai vârstnic fusese mai în spate, scăpând nevătămat.

— Și Adis și Cori. Au fost în față.

„E adevărat”, își zise Kaladin, istovit. „Cum se poate să fi uitat...?”

— Murk e mort. Ceilalți ar putea fi în viață, încercă să se ridice, împleticindu-se.

— Idiotule, îi zise Pietroi. Rămâi aici. Nu-ți face griji. Mă ocup eu de asta, adăugă, șovăind. Cred că tot idiot sunt și eu.

Se încruntă, dar se întoarse pe câmpul de luptă. Teft stătu o clipă pe gânduri, apoi fugi după el.

Kaladin respira sacadat, ținându-se de coaste. Nu-și putea da seama dacă durerea pricinuită de lovitura săgeții era sau nu mai puternică decât aceea provocată de tăietură.

„Salvează vieți...”

Se târî către cei trei răniți. Hobber, cu piciorul străpuns de săgeată, putea să mai aștepte, iar Dabbid n-avea decât un braț rupt. Cu gaura de la coaste, Gadol era în starea cea mai gravă. Kaladin se uită îndelung la rană. N-avea masă de operație; n-avea nici antiseptic. Cum ar fi putut să-l ajute?

Își alungă disperarea.

— Cineva să-mi aducă un cuțit, le spuse podarilor. Luați-l pe-al un unui soldat căzut. Și altcineva să facă un foc!

Ceilalți se uitară unul la altul.

— Dunny, du-te să cauți un cuțit, zise Kaladin, cu palma lipită de rana lui Gadol, încercând să oprească sângerarea. Narn, poți să faci un foc?

— Cu ce? întrebă omul.

Kaladin își scoase vesta și apoi cămașa, întinzându-i-o pe aceasta din urmă.

— Folosește-o drept iască și adună niște săgeți în loc de lemne. Are cineva cremene și amnar?

Din fericire, Moash avea. Când plecai la podalergare, îți luai cu tine orice obiect valoros; altminteri, ți-l puteau fura ceilalți podari.

— Mișcați-vă repede! le ceru Kaladin. Altcineva să despice un mugur-de-stâncă și să-mi aducă tigva cu apă dinăuntru!

Preț de câteva clipe, nimeni nu mișcă. Pe urmă, din fericire, îi dădură ascultare. Poate că erau prea uluiți ca să i se opună. El sfâșie cămașa lui Gadol, dând la iveală rana. Era urâtă, îngrozitor de urâtă. Dacă săgeata îi tăiasse intestinele sau alte organe...

Îi porunci unui alt podar să-i apese un bandaj pe frunte, oprindu-i sângerarea mai puțin gravă de acolo – orice îl putea ajuta – și-i cercetă partea rănită a corpului cu viteza pe

care o deprinsese de la tatăl lui. Dunny se întoarse repede cu un cuțit, însă Narn nu izbutea s-aprindă focul, înjură, apoi făcu o nouă încercare cu cremenea și amnarul.

Gadol era cuprins de spasme și Kaladin îi apasă bandajele pe rană, simțindu-se neajutorat. Nu se afla într-un loc unde-ar fi putut face un garou pentru o astfel de rană. N-avea altceva de făcut decât...

Gadol tuși, scuipând sânge.

— Au sfărâmat până și pământul! șuieră, cu ochii larg deschiși. Și-l doresc, dar, în furia lor, îl vor distruge. Așa cum omul pizmaș arde lucrurile de preț mai degrabă decât să le lase dușmanilor! Vin!

Icni. Și încremeni apoi, cu ochii morți privind stăruitor în sus și cu o dâră de scuipat sângieru prelingându-i-se de-a lungul obrazului. Răscolitoare, ultimele sale cuvinte îi apă-sau. Ceva mai încolo, soldații se luptau și urlau, dar podarii păstrau tăcerea.

Kaladin se trase înapoi, șocat – ca de obicei – de durerea pierderii unei vieți. Lirin spusese întotdeauna că timpul avea să-i tocească sensibilitatea.

În privința asta, tatăl lui se înșelase.

Se simțea atât de obosit. Pietroi și Teft se întorceau grăbiți către crăpătura din stâncă, cărând între ei un trup.

„Nu l-ar aduce dacă n-ar mai fi în viață”, își spusese Kaladin. „Gândește-te la cei pe care-i poți ajuta.”

— Ține focul aprins! spusese arătând spre Narm. Nu-l lăsa să se stingă! Să ia cineva cuțitul și să-l încingă-n flacăra.

Narm tresări violent, de parc-ar fi observat pentru prima oară că izbutise s-aprindă un foc mic. Kaladin îl lăsă pe Gadol, care era mort, și le făcu loc lui Pietroi și lui Teft. Cei doi îl în-tinseră la pământ pe Leyten, plin de sânge. Abia mai respira și din trup îi ieșeau două săgeți, una dintr-un umăr, iar a doua din celălalt braț. O a treia săgeată îi făcuse o rană pe bur-tă, iar mișcarea adâncise rana. Piciorul stâng părea să-i fi fost strivit de copita unui cal; era rupt, iar în locul unde-i plesnise pielea avea o despicătură largă.

— Ceilalți trei sunt morți, spusese Teft. Nici el nu mai are mult. Nu putem face mare lucru. Dar ai zis să-l aducem, așa că...

Kaladin îngenunche imediat și începu să lucreze rapid și atent, cu multă pricepere. Îi apăsă un bandaj într-o parte, și-

nându-l cu genunchiul său, apoi legă cu iuțeală un altul în jurul piciorului rănit, cerându-i unui podar să-l ridice și să-l țină nemișcat.

— Unde-i cuțitul ăla? strigă, înfășurând în grabă garoul în jurul brațului.

Trebuia să oprească imediat sângerarea; la salvarea brațului avea să se gândească mai târziu.

Tânărul Dunny veni în goană, aducând lama încinsă. Kaladin săltă bandajul și cauteriza repede rana. Leyten era inconștient și respira din ce în ce mai slab.

— N-o să mori, murmură Kaladin. N-o să mori!

Avea mintea amorțită, dar degetele lui cunoșteau mișcărilor. Pentru o clipă, se întoarse în camera de operații a tatălui său și-i ascultă instrucțiunile amănunțite. Tăie săgeata din brațul lui Leyten, dar nu se atinse de cea din umăr și trimise cuțitul din nou la-ncins.

Peet se întoarse, în sfârșit, aducând tigva cu apă. Kaladin i-o smulse din mână și o folosi ca să curețe rana din picior, cea mai urâtă, fiindcă se produsese prin strivire. Când îi fu adus din nou cuțitul, Kaladin scoase și săgeata din umăr și cauteriză locul cât de bine putu, apoi folosi încă unul dintre bandajele sale, care dispăreau cu mare iuțeală, ca să lege rana.

Folosi drept atele pentru picior niște cozi de săgeți – singurul lucru pe care-l avea. Cauteriză și rana aceea, cu o strâmbătură. Nu-i plăcea să lase în urmă un număr atât de mare de cicatrice, dar nu-l putea lăsa să piardă mai mult sânge. Știa că urma să aibă nevoie de antiseptic. Cât de repede ar fi putut face rost de niște mucus?

— Să nu-ndrăznești să mori! spuse, aproape fără să-și mai dea seama că vorbea.

Legă repede rana de la picior, apoi își folosi acul și ața ca s-o coasă pe cea din braț. O bandajă, apoi slăbi garoul, dezlegându-l aproape cu totul.

În cele din urmă se retrase și, complet secătuit de puteri, se uită la bărbatul rănit. Continua să respire. Pentru cât timp? Sortii îi erau potrivnici.

Podarii stăteau în picioare sau așezați în jurul lui Kaladin, privindu-l cu un respect straniu. Istovit, el se apropie de Hobber și-i cercetă rana din picior. Nu trebuia cauterizată. O spălă,

îndepărtă niște așchii și o cusu. În jurul bărbatului erau durerospreni, mâini mărunțele, portocalii, ridicându-se din pământ.

Kaladin tăie partea curată a bandajelor pe care le folosise pentru Gadol și legă rana lui Hobber. Nu-i plăcea pansamentul murdar, însă n-avea de-ales. Pe urmă se ocupă de brațul lui Dabbid, cu ajutorul unor cozi de săgeți aduse de ceilalți podari, legându-le cu fâșii din cămașa celui bandajat. În cele din urmă se așează, sprijinindu-se de buza stâncii, și răsuflă prelung, vlăguit.

Din spate se auzeau strigătele soldaților și zăngănitul metalului lovit de metal. El se simțea atât de obosit. Prea obosit și ca să închidă ochii. Nu-și dorea decât să rămână o veșnicie așa, cu privirea pironită în pământ.

Teft se opri lângă el. Bărbatul cărunt ținea în mână tigva, în fundul căreia mai rămăsese puțină apă.

— Bea, băiatule. Ai mare nevoie.

— Ar trebui să spălăm rănilor altii oameni, răspunse Kaladin, amorțit. Au zgârieturi – la unii am văzut și tăieturi – și ar trebui...

— Bea, repetă Teft, cu un glas aspru, insistent.

Kaladin șovăi, apoi bău. Apa avea un puternic gust amar, ca al plantei din care fusese luată.

— Unde-ai învățat să vindeci oamenii așa? întrebă Teft.

La auzul întrebării, mai mulți podari din preajmă se întoarseră spre ei.

— N-am fost întotdeauna sclav, șopti Kaladin.

— Tot ce-ai făcut n-o să schimbe nimic, zise Pietroi, apropiindu-se.

Masivul mâncător de coarne se lăsă pe vine.

— Gaz ne cere să-i abandonăm pe răniții care nu pot merge. Are ordin de sus, adăugă Pietroi.

— Vorbesc eu cu Gaz, zise Kaladin, sprijinindu-și capul de stâncă. Duceți cuțitul înapoi, la leșul de la care l-ați luat. Nu vreau să fim învinuiți de hoție. Pe urmă, când o să vină vremea să plecăm, vreau doi oameni care să se ocupe de Leyten și doi pentru Hobber, îi legăm deasupra podului și-i cărăm. La spărturi, va trebui să vă mișcați repede, să-i dezlegați înainte de a traversa armata și să-i legați pe urmă la loc. Și-o să fie nevoie și de cineva care să-l conducă pe Dabbid. Încă nu și-a revenit.

— Gaz n-o să ne-ajute, spuse Pietroi.

Kaladin închise ochii, refuzând să continue discuția.

Lupta se prelungi. Parshendii se retraseră, în sfârșit, abia la căderea serii, sărind peste prăpăstii cu picioarele lor nefiresc de puternice. Strigătele oștenilor alethi, învingători în ziua aceea, se înălțară în cor. Kaladin se sili să se ridice și plecă în căutarea lui Gaz. Avea să mai dureze o vreme până când deschideau pupa – era ca și cum ar fi spart piatră –, dar el trebuia să ducă tratative cu sergentul care răspundea de poduri.

Îl găsi pe Gaz privind câmpul de luptă de la mare distanță. Bărbatul se uită la el cu singurul său ochi.

— Cât din sângele ăsta e al tău?

Kaladin se uită în jos, dându-și pentru prima oară seama că era plin de cruste de sânge întunecat, provenind în cea mai mare parte de la oamenii pe care-i bandajase. Lăsă întrebarea fără răspuns.

— Luăm răniții cu noi.

Gaz clătină din cap.

— Dacă nu pot merge, rămân aici. Ordinul ăsta nu se schimbă. Și nu e hotărârea mea.

— Îi luăm, repetă Kaladin, fără a folosi un ton mai ferm ori o voce mai sonoră.

— Luminlordul Lamaril n-o să fie de acord, spuse sergentul. Lamaril era superiorul lui direct.

— Trimite Podul Patru la urmă, pentru răniții care se-ntorc în tabără. Lamaril n-o să meargă cu ei; o să plece înainte, cu grosul armatei, ca să nu piardă ospățul dat în cinstea victoriei.

Gaz deschise gura.

— Oamenii mei se vor mișca repede, îl întrerupse Kaladin. Nu vor încetini pe nimeni, adăugă el, scoțând din buzunar ultima sferă și întinzându-i-o. N-o să spui nimănui nimic.

Gaz luă sfera pufnind.

— O pată străvezie? Crezi că pentru asta o să risc așa mult?

— Dacă n-o faci, ripostă Kaladin calm, te omor și-i las să mă execute.

Gaz clipi, surprins.

— Niciodată n-ai...

Kaladin mai făcu doar un pas, apropiindu-se de el. Gaz păli. Pe urmă înjură, ridicând mâna în care ținea sfera întunecată.

— Și mi-ai dat o sferă înnegurată.

Kaladin se încruntă. Era sigur că, înainte de podalergare, sfera încă mai strălucea.

— E vina ta. De la tine o am.

— Toate sferile au fost proaspăt impregnate cu lumină, chiar azi-noapte, spuse Gaz. Vin direct de la trezorierul Luminlordului Sadeas. Ce-ai făcut cu ele?

Kaladin clătină din cap, prea obosit ca să mai gândească. Syl i se așează pe umăr când se întoarse cu spatele ca s-o ia înapoi, către podari.

— Ce-nseamnă ei pentru tine? strigă Gaz în urma lui. De ce-ți pasă?

— Sunt oamenii mei, răspunse în timp ce se îndepărta.

— N-am încredere în el, zise Syl, uitându-se peste umăr. Ar putea trimite oameni să te aresteze, spunând că l-ai amenințat.

— Poate c-o s-o facă, răspunse Kaladin. Cred că nu pot conta decât pe faptul că-și dorește să-l mituiesc în continuare.

Își urmă drumul, ascultând strigătele de triumf și gemetele răniților din oastea lui Sadeas. Platourile erau presărate cu leșuri îngrămădite mai ales pe marginile spărturii, unde podurile fuseseră punctele centrale ale luptei. Parshendii își abandonaseră morții – ca de obicei. Se spunea că-i părăseau chiar și atunci când erau victorioși. Oamenii le cereau echipelor de podari și soldaților să se întoarcă să ardă morții, trimitându-le sufletele în viața de apoi, unde cei mai buni aveau să lupte în oastea Heralzilor.

— Sferile, spuse Syl, cu ochii la Gaz. Nu par ceva pe care te poți bizui.

— Poate că da. Poate că nu. Am văzut cum se uită la ele. Vrea banii pe care i-i dau. Poate că și-i dorește îndeajuns de mult ca să nu mă trădeze, spuse Kaladin și clătină din cap. Adineauri ai avut dreptate: în multe privințe, oamenii nu sunt demni de încredere. Dar, dacă există ceva pe care te poți bizui, atunci te poți bizui pe lăcomia lor.

Era un gând chinuitor. Dar și ziua fusese chinuitoare. Cu un început luminos, promițător, și cu un apus roșu, însângerat.

Ca oricare altă zi.

18 • ÎNALT PRINȚ AL RĂZBOIULUI

„Ati a fost cândva un om bun și generos, dar ai văzut ce s-a ales de el. Pe de altă parte, Rayse a fost unul dintre cei mai dezgustători, vicleni și periculoși indivizi pe care i-am întâlnit vreodată.”

— Da, aici s-a făcut o tăietură, spuse curelarul gras, urmărit de Adolin cu privirea în timp ce-și ridica în fața ochilor cele două bucăți de chingă. Nu ești de aceeași părere, Yis?

Celălalt curelar dădu din cap. Era un irali cu ochi galbeni și cu părul pe de-a-ntregul auriu. Nu blond, ci auriu. Avea chiar și un luciu metalic. Și-l tunde scurt și purta tichie. Era evident că nu dorea s-atragă atenția asupra lui. După părerea multora, o buclă din părul unui irali era un talisman aducător de noroc.

Însoțitorul lui, Avaran, era un alethi ochi-întunecați, care purta șorț peste vestă. Cei doi lucrau în stilul tradițional, unul făcea obiectele mai mari, mai solide – precum șeile –, iar în seama celuilalt cădeau finețurile. În partea din spate a încăperii muncea din greu un grup de ucenici, croind și cosând piei de porc.

— Tăiată, încuviință Yis, luând bucățile de chingă de la Avaran. Așa cred și eu.

— Să ard în Focul Infernului, bombăni Adolin. Vreți să spuneți că Elhokar a avut de fapt *dreptate*?

— Adolin, spuse, din spatele lui, o voce de femeie. Ziceai că facem o plimbare.

— Și tocmai o facem, răspunse el, întorcându-se să-i zâmbescă.

Janala, care stătea cu brațele încrucișate, purta o rochie galbenă, lucioasă, de o eleganță desăvârșită, cu nasturi pe am-

bele părți, având un guler țeapăn, croit după forma gâtului și brodat cu fir roșu.

— Îmi imaginasem, spuse ea, că la o plimbare te *plimbi* mai mult.

— Hm, făcu el. Da. Ajungem imediat și la asta. O să fie extraordinar. Mers pe jos, hoinăreală și ăă..

— Promenadă? sugeră îndatoritor curelarul Yis.

— Asta nu e o băătură?

— Ăă, nu, Luminlordul meu. Sunt foarte sigur că e un alt cuvânt care-nseamnă plimbare.

— Bine, atunci. Vom avea parte și de așa ceva, din plin, zise Adolin și luă chinga înapoi, frecându-și bărbia. Cât de siguri sunteți în privința chingii?

— Nu există nicio îndoială, Luminlordul meu, răspunse Avaran. Nu s-a sfâșiat, pur și simplu. Trebuie să fiți mai cu băgare de seamă.

— Mai cu băgare de seamă?

— Da, întări Avaran. Să fiți siguri că nicio cataramă slăbită nu zgârie pielea, tăind-o. Pare să se fi întâmplat din pricina șei. Când pun șaua deoparte peste noapte, oamenii lasă uneori chinga s-atârne și se poate agăța de ceva. Cred că așa a apărut tăietura.

— A, adică n-a fost tăiată dinadins? zise Adolin.

— S-ar putea și asta, răspunse Avaran. Dar de ce s-o fi tăiat cineva?

„Într-adevăr, de ce?” se întrebă Adolin, își luă rămas-bun de la cei doi curelari, îndesă chinga în buzunar, apoi îi oferă Janalei brațul.

Ea își puse mâna liberă pe cotul lui, vizibil încântată fiindcă plecau din atelierul curelarilor. Înăuntru plutea un miros vag, dar nici pe departe atât de neplăcut ca într-o tăbăcărie. Adolin o văzuse de câteva ori ducându-și mâna la batistă și părând că se pregătea să și-o ridice la nas.

Ieșiră în soarele amiezii. Tibon și Marks – doi ochi-luminoși din Garda de Cobalt – așteptau afară, alături de camerista Janalei, Falksi, o tânără azish ochi-întunecați. Cei trei își potriviră pasul după Adolin și Janala, mergând în spatele lor pe drumul din tabăra de război, în timp ce Falksi bombănea abia auzit, dar pronunțând clar vorbele – ceva despre lipsa unui palanchin cuviincios pentru stăpâna ei.

Janala nu părea să se sinchisească de așa ceva. Ajunsă în aer liber, respiră adânc, ținându-se strâns de brațul lui Adolin. Era foarte frumoasă, cu toate că avea obiceiul să vorbească despre ea însăși. Lui îi plăceau de obicei femeile vorbărețe, dar în ziua aceea nu reuși să-i dea atenție când îi povestea ultima bătălie de la curte.

Chinga fusese tăiată, însă amândoi curelarii presupuseră că era vorba de un accident. Ceea ce însemna că mai văzuseră astfel de tăieturi. Piele tăiată de o cataramă slăbită sau care se rupsese, pur și simplu.

Numai că, de data asta, chinga tăiată îl aruncase pe rege la pământ în mijlocul unei lupte. Putea asta să însemne altceva?

— ... nu ești de aceeași părere, Adolin? întrebă Janala.

— Fără nicio îndoială, răspunse el, ascultând-o numai pe jumătate.

— Atunci o să vorbești cu el?

— Hmm?

— Cu tatăl tău. O să-i ceri să le-ngăduie oamenilor să mai poarte din când în când și altceva în afară de uniforma voastră îngrozitor de demodată?

— Păi, spuse Adolin, el ține de fapt foarte mult la asta, în plus, nici nu e chiar *atât* de demodată.

Janala îl privi drept în ochi.

— Bine, cedă el. E puțin cam anostă.

Ca toți ceilalți ofițeri ochi-luminoși de rang înalt din armata lui Dalinar, Adolin purta haine simple, albastre, cu o croială ostășească. O haină lungă, de un albastru intens – fără nicio podoabă – și pantaloni bățoși, pe când la modă erau vestele, ornamentele de mătase și eșarfele. Perechea de glife Kholin a tatălui său apărea, ca blazon, pe spate și pe piept, iar haina se încheia cu nasturi de argint pe ambele părți. Era o uniformă simplă, ușor de recunoscut, dar groaznic de searbădă.

— Tatăl tău e iubit de oamenii săi, Adolin, adăugă Janala. Dar exigența lui *devine* obositoare.

— Știu. Crede-mă. Dar mă-ndoiesc că-i pot schimba ideile.

Cum i-ar fi putut explica? În ciuda celor șase ani de război, Dalinar rămânea la fel de hotărât să nu încalce Legile Războinicilor. Dacă se schimbase ceva în privința asta, atunci era faptul că le respecta cu și mai mult devotament.

Dar cel puțin acum Adolin îl înțelegea într-o oarecare măsură. Mult iubitul său frate îi ceruse lui Dalinar un ultim lucru: să respecte Legile. Era adevărat că o făcuse referindu-se la un singur eveniment, dar despre tatăl lui Adolin se știa că ducea totul la extrem.

Adolin își dorea doar să nu le fi cerut asta tuturor celorlalți. Luată separat, regulile impuse de Legile Războinicilor reprezentau niște inconveniente minore: poartă întotdeauna uniforma în public, nu te îmbăta niciodată, evită duelurile. Dar luată laolaltă, erau împovărătoare.

În tabără răsunară sunete de corn, întrerupând răspunsul pe care i-l dădea Janalei. Adolin își încordă auzul, se răsuci și se uită spre est, către Câmpiile Sfârâmate. Numără următoarele sunete de corn. Pe platoul o sută patruzeci și șapte fuse-se văzută o pupă. Asta era foarte aproape!

Își ținu răsuflarea, așteptând a treia serie de sunete de corn, care ar fi chemat ostile lui Dalinar la luptă. Ceea ce nu se putea întâmpla decât la porunca tatălui său.

O parte din el știa că acele sunete n-aveau să urmeze, între platoul o sută patruzeci și șapte și tabăra lui Sadeas, distanța era destul de mică pentru ca și celălalt înalt prinț să-ncerce să atace.

„Haide, tată”, zise Adolin în gând. „Ne putem lua la întrecere cu el de data asta!”

Nu se mai auzi niciun sunet de corn.

Adolin se uită la Janala. Ea își alesese drept Chemare muzica și dădea foarte puțină atenție războiului, deși tatăl ei era unul dintre ofițerii de cavalerie ai lui Dalinar. După expresia ei, Adolin își dădu seama că până și ea înțelegea ce însemna lipsa celei de-a treia serii de sunete de corn.

Dalinar Kholin preferase încă o dată să nu intre în luptă.

Adolin se răsuci pe călcâie și o porni în altă direcție.

— Vino, spuse el, luând-o pe Janala de cot și practic trăgând-o după el. Mai am ceva de verificat.

Dalinar stătea cu mâinile încleștate la spate, cuprinzând Câmpiile Sfârâmate cu privirea. Se afla pe una dintre cele mai joase terase de lângă palatul înalt al lui Elhokar; regele nu locuia în niciuna dintre cele zece tabere de război, ci într-un mic

grup de clădiri înălțate pe coasta unui deal din apropiere. Sunetele de corn întrerupseseră urcușul lui Dalinar către palat.

Rămase locului destul de mult ca să vadă armata lui Sadeas adunându-se în tabăra lui. Dalinar ar fi putut trimite un soldat care să-i anunțe oamenii să se pregătească de luptă. Se afla destul de aproape.

— Luminlordul meu? Întrebă o voce de alături. Vreți să continuăm?

„Apără-l așa cum știi tu, Sadeas”, își zise Dalinar. „Eu o s-o fac așa cum știu eu.”

— Da, Teshav, răspunse, întorcându-se ca să-și reia urcușul pe serpentine.

Femeia i se alătură. Avea șuvițe blonde în părul ei alethi, de altminteri negru, pe care și-l purta ridicat într-o împletitură complicată. Ochii îi erau violeți, iar pe fața osoasă i se așternuse o expresie preocupată. Ceea ce era normal: părea să aibă întotdeauna nevoie de ceva pentru care să-și facă griji.

Atât ea cât și condeiera care o însoțea erau soțiile unor ofițeri. Dalinar avea încredere în ele, în majoritatea cazurilor. Era greu să-i acorzi cuiva încredere deplină. „Încetează”, își spuse, „începi să fii la fel de paranoic ca regele.”

Oricum, întoarcerea lui Jasnah avea să-l bucure peste măsură. Dacă se hotăra vreodată să se-ntoarcă. Mai mulți ofițeri de-ai săi de cel mai înalt rang îi dădeau de înțeles că ar fi trebuit să se-nsoare din nou, fie și numai pentru a avea o femeie care să-i fie condeiera principală. Credeau că le respingea sugestiile din pricina dragostei pe care continua să i-o poarte primei soții. Nu știau că ea nu mai exista, că îi dispăruse din minte, că era doar un gol, un petic de ceață din memoria lui. Deși, într-un fel, aveau dreptate. Ezita să se recăsătorească, fiindcă ideea înlocuirii ei îi repugna. Tot ce avea vreo legătură cu ea îi fusese luat. Nu-i mai rămăsese decât un gol și i se părea o cruzime să-l umple numai de dragul de a avea o condeieră.

Își continuă drumul. Pe lângă cele două femei, îl însoțeau Renarin și trei bărbați din Garda de Cobalt. Ultimii purtau pălării din fetru și mantii de un albastru-închis, peste pantaloni de aceeași culoare și peste platoșe argintii. Erau ochi-luminoși de rang inferior, demni să poarte săbii pentru lupta de la mică distanță.

— Ei bine, Luminlordul meu, spuse Teshav, Luminlordul Adolin mi-a cerut să vă raportez cum merg cercetările în privința chingii de șa. Stă de vorbă cu niște curelari chiar în clipa asta, dar deocamdată n-a aflat prea multe. Nimeni n-a văzut pe cineva atingându-se de șaua calului Maiestății Sale. Spionii noștri spun că nu se vorbește nimic despre oameni din alte tabere care să se fi fâlit cu o astfel de ispravă și că, din câte se știu până acum, nimeni din tabăra noastră n-a primit din senin vreo sumă mare de bani.

— Grăjdarii?

— Spun că au verificat șaua, dar, când au fost strânși cu ușa, au recunoscut că nu-și aduc *sigur* aminte dacă s-au uitat sau nu la chingă, răspunse ea și clătină din cap. Un Cristalpurător apasă cu mare putere asupra calului și a șeii. Dacă ar exista o cale prin care să putem împlânzi mai mulți ryshadiumi...

— Cred că mai degrabă ai putea să-mblânzești marile furni, Luminăție. Ei, aș zice că asta e o veste bună. E mai bine pentru noi toți dacă se dovedește că această poveste a chingii nu-nseamnă nimic. Ei, acum mai e ceva de care vreau să te ocupi.

— E plăcerea mea să vă slujesc, Luminlordul meu.

— Înaltul prinț Aladar a-nceput să tot pomenească de o scurtă pauză, în care să se-ntoarcă în Alethkar. Vreau să știu dacă vorbește serios.

— Da, Luminlordul meu, zise Teshav, dând aprobator din cap. Asta ar fi o problemă?

— Ca să fiu sincer, nu știu.

Dalinar n-avea încredere în înalții prinți, dar, dacă erau cu toții acolo, cel puțin îi putea supraveghea. Dacă unul dintre ei se întorcea în Alethkar, ar fi putut unelti fără să se afle. Dar, firește, până și vizitele scurte puteau fi de folos pentru consolidarea stabilității în ținutul lor natal.

Ce era mai important? Stabilitatea, sau posibilitatea de a-i supraveghea pe ceilalți? „Pe sângele străbunilor mei”, își zise. „Nu sunt croit pentru politică și pentru intrigi. Sunt croit ca să mânuiesc o sabie și să dobor dușmanii.”

Oricum, avea să facă tot ce trebuia făcut.

— Dacă nu mă-nșel, ai spus că ai informații despre veniturile regelui, Teshav?

— Am spus, într-adevăr, adevări ea, în timp ce-și continuau scurta drumeție. Ați avut dreptate să-mi cereți să mă uit în registre, fiindcă s-ar părea că trei dintre înalții prinți – Thanadal, Hatham și Vamah – au rămas mult în urmă cu plățile. În afară de voi, Luminlordul meu, numai înaltul Prinț Sadeas a plătit în avans ceea ce datorează, după cum o cer legile războiului.

Dalinar dădu aprobator din cap.

— Cu cât se prelungește mai mult războiul, cu atât mai în largul lor se simt înalții prinți. Încep să-și pună întrebări. De ce să plătească taxe de război pentru Animodelare? De ce să n-aducă aici țărani și să-nceapă să-și semene propriile recolte?

— Îmi cer iertare, Luminlordul meu, dar vrem într-adevăr să-i descurajăm în privința asta? O a doua sursă de provizii ar putea fi valoroasă ca soluție de rezervă, zise Teshav în timp ce treceau de cotul unei serpentine.

Însoțitoarea ei, condeiera, îi urma, cărând într-un sac mai multe registre fixate pe plăci de lemn.

— Soluția de rezervă e deja oferită de negustori, răspunse Dalinar. E unul dintre motivele pentru care nu i-am izgonit. Nu m-ar deranja apariția altei soluții, dar numai cu ajutorul Animozilor îi putem avea la mână pe înalții prinți. Erau datori să-i fie loiali lui Gavilar, însă față de fiul lui nu se simt astfel, zise Dalinar, privind printre pleoapele strânse. E un aspect de importanță vitală, Teshav. Ai citit istorisirile pe care ți le-am indicat?

— Da, Luminlordul meu.

— Atunci știi. Un regat nu e niciodată mai șubred decât sub domnia moștenitorului celui care l-a întemeiat. Cât timp conduce un om ca Gavilar, toți ceilalți îi sunt loiali fiindcă-l respectă. Apoi, în epoca următoarelor generații, toți încep să se vadă ca părți ale regatului, ca forțe unificate prin tradiție. Dar în timpul domniei fiului... atunci e punctul critic. Gavilar nu mai e aici, să-i țină pe toți împreună, iar Alethkar nu e încă regat prin tradiție. Trebuie să-l susținem îndeajuns de mult pentru ca înalții prinți să-nceapă să vadă în ei înșiși părți ale unui întreg mai cuprinzător.

— Da, Luminlordul meu.

Ea nu punea întrebări. Teshav îi era credincioasă până în măduva oaselor, aidoma majorității ofițerilor lui. Niciunul nu-l întreba de ce era atât de important pentru el ca zece principate să vadă în ele însele o națiune. Presupunneau, probabil, că Gavilar era cauza. Și visul fratelui său de a uni Alethkarul reprezenta, într-adevăr, unul dintre motive, însă mai era ceva.

„Vine Furtuna Eternă. Adevărata Pustiire. Noaptea Sufărințelor.”

Își reține un tremur. Era sigur că viziunea nu sugerase c-ar fi avut la dispoziție o grămadă de timp pentru pregătiri.

— Compune, în numele regelui, o scrisoare care anunță scăderea prețului Animodelării pentru cei care și-au plătit datoriile la timp. Asta ar trebui să-i trezească pe ceilalți. Dă-le-o condeierelor lui Elhokar și cere-le să-i explice ce urmărim. Să sperăm că va fi de acord cu necesitatea mesajului.

— Da, Luminlordul meu, răspunse Teshav. Dacă-mi este îngăduit să remarc, am fost cu desăvârșire surprinsă când mi-ați sugerat să citesc acele istorisiri. În trecut, astfel de lucruri nu v-ar fi trezit un interes aparte.

— În ultima vreme, fac o mulțime de lucruri care nu se potrivesc în mod deosebit cu ceea ce mă atrage și cu talentele mele, răspunse Dalinar, cu o strâmbătură. Nepriceperea mea nu schimbă necesitățile regatului. Ai adunat rapoartele despre tâlhăriile din regiune?

— Da, Luminlordul meu, zise ea, apoi șovăi. Numărul lor e alarmant.

— Spune-i soțului tău că-i dau comanda batalionului al patrulea. Vreau să găsiți, amândoi, o metodă mai bună de patrulare a Dealurilor Nerevendicate. Atâta timp cât aici este prezentă monarhia alethi, *nu* vreau ca acesta să fie un ținut al fărădelegilor.

— Da, Luminlordul meu, zise Teshav, cu ezitare în glas. Vă dați seama că astfel trimiteți în patrulare două batalioane întregi?

— Da.

Dalinar ceruse ajutorul altor înalți prinți. Răspunsurile lor merseseră de la uimire până la hohote de râs. Nimeni nu-i dăduse nici măcar un singur soldat.

— Asta pe lângă batalionul pe care l-ați însărcinat să păstreze pacea în zonele dintre tabere și în cele din afara lor, unde

se face negoț, continuă Teshav. În total, Luminlordul meu, în așa ceva sunt prinse mai bine de un sfert din forțele voastre.

— Ordinele mele rămân neschimbate, Teshav, spuse el. Ai grijă să fie duse la îndeplinire. Dar, mai întâi, trebuie să mai discutăm despre datornici. Du-te-n camera registrelor și așteaptă-ne acolo.

Ea dădu din cap, respectoasă.

— Desigur, Luminlordul meu.

Se retrase, împreună cu femeia care o însoțea.

Renarin se apropie de Dalinar.

— Ordinul tău n-a umplut-o de încântare, tată.

— Își vrea soțul pe câmpul de luptă, zise Dalinar. Fiecare speră c-o să dobândească acolo încă o Cristalsabie și-o să i-o dau lui.

Parshendii aveau Cristale. Nu multe, dar până și existența unuia singur era surprinzătoare. Nimeni nu putea spune de unde le aveau. În primul an petrecut acolo, Dalinar le luase o Cristalsabie și o Cristalarmură. I le dăduse pe amândouă lui Elhokar ca să răsplătească un războinic, fiindcă simțea că omul acela putea face, pentru Alethkar și pentru câștigarea războiului, mai multe decât oricare altul.

Dalinar pătrunse în palatul propriu-zis. Străjerii de la intrare îi salutară pe el și pe Renarin. Tânărul privea drept înainte, fără să se uite la ceva anume. Unii îl credeau insensibil, însă Dalinar știa că era doar preocupat.

— Voiam să stau de vorbă cu tine, fiule, spuse Dalinar. Despre vânătoarea de săptămâna trecută.

Renarin își lăsă pentru o clipă ochii în jos, rușinat, și colțurile gurii i se retraseră într-o strâmbătură. Da, avea *într-adevăr* sentimente. Numai că nu și le trăda la fel de des ca alții.

— Îți dai seama că n-ar fi trebuit să te repezi în mijlocul luptei, așa cum ai făcut-o, continuă Dalinar cu asprime. Demonul spărturilor te-ar fi putut ucide.

— Tu ce-ai fi făcut, tată, dacă aș fi fost eu în pericol?

— Nu-ți pun la îndoială curajul, ci înțelepciunea. Dacă ai fi avut una dintre crizele tale?

— Poate că demonul m-ar fi aruncat de pe platou, răspunse Renarin cu amărăciune, și n-aș mai fi fost o irosire zădărnice a timpului altora.

— Să nu mai spui asta! Nici măcar în glumă.

— Unde-i gluma? Tată, nu sunt în stare să lupt.

— Lupta nu e singurul lucru pe care-l poate face un om de valoare.

Ardenții o spuneau cât se putea de limpede. Da, cea mai înaltă Chemare a unui bărbat era să se alătore luptei din viața de apoi, pentru revendicarea Palatelor împăcării, dar Atotputernicul accepta măiestria oricărui bărbat și a oricărei femei, indiferent ce făceau în viață.

Nu trebuia decât să-ți dai toată silința, alegându-ți o ocupație și o însușire a Atotputernicului pe care să-ncerci s-o egalezi. O Chemare și o Glorie, cum se spunea. Te dedicai îndeletnicirii alese muncind din greu și te străduiai toată viața să trăiești având un singur ideal. Atotputernicul accepta asta, mai ales dacă erai un ochi-luminoși – cu cât mai nobil îți era sângele, cu atât aveai parte de mai multă Glorie înăscută.

Chemarea lui Dalinar era să fie conducătorul altora, iar Gloria pe care și-o alesese era hotărârea. Le alesese pe amândouă în tinerețe, însă acum le privea altfel decât odinioară.

— Ai dreptate, tată, firește. Nu sunt primul fiu de erou născut fără pic de talent pentru arta războiului. Ceilalți s-au descurcat bine. Probabil că, în final, voi ajunge lordul unui orașel. Presupunând că n-o să mă retrag într-o devoțiune.

Băiatul își îndreptă din nou privirea înainte.

„Mă gândesc în continuare la el numindu-l «băiatul»” își spusese Dalinar. „Deși acum e în al douăzecilea an al vieții sale.” Cuget avusese dreptate, îl subestima pe Renarin. „Cum m-aș fi purtat eu dacă mi s-ar fi interzis să lupt? Dacă-aș fi fost ținut deoparte, cu femeile și cu negustorii?”

Dalinar s-ar fi înrăit, înverșunându-se mai ales împotriva lui Adolin. În fragedă tinerețe, îl invidiase adesea pe Gavilar, însă Renarin era cel mai devotat susținător al lui Adolin. Își venera pur și simplu fratele mai mare. Și era destul de curajos ca să se repeadă cu nepăsare în mijlocul unui câmp de luptă când o creatură de coșmar strivea sulițași și azvârlea cât colo Cristalpurători.

Dalinar își dresese glasul.

— Poate e timpul să-ncerc din nou să te depind cu mânuirea sabiei.

— Slăbiciunea sângelui meu...

— N-o să mai conteze dacă te punem într-o Armură și-ți dăm o Sabie, zise Dalinar. Armura îi oferă putere oricărui bărbat, iar o Cristalsabie e tot atât de ușoară ca aerul.

— Tată, spuse răspicat Renarin, eu n-o să fiu Cristalpurător niciodată. Ai spus tu însuși că Săbiile și Armurile pe care le cucerim de la parshendi trebuie să ajungă la cei mai destoinici luptători.

— Niciun alt înalt prinț nu-i dă regelui prăzile sale de război, răspunse Dalinar. Și cine-o să-mi găsească vreo vină dacă, o singură dată numai, o să-i dăruiesc ceva fiului meu?

Renarin se opri pe coridor, părând neobișnuit de emoționat, cu ochii mari și cu speranță pe chip.

— Vorbești serios?

— Îți jur, fiule. Dacă izbutesc să capturez o altă Sabie și o altă Armură, vor fi ale tale, zise el zâmbind. Ca să fiu sincer, aș face-o pur și simplu ca să văd mutra lui Sadeas când o să devii Cristalpurător deplin. În plus, când puterea îți va fi egală cu a altora, mă aștept ca îndemânarea ta înăscută să te facă să strălucești.

Renarin zâmbi. Cristalarmura nu putea să rezolve totul, dar urma să-i ofere o șansă. Dalinar avea să se ocupe de asta. „Știu cum e să fii al doilea fiu”, își spuse în vreme ce-și continuau drumul către încăperile regelui. „Cum e când te afli în umbra unui frate mai mare pe care-l iubești și-l invidiezi în același timp. Părinte al Furtunii, asta o știi. Și încă o mai simt.”

— A, bunul Luminlord Adolin, spuse ardentul, apropiindu-se cu brațele deschise.

Kadash era un bărbat înalt, ajuns în anii înaintați ai vieții, având capul ras și o barbă tunsă drept – însemnele Chemării sale. Mai avea și o cicatrice șerpuită în jurul creștetului, o amintire din zilele tinereții, când fusese ofițer în armată.

Nu se-ntâmpla des să găsești în ardență un bărbat ca el – un ochi-luminoși care fusese cândva oștean. De fapt, să-ți schimbi Chemarea era bizar, însă nu era interzis și, cu toate că intrase târziu în ardență, Kadash ajunsese departe. Dalinar spunea că asta îi dovedea fie credința, fie perseverența. Poate și una, și alta.

Templul taberei fusese mai întâi o simplă clădire mare, boltită, înălțată cu un Animmod, dar Dalinar oferise bani și ziduri pentru a-l transforma într-un locaș mult mai potrivit pentru rugăciune. Acum, pe fața interioară a zidurilor erau dăltuiți Heralzii, iar ferestrele largi din partea ferită de vânt erau din sticlă, ca să pătrundă lumina înăuntru. Mănunchiurile de sfere de diamant aninate de tavanul înalt își împrăștiau strălucirea și fuseseră instalate podiumuri pentru instruire, exersare și pentru verificarea deprinderii diverselor arte.

În momentul acela, înăuntru se aflau multe femei care primeau lecții de la ardenți. Erau și bărbați, dar mai puțini. În plin război, artele masculine se puteau exersa cu ușurință pe câmpul de luptă.

Stând lângă Adolin, Janala își încrucișă brațele și cercetă templul cu vădită nemulțumire.

— Mai întâi atelierul împuțit al unui curelar, iar acum un templu? Credeam c-o să ne plimbăm printr-un loc *cât de cât* romantic.

— Religia e romantică, spuse Adolin, scărpinându-se-n creștet. Dragostea eternă și așa mai departe, nu?

Ea îi aruncă o privire.

— O să aștept afară.

Îi întoarse spatele și se îndreptă spre ușă, urmată de cameristă.

— Și cineva să-mi aducă un afurisit de palanchin, adăugă ea. Adolin o urmări cu privirea, încruntându-se.

— Cred că va trebui să-i cumpăr ceva foarte scump ca să-mi ierte asta.

— Nu văd care e problema, zise Kadash. *Eu* consider religia romantică.

— Tu ești ardent, ripostă sec Adolin, în plus, după gusturile mele, cicatricea aia te urâțește cam prea mult, adăugă oftând. A supărat-o lipsa mea de atenție, nu templul. Azi n-am fost un însoțitor prea plăcut.

— Ai gânduri apăsătoare, luminate lord? întrebă Kadash. E vorba de Chemarea ta? În ultima vreme n-ai făcut cine știe ce progrese.

Adolin se strâmbă, își alesese drept Chemare duelul. Dacă lucra împreună cu ardenții, stabilindu-și propriile țeluri și îndeplinindu-le, își putea dovedi calitățile în fața Atotputerni-

cului. Din păcate, Legile Războinicilor îi cereau să-și limiteze duelurile, fiindcă în încăierările stârnite din motive frivole era posibil să fie răniți ofițeri de care era nevoie pe câmpul de luptă.

Însă tatăl lui Adolin evita luptele din ce în ce mai des. Prin urmare, ce rost avea să nu se dueleze?

— Sfinția Ta, trebuie să stăm de vorbă într-un loc ferit de urechile altora, spuse Adolin.

Kadash înălță o sprânceană și-l conduse, ocolind culmea din centru. Templele vorine erau întotdeauna rotunde, având în mijloc o movilă cu pante line, de obicei înaltă de un stâjen și jumătate. Construcția îi era dedicată Atotputernicului și se afla în grija lui Dalinar și a ardenților pe care-i poseda. Toate devoțiunile erau binevenite dacă voiau s-o folosească, însă cele mai multe își aveau propriile locașuri de rugăciune într-una din celelalte tabere.

— Ce vrei să mă-ntrebi, luminate lord? zise ardentul, imediat ce ajunseră într-o porțiune mai ferită a încăperii imense.

Vorbea cu respect, cu toate că fusese preceptorul și instructorul lui Adolin în vremea copilăriei.

— Tata înnebunește? Sau e cu puțință să aibă într-adevăr viziuni trimise de Atotputernic, așa cum crede el?

— E o întrebare oarecum prea directă.

— Tu-l cunoști de mai mult timp decât mulți alții, Kadash, și știi că-i ești loial. Mai știi și că ești un om cu auz fin și cu ochi cărora nu le scapă nimic, de aceea sunt sigur că ai auzit zvonurile, adăugă Adolin ridicând din umeri. Dacă a existat vreodată un moment potrivit pentru întrebări directe, atunci pare să fie acesta.

— Atunci presupun că zvonurile sunt neîntemeiate.

— Din păcate, nu e așa. Se întâmplă în timpul fiecărei mari furtuni. Delirează și se zvârcolește, apoi pretinde că a văzut diverse lucruri.

— Ce fel de lucruri?

— Nu sunt sigur, nu pot spune cu exactitate, răspunse Adolin și se strâmbă. Lucruri legate de Radianți. Și, poate... despre ceea ce urmează să se-ntâmple.

Kadash dădu semne de neliniște.

— Mă aduci pe un teren primejdios, luminate lord, întrebarea ta mă ispitește să-mi încalc jurămintele. Sunt un ardent care-i aparține tatălui tău și care-i este loial.

— Dar nu e superiorul tău religios.

— Nu. Dar e cel ales de Atotputernic ca să păzească acest popor și ca să mă vegheze pe mine, să nu mă lase să mă ridic mai sus decât mi-o îngăduie rangul, spuse Kadash ținându-și buzele. Mergem pe o punte fragilă, luminate lord. Cât de multe știi despre Hierocrație și despre Războiul Pierderii?

— Biserica a-nceput să preia conducerea, răspunse Adolin, ridicând din umeri. Preoții s-au străduit să cucerească lumea – pretinzând c-o făceau spre binele ei.

— Asta nu e decât o parte din ceea ce s-a petrecut. Partea despre care vorbim cel mai des, însă problema e mult mai profundă. Pe atunci, Biserica ținea cunoștințele pentru sine. Oamenii nu-și alegeau singuri o cale a credinței; preoții păstrau controlul doctrinelor, iar cunoașterea teologiei le era îngăduită doar câtorva fețe bisericești. Toată lumea era învățată să-i slujească pe preoți. Nu pe Atotputernic, nici pe Heralzi, ci pe preoți.

Se puse în mișcare și îl conduse pe Adolin în jurul bordurii din spate a sălii templului. Trecură pe lângă statuile Heralzilor, cinci bărbați și cinci femei. De fapt, Adolin știa foarte puține despre ceea ce-i spunea Kadash. Nu-și bătuse niciodată prea mult capul cu acea parte a istoriei care nu se lega direct de comanda unei armate.

— Problema, Luminăția Ta, era misticismul, continuă ardentul. Preoții susțineau că oamenii obișnuiți nu erau în stare să-nțeleagă nici religia, nici pe cel Atotputernic. Acolo unde ar fi trebuit să existe sinceritate, erau șoapte și ceață. Preoții au început să pretindă că aveau viziuni și să facă profeții, dar astfel de lucruri au fost condamnate chiar de Heralzi. Pustiirea e un lucru întunecat și rău, iar esența sa era încercarea de prorocire a viitorului.

Adolin înghetează.

— Stai puțin, spui că...

— Nu te grăbi să tragi concluzii, Luminăția Ta, îl potoli Kadash, întorcându-se către el. Când preoții hierocrați au fost îndepărtați de la putere, Făuritorul Soarelui a ținut să fie interogați cu toții și să fie citite scrisorile pe care și le trimi-

teau unii altora. Și s-a descoperit că *nu* existaseră profeții. Nu exista nicio făgăduială mistică a Atotputernicului. Totul nu fusese decât un pretext, ca să liniștească oamenii și să-i poată controla.

Adolin se încruntă.

— Unde vrei s-ajungi cu asta, Kadash?

— Atât de aproape de adevăr pe cât cutez, luminate lord, răspunse ardentul. Nu pot fi la fel de direct ca tine.

— Așadar crezi că viziunile tatălui meu sunt născociri.

— Nu l-aș acuza niciodată pe înaltul meu prinț de minciună, zise Kadash. Nici măcar de vreo slăbiciune a minții. Dar nici nu pot trece cu vederea vreo formă de misticism sau de prorocire. Ar însemna să neg vorinismul. Vremea preoților a trecut. A trecut timpul în care oamenii erau mințiți, ținți în întunerice. Acum fiecare își alege singur calea, iar ardenții îl ajută să se apropie, prin ea, de Atotputernic. În locul profețiilor obscure și al pretinselor puteri deținute de câțiva, avem o populație care-și înțelege credințele și legătura cu divinitatea.

Se apropie și își coborî foarte mult vocea.

— Tatăl tău nu trebuie luat în răs și nici nu trebuie să scadă în ochii nimănui. Dacă viziunile lui sunt reale, asta e între el și Atotputernic. Eu nu pot spune decât un singur lucru: știu cum e când te macină gândul la moartea și distrugerile pricinuite de război. Citesc în ochii lui o mare parte din ceea ce am simțit eu, dar mult mai cumplit. După părerea mea, lucrurile pe care le vede sunt mai degrabă reflexii ale trecutului decât vreo trăire mistică.

— Așadar înnebunește, șopti Adolin.

— N-am spus asta.

— Ai dat de înțeles că Atotputernicul probabil nu i-ar trimite astfel de viziuni.

— Așa e.

— Și că viziunile vin chiar din mintea lui.

— *Ar fi cu putință*, zise ardentul, ridicând un deget. Știi, lucrurile astea sunt într-un echilibru fragil. Unul pe care e foarte greu să-l păstrezi când stai de vorbă chiar cu fiul înaltului Prinț, spuse el, prinzându-l pe Adolin de braț. Dacă îl poate ajuta cineva, acela trebuie să fii tu. Nu se cuvine s-o facă altcineva, nici măcar eu.

Adolin dădu încet din cap.

— Mulțumesc.

— Ar trebui să vezi ce face tânăra ta însoțitoare.

— Da, încuviință Adolin, cu un oftat. Mă tem că nici măcar dacă-i ofer darul potrivit n-o să-mi mai îngăduie să-i fac curte. Renarin o să râdă din nou de mine.

Kadash zâmbi.

— Nu-i bine să renunți atât de ușor, Luminăția Ta. Acum pleacă. Dar întoarce-te când vom putea vorbi despre țelurile pe care ți le impui pentru a-ți desăvârși Chemarea. A trecut prea mult timp de la ultima ta Elevare.

Adolin dădu din cap și se grăbi să părăsească încăperea.

După ore întregi de răsfoire a registrelor împreună cu Teshav, Dalinar și Renarin ajunseră pe coridorul care ducea spre încăperile regelui. Mergeau în tăcere, cu tocurile cizmelor lovind zgomotos podeaua de marmură, iar pocnetele stărneau ecouri între pereții de piatră.

Opulența coridoarelor din palatul de război al regelui creștea de la o săptămână la alta. Cel pe care înaintau fusese cândva un simplu tunel de piatră creat cu un Animmod. Odată ce se instalase acolo, Elhokar poruncise să se facă îmbunătățiri. Pe latura ferită de vânt fuseseră tăiate ferestre. Podeaua fusese acoperită cu dale de marmură. Pe pereți se făcuseră basoreliefuri. În colțuri erau borduri de mozaic. Dalinar și Renarin trecură pe lângă un grup de cioplitori în piatră care dăltuiau cu migală scena cu Nalan'Elin radiind lumină solară, cu sabia sentinței deasupra capului.

Pătrunseră în anticamera regelui, o încăpere mare, fără uși, păzită de zece membri ai Gărzii Regale înveșmântați în albastru și auriu. Dalinar recunoștea fiecare chip; de organizarea gărzii se ocupase el însuși, alegând personal fiecare om.

Înaltul Prinț Ruthar aștepta să intre la rege. Își ținea brațele vânjoase încrucișate la piept și purta o barbă scurtă și neagră, care-i înconjura gura. Scurtă era și haina lui de mătase roșie, fără nasturi; aproape un soi de vestă cu mâneci, aceasta era o simplă dovadă a acceptării tradiționalei uniforme alethi. Cămașa de sub ea era albă, cu volane, iar pantalonii lui albaștri erau lejeri, cu manșete late.

Aruncă o privire spre Dalinar și dădu din cap – un semn minor de respect – apoi se-ntoarse către cineva din suita lui, adresându-i-se. Dar se întrerupse când străjile de la intrare se traseră într-o parte, lăsându-l pe Dalinar să treacă. Ruthar pufni, iritat. Faptul că Dalinar putea pătrunde cu atâta ușurință în camerele regelui trezea ranchiuna celorlalți înalți prinți.

Elhokar nu se afla în sala de primire, dar ușile largi ale balconului erau deschise. Oamenii din garda lui Dalinar nu îl urmăreau când trecu dincolo de prag, cu Renarin mergând șovăitor în spatele lui. Afară, lumina se împuțina odată cu apropierea asfințitului. Plasarea palatului de război la o asemenea înălțime reprezenta o decizie înțeleaptă din punctul de vedere al tacticii, însă furtunile îl izbeau fără milă. Problema se ivea în toate campaniile. Trebuia să alegeți un loc unde furtunile își pierdeau cel mai mult puterea sau unul cât mai înalt?

Mulți ar fi ales prima soluție; aflate la marginea Câmpiilor Sfărâmate, taberele lor erau într-o prea mică măsură expuse riscului unui atac, ceea ce scădea importanța poziționării pe o porțiune mai ridicată a terenului, însă regii aveau o slăbiciune pentru înălțimi. Așa că Dalinar îl încurajase pe Elhokar, pentru orice eventualitate.

Balconul propriu-zis era o platformă groasă de piatră, tăiată în vârful unui pisc scund și mărginită de o balustradă din fier.

Încăperile locuite de rege alcătuiau un dom construit cu un Animmod pe culmea unei formațiuni stâncoase naturale, cu rampe și scări acoperite care-l legau de zone mai joase de pe colină. Acestea îi adăposteau pe diverșii însoțitori ai regelui: străjieri, furtunoveghetori, ardenți și rude îndepărtate. Dalinar își avea propriul buncăr, aflat în tabăra lui. Refuza să-l numească palat.

Regele se sprijinea de balustradă, iar doi străjieri vegheau asupra lui de la distanță. Dalinar îi făcu semn lui Renarin să li se alăture, ca să poată vorbi cu nepotul său între patru ochi.

Aerul era răcoros – primăvara își intrase în drepturi de ceva vreme – și parfumat de miremele serii: muguri-de-stâncă înfloriți și piatră udă. Sub ei, taberele de război începeau să se lumineze, zece cercuri scânteietoare pe care le umpleau focurile străjilor și ale bucătarilor, lămpile și strălucirea nesmintită a nestematelor impregnate. Elhokar privea pe deasupra lor, către Câmpiile Sfărâmate. Acestea erau cufun-

date într-un întineric deplin, întrerupt ici și colo de licărirea câte unui post de veghe.

— Oare ei se uită la noi de acolo? Întrebă regele, imediat ce i se alătură Dalinar.

— Știm că au bande de jefuitori care umblă la vreme de noapte, Maiestate, răspunse acesta, sprijinindu-și o mână pe balustradă. E imposibil să nu-mi treacă prin minte că ne țin sub observație.

Din uniforma regelui făcea parte haina tradițională, lungă și cu nasturi de o parte și de alta, însă aceasta era largă și comodă, cu volane de dantelă ieșindu-i la guler și la manșete. Pantalonii erau de un albastru intens, cu aceeași croială lăbărțată ca ai lui Ruthar. Lui Dalinar i se părea totul atât de neprotocolar! Oștenii lor erau conduși, într-o măsură tot mai mare, de un grup lipsit de vlagă, care se îmbrăca în dantelă și-și petrecea serile la ospete.

„Asta presimțea Gavilar”, își zise el. „De aceea cerea, din ce în ce mai insistent, să respectăm Legile.”

— Pari pierdut în gânduri, unchiule, zise Elhokar.

— Mă gândeam pur și simplu la trecut, Maiestate.

— Trecutul e lipsit de importanță. Eu privesc numai către viitor.

Dalinar nu era sigur dacă putea fi de acord cu vreuna dintre cele două afirmații.

— Uneori cred că ar trebui să-i pot vedea pe parshendi, continuă regele. Am senzația că, dacă aș privi fix îndeajuns de mult, i-aș descoperi și i-aș țintui locului, ca să-i pot provoca. Aș vrea să se lupte pur și simplu cu mine ca niște oameni de onoare.

— Dacă ar fi fost oameni de onoare, spuse Dalinar, încleștându-și mâinile la spate, nu ți-ar fi ucis tatăl așa cum au făcut-o.

— De ce crezi că au făcut-o?

Dalinar clătină din cap.

— Întrebarea asta mi se învârte mereu prin minte, ca un bolovan rostogolit pe panta unui deal. Le-a ofensat în vreun fel onoarea? A fost vorba de vreo neînțelegere de natură culturală?

— Asta ar presupune că *au o* cultură. Sunt brute primitive. Cine știe de ce dă un cal cu copita sau de ce mușcă un toporcopoi? N-ar fi trebuit să-ntreb.

Dalinar nu răspunse. În primele luni de după asasinarea lui Gavilar, simțise și el același dispreț și aceeași furie. I se părea de înțeles dorința lui Elhokar de a și-i alunga din mințe pe parshendi, bizarii locuitori ai unor ținuturi sălbatice, considerându-i doar cu puțin mai presus decât animalele.

Dar el îi văzuse atunci, în zilele de la început. Erau într-adevăr primitivi, dar nu erau brute. Nu erau proști. „Noi nu i-am înțeles niciodată”, își zise. „Cred că asta este esența problemei.”

— Elhokar, începu el, pe un ton blajin. E posibil să fi venit vremea să ne punem câteva întrebări la care e greu de răspuns.

— Și anume?

— Și anume până când vom continua războiul.

Regele tresări. Se răsuci și-și privi unchiul.

— O să luptăm până se va împlini tot ce ne cere Pactul Răzbunării și până când cei care mi-au ucis tatăl vor plăti pentru asta!

— Cuvinte pline de noblețe, zise Dalinar. Dar s-au scurs șase ani de când am părăsit Alethkarul. Guvernarea de la prea mare distanță nu e prielnică pentru regat.

— Regii merg adesea la război pentru multă vreme, unchiule.

— Dar rareori pentru atât de multă, și rareori iau cu ei toți Cristalpurătorii și toți înalții prinți din țară. Rezervele noastre sunt pe sfârșite, iar veștile de acasă spun că atacurile de la hotarul cu reshii sunt tot mai îndrăznețe. Ca popor, suntem încă prea divizați, avem prea puțină încredere unii într-alții, iar felul în care se poartă acest război prelungit – fără a urma o cale clară către victorie și străduindu-ne mai degrabă să cucerim bogății decât pământuri – nu e de niciun ajutor.

Sub vântul care sufla asupra lor pe culmea stâncoasă, Elhokar pufni.

— Spui că nu există o cale clară către victorie? Dar învingem! Atacurile parshendilor sunt tot mai rare și nu mai înaintează atât de mult către vest, cum făceau înainte. I-am ucis în luptă cu miile.

— Nu e de-ajuns, ripostă Dalinar, încă ne mai atacă în forță. Asediul ne face tot atât de mult rău cât le face și lor, dacă nu chiar mai mult.

— N-ai propus tu însuși, de la bun început, tactica asta?

— Atunci eram alt om, potopit de durere și de furie.

— Și acum nu le mai simți? Întrebă Elhokar, punându-i cuvintele la îndoială. Unchiule, nu-mi vine să cred ce aud! Nu vorbești *serios* când sugerezi să renunțăm la războiul ăsta, nu-i așa? Ai vrea să plec acasă cu coada-ntr-o picior, ca un toporcopoi ocărât?

— Am spus că e vorba de întrebări la care e greu de răspuns, Maiestate, zise Dalinar, străduindu-se să-și înfrâneze furia. Dar *trebuie* să le luăm în considerare.

Elhokar răsuflă zgomotos, enervându-se.

— Atunci tot ce șușotesc Sadeas și ceilalți e adevărat. Te schimbi, unchiule. Are legătură cu crizele ale tale, nu-i așa?

— Crizele n-au nicio importanță, Elhokar. Ascultă-mă! Ce suntem dispuși să facem ca să ne putem răzbuna?

— Orice!

— Și dacă acest orice înseamnă să renunțăm la tot ceea ce s-a străduit tatăl tău să înfăptuiască? Îi cinștim memoria distrugând Alethkarul pe care și-l dorea el, și asta pentru a-l răzbuna?

Regele șovăi.

— Îi urmărești pe parshendi, continuă Dalinar. O faptă lăudabilă. Dar nu poți lăsa pasiunea care-ți cere să-i pedepsești să te orbească atunci când e vorba de nevoile regatului. Pactul Răzbunării i-a îndreptat pe toți înalții prinți către același țel, dar ce-o să se întâmple după ce vom învinge? Ne vom împrăștia? Cred că trebuie să-i aducem unii alături de alții, să-i unim. Purțăm războiul ăsta de parcă am fi zece popoare diferite care luptă unele lângă altele, dar nu unele *împreună* cu altele.

Regele nu răspunse imediat. Cuvintele păreau să se facă în sfârșit înțelese. Era un om bun și avea mai multe în comun cu tatăl lui decât ar fi vrut alții să recunoască.

Se sprijini de balustradă, fără a-l mai privi pe Dalinar.

— Crezi că nu sunt un rege bun, nu-i așa, unchiule?

— Ce? Sigur că nu-i așa!

— Vorbești întotdeauna despre ceea ce ar trebui să fac, despre ceea ce îmi lipsește. Fii sincer, unchiule. Când te uiți la mine, ai vrea să vezi în schimb chipul tatei?

— Bineînțeles, răspunse Dalinar.

Elhokar se posomorî.

Dalinar îi puse o mână pe umăr.

— N-aș fi un frate bun dacă n-aș vrea ca Gavilar să mai fie în viață. N-am izbutit să-l apăr – a fost cel mai mare, cel mai groaznic eșec din viața mea.

Elhokar se întoarse spre el, iar Dalinar îi susținu privirea, ridicând un deget.

— Dar faptul că ți-am iubit tatăl nu-nseamnă că văd în tine un rege nevolnic. Și nici că nu te iubesc pentru ceea ce ești tu însuși. Alethkarul s-ar fi putut prăbuși după moartea lui Gavilar, dar tu ai organizat contraatacul și l-ai transformat în faptă. Ești un rege perfect.

Elhokar dădu încet din cap.

— Ai pus să și se citească din nou din cartea aia, nu?

— Am pus.

— Știi, vorbești ca el, zise regele, întorcându-se din nou spre est. Așa cum vorbea către sfârșit. Când începuse să se poarte... *bizar*.

— Sunt sigur că n-am ajuns într-o stare atât de proastă.

— Poate că nu. Dar seamănă foarte bine cu cea în care ajunsese el. Vorbești despre încheierea războiului, te fascinează Radianții Dispăruți, insiști ca toată lumea să respecte Legile Războinicilor...

Dalinar își aducea aminte de zilele acelea – și de discuțiile lui în contradictoriu cu Gavilar. „Ce fel de onoare putem găsi pe câmpul de luptă câtă vreme poporul nostru rabdă de foame?” îl întrebase la un moment dat regele. „E vorba de vreo onoare când ochi-luminoșii uneltesc și completează de parcă ar fi niște țipari într-un hârdău, care se târăsc unii peste alții și încearcă să se muște de cozi?”

Dalinar nu-i primise cuvintele cum ar fi trebuit. Și tot așa se purta acum Elhokar, la auzul spuselor unchiului său. „Părinte al Furtunii! încep să vorbesc ca el, nu?”

Era îngrijorător și, cumva, în același timp încurajator, însă Dalinar înțelese oricum ceva. Adolin avea dreptate. Elhokar – și, alături de el, înalții prinți – n-aveau să-i dea niciodată ascultare dacă le sugera să se retragă. Îndreptase discuția pe un fâgaș greșit. „Atotputernicul fie binecuvântat fiindcă mi-a dăruit un fiu care-mi spune adevărul în față!”

— Probabil că dreptatea e de partea ta, Maiestate, zise el. Sfârșitul războiului? Să părăsim un câmp de luptă unde dușmanul e încă stăpân pe situație? Ne-am face de rușine.

Elhokar încuviință cu o înclinare a capului.

— Mă bucur că-nțelegi cum stau lucrurile.

— Dar trebuie într-adevăr să se schimbe ceva. Trebuie să găsim o cale prin care să luptăm mai bine.

— Sadeas a găsit deja una. Ți-am vorbit despre podurile lui. Merg atât de bine și a capturat atât de multe inimi-nestemată!

— Inimile-nestemată n-au nicio importanță, răspunse Dalinar. Nimic din toate astea n-are importanță dacă nu găsim o cale de a ne răzbuna pe deplin. Nu poți spune că-ți face plăcere să-i vezi pe înalții prinți sfădindu-se și nesocotind de fapt adevăratul motiv pentru care ne aflăm aici.

Elhokar amuți, părând nemulțumit.

„Unește-i.” Dalinar își aminti cele două cuvinte, așa cum îi răsunaseră în minte.

— Elhokar, spuse, în timp ce în minte i se înfiripa o idee. Ți-aduci aminte despre ce ți-am vorbit eu și Sadeas când am sosit aici, ca să purtăm războiul? Despre rolurile diferite ale înalților prinți?

— Da, răspunse regele.

Într-un trecut îndepărtat, fiecare dintre cei zece înalți prinți ai Alethkarului avea o însărcinare specifică, legată de guvernarea regatului. Unul stabilea legile supreme ale negoțului, iar oștenii lui patrolau pe drumurile din toate cele zece principate. Un altul se ocupa de judecători și de magistrați.

Lui Gavilar îi plăcuse foarte mult ideea. O considerase un plan ingenios, merit să-i silească pe înalții prinți să lucreze umăr la umăr. Sistemul îi obligase cândva să se supună unii altora. Lucrurile merseseră astfel vreme de secole, încă de la împărțirea Alethkarului în zece principate autonome.

— Elhokar, ce-ar fi să mă numești înalt Prinț al Războiului? Regele nu râse; ceea ce era semn bun.

— Credeam că tu și Sadeas ați ajuns la concluzia că toți ceilalți s-ar revolta dacă am încerca una ca asta.

— Poate m-am înșelat și atunci.

Elhokar păru să-i cântărească propunerea, în cele din urmă clătină din cap.

— Nu. Abia dacă acceptă dominația mea. Dacă aș face ceva de genul ăsta, m-ar asasina.

— Te-aș apăra.

— Ei, da. Tu nici măcar acum nu iei în serios amenințările la adresa vieții mele.

Dalinar oftă.

— Maiestate, chiar le iau în serios. Condeierele și slujitorii mei fac cercetări în privința chingii.

— Și ce-au descoperit?

— Ei bine, nu-i nimic clar, deocamdată. Nimeni nu s-a lăudat c-ar fi încercat să te ucidă, nu se aud nici măcar zvonuri. Nimeni n-a văzut ceva care să dea de bănuț. Dar Adolin stă de vorbă cu mai mulți curelari. Poate o să găsească vreun argument hotărâtor.

— *A fost tăiată, unchiule.*

— Rămâne de văzut.

— Nu mă crezi, spuse regele, împurpurându-se la față. Ar trebui să-ncerci să afli care-a fost planul asasinilor, nu să mă bați la cap cerându-mi, cu aroganță, să te numesc conducătorul întregii armate!

Dalinar scrâșni din dinți.

— O fac pentru tine, Elhokar.

Privirile li se întâlniră preț de-o clipă, iar în ochii albaștri ai bărbatului mai tânăr apăru din nou străfulgerarea unei bănuieli, exact așa cum se întâmplase cu o săptămână înainte.

„Pe sângele străbunilor mei”, își zise Dalinar. „E din ce în ce mai rău.”

O clipă mai târziu, expresia feței regelui se împlânzi și el păru să se destindă. Oricare ar fi fost lucrul pe care-l citise în ochii lui Dalinar, acesta avusese darul să-l liniștească.

— Știi că te străduiești să faci cum e mai bine, unchiule. Dar trebuie să recunoști că-n ultima vreme purtarea ta a fost stranie. Efectul furtunilor asupra ta, ultimele cuvinte ale tatălui meu transformate în obsesie...

— Încerc să-l înțeleg.

— Către sfârșit a devenit o fire din ce în ce mai slabă, spuse Elhokar. Toată lumea o știe. Eu n-o să-i repet greșelile, și-ar fi bine să te ferești și tu de ele în loc să dai crezare unei cărți care zice că ochi-luminoșii ar trebui să fie sclavii ochi-întunecaților.

— *Nu asta spune, îl contrazise Dalinar. A fost interpretată greșit. În ceea mai mare parte, nu e decât o culegere de isto-*

risiri care ne-nvață că un conducător ar trebui să se pună în slujba celor pe care-i conduce.

— Pfui! E scrisă de Radianții Dispăruți!

— N-au scris-o ei. Au inspirat-o doar. Autorul e Nohadon, un om obișnuit.

Elhokar îl privi, ridicându-și o sprânceană. „Vezi, îi iei apă-rarea”, părea să spună.

— Devii tot mai slab, unchiule. Eu n-o să profit de slăbi-ciunea ta, dar alții o vor face.

— Nu devin mai slab, zise Dalinar, străduindu-se din nou să-și păstreze calmul. Discuția asta s-a abătut de la subiect, înalții prinți au nevoie de un singur conducător ca să-i oblige să lupte împreună. Jur că, dacă mă numești pe mine înalt Prinț al Războiului, voi avea grijă să fii protejat.

— Așa cum ai avut grijă să fie protejat tata?

Dalinar amuți brusc.

Elhokar își feri privirea.

— N-ar fi trebuit să spun asta. A fost o nedreptate.

— Nu, zise Dalinar. Nu, a fost unul dintre cele mai adevă-rate lucruri pe care mi le-ai spus. Poate că ai dreptate să nu te-ncrezi în protecția mea.

Regele îl privi curios.

— De ce te porți astfel?

— Cum?

— Înainte, dacă ți-ar fi spus cineva așa ceva, ți-ai fi che-mat Sabia și l-ai fi provocat la duel! Acum, în schimb, te de-clari de acord.

— Eu...

— Către sfârșit, tata începuse să refuze duelurile, zise Elhokar și bătu cu degetul în balustradă. Înțeleg de ce simți că e ne-voie de un înalt Prinț al Războiului și s-ar putea să ai drepta-te. Dar ceilalți par foarte mulțumiți de starea prezentă a lu-crurilor.

— Fiindcă se simt foarte bine așa. Dacă o să-nvingem, o să trebuiască să-i supărăm, spuse Dalinar, apropiindu-se de el. Elhokar, poate că s-a scurs destul timp. Acum șase ani, numi-rea unui înalt Prinț al Războiului ar fi putut însemna o gre-seală. Dar acum? Ne cunoaștem mai bine unii pe alții și am luptat cu toții împotriva parshendilor. Poate e momentul să facem pasul următor.

— Poate, răspunse regele. Crezi că sunt pregătiți? O să-ți dau vreme să mi-o dovedești. Dacă-mi poți demonstra că sunt dornici să lupte alături de tine, unchiule, mă voi gândi la numirea ta ca înalt Prinț al Războiului. E o propunere multumitoare?

Era un compromis întemeiat.

— Da, e foarte bine.

— Perfect, zise Elhokar, îndreptându-și spatele. Atunci, pe moment, ne despărțim. Se face târziu și trebuie să aflu ce vrea de la mine Ruthar.

Dalinar dădu din cap în semn de rămas-bun și făcu cale-ntoarsă prin încăperile regelui, cu Renarin pe urmele lui.

Cu cât se gândea mai mult, cu atât era mai convins că alesese cea mai bună cale. Retragerea nu se potrivea cu stilul alethi și, mai ales, cu modul lor de a gândi din acel moment. Dar, dacă izbutea să le zdruncine mulțumirea de sine, să-i silească s-adopte o strategie mai agresivă...

Încă se mai gândea la asta când ieșiseră din palat, coborând pe rampele către locul unde așteptau caii. Încalcă pe Galant și, cu o înclinare a capului, îi mulțumi grăjdarului care avusese grijă de ryshadium. Calul își revenise după căderea din timpul vânătorii, piciorul îi era sănătos și robust.

Străbătură în tăcere scurtul drum până la tabăra lui Dalinar. „Cu care dintre înalții prinți ar trebui să vorbesc mai întâi?” se întrebă Dalinar. „Cu Sadeas?”

Nu, nu, el și Sadeas fuseseră deja văzuți prea des acționând împreună. Ceilalți ar fi putut să creadă că aveau o alianță prea puternică, și asta i-ar fi întors împotriva lui. Era mai bine să discute mai întâi cu cei mai puțin puternici, să vadă dacă-i putea convinge să-i fie alături, într-un fel sau altul. Poate atacând platouri împreună?

Până la urmă, trebuia s-ajungă și la Sadeas. Ideea nu-l încânta. Era întotdeauna mult mai simplu ca amândoi să păstreze distanța. El...

— Tată, spuse Renarin. Părea îngrozit.

Dalinar își îndreptă spatele, cu mâna ducându-i-se către sabia de la șold și pregătindu-se să-și cheme Cristalsabia. Fiul său arătă cu degetul. Către est, în direcția furtunilor.

Orizontul se întuneca.

— Azi era de așteptat să fie vreo furtună? întrebă Dalinar, alarmat.

— Elthebar a zis că e foarte puțin probabil, răspuse Renarin. Dar s-a mai înșelat și-n alte dați.

În privința marilor furtuni se putea înșela oricine. Puteau fi prezise, dar asta nu se întâmplase niciodată în baza unei științe exacte. Dalinar își miji ochii, cu inima bătându-i nebuște. Da, simțea semnele. Praful care se ridica, schimbarea mirosurilor. Era seară, dar tot ar fi trebuit să fie mai multă lumină, în schimb, întunericul se lăsa cu iuțeală. Aerul însuși părea, cumva, mai plin de furie.

— Ar trebui să mergem la Aladar? întrebă Renarin, arătând cu degetul.

Se aflau în apropierea taberei înaltului Prinț Aladar și, probabil, la numai un sfert de oră de mers călare de cea a lui Dalinar.

Oamenii lui Aladar i-ar fi primit. Nimeni nu refuza să adăpostească un înalt prinț în timpul unei furtuni, însă Dalinar se cutremură gândindu-se că pe toată durata ei ar fi rămas prins într-un loc nefamiliar, înconjurat de slujitorii unui alt înalt prinț. L-ar fi văzut în timpul unei crize. Și zvonurile s-ar fi răspândit apoi ca săgețile pe câmpul de luptă.

— Ne continuăm drumul, strigă, dându-i pinteni lui Galant. Renarin și oștenii din gardă se înșirară în spatele lui, cu tunetul copitelor ca un preludiu al furtunii. Dalinar se aplecă puternic spre gâtul calului, încordat. Praful și frunzele purtate de vântul care preceda zidul de furtună acopereau cerul cenușiu și o umezeală prevestitoare îmbâcsea aerul. La orizont luau naștere niște nori tot mai groși. Dalinar și ceilalți galopară pe lângă străjerii de la marginea taberei lui Aladar, care își vedeau agitați de treabă, strângându-și hainele și mantiile mai tare în jurul trupurilor, ca să se apere de vânt.

— Tată! strigă Renarin, din spatele lui. Ești...?

— Avem timp! răspuse el.

În cele din urmă ajunseră la zidul cu margini zimțate al taberei Kholin. Acolo fură salutați de soldații îmbrăcați în uniforme albastre cu alb care mai rămăseseră afară. Cei mai mulți se retrăseseră deja în adăposturi. Dalinar îl încetini pe Galant ca să treacă prin postul de control. Oricum, de buncărul lui

nu-l mai despărțea decât un scurt galop, îl întoarse pe Galant, gata să plece.

— Tată! spusese Renarin, arătând către est.

Zidul de furtună atârna în aer ca o perdea, îndreptându-se cu repeziciune către tabără. Valul masiv de ploaie era cenușiu-argintiu, iar fulgerele luminau când și când norii negri ca onixul. Străjerii care-i salutaseră se grăbeau către un adăpost din apropiere.

— Putem ajunge, zise Dalinar. Putem...

— Tată! repetă Renarin, alăturându-i-se și prinzându-l de braț, îmi pare rău.

O rafală de vânt îi biciui și Dalinar scrâșni din dinți, privind-și fiul. În spatele ochelarilor, ochii lui erau măriți de îngrijorare.

Înaltul Prinț privi din nou zidul de furtună. Avea să ajungă la ei în numai câteva clipe.

„Are dreptate.”

Întinse frâul lui Galant către un oștean agitat, care luă și frâul calului lui Renarin, și amândoi descălecară. Omul se îndepărtă în grabă, conducând armăsarii către un grajd de piatră. Dalinar se pregătea să-l urmeze – în grajd ar fi fost văzut de mai puțini oameni – dar o clădire din apropiere avea ușa deschisă și cei dinăuntru îi chemau neliniștiți, fluturându-și mâinile.

Resemnat Dalinar îl urmă pe Renarin, repezindu-se în clădirea de piatră. Oștenii le făcură loc; înăuntru se înghesuia și un grup de servitori. În tabăra lui, nimeni nu era silit să se adăpostească în corturi pentru furtună sau în barăci șubrede din lemn, și nimeni nu trebuia să plătească pentru a fi primit în clădirile de piatră.

Oamenii părură șocați la vederea înaltului lor prinț și a fiului acestuia în mijlocul lor; mai mulți pâliră în timp ce ușa se închidea cu zgomot. Singura lumină venea dinspre câteva granate prinse pe pereți. Cineva tuși și o rafală de sfărâmat-uri de piatră purtate de vânt lovi pereții. Dalinar încercă să nu ia în seamă ochii stânenitori din jurul său. Afară, vântul urla. Poate că de data asta...

Furtuna îi izbi.

Începuse.

19 • PLOAIA DE STELE

„Deține cel mai cumplit și cel mai înspăimântător dintre toate Cristalele. Gândește-te puțin la asta, reptilă bătrână, și spune-mi dacă rămâi la fel de ferm în insistența cu care te împotrivești oricărui amestec. Fiindcă te asigur că Rayse n-o să poată fi oprit în același fel.”

Dalinar clipi, încăperea înăbușitoare și slab luminată dispăruse, în schimb, era în beznă. Aerul era îmbâcsit cu miros de grâne uscate și când întinse mâna, dădu de un perete din lemn. Se afla într-un soi de hambar. Noaptea răcoroasă era liniștită, înviorătoare; nici urmă de furtună. Sabia de la șold îi dispăruse, la fel și uniforma. Purta o tunică dintr-o țesătură grosolană, o centură și o pereche de sandale, îmbrăcăminte de genul celei pe care-o văzuse la statuile din vechime.

„Vânturi ale furtunii, unde m-ați trimis de data asta?” Viziunile nu semănau între ele. Acea era a douăsprezecea. „Numai douăsprezece?” se întrebă. Avea impresia că fuseseră mult mai multe, dar totul începuse cu numai câteva luni în urmă.

Ceva se mișcă în întuneric. Tresări, surprins, când de el se lipi ceva viu. Era gata să lovească vietatea, dar îngheță când o auzi scâncind, își lăsă brațul în jos cu prudență și îi pipăi spatele. Un trup plăpând și mic – o copilă. Tremura.

— Tată.

Și vocea îi era tremurătoare.

— Tată, ce se-ntâmplă?

Ceilalți îl vedeau, ca de obicei, sub înfățișarea unui om al locului și al timpului în care ajunsese. Fetița se agăță strâns de el; era, în mod sigur, îngrozită. Dalinar bănuia că din pământ se înălțau spaimospreni, dar era prea întuneric ca să-i poată vedea.

Își lăsă mâna pe spatele copilei.

— Sst. O să fie bine.

Părea cel mai potrivit lucru pe care l-ar fi putut spune.

— Mama...

— Și ea o să fie bine.

În încăperea întunecoasă, fetița se lipi și mai tare de el. Dalinar rămase neclintit. Ceva părea să nu fie câtuși de puțin așa cum ar fi trebuit. Hambarul scârțâia în bătaia vântului. Nu fusese bine construit; scândura de sub mâna lui se clătina; se simțea tentat s-o împingă, desprinzând-o, ca să se poată uita afară. Dar liniștea, copila îngrozită., în aer plutea un miros straniu, dezgustător...

Ceva zgârie, foarte ușor, peretele din partea opusă. Ca o unghie târâtă pe tăblia de lemn a unei mese.

Fetița scânci, iar zgomotul încetă. Dalinar își ținu răsufierea. În timp ce inima îi bătea cu furie, întinse din instinct mâna ca să-și cheme Cristalsabia, dar nu se întâmplă nimic. În timpul viziunilor nu venea niciodată.

Peretele din partea opusă fu spulberat, căzând în interior.

Bucățile de lemn zburară prin întuneric, iar înăuntru se năpusti ceva de dimensiuni considerabile. Conturată doar de lumina lunii și a stelelor de-afară, creatura neagră era mai mare decât un toporcopoi. N-o deslușea în amănunt, dar forma ei era nefiresc de greșită.

Copila țipă, iar Dalinar înjură, apucând-o cu mâna și trăgând-o într-o parte când dihania neagră se năpusti asupra lor. Dacă nu i-ar fi smuls-o din cale, creatura ar fi înșfăcat-o. Țipătul fetiței se stinse când, de groază, i se tăie răsufierea.

Dalinar se răsuci, împingând-o în spatele lui. Se îndepărtă tiptil, lovindu-se cu șoldul de o stivă de saci plini cu grâne. În hambar se așternu tăcerea. Afară, Salas își împrăștia pe cer lucirea violetă, dar mica lună nu era destul de strălucitoare ca să lumineze interiorul hambarului, iar creatura ajunsese într-un cotlon umbrit. Abia dac-o putea zări.

Părea să facă parte dintre umbre. Dalinar se încordă, aducându-și pumnii în față. Fiara scotea un șuier slab, sinistru, amintind vag de niște șoapte ritmate.

„E răsufierea monstrului?” se întrebă Dalinar. „Nu. Adulmecă, în căutarea noastră.”

Creatura se avântă dintr-un salt. Dalinar își duse brusc mâna într-o parte, înhață unul dintre sacii cu grâne și și-l trase

în față. Animalul se izbi de el, sfâșiindu-l cu dinții, iar Dalinar îl smuci, rupând pânda grosolană și spulberând în aer un nor aromat de grăunțe de lavis prăfuite. Pe urmă păși într-o parte și izbi creatura cu piciorul, din toate puterile.

I se păru prea moale, ca un burdof cu apă. Lovitura o trânti la pământ, iar aceasta șuieră. Dalinar azvârli în sus sacul, cu tot ce mai rămăsese în el, umplând aerul cu și mai mult lavis uscat și praf.

Fiara se grăbi să se ridice și se învârti în loc, cu pielea ei nedată reflectând lumina. Părea dezorientată. Indiferent ce-ar fi fost, își găsea prada călăuzindu-se după miros, iar praful din aer o zăpăcea. Dalinar înșfacă fetița, și-o aruncă pe umăr, apoi trecu în goană pe lângă creatura năucită, repezindu-se către gaura din peretele spart.

Dădu buzna afară, în lumina violetă a lunii. Se afla într-un mic lait – o despicătură largă în solul pietros, din care apa se scurgea suficient de repede ca să nu fie inundată, și cu un perete de rocă înalt, care putea să împrăștie marile furtuni. Aici, stâncile din est aveau forma unui val imens și adăposteau un cătun.

Ceea ce explica șubrezierea hambarului. În adâncitură li căreau ici și colo câteva lumini – arătând că așezarea era alcătuită din câteva zeci de case. El se afla la margine. În dreapta avea un coteț de găini, în stânga se zăreau câteva locuințe îndepărtate și chiar în față – lipită de dealul stâncos – era o altă casă de țară, de dimensiuni mijlocii. Era construită în stil arhaic, cu pereții din cărămizi de crem.

Era ușor să ia o hotărâre. Creatura se mișcase cu iuțeală, ca un prădător. Dalinar n-ar fi putut s-alerge mai repede decât ea, așa că se năpusti spre casa din față. Și o auzi în urma lui, spărgând un perete al hambarului. Ajunse în pragul casei, dar ușa din față era zăvorâtă, înjură cu voce sonoră, bătând cu pumnii în ea.

Din spate, creatura sări spre ei, zgâriind piatra. Dalinar se aruncă în ușă, izbind-o cu umărul chiar în clipa când se deschidea.

Intră împleticindu-se și, încercând să-și recapete echilibrul, scăpă fetița pe podea. Înăuntru se afla o femeie de vârstă mijlocie; în lumina violetă a lunii i se vedea părul des, buclat, și ochii măriți de spaimă. Trânti ușa în urma lui Dalinar, apoi trase zăvorul.

— Lăudați fie Heralzii, exclamă ea, luând fetița în brațe. Ai găsit-o, Heb. Fii binecuvântat.

Dalinar se aplecă și se apropie de fereastra fără geam, apoi aruncă o privire afară. Oblonul părea desprins, nu se putea zăvori.

Nu izbuti să vadă creatura. Aruncă o privire peste umăr. Casa avea o podea simplă din piatră și un singur cat. Lângă unul dintre pereții laterali era o vatră din cărămizi, fără foc, deasupra căreia atârna o oală turnată grosolan din fier. Totul părea atât de primitiv.

În ce an se afla?

„Nu-i decât o viziune”, își spuse. „Un vis cu ochii deschiși.”

Atunci de ce părea atât de real?

Se uită din nou pe fereastră. Afară era liniște. În partea dreaptă a curții creștea un șir dublu de muguri-de-stâncă, probabil curnipi sau alte legume. Pământul neted reflecta lumina lunii. Unde era creatura? Oare...?

Ceva negru, cu piele lucioasă, sări de sub fereastră, izbindu-se de ea. Îi sfărâmă rama și Dalinar înjură, prăbușindu-se când dihania căzu peste el. Ceva ascuțit îi biciui fața, tăindu-i adânc obrazul și împroșcându-i pielea cu sânge.

Fetița țipă iarăși.

— Lumină! urlă Dalinar. Faceți-mi lumină!

Dintr-o parte, izbi cu pumnul capul prea moale al creaturii, iar cu brațul celălalt dădu la o parte o labă cu gheare. Durerea îi ardea obrazul și ceva i se freca de coaste, despiciându-i tunica și zgâriindu-i pielea.

Își umflă pieptul și azvârli creatura de deasupra lui. O văzu izbindu-se de perete, apoi se rostogoli și se săltă în picioare, gâfâind, în încăperea întunecoasă. În timp ce creatura se ridică la rândul său, Dalinar se grăbi să se îndepărteze, cu vechile instincte îmboldindu-l și cu durerea dispărându-i în clipa când îl inundă Fiorul luptei. Avea nevoie de o armă! De un taburet sau de un picior de masă., încăperea era atât de...

Lumina pâlpâi când femeia descoperi o lampă de lut. Obiectul primitiv folosea ulei, nu Lumină de Furtună, dar era de-ajuns ca să dezvăluie fața ei îngrozită și fetița care i se agăța de rochia aducând cu un soi de robă. În cameră se aflau o masă joasă și două taburete, dar mica vatră îi atrase imediat privirea.

Acolo, strălucind ca o Sabie a Onoarei din legendele străvechi, se zărea un vătrai simplu de fier. Stătea sprijinit de va-

tra din piatră, având vârful albit de cenușă. Dalinar se întinse spre el, îl înhață cu o mână și îl roți ca să simtă cum trebuia mânuit. Fusese antrenat să lupte din Postura Vântului, dar intră într-a Fumului, mai potrivită pentru o armă imperfectă. Un picior înainte, celălalt în spate, sabia – sau, de data asta, vătraul – în față, cu vârful spre inima dușmanului.

Numai anii de antrenament îi îngăduiră să rămână în această poziție când văzu cu ce se lupta. Pielea netedă și neagră ca noaptea a creaturii reflecta lumina ca o baltă de smoală. Nu i se vedeau ochii, iar dinții negri, ca niște cuțite, păreau niște țepi pe capul susținut de un gât șerpuitor, fără oase. Cele șase picioare erau zvelte și curbate în lateral, părând mult prea subțiri ca să susțină greutatea trupului fluid, făcut parcă din cerneală.

„Asta nu e o viziune”, se gândi el. „E un coșmar.”

Creatura își înălță capul, pocnindu-și dinții unii de alții, și șuieră, adulmecând aerul.

— Sfântă înțelepciune a lui Battar, murmură femeia, strângând fetița în brațe.

Mâinile îi tremurau când înălță lampa, ca și cum ar fi vrut s-o folosească drept armă.

De-afară se auzi un râcâit și alte picioare ca fusele se furișară peste marginea ferestrei distruse. Al doilea animal se cățără și sări în cameră, alăturându-i-se celui alt, care se ghemui, neliniștit, adulmecându-l pe Dalinar. Părea prudent, ca și cum ar fi simțit că avea un vrăjmaș înarmat – sau cel puțin hotărât să lupte.

Dalinar se blestemă pentru prostia de care dăduse dovadă, ducându-și o mână la coaste ca să-și oprească sângerea. Rațiunea îi spunea că, în realitate, era în clădirea din piatră, alături de Renarin. Totul se petrecea în mintea lui; nu era nevoie să lupte.

Dar toate instinctele și întreaga sa onoare, până la ultima fărâcă, îl îndemnară să facă un pas într-o parte, oprindu-se între femeie și animale. Chiar dacă totul nu era decât o viziune, o amintire sau o nălucire, *nu* putea sta deoparte.

— Heb, spuse femeia, în al cărei glas se simțea încordarea. Ce era pentru ea? Îi era soț? Argat?

— Nu fi prost! Nu știi cum...

Creaturile atacă. Dalinar făcu un salt înainte – esențial pentru Postura Focului era să rămâi în mișcare – și se roti între cele două fiare, lovind cu vătraiul într-o parte. O nimeri pe cea din dreapta, făcându-i o tăietură adâncă în pielea prea netedă.

Din rană curse fum.

Trecu în spatele creaturilor și se învârti iarăși, lovind în partea de jos a picioarelor celeilalte bestii, iar aceasta își pierdu echilibrul.

Lăsând vătraiul să-și continue mișcarea, izbi cu el dintr-o parte, lovind în față animalul rănit, care tocmai se răsucea, vrând să-l muște.

Vechiul Fior, simțul luptei, îl mistuia. Nu-l înfuria, așa cum li se întâmpla altora, ci îl făcea ca totul să i se pară mai clar, mai bine conturat. Mușchii i se mișcau cu ușurință; respira mai profund. Prindea *viață*.

Când creaturile veniră grămadă spre el, Dalinar se retrase dintr-un salt. Răsturnă masa cu o lovitură de picior, trântind-o peste una dintre fiare. Și împinse vătraiul în botul deschis al celeilalte. Așa cum sperase, interiorul gurii îi era sensibil. Animalul șuieră de durere și se retrase târâș.

Dalinar se apropie de masa răsturnată și, cu o lovitură de sanda, îi desprinse unul dintre picioare, îl ridică și adoptă poziția pentru sabia-și-cuțit a Posturii Fumului. Se folosi de piciorul de lemn ca să se apere de una dintre creaturi în timp ce o lovea de trei ori peste față pe cealaltă, făcându-i în obraz o tăietură din care ieși fum, cu un șuierat.

De-afară se auzeau țipete îndepărtate. „Pe sângele străbunilor”, își zise el. „Nu sunt numai astea două.” Trebuia să le ucidă cât mai repede. Dacă lupta se prelungea, aveau să-l sleiască de puteri înainte de a obosi ele. Și cine știa dacă astfel de animale oboseau vreodată?

Se avântă într-un salt și le atacă urlând. Sudoarea îi curgea de pe frunte și încăperea părea să se întunece încetul cu încetul. Sau nu, să se restrângă. Nu mai erau decât el și creaturile. Aerul se clintea numai când își rotea armele, singurul zgomot era al tălpilor lui izbind podeaua, singura vibrație era a bătailor puternice ale inimii sale.

Neașteptata lui trombă de lovituri înspăimântă fiarele. O pocni pe una cu piciorul mesei, făcând-o să se retragă, apoi se aruncă asupra celeilalte, care-i greblă brațul cu ghearele

când îi înfigea vătraiul în piept. Pielea rezistă la început, apoi plesni, iar vătraiul o străpunse pe urmă cu ușurință.

Un jet puternic de fum răbufni în jurul brațului lui Dalinar. Și-l retrase, iar creatura dădu înapoi împleticindu-se; picioarele i se subțiară și trupul i se dezumflă ca un burduf crăpat din care se scurge vinul.

Dalinar știa că, atacând, rămânea descoperit. N-avea altceva de făcut decât să-și ridice mâna când celălalt animal sări asupra lui, creștându-i brațul și fruntea și mușcându-l de umăr. El țipă, pocnindu-l cu piciorul mesei în cap, iarăși și iarăși, încercă să-l silească să se retragă, dar era incredibil de puternic.

Așa că se lăsă la pământ și izbi cu picioarele în sus, aruncându-și creatura peste cap. Când colții îi ieșiră din umăr, sângele țâșni. Animalul căzu pe podea într-o învălmășeală de picioare negre.

Amețit, Dalinar se strădui să se ridice și își reluă postura. „Păstrează întotdeauna postura.” Creatura se săltă în picioare aproape în același timp, iar el nu-și mai luă în seamă durerea, nici sângele, lăsând Fiorul să-l ajute să se concentreze, înălță vătraiul. Piciorul mesei îi alunecase dintre degetele umezite de sânge.

Fiara se ghemui, apoi atacă. Dalinar se lăsă condus de natura fluidă a Posturii Fumului, făcu un pas în lateral și pocni animalul cu vătraiul peste picioare. Acesta se împiedică, iar Dalinar se răsuci, prinse vătraiul în ambele mâini și-l pocni drept în spinare.

Lovitura puternică rupse pielea, trecu prin trupul creaturii și se opri în podeaua de piatră. Fiara se zvârcoli, fără să se mai poată ține pe picioare, în vreme ce fumul îi ieșea șuierând prin găurile din spate și din burtă. Dalinar se retrase, își șterse sângele de pe frunte și lăsă arma să-i cadă cu zgomot alături, cu capătul încă înfipt în trupul creaturii.

— Pe Cei Trei Zei, Heb, șopti femeia.

El se răsuci și o văzu cum privea îngrozită leșurile care se dezumflau.

— Ar fi trebuit să te-ajut, murmură ea, ar fi trebuit să-nșfac ceva să-i lovesc. Dar te-ai mișcat atât de repede. A... a durat doar câteva clipe. Unde...? Cum...? Își îndreptă toată atenția

către el. N-am mai văzut niciodată așa ceva. Te-ai luptat ca... ca unul dintre Radianți. Unde-ai învățat asta?

El nu-i răspunse. Își scoase cămașa, strâmbându-se când simți din nou durerea rănilor. Numai cea din umăr reprezenta un pericol imediat, dar era urâtă; brațul stâng începea să-i amortească. Își rupse cămașa în două, legă o bucată în jurul spintecăturii din antebrațul drept, apoi făcu din cealaltă un tampon pe care și-l apăsă pe umăr. Se duse se smulgă vătraiul din trupul dezumflat, care semăna acum cu un sac de mătase neagră. Pe urmă se apropie de fereastră. Se părea că și celelalte case erau atacate, se vedeau focuri și vântul aducea țipete slabe.

— Trebuie să mergem într-un loc sigur, spuse. E vreo pivniță prin apropiere?

— O ce?

— O scobitură în stâncă, făcută natural sau de mâna omului.

— Niciuna, răspunse ea, venind lângă el, în fața ferestrei. Cum ar putea oamenii să găurească piatra?

Cu o Cristalsabie sau cu un Animmod. Sau pur și simplu săpând în ea – deși ar fi fost dificil: cremul ar fi astupat intrările cavernelor, iar ploile din timpul marilor furtuni ar fi reprezentat un pericol, putând să le inunde oricând. Dalinar se uită din nou pe fereastră. În lumina lunii se mișcau siluete negre; unele veneau către ei.

Se clătină, amețit. Pierduse sânge. Scrâșni din dinți și-și regăsi echilibrul sprijinindu-se de rama ferestrei. Cât avea să dureze viziunea?

— Avem nevoie de o apă curgătoare. De ceva care să îndepărteze mirosul pe care-l lăsăm în urma noastră. E vreuna pe-aproape?

Ea dădu din cap, pălind când desluși în noapte siluetele negre.

— Femeie, ia fetița!

— Fetița? E Seeli, fiica noastră. Și de când îmi spui „femeie”? Taffa e chiar atât de greu de rostit? Pe vânturile furtunii, Heb, ce-a intrat în tine?

El clătină din cap, apropiindu-se de ușă și deschizând-o dintr-o smucitură, cu vătraiul încă în mână.

— Adu lampa. Lumina n-o să ne dea de gol. Nu cred că pot să vadă.

Supusă, femeia se grăbi s-o ia pe Seeli – care părea de vreo șase sau șapte ani – apoi ieși în urma lui Dalinar, cu flacăra firavă a lămpii de lut pâlpâind în noapte. Semăna oarecum cu un papuc.

— Râul? întrebă Dalinar.

— Știi unde...

— M-am lovit la cap, Taffa, spuse el. Sunt amețit. Mi-e greu să gândesc.

Asta o îngrijoră pe femeie, dar păru să-i accepte lămuririle. Arătă în direcția opusă satului.

— Să mergem, zise el, înaintând prin întuneric. Atacurile acestor bestii sunt ceva obișnuit?

— Poate în timpul Devastărilor, dar nu de când sunt eu pe lume! Pe vânturile furtunii, Heb! Trebuie să te ducem la...

— Nu acum, o întrerupse el. Acum plecăm.

Își continuă drumul de-a lungul potecii care ducea către partea din spate a stâncilor în formă de val. Dalinar se tot uita în urmă, către sat. Câți oameni mureau acolo, jos, uciși de creaturile din infern? Unde erau oștenii lordului din acel ținut?

Poate că satul era prea îndepărtat, la o distanță prea mare de oraș ca să poată fi apărat de lordul acestuia. Sau poate că-n epoca și-n locul acela mersul lucrurilor era altul. „Duc copilul și femeia la râu, apoi mă-ntorc să îi ajut să se apere. Dac-a mai rămas cineva în viață.”

Ideea părea ridicolă. Fusese nevoit să se folosească de un vă-trai ca să nu fie doborât. Cum ar fi putut să-i ajute *el* să se apere?

Alunecă pe o porțiune abruptă a potecii, iar Taffa lăsă lampa jos și-l prinse de braț, îngrijorată. Terenul era bolovănos, plin de pietroaie și muguri-de-stâncă întinzându-și în aerul răcoros și umed al nopții lujerii și frunzele care foșneau în vânt. Dalinar se îndreptă, apoi dădu din cap către femeie, făcându-i semn să meargă mai departe.

Din întuneric se auzi un răcâit ușor.

— Heb? îl strigă femeia, părând îngrozită.

— Ține lampa mai sus.

Ea o ridică, aruncând peste coasta dealului o lumină galbenă, pâlpâitoare. Peste muguri-de-stâncă și bolovani se fu-rișau mai mult de zece pete negre ca noaptea, cu pielea prea nedă. Până și dinții și ghearele lor erau tot de culoare neagră.

Seeli scânci, trăgându-se mai aproape de mama ei.

— Fugiți, zise Dalinar încet, înălțând vătraiul.

— Heb, sunt...

— Fugiți! urlă el.

— Sunt și în fața noastră!

El se răsuci și văzu petele negre care le tăiau calea.

— Acolo, spuse arătând către o stâncă din apropiere.

Era înaltă și plată. O împinse pe Taffa în direcția aceea, iar femeia o trase după ea pe Seeli, cu rochiile lor albastre, croite dintr-o singură bucată, unduind în vânt.

Alergau mult mai repede decât putea el, în starea în care se afla, și Taffa ajunse prima la peretele de piatră. Se uită în sus, ca și cum ar fi vrut să se cațere în vârf. Dar stânca era prea abruptă; Dalinar voia doar să aibă ceva rezistent în spate. Se opri pe stânca plată, aflată în fața peretelui, și își înălță arma. Fiarele negre se furișau cu grijă peste pietre. Oare le putea abate cumva atenția, ca să poată fugi femeia și fetița? Se simțea atât de amețit.

„Ce n-aș da ca să am aici Cristalarmura...”

Seeli scânci. Mama ei încercă s-o liniștească, dar vocea îi era lipsită de vlagă. Știa. Știa că acele gheme de întuneric, ca o noapte vie, aveau să-i sfâșie, să-i rupă în bucăți. Ce cuvânt rostise ea?

Devastări. Cartea vorbea despre ele. Se petrecuseră în acele aproape legendare zile ale umbrei, înainte de începutul istoriei adevărate, înainte de a-i învinge omenirea pe Pustiitori și de a strămuta războiul în paradis.

Pustiitorii. Asta erau acele creaturi? Legende. Legende care prinseseră viață ca să-lucidă.

Mai multe creaturi atacă, iar el simți fiorul inundându-l iarăși, dându-i putere când se răsuci. Creaturile se retraseră dintr-un salt, prudente, căutând punctele slabe. Altele adulmecau aerul, foindu-se. Voiau s-ajungă la femeie și la fetiță.

Dalinar sări la ele și le sili să dea înapoi, neștiind de unde avea atâta putere. Una se apropie și el se pregăti s-o lovească, intrând în Postura Vântului, fiindcă-i era mai familiară, cu loviturile ei năvalnice, cu eleganța ei.

Pocni animalul, creștându-i trupul într-o parte, dar alte două săriră la el din flancuri. Ghearele îi zgâriară spatele, iar greutatea lor îl azvârli peste pietre. Înjură, se rostogoli și împunse o creatură, aruncând-o înapoi. O alta îl mușcă de înche-

ietura mâinii și durerea îl fulgeră, făcându-l să scape vătraul. Urlă și-și repezi pumnul în falca animalului, care se deschise din reflex, eliberându-i mâna.

Monștrii înaintară. Dalinar izbuti cumva să se ridice în picioare și se retrase către peretele de stâncă împleticindu-se. Femeia aruncă lampa într-o creatură care se apropiase prea mult, împrôșcând piatra cu ulei, care luă foc. Focul nu păru să deranjeze creaturile. Mișcarea o lăsă descoperită pe Seeli, căci aruncarea o dezechilibra pe mama ei. Un monstru o trânti, iar alții se repeziră la fetiță – însă Dalinar sări lângă ea, o luă în brațe și se ghemui la pământ, cu spatele spre creaturi. Una sări pe el. Ghearele îi tăiară pielea.

Seeli scânci, îngrozită. Taffa țipa, copleșită de monștri.

— De ce-mi arăți așa ceva? urlă Dalinar în noapte. De ce trebuie să trăiesc viziunea asta? Blestem asupra ta!

Ghearele îi zgâriară spatele; o strânse mai tare pe Seeli, încovoiindu-se de durere, își ridică privirea spre cer.

Și văzu o lumină albastră, strălucitoare, căzând prin văzduh.

Părea o stea de piatră, căzând cu o iuțea surprinzătoare. Dalinar țipă când o văzu lovind pământul, nu departe de el, împrôșcând peste tot așchii de stâncă. Pământul se cutremură. Fiarele încremeniră.

Dalinar se întoarse amortit într-o parte și privi apoi uimit cum lumina se ridică, desfăcându-și picioarele și brațele. Nu era nicidecum o stea. Era un bărbat – un bărbat într-o Cristalarmură de un albastru strălucitor, cu o Cristalsabie în mână și cu fuioare de Lumină de Furtună înălțându-i-se din trup.

Creaturile șuierară furioase și se aruncară brusc asupra nou-venitului, uitând de Dalinar, de femeie și de fetiță. Cristalpurtătorul își înalță Sabia și lovi cu îndemănare, trecând la atac.

Dalinar îl urmări cu uimire, nevenindu-i să-și creadă ochilor. Nu semăna cu niciun Cristalpurtător pe care-l mai văzuse vreodată. Armura strălucea, împrăștiind o lumină uniformă, iar glifele – unele cunoscute, alte nu – erau gravate în metal. Din ele se înalța un abur albastru.

Bărbatul lovea monștrii cu mișcări fluide, cu armura zăngănindu-i. Fără niciun efort, tăie unul în două, azvârlind în noapte jumătățile din care se scurgea fum negru.

Dalinar se duse lângă Taffa. Trăia, deși în dreptul coastelor trupul îi era sfâșiat și jupuit. Seeli trase de ea, plângând. „Trebuie să... fac ceva...”, își zise Dalinar, amorțit.

— Pacea fie cu voi, spuse o voce.

El se întoarse clătînându-se și văzu o femeie într-o Cristal-armură delicată îngenunchind alături de el, cu un obiect strălucitor în mână. Erau două nestemate îngemănate, un topaz și un heliodor, amândouă la fel de mari ca o mână omenească, puse într-o ramă frumoasă, metalică. Femeia avea ochi cafenii luminoși, părând aproape strălucitoare în noapte, și n-avea coif, își purta părul strâns la spate, într-un coc. Își ridică o mână și îi atinse fruntea.

Un sloi de gheață îi străbătu trupul. Durerea îi dispăru dintr-odată.

Femeia întinse mâna și o atinse pe Taffa. Carnea brațului ei crescua la loc cât ai clipi; mușchiul sfâșiat rămase acolo unde era, dar în locurile de unde fuseseră smulse bucăți de carne *crescu o alta*. Pielea se prinse deasupra ei fără cusur, iar Cristalpurtătoarea șterse sângele și carnea desprinsă cu o pânză albă.

Taffa își ridică privirea cu venerație.

— Ai venit, șopti. Atotputernicul fie binecuvântat. Cristalpurtătoarea se ridică; armura îi strălucea, împrăștiind o lumină egală, chihlimbarie. Zâmbi și se răsuci pe jumătate, iar o Cristalsabie se întrupă din ceață în mâna ei în timp ce se grăbea să-și ajute însoțitorul.

„O femeie Cristalpurtător”, îi trecu lui Dalinar prin minte. Nu mai văzuse așa ceva niciodată.

Se ridică și el, șovăielnic. Se simțea puternic și sănătos, ca și cum abia s-ar fi trezit după o noapte întreagă de somn bun. Se uită în jos la propriul braț și-și scoase bandajul improvizat. Își șterse urmele de sânge și îndepărtă bucățile de piele sfâșiată, sub care se afla o altă piele, perfect sănătoasă. Inspiră adânc de câteva ori. Apoi ridică din umeri, își luă vătraiul și intră în luptă.

— Heb? strigă Taffa în urma lui. Ai înnebunit?

El nu-i răspunse. Nu putea să stea pur și simplu locului în vreme ce doi străini luptau ca să-l apere. Creaturile negre erau cu zecile. Sub privirile lui, una îl izbi pe Cristalpurtătorul în albastru, zgâriindu-l cu ghearele, care crestară Cristal-

armura, pătrunzând în interior și spărgând-o. Cristalpurtătorii erau într-adevăr în pericol.

Femeia se întoarse spre Dalinar. Acum își pusese coiful. Când anume? Păru șocată când Dalinar se năpusti asupra unei fiare negre, rănind-o cu vătraiul; el intră în Postura Fumului și respinse contraatacul bestiei. Femeia se întoarse spre însoțitorul ei și amândoi intrară în posturi, formând împreună cu Dalinar un triunghi, cu el aflându-se în vârful cel mai apropiat de stânci.

Cu cei doi Cristalpurtători alături, lupta se desfășură mult mai bine decât cea din casă. Nu izbuti să ucidă decât o creatură – erau iuți și puternice, iar el nu făcea altceva decât să se apere, încercând să le abată atenția și să le împiedice să atace pe Cristalpurtători cu toată forța. Creaturile nu băteau în retragere. Atacul lor continuă până când femeia o tăie în două și pe ultima dintre acestea.

Dalinar se opri gâfâind și își lăsă vătraiul în jos. Din cer, alte lumini căzuseră – și continuau să cadă – în direcția satului; probabil că acei Cristalpurtători stranii ajunseseră și acolo.

— Ei, zise o voce puternică, trebuie să recunosc că n-am mai avut niciodată plăcerea să lupt alături de cineva care o face într-un mod atât de... neobișnuit.

Dalinar se întoarse și-l văzu pe bărbatul în Cristalarmură privindu-l. Își ținea Sabia pe umăr și îl studia pe Dalinar cu ochi de un albastru atât de luminos încât păreau aproape albi. Oare străluceau cu adevărat, ca Lumina de Furtună? Pielea îi era de un maroniu-închis, ca a makabakilor, iar părul negru, tuns scurt, era ondulat. Armura își pierduse strălucirea, dar simbolul imens – pictat pe platoșă ca un blazon – continua să împrăștie o lumină palidă, albastră.

Dalinar îl recunoscuse, era un model aparte, cu un ochi dublu, stilizat, cu opt sfere legate de cele două din centru. Fusese blazonul Radianților Dispăruți, de pe vremea când se numeau Cavalerii Radianți.

Cristalpurtătoarea se uita către sat.

— Cine te-a învățat să lupți cu sabia? îl întrebă bărbatul pe Dalinar.

El îi întâlni ochii. Habar n-avea ce să-i răspundă.

— E bărbatul meu, Heb, bunule cavaler, zise Taffa, apropiindu-se grăbită, cu fiica ei de mână. Din câte știu eu, n-a văzut niciodată o sabie.

— Posturile tale nu-mi sunt cunoscute, spuse cavalerul. Dar s-a văzut experiența din spatele lor și precizia. La o asemenea îndemânare n-ajungi decât după ani de antrenament. Mi s-a ntâmplat rareori să văd un bărbat – fie el cavaler sau oștean – care să lupte atât de bine.

Dalinar păstră tăcerea.

— Văd că n-ai niciun cuvânt pentru mine, continuă cavalerul. Bine. Dar, dacă vei dori să-ți folosești antrenamentul misterios, vino la Urithiru.

— Urithiru? întrebă Dalinar.

Auzise undeva numele.

— Da, veni răspunsul. Nu-ți pot promite o poziție în vreunul dintre ordine – hotărârea asta nu-mi aparține – dar, dacă îndemânarea cu care mânuiești vătraiul există și când e vorba de sabie, sunt sigur că-ți vei găsi un loc printre noi. Se întoarse spre est, către sat. Răspândiți vestea. Astfel de semne nu sunt lipsite de importanță. Se apropie o Devastare. Eu plec, adăugă, uitându-se la însoțitoarea lui. Păzește-i pe acești trei oameni și condu-i în sat. Nu-i putem lăsa singuri printre primejdiile acestei nopți.

Femeia dădu din cap. Armura albastră a cavalerului prinse să strălucească ușor, iar el se avântă în aer, drept în sus. Dalinar se retrase cu un pas, șocat, cu ochii la silueta albastră care se înălța, coborând apoi pe o traiectorie arcuită către sat.

— Haideți, spuse femeia, cu vocea răsunându-i în coif. Și începu să coboare panta cu pași iuți.

— Așteaptă, zise Dalinar, grăbindu-se ca s-o ajungă din urmă, iar Taffa își luă fiica în brațe și îi urmă.

În urma lor, uleiul se stingea.

Femeia cavaler își încetini mersul, pentru ca Dalinar și Taffa să poată ține pasul cu ea.

— Trebuie să știu, zise Dalinar, simțindu-se ca un prost, în ce an suntem?

Femeia se întoarse spre el. Coiful îi dispăruse. El clipi, nedumerit; când se întâmplase? Spre deosebire de însoțitorul ei, avea pielea de culoare deschisă – nu palidă ca a celor din Shinovar, ci de un cafeniu-deschis, firesc, ca a unui alethi.

— Trei sute treizeci și șapte, în A Opta Epocă.

„A Opta Epocă?” se întrebă Dalinar. „Ce-nseamnă asta?” Viziunea fusese altfel decât toate celelalte. În primul rând, mai scurtă. Și vocea care îi vorbea. Unde era vocea aceea?

— Unde mă aflu? o întrebă el pe femeia cavaler, în ce regat? Ea se încruntă.

— Nu ți-ai revenit?

— Mă simt bine. Dar... pur și simplu trebuie să știu, în ce regat mă aflu?

— În Natanatan.

Dalinar dădu drumul aerului din plămâni. Natanatan. Câmpiile Sfărâmate se aflau într-un ținut care se numise cândva astfel. Un regat care se năruise cu secole în urmă.

— Luptați pentru regele Natanatanului? întrebă.

Ea râse.

— Cavalerii Radianți nu luptă pentru niciun rege și luptă pentru toți regii.

— Atunci unde locuiți?

— Ordinele noastre își au centrul în Urithiru, dar locuim în toate orașele din Alethela.

Dalinar încremeni. Alethela. Era numele istoric al ținutului care devenise Alethkar.

— Treceți dincolo de hotarele regatului ca să luptați?

— Heb, zise Taffa, părând foarte îngrijorată. Tu ești cel care m-a încredințat, chiar înainte de a pleca în căutarea lui Seeli, că Radianții vor veni să ne apere. Ai mintea încă tulbure? Domniță cavaler, îl poți vindeca încă o dată?

— Ar trebui să păstrez Recreșterea pentru alții, care ar putea fi răniți, răspunse femeia, uitându-se către sat.

Lupta părea pe sfârșite.

— Mă simt foarte bine, zise Dalinar. Alethk... Alethela. Acolo locuiți?

— E datoria și privilegiul nostru, zise femeia, să fim vigilenți, să nu fim luați prin surprindere de o Devastare. Iar toți cei care se simt dornici să lupte ar trebui obligați să vină în Alethela. Lupta, chiar și această luptă împotriva celor Zece Morți, schimbă omul. Te putem învăța ce să faci ca să nu te distrugă. Vino la noi.

Dalinar se pomeni dând din cap.

— Orice pășune are nevoie de trei lucruri, continuă ea, cu voce schimbată, ca și cum ar fi citat cuvinte pe care le memorase. Turme care să se hrănească, păstori care să le poarte de grijă și veghetori pe margini. Noi, cei din Alethela, suntem veghetorii – războinicii care apără și luptă. Suntem păstrătorii cumplitelor arte ale uciderii, pentru a le dezvălui apoi altora, când vine Devastarea.

— Devastarea, zise el. Adică Pustiitorii, nu? Asta sunt creaturile cu care ne-am luptat acum?

Femeia pufni, disprețuitoare.

— Pustiitori? Țștia? Nu, asta a fost Esența Noptii, deși rămâne un mister cine a eliberat-o. Își feri privirea și expresia îi deveni distantă. Harkaylain spune că Devastarea e aproape, iar el nu se înșală prea des. El...

În noapte răsună pe neașteptate un strigăt. Ea blestemă, uitându-se în direcția din care venise.

— Așteptați aici. Strigați dacă se reîntoarce Esența. O să v-aud. Se avântă în întuneric.

Dalinar ridică o mână, sfâșiat între dorința de a o urma și cea de a rămâne să le apere pe Taffa și pe fiica ei. „Părinte al Furtunii!” își zise, dându-și seama că acum, când armura strălucitoare a femeii nu mai era, fuseseră lăsați în întuneric.

Se întoarse spre Taffa. Stătea pe potecă, alături de el, cu o privire ciudat de absentă.

— Taffa?

— Duc dorul acestor vremuri, spuse ea.

Dalinar tresări. Vocea nu era a ei. Era a unui bărbat, profundă și puternică. Vocea care-i vorbea în timpul tuturor viziunilor.

— Cine ești? Întrebă el.

— Cândva erau cu toții una, răspunse Taffa – sau cine-o fi fost. Ordinele. Oamenii. Erau neînțelegeri și certuri, firește. Dar aveau un singur scop.

Pe Dalinar îl străbătu un fior. Vocea avusese întotdeauna ceva care i se păruse oarecum familiar, încă de la prima viziune.

— Te rog. Trebuie să-mi spui ce e asta, de ce-mi arăți aceste lucruri. Cine ești? O slujitoare de-a Atotputernicului?

— Aș vrea să te pot ajuta, spuse Taffa, uitându-se la el, dar neluându-i în seamă întrebarea. Trebuie să-i unești.

— Așa cum ai mai spus! Dar am nevoie de ajutor. Tot ce-a zis femeia cavalier despre Alethakar... E adevărat? Chiar putem fi din nou așa?

— Îmi este interzis să vorbesc despre ceea ce ar putea fi, răspunse vocea. Iar ca să vorbim despre ceea ce a fost, trebuie ținut cont de perspectivă. Dar voi încerca să-ți fiu de ajutor.

— Atunci oferă-mi ceva mai mult decât răspunsuri nelămurite!

Taffa îl privi cu un aer posomorât. Cumva, la lumina stelelor, izbuti să deslușească ochii ei căprui, în spatele lor se ascundea ceva profund, obsedant.

— Spune-mi măcar un singur lucru, îi ceru Dalinar, străduindu-se să găsească o întrebare cât mai la obiect. Am avut încredere în înaltul Prinț Sadeas, dar fiul meu – Adolin – crede că am fost un prost. Ar trebui să am în continuare încredere în Sadeas?

— Da, răspunse ființa aceea. E important. Nu te lăsa mistuit de certuri mărunte. Fii puternic. Fă totul cu onoare, și onoarea te va ajuta.

„În sfârșit, ceva concret”, își spuse Dalinar.

Auzi voci. Peisajul întunecat din jurul lui se înceteșă.

— Nu! exclamă întinzând mâna către femeie, încă nu mă trimite înapoi. Ce-ar trebui să fac în privința lui Elhokar și a războiului?

— O să-ți ofer ceea ce pot, zise ea, cu vocea devenindu-i din ce în ce mai greu de înțeles, îmi pare rău că nu-ți pot oferi mai mult.

— Ce soi de răspuns e ăsta? urlă Dalinar.

Se cutremură, zbătându-se. Mai multe mâini îl reținură. De unde apăruseră? Înjură, lovind ca să le-ndepărteze, răsucindu-se, străduindu-se să se elibereze.

Pe urmă îngheță. Se afla în clădirea de pe Câmpiile Sfărâmate, cu ploaia răpăind domol pe acoperiș. Toiul furtunii trecuse. Un grup de soldați îl țintuia la pământ, sub privirile îngrijorate ale lui Renarin.

Se liniști, cu gura deschisă. Strigase. Oștenii păreau stânjenți se uitau unii la alții fără să-i întâlnească privirea. Dacă totul se petrecuse ca în alte rânduri, își jucase rolul din viziune, vorbind păsărește și agitându-și brațele.

— Acum am mintea limpede, spuse. E în ordine, îmi puteți da drumul.

Renarin dădu din cap către ceilalți, care îl eliberară fără tragere de inimă. Renarin încercă să încropească niște scuze, spunând că tatăl lui era pur și simplu nerăbdător să lupte. Nu sunau prea convingător.

Dalinar se retrase în fundul încăperii, unde se așeză între două așternuturi rulate, nemaifăcând altceva decât să respire și să se gândească. Avea încredere în viziuni, însă viața lui din taberele de război fusese în ultima vreme destul de grea și fără să-și mai închipuie oamenii că înnebunise.

„Fă totul cu onoare și onoarea te va ajuta.”

Viziunea îi spusese să aibă încredere în Sadeas. Dar nicio dată n-avea să-i poată explica asta lui Adolin – care nu numai că-l ura pe Sadeas, dar mai și credea că viziunile erau nălucri ale minții lui Dalinar. Nu putea decât să continue ceea ce făcuse până atunci.

Să găsească, cumva, o cale de a-i face pe înalții prinți să fie uniți în ceea ce făceau.

20 • ROȘU APRINS

Cu șapte ani în urmă

— Pot s-o salvez, spuse Kal.

Fetița n-avea decât cinci ani. Căzuse de la mare înălțime.

— Pot s-o salvez, murmură pentru sine.

În jur se adunase multă lume. De la moartea Luminlordului Wistiow trecuseră două luni, încă n-aveau un alt lord al orașului. Pe Loral n-o mai văzuse aproape deloc între timp.

Kal n-avea decât treisprezece ani, dar fusese bine instruit. Cel mai mare pericol era pierderea de sânge; piciorul fetei se rupsese, era o fractură deschisă, iar din locul unde osul străpunsese pielea țâșnea sânge. Când își apăsă degetele pe rană, Kal descoperi că-i tremurau mâinile. Osul rupt era alunecos, cu un capăt zimțat, ud de sânge. Ce artere fuseseră rupte?

— Ce-i faci fiicei mele? zise Harl, un bărbat cu umerii lați, care își făcea loc, împingându-se printre privitori. Ceamline, gunoi lăsat de furtună! Nu te-atinge de Miasal! Nu...

Harl amuți când alți bărbați îl traseră înapoi. Știa că singura speranță a fetei era Kal, care trecuse pe-acolo din întâmplare. Alini fusese deja trimis să-l aducă pe tatăl lui.

— Pot s-o salvez, repetă băiatul.

Fetița era palidă și nu mișca. Rana de la cap, poate că aceea... „Nu pot să mă gândesc la asta.” Una dintre arterele din partea de jos a piciorului fusese retezată. Își folosi cămașa ca să facă un garou pentru oprirea sângelui, dar acesta continua să se prelingă.

— Foc! strigă, apăsând în continuare cu degetele pe tăietură. Am nevoie de foc! Și să-mi dea cineva o cămașă!

Mai mulți oameni se îndepărtară în fugă, în timp ce el ridica piciorul. Un bărbat se grăbi să-i dea cămașa lui. Kal știa un-

de să apese ca să-nchidă artera; garoul alunecă, dar nu și degetele lui. Ținu artera astfel, apăsând cămașa pe restul răni, până când se-ntoarse Valama cu o lumânare aprinsă.

Începuseră deja să-ncălzească un cuțit. Bun. Kal îl luă și-l apăsă pe rană, așa încins cum era, împrăștiind un miros înțepător și pătrunzător de carne arsă. O adiere răcoroasă trecu peste ei, luându-l cu sine.

Mâinile lui Kal nu mai tremurau. Știa ce-avea de făcut. Cauteriza perfect, surprins el însuși de îndemânarea cu care se mișca pe măsură ce pregătirea dobândită până atunci începea să-și spună cuvântul. În plus, trebuia să înnoade artera – la una atât de largă, cauterizarea ar fi putut să nu fie de-ajuns –, dar amândouă ar fi trebuit să aibă efect.

Când termină, sângerarea se oprise. Se destinse, zâmbind. Pe urmă observă că nu mai sângera nici rana de la cap. Pieptul fetei nu se mișca.

— Nu! strigă Harl, căzând în genunchi. Nu! Fă ceva!

— Am... zise Kal. Oprise sângerarea. O... O pierduse.

Nu știa ce să spună, cum să răspundă, îl cuprinse o slăbiciune profundă, cumplită. Harl îl împinse într-o parte, tânguindu-se, iar Kal căzu pe spate. Se pomeni tremurând din nou când Harl strânse în brațe trupul fără viață.

În jurul lor, mulțimea tăcea.

O oră mai târziu, Kal stătea pe treptele din fața sălii de operații, plângând. Amărăciunea lui nu era zgomotoasă: câte un tremur; câteva lacrimi care nu se dădeau duse, alunecându-i pe obraz.

Stătea cu genunchii ridicați, cuprinzându-i cu brațele, încercând să-și dea seama cum ar fi putut să scape de suferință. Exista vreun leac care să-i alunge durerea? Vreun bandaj care să-i oprească scurgerea lacrimilor? Ar fi trebuit s-o poată *salva*.

Auzi pași apropiindu-se și peste el căzu o umbră. Lirin în-genunche alături.

— Am verificat ce-ai făcut, fiule. Te-ai descurcat bine. Sunt mândru de tine.

— Am dat greș, șopti Kal.

Hainele lui aveau pete roșii. Înainte să și-l spele de pe mâini, sângele fusese de un roșu aprins. Dar, îmbibat în haine, avea o culoare mai lipsită de strălucire, era de un roșu maroniu.

— Am cunoscut oameni care și-au practicat meseria ani de-a rândul și tot încremenesc când au de-a face cu un rănit. E mai greu când ești luat prin surprindere. *Tu* n-ai încremenit, te-ai dus la ea, ai ajutat-o. Și te-ai descurcat bine.

— Nu vreau să fiu chirurg, spuse băiatul. Sunt înfiorător de nepriceput.

Lirin oftă, ocoli treptele și se așează lângă el.

— Kal, astfel de lucruri se-ntâmplă. E regretabil, dar nu puteai face mai mult. Trupul ei mic a pierdut sânge prea repede.

Kal nu răspunse.

— Trebuie să-nveți când să te zbuciumi, fiule, zise Lirin cu blândețe. Și când să dai uitării totul. O să vezi. Când eram mai tânăr, am avut și eu astfel de probleme. O să ți se-năsprească sufletul.

„Și asta e bine?” se întrebă Kal, cu o altă lacrimă prelingându-i-se pe obraz. „Trebuie să-nveți când să te zbuciumi... și când să dai uitării totul...”

În depărtare, Harl continua să jelească.

21 • DE CE MINT OAMENII

„Nu trebuie decât să iei în considerare urmările scurtei lui vizite la Sel ca să ai dovada adevărului celor spuse de mine.”

Kaladin nu voia să deschidă ochii. Dacă și-i deschidea, avea să fie treaz. Iar dacă se trezea, suferința – arsura din coastă, durerea din picioare, zvâcnirile surde din brațe și umeri – n-ar mai fi fost doar un coșmar. Ar fi devenit realitate. Și ar fi fost ale lui.

Își înăbuși un geamăt, rostogolindu-se pe-o parte. Îl durea totul. Fiecare fibră de mușchi, fiecare bucățică de piele. Capul îi zvâcnea. Până și oasele păreau cuprinse de durere. Voia să zacă nemișcat, cu trupul zvâcnindu-i dureros, până când Gaz avea să fie nevoit să-l târască afară, apucându-l de glezne. Ar fi fost ușor. Nu merita să aibă parte măcar o dată de ceva ușor de făcut?

Dar nu putea. Să nu se clinească – să renunțe – ar fi fost totuna cu a muri, și nu putea îngădui să i se ntâmple una ca asta. Luase deja o hotărâre. Avea să-i ajute pe podari.

„Fii blestemat, Hav”, își zise. „Poți să mă scoți din așternut chiar și-acum.” Își aruncă pătura într-o parte și se sili să se ridice. Ușa barăcii era întredeschisă ca să lase aerul curat să pătrundă înăuntru.

Stând în picioare se simțea mai rău, dar viața unui podar n-avea s-aștepte până se refăcea el. Țineai pasul sau erai zdrobit. Kaladin își regăsi echilibrul, sprijinindu-se cu o mână de netezimea nefirească a peretelui Animodelat al barăcii. Apoi inspiră adânc și traversă încăperea. I se păru ciudat că nu erau puțini oamenii care se treziseră și stăteau în capul oaselor.

Se uitau la el în tăcere. „Așteaptă”, înțelese Kaladin. „Voiau să vadă dacă mă ridic.”

Îi găsi pe cei trei răniți în partea din față a barăcii, acolo unde îi lăsase. Îl cercetă cu sufletul la gură pe Leyten pentru a se lămuri în ce stare se află. În mod uimitor, rămăsese în viață. Respira tot scurt, avea pulsul slab și rănilile lui arătau groaznic, dar era încă viu.

Însă fără antiseptic n-avea să mai fie, nu pentru multă vreme. Deocamdată, niciuna dintre răni nu părea infectată cu putredospreni, dar, în locul acela închis și murdar, nu era decât o chestiune de timp. Avea nevoie de niște alifii de-ale spițerului. Dar cum putea face rost de ele?

Se duse la ceilalți doi. Hobber zâmbea cu toată fața. Era un bărbat slab, cu fața rotundă, cu un gol între dinți și cu păr negru, scurt.

— Mulțumesc, spuse, îți mulțumesc că m-ai salvat.

Kaladin mormăi, cercetându-i piciorul.

— O să te faci bine, dar n-o să poți merge timp de câteva săptămâni. O să-ți aduc mâncare din sala de mese.

— Mulțumesc, spuse Hobber, luându-i mâna și strângându-i-o.

Părea gata să izbucnească în lacrimi.

Zâmbetul rănitului îi alungă tristețea și îi domoli toate durerile. Tatăl lui îi descrisese genul acela de zâmbete. Nu devenise chirurg datorită lor, dar erau motivul pentru care rămăsese chirurg.

— Odihnește-te, îi spuse Kaladin, și păstrează-ți rana curată. Nu vrem s-atragi niciun putredospren. Anunță-mă dacă vezi vreunul. Sunt mici și roșii, ca niște insecte mărunte.

Hobber dădu din cap cu energie, iar Kaladin trecu la Dabbid.

Podarul tânăr arăta la fel ca în ziua dinainte: se uita drept în față, cu privirea pierdută.

— Când am adormit stătea tot așa, domnule, spuse Hobber. S-ar părea că nu s-a clintit toată noaptea. Când îl văd, mă trec fiorii.

Kaladin pocni din degete în fața ochilor lui Dabbid. Bărbatul tresări la auzul zgomotului, își fixă privirea asupra degetelor și le urmări mișcările.

— Cred c-a fost lovit în cap, spuse Hobber.

— Nu, îl lămuri Kaladin. E șocul luptei. O să-i treacă. „Sper.”

— Dacă spui tu, domnule, zise Hobber, scărpinându-se la tâmplă.

Kaladin se ridică și deschise larg ușa, luminând încăperea. Era o zi senină și soarele abia se ridicase deasupra orizontului. În văzduh pluteau deja sunete din tabără, un fierar își începuse munca devreme, ciocanul lovea metalul. În grajduri trâmbițau chulii. Neclintit și înghețat, aerul se agăța de ră-mășițele nopții. Avea miros curat, proaspăt. Era primăvară.

„Lua-l-ar vânturile furtunii pe spițer!” își zise Kaladin, scoțând un polonic plin de apă din butoiul podarilor ca să-și spele propria rană.

Regretă imediat că se înverșunase împotriva bătrânului spițer. Ce-ar fi putut să facă omul ăla? Să-i dea antisepticul gratis? Ar fi trebuit să-l înjure pe înaltul Prinț Sadeas. Sadeas era vinovat pentru răni și tot el le interzisese celor de la sala de operații să le dea leacuri podarilor, sclavilor și servitorilor de nahn mic.

Când își termină exercițiile, o mână de podari se ridicaseră deja și veniseră să-și potolească setea. Stăteau în jurul butoiului, cu ochii la Kaladin.

El nu putea face decât un singur lucru. Își încleștă fălcile, traversă lemnăria și găsi scândura pe care-o cărase cu o zi înainte. Dulgherii încă n-o adăugaseră la pod. Începu să se antreneze așa cum făcuse cu o zi în urmă.

Nu era în stare să se miște la fel de repede. De fapt, în cea mai mare parte a timpului nu izbutea să alerge. Dar, în timp ce lucra, durerile i se mai potoliră. Cea care-i chinuia tâmplele dispăru. Picioarele și umerii îl dureau în continuare și simțea o oboseală profundă, latentă. Dar nu se făcu de răs prăbușindu-se.

În vreme ce se antrena, trecu pe lângă barăcile altor podari. Era greu să-i deosebească pe bărbații din fața acestora de purtătorii Podului Patru. Aceleași veste din piele închisă la culoare, cu pete de sudoare, peste piepturi goale sau peste că-măși legate neglijent. Din când în când, vedeai printre ei câte un străin, cel mai adesea thaylen sau veden. Dar cu toții păreau costelivi, erau nebărbieriți, cu ochi băntuiți de spaime. Mai multe grupuri se uitau la Kaladin cu o dușmănie nedisimulată. Oare se temeau că exercițiile lui îi puteau îndemna pe propriii lor șefi de pod să-i pună să se antreneze?

El sperase că o parte dintre oamenii de la Podul Patru aveau să i se alăture. La urma urmelor, îi dăduseră ascultare în timpul luptei și-l ajutaseră să-i salveze pe cei răniți. Dar speranța i se dovedea zadarnică. O parte dintre podarii lui îl priveau, iar ceilalți nu-i dădeau nicio atenție. Nimeni nu lua parte la exercițiile lui.

În cele din urmă, Syl coborî din zbor și se opri pe capătul scândurii, lăsându-se purtată ca o regină în palanchinul său.

— Vorbesc despre tine, spuse când trecură din nou prin dreptul barăcii Podului Patru.

— Nu mă surprinde, răspunse Kaladin, gâfâind.

— Unii cred c-ai înnebunit, continuă ea. Ca bărbatul ăla care nu face altceva decât să se holbeze la podea. Spun că încordarea de pe câmpul de luptă ți-a tulburat mintea.

— Poate că au dreptate. Nu m-am gândit la asta.

— Ce e nebunia? Întrebă ea, cu un genunchi ridicat la piept și cu rochia vaporoză fâlfâindu-i în jurul pulpelor și pierzându-se într-o ceață.

— Ești nebun când nu mai gândești corect, răspunse el, recunoscător pentru discuția care îi abătea atenția.

— Oamenii nu par să gândească *niciodată* corect.

— Nebunia e mai rea decât ar fi normal, zise Kaladin zâmbind. De fapt, depinde pur și simplu de oamenii din jurul tău. Cât de mult te deosebești de ei? Presupun că ești luat drept nebun când deosebirile sar în ochi.

— Atunci voi... pur și simplu, supuneți asta la vot? Întrebă ea, strâmbându-se.

— Ei, nu la modul activ. Dar asta e ideea. Ea căzu o vreme pe gânduri.

— Kaladin, de ce mint oamenii? Întrebă din nou, într-un târziu. Îmi dau seama ce sunt minciunile, dar nu pricep de ce le spun oamenii.

— Dintr-o mulțime de motive, răspunse el, ștergându-și sudoarea de pe frunte cu mâna liberă, de care se folosi apoi ca să echilibreze scândura.

— Asta e nebunie?

— N-aș zice. Toată lumea minte.

— Poate sunteți cu toții puțin cam nebuni.

El chicoti.

— Da, poate.

— Dar, dac-o face toată lumea, continuă ea, sprijinindu-și capul pe genunchi, atunci acela care nu minte e nebun, nu? N-ai spus așa mai devreme?

— Păi, cred că da. Dar nu cred că există cineva care să nu fi mințit niciodată.

— Dalinar.

— Cine?

— Unchiul regelui, răspunse Syl. Toată lumea zice că el nu minte niciodată. Voi, podarii, vorbiți uneori despre asta.

Era adevărat. Ghimpele Negru. Kaladin auzise de el, încă de când era un puști.

— E un ochi-luminoși. Asta-nseamnă că minte.

— Dar...

— Sunt toți la fel, Syl. Cu cât mai nobilă le este înfățișarea, cu atât mai corupți sunt pe dinăuntru. Totul nu e decât o mas-caradă.

Amuți, surprins de violența propriei amărăciuni. „Lovi-te-ar furtuna, Amaram! Tu mi-ai făcut asta.” Se arsesse prea des ca să mai aibă încredere.

— Nu cred că oamenii sunt întotdeauna așa, zise ea absentă, cu privirea pierdută. Eu...

Kaladin așteptă să continue, dar ea nu mai spuse nimic. Trecură din nou pe lângă oamenii de la Podul Patru; mulți se odihneau, cu spatele sprijinit de peretele barăcii, așteptând să-i acopere umbra de după-amiază. Așteptau foarte rar înăuntru. Poate că interiorul arăta prea lugubru chiar și pentru podari.

— Syl? o întrebă el, în cele din urmă. Voiai să spui ceva?

— S-ar părea c-am auzit niște oameni vorbind despre vremurile când nu existau minciuni.

— Sunt povești despre Epocile Heraldice, când oamenii se simțeau obligați să-și păstreze onoarea. Dar o s-auzi întotdeauna istorisindu-se despre presupuse zile mai bune. Urmărește ce se întâmplă. Un bărbat intră într-un pluton nou și primul lucru pe care-l face e să le povestească tuturor ce minunat era fostul lui pluton. Ne-aducem aminte de vremuri bune și de vremuri rele, uitând că, de cele mai multe ori, vremurile nu sunt nici bune, nici rele. Sunt, și atât.

Kaladin începu s-alerge. Pe cer, soarele începea să dogorească, dar el voia pur și simplu să se miște.

— Poveștile, continuă el printre găfâieli, o dovedesc. Ce s-a întâmplat cu Heralzii? Ne-au abandonat. Ce s-a întâmplat cu Cavalerii Radianți? Au decăzut și și-au pierdut strălucirea. Ce s-a întâmplat cu Regatele Epocale? S-au năruit când a ncerat Biserica să pună mâna pe putere. Syl, nu poți avea încredere în niciunul dintre cei care dețin puterea.

— Și-atunci ce faci? Nu mai ai conducători?

— Nu. Le dai puterea ochi-luminoșilor și-o lași să-i corupă. Pe urmă încerci să stai cât mai departe de ei.

Cuvintele sunau găunos. Cât de bine se descurcase *el* ținându-se departe de ochi-luminoși? Părea să nimerească întotdeauna în mijlocul lor, să fie prins în smârcurile comploturilor, uneltirilor și lăcomiei lor.

Syl amuți și, după acea ultimă alergare, Kaladin se hotărî să se oprească. Nu-și putea îngădui să-l lase iarăși puterile, înapoie scândura. Dulgherii se scărpinară în cap, dar nu se plâneră. El se întoarse la podari și observă că un mic grup – din care făceau parte Pietroi și Teft – stătea la taclale, privind din când în când spre el.

— Știi, îi spuse lui Syl, faptul că vorbesc cu tine nu mă scapă câtuși de puțin de faima de nebun.

— O să fac tot ce-mi stă în puteri ca să nu mai par atât de interesantă, zise ea, coborându-i pe umăr.

Își puse mâinile-n șolduri, apoi se așeză zâmbind, evident încântată de propriul comentariu.

Înainte de a ajunge la baracă, Kaladin îl zări pe Gaz traversând grăbit lemnăria către el.

— Tu! strigă chiorul, arătându-l cu degetul. Oprește-te! Kaladin se supuse și rămase în așteptare, cu brațele încrucișate.

— Am vești pentru tine, îl anunță Gaz, privindu-l chiorăș cu ochiul teafăr. Luminlordul Lamaril a aflat ce-ai făcut cu răniții.

— De unde-a aflat?

— Pe toate furtunile, băiete! Crezi că oamenii nu vorbesc? Ce-aveai de gând? S-ascunzi trei oameni printre noi?

Kaladin oftă din rărunchi, dar bătu în retragere. Gaz avea dreptate.

— Bine. Și ce dacă? N-am încetinit armata.

— Așa e, spuse Gaz, dar Lamaril nu e prea încântat să plătească și să hrănească podari care nu pot munci. S-a dus la înaltul Prinț Sadeas, având de gând să pună să fii legat.

Pe Kaladin îl străbătu un fior. Asta însemna să fii atârnat afară, în timpul unei mari furtuni, pentru a fi judecat de Părintele Furtunii. Era, în esență, o condamnare la moarte.

— Și?

— Luminlordul Sadeas n-a vrut să-ngăduie asta, răspunse Gaz.

Ce? Îl judecase greșit pe Sadeas? Ba nu. Făcea parte din mascaradă.

— Luminlordul Sadeas – continuă Gaz cu severitate – i-a spus lui Lamaril să te lase să păstrezi soldații, dar să interzică hrănirea și plata lor atâta vreme cât nu pot munci. A spus că astfel va arăta de ce e silit să-și părăsească podarii.

— Cremlingul ăsta, murmură Kaladin.

Gaz păli.

— Sst. Vorbești despre Înaltul Prinț în persoană, băiete! Se uită înjur, să vadă dacă nu-i auzise cineva.

— Încearcă să-i pedepsească în mod exemplar pe oamenii mei. Vrea să vadă ceilalți podari că răniții suferă și flămânzesc. Vrea să arate că se poartă *milos* cu ei tocmai atunci când îi lasă în urmă.

— Ei, poate că are dreptate.

— N-are inimă, zise Kaladin. Aduce înapoi soldații răniți. Dar părăsește podarii fiindcă e mai ieftin să cumpere sclavi noi decât să-i îngrijească pe cei răniți.

Gaz nu mai zise nimic.

— Îți sunt recunoscător că mi-ai dat de știre.

— Ti-am dat de știre? se răsti Gaz. Am fost trimis să-ti dau ordine, înălțimea ta. Nu-ncerca să faci rost de hrană în plus de la sala de mese ca să le-o dai răniților; o să fii refuzat.

Și, cu asta, se grăbi să plece, bombănind în sinea lui.

Kaladin se-ntoarse la baracă. „Părinte al Furtunii!” Cum putea face rost de mâncare pentru trei oameni? Și-ar fi putut împărți porția cu ei, dar, deși erau bine hrăniți, podarii nu primeau mai mult decât le trebuia. I-ar fi fost greu s-o împartă și cu unul singur. Cu câte un sfert de porție, răniții ar fi fost prea prost hrăniți ca să-și revină, iar el n-ar mai fi fost în stare să alerge cu podul. Și mai avea nevoie și de antiseptic!

Într-un război, putredosprenii și bolile omorau mult mai mulți oameni decât dușmanii.

Se apropie de bărbații care trândăveau lângă baracă, își petreceau timpul dedicându-se obișnuitelor activități ale podarilor – stăteau întinși, cu brațele și picioarele depărtate, și priveau deznădăjduiți în gol, sau stăteau în capul oaselor și priveau deznădăjduiți în pământ, ori stăteau în picioare și priveau deznădăjduiți în depărtare. În ziua aceea, Podul Patru nu era de rînd la podalergări și n-aveau nimic altceva de făcut până la al treilea clopot al după-amiezii.

— Gaz spune că răniții noștri nu vor primi nici mâncare, nici bani până când nu se vindecă, le spuse Kaladin celor din grup.

Câțiva dintre ei – Sigzil, Peet, Koolf – dădură din cap, ca și cum s-ar fi așteptat la asta.

— Înaltul Prinț Sadeas vrea să ne pedepsească exemplar, continuă Kaladin. Vrea să demonstreze că nu merită să lecuiești podari, iar pentru asta îi condamnă pe Hobber, Leyten și Dabbid la o moarte lentă, chinuitoare. Inspiră adânc. Vreau să punem la un loc tot ce-avem ca să cumpărăm leacuri și să facem rost de hrană pentru răniți. Îi putem ține în viață dacă unii dintre noi își împart mâncarea cu ei. Și vom avea nevoie de vreo câteva zeci de Pete străvezii ca să cumpărăm leacurile potrivite și tot ce mai trebuie. Are cineva ceva de care se poate lipsi?

Toată lumea se holbă la el, apoi Moash începu să râdă. I se alăturară și alții, își fluturară degetele cu indiferență și îl lăsară pe Kaladin cu mâna întinsă.

— Data viitoare ați putea fi voi! le strigă. Ce-o să faceți când o să fiți voi cei care trebuie să se vindece?

— O să mor, răspuse Moash, fără să mai arunce vreo privire în urmă. Mai bine acolo, pe câmpul de luptă, repede, decât aici, după o săptămână.

Kaladin își lăsă mâna în jos. Oftă, le întoarse spatele și aproape că se ciocni de Pietroi. Mâncătorul de coarne înalt și musculos stătea cu brațele încrucișate, ca o statuie cu pielea cafenie. Kaladin își înălță ochii spre el cu speranță.

— N-am nicio sferă, mormăi Pietroi. Le-am cheltuit deja pe toate.

Kaladin oftă.

— Oricum n-ar fi contat. Dacă suntem doar doi, nu ne putem permite să cumpărăm leacuri. Nu de unii singuri.

— O să dau din mâncarea mea, murmură Pietroi. Kaladin îl privi surprins.

— Dar *numai* pentru bărbatul cu săgeata în picior, adăugă Pietroi ținându-și în continuare brațele încrucișate.

— Pentru Hobber?

— Cum l-o fi chemând, răspunse mîncătorul de coarne. El dă semne că s-ar putea vindeca. Al doilea o să moară. E clar. Și n-am pic de milă pentru cel care stă acolo, fără să facă nimic. Dar pentru celălalt, poți lua mâncarea mea. O parte din ea.

Kaladin zâmbi și-l strânse de braț.

— Mulțumesc.

Bărbatul masiv ridică din umeri.

— Ai trecut în locul meu. Altminteri aș fi fost mort.

Acest fel de-a gândi îl făcu pe Kaladin să zâmbească batjocoritor.

— Eu nu sunt mort, Pietroi. Ai fi scăpat și tu.

Celălalt clătină din cap.

— Eu aș fi murit. Tu ai ceva ciudat. Toată lumea își dă seama, chiar dacă nu vorbește nimeni despre asta. M-am uitat la pod, în locul unde ai stat. Săgețile au nimerit peste tot pe lângă tine – ți-au trecut pe lângă cap, pe lângă mâini. Dar nu te-au lovit.

— Am avut noroc.

— Nu există așa ceva, zise Pietroi, privind spre umărul lui Kaladin, în plus, mai e și *mafah'liki*, care te urmărește peste tot.

Uriășul mîncător de coarne își plecă respectuos fruntea, uitându-se la Syl, după care făcu un gest straniu, atingându-și umerii și apoi fruntea.

Kaladin tresări.

— Poți s-o vezi?

Se uită la Syl. Fiind vântspren, putea să i se arate cui voia ea – adică de obicei numai lui Kaladin.

Syl părea șocată. Nu i se arătase lui Pietroi.

— Sunt *alaii'iku*, spuse acesta, ridicând din umeri.

— Și asta înseamnă...

Pietroi se încruntă.

— Câmpeni înnebuniți de prea mult aer! Știți voi vreun lucru cum se cuvine? Oricum, tu ești un bărbat aparte. Dacă socotim și răniții, Podul Patru a pierdut ieri opt alergători.

— Știu, zise Kaladin. Nu mi-am ținut prima promisiune. Am spus că n-o să mai pierdem niciunul.

— Suntem podari, zise pufnind Pietroi. Murim. Așa merg lucrurile. La fel de bine puteai făgădui c-o să faci lunile să se ajungă din urmă una pe alta! adăugă el și se răsuci, arătând către celelalte barăci. Din toate podurile asupra cărora s-a tras, cele mai multe au pierdut o grămadă de oameni. Cinci au căzut. Fiecare a pierdut peste douăzeci de oameni și-a fost nevoie de ajutorul soldaților ca să fie aduse înapoi. Podul Doi a pierdut unsprezece oameni și nici măcar nu s-a tras în plin asupra lui.

Se întoarse iarăși spre Kaladin.

— Podul Patru a pierdut opt. Opt oameni, în timpul celei mai cumplite alergări din ultima vreme. Și poate c-o să salvezi doi dintre ei. Dintre toate podurile pe care-au încercat parshendii să le doboare, al nostru a pierdut cei mai puțini oameni. Podul Patru nu pierde *niciodată* cei mai puțini oameni. Toată lumea știe cum e.

— Noroc...

Pietroi îndreptă spre el un deget gros, întrerupându-l.

— Câmpean înnebunit de prea mult aer!

Nu era *nimic altceva* decât noroc. Dar, sigur, Kaladin avea să-l ia ca pe o șansă neînsemnată, așa cum era. N-avea rost să se certe cu cineva care se hotărâse în sfârșit să-i dea ascultare.

Însă un singur om nu era de-ajuns. Chiar dacă și el, și Pietroi își înjumătățeau porțiile, unul dintre răniți tot urma să moară de foame. Avea nevoie de sfere. O nevoie disperată, însă era sclav; majoritatea lucrurilor pe care le putea face ca să câștige bani îi erau interzise. Ar fi putut doar să vândă ceva. Dar nu avea nimic. Nu... îi veni o idee.

— Vino, spuse îndepărtându-se cu pași mari de baracă.

Pietroi îl urmă, curios. Kaladin căută prin lemnărie până când îl găsi pe Gaz stând de vorbă cu un șef de pod în fața barăcii Podului Trei. Așa cum se întâmpla din ce în ce mai des, chiorul păli când îl văzu apropiindu-se și se prefăcu dintr-odată grăbit.

— Gaz, așteaptă, spuse Kaladin, întinzând mâna. Vreau să-ți propun ceva.

Sergentul încremeni. De lângă el, șeful Podului Trei se încruntă la Kaladin. Modul în care-l tratau ceilalți podari căpătă dintr-odată sens. Îi neliniștea faptul că Podul Patru scăpase dintr-o bătălie cu atât de puține pierderi. Despre Podul Patru se credea că are ghinion. Aveau cu toții nevoie de cineva la care să se uite de sus – ceilalți se consolau cu gândul că li se făcuse mica favoare de a nu fi trimiși în echipa Podului Patru. Kaladin stricase ordinea firească a lucrurilor.

Șeful de pod cu barbă neagră se retrase, lăsându-l pe Gaz singur cu Pietroi și Kaladin.

— Ce-mi mai oferi de data asta? întrebă Gaz. Alte sfere înnegurate?

— Nu, răspunse Kaladin, făcându-și rapid socotelile; treaba asta trebuia rezolvată cu *foarte* mare grijă. Nu mai am sfere. Dar nu putem continua astfel: tu să mă ocolești, iar celelalte echipe de podari să mă urască.

— Nu văd ce-am putea face în privința asta.

— Îți spun eu, zise Kaladin, ca și cum tocmai i-ar fi venit ideea, pe neașteptate. Azi trebuie să meargă cineva la adunat pietre?

— Da, răspunse Gaz, arătând peste umăr. Podul Trei. Bussik tocmai încerca să mă convingă că echipa lui e prea slăbită pentru asta. Și să mă lovească furtuna dacă nu-l cred. Ieri a pierdut două treimi din oameni, iar *eu* o să fiu cel înjurat dacă nu vor aduna destule pietre.

Kaladin dădu din cap cu înțelegere. Adunatul pietrelor era una dintre cele mai detestate corvezi; trebuia să ieși în afara taberei și să umpli mai multe căruțe cu bolovani. Animosii hrăneau armata transformând piatra în grâne și – din motive numai de ei știute – o făceau cu mai multă ușurință dacă aveau bucăți de piatră separate. Așa că oamenii adunau bolovani. Era o muncă umilitoare, grea, istovitoare, stupidă. Perfectă pentru podari.

— De ce nu trimiți altă echipă? întrebă Kaladin.

— Pfui! Știi cu ce belele m-aleg, zise Gaz. Dacă se bagă de seamă că îi ajut doar pe unii, nu mai scap niciodată de plângerile celorlalți.

— N-o să se plângă nimeni dacă trimiți Podul Patru la pietre. Gaz îl privi chiorâș.

— Nu cred c-o să-ți placă dac-o să fii tratat altfel decât ceilalți.

— Ba da, răspunse Kaladin, strâmbându-se. Numai de data asta. Uite ce e, Gaz, nu vreau să te înfrunt mereu, tot timpul cât mă voi afla aici.

Sergentul șovăi.

— Oamenii tăi se vor înfuria. N-o să-i las să creadă că eu sunt cel care le-a făcut asta.

— O să le spun c-a fost ideea mea.

— Bine, atunci. La al treilea clopot, ne întâlnim la punctul de control din vest. Cei de la Podul Trei pot spăla oalele.

Și se grăbi să plece, ca și cum ar fi vrut să fugă înainte de a se răzgândi Kaladin. Pietroi veni lângă acesta din urmă, uitându-se după Gaz.

— Știi, mărunțelul are dreptate. Oamenii te vor *urî* pentru așa ceva. Abia așteaptă câte-o zi ușoară.

— Vor trece peste asta.

— Dar de ce să trecem la o muncă mai grea? E adevărat – ești nebun, nu?

— Poate. Dar nebunia asta o să ne scoată din tabără.

— La ce bun?

— Înseamnă totul, răspunse Kaladin, uitându-se peste umăr, către baracă. Viață și moarte. Dar o s-avem nevoie de ajutor.

— De altă echipă de podari?

— Nu, am vrut să spun că noi doi – tu și cu mine – o s-avem nevoie de ajutor.

Se uită prin lemnărie și văzu că la umbra barăcii Podului Patru stătea cineva. Era Teft. Podarul cărunt nu se număraseră printre cei care răsuseră ceva mai devreme de Kaladin, iar cu o zi înainte se grăbise să dea o mână de ajutor, ducându-se împreună cu Pietroi după Leyten.

Kaladin trase aer adânc în piept și o porni spre el cu pași mari, urmat de Pietroi. Syl îi părăsi umărul și se avântă în aer, dansând pe o pală de vânt stârnită din senin. Teft își ridică privirea când îi văzu pe cei doi apropiindu-se. Bărbatul mai vârstnic își adusese micul dejun și mâncă de unul singur, cu o bucată de pâine nedospită ieșindu-i de sub castron.

Avea barba pătată de sos și îl măsură pe Kaladin cu prudență înainte de a se șterge la gură cu mâneca.

— Îmi place mâncarea mea, fiule, spuse el. Și n-aș zice că mi se dă de-ajuns pentru un bărbat. Și cu atât mai puțin pentru doi.

Kaladin se așeză pe vine în fața lui. Pietroi se sprijini de perete și-și încrucia brațele, privindu-l în tăcere.

— Am nevoie de tine, Teft, zise Kaladin.

— Am spus...

— Nu de mâncarea ta. De tine. De loialitatea ta. De devotamentul tău.

Bărbatul mai vârstnic continuă să mănânce. N-avea stigmatul de sclav, așa cum nu-l avea nici Pietroi. Kaladin nu le cunoștea poveștile. Știa doar că amândoi îl ajutaseră, când alții nu o făcuseră. Nu erau pe deplin înfrânți.

— Teft... începu el.

— Mi-am mai oferit loialitatea, spuse acesta. De prea multe ori. De fiecare dată s-a întâmplat același lucru.

— Ți-a fost trădată încrederea? întrebă Kaladin pe un ton scăzut.

— Pe toate furtunile, nu, zise pufnind Teft. Eu am trădat-o. Nu te poți bizui pe mine, fiule. Locul meu e aici, ca podar.

— M-am bizuit pe tine ieri și m-ai impresionat.

— Din pură întâmplare.

— Asta o s-o judec eu. Teft, suntem cu toții zdrobiți, într-un fel sau altul. Altminteri n-am fi podari. Eu am dat greș. Chiar fratele meu a murit din pricina mea.

— Atunci de ce-ți mai pasă de alții?

— Fiindcă altfel ar însemna să mă dau bătut și să mor.

— Și dacă moartea e mai bună?

Se întorceau la aceeași problemă. De aceea nu le păsa po-darilor dacă-i ajuta sau nu pe răniți.

— Moartea nu e mai bună, răspunse privindu-l drept în ochi pe Teft. Da, acum e mai simplu să spui că e. Dar când stai pe margine și te uiți jos, în hăul ăla întunecos, fără sfârșit, îți schimbi părerea. Cum și-a schimbat-o Hobber. Și cum mi-am schimbat-o eu, spuse șovăind când desluși ceva în ochii bărbatului mai bătrân. Cred c-ai văzut și tu asta.

— Da, răspunse celălalt, cu voce abia auzită. Da, așa e.

— Atunci ești alături de noi în treaba asta? întrebă Pietroi, lăsându-se pe vine.

„De noi?” se întrebă Kaladin, zâmbind ușor. Teft își mută privirea de la unul la altul.

— Îmi pot păstra mâncarea?

— Da, spuse Kaladin.

Teft ridică din umeri.

— Atunci cred că e-n ordine. Nu poate fi mai greu decât să stai aici, așteptându-ți moartea.

Kaladin îi întinse mâna. Teft șovăi, apoi i-o strânse. Și Pietroi i-o întinse pe-a lui.

— Sunt Pietroi.

Teft strânse mâna lui Kaladin, apoi pe-a mâncătorului de coarne.

— Eu sunt Teft.

„Părinte al Furtunii”, medita Kaladin. „Uitasem că majoritatea nici măcar nu se ostenesc să țină minte numele celorlalți.”

— Ce fel de nume e Pietroi? întrebă Teft, dând drumul mâinii.

— Unul prostesc, răspuse cel întrebat, cu o figură calmă. Dar cel puțin are un înțeles. Numele tău înseamnă ceva?

— Cred că nu, răspuse Teft, scărpinându-și bărbia prin ciuful aspru.

— Pietroi nu e adevăratul meu nume, recunosc mâncătorul de coarne. E doar mai ușor de pronunțat pentru câmpeni.

— Și cel adevărat care e? vru să știe Teft.

— N-o să fii în stare să-l rostеști.

Teft își ridică o sprânceană.

— Numuhukumakiaki'aialunamor, spuse celălalt.

Bărbatul mai vârstnic ezită, apoi zâmbi.

— Ei, în cazul ăsta, cred că Pietroi e perfect.

Mâncătorul de coarne râse și se așeză lângă el.

— Șeful nostru de pod are un plan. Unul măreț și cutezător. Legat de petrecerea după-amiezii afară din tabără, la adunat pietre sub arșița soarelui.

Kaladin zâmbi.

— Trebuie să culegem un anumit soi de plantă. O trestie care crește în pâlcuri mici în afara taberei...

22 • PRIVIRI, MÂINI SAU SFERE

„În cazul în care te-ai făcut că nu vezi dezastrul ăla, află că atât Aona, cât și Skai au murit, iar ceea ce țineau în mâini a fost Sfârâmat. Probabil ca să-mpiedice pe oricine altcineva să se ridice la luptă, provocându-l pe Rayse.”

La două zile după întâmplarea din timpul furtunii, Dalinar se îndrepta către bazinul ospețelor regale, traversând terenul stâncos alături de fiii săi.

Furtunoveghetorii lui preziseseră alte câteva săptămâni de primăvară, urmate de o întoarcere a verii. Spera ca, în loc de asta, să nu se transforme în iarnă.

— Am fost la încă trei curelari, spuse Adolin cu glas scăzut. Au păreri diferite. S-ar zice că, înainte de a fi tăiată – dacă a fost într-adevăr tăiată – chinga s-a ros, dar aici intervin alte lucruri. În general, toți spun că *a fost* tăiată, dar nu neapărat cu un cuțit. E posibil să se fi întâmplat de la sine, din pricina uzurii.

Dalinar dădu din cap.

— Asta e singura dovadă care sugerează că ruperea chingii ar putea fi o întâmplare stranie.

— Prin urmare, admitem că nu e vorba decât de paranoia regelui.

— O să stau de vorbă cu el, se hotărî Dalinar. O să-i spun că ne-am blocat și-o să văd dacă vrea să ne continuăm urmărirea pe alte căi.

— Așa vom face, zise Adolin, părând să-și îndrepte gândurile spre altceva, șovăitor. Tată. Vrei să vorbim despre cele petrecute în timpul furtunii?

— N-a fost ceva care să nu se mai fi întâmplat și altă dată.

— Dar...

— Bucură-te de seara asta, Adolin, îl întrerupse Dalinar, cu glas ferm. Mă simt foarte bine. Poate e bine să vadă lumea ce se petrece. Ascunzându-te, nu faci altceva decât să iști tot felul de zvonuri, dintre care unele pot fi mai rele decât realitatea.

Adolin oftă, dar încuviință cu o înclinare a capului.

Ospețele regelui se desfășurau întotdeauna în aer liber, la poalele dealului pe care i se înălța palatul. Dacă furtunoveghetorii anunțau că era posibil să vină o furtună – sau dacă vremea se strica, pur și simplu –, petrecerea era anulată. Lui Dalinar îi plăcea că banchetele se țineau afară. Chiar și atunci când se bucurau de o ornamentație bogată, clădirile înălțate cu un Animmod își lăsau impresia că te afli într-o peșteră.

Bazinul Ospetelor fusese inundat, așa că se transformase într-un lac artificial de mică adâncime. Platformele circulare pe care se aflau mesele se înălțau din apă ca niște insule mici de piatră. Minuțiosul peisaj miniatural fusese creat de Animozii regelui, care deviaseră parțial un curs de apă din apropiere, „Îmi amintește de Sela Tales”, își spuse Dalinar în timp ce traversa primul pod. În tinerețe vizitase acea regiune vestică a Rosharului. „Și de Lacul Străvezii.”

Insulele erau în număr de cinci, iar ornamentația de pe balustradele podurilor care le uneau era atât de delicată încât acele balustrade erau îndepărtate după fiecare ospăț și puse la păstrare, ca să nu fie cumva distruse în timpul marilor furtuni. În noaptea aceea, pe apa care curgea lin pluteau flori. Câte o barcă miniaturală – de lățimea unei palme – trecea din când în când pe lângă ele, purtând o singură gemă impregnată.

Dalinar, Renarin și Adolin ajunseră pe prima platformă cu mese.

— Un pocal de albastru, le spuse cel dintâi fiilor săi. Pe urmă beți numai portocaliu.

Adolin oftă destul de tare ca să fie auzit.

— N-am putea, măcar o singură dată...

— Atâta vreme cât faci parte din casa mea, respecti Legile. Hotărârea mea e fermă, Adolin.

— Bine, răspunse acesta. Haide, Renarin.

Cei doi se despărțiră de Dalinar și rămaseră pe prima platformă, unde se adunau tinerii ochi-luminoși.

Înaltul Prinț traversă podul către insula următoare. Aflată în mijloc, acesta era rezervată pentru ochi-luminoșii de rang mai mic. De o parte și de alta a acesteia se aflau insulele separate – a bărbaților, la dreapta, și a femeilor, la stânga, însă pe cele trei insule centrale bărbații și femeile stăteau împreună.

În jurul lui, oaspeții norocoși profitau de ospitalitatea lui Elhokar. Mâncarea creată de Animmozi n-avea, în mod firesc, niciun gust, însă la masa bogată a regelui erau servite mirodenii aduse de departe și mâncăruri exotice. Dalinar simți în aer mirosul fripturii de porc, ba chiar și pe al celei de pui. Trecuse mult timp de când nu mai gustase din carnea straniilor creaturi zburătoare din Roshar.

Pe lângă el trecu o servitoare ochi-întunecați într-o robă roșie străvezie, purtând o tavă cu picioare portocalii de crab. Dalinar înainta în continuare pe insulă, ocolind grupurile de petrecăreți gălăgioși. Cei mai mulți beau vin violet, cea mai îmbătătoare și cea mai aromată dintre culori. Niciunul nu purta ținuta de luptă. Câțiva bărbați erau îmbrăcați în haine strâmte, lungi doar până în talie, dar cei mai mulți renunțaseră la orice prefăcătorie, preferând în schimb cămăși largi de mătase, cu volane la manșete și papuci asortați. Materialele bogate scânteiau în lumina lămpilor.

Acele creaturi pentru care moda era totul îi aruncau priviri scurte, studiindu-l, cântărindu-l. Dalinar își aducea aminte de o vreme când, la asemenea oșpețe, în jurul lui mișunau prieteni, cunoștințe, ba chiar și lingușitori. Acum nu se apropia nimeni, deși îi făceau cu toții loc. Poate că Elhokar își credea unchiul din ce în ce mai slab, însă faima lui îi ținea în frâu pe aproape toți ochi-luminoșii de rang mai mic.

Ajunse în curând la podul către ultima insulă – insula regelui. O înconjură un inel de stâlpi de pe care niște lămpi cu nestemate își revărsau albastra Lumină de Furtună, iar centrul platformei era dominat de adâncitura unei vetre. În măruntaiele ei mocneau cărbuni de un roșu aprins, împrăștiindu-și căldura. Elhokar stătea la o masă din spatele focului, mâncând alături de mai mulți înalți prinți. Mesele de pe margini erau ocupate de bărbați și de femei deopotrivă, dar la niciuna dintre ele nu stăteau și bărbați, și femei.

Cuget era instalat la capătul podului, pe un taburet înalt. Era îmbrăcat așa cum ar fi trebuit să se-mbrace ochi-luminoșii –

purta o uniformă bătoasă de culoare neagră, iar la centură îi atârna o sabie argintie. Dalinar înțelese ironia și clătină din cap.

Cuget insulta fiecare persoană care pune a piciorul pe insulă.

— Luminată Marakal! Ce dezastru e pieptănătura asta – dai dovadă de atâta curaj arătându-te cu ea în lume! Luminord Marakal, aș fi vrut să ne dai de știre c-o să iei parte la ospăț, căci aș fi renunțat la cină. Nu-mi place deloc să vomit după o masă bogată. Luminlord Cadilar! Ce bine-mi pare că te văd. Chipul tău mi-aduce aminte de cineva care mi-e drag.

— Serios? Întrebă zbârcitul Cadilar, șovăind.

— Da – răspunse Cuget, făcându-i cu mâna – de calul meu. Ah, Luminlord Neteb, azi ai un miros cu totul aparte – ai atacat o creastă-albă sau doar a strănutat vreuna peste tine? Doamnă Alami! Nu, te rog, nu scoate niciun cuvânt – lasă lumea să-și păstreze iluziile, să te creadă inteligentă. Și Luminlord Dalinar.

Cuget îl salută cu o înclinare a capului.

— Ah, dragul meu Luminlord Taselin, încă mai continui experimentul prin care vrei să dovedești că există un prag de sus al idioțeniei omenești? Bravo ție! Metoda este extrem de empirică.

Dalinar șovăi, oprindu-se lângă scaunul lui Cuget în timp ce Taselin trecea pe lângă ei clătinându-se bosumflat.

— Cuget, întrebă el, chiar trebuie să faci asta, una-două?

— Două ce, Dalinar? Întrebă Cuget, cu ochii scânteind. Două priviri, două mâini, două sfere? Cu o privire te-aș săgeta, dar cuget că, fără arc, fapta mi-ar fi necugetată. O mână ți-ai împrumuta, dar cuget că am săpat prea mult cu ele în noroi ca să mai fie vreuna potrivită pentru tine. Iar dacă ți-ai da una dintre sferile mele, cuget că n-aș ști cum s-o-ntrebuințez pe cea rămasă. Vezi tu, sunt foarte atașat de sferile astea, spuse, apoi șovăi. Sau, mă rog, n-ai cum să *vezi*. Dar ai vrea?

Se ridică de pe scaun și-și duse mâna la centură.

— Cuget, spuse Dalinar, sec.

Celălalt râse și-l prinse de braț.

— Îmi cer iertare. Aici sunt oameni care scot din mine umorul cel mai vulgar. Poate ăsta e noroiul despre care-ți vorbeam. Mă străduiesc într-adevăr să fiu cât mai elevat, cu toată scârba pe care mi-o stârnesc, dar cu astfel de creaturi e greu.

— Ai grijă de tine, Cuget, spuse Dalinar. Nu te vor suporta la nesfârșit. N-aș vrea să te văd ucis de cuțitele lor; cred că în tine e un om bun.

— Da, zise Cuget, cercetând insula cu privirea. Omul ăla a fost foarte bun... la gust. Dalinar, mă tem că nu sunt eu acela care trebuie pus în gardă. La noapte, când ajungi acasă, rostește-ți de câteva ori temerile în fața unei oglinzi. Se aud zvonuri pline de gunoaie.

— Gunoaie?

— Da. Lucruri cumplite. Cresc pe oameni ca negii.

— Buboai?

— Și, și. Știi, se vorbește despre tine.

— Despre mine se vorbește întotdeauna.

— Acum e mai rău decât în multe alte dați, spuse Cuget, întâlnindu-i privirea. Chiar ai pomenit de-o abandonare a Pactului Răzbunării?

Dalinar răsuflă adânc.

— Asta a fost între mine și rege.

— Ei bine, probabil că el le-a povestit altora. Oamenii ăștia sunt lași – și fără îndoială de aceea au senzația că știu totul despre lașitate, fiindcă e sigur că-n ultima vreme spun că tu ești lașul.

— Părinte al Furtunii!

— Nu, eu sunt Cuget. Dar îmi dau seama cât de ușor se poate face confuzia asta.

— Pentru că-ți dai atâtea aere sau fiindcă faci atât de mult zgomot? mârâi Dalinar.

Pe fața lui Cuget se lăți un zâmbet.

— Ei, Dalinar! Sunt impresionat! Poate-ar trebui să te fac pe tine Mucalit! Iar eu aș putea fi înalt prinț în locul tău, zise, apoi tăcu o clipă. Nu, n-ar fi bine. M-aș înfuria din prima clipă când i-aș auzi și probabil că i-aș măcelări pe toți. Și poate-aș numi cremlingi în locurile lor. Regatului i-ar merge fără nicio îndoială mai bine.

Dalinar îi întoarse spatele, pregătindu-se să plece.

— Îți mulțumesc că mi-ai atras atenția.

— Cu plăcere, răspunse Cuget, așezându-se iarăși pe taburetul lui, în timp ce Dalinar se îndepărta. Ah, Luminlord Habatab! Ce bine te-ai gândit să porți o cămașă roșie, când ești așa ars de soare! Dac-o să continui să-mi ușurezi atât de

mult munca, mă tem că mintea mea o să devină tot atât de leneșă ca a Luminlordului Tumul! O, Luminlord Tumul! Nu mă așteptam să te văd stând acolo! N-am vrut să-ți insult prostia. De fapt, e de-a dreptul spectaculoasă și demnă de multe laude. Lord Yonatan și Doamnă Meirav, de data asta o să renunț la insultele la adresa voastră, fiindcă v-ați cununat de curând, deși găsesc că pălăria ta, Yonatan, e de-a dreptul impresionantă. Cred că e convenabil să porți pe cap ceva care-ți poate folosi drept cort la vreme de noapte. A, și acolo, în spatele tău, e Doamna *Navani*? De când te-ai întors pe Câmpii și cum de n-am simțit mirosul?

Dalinar încremeni. *Ce?*

— E evident că duhoarea ta a fost mai puternică decât a mea, Cuget, răspunse vocea caldă a unei femei. Încă nu i-a făcut nimeni fiului meu un serviciu curmându-ți viața?

— Nu, încă nu mi-a curmat-o nimeni, răspunse Cuget, înveselit. Deși cu toții au cur mat, n-am auzit să fie vreunul cu dosul străveziu.

Dalinar se întoarse, șocat. *Navani*, mama regelui, era o femeie maiestasă, cu părul negru împletit într-un coc complicat. Și *nu* ar fi trebuit să se afle acolo.

— Ei, haide, Cuget, spuse ea. Te credeam mai presus de genul ăsta de umor.

— Așa cum sunt, practic, mai pe sus decât tine, zâmbi el, de pe taburetul cu picioare lungi.

Navani își dădu ochii peste cap.

— Din păcate, *Luminăție*, continuă Cuget cu un oftat, am fost silit să-mi rostesc insultele în cuvinte pe înțelesul acestei mulțimi. Dacă-ți face plăcere, mă voi strădui să-mi îmbunătățesc stilul, adăugându-i unele mai elevate, spuse, apoi șovăi. De pildă, știi vreunul care rimează cu a se spârcâi?

Ea se mulțumi să-și îndrepte privirea în altă parte și se uită la Dalinar cu ochi de un violet palid. Purta o rochie elegantă, cu roșul sclipitor neîntrerupt de broderii. Tot roșii erau și nestematele din părul ei, având câteva șuvițe cenușii. Mama regelui era cunoscută drept una dintre cele mai frumoase femei din *Alethkar*, deși lui Dalinar descrierea i se păruse întotdeauna nepotrivită, fiindcă, cu siguranță, în întregul *Roshar* nu mai exista nicio altă femeie a cărei frumusețe să se poată măsura cu a ei.

„Necugetatule!” își spuse, desprinzându-și ochii de ea. „E văduva fratelui tău.” Gavilar fiind mort, trebuia să se poarte cu Navani ca și cum i-ar fi fost soră. În plus, cum rămânea cu propria soție? Murise în urmă cu zece ani și, din prostie, și-o ștersese din minte. Chiar dacă nu și-o putea aminti, trebuia s-o respecte.

De ce se-ntorsesese Navani? În timp ce femeile își strigau salutarile către ea, Dalinar se grăbi să se-ndrepte către masa regelui. Se așeză; câteva clipe mai târziu, o servitoare îi aduse o farfurie – preferințele lui erau cunoscute.

Era pui piperat, aburind, tăiat în formă de medalioane și așezat pe felii rotunde de tenem, o legumă pufoasă de un portocaliu-deschis. Dalinar înhață o bucată de pâine și-și scoase cuțitul pentru masă din teaca prinsă de gamba dreaptă. Atâta timp cât mânca, Navani ar fi încălcat eticheta dacă venea să-i vorbească.

Mâncarea era bună. Ca întotdeauna la ospetele lui Elhokar – în privința asta, fiul își egala tatăl. Din capul mesei, regele dădu din cap către el, apoi își continuă conversația cu Sadeas. Înalțul Prinț Roion stătea la câteva locuri distanță de el. Dalinar avea peste câteva zile o întâlnire cu el, primul cu care voia să discute, încercând să-l convingă să i se alăture la asaltul unui platou.

Niciun alt înalt prinț nu veni să se așeze lângă Dalinar. Numai ei – și oaspeții care se bucurau de o invitație specială – se puteau așeza la masa regelui. Un bărbat destul de norocos ca să primească o asemenea invitație stătea în stânga lui Elhokar și se vedea limpede că nu știa dacă să participe sau nu la conversație.

În spatele lui Dalinar clipea apa. În fața lui, petrecerea continua. Era vremea destinderii, dar alethii erau oameni cu o fire rece, cel puțin prin comparație cu mult mai pasionalii mâncători de coane și cu reshii, însă și ei păreau să fi devenit mai îmbuibați și mai îngăduitori față de propriile slăbiciuni decât fuseseră în copilăria lui. Vinul era turnat cu generozitate și mâncărurile sfârâiau deasupra focului, împrăștiindu-și aromele. Pe prima insulă, mai mulți tineri intraseră în arenă pentru câte un duel amical. La petreceri, tinerii găseau adesea motive ca să-și scoată hainele lungi pentru a-și demonstra, nestânjeniți, îndemânarea de spadasi.

Femeile erau mai modeste în privința afișării propriilor talente, dar o făceau și ele. Chiar și pe insula lui Dalinar erau mai multe care-și instalaseră șevalet și desenau, pictau sau scriau caligrafic. Ca întotdeauna, își țineau mâna stângă ascunsă în manșetă și își creau delicatele lucrări de artă cu mâna dreaptă. Stăteau pe taburete înalte, de genul celui pe care se instalase Cuget – care furase probabil unul pentru micul lui spectacol. Câteva atrăgeau creațiospreni, siluete mărunte ce se rostogoleau pe șevalet sau pe mese.

Navani adunase în jurul unei mese un grup de femei ochi-luminoși de rang înalt. Prin fața lui Dalinar trecu o servitoare care le aducea mâncarea. Părea să fi fost pregătită tot din carnea unor pui de pasăre exotică, dar combinată cu fructe methi aburinde și acoperită cu un sos maroniu-roșcat. În copilărie, îndemnat de curiozitate, Dalinar gustase pe furiș din mâncarea femeilor. I se păruse dezgustător de dulce.

Navani puse pe masă ceva cam de mărimea unui pumn, un obiect din alamă lustruită, cu un rubin impregnat în centru. Lumina de Furtună se împrăștie, roșie, aruncând umbre pe întreaga față de masă albă. Navani roti obiectul, arătându-le celorlalte femei prelungirile lui ca niște picioare. Așezat astfel, semăna vag cu un crustaceu.

„N-am mai văzut niciodată un fabrial ca ăsta.” Dalinar își ridică ochii spre chipul ei și-i admiră contururile obrazului. Navani era o artifabrialistă renumită. Poate că obiectul...

Ea îi aruncă o privire și Dalinar încremeni. Văduva fratelui său îi adresă cel mai scurt zâmbet cu puțință, furiș și plin de subînțelesuri, apoi își întoarse fața înainte de a putea el să-i răspundă într-un fel sau altul. „Furtunoasă femeie!” își zise, îndreptându-și ostentativ atenția către farfurie.

Îi era foame și plăcerea mâncării îl acapara într-o asemenea măsură încât aproape că nu-l observă pe Adolin apropiindu-se. Tânărul blond îl salută pe Elhokar, apoi se grăbi să se așeze pe unul dintre locurile goale de lângă Dalinar.

— Tată, întrebă el în șoaptă, ai auzit ce vorbește lumea?

— Despre ce?

— Despre tine! M-am duelat până acum cu trei bărbați care-au spus că ești un laș – că lași sunt toți cei din casa ta. Zic că i-ai cerut regelui să renunțe la Pactul Răzbunării!

Dalinar își încleștă mâinile de marginea mesei și era cât pe-acți să se ridice în picioare. Dar se opri.

— Lasă-i să vorbească, dacă asta vor, zise și începu iarăși să mănânce, împlântându-și cuțitul într-o bucată de pui pierat și ducând-o la gură.

— Chiar ai făcut-o? întrebă Adolin. Despre asta ai discutat acum două zile cu regele?

— Da, recunosc Dalinar.

Răspunsul îl făcu pe Adolin să scoată un mormăit.

— Deja mi-am făcut griji. Când am...

— Adolin, îl întrerupse Dalinar. Ai încredere în mine?

Fiul său îl privi cu ochi mari și sinceri, dar îndurerați.

— Vreau să am. Pe toate furtunile, tată, chiar vreau.

— Ceea ce fac e important. *Trebuie* dus la bun sfârșit.

Adolin se aplecă spre el și îi vorbi în șoaptă:

— Și dacă sunt năluciri? Dacă... îmbătrânești pur și simplu? Era prima oară când i-o spunea cineva în față, fără ocolișuri.

— Aș minți dacă aș spune că nu m-am gândit la asta, dar n-are sens să mă-ndoiesc de mine însumi. Cred că totul e real. Pare real.

— Dar...

— Nu ne aflăm în locul potrivit pentru o astfel de discuție, fiule, zise Dalinar. Putem sta de vorbă mai târziu, și-atunci o s-ascult și-o să mă gândesc la tot ce ai de spus.

Adolin își strânse buzele, transformându-le într-o linie subțire.

— Bine.

— Ai dreptate când îți faci griji pentru reputația noastră, continuă Dalinar, sprijinindu-și un cot pe masă. Am presupus că Elhokar va avea destul tact ca să păstreze secretul discuției noastre, însă ar fi trebuit să-i cer eu asta. Și, apropo, ai avut dreptate în privința răspunsului său la propunerea mea. În cursul conversației mi-am dat seama că n-o să dea înapoi niciodată, așa că am trecut la o altă tactică.

— Și anume?

— Câștigarea războiului, zise Dalinar, cu hotărâre. Gata cu încăierările pentru inimi-nestemată. Gata cu asediul ăsta stăruitor și interminabil. O să găsim o cale prin care să atragem un număr mare de parshendi pe Câmpii, apoi o să-i prindem într-o ambuscadă. Dacă izbutim să omoram destul de mulți,

nu vor mai avea oameni cu care să continue războiul. Și atunci o să reușim cumva să le atacăm centrul și-o să le ucidem sau o să le luăm prizonieri conducătorii. Nici măcar demonii spărturilor nu mai continuă lupta după ce le tai capul. Pactul Răzbunării își va atinge scopul, iar noi ne vom întoarce acasă.

Adolin se gândi mai multă vreme, apoi dădu scurt din cap.

— Perfect.

— N-ai obiecții?

De obicei, fiul lui mai mare avea o mulțime.

— Tocmai mi-ai cerut să am încredere în tine, răspunse Adolin. Și, în plus, să-i atacăm pe parshendi cu mai multă forță? E o tactică pe care pot s-o susțin, însă vom avea nevoie de un plan bun – ceva care să anuleze obiecțiile pe care le-ai adus acum șase ani tu însuși.

Dalinar dădu din cap, bătând cu degetul în masă.

— Pe vremea aia, până și eu mă gândeam că suntem niște principate separate. Dacă am fi atacat centrul individual, fiecare oștire de una singură, am fi fost împresurați și distruși. Dar dacă toate cele zece armate merg la asalt împreună? Cu mâncarea asigurată de Animmozii noștri, cu soldații cărând adăposturi portabile pentru marile furtuni? Cu peste o sută cincizeci de mii de oșteni? Să-i lăsăm pe parshendi să-ncerce să ne-nconjoare atunci. Cu Animmozii putem crea, dac-o să fie nevoie, chiar și lemn pentru poduri.

— Pentru asta e nevoie de foarte multă încredere, zise Adolin, șovăind, apoi se uită în lungul mesei înalte, către Sadeas și se întunecă la față. O să fim cu toții blocați acolo, ruși de lume, zile de-a rândul. Dacă înalții prinți încep să se ia la hartă în toiul marșului, ar putea fi un dezastru.

— Mai întâi o să-i deprindem să lupte împreună, zise Dalinar. Suntem aproape, mai aproape ca oricând. În șase ani nici măcar un singur înalt prinț nu le-a îngăduit oștenilor săi să se-ncaiere cu alții.

O făceau numai acasă, în Alethkar. Acolo încă mai purtau lupte fără sens pentru pământuri sau pentru vechile insulte. Era ridicol, dar să-ncerci să-i faci pe alethi să nu se mai războiască era ca și cum ai fi încercat să-mpiedici vânturile să sufle.

Adolin dădea din cap.

— E un plan bun, tată. E mult mai bine decât să vorbești despre retragere, însă nu vor renunța la bătăliile pentru plato-uri. E un joc care le place.

— Știu. Dar dacă izbutesc să conving unul sau doi dintre ei să atace platourile împreună, punându-și soldații și toate mijloacele de luptă laolaltă, ar putea fi un pas către ceea ce ne trebuie pe viitor.

Încă mai aud că e de preferat să atragem mai mulți parshendi pe Câmpii și să-i înfruntăm pe unul dintre platourile mari, dar încă nu știu cum am putea s-o facem. Oricum, armatele noastre separate vor trebui să-nvețe să lupte împreună.

— Și ce facem în privința lucrurilor pe care le spune lumea despre tine?

— O să neg totul printr-un anunț oficial, răspuse Dalinar. O să am grijă să nu dau de înțeles că regele s-a înșelat, explicând în același timp care e adevărul.

Adolin oftă.

— O dezmințire oficială, tată?

— Da.

— De ce nu un duel? Întrebă tânărul și se aplecă spre el, părând nerăbdător. O declarație oficială plictisitoare îți poate explica ideile, dar n-o să-i faci pe oameni să le *simtă*. Alege pe cineva care spune că ești laș, provoacă-l și reamintește-le tuturor ce greșeală săvârșesc insultându-l pe Ghimpele Negru!

— Nu pot, răspuse Dalinar. Legile Războinicilor nu le-o îngăduie celor de rangul meu.

Probabil că nici Adolin n-ar fi trebuit să se dueleze, dar nu i-o interzisese cu desăvârșire. Duelul era viața lui. Ei, asta pe lângă femeile pe care le curta.

— Atunci însărcinează-mă pe mine să apăr onoarea casei noastre, spuse Adolin. Mă duelez eu cu ei! O să-i înfrunt cu Sabia și cu Armura și-o să le-arăt ce-nseamnă onoarea noastră!

— Ar fi ca și cum aș face-o eu, fiule.

Adolin clătină din cap și-l fixă cu privirea. Părea să caute ceva.

— Ce e? Întrebă Dalinar.

— Încerc să-mi dau seama ce anume te-a schimbat cel mai mult. Viziunile, Legile sau cartea aia. Dacă între ele există vreo deosebire.

— Legile se deosebesc de celelalte două, spuse Dalinar. Sunt o tradiție a vechiului Alethkar.

— Nu. Au legătură unele cu altele, tată. Cumva, se adună laolaltă în tine.

Dalinar cugetă asupra spuselor lui. Era oare cu puțință să aibă dreptate?

— Ți-am spus povestea regelui care căra bolovanul?

— Da, răspunse Adolin.

— Serios?

— De două ori. Iar altă dată m-ai pus să ascult pasajul citit.

— A, da. Ei bine, în același capitol e un pasaj despre deosebirea dintre a-i *sili* pe oameni să te urmeze și a le *îngădui* să te urmeze. Noi, în Alethkar, îi silim într-o prea mare măsură. Când te duelezi cu cineva care susține că eu sunt laș, nu-i schimbi părerea. S-ar putea să-l faci să n-o mai spună, dar continuă să fie convins că ăsta e adevărul. Știu că am dreptate. Trebuie să-mi acorzi încredere și-n privința asta.

Adolin oftă, ridicându-se.

— Ei, cred că o dezmințire oficială e mai bună decât nimic. Cel puțin n-ai renunțat întru totul să-ți aperi onoarea.

— N-o să renunț niciodată, zise Dalinar. Pur și simplu trebuie să fiu prudent. Nu-mi pot permite să ne dezbinăm și mai mult.

Își îndreptă din nou atenția asupra mâncării, înfigându-și cuțitul în ultima bucată de carne și ducând-o la gură.

— Atunci mă-ntorc pe cealaltă insulă, spuse Adolin. O să... O clipă, aia e *mătușa Navani*?

Dalinar își ridică privirea și văzu, cu surprindere, că Navani venea spre ei. Se uită în farfurie. Era goală, mâncase ultima bucată fără să-și dea seama.

Oftă, adunându-și puterile, și se ridică s-o întâmpine.

— Mathana, spuse Dalinar, înclinându-se și alegând cuvântul protocolar care însemna „soră mai mare”.

Navani era cu numai trei luni mai în vârstă ca el, dar formula de adresare era corectă.

— Dalinar, răspunse ea, cu un zâmbet abia schițat. Și dragul meu Adolin.

Tânărul îi răspunse cu un zâmbet larg. Ocoli masa și își îmbrățișa mătușa. Ea își puse pe umărul lui mâna interzisă

înfășurată în materialul rochiei, un gest rezervat numai pentru rudele apropiate.

— Când te-ai întors? întrebă Adolin, desfăcându-și brațele.

— Chiar în după-amiaza asta.

— Și *de ce* te-ai întors? întrebă Dalinar cu răceală. Aveam impresia că urma s-o ajuți pe regină să apere interesele coroanei în Alethkar.

— Of, Dalinar, răspunse ea cu afecțiune. Bățos, ca întotdeauna. Adolin, cum îți merge în dragoste, dragul meu?

— Continuă să-și schimbe partenererele – pufni Dalinar – de parc-ar dansa ținând pasul cu un ritm deosebit de iute.

— Tată! protestă Adolin.

— Ei, bravo ție, Adolin, zise Navani. Ești prea tânăr ca să te legi de cineva pentru totdeauna. Tinerețea e menită să trăiască experiențe variate cât mai e încă interesantă, zise, apoi se uită la Dalinar. N-ar trebui să fim siliți să devenim plictisitori înainte de a îmbătrâni.

— Mulțumesc, mătușă, zâmbi Adolin, îngăduie-mi să plec. Mă duc să-i spun lui Renarin că te-ai întors.

Se îndepărtă în grabă, lăsându-l pe Dalinar să stea, stângaci, față în față cu Navani, fiecare de câte o parte a mesei.

— Sunt o amenințare chiar atât de cumplită, Dalinar? întrebă ea, ridicându-și o sprânceană.

El își lăsă ochii în jos și-și dădu seama că încă mai strângea în mână cuțitul folosit la masă, cu o lamă lată și zimțată, care, la nevoie, putea servi și drept armă. Îl lăsă să cadă pe masă zăngănind, apoi tresări la auzul zgomotului. Toată încrederea în sine pe care-o simțise în timp ce vorbea cu Adolin păru să dispară într-o singură clipă.

„Stăpânește-te!” își spuse. „E o femeie din familia ta, nimic mai mult.” Ori de câte ori stătea de vorbă cu Navani avea impresia că înfruntă cel mai periculos animal de pradă.

— Mathana, spuse, dându-și seama că stăteau în continuare de o parte și de alta a mesei înguste. Poate c-ar trebui să mergem...

Vocea i se stinse când ea își flutură mâna către o servitoare abia ajunsă la vârsta de la care trebuia să poarte o mânecă de femeie. Copila se grăbi să se apropie, aducând un taburet scund. Navani arătă către un loc de lângă ea, aflat la numai

câțiva pași de masă. Fata șovăi, dar, când Navani își repetă gestul cu mai multă insistență, puse taburețul jos.

Navani se așează cu grație, fără să stea la masa regelui – un loc rezervat numai pentru bărbați –, dar aflându-se cu siguranță destul de aproape ca să sfideze protocolul. Servitoarea se retrase. Din capul mesei, Elhokar văzu ce făcea mama lui, dar nu spuse nimic. Nimeni n-o muștra pe Navani Kholin, nici măcar dacă era rege.

— Of, stai jos, Dalinar, zise ea cu iritarea strecurându-i-se în glas. Avem de discutat lucruri importante.

El oftă, dar se supuse. Scaunele din jurul lor erau încă libere, iar muzica și zumzetul conversațiilor de pe insulă răsunau destul de tare ca să-i împiedice pe alții să tragă cu urechea. Câteva femei începuseră să cânte la flaute și, în jurul lor, muzicosprenii se învârteau în aer.

— M-ai întregbat de ce m-am întors, începu ea cu glas scăzut. Ei bine, am avut trei motive. Mai întâi, am vrut să dau de știre că vedenii și-au îmbunătățit „semicristalele”, cum le spun ei. Pretind că scuturile pot opri loviturile unei Cristalsăbii.

Dalinar își încruciașă brațele pe masă, în fața lui. Auzise zvonurile care vorbeau despre asta, dar nu le luase în seamă. Oamenii pretindeau întotdeauna că sunt pe punctul să creze Cristale noi, însă promisiunile nu erau niciodată duse la îndeplinire.

— Ai văzut vreunul?

— Nu. Dar am primit o confirmare de la cineva în care am încredere. Spune că nu pot lua decât formă de scurt și că nu oferă niciuna dintre celelalte puteri pe care ți le dă Armura. Dar *pot* opri lovitura unei Cristalsăbii.

Era un pas – unul foarte mic – către Cristalarmură. Suna tulburător. Dalinar nu putea să creadă până când nu vedea cu ochii lui ce puteau să facă acele „semicristale”.

— Vestea asta puteai s-o trimiți printr-o distrestie, Navani.

— Ei bine, la scurt timp după ce-am ajuns la Kholinar, mi-am dat seama că plecarea mea de aici a fost o greșeală politică. Aceste tabere de război devin, din ce în ce mai mult, adevăratul centru al regatului nostru.

— Da, zise Dalinar încet. Absența noastră din ținuturile de baștină e periculoasă.

Și nu fusese acesta principalul argument care-o convinsese pe Navani să se-ntoarcă acasă?

Femeia maiestoașă își flutură mâna, respingând ideea.

— Mi-am dat seama că regina e destul de bine înzestrată cu deprinderile necesare ca să țină în frâu Alethkarul. Există intrigi și comploturi – și vor exista întotdeauna –, dar jucătorii cu adevărat importanți se îndreaptă inevitabil încoace.

— Fiul tău continuă să vadă asasini după fiecare colț, spuse Dalinar cu glas scăzut.

— Și n-ar trebui? După ceea ce i s-a întâmplat tatălui său...

— E adevărat, dar mă tem că el merge prea departe. Nu mai are încredere nici măcar în propriii aliați.

Navani își puse mâinile în poală, cea liberă peste cea interzisă.

— Nu e prea bun la treaba asta, nu-i așa?

Dalinar clipi, șocat.

— Ce? Elhokar e un om bun! Mai onest decât orice alt ochi-luminoși din armata asta!

— Dar domnia lui e slabă, spuse Navani. Trebuie să recunoști.

— E rege, zise Dalinar cu fermitate, și îmi e nepot. Are atât sabia, cât și inima mea, Navani, și nu vreau s-aud pe nimeni – nici măcar pe mama lui – vorbindu-l de rău.

Ea îl măsură cu privirea. Oare îi punea la încercare loialitatea? Semănând, în această privință, într-o mare măsură cu fiica sa, Navani era o ființă profund interesată de politică. Intrigile o făceau să înflorească precum un mugur-de-stâncă în aer umed, netulburat de vânturi. Dar, spre deosebire de Jasnah, în ea era greu să ai încredere. Cu Jasnah știai întotdeauna cum stai – Dalinar se pomeni din nou dorind ca nepoata lui să-și lase proiectele deoparte și să se-ntoarcă pe Câmpiile Sfărâmate.

— Nu-mi vorbesc fiul de rău, Dalinar, ripostă Navani. Știm amândoi că-i sunt la fel de loială cum îi ești și tu. Dar vreau să știu cu ce am de-a face, și pentru asta e necesară o clarificare. E privit ca un rege slab, iar eu vreau să-l știu protejat, împotriva voinței lui, dacă va fi necesar.

— Atunci avem același scop. Dar, dacă al doilea motiv al reînțarcerii tale a fost dorința de a-l apăra, care-a fost al treilea?

Ea îi zâmbi cu ochii ei violeți, cu buzele ei roșii. Un zâmbet plin de subînțelesuri.

„Pe sângele străbunilor mei...” își zise Dalinar. „Vânturi ale Furtunii, e frumoasă. Frumoasă și ucigătoare.” I se părea ironic mai ales faptul că din minte i se ștersese cu desăvârșire chipul propriei soții, însă își putea aminti, în întregime, detaliile încâlcite ale lunilor pe care și le petrecuse femeia aceea jucându-se cu el și cu Gavilar. Îi întăritase unul împotriva altuia, ațâțându-le dorința, înainte de a-l alege pe fratele mai mare.

Știuseră cu toții, tot timpul, că Gavilar avea să fie alesul. Dar tot fusese dureros.

— La un moment dat va trebui să discutăm între patru ochi, răspunse Navani. Vreau să-ți aflu părerea în privința mai multor lucruri despre care se vorbește în tabără.

Adică, probabil, despre zvonurile pe seama lui.

— Sunt... sunt foarte ocupat.

Ea își dădu ochii peste cap.

— Nu mă-ndoiesc. O să ne-ntâlnim oricum, odată ce-o să mă instalez aici și-o să aflu toate noutățile. De azi într-o săptămână, ce zici? O să-ți citesc din cartea aceea a soțului meu, apoi o să stăm de vorbă, într-un loc public. E bine așa?

El oftă.

— Foarte bine. Dar...

— Înalți prinți și ochi-luminoși, spuse pe neașteptate Elhokar.

Dalinar și Navani se întoarseră spre capul mesei, unde regele, purtând uniforma completă, cu mantia regală și coroana, se ridicase în picioare, își ridică o mână, arătând către insulă. Toată lumea amuți și în curând nu se mai auzi nimic altceva în afară de clipocitul apei.

— Sunt sigur că zvonurile despre o încercare de a mi se curma viața în timpul vânătorii de acum trei zile au ajuns la urechile tuturor, anunță regele. Chinga șeii mele a fost tăiată.

Dalinar se uită la Navani. Ea își înalță mâna liberă și și-o clătină, în semn că zvonurile nu i se păruseră convingătoare. Știa de existența lor, firește. Era de-ajuns s-o lași cinci minute într-un oraș ca să afle totul, plus toate lucrurile importante despre care circulau zvonuri.

— Vă asigur că n-am fost niciodată cu adevărat în pericol, continuă Elhokar. Mulțumită, în parte, protecției oferite de Garda Regală și vigilenței unchiului meu. Sunt însă de părere că e înțelept să tratezi toate amenințările cu prudența cuve-

nită și cu seriozitate. De aceea, îl numesc pe Luminlordul Torol Sadeas înalt Prinț al Informării, însărcinându-l să scoată la lumină adevărul în privința acestei încercări de a mi se lua viața.

Dalinar clipi scurt, șocat. Apoi închise ochii și lăsă să-i scape un geamăt slab.

— Să scoată la lumină adevărul, spuse Navani, neîncrezătoare. Sadeas?

— Pe sângele... Crede că eu nu iau în seamă amenințările la adresa vieții lui, așa că s-a dus la Sadeas.

— Ei, presupun că e în ordine, zise ea. *Într-unfel*, am încredere în Sadeas.

— Navani, spuse Dalinar, deschizând ochii, totul s-a petrecut în timpul unei vânători organizate de mine, sub protecția gărzii mele și a oștenilor mei. Calul regelui a fost pregătit de grăjdarii mei. El mi-a cerut, în fața tuturor, să văd ce-a fost cu chinga, iar acum dă cercetările pe mâna altcuiva.

— O, doamne!

Navani înțelegea. Era aproape ca și cum regele ar fi declarat că-l bănuia pe Dalinar. Orice informație legată de „încercarea de asasinat” scoasă la lumină de Sadeas s-ar fi putut răsfrânge nefavorabil asupra lui Dalinar.

Dacă ura lui Sadeas față de Dalinar și dragostea lui față de Gavilar intrau în conflict, care avea să triumfe? „Dar viziunea? Mi-a spus să mă-ncred în el.”

Elhokar se așeză iarăși și, pe insulă, zumzetul conversațiilor reîncepu într-o tonalitate mai înaltă. Regele nu părea să-și dea seama ce făcuse. Sadeas zâmbea cu toată fața. Se ridică, își luă rămas-bun de la rege și se pierdu în mulțime.

— Încă mai susții că nu e un rege rău? șopti Navani. Sărmanul meu băiat zăpăcit și orb la toate!

Dalinar se ridică și se îndreptă spre rege, care continua să mănânce.

Elhokar își ridică privirea.

— A, Dalinar. Bănuiesc că vrei să-i oferi lui Sadeas ajutorul tău.

El se așeză. Jumătate din mâncarea lui Sadeas rămăsese pe masă, bucăți de carne și de pâine împrăștiate pe farfuria de alamă.

— Elhokar, se sili Dalinar să spună, am vorbit cu tine abia acum câteva zile. Ți-am cerut să mă numești înalt Prinț al Războiului, iar tu ai zis că e prea periculos!

— Este. Am vorbit cu Sadeas despre asta, iar el a fost de acord. Înalții Prinți nu vor suporta niciodată să fie conduși de cineva în război. Sadeas a subliniat că, dacă aș începe cu ceva mai puțin amenințător, cum ar fi numirea unui înalt Prinț al Informării, i-aș pregăti pe ceilalți pentru ceea ce vrei să faci.

— El ți-a sugerat asta, zise Dalinar cu glas egal.

— Bineînțeles, confirmă Elhokar. E momentul s-avem un înalt Prinț al Informării și el a amintit tocmai de chinga tăiată, spunând că e ceva de care-ar vrea să se ocupe. Știe că tu ai spus mereu că nu ești făcut pentru genul ăsta de lucruri.

„Pe sângele părinților mei!” cugetă Dalinar, privind spre mijlocul insulei, unde în jurul lui Sadeas se adunase un grup de ochi-luminoși. „Tocmai mi s-a dejuccat planul, într-un mod sclipitor.”

Înaltul Prinț al Informării avea autoritate când se făceau cercetări în privința fărădelegilor, mai ales în interesul Coroanei. Într-un fel, era o amenințare tot atât de mare ca un înalt Prinț al Războiului, dar Elhokar nu-și dădea seama. El nu vedea decât că în sfârșit găsise pe cineva care să dea atenție spaimelor lui bolnăvicioase.

Sadeas era un bărbat foarte, foarte inteligent.

— Nu mai fi atât de posomorât, unchiule, zise Elhokar. N-aveam idee că-ți dorești să ocupi poziția asta, iar Sadeas părea atât de entuziasmat de idee. Poate că n-o să descopere nimic, poate că pielea s-a rupt pur și simplu. Ție, care mi-ai spus întotdeauna că nu mă aflu într-un pericol atât de mare cum cred, o să ți se dea dreptate.

— Dreptate? Întrebă Dalinar încet, continuând să-l urmărească din priviri pe Sadeas.

„Mă cam îndoiesc că așa ceva e cu putință.”

23 • NUMEROASE ÎNTREBUIŢĂRI

„M-ai acuzat că-mi fac cercetările cu aroganță. M-ai acuzat că le port în continuare pică lui Rayse și Bavadin. Ambele învinuiri sunt întemeiate.”

Kaladin stătea în picioare în căruța acoperită, cercetând locurile din afara taberei, în vreme ce Pietroi și Teft îi transformau planul – așa cum era el – în faptă.

Acasă, în ținutul lui de baștină, aerul era mai uscat. Dacă ieșeau din oraș cu o zi înaintea unei mari furtuni, totul părea pustiit. După furtuni, plantele își conservau apa, retrăgându-se destul de repede în carapacele, trunchiurile și ascunzătorile lor. Dar acolo, în acel climat mai umed, nu se grăbeau să se retragă. Mulți muguri-de-stâncă nu dispăreau niciodată pe de-a-ntregul în carapace. Peticele de iarbă erau ceva obișnuit. Copacii pe care-i tăia Sadeas făceau parte dintr-o pădure la nord de tabere, dar câțiva creșteau, răzleți, pe câmpii. Erau imenși, arbori cu trunchiul gros, înclinați către vest, cu rădăcinile ca niște degete înfipite în stânca din jur în care, de-a lungul anilor, făcuseră crăpături și spărturi.

Kaladin sări din căruță. Treaba lui era să-ncarce pietrele. Ceilalți podari le aduceau și le stivuiău în grămezi alături de el.

Munceau cu toții pe întinsa câmpie, umblând printre muguri-de-stâncă, petice de iarbă și pâlcuri de buruieni care se ițeau printre pietroaiile de sub ele. Creșteau mai ales în partea de vest, gata să se retragă la adăpostul bolovanilor când se apropia o mare furtună. Era un efect straniu, ca și cum fiecare bolovan ar fi fost capul unui om în vârstă, cu smocuri de păr verde sau cafeniu crescându-i în spatele urechilor.

Smocurile acelea erau foarte importante, fiindcă printre ele se găseau și trestiile subțiri numite buruiana dâmbului.

Aveau în vârf ramuri cu frunze delicates, care se puteau retra-ge în interiorul tulpinilor rigide. Acestea rămâneau imobile, dar în spatele bolovanilor se găseau la loc destul de sigur. Câteva erau smulse la fiecare furtună – probabil ca să se fixeze în altă parte imediat ce se domoleau vânturile.

Kaladin săltă un bolovan, îl puse în căruță și îl rostogoli alături de alții. Avea partea de dedesubt umedă, plină de licheni și de crem.

Buruiana dâmbului nu era o plantă rară, dar nici atât de des întâlnită ca altele. O scurtă descriere fusese de-ajuns ca să-i trimită pe Pietroi și Teft într-o căutare încununată de un oarecare succes, însă începuseră s-o facă mai cu folos abia după ce li se alăturase Syl. Kaladin își aruncă privirea într-o parte în timp ce cobora după o altă piatră. Ea zbură șuierând, o siluetă palidă, abia vizibilă, călăuzindu-l pe Pietroi de la un pâlc de trestii la altul. Teft nu pricepea cum izbutea masivul mâncător de coarne să găsească mult mai multe decât el, iar Kaladin nu se simțea tentat să-l lămurească. În primul rând, nici el nu înțelegea încă de ce putea Pietroi s-o vadă pe Syl. Mâncătorul de coarne spunea că era un dar cu care se născuse.

Se apropiară doi podari, tânărul Danny și Jaks Fără-Urechi, trăgând o sanie de lemn pe care era un bolovan imens. Sudoarea le șiroia pe obraji. Când ajunseră la căruță, Kaladin își scutură mâinile de praf și-i ajută să-l salte. Jaks Fără-Urechi în aruncă o privire încruntată, bombănind încet.

— E foarte bun, spuse Kaladin, dând din cap în direcția bolovanului. Minunată treabă.

Jaks se uită urât la el și se îndepărtă furios. Dunny îl privi pe Kaladin ridicând din umeri, apoi se grăbi pe urmele bărbatului mai vârstnic. Așa cum bănuise Pietroi, trimiterea echipei la adunat pietre nu se dovedise în folosul popularității lui Kaladin. Dar fusese necesară. Era singurul mod în care puteau să-i ajute pe Leyten și pe ceilalți răniți.

După plecarea lui Jaks și Dunny, Kaladin se urcă în căruță cu nepăsare și îngenunche, apoi dădu de-o parte o prelată care acoperea un morman mare de tulpini de buruiana dâmbului. Erau de lungimea unui antebraț omenesc. Se mișca de parcă ar fi aranjat bolovanii, însă de fapt legă două mâini bune de trestii într-un mănunchi, folosindu-se de lujerul unui mugur-de-stâncă.

Lăsă mănunchiul să cadă peste marginea căruței. Vizitiul se dusesse să stea de vorbă cu cel care mâna a doua căruță. Kaladin rămăsese singur, numai cu chullul care se ghemuise în carapacea lui pietroasă, de unde privea soarele cu ochi ca două mărgele, ca la toate crustaceele.

Kaladin sări din căruța în care aruncă apoi un alt bolovan. Pe urmă îngenunche, ca și cum ar fi vrut să tragă un altul de sub căruță. Însă mâinile lui îndemânaticе legară trestiile acolo, dedesubt, lângă alte două mănunchiuri. Într-o parte a osiei era un gol mare, unde un drug de lemn îi oferea un suport excelent pentru fixarea mănunchiurilor.

„Dea Jezerezeh să nu verifice nimeni fundul căruței când intrăm în tabără.”

Spițerul spusese că din fiecare tulpină storcea câte un strop. De câte trestii avea nevoie Kaladin? Își dădu seama că știa răspunsul fără să fie nevoit să se gândească prea mult.

Avea nevoie de fiecare picătură pe care-o putea obține.

Ieși și încarcă încă un bolovan. Pietroi se apropia; mănătorul de coarne voinic, cu pielea închisă la culoare, căra un bolovan lunguieț, aproape prea mare pentru ca oricare alt podar să-l poată duce de unul singur. El mergea încet, târșindu-și picioarele, cu Syl zburându-i cu iuțeală în jurul capului și așezându-se din când în când pe bolovan ca să-l privească.

Kaladin coborî și alergă pe terenul denivelat ca să-l ajute. Pietroi dădu din cap în semn de mulțumire. Târâră împreună bolovanul până la căruță și-l urcară lângă ceilalți. Pietroi își șterse fruntea, întorcându-se cu spatele la Kaladin. Din buzunar îi ieșea un mănunchi de trestii. Kaladin le luă și le îndesă sub prelată.

— Ce spunem dacă-și dă cineva seama ce facem? întrebă Pietroi, fără să pară îngrijorat.

— Că eu sunt țesător și că m-am gândit să-mi împletesc o pălărie, ca să mă apere de soare.

Pietroi pufni.

— Și chiar s-ar putea s-o fac, zise Kaladin și își șterse fruntea. Pe căldura asta, ar fi plăcut. Dar mai bine să nu vadă nimeni. Simplul fapt că ne dorim trestii va fi probabil de-ajuns ca să nu ni se îngăduie să le păstrăm.

— Asta e adevărat, încuviință Pietroi, întinzându-se și ridicându-și privirea când trecu Syl în zbor prin fața lui. Mi-e dor de Piscuri.

Syl arată cu degetul și Pietroi își înclină respectuos fruntea înainte de a o urma. Însă, odată ce-l văzu pornind-o în direcția potrivită, ea se grăbi să se-ntoarcă la Kaladin, tresăl-tând prin aer ca o panglică înainte de a coborî pe marginea căruței și de a-și relua forma omenească, cu rochia fâlfâindu-i împrejur.

— Îmi place foarte mult de el, declară Syl, ridicând un deget.

— De cine? De Pietroi?

— Da, răspunse ea, încrucișându-și brațele la piept. E *respectuos*. Spre deosebire de alții.

— Perfect, zise Kaladin, săltând un alt bolovan în căruță. Poți să te ții după el în loc să mă sâcâi pe mine.

Încercă s-o spună ca și cum nu și-ar fi făcut griji. Se obișnuise s-o știe lângă el.

Ea strâmbă din nas.

— Nu pot să mă țin după el. E prea respectuos.

— Tocmai ai spus că asta-ți place.

— Îmi place. Dar o și detest.

Vorbea cu o sinceritate firească, de parcă nu și-ar fi dat seama că se contrazicea. Oftă și se așeză pe marginea căruței.

— L-am dus într-un loc cu balegă de chull, ca să-i joc o festă. Și nici măcar n-a țipat la mine! S-a uitat pur și simplu la ea, ca și cum ar fi vrut să descopere un înțeles ascuns, se strâmbă Syl. Nu e firesc.

— Cred că mâncătorii de coarne venerează sprenii – sau cam așa ceva, spuse Kaladin, ștergându-și fruntea.

— Asta-i o prostie.

— Oamenii cred în lucruri încă și mai prostești. Într-un anumit fel, cred că are sens să venerezi un spren. Sunteți, într-un fel, bizari și magici.

— Nu sunt bizară! protestă ea, ridicându-se în picioare. Sunt frumoasă și expresivă.

Își puse mâinile în șolduri, dar pe fața ei citeai că, de fapt, nu se supăraseră. Părea să se schimbe de la o oră la alta, să devină tot mai...

Mai cum? Nu tocmai umană. Mai originală. Mai deșteaptă.

Tăcu când se apropie un alt podar – Natam. Bărbatul cu fața prelungă aducea un bolovan mai mic, având evident grijă să nu se obosească prea tare.

— Hei, Natam, zise Kaladin, lăsându-și mâinile în jos ca să ia bolovanul. Cum merge?

Celălalt ridică din umeri.

— N-ai spus c-ai lucrat cândva pământul?

Natam se opri să se odihnească lângă căruța, fără să-i dea atenție lui Kaladin.

Acesta lăsă jos piatra, așezând-o într-un loc potrivit.

— Îmi pare rău că v-am pus să trudiți astfel, dar avem nevoie de bunăvoința lui Gaz și a celorlalte echipe de podari.

Natam nu răspunse.

— O să ne-ajute să rămânem în viață, continuă Kaladin. Crede-mă.

Natam se mulțumi să ridice încă o dată din umeri, apoi se îndepărtă. Kaladin oftă.

— Ar fi fost mult mai simplu dac-aș fi putut da vina pe Gaz pentru schimbarea corvezii de astăzi.

— N-ar fi fost prea cinstit, zise *Syl*, ofensată.

— De ce-ți pasă atât de mult de cinste?

— Îmi pasă și gata.

— A, da? zise Kaladin și începu să mormăie, reluându-și lucrul. Dar călăuzirea oamenilor către mormane de balegă? Cât de cinstit e s-o faci?

— E cu totul altceva. A fost o glumă.

— Nu izbutesc să-mi dau seama...

Vocea i se stinse când văzu că se apropia un alt podar. Se îndoia că, în afară de Pietroi, mai posedau și alții abilitatea de a o vedea pe *Syl* și nu voia să fie văzut vorbind de unul singur.

Podarul scund și vânos spusese că se numea Cikatrice, deși Kaladin nu-i vedea niciuna pe față. Avea păr negru, tuns scurt, și trăsături colțuroase, încercă să-l stârnească la vorbă, dar nu primi niciun răspuns. Omul merse până într-acolo încât schiță un gest obscen înainte de a pleca.

— Greșesc undeva, spuse Kaladin, clătînând din cap și sărind din căruța masivă.

— Greșești?

Syl se urcă pe marginea căruței, cu ochii la el.

— Am crezut că, salvându-i pe cei trei, le pot da speranțe. Dar au rămas tot indiferenți.

— Unii s-au uitat la tine mai devreme, când te-ai antrenat cu scândura.

— S-au uitat. Dar nu le pasă de răniți, nu vor să-i ajute. Asta e. În afară de Pietroi n-a vrut nimeni – iar el o face numai fiindcă îmi e dator. Și nici măcar Teft n-a fost de acord să-și împartă mâncarea cu ei.

— Sunt egoiști.

— Nu. Nu cred că li se poate spune astfel, spuse ridicând o piatră și străduindu-se să explice ce simțea. Când eram sclav... ei, tot sclav sunt și acum. Dar, în cele mai urâte momente, când stăpânii mei au încercat să mă bată ca să mă dezvețe să mă-mpotrivesc, eram ca oamenii ăștia. Nu-mi păsa de nimic, nu îndeajuns de mult ca să fiu egoist. Eram ca un animal. Am făcut tot ce-am făcut fără să mă gândesc.

Syl se încruntă. Nu era de mirare – nici măcar Kaladin nu pricepea ce voia să spună, însă, pe măsură ce vorbea, începu să priceapă.

— Le-am arătat că putem supraviețui, dar asta nu-nseamnă nimic. Dacă n-au o viață care să merite să fie trăită, n-o să le pese. E ca și cum le-aș oferi mormane de sfere, dar nimic pe care să-și poată cheltui bogăția.

— Cred că ai dreptate, spuse Syl. Dar ce pot face eu?

El se uită în urmă, peste câmpia de stâncă, către tabără.

— Nu știu. Dar cred c-o s-avem nevoie de *mult* mai multe trestii.

În noaptea aceea, Kaladin, Teft și Pietroi străbătură străzile improvizate ale taberei lui Sadeas. Nomon – luna mijlocie – își revărsa lumina palidă, albastru-alburie. În fața clădirilor atârnavă lămpi cu ulei, dând de știre că adăposteau taverne sau lupanare. Lumina sferelor era mai puternică și se putea reface, dar cu o singură sferă puteai cumpăra un mănunchi de lumânări sau o pungă cu ulei. Pe termen scurt, era adesea mai ieftin s-o faci, mai ales dacă-ți atârnavi lumina într-un loc de unde putea fi furată.

Sadeas nu impusese o oră a stingerii, dar Kaladin învățase că, pentru un podar, era mai bine să rămână noaptea în lem-

nărie decât să umble de unul singur. Soldați pe jumătate beți, în uniforme murdare, umblau de colo-colo, șoptind la urechile târfelor sau lăudându-se în fața prietenilor, îi insultau pe podari, râzând zgomotos. În ciuda felinarelor și a lunii, străzile păreau întunecoase, iar alcătuirea dezordonată a taberei – în parte clădiri de piatră, în parte cocioabe de lemn, în parte corturi – o făcea să pară dezorganizată și periculoasă.

Kaladin și însoțitorii lui se feriră din calea unui grup mare de soldați. Aceștia umblau cu hainele descheiate, dar nu erau foarte beți. Unul îi zări pe podari, dar cei trei – printre care un mâncător de coarne vânjos – erau de-ajuns ca să-i taie oșteanului cheful de a face mai mult decât să râdă, arătând către Kaladin când trecu pe lângă el.

Mirosea a transpirație și a bere ieftină. Kaladin se stăpâni. Dacă riposta, avea să primească mai puțini bani la următoarea plată, drept pedeapsă pentru că se încăierase.

— Asta nu-mi place, spuse Teft, uitându-se peste umăr la grupul de soldați. Mă-ntorc în tabăra noastră.

— Ba o să rămâi aici, mârâi Pietroi. Teft își dădu ochii peste cap.

— Crezi că mă sperii de-un chull mătăhălos ca tine? Dacă vreau să plec, plec și..

— Teft, spuse încet Kaladin. Avem nevoie de tine.

Nevoie. Un cuvânt cu un efect straniu asupra oamenilor. Unii fugeau când îl foloseai. Alții deveneau nervoși. Teft părea să tânjească după el. Dădu din cap, bombănind pentru sine, dar rămase cu ei.

Ajunseră curând în locul unde erau ținute căruțele. Porțiunea pătrată de teren stâncos, fără gard, se afla în partea de vest a taberei. La căderea nopții plecaseră toată lumea, nu vedeai decât șiruri lungi de căruțe. Chullii dormeau în țarcul de alături, arătând ca niște movile scunde. Kaladin înainta furișându-se, ca să nu fie zărit de vreo santinelă, dar se pare că nimeni nu se temea că, din mijlocul unei armate, s-ar fi putut fura ceva atât de mare ca o căruță.

Pietroi îl înghionti, apoi arătă către țarcul întunecat al chullilor. Un singur băietan stătea pe unul dintre stâlpii îngrăditurii, uitându-se la lună. Chullii erau destul de valoroși ca să fie păziți. Bietul flăcău! Oare de câte ori i se cerea să stea treaz noaptea, păzind acele animale greoaie?

Kaladin se ghemui în spatele unei căruțe și ceilalți doi îl imitară. El arată către unul dintre șiruri, așa că Pietroi plecă într-acolo. Pe urmă arată în direcția opusă, iar Teft își dădu ochii peste cap, însă îi dădu ascultare.

Kaladin se furișă de-a lungul rîndului din mijloc. Erau vreo treizeci de căruțe, dar verificarea se făcea cu mare repeziciune: își trecea degetele peste scândura din spate, în căutarea semnului pe care-l făcuse acolo. După numai câteva minute, pe șirul lui Kaladin intră o siluetă întunecată. Era Pietroi. Mâncătorul de coarne întinse mâna în lateral, apoi înălță cinci degete. A cincea căruță din capătul de la intrare. Kaladin dădu din cap și o porni spre ea.

Tocmai ajunsese când auzi un scâncet slab din direcția în care plecase Teft. Kaladin tresări și-și ridică privirea către santinelă. Băiatul continua să se uite la lună, lovind absent cu picioarele în stâlpul de lângă el.

O clipă mai târziu, de Kaladin se apropiară în grabă Pietroi și un Teft sfios.

— Îmi pare rău, șopti acesta din urmă. Muntele umblător m-a speriat.

— Dacă sunt cât un munte, de ce nu m-ai auzit când m-am apropiat? Ei?

Kaladin pufni, pipăind în spatele căruței indicate, și degetele îi trecură peste X-ul crestat în lemn. Trase aer în piept, apoi intră sub căruță, întins pe spate.

Trestile erau unde le lăsase, legate în douăzeci de mănunchiuri, toate groase de câte-o palmă.

— Ishi, Heraldul Norocului, fie lăudat, șopti el, dezlegând primul mănunchi.

— E totul acolo, da? spuse Teft, aplecându-se și scărpinându-se în barbă în lumina lunii. Nu-mi vine să cred c-am găsit atât de multe. Probabil c-am smuls toate trestile de pe câmpie.

Kaladin îi întinse primul mănunchi. Fără Syl, n-ar fi găsit nici măcar o treime. Ea zbura cu iuțeala unei insecte și părea să aibă un simț care-i spunea unde sunt lucrurile. Kaladin desfăcu al doilea mănunchi și îl întinse către ceilalți. Teft îl legă de primul, într-un singur snop mai gros.

În timp ce Kaladin își continua lucrul, sub căruță pătrunseră niște frunze mici și albe, luând înfățișarea lui Syl. Și se opri lângă capul lui.

— N-am văzut străji în niciunul dintre locurile prin care m-am uitat. Doar un băiat, în țarcul chullilor.

Silueta ei translucidă, alb-albăstruie, era aproape invizibilă în întuneric.

— Sper că trestile astea sunt încă bune, șopti Kaladin. Dacă se usucă prea tare...

— Vor fi perfecte, îți faci prea multe griji. Ți-am găsit niște sticle.

— Da? Întrebă el, atât de entuziasmat, încât fu cât pe aci să se salte în capul oaselor. Dar se stăpâni tocmai la timp ca să nu-și izbească creștetul de căruță.

Syl dădu din cap.

— O să-ți arăt. N-am putut să le car. Sunt prea solide.

Kaladin se grăbi să dezlege restul mănunchiurilor, întinzându-i-le unui Teft foarte neliniștit. Apoi ieși de sub căruță și luă două dintre legăturile mari, care uneau câte trei mănunchiuri. Teft ridică încă două, iar Pietroi izbuti să ia trei, îndesându-și una sub braț. Aveau nevoie de un loc unde să lucreze fără să fie întrerupți. Deși buruienile dâmbului păreau să nu folosească la nimic, Gaz ar fi găsit o cale să le distrugă munca dacă vedea ce făceau.

„Mai întâi sticlele”, își zise Kaladin. Dădu din cap către Syl și, călăuziți de ea, ieșiră dintre căruțe și se îndreptară către o tavernă. Părea construită în grabă, din lemn mai prost, dar asta nu-i împiedica pe soldații dinăuntru să se simtă foarte bine. Văzând ce scandal făceau, Kaladin se temu că întreaga clădire s-ar fi putut dărâma.

În spatele ei, într-o ladă fără capac, dintr-un lemn plin de așchii, zăcea un morman de sticle în care fusese alcool. Sticla era un material destul de prețios pentru ca acelea care rămăneau întregi să fie refolosite, însă cele din ladă erau crăpate sau cu găturile sparte. Kaladin își lăsă jos legăturile de trestii, apoi alese trei sticle aproape întregi. Le spălă într-un butoi cu apă din apropiere, apoi le îndesă într-un sac pe care-l adusese anume pentru asta.

Își săltă din nou legăturile și le făcu semn celorlalți.

— Încercați să lăsați impresia că faceți ceva plictisitor, le spuse. Mergeți cu frunțile plecate.

Cei doi dădură din cap și o porniră cu toții pe unul dintre drumurile principale, cărându-și snopii de trestii ca și cum ar fi fost vorba de o corvoadă obișnuită. Nu mai atraseră atenția atât de mult ca înainte.

Ocoliră lemnăria propriu-zisă, traversând terenul pietros deschis folosit ca loc de adunare al armatei înainte de coborârea pantei stâncoase care ducea spre Câmpiile Sfârâmate. O santinelă îi zări, iar Kaladin își ținu răsuflarea, dar omul nu spuse nimic. Văzând cum mergeau, presupusese probabil că făceau ceea ce făceau dintr-un motiv întemeiat. Dacă ar fi încercat să iasă din tabără, ar fi fost altceva, dar porțiunea aceea, care cobora spre prăpastia alăturată, nu trecea de marginile ei.

Ajunseră în scurt timp la locul unde Kaladin fusese gata să se sinucidă. Cât de mult se puteau schimba lucrurile în câteva zile! Se simțea alt om – un amestec straniu dintre cel care fusese cândva, sclavul care devenise și mizerabila creatură jalnică pe care încă se mai străduia s-o alunge. Își aduse aminte cum stătuse pe marginea prăpastiei, privind în jos. Bezna continua să-l îngrozească.

„Dacă nu izbutesc să-i salvez pe podari, creatura mizerabilă ar putea prelua din nou controlul. Și de data asta o să facă tot ce vrea...” Kaladin se cutremură. Puse legăturile de trestii lângă marginea hăului, apoi se așeză. Ceilalți îi urmară exemplul, ceva mai ezitanți.

— O să le-aruncăm în prăpastie? întrebă Teft, scărpinându-se în barbă. După atâta muncă?

— Sigur că nu, răspunse Kaladin.

Șovăi; Nomon strălucea, dar era încă noapte.

— N-aveți nicio sferă, nu-i așa?

— Pentru ce? întrebă Teft, bănuitor.

— Pentru lumină, omule.

Celălalt mormăi, apoi scoase o mână de stropi de granat.

— Aveam de gând să le cheltuiesc în noaptea asta, zise el. Sferele îi străluceau în palmă.

— Bun, zise Kaladin, trăgând o trestie din legătură.

Ce spusese tatăl lui despre ele? Ezitând, rupse vârful pufos, dând la iveală interiorul gol al tulpinii. O prinse de celălalt

capăt și-și plimbă degetele pe toată lungimea ei, strângând-o cu putere. În sticla goală de alcool căzură două picături de lichid alb, lăptos.

Zâmbi, satisfăcut, trecându-și iar degetele strânse de-a lungul tulpinii. De data asta nu mai ieși nimic, așa c-o aruncă în prăpastie.

În ciuda a tot ce spusese despre împletirea pălăriilor, nu voia să lase urme.

— Parc-ai spus că nu le-aruncăm! zise acuzator Teft.

Kaladin ridică sticla.

— Numai după ce scoatem din ele asta.

— Ce e?

Pietroi se aplecă și se uită de aproape, strângându-și pleoapele.

— Sevă de buruiana dâmbului. Sau, mai degrabă, laptele buruienii dâmbului, fiindcă nu cred că e cu adevărat o sevă. Oricum, e un antiseptic excelent.

— Un anti... ce? întrebă Teft.

— Alungă putredosprenii, răspuse Kaladin. Din pricina lor apar infecțiile. Laptele ăsta e unul dintre cele mai bune antiseptice care există. Are efect și dacă-l întinzi pe-o rană deja infectată.

Ceea ce era bine, fiindcă pe ale lui Leyten începuseră să se târască putredospreni de un roșu intens.

Teft mârâi, apoi se uită la legăturile de trestii.

— Aici sunt o grămadă de tulpini.

— Știu, răspuse Kaladin, întinzându-le celelalte două sticle. De aceea mă bucur că n-o să fiu nevoit să storc eu laptele din toate.

Teft oftă, dar se așeză și desfăcu o legătură. Pietroi făcu același lucru fără să se plângă; se așeză cu genunchii ușor depărtați și cu labelle picioarelor apropiate, pentru a ține apoi sticla între ele în timp ce lucra.

Suflă o adiere ușoară și câteva trestii foșniră.

— De ce-ți pasă de soarta lor? întrebă Teft într-un târziu.

— Sunt oamenii mei.

— Nu asta-nseamnă să fii șef de pod.

— Înseamnă ceea ce vrem noi, spuse Kaladin, văzând că Syl venise să-i asculte. Tu, eu, ceilalți.

— Crezi c-or să te lase să faci așa ceva? întrebă din nou Teft. Ochi-luminoșii, căpitanii.

— Crezi că ne dau destulă atenție ca să observe?

Taft șovăi, apoi mârâi, storcând încă o trestie.

— Poate că da, răspunse Pietroi.

Mișcările cu care storcea bărbatul voinic trestiiile aveau o delicatețe surprinzătoare. Kaladin n-ar fi crezut că degetele lui groase puteau fi atât de grijulii, atât de precise.

— Ochi-luminoșii observă adesea acele lucruri pe care ai vrea să nu le vadă.

Teft mârâi din nou, declarându-se de acord.

— Cum ai ajuns aici, Pietroi? Întrebă Kaladin. Cum poate ajunge un mâncător de coarne să-și părăsească munții și să vină în ținuturile joase?

— N-ar trebui să pui astfel de întrebări, fiule, zise Teft, făcându-i cu degetul. Noi nu vorbim despre trecutul nostru.

— Noi nu vorbim despre *nimic*, ripostă Kaladin. Niciunul dintre voi doi nu știa nici măcar cum îl cheamă pe celălalt.

— E-n ordine, zise Pietroi. O să vorbesc despre asta.

Teft bombăni ceva pentru sine, dar se aplecă spre Pietroi, ca să-l audă mai bine când începu să vorbească.

— Poporul meu n-are nicio Cristalsabie, începu mâncătorul de coarne, cu glasul lui gros, răgușit.

— Nu e neobișnuit, zise Kaladin, în afară de Alethkar și Jah Kaved, niciun regat n-are prea multe.

— Nu e adevărat, îl contrazise Pietroi. Thaylenahul are cinci Săbii și trei Armuri complete, toate în posesia gărzii regale. Selay își are partea de Armuri și de Săbii. Alte regate, cum e Herdaz, au o singură Sabie și o singură Armură – care trec din tată-n fiu în stirpea regală. Dar noi, unkalakii, n-avem nici măcar un singur Cristal. La noi, mulți *nuatoma* – ăștia-s la fel ca ochi-luminoșii voștri, numai că n-au ochi luminoși...

— Cum poți să fii ochi-luminoși fără să ai ochii luminoși? se încruntă Teft.

— Având ochi întunecați, răspunse Pietroi, ca și cum ar fi fost evident. Noi nu ne-alegem conducătorii în felul ăsta. E complicat. Dar nu mă mai întrerupeți, zise, storcând încă o trestie și aruncându-i tulpina într-un morman de lângă el. *Nuatoma* socotesc că-i o mare rușine să n-avem niciun Cristal. Își doresc armele astea din tot sufletul. Se crede că primul *nuatoma* care dobândește una va deveni rege, iar noi n-am mai avut un rege de foarte mulți ani. Niciun pisc nu

s-ar putea lupta cu acela unde cineva stăpânește una dintre Săbiile binecuvântate.

— Și-ai venit să *cumperi* una? întrebă Kaladin.

Niciun Cristal Purtător nu și-ar fi vândut arma. Fiecare era un vestigiu aparte, luat de la Radianții Dispăruți după trădarea lor. Pietroi râse.

— Ha? Să cumpăr? Nu, nu suntem chiar atât de proști. *Nuatomă*-ul meu cunoștea tradiția voastră, nu? Spune că, dacă un om ucide un Cristal Purtător, îi poate lua în stăpânire Sabia și Armura. Așa că *nuatomă*-ul meu și casa lui, noi toți, am pornit-o într-o procesiune măreață, pentru ca el să-l găsească și să-lucidă pe unul dintre Cristal Purtătorii voștri.

Kaladin aproape că izbucni în râs.

— Presupun că s-a dovedit a fi o treabă mai grea decât crezuse.

— *Nuatomă*-ul meu nu era prost, zise Pietroi, în apărarea acestuia. Știa că o să fie greu, dar, vedeți voi, tradiția voastră ne dădea speranțe. Din când în când, câte un *nuatomă* curajos coboară ca să se dueleze cu un Cristal Purtător. Într-o bună zi, unul o să-nvingă, și-atunci o s-avem Cristale.

— Poate, spuse Kaladin, aruncând o trestie stoarsă în prăpastie. Presupunând că sunt de acord să se dueleze cu voi pe viață și pe moarte.

— A, se duelează întotdeauna, zise Pietroi, râzând. *Nuatomă* aduce multe bogății și făgăduiește că-i va da învingătorului tot ce posedă. Ochi-luminoșii voștri nu pot trece cu nepăsare pe lângă o pradă așa bogată! Nu li se pare prea greu să omoare un unkalaki care nu are Cristalsabie. Au murit mulți *nuatomă*. Dar nu-i nimic. Până la urmă vom învinge.

— Și-o s-aveți o Sabie și o Armură, spuse Kaladin. Alethkarul are câteva zeci.

Pietroi ridică din umeri.

— Una din fiecare e doar un început. Însă *nuatomă*-ul meu a fost înfrânt, așa că eu sunt podar.

— Stai puțin, zise Teft. Ai bătut atâta drum împreună cu luminlordul tău și, odată ce-a pierdut, ai fost capturat și-ai ajuns într-un grup de podari?

— Nu, nu, nu înțelegi, spuse Pietroi. *Nuatomă*-ul meu l-a provocat pe înaltul Prinț Sadeas. Se știe foarte bine că aici, pe Câmpiile Sfărâmate, sunt mulți Cristal Purtători. *Nuatomă*-

ma-ul meu a crezut că e mai ușor să se lupte mai întâi cu cineva care n-are decât Armură și să câștige o Sabie după aceea.

— Și? întrebă Teft.

— Odată ce *nuatoma-ul* nostru a fost învins de Luminlordul Sadeas, noi toți am devenit proprietatea lui.

— Atunci ești sclav? întrebă Kaladin, ridicându-și mâna și pipăindu-și semnul de pe frunte.

— Nu, la noi nu există așa ceva, răspunse Pietroi. Nu eram sclavul *nautoma-ului* meu, îi eram rudă.

— *Rudă?* se miră Teft. Pe Kelek! Ești un ochi-luminoși!

Pietroi râse din nou, hohotind zgomotos. Kaladin zâmbi fără să vrea. Părea să fi trecut atât de mult timp de când nu mai auzise pe cineva râzând astfel!

— Nu, nu. Nu eram decât *umarti'a* – vărul lui, cum ați spune voi.

— Totuși, erai rudă cu el.

— Pe Piscuri, rudele Luminlordului sunt servitorii lui.

— Ce fel de obicei e ăsta? se văicări Teft. Trebuie să-ți slujești propriile rude? Lua-m-ar furtuna! Cred că mai bine aș muri!

— Nu e chiar atât de rău, zise Pietroi.

— Nu-mi cunoști rudele, ripostă Teft, înfiorându-se.

Pietroi râse iar.

— Preferi să fii sluga cuiva pe care nu-l cunoști? Ca acest Sadeas? A unui om de care nu te leagă nimic? zise el, clătănând din cap. Câmpeni! Aici aveți prea mult aer. Vă-mbolnăvește mințile.

— Prea mult aer? se miră Kaladin.

— Da, răspunse Pietroi.

— Cum ai putea avea prea mult aer? E în jurul nostru, pretutindeni.

— Lucrul ăsta e greu de explicat.

Pietroi vorbea bine limba alethi, dar uneori uita să adauge cuvintele cel mai des folosite. Alteori și le amintea, așa că frazele lui sunau corect. Cu cât vorbea mai repede, cu atât uita mai multe cuvinte.

— Aveți prea mult aer, repetă el. Veniți pe Piscuri. O să vedeți.

— Probabil, spuse Kaladin, aruncând o privire către Teft, care se mulțumi să ridice din umeri. Dar n-ai dreptate întru totul. Ai spus că slujim un om pe care nu-l cunoaștem. Ei bine, eu îl *cunosc* pe Luminlordul Sadeas, îl cunosc bine.

Pietroii își ridică o sprânceană.

— E arogant, răzbunător, lacom și corupt până-n măduva oaselor, continuă Kaladin.

Pietroii zâmbi.

— Da, cred că ai dreptate. Omul ăsta nu e unul dintre ochi-luminoșii cu suflet nobil.

— Printre ei nu există „suflete nobile”, Pietroii. Sunt toți la fel.

— Înseamnă că ți-au făcut foarte mult rău, nu-i așa?

Kaladin ridică din umeri, fiindcă întrebarea dădea la iveală răni încă nevindecate.

— Oricum, stăpânul tău a fost norocos.

— A avut noroc fiindcă l-a ucis un Cristalpurător?

— A avut noroc că n-a învins, ca să descopere cum l-ar fi înșelat. Nu l-ar fi lăsat să plece cu Armura lui Sadeas.

— Prostii, se amestecă Teft. Tradiția...

— Tradiția e martorul orb de care se folosesc ca să ne osândească pe noi, Teft, zise Kaladin. E cutia frumoasă în care-și țin minciunile. Ne face să-i slujim.

Teft nu se dădu bătut.

— Am trăit mai mult decât tine, fiule. Știi destule. Dacă un om simplu ucide un dușman Cristalpurător, devine un ochi-luminoș. ăsta e mersul lucrurilor.

Kaladin lăsa disputa să se stingă. Dacă iluziile îl făceau pe Teft să aibă o părere mai bună despre rolul pe care-l avea în acel război haotic, cine era el ca să-l convingă că greșea?

— Prin urmare, erai servitor, îi spuse lui Pietroii, în suita unui luminlord? Ce fel de servitor?

Se strădui să caute cuvântul potrivit, aducându-și aminte de vremurile când se aflase în preajma lui Wistiow sau a lui Roshore.

— Valet? Majordom?

Pietroii râse.

— Eram bucătar. *Nuatoma-ul* meu n-ar fi venit în ținuturile joase fără să aibă bucătarul lui! În mâncarea voastră de-aici sunt atât de multe mirodenii încât nu mai simți niciun alt gust! Ai putea la fel de bine să mănânci pietre piperate!

— *Tu* n-ar trebui să vorbești despre mâncare, se strâmbă Teft. Un mâncător de coarne?

Kaladin se încruntă.

— Totuși, de ce sunt numiți ai voștri astfel?

— Fiindcă mănâncă și coarnele, și carapacele creaturilor pe care le prind, răspuse Teft. Părțile dinafară.

Pietroi zâmbi, cu privirea încărcată de nostalgie.

— Păi, da, dar sunt atât de gustoase.

— Chiar mâncați carapace? întrebă Kaladin.

— Avem dinți puternici, răspuse Pietroi cu mândrie. Dar, iată, acum mi-ați aflat povestea. Luminlordul Sadeas nu știa sigur la ce să ne folosească pe toți. Unii au ajuns soldați, alții sunt servitorii lui.

Eu i-am pregătit o singură masă și m-a trimis la podari, spuse Pietroi, șovăind. Probabil că, ăă, i-am făcut supa mai bună.

Kaladin își ridică o sprânceană.

— Mai bună?

Pietroi păru stânjenit.

— Înțelegeți, moartea *nuatoma-ului* meu mă înfuriase foarte tare. Și, m-am gândit eu, câmpenii ăștia au toți limbile arse de mâncarea lor. Nu mai simt gustul și...

— Și ce? întrebă Kaladin.

— Balegă de chull. Se pare că-a avut un gust mai puternic decât mă așteptam.

— Stai puțin, zise Teft. Ai pus *balegă de chull* în supa înaltului Prinț Sadeas?

— ăă, da. De fapt, i-am pus și-n pâine. Și am folosit-o ca garnitură pentru coteletul de porc. Și-am făcut din ea și-un sos, cu mirodenii, pentru garamii cu unt. Am descoperit că balega asta de chull are foarte multe întrebunțări.

Teft izbucni în râs, stârnind ecouri. Se lăsă pe-o parte, hohotind cu atâta poftă încât Kaladin se temu să nu cumva să se rostogolească în prăpastie.

— Mâncătorule de coarne, spuse Teft în cele din urmă, pentru asta-ți fac cinste, dau de băut.

Kaladin zâmbi. Clătină din cap doar pentru sine, uluit. Dintr-odată, înțelegea.

— Ce e? întrebă Pietroi, părând să-i fi observat expresia feței.

— Asta ne trebuie, răspuse Kaladin. Asta! E ceea ce-mi lipsea. Pietroi șovăi.

— Balegă de chull? Asta-ți lipsea? Teft izbucni într-un alt hohot de râs.

— Nu, zise Kaladin. E... ei, o să v-arăt. Dar mai întâi ne trebuie seva buruienii dâmbului.

Abia terminaseră cu una dintre legături și degetele îl dureau deja de atâta stors.

— Dar tu, Kaladin? Întrebă Pietroi. Eu mi-am spus povestea. Mi-o spui și tu pe-a ta? Cum te-ai ales cu semnele astea de pe frunte?

— Da, se i se alătură Teft, ștergându-se la ochi. Tu în a cui mâncare te-ai răhățit?

— Parcă spuneai că trecutul unui podar e tabu, zise Kaladin.

— L-ai făcut pe Pietroi să și-l dezvăluie, fiule. Corect e să ți-l povestești și tu.

— Și, dacă vă spun povestea mea, înseamnă c-o spui și tu pe-a ta? Teft se încruntă imediat.

— Ei, uite, eu n-o să...

— Am omorât un om, îl întrerupse Kaladin.

Asta-l amuți pe Teft. Pietroi ciuli urechile. Kaladin observă că Syl îi privea în continuare cu interes. Ceea ce era ciudat pentru ea; de obicei, atenția îi zbura repede în altă parte.

— Ai omorât un om? Întrebă Pietroi. Și după asta te-au făcut sclav? Pedepsa pentru crimă nu e de obicei moartea?

— N-a fost crimă, răspunse Kaladin cu glas scăzut și cu gândul la bărbatul cu barba încâlcită din căruța sclavilor, care-i pusese aceleași întrebări.

— De fapt, cineva foarte important mi-a mulțumit pentru fapta mea.

Și tăcu.

— Și? Întrebă Teft într-un târziu.

— Și... zise el, cu ochii la o trestie.

Nomon cobora către apus, iar micul disc verde al lui Mishim – ultima lună – se înălța dinspre răsărit.

— Și s-a dovedit că ochi-luminoșii nu se poartă prea frumos când le respingi darurile.

Ceilalți așteptau mai mult, dar el amuți și-și continuă lucrul la trestii. Amintirea celor petrecute în armata lui Amaram era încă șocat de dureroasă.

Ceilalți fie simțiră în ce toane proaste era, fie își dădură seama că atât cât spusese era de-ajuns, fiindcă își reluară munca și nu-l mai îmboldiră să continue.

24 • SALA HĂRȚILOR

„Indiferent din ce punct de vedere ai privi lucrurile, nimic din ceea ce ți-am scris aici nu se preschimbă într-un neadevăr.”

Sala Hărților regelui se afla la hotarul dintre frumusețe și funcționalitate. Costisitoarea clădire boltită din piatră, creată de un Animmod, avea suprafețe laterale netede care se contopeau, fără a se zări vreo îmbinare cu stânca de dedesubt. Avea forma unei pâini thailene alungite și luminatoarele largi din tavan lăsau soarele să-și trimită strălucirea pe superbe formațiuni din coajă-de-piatră.

Dalinar trecu pe lângă una dintre ele, cu nuanțe de roz, de verde strălucitor și de albastru îmbinate într-un model noduros, crescut până la înălțimea umerilor lui. Plantele tari, acoperite cu o crustă, nu aveau cu adevărat tulpini și frunze, ci doar lujeri unduind ca niște plete pline de culoare. Dacă n-ar fi fost ele, coaja-de-piatră ar fi adus mai degrabă a piatră decât a plantă. Însă erudiții susțineau că trebuie să fie plantă, judecând după modul în care creștea, întinzându-se către lumină.

„Și oamenii făceau același lucru”, își zise el. „Cândva.”

Înaltul Prinț Roion stătea în fața uneia dintre hărți, cu mâinile împreunate la spate, iar numeroșii săi însoțitori se înghesuiau în capătul opus al galeriei. Era un bărbat înalt, cu pielea de culoare deschisă și cu barba neagră frumos tunsă. Părul i se rărise în creștet. Purta, ca majoritatea celorlalți, o haină scurtă, deschisă în față, lăsând la vedere cămașa de dedesubt. Materialul ei roșu se înălța deasupra gulerului hainei.

„Atât de șleampăt!” își zise Dalinar, deși costumele erau croite după ultima modă. Și-ar fi dorit ca hainele la modă să nu mai fie atât de... ei bine, atât de șleampete.

— Luminlord Dalinar, spuse Roion. Mi-e greu să-mi dau seama care e scopul acestei întâlniri.

— Fă o plimbare cu mine, Luminlord Roion, îl invită Dalinar, arătând într-o parte cu o înclinare a capului.

Celălalt bărbat oftă, dar i se alătură și o porniră pe aleea dintre grupurile de plante și hărți. Escorta lui Roion îi urmă; din ea făceau parte un paharnic și un scutier.

Fiecare hartă era luminată de niște diamante prinse în suporturi de oțel lustruit ca oglinda. Toate erau redată detaliat, în cerneală, pe câte o singură coală de pergament, nefiresc de mare. Fuseseră create, evident, cu un Animmod. Cei doi ajunseră în centrul încăperii, lângă enorma și detaliata Hartă Principală, fixată într-o ramă de pe perete, înfățișa întreaga zonă deja explorată a Câmpiilor Sfârâmate. Podurile permanente erau desenate cu roșu, iar perechile de glife albastre de pe platourile de lângă tabăra alethi indicau ce înalt prinț le stăpânea. Către est, harta devenea din ce în ce mai săracă în detalii, liniile dispărând în final cu desăvârșire.

În mijloc se afla câmpul de luptă, acea parte a platourilor unde se duceau cel mai adesea demonii spărturilor ca să intre în faza de pupă, în lateral, unde se aflau podurile permanente, apăreau foarte puțini. Iar dacă se iveau totuși, o făceau ca să vâneze, nu ca să devină pupe.

Însă deținerea platourilor din vecinătate era totuși importantă, fiindcă – după cum se stabilise – niciun înalt prinț nu putea traversa, fără permisiune, un platou aflat sub stăpânirea altuia. De asta se ținea cont și la alegerea celei mai potrivite căi spre platourile centrale, și când se stabilea cine avea în grijă posturile de pază și podurile permanente de pe platoul respectiv, înalții prinți își vindeau unii altora platourile din vecinătatea taberelor.

Pe coala de pergament de lângă Harta Principală era o listă a înalților prinți și a numărului de inimi-nestemată dobândite de fiecare dintre ei. Ținea de felul de a fi al alethilor – oferea un scop și spunea clar cine câștiga luptele și cine lăncezea în tabără.

Ochii lui Roion se îndreptară imediat către propriul nume. Dintre toți înalții prinți, el câștigase cele mai puține inimi-nestemată.

Dalinar întinse mâna spre harta principală, trecându-și degetele peste pergament. Platourile din centru purtau nume sau numere, pentru a se putea vorbi despre ele cu mai multă ușurință. Cel mai îndepărtat era mare și se întindea, sfidător, chiar lângă zona stăpânită de parshendi. Îl numeau Turnul. Era enorm, de dimensiuni neobișnuite, avea o formă stranie și demonii spărturilor păreau să-l prefere când le venea vremea să intre în faza de pupă.

Privindu-l, Dalinar căzu pe gânduri. Mărimea platoului pe care voiai să-l cucerești era hotărâtoare pentru stabilirea numărului de soldați care intrau în luptă. Pe Turn, parshendii aduceau de obicei foarte mulți soldați și respinseseră deja douăzeci și șapte de atacuri. Niciun alethi nu câștigase acolo vreo luptă. El însuși fusese întors din drum de două ori.

Era, pur și simplu, prea aproape de parshendi; puteau întotdeauna s-ajungă acolo primii și să intre în formație de luptă, folosindu-se de terenul în pantă, care le permitea să ocupe o poziție excelentă în partea de sus. „Dar dacă i-am putea încolți acolo având destui soldați...” își zise Dalinar. I-ar fi prins în cursă și i-ar fi ucis pe foarte mulți dintre ei. Poate îndeajuns de mulți ca să nu mai fie în stare să continue războiul pe Câmpii.

Merita să se gândească la asta. Dar înainte ca asta să se întâmple, avea nevoie de aliați. Își plimbă degetele către vest.

— Înaltul Prinț Sadeas s-a descurcat foarte bine în ultima vreme, zise Dalinar și arătă tabăra celui despre care vorbea, bătând cu degetul în hartă. Cumpără platouri de la alți înalți prinți și îi e din ce mai ușor s-ajungă primul pe câmpurile de luptă.

— Da, încuviință Roion, încruntându-se. Nu e nevoie să vezi o hartă ca să afli asta, Dalinar.

— Privește lucrurile gândindu-te la țelul nostru. Ne luptăm de șase ani fără întrerupere și nimeni n-a văzut vreodată centrul Câmpiilor Sfărâmate.

— N-am urmărit niciodată așa ceva. Îi ținem în frâu, îi aseziem, îi înfometăm și îi silim să vină la noi. N-a fost ăsta planul tău?

— Ba da, dar nu mi-am imaginat niciodată c-o să dureze atât de mult. Mă gândesc c-ar fi timpul să schimbăm tactica.

— De ce? Asta merge bine. Se-ntâmplă rareori să treacă o săptămână fără câteva ciocniri cu parshendii. Totuși, aș pu-

tea spune că, în ultima vreme, tu n-ai prea fost un model care să ne inspire-n luptă.

Arată cu capul către numele lui Dalinar de pe coala mai mică. Lângă el se înșiruiău o mulțime de semne, câte unul pentru fiecare inimă-nestemată pe care-o câștigase. Dar foarte puține erau recente.

— Mulți spun că Ghimpele Negru nu mai e așa de ascuțit, continuă Roion.

Avea grijă să nu-l insulte pe Dalinar de-a dreptul, dar mergea mult mai departe decât ar fi făcut-o înainte. Se răspândise deja vestea despre ceea ce se întâmplase cu Dalinar când îl prinsese furtuna în baracă.

El se sili să-și păstreze calmul.

— Roion, nu putem continua să privim războiul ăsta ca pe un joc.

— Toate războaiele sunt niște jocuri, unele dintre cele mai grandioase, având drept piese pierdute viețile unor oameni reali și drept trofee bogății reale! Asta e viața pentru care-au fost zămisliți oamenii. Ca să lupte, ca să ucidă, ca să învingă.

Îl cita pe Făuritorul Soarelui, ultimul rege alethi care-i unise pe înalții prinți. Gavilar îi venerase cândva numele.

— Poate, răspunse Dalinar. Totuși, care e scopul? Luptăm ca să dobândim Cristalsăbii, apoi le folosim în luptă ca să mai dobândim și altele. E un cerc, ne învârtim iarăși și iarăși, învârtindu-ne în jurul cozilor ca să ne putem învârti mai bine în jurul cozilor.

— Luptând, ne pregătim să recâștigăm paradisul și să luăm înapoi ceea ce ne aparține.

— Oamenii se pot antrena și fără să meargă la război și pot purta și altfel de lupte, nu doar unele lipsite de sens. Au fost vremuri când războaiele noastre *însemnau ceva*.

Roion își ridică o sprânceană.

— Aproape că mă faci să dau crezare zvonurilor, Dalinar. Se spune că ți-ai pierdut pofta de război, că nu mai simți dorința de a lupta, zise Roion, apoi îl privi iarăși. Unii spun că e vremea să abdică în favoarea fiului tău.

— Zvonurile mint, se răsti Dalinar.

— Adică...

— Mint, declară ferm Dalinar, dacă pretind că nu-mi mai pasă.

Își puse din nou degetele pe hartă, plimbându-le pe pergamentul neted.

— Îmi pasă, Roion, îmi pasă foarte mult. De ceea ce se întâmplă cu poporul ăsta. De nepotul meu. De soarta războiului. De aceea propun să acționăm, de acum înainte, cu mai multă agresivitate.

— Păi cred că e cazul să mă bucur că aud așa ceva.

„Unește-i...”

— Vreau să-ncerci să ataci un platou împreună cu mine, zise Dalinar.

— *Ce?*

— Vreau să ne unim forțele și să atacăm în același timp, luptând împreună.

— De ce-am vrea să facem asta?

— Am putea avea mai multe șanse să câștigăm inimi-nesțemată.

— Dacă mai mulți soldați îmi cresc șansele de a învinge, atunci o să aduc, pur și simplu, mai mulți soldați de-ai mei. Platourile sunt prea mici ca să arunci în luptă armate mari, iar mobilitatea e mai importantă decât numărul în sine.

Era un punct de vedere întemeiat. Pe câmpii, mai mult nu însemna neapărat mai bine. Spațiul limitat și marșul forțat către câmpul de luptă schimbau în mod semnificativ modul în care se purta războiul. Numărul exact al soldaților depindea de mărimea platoului și de filosofia marțială personală a fiecărui înalt prinț.

— Să atacăm împreună n-ar însemna neapărat mai mulți soldați intrați în luptă, răspunse Dalinar. Armata fiecărui înalt prinț are diferite puncte tari. Eu sunt cunoscut pentru pedestrima cu arme grele; tu ai cei mai buni arcași. Podurile lui Sadeas sunt mai iuți decât oricare altele. Luptând împreună, putem descoperi tactici noi. Facem prea multe eforturi ca să ajungem cât mai repede la un platou. Dacă nu ne-am grăbi așa, luându-ne la întrecere unii cu alții, poate că-am izbuti să-nconjurăm platoul. I-am putea lăsa pe parshendi să-ajungă primii, ca să-i atacăm apoi în condițiile preferate de noi, nu de ei.

Roion șovăi. Dalinar își petrecuse zile întregi discutând cu generalii lui despre posibilitatea unui atac comun. Se părea că existau avantaje clare, dar nu putea să fie sigur până când nu încerca un alt înalt prinț să atace împreună cu el.

Roion părea să analizeze propunerea.

— Cine ar lua inima-nestemată?

— Am împărți bogățiile în mod egal.

— Și dac-am captura o Cristalsabie?

— Cel care ar câștiga-o în luptă ar păstra-o, evident.

— Iar ăsta ai fi, probabil, tu, zise Roion încruntându-se. Pentru că tu și fiul tău aveți deja Cristale.

Era marea problemă a Cristalsăbiilor și a Cristalarmurilor – aveai foarte puține șanse să le câștigi dacă nu foloseai deja una. De fapt, de obicei nu era de-ajuns să ai doar una dintre ele. Sadeas înfruntase Cristalpurtători pe câmpul de luptă, dar se văzuse întotdeauna nevoit să se retragă ca să nu fie ucis.

— Sunt sigur că putem găsi ceva mai echitabil, spuse Dalinar în cele din urmă.

Sperase că, dacă mai reușea să câștige un Cristal, avea să i-l poată dăruia lui Renarin.

— Cu siguranță, zise Roion, sceptic.

Dalinar trase aer în piept. Trebuia să fie mai cutezător.

— Și dacă ți le-aș oferi ție?

— Poftim?

— Încercăm să atacăm împreună. Dacă se-ntamplă să câștig o Cristalsabie sau o Cristalarmură, tu o primești pe prima, din fiecare. Dar eu o păstrez pe a doua.

Roion îl privi mijindu-și ochii.

— Ai face asta?

— Pe onoarea mea, Roion.

— Ei, de asta nu s-ar îndoii nimeni. Dar poți învinovăți un om dacă-și face griji?

— Pentru ce?

— Sunt înalt prinț, Dalinar. E adevărat că principatul meu e cel mai mic, dar eu nu depind de nimeni. Nu mă văd subordonându-mă cuiva mai important.

„Ai devenit deja o parte dintr-un întreg mai important”, zise în sinea lui Dalinar, simțindu-se frustrat. „S-a întâmplat în clipa când i-ai jurat credință lui Gavilar.” Roion și ceilalți refuzau să-și îndeplinească făgăduielile.

— Regatul nostru ar putea fi mult mai mult decât acum, Roion.

— Poate. Dar poate că eu mă mulțumesc cu ceea ce am. Ori-cum, mi-ai făcut o propunere interesantă. Am să mă gândesc la ea.

— Foarte bine, zise Dalinar, deși instinctul îi spunea că Roion avea să-i refuze oferta.

Era prea bănuitor din fire. Înălții Prinți deabia puteau să se încreadă unii într-alții cât să acționeze împreună atunci când la mijloc *nu erau* Cristalsăbii și inimi-nestemată.

— O să te văd la ospățul din seara asta? întrebă Roion.

— De ce să nu mă vezi?

— Păi, furtunoveghetorii au anunțat că la noapte e posibil să fie o mare furtună, înțelegeți...

— O să fiu acolo, spuse Dalinar, cu glas egal.

— Da, firește, zise chicotind Roion. N-ai niciun motiv să nu vii, îi zâmbi lui Dalinar și se retrase, urmat de escorta lui.

Dalinar oftă, se-ntoarse către Harta Principală și o studie cu gândul la întâlnirea aceea și la ceea ce însemnase. Rămase așa vreme îndelungată. Privind în jos spre Câmpii, ca un zeu din înaltul cerului. Platourile arătau ca niște insule izolate sau ca fragmentele unui vitraliu imens. Nu era pentru prima oară când simțea că ar fi fost în stare să deslușească un tipar al Câmpiilor Sfârâmate. Dacă ar fi văzut mai mult din ele, probabil că ar fi reușit. Ce semnificație să fi avut așezarea spăr-turilor într-o anumită ordine?

Toți ceilalți erau atât de preocupați să pară puternici, să-și arate curajul. Oare era singurul care-și dădea seama câtă fri-volitate se ascundea aici? Putere de dragul puterii? La ce era bună puterea dacă n-o foloseai la nimic?

„Alethkarul a fost cândva o lumină”, se gândi el. „Asta pre-tinde cartea lui Gavilar și asta-mi arată viziunile. Nohadon a fost regele Alethkamlui cu atât de mult timp în urmă, în vre-murile dinaintea plecării Heralzilor.”

Dalinar avea impresia că era aproape. De secret. De lucrul care-l entuziasmase atât de mult pe Gavilar în lunile dinain-tea morții. Dacă ar fi izbutit să ajungă puțin mai departe, Dalinar ar fi înțeles. Ar fi văzut tiparul după care se organizau viețile oamenilor. Și ar fi știut, în sfârșit.

Dar asta făcea de șase ani. Se agăța, se întindea, se stră-duia să mai înainteze puțin. Și, cu cât ajungea mai departe, cu atât mai îndepărtate păreau răspunsurile.

Adolin intră în Galeria Hărților. Tatăl lui era încă acolo, de unul singur. Doi membri ai Gărzii de Cobalt vegheau asupra lui de la distanță. Roion nu se zărea nicăieri.

Adolin se apropie încet. Dalinar avea privirea aceea, expresia absentă care i se așternea atât de des pe chip în ultima vreme. Chiar și atunci când n-avea o criză, nu era prezent pe de-a-ntregul. Nu așa cum fusese cândva.

— Tată? zise Adolin, alăturându-i-se.

— Salut, Adolin.

— Cum a mers întâlnirea cu Roion? întrebă tânărul, încercând să pară bine dispus.

— Dezamăgitoare. Se dovedește că, în privința diplomației, sunt mult mai nepriceput decât eram pe vremuri la război.

— Pacea nu oferă niciun avantaj.

— Asta spune toată lumea. Dar am avut cândva pace și părea să fie bine. Ba chiar mai bine.

— N-a mai fost pace de pe vremea Palatelor împăcării, se grăbi Adolin să răspundă. Pe Roshar, viața omului e o luptă.

Era un citat din *Dispute*.

Dalinar se întoarse spre el, părând amuzat.

— Îmi dai mie citate din scriptură? Tu?

Adolin ridică din umeri, simțindu-se ca un prost.

— Păi, știi, Malasha e destul de credincioasă, așa că azi, ceva mai devreme, am ascultat...

— Stai puțin, zise Dalinar. Malasha? Asta cine mai e?

— Fiica Luminlordului Seveks.

— Și cealaltă fată, Janala?

Adolin se strâmbă, cu gândul la plimbarea jalnică pe care-o făcuseră cu câteva zile în urmă. Mai multe daruri frumoase ar fi trebuit s-o împace. Dar el nu părea s-o mai entuziasmeze nici măcar pe jumătate cât înainte, așa că acum curta pe altcineva.

— Situația a devenit încordată. Malasha pare să promită mai mult, se grăbi Adolin să schimbe vorba, înțeleg că Roion n-o să asalteze prea curând un platou împreună cu noi.

Dalinar clătină din cap.

— Se teme prea mult că-ncerc să-l aduc pe o poziție de unde-i pot lua în stăpânire ținuturile. Poate am greșit începând discuțiile cu cel mai slab dintre înalții prinți. Preferă să se ghemuiască la pământ ca să facă față oricăror nenorociri care se vor abate asupra lui, păstrând ceea ce are, în loc să riște pentru a obține mai mult.

Dalinar se uita fix la hartă, părând din nou distant.

— Gavilar a visat să unifice Alethkarul. Cândva am crezut, în ciuda spuselor lui, că reușise. Dar cu cât lucrez mai mult cu acești oameni, cu atât mai bine-mi dau seama că a avut dreptate. Am dat greș. I-am înfrânt, dar nu i-am unit *niciodată*.

— Așa că tot mai ai de gând să discuți cu ceilalți?

— Da. Ca să pot începe, n-am nevoie decât de unul singur care să spună da. La cine crezi c-ar trebui să mergem acum?

— Nu știu, răspunse Adolin, însă deocamdată cred c-ar trebui să aflî ceva. Sadeas a trimis la noi pe cineva prin care a cerut permisiunea să intre în tabără. Vrea să le pună întrebări grăjdarilor care-au avut grijă de calul Maiestății Sale în timpul vânătorii.

— Noua lui poziție îi dă dreptul să facă astfel de cereri.

— Tată, spuse Adolin, apropiindu-se și vorbind cu voce scăzută. Cred că are de gând să acționeze împotriva noastră.

Dalinar se uită la fiul său.

— Știi că tu ai încredere în el, se grăbi acesta să continue. Și acum îți înțeleg motivele. Dar *ascultă-mă*. Mișcarea asta îl aduce în poziția ideală din care să ne poată săpa. Regele a devenit suficient de paranoic ca să ne bănuiască până și pe noi – știu c-ai văzut și tu. Sadeas nu trebuie decât să găsească o „dovadă” imaginară care să ne lege de încercarea de a-l asasina pe rege ca să-l întoarcă pe Elhokar împotriva noastră.

— Va trebui să ne asumăm riscul ăsta.

Adolin se încruntă.

— Dar...

— Am încredere în Sadeas, fiule. Și, chiar dacă n-aș avea, nu-i putem interzice să intre în tabără și nu-l putem împiedica să cerceteze cele petrecute. Nu numai că am părea vinovați în ochii regelui, dar i-am mai și nega autoritatea, spuse Dalinar, clătînând din cap. Dacă vreau să fiu vreodată acceptat de ceilalți prinți drept conducător pe timp de război, trebuie să-i recunosc lui Sadeas autoritatea ca înalt Prinț al In-

formării. Nu mă pot baza pe vechile tradiții ca să-mi impun autoritatea, negându-i lui, pe de altă parte, același drept.

— Cred că ai dreptate, recunosc Adolin. Dar am putea face totuși niște pregătiri. N-ai cum să-mi spui că nu ești deloc îngrijorat.

Dalinar șovăi.

— Poate că da. Manevrele lui Sadeas sunt agresive. Dar mi s-a spus ce să fac. „Ai încredere în Sadeas. Fii puternic. Fă totul cu onoare, și onoarea te va ajuta.” Țasta e sfatul pe care l-am primit.

— De unde?

Dalinar se uită la el și Adolin înțelesese totul.

— Prin urmare, acum ne punem în pericol viitorul casei noastre luându-ne după viziuni.

— N-aș spune asta, răspunse Dalinar. Dacă Sadeas ar acționa într-adevăr împotriva noastră, nu l-aș lăsa pur și simplu să ne dea la o parte. Dar nici nu vreau să fac eu prima mișcare împotriva lui.

— Fiindcă ai văzut ce-ai văzut, zise Adolin, din ce în ce mai frustrat. Tată, ai spus c-o să ascuți ce am de spus despre viziunile tale. Ei bine, te rog să m-ascuți acum.

— Nu e locul potrivit.

— Găsești întotdeauna câte-o scuză. Până acum am încercat să deschid discuția de cinci ori și m-ai respins de fiecare dată!

— Poate fiindcă știu ce-o să spui, răspunse Dalinar. Și că n-o să fie de niciun folos.

— Sau poate fiindcă nu vrei să fii pus în fața adevărului.

— Ajunge, Adolin.

— Nu, n-ajunge! În toate taberele de război suntem batjocoriți, autoritatea și buna noastră reputație dispar pe zi ce trece, iar tu refuzi să faci ceva hotărâtor în privința asta!

— Adolin, *nu* accept așa ceva din partea fiului meu!

— Dar accepți din partea oricui altcuiva? De ce, tată? Când alții spun tot felul de lucruri despre tine, îi lași să vorbească. Dar când eu sau Renarin facem cel mai mic pas către ceea ce consideri tu că nu se cuvine, ne pedepsești imediat cu toată asprimea! Toți ceilalți pot spune minciuni, dar eu n-am voie să spun adevărul? Fiii tăi înseamnă chiar atât de puțin pentru tine?

Dalinar încremeni, ca și cum ar fi fost pălmuit.

— Ce ți se-ntâmplă nu e *bine*, tată! continuă Adolin.

Știa că mersese prea departe, că vorbea prea tare, dar din el răbufnea acum totul.

— N-avem de ce să mai umblăm cu mânuși! Nu trebuie să mai născocim explicații din ce în ce mai absurde ca să-ți justificăm crizele! Știu că e greu s-o recunoști, dar uneori oamenii îmbătrânesc. Uneori mintea încetează să mai lucreze așa cum ar trebui. Nu știi ce se petrece. Poate că te simți vinovat de moartea lui Gavilar. Cartea aia, Legile Războinicilor, viziunile – poate că toate nu sunt decât încercări de a scăpa, de a-ți răscumpăra greșeala sau altceva. Ceea ce vezi *nu* e real. Viața ta e acum o reconstruire, un mod de a pretinde că nu se-ntâmplă ceea ce se-ntâmplă. Iar eu o să merg în *Infern* înainte de a te lăsa să duci toată casa de răpă odată cu tine, fără să-ți spun tot ce cred!

Rosti ultimele cuvinte aproape strigând. Stârniră ecouri în încăperea imensă, iar Adolin își dădu seama că tremura. De când se știa, nu-i mai vorbise niciodată astfel tatălui său.

— Crezi că eu nu mi-am pus toate întrebările astea? zise Dalinar cu o voce de gheață și priviri aspre. Am analizat de mai bine de zece ori fiecare lucru pe care mi l-ai spus.

— Atunci poate ar trebui să le mai analizezi o dată.

— *Trebuie* să am încredere în mine însumi. Viziunile încearcă să-mi dezvăluie ceva important. Nu pot nici să ți-o dovedesc, nici să-ți explic de unde știi. Dar e adevărat.

— Bineînțeles că tu crezi asta, ripostă Adolin exasperat. Nu-ți dai seama? E exact ce-ai vrea să simți. Oamenii reușesc foarte bine să vadă ceea ce vor să vadă! Uită-te la rege. Vede câte-un asasin în fiecare umbră, iar o chingă uzată devine un complot întortocheat, care urmărește să-i ia viața.

Dalinar amuți iarăși.

— Tată, uneori răspunsurile simple sunt cele corecte! exclamă Adolin. Chinga regelui s-a uzat. Iar tu... tu vezi lucruri care nu există, îmi pare rău.

Se priviră fix în ochi. Adolin nu-și coborî privirea. Nu voia să se uite în altă parte.

În cele din urmă, Dalinar îi întoarse spatele.

— Lasă-mă singur, te rog.

— Bine. Perfect. Dar vreau să te gândești la asta. Vreau să...

— Adolin. *Pleacă!*

Tânărul scrâșni din dinți, dar se răsuci pe călcâie și se îndepărtă furios. „Trebuia să i-o spun”, se gândi când ieșea din galerie.

Ceea ce nu-l ajută să se simtă mai bine după ce fusese nevoit să i-o spună chiar el.

25 • CASAPUL

Cu șapte ani în urmă

— *Ce face ei nu-i bine, spunea o voce de femeie. Nu se cade să tai oamenii, să te uiți la lucruri pe care Atotputernicul le-a ascuns dintr-un motiv întemeiat.*

Kal încremeni pe aleea dintre două case din Vatra-de-Piatră. Deasupra, cerul se decolorase; pentru un timp, venise iarna. Se apropia Lăcrimarea, iar marile furtuni erau rare. Se făcuse prea frig pentru ca plantele să se bucure de acel răgaz; mugurii-de-stâncă își petreceau lunile de iarnă încolăciți în carapacele lor. Multe făpturi hibernau, așteptând să se facă iarăși cald. Din fericire, anotimpurile durau, în general, câteva săptămâni. Imprevizibilitate. Astfel mergeau lucrurile în lume. Stabilitate există numai după moarte. Sau cel puțin așa spuneau învățăturile ardenților.

Kal purta o haină groasă, vătuită, din bumbac de arbore spart. Materialul era aspru, dar călduros, și fusese vopsit într-un cafeniu intens. Își ținea gluga ridicată și mâinile în buzunare. În dreapta lui era casa brutarului – familia dormea în încăperea triumfiulară din spate, care era atât de scundă încât n-aveai loc să stai în picioare, iar în față se afla prăvălia. În stânga lui Kal era una dintre tavernele orașului, unde, în timpul săptămânilor de iarnă, curgeau din abundență berea de lavis și berea tulbure.

Două femei stăteau de vorbă în apropiere; nu le vedea, dar le auzea.

— Știi c-a furat de la fostul lord al orașului, spuse una dintre ele, cu glas scăzut. O cupă plină cu sfere. Chirurgul zice că le-a primit în dar, însă numai el a fost de față când a murit lordul.

— Am auzit că *există* un hrisov, zise prima voce.

— Câteva glife. Nu e un testament așa cum se cuvine. Și de-a cui mână a fost scrise glifele alea? Chiar de-a chirurgului. Nu e corect ca lordul orașului să nu aibă acolo o condeieră. Ascultă ce-ți spun eu. *Ce face* ei nu e bine.

Kal scrâșni din dinți, tentat să se apropie, ca să vadă femeile că le auzise, însă tatăl lui n-ar fi fost de acord. Lirin nu voia să dea motiv de ceartă sau să pună oamenii în situații jenante.

Dar asta era treaba tatălui său. Prin urmare, Kal ieși de pe alee, trecând pe lângă nanha Terith și nanha Relina, oprite la bârfă în fața brutăriei. Terith era nevasta brutarului, o femeie grasă cu păr negru, buclat. Începuse iar să clevească. Kal îi aruncă o privire pătrunzătoare și se simți satisfăcut când, pentru o clipă, îi citi în ochi stânjeneala.

Băiatul traversă piața cu grijă, de teama peticelor de gheață. În spatele lui, cele două femei se grăbiră să intre în brutărie, trântind ușa.

Satisfacția lui nu dură prea mult. De ce spuneau oamenii mereu astfel de lucruri despre tatăl său? Ziceau că e macabru și împotriva firii, dar se grăbeau să cumpere glife protectoare și amulete de la câte un spițer sau negustor ambulant de noroc care trecea prin oraș. Atotputernicul să aibă milă de cineva care făcea cu adevărat ceva *folositor* ca să-i ajute!

Încă fierbând de enervare, Kal își continuă drumul, cotind de câteva ori, până ce ajunse la mama lui, care în momentul acela era urcată pe o scară sprijinită de peretele lateral al clădirii ce adăpostea sfatul orașului și curăța cu grijă streășina. Hesina era o femeie înaltă și de obicei își ținea părul dat peste cap și legat într-o coadă de cal, pentru a-și acoperi apoi capul cu o basma. În ziua aceea, peste basma avea o pălărie tricotată. Purta și o haină lungă, cafenie, asemănătoare cu a lui Kal, de sub care abia i se zărea tivul fustei albastre.

Obiectul muncii ei erau bucățile de piatră în formă de turțure care se formaseră pe marginea acoperișului. Marile furtuni însemnau ploaie, iar apa de ploaie aducea cu ea crem. Dacă nu i se dădea atenție, acesta se întărea în cele din urmă, căpătând consistența pietrei. Pe clădiri apăreau stalactite, formate din cauza apei de ploaie care picura încet de pe streșini. Și trebuia să le cureți cu regularitate, altminteri îngreunau acoperișul atât de mult încât sfârșea prin a se prăbuși.

Hesina îl văzu pe Kal și zâmbi, cu obrajii îmbujorați de frig. Cu fața îngustă, bărbia fermă și buzele pline, era o femeie frumoasă. Sau cel puțin așa o vedea Kal. Cu siguranță mai frumoasă decât nevasta brutarului.

— Tatăl tău te-a lăsat deja să pleci de la lecții? îl întrebă ea.

— Toată lumea îl urăște pe tata, izbucni Kal.

Mama lui se întoarse cu spatele la streășină.

— Kaladin, ai treisprezece ani. Ești destul de mare ca să nu mai spui astfel de prostii.

— E adevărat, se încăpățâna el. Chiar adineauri am auzit niște femei vorbind. Ziceau că tatei îi place să taie oameni și că face lucruri care e nefirești.

— *Sunt* nefirești.

— De ce nu pot vorbi și eu ca toți ceilalți?

— Fiindcă nu e corect.

— Pentru nanha Terith e destul de corect.

— Și tu ce părere ai despre ea?

— N-a învățat carte. Și îi place să trâncănească despre lucruri de care n-are habar.

— Bine. Dacă vrei s-o imiți, e clar că obiceiurile ei n-au de ce să te nemulțumească.

Kal se strâmbă. Când stătea de vorbă cu Hesina, trebuia să fii foarte atent. Își sprijini spatele de peretele clădirii, privind-și aburul răsuflării în aerul rece din fața lui. Poate că altă tactică avea să meargă.

— Mamă, *de ce* îl urăsc oamenii pe tata?

— Nu-l urăsc, răspunse ea.

Însă întrebarea pusă cu calm o făcu să adauge:

— Dar îi face să nu se simtă în largul lor.

— De ce?

— Pentru că unora le e frică de cunoaștere. Tatăl tău e un bărbat învățat; știe lucruri pe care alții nu sunt în stare să le-nțeleagă. Așa că lucrurile acelea trebuie să fie tenebroase și misterioase.

— De vânzătorii de noroc și de glifele protectoare nu le e frică.

— Pentru că sunt lucruri pe care le pot înțelege, răspunse mama lui, netulburată. Arzi o glifă protectoare în fața casei și alungi răul. E simplu. Tatăl tău nu-i dă nimănui un talisman ca să se vindece. Îi cere insistent să stea în pat, să bea apă,

să-nghită un leac cu gust rău, să-și spele rana în fiecare zi. E greu. Oamenii preferă să lase totul pe seama destinului.

Kal îi cântări spusele.

— Cred că-l urăsc fiindcă dă greș prea des.

— Și de asta. Dacă dă greș o glifă protectoare, poți să dai vina pe voința Atotputernicului. Dacă greșește tatăl tău, e vina lui. Sau cel puțin așa văd oamenii lucrurile.

Mama lui continuă să lucreze, cu așchii de piatră căzând pe pământul din jur.

— De fapt, nu-l urăsc nicidecum – le e de prea mare folos, însă n-o să fie niciodată cu adevărat unul de-al lor. E prețul pe care-l plătești ca să fii chirurg. Puterea asupra vieții altora e o responsabilitate stânjenitoare.

— Și dacă eu nu-mi doresc responsabilitatea asta? Dacă vreau să fiu, pur și simplu, un om obișnuit, ca un brutar, sau ca un lucrător al pământului, sau...

„Sau ca un soldat”, adăugă în gând. Mai luase de câteva ori câte un baston în mână, pe furis, și, cu toate că nu mai reușise niciodată s-ajungă la senzația din momentul luptei cu Jost, strângerea unei arme între degete avea ceva care-l însuflețea. Ceva care-l atrăgea și-l entuziasma.

— Cred, răspunse mama lui, c-o să descoperi că viețile brutarilor și ale lucrătorilor pământului nu sunt tocmai de invidiat.

— Măcar au prieteni.

— Și tu ai. Ai uitat de Tien?

— Tien nu e prietenul meu, mamă. E fratele meu.

— A, și nu poate fi și una, și alta?

Kal își dădu ochii peste cap.

— Știi ce vreau să spun.

Ea coborî de pe scară și îl bătu pe umăr.

— Da, știu, și-mi pare rău c-am luat totul în glumă. Dar tu te pui singur într-o situație dificilă. Vrei prieteni, dar chiar vrei să faci ce *fac* ceilalți băieți? Să renunți la învățătură ca să trudești pe câmp? Să-mbătrânești înainte de vreme, ofilit și zbârcit de-atâta stat în soare?

Băiatul nu răspunse.

— Ceea ce au alții pare întotdeauna mai bun decât ceea ce ai tu, adăugă mama lui. Adu scara.

Kal o urmă supus, ocolind clădirea până în partea opusă, unde așeză scara, pentru ca ea să poată urca să-și continue munca.

— Ceilalți cred că tata a furat sferele alea, zise Kal și-și îndesă mâinile în buzunare. Cred că el a scris porunca Luminlordului Wistiow și l-a pus pe bătrân să semneze când nu știa ce face.

Mama lui nu zise nimic.

— Detest minciunile și bârfele lor, spuse el. Și îi urăsc fiindcă inventează tot felul de lucruri despre noi.

— Nu trebuie să-i urăști, Kal. Sunt oameni buni, în cazul asta nu fac altceva decât să repete ce-au auzit.

Privi în depărtare, spre conacul lordului orașului, înălțat pe un deal care domina așezarea. De câte ori îl privea, Kal simțea că ar fi trebuit să meargă acolo și să stea de vorbă cu Laral. Dar, în cele câteva rânduri când încercase, nu i se îngăduise s-o vadă. De când îi murise tatăl, o supraveghea guvernanta ei, care era de părere că nu se cădea să se amestece cu băieții din oraș.

Bărbatul guvernantei, Miliv, fusese majordomul Luminlordului Wistiow. Dacă zvonurile urâte despre familia lui Kal porniseră de la cineva anume, probabil că acela era el. Nu-l plăcuse niciodată pe Lirin. Dar, ei bine, în curând Miliv n-avea să mai conteze. Sosirea noului lord al orașului era așteptată din zi în zi.

— Mamă, spuse Kal, sferele alea stau acolo fără să facă altceva decât să dea lumină. N-am putea cheltui câteva ca să nu mai fi nevoită să muncești aici?

— Îmi place să muncesc, spuse ea, reîncepând să răzuiască piatra. Îmi limpezește mintea.

— Dar nu mi-ai spus tu, chiar adineauri, că mie n-o să-mi placă dacă va trebui să muncesc? C-o să mi se zbârcească obraji înainte de vreme – sau altceva, tot atât de poetic?

Ea șovăi, apoi râse.

— Deștept băiat!

— Un băiat înghețat, mormăi el, tremurând.

— Muncesc fiindcă vreau să muncesc. Nu putem cheltui sferele – sunt pentru educația ta – așa că e mai bine să lucrez eu decât să-l silim pe tatăl tău să le ceară bani celor pe care-i vindecă.

— Poate că, dac-ar lua bani, oamenii ne-ar respecta mai mult.

— A, dar ne respectă. Nu, nu cred că asta e problema, adăugă și se uită în jos, la Kal. Știi că noi suntem de al doilea *nahn*.

— Bineînțeles, zise băiatul, ridicând din umeri.

— Un chirurg tânăr și priceput, de rangul potrivit, ar putea atrage atenția unei familii nobile mai sărace, dornice de bani și de faimă. În orașele mai mari se întâmplă.

Kal privi din nou spre conac.

— De-asta m-ați încurajat să mă joc atât de mult cu Lalar. Voaiați să mă-nsor cu ea, nu?

— Era o posibilitate, răspunse mama lui, reluându-și lucrul.

Când se gândea la asta, Kal era sincer nelămurit în privința propriilor sentimente. Pentru el, ultimele câteva luni fuseseră stranii. Tatăl său îl silise să învețe, dar, în secret, el își petrecuse timpul mânuind bastonul. Două căi posibile. Ademenitoare amândouă. Lui îi plăcea cu adevărat să-nvețe și își dorea să poată ajuta oamenii, să le poată bandaja rănilile, să-i poată face să se simtă mai bine. Vedea adevărata noblețe a faptelor tatălui său.

Dar i se părea că, dacă ar fi putut să lupte, ar fi făcut ceva încă și mai nobil. Le-ar fi apărat ținuturile, ca grandioșii eroi ochi-luminoși din povești. Așa se simțea când avea în mâini o armă.

Două căi. Opuse, din multe puncte de vedere. Nu putea alege decât una.

Mama lui continuă să curețe streășina, îndepărtând piatra bucată cu bucată, și – cu un oftat – Kal aduse o a doua scară și un set de unelte din atelier, apoi i se alătură. Era înalt pentru vârsta lui, dar tot trebuia să urce aproape până în vârful scării. Își surprinse mama zâmbind cu ochii la el, fără îndoială mulțumită că reușise să crească un băiat atât de săritor. În realitate, el nu-și dorea decât să poată lovi zdravăn ceva.

Cum s-ar fi simțit dacă s-ar fi însurat cu o fată ca Lalar? N-ar fi fost niciodată egalul ei. Copiii lor ar avut fie ochi luminoși, fie ochi întunecați, așa că până și ei i-ar fi putut fi superiori în rang. Ar fi avut senzația cumplită că se afla acolo unde n-ar fi trebuit. Era și asta o fațetă a meseriei de chirurg. Dacă alegea calea ei, alegea viața tatălui său. Ar fi ales să fie altfel decât ceilalți, să trăiască izolat.

Însă dacă pleca la război ar fi avut un loc al lui. Poate-ar fi reușit lucrul acela aproape de neimaginat, să câștige în luptă o Cristalsabie și să devină un adevărat ochi-luminoși. Și atunci s-ar fi însurat cu Loral fără să-i fie inferior. De aceea îl încurajase ea întotdeauna să se facă soldat? Se gândise oare la toate astea încă de atunci? Pe atunci, lui Kal i se păruse că astfel de hotărâri – legate de însurătoare, de viitorul său – erau prea îndepărtate ca să se poată gândi la ele.

Se simțea atât de tânăr! Chiar trebuia să-și pună asemenea întrebări? Aveau să mai treacă niște ani înainte să fie primit de chirurgii din Kharbranth ca să-și dea testele. Însă, dacă voia să devină soldat, trebuia să intre în armată înainte de asta. Ce-ar fi spus tatăl lui dacă ar fi plecat pur și simplu cu recrutorii? Nu era sigur că s-ar fi putut uita în ochii dezamăgiți ai lui Lirin.

Parcă vrând să răspundă gândurilor sale, de undeva din apropiere se auzi vocea acestuia:

— Hesina!

Mama lui Kal se întoarse, zâmbind și îndesându-și o șuviță rebelă de păr înapoi, sub basma. Tatăl lui străbătu strada în grabă, cu o înfățișare neliniștită. Kal tresări, îngrijorat. Cine era rănit? De ce nu trimisese Lirin după el?

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă mama lui, coborând de pe scară.

— E aici, Hesina, veni răspunsul.

— Era și timpul.

— Cine? întrebă Kal, sărind de pe scara lui. Cine e aici?

— Noul lord al orașului, fiule, spuse Lirin, cu aburul răsuflării făcând un rotocol în aerul rece. Luminlordul Roshore. Mă tem că nu e timp să vă schimbați hainele. Nu și dacă vrem să-i prindem primul discurs. Haideți!

Plecară toți trei în grabă, cu toate gândurile și îngrijorările lui Kal surghiunite la ivirea șansei de a cunoaște un alt ochi-luminoși.

— N-a trimis vorbă înainte, spuse Lirin, cu voce abia auzită.

— Ar putea fi semn bun, răspunse Hesina. Poate nu simte nevoia să fie adulat de tot orașul.

— Da, dacă nu cumva e lipsit de orice politețe. Părinte al Furtunii, nu-mi place când orașul capătă un stăpân nou. Mă simt întotdeauna ca și cum aș arunca o mână de pietre într-o partidă de frânge-gâtu'. Ce-o s-aruncăm? Regina sau turnul?

— O s-aflăm destul de curând, spuse Hesina, uitându-se la Kal. Nu te descuraja din pricina vorbelor tatălui tău, în astfel de momente e întotdeauna pesimist.

— Nu sunt, protestă Lirin.

Ea îi aruncă o privire.

— Spune când s-a mai întâmplat.

— Când i-ai cunoscut pe părinții mei.

Tatăl lui Kal se opri brusc, clipind.

— Pe vânturile furtunii, mormăi el, să sperăm că n-o să fie nici măcar pe *jumătate* la fel de rău ca atunci.

Kal îi asculta plin de curiozitate. Nu-i întâlnise niciodată pe părinții mamei lui; nici nu se vorbea prea des despre ei. În scurt timp, ajunseră toți trei în partea de sud a orașului. Se adunase multă lume, iar Tien îi aștepta deja acolo. Își flutură mâna în stilul lui entuziast, ținând.

— Aș vrea să am măcar jumătate din energia acestui băiat, zise Lirin.

— Am ales deja un loc pentru noi! le strigă Tien, nerăbdător, arătând cu degetul. Lângă butoaiele cu apă de ploaie! Haideți! N-o să-i mai prindem sosirea!

Se repezi într-acolo și se cocoță pe butoaie. Mai mulți alți băieți îl văzură și își dădură coate, iar unul spuse ceva, dar Kal nu reuși să-l audă. Comentariul îi făcu pe ceilalți să râdă de Tien și îl înfurie imediat pe Kal. Fratele lui nu merita să fie luat în râs numai din cauză că era prea scund pentru vârsta lui.

Dar nu era momentul potrivit să-i înfrunte pe ceilalți băieți, așa că li se alătură ursuz părinților săi, oprindu-se lângă butoaie. Tien îi zâmbi de pe butoiul lui. Își stivise alături câteva dintre pietrele preferate, de culori și mărimi diferite. Erau înconjurați de pietre, dar numai Tien vedea ceva nemaipomenit la ele. După o clipă de gândire, Kal se urcă la rândul lui pe un butoi – având mare grijă să nu răstoarne pietrele fratelui său – ca să vadă și el mai bine alaiul lordului orașului.

Era enorm. Șirul era alcătuit din vreo douăsprezece căruțe, urmate de o trăsură frumoasă, neagră, trasă de patru cai cu părul lucios. Fără să vrea, Kal rămase cu gura căscată. Wistiow nu avusese decât un singur bidiviu, care părea la fel de bătrân ca stăpânul său.

Era cu puțință ca un singur om, fie el și un ochi-luminoși, să aibă atât de multă mobilă? Unde urma s-o pună pe toată?

Și erau și oameni. Cu zecile, în căruțe sau mergând pe jos, în grupuri. Plus o duzină de soldați cu platoșe strălucitoare și cămăși de piele. Acel ochi-luminoși își avea chiar și propria gardă de onoare.

Procesiunea ajunsese, în cele din urmă, la răscrucea de la intrarea în Vatra-de-Piatră. Un bărbat călare intră în oraș, călăuzind trăsura și pe soldații care o însoțeau, în timp ce grosul căruțelor își continuă drumul către vilă. Kaladin deveni din ce în ce mai agitat pe măsură ce trăsura se apropia de locul unde trebuia să oprească. Avea să vadă în sfârșit un erou ochi-luminoși în carne și oase? În oraș se zvonise că era foarte posibil ca noul lor lord să fie cineva înălțat în rang de Regele Gavilar sau de înaltul Prinț Sadeas fiindcă se distinsese în războaiele care uniseră Alethkarul.

Trăsura se întoarse până când portiera ajunsese cu fața către mulțime. Caii fornăiră și copitele lor izbiră apăsător pământul, iar vizitiul sări jos și se grăbi să deschidă portiera. Coborî un bărbat de vârstă mijlocie, cu barba brăzdată de șuvițe albe. Purta o haină violet, plisată, croită astfel încât să fie scurtă în față, unde nu-i ajungea decât până la mijloc, și lungă în spate. Pe sub ea avea o takama aurie, o fustă dreaptă, lungă până la gambe.

O takama. Puțini bărbați mai purtau așa ceva, dar soldații bătrâni din oraș vorbeau despre vremuri în care era un veșmânt pe placul multor războinici. Kal nu se așteptase să semene atât de mult cu o fustă femeiască, dar era totuși un semn bun. Roshone însuși părea puțin cam bătrân și puțin cam slăbit ca să fie un soldat adevărat. Dar purta sabie.

Bărbatul ochi-luminoși își plimbă privirea pe deasupra mulțimii cu o expresie dezgustată pe chip, ca și cum ar fi înghițit ceva amar. Din spatele lui se iviră două capete. Al unui bărbat mai tânăr, cu fața îngustă, și al unei femei mai vârstnice, cu părul împletit în cozi. Roshone studie oamenii adunați, apoi clătină din cap și le întoarse spatele, ca să urce din nou în trăsură.

Kal se încruntă. N-avea de gând să spună nimic? Ceilalți orașeni păreau tot atât de șocați; câțiva începuseră să vorbească în șoptă, neliniștiți.

— Luminlord Roshone! strigă tatăl lui Kal.

Mulțimea amuți. Bărbatul ochi-luminoși se uită peste umăr. Oamenii se traseră înapoi și Kal se pomeni gârbovindu-se sub privirea lui.

— Cine-a vorbit? întrebă Roshone cu voce groasă, de bariton. Lirin făcu un pas înainte, ridicând o mână.

— Luminlordul meu, ați avut o călătorie plăcută? Vă rog, vă putem arăta orașul?

— Cum te numești?

— Lirin, Luminlordul meu. Chirurgul din Vatra-de-Piatră.

— Aha, spuse Roshone. Tu ești cel care l-a lăsat pe bătrânul Wistiow să moară, zise și se întunecă la față. Într-un fel, din vina ta am ajuns în colțul ăsta jalnic și prăpădit al regatului.

Mârâi, apoi se urcă în trăsură și trânti portiera. În câteva secunde, vizitiul ridică la loc scara, trecu la locul lui și începu să-ntoarcă trăsura.

Tatăl lui Kal își lăsă încet brațul în jos. Oamenii începură imediat să trăncănească, bârfind pe seama soldaților, a trăsurii, a cailor.

Kal se așează pe butoiul lui. „Ei, presupun că din partea unui oștean era de așteptat să fie tăios, nu?” își zise el. Eroii din legende nu erau neapărat politicoși. Uciderea oamenilor nu se-mpacă întotdeauna cu discuțiile stilate, îi spusese cândva bătrânul Jarel.

Lirin se întoarse, cu un chip pe care se citea neliniștea.

— Ei? întrebă Hesina, încercând să pară veselă. Ce părere ai? Am aruncat regina sau turnul?

— Niciuna, nici alta.

— Oh? Atunci ce-a fost?

— Nu sunt sigur, răspunse el, uitându-se peste umăr. Poate o pereche și o triadă. Haideți să ne-ntoarcem acasă.

Tien se scarpină în creștet, nedumerit, dar pentru Kaladin cuvintele aveau sens. Într-o partidă de frânge-gâtu', turnul era totuna cu trei perechi. Regina era alcătuită din două triade. Primul însemna o înfrângere categorică, iar a doua o victorie de necontestat.

Însă combinația dintre o pereche și o triadă se numea casapul. Victoria sau înfrângerea depindeau de celelalte aruncări ale tale.

Sau, într-o și mai mare măsură, de aruncările tuturor celorlalți.

26 • NECLINTIRE

„Sunt urmărit. Bănuiesc că e vorba de prietenii tăi din Al Șaptesprezecelea Cristal. Cred că încă mai rătăcesc, umblând pe urmele mele măsluite. În felul ăsta vor fi mai fericiți. Mă-ndoiesc c-ar avea idee ce să-mi facă dacă m-ar prinde.”

— „Stăteam în încăperea întunecată din mănăstire, cu pete de întuneric în colțurile sale cele mai îndepărtate”, citi Litima din tomul deschis pe un pupitru. „M-am așezat pe poadea, gândindu-mă la întunecimea aceea, la acel Nevăzut. Nu puteam ști cu certitudine ce se ascundea în noaptea de acolo. Bănuiam că erau ziduri, groase, solide, dar cum aș fi putut să știu fără să le văd? Când totul e ascuns, pe ce se poate bizui un om, considerându-l Adevărat?”

Litima – una dintre condeierele lui Dalinar – era înaltă și durdulie și purta o rochie de mătase violetă, cu borduri galbene. Îi citea lui Dalinar, care studia hărțile de pe peretele salonului său. În încăpere era mobilă frumoasă din lemn, adusă din Marat, ca și covoarele din lână de cea mai bună calitate. Pe o masă cu picioare lungi aflată într-un colț stătea o carafă cu vin pentru după-amiază – era din acela care nu te îmbăta, de culoare portocalie –, scânteind în lumina sferelor cu diamant din candelabre.

— „Pe flăcările lumânărilor”, continuă Litima.

Fragmentul era din *Calea regilor*, iar ea îl citea din exemplarul care-i aparținuse cândva lui Gavilar.

— „Douăsprezece lumânări ardeau, mistuindu-se pe o poliță din fața mea. Respirând, le făceam să pâlpaie. Pentru ele eram un colos, le înspăimântam și le puteam nimici. Și totuși, dacă mă apropiam prea mult, m-ar fi putut nimici *ele*. Răsu-

flarea mea invizibilă, pulsația vieții care se scurgea din mine și în mine, le putea curma existența fără a se sinchisi, pe când degetele mele n-o puteau face decât primind ca pedeapsă durerea.”

Pierdut în gânduri, Dalinar își răsuca, absent, inelul cu sigiliu, având perechea de glife Kholin încrustată pe un safir. Renarin stătea lângă el, într-o haină albastră cu argintiu, cu noduri aurii pe umeri, ca însemn al rangului său de prinț. Adolin nu era de față. După discuția din galerie, el și Dalinar se ocoleau cu mare grijă.

— „Am înțeles într-o clipă de neclintire”, citi Litima. „Flăcările lumânărilor erau ca viețile oamenilor. Atât de fragile. Atât de ucigătoare. Lăsate în pace, dădeau lumină și căldură. Scăpate de sub control, distrugeau tocmai acele lucruri pe care fuseseră menite să le lumineze. Focuri de sărbătoare în devenire, purtau, fiecare, câte o sămânță a distrugerii atât de puternică, încât putea devasta orașe și îngenunchea regi. În ultimii ani, mintea mea avea să se-ntoarcă în acea seară liniștită, tăcută, când privisem îndelung șirurile de lumini vii. Și aveam să-nțeleg. Când alții îți oferă loialitatea lor, e ca și cum ai fi impregnat ca o nestemată, și se dă înfricoșătoarea îngăduință de a nu te distruge doar pe tine însuși, ci și pe toți cei pe care îi ai în grija ta.”

Latima amuți. Ajunsese la sfârșitul pasajului.

— Mulțumesc, Luminată Latima, spuse Dalinar. E de-ajuns. Femeia își înclină fruntea cu respect, își luă tânăra pupilă care aștepta lângă un perete și se retraseră, lăsând cartea pe pupitru.

Fragmentul acela devenise unul dintre preferatele lui Dalinar. Cuvintele lui îi aduceau adesea alinare. Altcineva știuse, înțelesese ceea ce simțea el, însă în ziua aceea nu-l îmbărbăta ca de obicei, îi aminti doar de argumentele lui Adolin. Nu fuseseră lucruri la care să nu se gândească el însuși, dar când cineva în care avea încredere îl pusese față în față cu ele, se zdruncinase totul. Se pomeni fixându-și cu privirea hărțile, niște copii micșorate ale celor din Galerie. Fuseseră refăcute, pentru el, de Isasik Shulin, cartograful regelui.

Dar dacă viziunile sale chiar *erau* simple năluciri? Tânjise adesea după trecuta glorie a Alethkarului. Oare viziunile veneau ca un răspuns oferit de propria minte, erau o cale sub-

conștientă care-i îngăduia să fie erou, justifica urmărirea plină de încăpățănare a țelurilor sale?

Gândul îl tulbura. Privind lucrurile astfel, poruncile fantomatice care-i cereau să „unească” semănau într-o foarte mare măsură cu ceea ce susținuse Hierocrația cu cinci veacuri înainte, când încercase să cucerească lumea.

Își luă ochii de la hărți și traversă încăperea, călcând cu cizmele pe covorul moale. Un covor prea frumos. Dalinar își petrecuse cea mai mare parte a vieții când într-o tabără de război, când într-alta; dormise în căruțe, în barăci de piatră și în corturi bine ancorate pe partea ferită de vânt a stâncilor. Prin comparație cu ele, locuința lui din acel moment era, practic, un conac. Simțea nevoia să scape de toate obiectele de lux. Dar ce-ar fi rezolvat cu asta?

Se opri lângă pupitru și-și plimbă degetele peste paginile groase, pline de linii trasate cu cerneală violetă. Nu putea să citească niciun cuvânt, dar aproape că le *simțea*, izvorând din pagină precum Lumina de Furtună dintr-o sferă. Oare cuvintele acelei cărți erau *cauza* necazurilor sale? Viziunile apăruseră la câteva luni după ce începuse s-asculte citindu-i-se din ea.

Își lăsă mâna pe paginile reci, acoperite de cerneală. În țara lui, încordarea era atât de mare încât aproape că se ajunsesese la ruptură, războiul se împotmolise, iar el se trezise dintr-odată captivat de aceleași idei și legende care pricinuiseră căderea fratelui său. Trăiau vremuri în care alethii aveau nevoie de Ghimpele Negru, nu de un soldat bătrân și obosit care se credea filosof.

„Fir-ar să fie, credeam c-am lămurit toate astea!” își zise închizând volumul legat în piele, iar cotorul trosni. Se apropie de raftul cu cărți și puse volumul la locul lui.

— Tată, pot să fac ceva pentru tine? îl întrebă Renarin.

— Aș vrea să poți, fiule, răspunse el, bătând ușor cu degetul în cotorul cărții. E o ironie. Cartea asta a fost cândva considerată una dintre marile capodopere ale filosofiei politice. Știai asta? Jasnah mi-a spus că regii din întreaga lume o studiau zi de zi. Acum e privită aproape ca o blasfemie.

Renarin nu răspunse.

— Oricum, continuă Dalinar, revenind lângă peretele cu hărți, înaltul Prinț Aladar mi-a refuzat oferta de alianță, ca și

Roion. Ai idee cine-ar trebui să urmeze, cui să-i mai fac propunerea?

— Adolin spune c-ar trebui să ne facem mult mai multe griji din *cauza* lui Sadeas, a tacticii cu care vrea să ne distrugă.

În încăperea se lăsă tăcerea. Renarin avea obiceiul ăsta, purta conversațiile ca un arcaș care țintește comandantii dușmani pe câmpul de luptă.

— Fratele tău e îngrijorat pe bună dreptate, spuse Dalinar. Dar o mutare împotriva lui Sadeas ar dăuna regatului Alethkar. Din același motiv, Sadeas n-o să riște acționând împotriva noastră. O să-și dea seama.

„Sper.” Afară se auziră pe neașteptate cornii, cu sunetul lor profund stârnind ecouri. Dalinar și Renarin încremeniră. Parshendii apăruseră pe Câmpii. Sunetele se repetară a doua oară. Platoul douăzeci și trei din al doilea cvadrant. Cercetașii lui Dalinar considerau că platoul râvnit era destul de aproape ca să poată ajunge primii.

Dând pentru o clipă uitării orice alt gând, Dalinar traversă grăbit încăperea, pașii lui făcând un zgomot înfundat pe covorul gros. Deschise ușa dintr-o smucitură și se repezi pe coridorul scaldat în Lumină de Furtună.

Ușa sălii războiului era deschisă și Teleb – înaltul ofițer de gardă în acel moment – îl salută când trecu pragul. Era un bărbat falnic, cu ochii de un verde-deschis, își purta părul lung împletit într-o coadă și avea un tatuaj albastru pe un obraz, semn că era un Stirpe-Veche. Soția lui stătea lângă perete, la o masă cu picioare lungi, pe un taburet înalt. Își purta numai o parte a părului negru împletită în două cozi scurte, iar restul i se revărsa pe spatele violet al rochiei, atingând marginea scaunului. Era o istoriografă renumită și ceruse permisiunea să noteze tot ce se petrecea la astfel de întruniri; avea de gând să scrie o istorie a războiului.

— Domnule, un demon al spărturilor a urcat pe platou cu mai puțin de un sfert de oră în urmă, spuse Teleb.

Arătă către harta câmpului de luptă, având platourile marcate cu glife. Dalinar se apropie de ea, iar un grup de ofițeri se adună în jurul lui.

— Cât de departe spuneați că e? întrebă Dalinar, frecându-și bărbia.

— Probabil la vreo două ore de mers, răspunse Teleb, arătând drumul desenat de oamenii lui pe hartă. Domnule, cred că, de data asta, avem multe șanse. Luminlordul Aladar ar trebui să traverseze șase platouri nerevendicate ca să ajungă în zona disputată, în vreme ce noi putem merge aproape în linie dreaptă. Iar Luminlordul Sadeas ar avea probleme, pentru că ar trebui să ocolească mai multe spărturi prea largi ca să poată fi acoperite de poduri. Fac prinsoare că nici măcar n-o să-ncerce.

Dalinar ar fi putut într-adevăr ajunge pe cel mai scurt drum. Totuși șovăia. Trecuseră câteva luni de când nu mai luase parte la cursa pentru un platou. Atenția îi fusese distrasă, iar de soldații săi era nevoie pentru paza drumurilor și pentru patrulare prin piețele mari care luaseră ființă în afara taberelor. Iar întrebările lui Adolin îl apăsau, gârbovindu-l. Momentul părea groaznic de nepotrivit pentru începerea luptei.

„Ba nu, trebuie s-o fac”, își zise. Câștigarea unei încăierări pentru un platou le-ar fi ridicat mult moralul soldaților și ar fi dovedit netemeinicia zvonurilor.

— Mergem! anunță el solemn.

Câțiva ofițeri îi răspunseră cu strigăte de entuziasm, ceea ce reprezenta o manifestare ieșită din comun a emoțiilor pentru alethii de obicei atât de rezervați.

— Și fiul vostru, Luminlordul meu? întrebă Teleb.

Auzise de cearta lor. Dalinar se îndoia că în cele zece tabere exista vreun om care să nu fi auzit.

— Trimiteți pe cineva după el, spuse cu hotărâre.

Adolin avea probabil nevoie de asta la fel de mult ca el, dacă nu chiar mai mult.

Ofițerii se împrăștiară. Purtătorii armurii lui Dalinar intrară o clipă mai târziu. De la primul sunet de corn trecuseră numai câteva minute, dar, după șase ani de lupte, mecanismul războiului mergea fără poticneli când se anunța o bătălie. De afară, sunetul cornilor se auzi a treia oară, chemându-i oamenii la luptă.

Scutierii îi inspectară cizmele, convingându-se că șireturile erau bine strânse, apoi îi aduseră o vestă lungă, vătuită, ca să și-o pună peste uniformă. Pe urmă puseră pe podea, în fața lui, armurile pentru cizme, care le acopereau întru totul și ale căror tălpi cu suprafețele aspre păreau să se agațe de

stâncă. Interiorul acestora strălucea în lumina safirelor aflate în buzunarele lor încrustate.

Dalinar își aduse aminte de ultima sa viziune: Radiantul, cu armura lui plină de glife din care izvora lumină. Cristalar-murile din prezent nu străluceau astfel. Era oare cu puțință ca mintea lui să fi inventat un asemenea detaliu? Chiar ar fi putut?

„Acum nu e momentul să mă gândesc la așa ceva”, își spusese, alungându-și nesiguranțele și îngrijorările, așa cum se deprinsese să facă încă din tinerețe, din timpul primelor sale bătălii. Un luptător trebuia să se concentreze. Întrebările lui Adolin aveau să-l aștepte la întoarcere. Până atunci, nu-și putea îngădui să se îndoiască de sine însuși, să fie nesigur. Era momentul să devină Ghimpele Negru.

Păși în apărătoarele pentru cizme, iar clemele se strânseră singure în jurul acestora, atât cât era necesar. Urmă jambierele, care îi acoperiră gambele și genunchii, unindu-se cu apărătoarele cizmelor. Cristalarmura nu era o armură obișnuită: îmbinările nu se făceau nici cu plase de zale, nici cu vreo curea de piele. Existau, în schimb, plăcuțe mai mici, îmbucate, suprapuse, incredibil de complicate, care nu lăsau goluri vulnerabile. Se frecau foarte puțin unele de altele și nu se uzau aproape deloc; toate piesele din alcătuirea ei se potriveau perfect, ca și cum armura ar fi fost creată anume pentru Dalinar.

Și o îmbrăcai întotdeauna începând de la picioare. Era foarte grea; dacă n-ar fi fost puterea sporită pe care ea însăși ți-o dădea, nimeni n-ar fi putut s-o poarte în luptă. Dalinar rămase neclintit în vreme ce scutierii îi potriviră apărătoarele coapselor, prinzându-le de cele ale feselor și de pulpare, în jurul taliei și pe șale. Urmă o cămașă alcătuită din plăcuțe mai mici, îmbucate, care îi cobora până aproape de genunchi.

— Luminlordul meu, spuse Teleb, apropiindu-se. V-ați gândit la propunerea mea în privința podurilor?

— Îmi cunoști părerea despre podurile cărate de oameni, Teleb, răspunse Dalinar în timp ce scutierii îi fixau platoșa, pentru a se ocupa apoi de piesele care-i apărau fiecare braț, mai jos de cot și deasupra lui.

Simțea deja forța Armurii străbătându-i trupul.

— N-o să folosim podurile mai mici pentru atac, doar ca s-ajungem până la platoul care trebuie cucerit, zise Taleb.

— Vom fi totuși nevoiți s-aducem podurile trase de chulli pentru trecerea peste ultima spărtură. Nu sunt convins că echipele de podari ne vor ajuta să ne mișcăm mai repede. Fiindcă vom fi oricum nevoiți s-așteptăm sosirea animalelor.

Teleb oftă.

Dalinar se gândi mai bine. Un bun ofițer era acela care nu cârtea împotriva ordinelor și le ducea la îndeplinire chiar și atunci când nu-i erau pe plac. Dar dovedea că e foarte bun dacă, în plus, se străduia să aducă îmbunătățiri și să ofere sugestii.

— Poți să recrutezi și să antrenezi o singură echipă de podari, spuse el. Și vom vedea, în cursele astea, chiar și câteva minute pot fi de mare importanță.

Teleb zâmbi.

— Mulțumesc, domnule.

Dalinar își flutură mâna stângă, lăsând scutierii să-i pună mânușa în dreapta. Strânse pumnul și plăcuțele minuscule se curbară perfect. Urmă mânușa stângă. Apoi grumăjerul îi coborî peste cap, acoperindu-i gâtul, și scutierii îi fixară apărătoarele pentru umeri și îi puseră coiful, iar la sfârșit îi prinseră mantia de umeri. Dalinar inspiră adânc, simțind Fiorul luptei care se apropia. Ieși cu pași mari din sala războiului, călcând ferm și *apăsât*. Îngrijitorii și servitorii se împrăștiară în toate părțile, dându-se din calea lui. Purtând din nou Cristalarmura după atâta vreme, avea impresia că se trezea după o noapte în care se simțise amețit și năucit. Sprinteneala pașilor și imboldul dat de armură păreau să-l ia în stăpânire. Îi insuflau dorința de-a alerga pe coridor și...

Și de ce nu?

O rupse la fugă. Cu strigăte de surprindere, Teleb și ceilalți alergară după el, străduindu-se să țină pasul. Dalinar îi întrecu fără efort, ajunse la porțile din față ale locuinței sale și trecu de ele dintr-o săritură, aruncându-se din vârful lungului șir de trepte care coborau din enclava lui. Exultă, zâmbind cu toată fața în vreme ce plutea prin aer, apoi se izbi de pământ. Forța loviturii crăpă stânca de sub picioarele sale și îl făcu să se ghemuiască.

În față i se întindeau șirurile ordonate de barăci ale propriei tabere, așezate sub forma unor raze, cu un teren pe ca-

re se adunau soldații și cu câte o sală de mese în centrul fiecărui batalion. Ofițerii lui se stânseseră pe treapta de sus a scării, privind în jos uluiți. Renarin se afla printre ei, purtând uniforma care nu văzuse niciodată o bătălie, cu mâna ridicată ca să-și apere ochii de soare.

Dalinar se simți ca un prost. Era un tinerel care savura pentru prima oară puterea oferită de o Cristalarmură? „Înapoi la muncă. Gata cu joaca.”

Perethom, comandantul pedestrimii, salută când Dalinar veni spre el cu pași mari.

— Azi e rândul batalioanelor doi și trei să intre în luptă, Luminlordul meu. Intrăm în formația de marș.

— Echipa Primului Pod e gata, Luminlordul meu, spuse Havanah, comandatul podarilor, apropiindu-se.

Era un bărbat scund, cu ceva sânge herdazian, după cum o dovedeau unghiile lui închise la culoare și cristaline, deși nu purta o scânteietoare.

— Ashelem mi-a trimis vorbă că și compania de arcași e pregătită.

— Dar cavaleria? întrebă Dalinar. Și unde e fiul meu?

— Aici, tată, strigă o voce familiară.

Adolin – având Cristalarmura vopsită în albastrul intens al clanului Kholin – își făcu loc prin mulțimea care se aduna. Avea viziera ridicată și părea înflăcărat, însă își feri privirea când întâlni ochii lui Dalinar.

Acesta ridică o mână, cerându-le să tacă mai multor ofițeri care voiau să-i dea raportul. Se apropie cu pași mari de Adolin, care-și înălță fruntea și-i întâlni privirea.

— Ai spus ceea ce ai simțit că trebuia să spui, zise Dalinar.

— Și nu-mi pare rău pentru asta, zise Adolin. Dar îmi pare rău pentru cum am spus-o și unde am făcut-o. N-o să se mai întâmple.

Tatăl său dădu din cap, iar asta se dovedi de-ajuns. Adolin păru să se destindă, ca și cum i s-ar fi luat o greutate de pe umeri, iar Dalinar se întoarse spre ofițerii lui. Câteva clipe mai târziu, Adolin conducea un grup grăbit către locul unde se adunau înaintea plecării, în acest timp, Dalinar îl zări făcându-i cu mâna unei femei tinere de pe marginea drumului, cu o rochie roșie și cu părul împletit foarte frumos într-un coc.

— Asta e... ăă...

— Malasha? zise Adolin. Da.

— Pare cumsecade.

— În ceea mai mare parte a timpului chiar este, dar e cam supărată fiindcă n-am lăsat-o să vină cu mine azi.

— A vrut să meargă la *luptă*?

Adolin ridică din umeri.

— Spune că e curioasă.

Dalinar nu răspunse. Războiul era o îndeletnicire bărbătească. O femeie care voia s-ajungă pe un câmp de bătaie era ca... ei bine, ca un bărbat care-și dorea să-nvețe să citească, împotriva firii.

În fața lor, la locul adunării, batalioanele se aliniau, iar un ofițer ochi-luminoși scund și îndesat se îndrepta grăbit spre Dalinar. Avea șuvițe roșii prin părul altfel negru, cum îl aveau alethii, și o mustață roșie. Era Ilamar, comandantul cavaleriei.

— Luminlordul meu, spuse el, îmi cer scuze pentru întârziere. Cavaleriștii sunt pe cai, gata de plecare.

— Atunci pornim, spuse Dalinar. Toate rândurile...

— Luminlordul meu! strigă o voce.

Dalinar se întoarse și văzu că se apropia unul dintre mesageri. Bărbatul ochi-întunecați purta haine de piele, cu banderole albastre pe brațe.

— Înaltul Prinț Sadeas a cerut să i se-ngăduie să intre-n tabără. Dalinar se uită la Adolin. Fiul lui se înnegura la față.

— Spune că ordinul prin care regele i-a cerut să se ocupe de cercetări îi dă acest drept, adăugă mesagerul.

— Lăsați-l să intre, spuse Dalinar.

— Da, Luminlordul meu, zise mesagerul și se duse înapoi.

Fu însoțit de Moratel, unul dintre ofițerii de rang inferior, pentru ca Sadeas să poată fi întâmpinat și escortat de un ochi-luminoși, așa cum se cuvenea, ținând cont de poziția lui socială. Dintre cei de față, Moratel avea rangul cel mai mic; toată lumea își dădea seama că el ar fi fost, oricum, cel trimis de înaltul lor prinț.

— Ce crezi că vrea Sadeas de data asta? îl întrebă Dalinar pe Adolin, cu voce scăzută.

— Sângele nostru. De preferat cald și poate îndulcit c-oducă de rachiul din tallew.

Dalinar se strâmbă și amândoi trecură grăbiți pe lângă și-rurile de soldați. Toți oamenii păreau să aștepte, cu sulițele

ridicate, iar ofițerii ochi-întunecați așezați pe flancuri, ținându-și securile pe umeri. În fața lor, un grup de chulli fornăia, răscolind pietrele cu picioarele; erau înhămați la mai multe poduri mobile enorme.

Galant și armăsarul alb al lui Adolin, Sânge Pur așteptau, ținuți în frâu de grăjdări. Ryshadiumii nu prea aveau nevoie de oameni care să-i strunească. La un moment dat, când un grăjdar se mișcase prea încet, Galant își deschisese singur ușa grajdului cu o lovitură de copită și se dusesse la locul de adunare al oștirii. Dalinar își bătu calul negru ca noaptea pe grumaz, apoi se aruncă în șa.

Își plimbă privirea peste terenul ocupat de oamenii săi, apoi ridică brațul, dând semnalul de plecare. Însă observă că spre ei călărea un grup de bărbați conduși de cineva în Cristalarmură Roșie. Sadeas.

Își înăbuși un oftat și dădu ordinul de pornire, deși el unul rămase locului, așteptându-l pe înaltul Prinț al Informării. Călare pe Sânge Pur, Adolin i se alătură, aruncându-i o privire care părea să spună: „Nu te teme, o să mă port frumos.”

Sadeas era, ca întotdeauna, o întruchipare a ultimelor tendințe ale modei, având armura vopsită și coiful împodobit cu un ornament metalic – diferit de cel pe care-l purtase ultima oară –, în forma unui soare stilizat. Aducea cu o coroană.

— Luminlord Sadeas, spuse Dalinar. Nu e un moment potrivit să faci cercetări.

— Din nefericire, răspuse Sadeas, strunindu-și calul. Maiestatea Sa e foarte nerăbdător să primească răspunsuri, așa că nici măcar asaltul unui platou nu-mi poate opri cercetările. Trebuie să le pun întrebări câtorva dintre soldații tăi. O s-o fac pe drumul către câmpul de luptă.

— Vrei să vii *cu* noi?

— De ce nu? N-o să vă-ntârzii, răspuse Sadeas și aruncă o privire către chulii care se puneau în mișcare clătinându-se, trăgând podurile masive. Cred că nu v-aș încetini nici dacă m-aș târi.

— Soldații noștri trebuie să-și îndrepte toată atenția către lupta care va urma, Luminlordul meu, spuse Adolin. Ar fi bine să nu li se-abată gândurile în altă parte.

— Dorința regelui trebuie îndeplinită, răspuse Sadeas, ridicând din umeri, fără a se obosi să se uite la Adolin. E nece-

sar să v-arăt ordinul său? Sunt sigur că n-aveți intenția să-mi împiedicați cercetările.

Dalinar își studie fostul prieten uitându-se în ochii lui și încercând să-i pătrundă cu privirea în suflet. De pe fața lui Sadeas lipsea obișnuitul zâmbet atotcunoscător; de obicei îl afișa când era mulțumit de modul în care i se realizau planurile. Oare-și dăduse seama că Dalinar știa să-i citească pe chip și își masca sentimentele?

— Nu trebuie să ne-arăți nimic, Sadeas. Oamenii mei îți stau la dispoziție. Dacă ai nevoie de ceva, e de-ajuns să ceri. Adolin, vino cu mine.

Dalinar îl întoarse pe Galant și galopă către prima linie a armatei sale în marș. Adolin îl urmă fără tragere de inimă, iar Sadeas rămase în urmă, cu propria escortă.

Lungul drum începu. Podurile permanente din zonă erau ale lui Dalinar, fiind păstrate în bună stare și păzite de soldații și de cercetașii lui și unind platouri pe care le stăpânea. Sadeas călărea în mijlocul coloanei de două mii de oameni. Își trimitea din când în când câte un aghiotant să scoată din rânduri anumiți soldați.

Călărind, Dalinar își pregătea în minte lupta care avea să urmeze. Discută cu ofițerii săi despre forma platoului, primi un raport despre locul ales de demonul spărturilor ca să devină pupă și trimise cercetași înainte, ca să vadă ce făceau parshendii. Cercetașii aveau prăjini lungi, care-i ajutau să sară de pe un platou pe altul în lipsa podurilor.

Oamenii lui Dalinar ajunseră în cele din urmă în locul unde se terminau podurile permanente și așteptară să fie coborâte peste spărturi cele trase de chulli. Uriașele mașinării erau construite ca niște turnuri de asediu, având roți imense și înțărături în locurile de unde erau împinse de soldați. Când ajungeau la o prăpastie, deshămau chullii, împingeau podul înainte cu mâinile și foloseau o manivelă și o roată de clichet ca să-i lase în jos partea din spate. Odată ce-o puneau jos, mecanismul era desprins și împins de-a lungul întregii construcții. Aceasta era făcută astfel încât îl puteau fixa în capătul opus, după care ridicau podul, se întorceau și înhămau din nou chullii.

Era un procedeu lent. Dalinar privea de pe cal, bătând cu degetele în șaua din piele de porc în vreme ce coborau podu-

rile peste prima prăpastie. Poate că Teleb avea dreptate. Oare ar fi putut întrebuița poduri mai ușoare și mai simplu de cărat pentru trecerea peste primele abisuri, lăsându-le pe cele de asalt numai pentru ultimul platou?

Un ropot de copite izbite de stâncă anunță apropierea unui călăreț care mergea pe lângă coloană. Dalinar se întoarse, așteptându-se să-l vadă pe Adolin, dar dădu în schimb cu ochii de Sadeas.

Acesta *ceruse* să fie înalt Prinț al Informării. De ce oare? Și de ce urmărea cu atâta încăpățânare povestea chingii rupte? Dacă se hotărâse să creeze un soi de falsă sugestie a vinovăției lui Dalinar...

„Viziunile mi-au spus să am încredere în el”, își zise unchiul regelui, ferm. Dar, în privința lor, devenea din ce în ce mai nesigur. Cum ar fi putut cuteza să riște bizuindu-se pe ceea ce-i dezvăluiseră?

— Soldații tăi îți sunt loiali, remarcă Sadeas, odată ajuns lângă el.

— Loialitatea e prima lecție din viața unui oștean. Ar fi trebuit să-mi fac griji dacă oamenii mei nu și-ar fi însușit-o temeinic.

Sadeas oftă.

— Serios vorbind, Dalinar, chiar trebuie să fii întotdeauna atât de moralist?

Dalinar nu-i răspunse.

— E ciudat când îți dai seama cum poate schimba oamenii influența unui comandant, continuă Sadeas. Atât de mulți au devenit versiuni ale tale, mai mărunte. Mănunchiuri de emoții bine acoperite și ținute în frâu, până când se înțepenesc de-atâta apăsare. Atât de siguri în anumite privințe și atât de nesiguri în altele. Dalinar rămase cu fălcile încleștate. „Care ți-e jocul, Sadeas?” Sadeas zâmbi, se aplecă spre el și adăugă, cu voce scăzută:

— Îți dorești atât de mult să te răstești la mine, nu-i așa? Nici pe vremuri nu-ți convenea s-auzi spunându-ți-se că ești nesigur. Pe atunci, nemulțumirea ta se încheia adesea cu câte-un cap sau două rostogolindu-se pe pietre.

— Am ucis mulți oameni care nu-și meritau moartea, răspunse Dalinar. Nimeni n-ar trebui să se teamă c-o să-și piar-

dă capul numai fiindcă-a băut una sau două înghițituri de vin în plus.

— Poate, spuse Sadeas, cu nepăsare. Dar nu-ți dorești nicio dată să te dezlănțui, cum îți stătea în fire? Nu te îmboldește furia pe dinăuntru, ca și cum ar fi captivă într-o tobă imensă, lovind în ea, făcând-o să răsunе, încercând s-o sfâșie cu ghearele?

— Ba da, recunosc Dalinar.

Răspunsul păru să-l surprindă pe Sadeas.

— Și Fiorul, Dalinar? Mai simți Fiorul?

Nu se vorbea prea des despre Fior, despre dorul de luptă și bucuria ei. Era ceva intim.

— Simt toate astea, Sadeas, zise Dalinar, uitându-se drept înainte. Dar nu le las întotdeauna să se vadă. Trăirile unui om sunt ceea ce îl definește, iar faptul că le ține în frâu este ade-văratul însemn al puterii. Când îți lipsesc sentimentele ești mort, dar când te lași condus de toate sentimentele ești copil.

— Asta-mi miroase a citat, Dalinar. Presupun că e luat din cărticica despre virtuți a lui Gavilar, nu?

— Întocmai.

— Nu-ți pasă că Radianții ne-au trădat?

— Legende... De la Mârșăvie a trecut atât de multă vreme încât e ca și cum s-ar fi petrecut în zilele umbrei. Ce-au făcut de fapt Radianții? De ce-au făcut-o? Nu știm.

— Știm destule. S-au folosit de șmecherii complicate ca să imite puterile grandioase și ca să pretindă că aveau o chemare sacră. Când le-au fost descoperite înșelătoriile, au fugit.

— Puterile lor nu erau o minciună. Erau reale.

— A, da? zise Sadeas amuzat. Știi tu asta? N-ai spus adineauri că de-atunci a trecut atât de multă vreme încât e ca și cum totul s-ar fi petrecut în zilele umbrei? Dacă Radianții aveau puteri magnifice, de ce nu le mai poate dobândi nimeni? Unde-au dispărut acele deprinderi incredibile?

— Nu știu, răspunse încet Dalinar. Poate că nu mai suntem demni de ele.

Sadeas pufni, iar Dalinar își dori să-și fi mușcat limba. Singura dovadă a spuselor sale erau propriile viziuni. Și totuși, dacă Sadeas disprețuia ceva, el dorea, instinctiv, să se ridice în apărarea acelui lucru.

„Dar nu mi-o pot permite. Trebuie să mă concentrez asupra luptei care urmează.”

— Sadeas, zise el, hotărât să schimbe vorba. Trebuie să ne dăm mai mult silința ca să unim taberele de luptă. Vreau să m-ajuti acum, când ești înalt Prinț al Informării.

— La ce să te-ajut?

— Să m-ajuti să fac ceea ce trebuie făcut. Pentru binele Alethkarului.

— Dar tocmai asta și fac, bătrânul meu prieten, răspuse Sadeas. Omor parshendi. Dobândesc glorie și bogăție pentru regatul nostru. Caut să mă răzbun. Pentru Alethkar ar fi cel mai bine dacă tu n-ai mai pierde atât de multă vreme în tabără și dacă n-ai mai spune să fugim ca niște lași. Pentru Alethkar ar fi *cel mai bine* dac-ai începe să te porți din nou ca un bărbat.

— Ajunge, Sadeas! spuse Dalinar, mai tare decât ar fi vrut. Ți-am îngăduit să ne-nsoțești ca să-ți faci cercetările, nu ca să mă iei pe mine peste picior.

Sadeas pufni din nou.

— Cartea aia l-a distrus pe Gavilar. Acum îți face ție același lucru. Ai ascultat de-atâtea ori poveștile acelea, încât ți-au umplut mintea de idei greșite. Nimeni n-a trăit vreodată cu adevărat așa cum pretind Legile Războinicilor.

— Pfui! exclamă Dalinar, fluturându-și o mână și întorcându-l pe Galant. Azi n-am timp pentru răutățile tale.

Plecă în trapul calului, furios pe Sadeas și încă și mai furios pe el fiindcă-și ieșise din fire.

Traversă podul fierbând în sinea lui, cu gândul la cuvintele celuilalt înalt prinț. Și își aduse brusc aminte de ziua în care stătuse împreună cu Gavilar lângă Cascadele Incredibile din Kholinar.

„Lucrurile sunt altfel acum, Dalinar”, spusese fratele său. „Acum văd lucrurile altfel decât le vedeam înainte. Aș vrea să-ți pot arăta ce-nseamnă asta.”

Se întâmplase cu trei zile înainte de moartea lui.

Zece bătăi de inimă.

Dalinar închise ochii, umplându-și și golindu-și pieptul de aer – încet, liniștindu-se – în vreme ce se pregăteau de asalt în spatele podului. Dă-l uitării pe Sadeas. Dă uitării viziunile. Dă-ți uitării grijile și temerile. Concentrează-te asupra bătăilor inimii.

În apropierea lui, chullii zgâriau piatra cu picioarele lor tari, acoperite de carapace. Vântul îi trecea peste față, aducând miros de umezeală. Întotdeauna mirosea așa acolo, în acele ținuturi umede ale furtunii.

Soldații își zăngăneau armele, pielea scârțâia. Dalinar își înălță fruntea spre cer, simțindu-și bătaile inimii în adâncul trupului. Strălucitorul soare alb îi pune pe pleoape pete roșii.

Oamenii se foiau, strigau, înjurau, își scoteau săbiile din teacă, își încercau arcurile. Le *simțea* încordarea, amestecul de teamă și exaltare. Printre ei, presimțiosprenii începeau să țâșnească din pământ, panglici cu un capăt prins de stâncă și cu celălalt biciuind aerul. Ici și colo clocoteau câțiva spaimospreni.

— Ești gata? întrebă Dalinar, încet.

Fiorul creștea în el.

— Da, răspunse Adolin, cu nerăbdare în glas.

— Nu te plângi niciodată de stilul în care atacăm, spuse Dalinar, cu ochii încă închiși. În privința asta, n-ai nimic de reproșat, niciodată.

— E stilul cel mai potrivit. Sunt și oamenii mei. Ce rost are să fii Cristalpurător dacă nu conduci atacul?

În pieptul lui Dalinar răsună a zecea bătaie de inimă; când își chema Sabia, își auzea întotdeauna bătaile inimii, indiferent cât de zgomotoasă ar fi fost lumea din jurul lui. Cu cât erau mai iuți, cu atât mai repede sosea arma. Așadar, cu cât se apropia mai tare pericolul, cu atât te înarmai mai grabnic. Oare așa se dorise să fie – sau nu era decât o ciudățenie a Cristalsabiei?

Simți în mână greutatea familiară a Aducătoarei Jurământului.

— Să mergem, spuse, deschizând brusc ochii.

Își lăsă viziera în jos în timp ce Adolin făcea același lucru. Lumina de Furtună se înălță din părțile laterale ale coifurilor perfect închise, care deveniră translucide. Cei doi țâșniră din spatele podului masiv – câte un Cristalpurător de fiecare parte, o siluetă albastră și una cenușie ca ardezia.

Energia armurii pulsa, străbătând trupul lui Dalinar pe când traversa în fugă terenul stâncos, cu brațele mișcându-i-se înainte și înapoi, în ritmul pașilor. Valul de săgeți porni imediat, din arcurile parshendilor îngenuncheați de

cealaltă parte a hăului. Dalinar își înălță brațul în fața deschizăturii vizierei în vreme ce îl împrășcau săgețile, unele zgâriind metalul, altele frângându-și cozile. Se simțea ca și cum ar fi alergat în bătaia unei furtuni cu grindină.

În dreapta lui, Adolin scoase un strigăt de luptă, cu vocea înăbușită de coif. Când se apropiară de buza spărturii, Dalinar lăsă brațul în jos, în ciuda săgeților. Era necesar să aprecieze distanța. De abis nu-l mai despărțeau decât vreo câțiva pași. Când ajunse pe margine, Armura revărsă în el un val de forță.

Apoi sări.

Plană o clipă deasupra golului de culoarea cernelii, cu mantia fluturând în timp ce aerul din jur se umpluse de săgeți, își aminti de Radiantul zburător din viziune. Numai că el nu făcea ceva atât de misterios, ci doar un simplu salt, cu ajutorul armurii. Trecu peste spărtură și se izbi de pământ pe partea cealaltă, lovind cu sabia în jos și de-a latul, ca să ucidă trei parshendi dintr-o singură lovitură.

Din ochii arși și înnegriți ai celor trei ieși fum când se prăbușiră. El lovi din nou. Acolo unde până atunci zburaseră săgețile, aerul se umplu de frânturi din armuri și din arme, tăiate de Sabia lui. Ca întotdeauna, aceasta reteza tot ce nu era viu, dar își pierdea claritatea conturilor când atingea carnea, parcă preschimbându-se în ceață.

Din această *cauză* și pentru că reteza oțelul cu atâta ușurință, Dalinar avea uneori senzația că lupta cu o sabie de fum. Atâta timp cât o ținea în mișcare, nu se putea înțepeni în tăieturi și nu putea fi oprită de masivitatea obiectelor pe care le ciopârțea.

Se răsuci, rotindu-și arma într-o mișcare aducătoare de moarte. Tăia înseși sufletele, lăsându-i pe Parshendi să cadă morți la pământ. Pe urmă izbi cu piciorul, azvârlind un leș peste fețele parshendilor din apropiere. Alte câteva lovituri făcură mai multe cadavre să zboare prin aer – când purtai armura era cu putință să faci un trup să se rostogolească până la vreo nouă stânjeni distanță făcând curat în jur, ca să aibă mai mult loc pe care să-și proptească tălpile.

Adolin izbi platoul la mică distanță, răsucindu-se și oprindu-se în Postura Vântului. Își împinse umărul într-un grup de arcași, trântindu-i pe spate și aruncându-i pe mai mulți în

prăpastie. Strângându-și Cristalsabia în ambele mâini, dădu, ca și Dalinar, o primă lovitură, omorând șase dușmani.

Parshendii cântau și mulți aveau bărbi care străluceau, pline de nestemate mici, neșlefuite. Luptau întotdeauna cântând; cântecul se schimbă când își lăsară deoparte arcurile – scoțând securi, săbii sau ghioage – și se aruncară asupra celor doi Cristalpurtători.

Dalinar se așeză la distanța optimă față de Adolin, îngăduindu-i fiului său să-l apere de atacurile pe care nu le putea vedea, fără să se apropie prea mult. Luptau încă aproape de buza spărturii, secerând parshendii care se străduiau cu disperare să-i împingă înapoi, folosindu-și pur și simplu superioritatea numerică. Era momentul în care aveau cele mai mari șanse să-i omoare. Dalinar și Adolin erau singuri, fără gărzile lor de onoare. Iar o cădere de la înălțimea aceea ar fi ucis, cu siguranță, până și un bărbat în armură.

Fiorul se înalță în el, atât de dulce. Dalinar îndepărtă un alt leș cu o lovitură de picior, deși avea loc destul. Observaseră că parshendii se înfuriiau când le clineai din loc morții. Lovi încă un cadavru, ațâțându-i, ceea ce îi atrase spre el, ca să-l înfrunte luptând doi câte doi, așa cum le stătea adesea în obicei.

Doborî un grup care se năpustea, cântând cu voci înfuriate de ceea ce le făcuse morților. În apropiere, Adolin prinse să le-mpartă lovituri de pumn parshendilor care se apropiau prea mult; îi plăcea grozav tactica asta, trecerea de la mână-irea sabiei cu amândouă mâinile la cea cu o singură mână și înapoi. Leșurile parshendilor zburau într-o parte și-ntr-alta, cu oase și armuri zdrobite de lovituri, cu sânge portocaliu împoșcând pământul. O clipă mai târziu, Adolin începu iar să lupte cu sabia, îndepărtând un mort cu o lovitură de picior.

Fiorul îl mistuia pe Dalinar, oferindu-i energie, concentrație, putere. Splendoarea luptei deveni grandioasă. Stătuse prea mult departe de ea. Acum vedea limpede. Trebuia cu adevărat să facă mai multe eforturi, să atace mai multe platouri, să cucerească mai multe inimi-nestemată.

Era Ghimpele Negru. Era o forță a naturii, imposibil de oprit. Era moartea însăși. Era...

Se simți, pe neașteptate, străfulgerat de o puternică repulsie, de o greață atât de violentă încât icni. Alunecă din cauza unei băltoace de sânge, dar și pentru că i se înmuiaseră genunchii.

Leșurile din fața lui i se părură dintr-odată o priveliște oribilă. Ochi arși, ca tăciunii stinși. Trupuri moi, frânte, oase rupte de pumnul lui Adolin. Țeste despicate, cu sânge, creieri și măruntaie împrăștiate în jur. Atâta măcel, atâta moarte. Fiorul dispăru.

Cum putea un om să găsească plăcere în asta?

Parshendii năvăliră asupra lui. Adolin apăru lângă el cât ai clipi, atacând cu mai multă pricepere decât orice alt bărbat pe care-l cunoscuse vreodată Dalinar. Tânărul era un geniu în mânuirea Sabiei, un pictor cu vopsea de o singură nuanță. Lovea cu mare îndemânare, silindu-i pe parshendi să bată în retragere. Dalinar scutură din cap și reintră în postura de luptă.

Se sili să continue și, când Fiorul prinse să se înalțe iarăși, îl primi șovăind. Greața bizară dispăru, iar reflexele lui de luptător preluară din nou controlul. Se răsuci către avangarda parshendilor, rotindu-și Sabia cu mișcări largi, agresive.

Avea nevoie de victoria aceea. Pentru sine însuși, pentru Adolin, pentru oamenii lor. De ce se îngrozise într-un asemenea hal? Parshendii îl asasinaseră pe Gavilar. Avea tot dreptul să-i ucidă.

Era soldat. Meseria lui era să lupte. Și lupta bine.

Avangarda parshendilor se destramă în fața atacului său, împrăștiindu-se când se retrăgea către grosul trupelor, care intrau grăbite în formații. Dalinar se retrase cu un pas și se trezi uitându-se în jos, la morții din jurul lui, cu ochii lor înnegriti. Din unii încă se mai înălțau fuioare spiralate de fum.

Senzația de greață reveni.

Viața se sfârșea atât de repede! Un Cristalpurtător era întruparea distrugerii, cea mai puternică forță de pe un câmp de luptă. „Cândva, armele astea însemnau apărare”, șopti o voce dinăuntru lui.

Cele trei poduri izbiră pământul la o depărtare de câțiva pași și cavaleria le traversă o clipă mai târziu, condusă de îndesatul Ilamar. Câțiva vântspreni dansau în aer, aproape invizibili. Adolin își strigă calul, însă Dalinar rămase locului, continuând să privească în jos, la morți. Sângele parshendilor era portocaliu și mirosea a mușegai, însă fețele lor – marmorate cu nuanțe de alb sau negru și roșu – păreau atât de omenești. De fapt, Dalinar fusese crescut de o guvernantă parshă.

„Viață înainte de moarte.”

Ce era vocea aceea?

Aruncă o privire dincolo de spărtură, către locul unde stăteau Sadeas și escorta lui – la o distanță mult mai mare decât cea la care puteau ajunge săgețile. Simți dezaprobarea din postura adoptată de vechiul său prieten. Dalinar și Adolin își riscașeră viețile făcând un salt periculos peste prăpastie. Un asalt de tipul celor puse la punct de Sadeas costa mai multe vieți. Dar câte vieți ar fi pierdut armata lui Dalinar dacă unul dintre Cristalpurtătorii ei ar fi fost împins în hău?

Galant traversă podul trecând pe lângă un șir de soldați care îl ovaționară, încetini când ajunse lângă Dalinar, care îl prinse de frâu.

În clipa aceea, era nevoie de el. Oștenii lui luptau și mureau, nu era momentul potrivit pentru regrete și pentru critici.

Puterile mărite pe care i le dădea armura îl ajutară să încalece dintr-un salt. Apoi își înălță Cristalsabia și se avântă în luptă, să ucidă pentru oamenii lui. Nu pentru asta luptaseră Radianții. Dar însemna totuși ceva.

Câștigară lupta.

Dalinar se trase înapoi, simțindu-se obosit, în timp ce Adolin făcea onorurile scoaterii inimii-nestemată. Pupa părea un murgur-de-stâncă imens, alungit, înalt de peste trei stânjeni, fixat de terenul stâncos, plin de gropi, cu ceva care semăna a crem. În jurul ei era plin de leșuri, unele omenești, altele ale parshendilor. Aceștia încercaseră s-o ia în grabă și apoi să fugă, dar nu izbutiseră decât să crape carapacea în câteva locuri.

Bătălia se desfășurase cu cea mai mare furie acolo, în jurul pupei. Dalinar se sprijini de un prag de stâncă și-și scoase coiful, lăsându-și capul asudat în bătaia vântului răcoros. Soarele ajunse sus, deasupra capului. Lupta durase vreo două ore.

Adolin lucra cu pricepere, folosindu-și cu grijă Cristalsabia ca să taie o felie subțire din partea exterioară a creaturii. Pe urmă o înfipse cu îndemânare, omorând pupa fără să pătrundă în zona unde se afla inima-nestemată.

Vietatea muri astfel într-o clipă. Cristalsabia putea acum s-o taie, și Adolin îndepărtă mai multe bucăți de carne. Sângele purpuriu țâșni când pătrunse în adâncul trupului, căutând inima-nestemată. Soldații ovaționară când o desprinse, cu glo-

riospreni planând deasupra întregii armate ca niște sute de globuri luminoase.

Ținându-și coiful în mâna stângă, Dalinar își dădu seama că se îndepărta. Traversă câmpul de luptă, trecând pe lângă chirurgii care duceau morții către poduri. În spatele căruțelor trase de chulli erau sănii pentru transportul leșurilor, ca să poată fi arse după întoarcerea în tabără, așa cum se cuvenea.

Muriseră foarte mulți parshendi. Privindu-i acum, nu se mai simți nici dezgustat, nici ațâțat. Doar istovit.

Luptase în zeci, sau poate chiar sute de bătălii. Și nicio dată nu mai simțise ceea ce simțise în ziua aceea. Acea repulsie care-i abătuse atenția și din pricina căreia ar fi putut fi ucis. În timpul unei bătălii n-aveai vreme să reflectezi; trebuia să te gândești la ceea ce făceai.

Pe aproape toată durata înfruntării avusese impresia că Fiorul era foarte slab, iar el nu mai lupta la fel de bine ca pe vremuri. Lupta aceea ar fi trebuit să-i limpezească mintea. În schimb, necazurile lui păreau să fi căpătat proporții. „Pe sângele strămoșilor mei”, își zise, urcându-se în vârful unei mobile stâncoase. „Ce mi se întâmplă?”

Slăbiciunea care-l cuprinsese în ziua aceea părea să fie cel mai recent și cel mai puternic argument în favoarea celor spuse despre el de Adolin, ba chiar și de mulți alții. Se opri pe culmea mobilei și se uită spre răsărit, către Obârșie. Ochii i se îndreptau într-acolo atât de des. De ce? Ce era...?

Înlemni când zări un grup de parshendi pe un platou din apropiere. Și cercetașii îi priveau cu îngrijorare; era armata pusă pe fugă de oamenii lui. Deși în ziua aceea omorâseră o mulțime de parshendi, imensa majoritate a acestora scăpase, retrăgându-se când înțeleșese limpede că lupta era pierdută. Era unul dintre motivele pentru care războiul dura atât de mult. Parshendii înțelegeau ce era aceea o retragere strategică.

Armata stătea în formație, grupată în perechi de luptă, în frunte se afla comandantul, un bărbat masiv, într-o armură scânteietoare. O Cristalarmură. Chiar și de la distanța aceea, era ușor s-o deosebești de una obișnuită.

Cristalpurătorul nu se aflase pe câmpul de bătaie în timpul luptei. Ce căuta acolo după încheierea ei? Sosise prea târziu?

Silueta în armură și restul parshendilor îi întoarseră spatele și plecară, sărind peste prăpastie ca să se refugieze în adăpostul nevăzut din centrul Câmpiilor.

27 • CORVOADĂ ÎN SPĂRTURĂ

„Dacă, din tot ce-am spus, ceva are cât de cât sens pentru tine, am încredere c-o să le poruncești să se întoarcă. Sau poate ai izbuti să mă uluiești cerându-le să facă, măcar o singură dată, ceva folositor.”

Kaladin intră în prăvălia spițerului împingându-se în ușa pe care-o lăsă apoi să se trântescă zgomotos în urma lui. Ca și mai înainte, bătrânul se prefăcu neputincios, căutându-și drumul cu ajutorul bastonului până când îl recunoscu pe Kaladin. Atunci își îndreptă spatele.

— A, tu erai.

Fuseseră două zile lungi, își petrecuse timpul muncind și antrenându-se cât era lumină – împreună cu Teft și Pietroi, care acum i se alăturaseră –, iar seara se ducea la cea mai apropiată spărtură, scoțând trestii dintr-o crăpătură care le servea drept ascunzătoare și storcându-le ore de-a rândul. În ultima noapte, Gaz îi văzuse plecând și devenise bănuitor, fără îndoială. Dar nu era nimic de făcut.

În ziua aceea fuseseră chemați la o podalergare. Din fericire, ajunseseră înaintea parshendilor, așa că nicio echipă de podari nu pierduse oameni, însă pentru soldații alethi lucrurile nu merseseră la fel de bine. În cele din urmă, frontul lor cedase sub atacul parshendilor și podarii fuseseră nevoiți să conducă înapoi, spre tabără, o trupă de oșteni istoviți, furioși și înfrânți.

Kaladin avea ochii încețoșați de oboseală după ce stătuse până noaptea târziu ca să stoarcă trestii. Stomacul îi chiorăia fără încetare fiindcă nu primise decât o parte din hrana care i se cuvenea, căci își împărțea porțiile cu doi răniți. Dar toate aveau să se sfârșească în ziua aceea. Spițerul se întoarse în

spatele tejghelei, iar Kaladin se apropie de ea. Syl dădu buzna în încăpere și mica ei panglică de lumină se transformă într-o femeie. Se avântă într-un salt de acrobat și coborî pe tejghea cu o mișcare lină.

— Ce-ți trebuie? întrebă spițerul. Alte bandaje? Păi ai putea să...

Se întrerupse când Kaladin trânti pe masă o sticlă de băutură de mărime mijlocie. Era crăpată în partea de sus, dar i se putuse pune totuși un dop. Tânărul i-l scoase, dând la iveală seva de un alb lăptos a buruienii dâmbului, aflată în interior. Folosise ceea ce storseseră la început ca să-i trateze pe Leyten, Dabbit și Hobber.

— Ce-i asta? întrebă bătrânul spițer, potrivit-și mai bine ochelarii și aplecându-se, îmi oferi ceva de băut? Nu mai merge. Mă tem că-mi întoarce stomacul pe dos.

— Nu e băutură. E sevă de buruiana dâmbului. Spuneai că e scumpă. Ei, cât îmi oferi pentru asta?

Spițerul clipi, apoi se aplecă mai mult și miroși conținutul.

— De unde-o ai?

— Am adunat-o din trestiile care cresc în afara taberei. Spițerul se întunecă la față. Ridică din umeri.

— Mă tem că n-are nicio valoare.

— *Ce?*

— Plantele de câmp n-au destulă putere.

Spițerul puse dopul la loc. O rafală de vânt izbi cu putere clădirea, pătrunzând pe sub ușă și amestecând mirosurile numeroaselor prafuri și întăritoare pe care le vindea.

— Practic, nu e bună de nimic. O să-ți dau două pete străvezii, adică un preț generos. Va trebui s-o distilez și-o să fiu norocos dac-o să scot două linguri pline.

„Două pete!” își zise disperat Kaladin. „După trei zile de muncă, după ce ne-am trudit, trei oameni, dormind numai câteva ore pe noapte? Pentru ceva care nu face mai mult decât plata pe două zile?”

Ba nu. Seva fusese *bună* pentru rănilor lui Leyten, gonise putredosprenii și infecția se retrăsese. Kaladin își strânse pleoapele în vreme ce spițerul pescuia două pete din punga cu bani și le așeza pe tejghea. Ca multe alte sfere, erau ușor turtite într-o parte, ca să nu se rostogolească.

— De fapt, continuă spișterul frecându-și bărbia, o să-ți dau trei. Scoase încă o pată străvezie. Nu-mi place să văd că ai muncit în zadar.

— Kaladin, îi spuse Syl, studiindu-l pe bătrân. E agitat dintr-un anumit motiv. Cred că minte!

— Știu, răspunse Kaladin.

— Cum adică? întrebă spișterul. Păi, dacă știai că n-are valoare, de ce te-ai muncit atât pentru asta?

Întinse mâna spre sticlă, dar Kaladin i-o prinse.

— Știi, am scos cel puțin două picături din fiecare trestie. Bătrânul se încruntă.

— Data trecută, continuă Kaladin, mi-ai spus c-o să fiu norocos dac-o să storc câte-o picătură din fiecare. Ai spus că de-asta e seva atât de scumpă. N-ai spus că trestiile „sălbatică” au sevă mai proastă.

— Ei, nu m-am gândit c-o să te duci să le culegi și...

Vocea i se stinse când întâlni privirea lui Kaladin.

— Armata habar n-are, nu-i așa? întrebă tânărul. Nimeni nu știe cât de valoroase sunt plantele astea care cresc lângă tabără. Le culegi, vinzi seva și te umpli de bani, fiindcă pentru soldați e nevoie de o *grămadă* de antiseptic.

Spișterul înjură, retrăgându-și mâna.

— Nu pricep despre ce vorbești.

Kaladin își luă sticla.

— Și dacă mă duc la cortul vindecătorilor și le spun de unde am asta?

— Au să ți-o ia! exclamă grăbit spișterul. Nu fi prost. Porți stigmatul sclavului, băiete. Au să creadă c-ai furat-o.

Kaladin se pregăti să plece.

— Îți dau o pată azurie, spuse spișterul. E jumătate din prețul pe care i-l cer armatei.

Kaladin se întoarse spre el.

— Le ceri *două pete azurii* pentru ceva care se-adună în numai două zile?

— N-o fac numai eu, răspunse bătrânul, încruntându-se. Toți spișterii cer atât. Ne-am întâlnit și am stabilit un preț corect.

— Cum poate fi *ăsta* un preț corect?

— Trebuie să ne câștigăm existența aici, în locul ăsta uitat de Atotputernic! E nevoie de bani ca să ne instalăm prăvălia, să ne hrănim, să angajăm paznici.

Se căută în pungă și scoase o sferă cu o strălucire de un albastru intens. O sferă de safir valora aproape de douăzeci și cinci de ori mai mult decât una de diamant. Kaladin câștiga o pată de diamant pe zi, iar una azurie era cât plata pe o jumătate de lună. Firește că un simplu soldat ochi-întunecați primea cinci pete străvezii pe zi, sfera aceea fiind plata lui pe o săptămână.

Cândva, pentru Kaladin asta n-ar fi însemnat prea mult. Acum era o avere. Cu toate acestea, șovăi.

— Ar trebui să te dau de gol. Mor oameni din pricina ta.

— Nu, nu mor, îl contrazise spișterul, înalții prinți au destui bani ca să plătească, ținând cont de ceea ce câștigă pe platururi. Noi le facem rost de sticle cu sevă ori de câte ori au nevoie de ele. Dându-ne de gol, n-o să faci altceva decât s-ajuti monștri ca Sadeas să-și păstreze câteva sfere în plus în pungă!

Spișterul transpira. Kaladin amenința să-i dea peste cap întregul negoț din Câmpiile Sfârâmate. Iar seva aducea atât de mulți bani încât treaba asta putea deveni ceva periculos. Oamenii ucideau ca să păstreze astfel de secrete.

— Îmi umpli mie buzunarele sau le umpli pe ale lorzilor, spuse Kaladin. Cred că nu pot contrazice o asemenea logică. Puse sticla la loc, pe tejghea. Facem târgul dacă mai adaugi și niște bandaje.

— Perfect, zise spișterul, destinzându-se. Dar ține-te departe de trestiiile alea. Mă surprinde că ai găsit pe-aproape atât de multe care să nu fi fost culese. Lucrătorilor mei le e din ce în ce mai greu să dea de ele.

„N-au un vântspren ca să-i călăuzească”, își zise Kaladin.

— Atunci de ce vrei să mă descurajezi? Ți-aș putea aduce mai multă sevă.

— Păi da, răspunse spișterul. Dar...

— E mai ieftin dac-o aduni singur, continuă Kaladin, aplecându-se către el. Dar, în felul ăsta, îți ștergi urmele. Dacă ochi-luminoșii descoperă vreodată ce fac spișterii, poți pretinde că n-ai știut nimic – nu știi decât că un podar îți vinde seva, iar tu i-o revinzi armatei cu un adaos rezonabil la preț.

Asta păru să-i placă bătrânului.

— Ei, poate că n-o să-ți pun prea multe întrebări despre felul în care ai adunat trestiiile. E treaba ta, tinere. E într-adevăr treaba ta.

Își târșâi picioarele către magazia lui, de unde se întoarse aducând o cutie cu bandaje. Kaladin o luă și plecă fără să mai scoată niciun cuvânt.

— Nu-ți faci griji? zise Syl, plutindu-i deasupra capului când ieși în bătaia soarelui după-amiezii. Dacă află Gaz ce faci, o să ai neazuri.

— Ce-ar mai putea să-mi facă? întrebă Kaladin. Nu cred c-ar vedea în asta o fărădelege pentru care să mă atârne în furtună.

Syl se uită în urmă, luându-și o înfățișare care aducea mai degrabă cu un nor sugerând vag o siluetă feminină.

— Nu-mi pot da seama dacă e sau nu ceva necinstit în treaba asta.

— Nu e necinstit. E negoț, răspunse Kaladin și se strâmbă. Lavisul se vinde în același mod. E plantat de țărani și vândut pe nimica toată negustorilor, care-l aduc la oraș și-l vând altor negustori, care-l vând oamenilor la un preț de patru sau cinci ori mai mare decât cel cu care-a fost cumpărat.

— Atunci de ce te deranjează? întrebă Syl, încruntându-se, în vreme ce ocoleau un grup de soldați. Unul dintre ei aruncă în capul lui Kaladin cu o bucată dintr-un fruct de pala. Ceilalți soldați râseră, iar Kaladin își frecă tâmpla.

— Datorită tatălui meu, încă mai am scrupule stranii când e vorba de banii ceruți în schimbul leacurilor și al vindecării.

— S-ar părea că e un om foarte generos.

— Dar n-a câștigat mare lucru din asta.

Bineînțeles că, într-un anumit fel, Kaladin era făcut din același aluat. În primele sale zile de sclavie, ar fi făcut aproape orice ca să poată umbla astfel, nesupravegheat. Perimetrul taberei era păzit, dar, așa cum izbutise să strecoare buruiana dâmbului înăuntru, ar fi reușit probabil să se strecoare și el afară.

Cu acea pată de safir, avea chiar și bani pe care să se poată bizui. Da, purta însemnul sclavului, dar lucrarea rapidă și dureroasă a unui cuțit l-ar fi putut preschimba într-o „cicatrice de război”. Putea să vorbească și să lupte ca un oștean, așa că n-ar fi dat de bănuț. Ar fi fost luat drept dezertor, dar cu asta se putea împăca.

Acesta îi fusese planul în ultimele luni de sclavie, numai că n-avusese niciodată mijloacele necesare. Era nevoie de bani pentru a călători, pentru a se îndepărta îndeajuns de locul în

care oamenilor avea să le fie descrisă înfățișarea sa. Avea nevoie de bani ca să-și plătească găzduirea într-o mahala a orașului – unde nu punea nimeni întrebări – până ce i se vindeca rana pe care avea să și-o facă singur.

În plus, întotdeauna existaseră ceilalți. Așa că rămăsese, încercând să ia cu el cât mai mulți cu putință. Și dăduse întotdeauna greș. Și acum repeta povestea încă o dată.

— Kaladin? zise Syl, de pe umărul lui. Pari foarte serios. La ce te gândești?

— Mă-ntreb dac-ar trebui să fug. Să scap din tabăra asta blestemată de furtună și să-mi gădesc o nouă viață.

Syl amuți.

— Aici viața e grea, spuse ea, în cele din urmă. Nu știu pe nimeni care să-ți găsească vreo vină pentru așa ceva.

„Pietroi ar face-o”, își zise el. „Și Teft.” Munciseră amândoi pentru seva buruienii dâmbului. Nu știau cât valora munca lor; crezuseră că era numai pentru vindecarea răniților. Dacă fugea, i-ar fi trădat. I-ar fi abandonat pe podari.

„Pleacă, idiotule”, își spuse Kaladin. „N-o să-i salvezi pe podarii ăștia. Exact așa cum nu l-ai salvat nici pe Tien. Ar trebui să fugi.”

— Și pe urmă ce-ar fi? Syl se întoarse spre el.

— Ce?

Cu ce s-ar fi ales dacă fugea? C-o viață în care ar fi muncit pentru stropi, în mahalalele unui oraș în declin? Nu.

Nu putea să-i părăsească. Nu putuse niciodată să părăsească pe cineva despre care credea că are nevoie de el. Trebuia să-i apere. *Trebuia.*

Pentru Tien. Și ca să rămână întreg la minte.

— Mergeți la spărtură, spuse Gaz, scuipând într-o parte. Scuipatul era negru de la yamma, planta pe care-o mesteca.

— Ce?

Odată întors, după ce vânduse buruiana dâmbului, Kaladin aflase că Gaz schimbase corvoada Podului Patru. Nu erau de rând la nicio podalergare – fiindcă fuseseră cu o zi înainte, în schimb, ar fi trebuit să meargă la fierăria lui Sadeas ca să ajute la ridicarea lingourilor de metal și a altor provizii.

Părea o muncă grea, însă era, de fapt, una dintre cele mai ușoare corvezi ale podarilor. Fierarii nu simțeau nevoia unor ajutoare. Sau își imaginau că podarii stângaci aveau să-i încurce. Când erai de rând la fierărie, de obicei munceai puține ore și-ți petreceai restul timpului trândăvind.

Gaz stătea, alături de Kaladin, sub soarele primelor ceasuri ale după-amiezii.

— Vezi tu, spuse el, zilele trecute mi-ai dat de gândit. Ni-mănuși nu-i pasă dacă Podul Patru primește corvezi nedrepte. Toată lumea urăște corvoada la spărtură. M-am gândit că vouă n-o să vă pese.

— Cu cât te-au plătit? Întrebă Kaladin, apropiindu-se.

— Du-te-n furtună, zise Gaz, scuipând iarăși. Ceilalți nu pot să vă sufere. Echipei tale o să-i prindă bine dacă e văzută plătind pentru ce-ați făcut.

— Pentru c-am supraviețuit?

Gaz ridică din umeri.

— Pentru c-ați adus oamenii ăia înapoi. Dacă fac și alții la fel, o să umplem toate barăcile cu muribunzi înainte de-a trece partea fără furtuni a lunii!

— Sunt *oameni*, Gaz. Când nu „umplem barăcile” cu răniți, îi lăsăm acolo, să moară.

— Oricum vor muri și-aici.

— O să vedem.

Gaz îl privi chiorâș. Părea să-l bănuiască pe Kaladin că-l păcălise cumva când ceruse să meargă la cărat pietre. După toate aparențele, ceva mai devreme coborâse către spărtură, încercând probabil să-și dea seama ce făcuseră acolo Kaladin și ceilalți doi.

„Pe focul iadului”, își zise Kaladin. Crezuse că l-a înspăimântat pe Gaz îndeajuns ca să nu-i stea în cale.

— Ne ducem, se răsti Kaladin, întorcându-i spatele. Dar nu-mi las oamenii să mă-nvinuiască pe mine pentru asta. Vor afla că e hotărârea ta.

— Perfect, strigă Gaz în urma lui. Și adăugă, pentru sine însuși:

— Dacă am noroc, mulți dintre voi o să fie mâncați de vreun demon al spărturilor.

Corvoada la spărtură. Cei mai mulți podari ar fi preferat să-și petreacă toată ziua cărând pietre în loc să fie trimiși în hău.

Având legată în spate o torță îmbibată în ulei pe care n-o aprinsese, Kaladin coborî pe șubreda scară de frânghie. În locul acela, spărtura nu era adâncă, fundul se afla la doar vreo zece stânjeni, dar era de-ajuns ca să se simtă într-o altă lume. O lume în care lumina naturală venea numai din crăpătura aflată sus, către cer. O lume care-și păstra umezeala chiar și în zilele cele mai fierbinți, un tărâm inundat de mușchi, ciuperci și plante viguroase, care putea supraviețui chiar și cu lumina aceea slabă.

Spărturile erau mai largi în partea de jos, probabil datorită marilor furtuni. Atunci lua naștere un șuvoi de apă imens, care izbea în stâncă; dacă te prindea furtuna în prăpastie, acolo îți găseai moartea. Un strat de crem întărit se așternea neted la fundul spărturii, deși urca și cobora, ca roca roasă de apă de sub el. În câteva locuri, distanța până la buza platoului era de numai vreo zece stânjeni; însă în cele mai multe depășea treizeci.

Kaladin sări de pe scară, căzând de la o înălțime de aproape trei picioare și împrășcând apa de ploaie dintr-o băltoacă. Își aprinse torța și o înălță, uitându-se în lungul fisurii neguroase. Pereții acoperiți cu mușchi de un verde-întunecat erau alunecoși și mai mulți lujeri subțiri, dintr-un soi care nu-i era cunoscut, coborau de pe pragurile intermediare înguste. Bucăți de oase, lemn și pânză zdrențuită erau împrăștiate pe jos sau înțepenite în crăpături.

Cineva împrășcă apa de lângă el. Teft înjură, uitându-se în jos, la pulpele lui și la pantalonii uzi leoarcă, în vreme ce ieșea dintr-o baltă mare.

— Lua-l-ar furtunile pe cremlingul ăla de Gaz, bombăni podarul vârstnic. Ne-a trimis încoace când nu era rândul nostru. Pentru asta o să-i scot mațele.

— Sunt sigur că moare de frica ta, spuse Pietroi, coborând de pe scară într-un loc uscat. Probabil că plânge în tabără, îngrozit.

— Lua-te-ar furtuna, zise Teft, scuturându-și apa de pe piciorul stâng.

Cei doi duceau cu ei torțe stinse. Kaladin și-o aprinsese pe a lui cu un amnar și-o cremene, dar ei n-o făcuseră. Le foloseau pe rând, cu măsură.

Ceilalți bărbați de la Podul Patru începură să se adune lângă scară, rămânând strânși grămadă. Fiecare al patrulea om își aprinse torța, dar nu izbutiră să risipească prea mult întunericul; abia dacă-l ajutară pe Kaladin să vadă o mai mare parte a peisajului nefiresc. În crăpături creșteau ciuperci stranii, ca niște tuburi. Erau de un galben palid, ca pielea unui copil bolnav de gălbinare. Cremlingii se grăbeau să se ferească de lumină. Crustaceii minusculi erau roșiatici și translucizi; unul trecu în goană pe lângă perete și Kaladin își dădu seama că prin cochilia lui putea să vadă tot ce-avea în trup.

La fundul spărturii, undeva pe-aproape, lumina dădu la iveală o siluetă răsucită, zdrobită. Kaladin își înălță torța și se apropie. Începea deja să duhnească. În timp ce îngenunchea, ridică o mână, acoperindu-și, cu un gest inconștient, nasul și gura.

Era – sau fusese – un podar dintr-o altă echipă. Nu murise de multă vreme. Dacă ar fi trecut mai mult de câteva zile, furtunile i-ar fi purtat trupul într-un loc mai îndepărtat. Oamenii Podului Patru se adunară lângă Kaladin, privind-l în tăcere pe cel care preferase să se azvârle în hău.

— Fie să găsești, într-o bună zi, un loc onorabil în Palatele Împăcării, frate căzut, spuse Kaladin, stârnind ecouri. Iar no-ua să ne fie dat un sfârșit mai bun decât al tău.

Apoi se ridică și, cu torța ridicată, îi conduse pe ceilalți pe lângă santinela moartă. Podarii îl urmară, încordați.

Kaladin înțelesese repede tactica de bază a luptelor de pe Câmpiile Sfârâmate. Fiecare își dorea să înainteze în forță, împingându-și dușmanul către marginea platoului. De aceea luptele deveneau adesea sângeroase pentru alethi, care soseau de obicei după parshendi.

Alethii aveau poduri, pe când acei parshi bizari din est puteau să sară peste majoritatea prăpăstiilor, dacă își luau avânt alergând. Dar și unii, și alții aveau probleme dacă erau îngheșuiți către stânci, unde își pierdeau de obicei echilibrul și cădeau în gol. Numărul celor care se prăbușeau era destul de mare pentru ca alethii să-și dorească recuperarea echipamentului pierdut. Așa că podarii erau trimiși la corvoada din

spărtură. Era ca și cum te-ai fi dus la jaf cu roaba, numai că n-aveai roabă.

Aveau saci și își petreceau ore în șir umblând peste tot după leșurile căzute, căutând orice obiect valoros. Sfere, platoșe, coifuri, arme. În unele zile, când trecuse puțină vreme de la ultima luptă, încercau s-ajungă acolo unde se purtase aceasta ca să adune lucruri de la morți, însă furtunile zădărniceau astfel de încercări. Dacă așteptai câteva zile, purtau cadavrele în cu totul altă parte.

În plus, spărturile alcătuiau un labirint năucitor, iar ca să ajungi la un anumit platou și să te întorci într-un răstimp rezonabil era aproape imposibil. În general, era înțelept s-aștepți o mare furtună care să-mpingă leșurile către acea parte a Câmpiilor stăpânită de alethi – care, la urma urmelor, porneau întotdeauna din est și se îndreptau spre vest –, apoi să trimiți podarii jos, în căutarea lor.

Ceea ce însemna, într-o foarte mare măsură, să rătăcească la întâmplare. Dar, de-a lungul anilor, căzuseră în crăpături destui oameni, așa că nu era prea greu să găsești locuri de unde să ai ce aduna. Echipei i se cerea să aducă o anumită cantitate de obiecte, altminteri nu-și primea plata pe săptămâna aceea, dar cerința nu era împovărătoare. Destul de mare ca să-i oblige să muncească, dar nu și ca să trudească până la istovire. Ca mai toate corvezile pe care ar fi trebuit să le facă, aceasta avea în primul rând menirea să le ocupe timpul.

În vreme ce străbăteau prima spărtură, câțiva își scoaseră sacii și culeseră câte ceva din locurile prin care treceau. De aici un coif, de dincolo un scut. Se uitau cu mare atenție după sfere. Dacă găseau una valoroasă, toată echipa primea o mică recompensă. Bineînțeles că nu li se îngăduia să coboare în spărtură cu propriile sfere sau cu alte obiecte. Iar la ieșire erau căutați cu multă grijă. Umiliința la care-i supuneau acele căutări – nefiind uitat niciunul dintre locurile în care ar fi putut ascunde o sferă – era, în parte, motivul pentru care nimeni nu putea să sufere corvoada din spărturi.

Dar numai în parte. Pe măsură ce înaintau, fundul spărturii se lărgi, ajungând la vreo trei stânjani. Aici, pe pereți se vedeau urmele unor spintecături de unde lipseau bucăți de mușchi și piatra era zgâriată. Podarii se străduiau să nu le privească. Din când în când, demonii spărturilor umblau pe ace-

le poteci, căutând fie stârvuri, fie un platou potrivit, unde să se transforme în pupe. Să-ntâlnească unul dintre ei era puțin probabil, dar nu imposibil.

— Kelek, urăsc locul ăsta, spuse Teft, mergând alături de Kaladin. Am auzit că, odată, un demon al spărturilor a mâncat o întreagă echipă de podari, unul câte unul, după ce i-a împins într-o fundătură. A stat pur și simplu acolo, înhățându-i rând pe rând când încercau să treacă în fugă pe lângă el.

Pietroi chicoti.

— Dacă i-a mâncat pe toți, cine s-a-ntors să povestească? Teft își scarpină bărbia.

— Habar n-am. Poate că, pur și simplu, nu s-au mai întors niciodată.

— Atunci poate-au fugit. Au dezertat.

— Nu, spuse Teft. Nu poți să ieși din spărturile astea dacă n-ai o scară.

Se uită în sus, către despicătura îngustă, albastră, aflată la mai bine de zece stânjeni deasupra lor.

Și Kaladin își ridică privirea. Cerul azuriu părea atât de departe. De neatins. Ca Palatele însele. Și, chiar dacă te-ai fi putut cățara până sus într-unul dintre locurile mai puțin adânci, fie rămâneai captiv pe Câmpii, fără să poți traversa spărturile, fie ajungeai suficient de aproape de partea stăpânită de alethi ca să fii văzut de cercetași când treceai pe podurile permanente. Puteai încerca să mergi către est, către ținutul unde platourile erau atât de roase de stihii încât ajunseseră niște simple turnuri. Dar asta ar fi însemnat să mergi săptămâni de-a rândul și ar fi trebuit să supraviețuiești unui mare număr de furtuni.

— Ai fost vreodată într-un canion îngust în vremea când vin ploile, Pietroi? întrebă Teft, probabil cu gândurile urmându-i același curs.

— Nu, răspunse Pietroi. Pe Piscuri n-avem așa ceva. Există numai acolo unde preferă proștii să trăiască.

— Păi tu trăiești aici, Pietroi, îi atrase atenția Kaladin.

— Și sunt un prost, răspunse uriașul mâncător de coarne, chicotind. N-ai observat?

În ultimele două zile, se schimbase foarte mult. Era mai prietenos, regăsindu-și, într-o oarecare măsură, ceea ce presupunea Kaladin că îi era adevărata fire.

— Eu *vorbeam* despre canioanele înguste, zise Teft. Vrei să ghicești ce s-ar întâmpla dacă am fi captivi aici, jos, în timpul unei mari furtuni?

— Cred c-ar fi o grămadă de apă, răspuse Pietroi.

— O grămadă de apă care caută să se scurgă pe oriunde poate, spuse Teft. Se-adună-n valuri imense și trece prin locul ăsta strâmt cu o forță care poate sfărâma bolovanii. De fapt, aici, jos, o ploaie *obișnuită* ar părea o mare furtună... ei, cred că, din tot Rosharul, e cel mai cumplit loc în care te-ar putea prinde una dintre ele.

Pietroi se încruntă și se uită în sus.

— Atunci e mai bine să nu te prindă aici.

— Da, răspuse Teft.

— Totuși, adăugă Pietroi, ți-ar face o baie de care ai mare nevoie, Teft.

— Hei, mormăi acesta. Vorbești despre mirosul meu?

— Nu, despre ceea ce sunt *eu* nevoit să miros. Uneori mă gândesc că o săgeată de-a parshendilor în ochi ar fi mai bună decât mirosul întregii echipe de podari, închisă noaptea în baracă!

— M-aș supăra dacă n-ar fi adevărat, răspuse Teft chicotind și trăgând pe nări aerul umed, cu iz de mucegai, din spărtură. Locul ăsta nu-i cu mult mai bun. Aici, jos, mirosul e mai rău decât al cizmelor unui mâncător de coarne la vreme de iarnă, adăugă el, apoi șovăi. Ăă, nu e o insultă. Adică nu vorbesc despre tine, personal.

Kaladin zâmbi, apoi privi în urmă. Ceilalți podari, vreo treizeci la număr, îi urmau ca niște stafii. Câțiva păreau să se-appropie pe nesimțite de grupul lui, ca și cum ar fi vrut să tragă cu urechea fără să atragă atenția.

— „Mirosul e mai rău decât al cizmelor unui mâncător de coarne?” spuse el. Teft, în numele Palatelor, cum să nu se simtă insultat de vorbele *astea*?

— Nu e decât o expresie, răspuse Teft, încruntându-se. Mi-a scăpat înainte să-mi dau seama ce ziceam.

— Din păcate, zise Pietroi, smulgând un smoc de mușchi de pe perete și mirosindu-l din mers, insulta ta m-a jignit. Dacă am fi fost pe Piscuri, ar fi trebuit să ne duelăm, în stilul tradițional *alU'tiki'i*.

— Cum adică? întrebă Teft. Cu sulițe?

Pietroi râse.

— Nu, nu. Noi, pe Piscuri, nu suntem barbari ca oamenii de-aici, de jos.

— Atunci cum? Întrebă și Kaladin, cu adevărat curios.

— Păi – răspuse Pietroi, aruncând mușchiul și scuturându-și palmele de praf – se face cu multă bere tulbure și cu cântece.

— Cum poate fi *ăsta* un duel?

— Câștigă cine mai poate cânta după ce a băut cel mai mult. Ba mai mult, în scurtă vreme toată lumea e atât de beată, încât nimeni nu mai știe de la ce-a pornit cearta.

Teft râse.

— Cred că-i mai tare decât lupta cu cuțitele, în zori.

— Aș zice că depinde, spuse Kaladin.

— De ce depinde? Întrebă Teft.

— Depinde dacă ești sau nu negustor de cuțite. Ei, Dunny? Ceilalți doi se uitară într-o parte, unde Dunny se apropiase destul de mult ca să-i audă. Tânărul înalt și subțire tresări, roșind.

— Ăă... eu...

Pietroi râse pe înfundate de cuvintele lui Kaladin, apoi i se adresă tânărului:

— Dunny e un nume ciudat. Ce-nseamnă?

— Ce-nseamnă? se miră Dunny. Habar n-am. Numele n-au întotdeauna un înțeles.

Pietroi clătină din cap, nemulțumit.

— Câmpeni. Cum știți cine sunteți, dacă numele voastre n-au niciun înțeles?

— Adică numele tău înseamnă ceva? Întrebă Teft. Nu... mă... nu...

— Numuhukumakiaki'aialunamor, spuse Pietroi, cu sunelele limbii sale maternelne ieșindu-i cu ușurință de pe buze. Fi-rește. E descrierea unei pietre foarte speciale, pe care-a descoperit-o tata cu o zi înainte de nașterea mea.

— Adică numele tău e o întreagă propoziție? Întrebă Dunny, nesigur, ca și cum n-ar fi fost convins că nu făcea vreo gafă.

— E o poezie, răspuse Pietroi. Pe Piscuri, toate numele sunt poezii.

— Serios? spuse Teft, scărpinându-se în barbă. Probabil că e destul de greu când trebuie să chemi familia la masă.

Pietroi râse.

— E-adevărat, e-adevărat. Și duce și la niște certuri interesante. Pe Piscuri, insultele sunt de obicei poezii, asemănătoare cu numele persoanei în ceea ce privește alcătuirea și rima.

— Kelek, bombăni Teft. Nu pare să fie deloc ușor.

— Poate că de-aia cele mai multe certuri se termină cu băutură, zise Pietroi.

Dunny zâmbi, șovăind.

— Ei, matahală caraghioasă, puți ca un porc infect, așa că urcă-te pe casă și sari în mocirlă, direct.

Pietroi râse zgomotos, cu vocea lui tunătoare răsunând în spărtură.

— E bună, e bună, spuse, ștergându-se la ochi. Simplă, dar bună.

— A sunat aproape ca un cântec, Dunny, spuse Kaladin.

— Ei, a fost primul lucru care mi-a trecut prin minte. Am pus-o pe melodia cântecului *Cei doi ibovnici ai lui Mari*, ca să-mi iasă ritmul corect.

— Știi să cânti? Întrebă Pietroi. Trebuie să te-aud.

— Dar... zise Dunny.

— Cântă! Îi porunci Pietroi, arătându-l cu degetul.

Dunny scânci, dar se supuse și începu un cântec pe care Kaladin nu-l știa. Era o poveste amuzantă, despre o femeie și doi frați gemeni pe care ea îi credea unul și același bărbat. Avea o voce limpede de tenor și părea mai încrezător în sine când cânta decât atunci când vorbea.

Cânta frumos. Când ajunsese la a doua strofă, Pietroi începu să fredoneze cu voce groasă, acompaniindu-l în armonie. Mâncătorul de coarne era, evident, un cântăreț cu experiență. Kaladin se uită peste umăr la ceilalți podari, sperând să-i mai atragă și pe alții în discuție sau să-i facă să cânte, îi zâmbi lui Cikatrice, dar nu primi în schimb decât o privire încruntată. Moash și Sigzil, bărbatul azish cu pielea întunecată, nici măcar nu se uitară la el. Peet nu-și ridica privirea de la propriile picioare.

Când se termină cântecul, Teft bătu din palme, în semn de apreciere.

— E un spectacol mai bun decât am văzut prin multe hanuri.

— E plăcut să-ntâlnești un câmpean care știe să cânte, zise Pietroi, aplecându-se să ia un coif pe care și-l îndesă în sac, în spărtura aceea nu prea aveau multe lucruri de adunat. În-

cepusem să cred că sunteți cu toții la fel de afoni ca bătrânul toporcopoi al tatălui meu. Ha!

Dunny roși, dar încep să pășească mai încrezător în sine.

Își continuă drumul, trecând din când în când de coturi și despicături ale stâncii în care apele adunaseră grămezi mari de obiecte folositoare. Munca se dovedi aici mai macabră și în mai multe rânduri se văzură nevoiți să dea deoparte hoi-turi sau mormane de oase ca s-ajungă la ceea ce voiau, sufo-cându-se din pricina mirosului. Kaladin le spuse să nu dea deocamdată atenție celor mai dezgustătoare și mai putrezite leșuri. Putredosprenii se simțeau înclinați să se-adune în ju-rul morților. Dacă nu găseau între timp destule obiecte, aveau să le ia pe acelea la întoarcere.

La toate răscrucile și la toate ramificațiile, Kaladin făcea un semn alb pe perete cu o bucată de cretă. Era datoria șefului de pod, iar el o lua în serios. Nu voia să i se rătăcească echipa prin acele despicături ale pământului.

În timp ce înaintau muncind, Kaladin avea grijă să nu se oprească discuția. Râdea – se silea să râdă – alături de cei-lalți. Chiar dacă propriul râs îi suna găunos, ceilalți nu păreau să observe. Poate că simțeau ce făcea, dar până și râsul silit era de preferat în locul întoarcerii la tăcerea morocănoasă și la afundarea în gânduri care-i învăluiau pe majoritatea celor-lalți podari.

În scurt timp, Dunny începu să vorbească și să râdă cu Teft și Pietroi, lăsându-și sfiata deoparte. Alți câțiva se țineau după ei – Yate, Maps și încă vreo câțiva – ca niște sălbăticiuni momite de lumina și căldura focului. Kaladin încercă să-i atragă în discuție, dar nu reuși, așa că, în cele din urmă, îi lăsă în pace.

În cele din urmă ajunseră într-un loc unde erau multe tru-puri de curând răposate. Kaladin n-ar fi putut spune cum anu-me se combinaseră șuvoaiele de apă încât să transforme acea parte a spărturii într-un loc propice pentru așa ceva, căci ară-ta la fel ca oricare alta. Poate doar un pic mai îngustă. Uneori, puteau reveni în aceleași cotloane și să găsească o cantitate în-semnată de obiecte; alteori le găseau goale, pe când în altele se aflau zeci de leșuri.

Erau cadavre care arătau ca și cum ar fi plutit pe apa adu-nată în timpul marilor furtuni, pentru ca apoi să fie depozi-tate când aceasta se retrăgea încetul cu încetul. Erau zdro-

bite și răsucite, fie din cădere, fie pentru că le strivise năvala apei, iar multora le lipseau membrele. Printre ele nu se aflau însă trupuri de parshendi.

Duhoarea de sânge și de viscere plutea în aer. Kaladin își săltă torța mai sus, iar însoțitorii lui amuțiră. Frigul împiedica leșurile să se descompună prea repede, deși umezeala avea un efect contrar. Cremlingii începuseră să roadă pielea mâinilor și să le mănânce ochii. Stomacurile aveau să se umfle în curând, pline de gaze. Câțiva putredospreni – mărunți, roșii, translucizi – se cățarau pe cadavre.

Syl coborî și i se așază pe umăr, scoțând sunete dezgustate. Ca de obicei, nu-și explică absența.

Oameni știau ce era de făcut. Chiar și plin de putredospreni, locul ăsta era prea bogat ca să-și continue drumul fără să-i dea atenție. Trecură la treabă, înșiruind leșurile ca să le poată cerceta. Kaladin le făcu semn lui Pietroi și lui Teft să li se alăture celorlalți, în vreme ce el aduna câteva obiecte împrăștiate pe pământ, în jurul morților. Dunny veni să-l ajute.

— Cadavrele astea poartă culorile înaltului Prinț, remarcă Pietroi, în vreme ce Kaladin culegea un coif de oțel cu urme de lovituri.

— Pun prinsoare că sunt de la alergarea de zilele trecute, răspuse acesta din urmă. A ieșit rău pentru Sadeas.

— *Luminlordul* Sadeas, zise Dunny, apoi își lăsă capul în jos, rușinat. Îmi pare rău, n-am vrut să te corectez. Eu uitam să spun titlurile și maestrul meu mă bătea de fiecare dată.

— Maestru? întrebă Tift, ridicând o sulită căzută și smulgându-i mușchiul de pe coadă.

— Am fost ucenic. Adică înainte de... Dunny se întrerupse și își feri privirea.

Teft nu se înșelase. Podarilor nu le plăcea să vorbească despre trecutul lor. Oricum, tânărul îl corectase, probabil, pe bună dreptate. Ar fi fost pedepsit dacă îl auzeau vorbind despre ochi-luminoși fără să le adauge titlurile.

Kaladin puse coiful în sac, apoi își înțepeni torța în golul dintre doi bolovani plini de mușchi și începu să-i ajute pe ceilalți să-nșiruie cadavrele. Nu stârni oamenii la vorbă. Cei căzuți meritau un oarecare respect, dacă era cu puțință să-i respecti în timp ce-i jefuiai.

Podarii se apucară apoi să le scoată armurile. Vestele de piele ale arcașilor, platoșele de oțel ale pedestrașilor. Din grup făcea parte un ochi-luminoși cu haine de bună calitate pe sub o armură de o calitate încă și mai bună. Trupurile ochi-luminoșilor căzuți erau uneori scoase din spărturi de echipe speciale pentru a fi preschimbate, cu ajutorul unui Animmod, în statui. În afara cazului când erau bogați, ochi-întunecații erau arși. Iar celor mai mulți dintre soldații căzuți în spărturi nu li se dădea nicio atenție; oamenii din tabără spuneau că spărturile erau locuri de odihnă sfințite, dar, în realitate, scoaterea cadavrelor era un efort mai costisitor și mai periculos decât merita.

Oricum, dacă dădeai acolo peste un ochi-luminoși, însemna că familia lui fie nu era destul de bogată, fie nu se sinchisea de el atât de mult încât să trimită oameni care să-i recupereze trupul. Acesta avea fața prea zdrobită ca să poată fi recunoscut, dar însemnul rangului arăta că era de al șaptelea dahn. Fără pământuri în stăpânire, făcând parte din suita altui ofițer mai puternic.

După ce-i luară armura, scoaseră pumnalele și cizmele tuturor morților din șir, căci de cizme era nevoie *întotdeauna*. Le lăsară soldaților căzuți hainele, dar le luară centurile și le tăiară o mare parte dintre nasturii cămășilor. În timp ce lucrau, Kaladin îi trimise pe Teft și Pietroi dincolo de cotul spărturii, să vadă dacă prin apropiere nu mai erau și alte cadavre.

După ce armurile, armele și cizmele fuseseră puse în grămezi separate, începu partea cea mai sinistră: căutarea sferelor și a bijuteriilor în buzunare și prin pungi. Acestea alcătuiau grămada cea mai mică, dar cea mai valoroasă. Nu găsiră niciun broam, ceea ce însemna că n-aveau să primească niciuna dintre jalnicele recompense oferite podarilor.

În timp ce era dusă la îndeplinire această îndatorire morbidă, Kaladin zări vârful unei sulițe ieșind dintr-o băltoacă aflată în apropiere. Scăpase neobservată când cercetaseră prima oară locul. Pierdut în gânduri, o scoase și o scutură de apă, apoi o duse către mormanul de arme. Acolo șovăi, ținând-o cu o mână deasupra grămezii. În timp ce apa rece îi picura de pe coadă, își trecu un deget peste lemnul neted. Judecând după greutate, echilibrare și șlefuire, își dădu seama că era o armă bună. Solidă, bine lucrată și bine întreținută.

Închise ochii, aducându-și aminte de zilele când era un băiat care-și încleșta degetele pe un baston de luptă.

Îi reveniră în minte cuvintele rostite de Tukks cu ani în urmă, într-o zi luminoasă de vară, când, în armata lui Amaram, ținuse o armă în mână pentru întâia oară. „Primul pas e să-ți pese”, păruse să șoptească vocea lui Tukks. „Unii spun că-n luptă nu trebuie să fii lipsit de emoții. Ei bine, presupun că important e să nu-ți pierzi capul. Dar nu-mi place sentimentul ăla, al uciderii cu calm și sânge rece. Am văzut că aceia cărora le pasă luptă cu mai multă forță, un timp mai îndelungat și mai bine decât cei cărora nu le pasă. Asta e diferența dintre mercenari și soldații adevărați. Asta e diferența dintre a lupta ca să-ți aperi pământul și a lupta pentru apărarea unui pământ străin.

E bine să-ți pese în timp ce lupți, atâta vreme cât nu te lași mistuit de asta. Nu încercați să vă alungați sentimentele. O să vă speriați de ceea ce veți deveni.”

Sulița tremură între degetele lui Kaladin, parcă implorându-l s-o rotească, s-o răsucească, să danseze cu ea.

— Ce-ai de gând, înălțimea ta? îi strigă o voce. Vrei să-ți înfigi sulița aia în burtă?

El își ridică privirea spre cel care vorbise. Moash – unul dintre podarii care-l ponegreau în continuare cu multă înverșunare – stătea lângă șirul de leșuri. De unde știusese să-i spună „înălțimea ta”? Vorbise cu Gaz?

— Pretinde că e dezertor, îi spuse Moash lui Narm, care munea lângă el. Zice c-a fost un soldat important, un soi de șef de pluton sau cam așa ceva, însă Gaz spune că nu-s decât laude prostești. Nu l-ar fi trimis nimeni la poduri dac-ar fi știut cu adevărat să lupte.

Kaladin lăsă sulița în jos.

Moash zâmbi disprețuitor și se întoarse la munca lui, însă acum îl mai văzuseră și alții pe Kaladin.

— Uitați-vă la el, spuse Sigzil. Ei, șefule de pod! Te crezi măreț? Îți închipui că ești mai bun decât noi? Crezi că, dacă pretinzi că ai trupa ta de soldați, se schimbă ceva?

— Lasă-l în pace, spuse Drehy și îl împinse pe Sigzil când trecu pe lângă el. Cel puțin își dă silința.

Jaks Fără-Urechi pufni, scoțând o cizmă dintr-un picior fără viață.

— Își dă silința să pară important. Chiar *de-o fi fost* în armată, pun prinsoare că-și petrecea zilele curățând latrine.

Se pare că exista ceva care izbutea să-i scoată pe podari din mușenia lor apatică: ura față de Kaladin. Și alții începură să vorbească, batjocorindu-l.

— ... din vina lui suntem aici, jos...

— ... vrea să ne scoată sufletul în timpul nostru liber numai ca să se simtă el important...

— ... ne-a trimis la cărat pietre numai ca să ne-arate că ne poate hărțui...

— ... pun prinsoare că în viața lui n-a ținut o suliță în mână.

Frecând lemnul între degete, Kaladin închise ochii și-i ascultă cum își dădeau pe față disprețul.

„În viața lui n-a ținut o suliță în mână.” Poate că, dacă n-ar fi luat niciodată în mână prima suliță, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate astea.

Pipăi lemnul neted și alunecos din pricina apei de ploaie, cu amintirile învâlmășindu-i-se în minte, învățând să uite, învățând să se răzbune, învățând să se deprindă cu faptele petrecute și să le înțeleagă.

Cu gândul în altă parte, își puse dintr-o smucitură sulița sub braț, în poziția de gardă, cu vârful în jos. Picăturile de apă de pe toată lungimea cozii i se împrăștiară pe spate.

Moash se opri tocmai când arunca o nouă batjocură. Podarii amuțiră brusc. În abis se lăsă tăcerea.

Și Kaladin se simți într-un alt loc.

Îl asculta pe Tukks muștrându-l.

Îl asculta pe Tien râzând.

Își auzea mama tachinându-l, în stilul ei inteligent, mucalit.

Se afla pe câmpul de luptă, înconjurat de dușmani, dar în mijlocul unui cerc de prieteni.

Își asculta tatăl spunându-i, cu dispreț în glas, că sulițele erau făcute numai și numai pentru a curma vieți. Nu puteai să ucizi ca să aperi.

Era singur într-o spărtură, jos de tot, sub pământ, ținând în mână sulița unui bărbat căzut în luptă, cu degetele încleștate pe lemnul ud, cu ceva picurând abia auzit undeva, în depărtare.

Un val de forță îl străbătu când roti sulița, înălțând-o, într-o kata avansată. Corpul lui făcea de la sine mișcările în ordinea cuvenită, intrând în pozițiile pe care le exersase atât de des. Sulița îi juca între degete, fără efort, părând o prelungire a mâinii. Se răsuci cu ea, o roti iarăși și iarăși, în jurul gâtului, peste braț, împlântând-o în aer și legănând-o în calea unor lovituri nevăzute. Deși trecuseră luni de zile de când nu mai ținuse în mână o armă, mușchii lui știau ce aveau de făcut. Era ca și cum *sulița însăși* ar fi știut ce trebuia să facă.

Încordarea i se spulberă, ca și nemulțumirile, iar trupul lui fu cuprins de încântare, cu toate că și-l muncea cu furie. Mișcările erau familiare. Erau binevenite. Pentru ele fusese creat.

Despre el se spusese întotdeauna că lupta ca nimeni altul. O simțise încă din ziua când ridicase pentru prima oară în mână un baston, dar sfaturile lui Tukks îl ajutaseră să rafineze și să canalizeze ceea ce era în stare să facă. Kaladin pusese suflet de fiecare dată când purtase o luptă. Nu se bătuse nicio dată cu nechibzuință sau cu indiferență. O făcuse ca să-și țină oamenii în viață.

Dintre toți recruții din grupul lui, el învățase cel mai repede cum să țină sulița, din ce poziție să lovească. Putuse s-o facă aproape fără să fie nevoie de instrucție. Asta-l șocase pe Tukks. Dar de ce? Nu erai șocat atunci când un copil știa cum să respire. Nu erai șocat când un țipar de văzduh își lua zborul pentru prima oară. N-ar fi trebuit să fii șocat nici când îi dădeai lui Kaladin cel Binecuvântat de Furtună o suliță și el știa cum s-o folosească.

Se răsuci, făcând ultima mișcare din kata, dând uitării spărtura, dând uitării podarii și oboseala. Pentru o clipă, rămăsese doar el. El și vântul cu care se luptase. Iar vântul râse.

Cu mișcări iuți, aduse sulița la loc, ținându-și mâna la un sfert din lungimea ei față de capăt, cu vârful în jos, cu coada sub braț, cu capătul acesteia ridicându-i-se la ceafă. Inspiră adânc, tremurând.

„Ah, cât mi-a lipsit asta!”

Deschise ochii. Flacăra sfârâitoare a torței îi dezvălui un grup de podari uluiți, stând în picioare într-un coridor de piatră ai cărui pereți umezi reflectau lumina. În tăcerea plină de uimire, Moash, holbându-se la el cu gura căscată, scăpă o mână de sfere. Căzură toate plescăind în băltoaca de la picioa-

rele lui și o umplură de lumină, dar niciun podar nu le văzu. Aveau ochii ațintiți asupra lui Kaladin, rămas în poziție de luptă, pe jumătate ghemuit, cu sudoarea șiroindu-i pe obraji.

Clipi, dându-și seama ce făcuse. Dacă ajungea la urechile lui Gaz că se jucase cu sulița... Se ridică și lăsă arma să cadă peste celelalte.

— Îmi pare rău, șopti, deși nu știa de ce.

Apoi adăugă, cu voce mai sonoră:

— Înapoi la lucru! Nu vreau să ne prindă noaptea aici.

Podarii tresăriră și se puseră în mișcare. Kaladin îi zări pe Teft și Pietroi la o oarecare distanță, în lungul culoarului pe care-l forma spărtura. Oare văzuseră toată kata? Roși și se îndreptă grăbit spre ei. Syl coborî pe umărul lui, în tăcere.

— Kaladin, flăcăule, spuse Teft, cu voce respectoasă. A fost...

— N-a avut nicio noimă, îl întrerupse Kaladin. O simplă kata. Menită să pună mușchii la treabă și să te facă să exersezi mișcările elementare de împlântare, lovire și parare. E mai degrabă spectaculoasă decât utilă.

— Dar...

— Nu, serios, insistă Kaladin, îți poți imagina un om care-și învârtește astfel o suliță în jurul gâtului în timpul unei lupte? S-ar trezi imediat cu burta spintecată.

— Flăcăule, zise podarul mai vârstnic, am mai văzut și eu câte o kata, dar niciuna ca asta. Felul în care te-ai mișcat... Iuțeala, eleganța... Și mai era și-un soi de spren care vâjâia în jurul tău, printre lovituri, strălucind ca o lumină palidă. A fost splendid.

Pietroi tresări.

— Ai putut să vezi asta?

— Bineînțeles, răspunse Teft. N-am mai văzut niciodată un asemenea spren, întrebă-i pe ceilalți – câțiva îl arătau cu degetul.

Kaladin își privi scurt umărul, încruntându-se la Syl. Ea stătea, afectată, picior peste picior, cu mâinile pe genunchi, una peste cealaltă, ferindu-se ostentativ să-i întâlnească privirea.

— A fost o nimica toată, repetă Kaladin.

— Nu, spuse Pietroi. Asta în niciun caz. Poate că *tu* ai putea să provoci un Cristalpurător. Ai deveni luminlord!

— Nu vreau să fiu luminlord! se răsti Kaladin poate cu mai multă asprime decât ar fi trebuit.

Ceialți doi tresăriră.

— În plus, adăugă el, ferindu-se să le-ntâlnească privirile, am încercat cândva. Unde e Dunny?

— Așteaptă, zise Teft, adică ai...

— Unde e Dunny? repetă Kaladin cu voce fermă, apăsând pe fiecare cuvânt.

„Părinte al Furtunii. Trebuie să-mi țin gura.”

Teft și Pietroi schimbară o privire, apoi primul arătă cu degetul.

— Dincolo de cot am găsit câțiva parshendi morți. Ne-am gândit că vrei să știi.

— Parshendi, zise Kaladin. S-aruncăm o privire. Ar putea avea ceva de valoare.

Nu mai jefuise niciodată parshendi morți; cădeau în spărturi într-un număr cu mult mai mic decât alethii.

— Au într-adevăr, răspunse Pietroi, deschizând drumul cu o torță aprinsă în mână. Armele alea ale lor sunt, da, foarte frumoase. Ca și nestematele din bărbile lor.

— Ca să nu mai vorbim despre armuri, spuse Kaladin. Pietroi clătină din cap.

— Fără armuri.

— Pietroi, le-am văzut armurile. Le poartă întotdeauna.

— Ei, da, dar nu putem folosi chestia aia.

— Nu pricep, zise Kaladin.

— Vino, spuse Pietroi, gesticulând. E mai ușor decât să-ți explic.

Kaladin ridică din umeri și trecură dincolo de cotitură. Pietroi își scarpină bărbia prin barba roșcată.

— Păr idiot, bombăni. Ah, aș vrea s-o am din nou așa cum se cuvine. Ca să fii un bărbat așa cum se cuvine, trebuie să ai o barbă cum se cuvine.

Kaladin își trecu mâna peste propria barbă. În curând avea să pună deoparte niște bani ca să-și cumpere un brici și să scape de blestemăția aia. Sau, cine știe, poate că nu. De sferele lui era nevoie pentru altceva.

Trecură de cot și-l găsiră pe Dunny trăgând de leșurile parshendilor ca să le așeze în șir. Erau patru și păreau să fi fost aduse dintr-o altă direcție. Și mai erau și câțiva alethii.

Kaladin se apropie cu pași mari, făcându-i semn lui Pietroi să vină cu torța, și îngenunche să se uite la parshendii morți. Arătau la fel ca parshii, având pielea marmorată cu negru și

stacojiu. Singura lor îmbrăcăminte era o fustă neagră, lungă până la genunchi. Trei purtau bărbi, ceea ce parshilor nu le stătea în obicei, și își împletiseră în ele nestemate neșlefuite.

Așa cum se așteptase Kaladin, purtau armuri de un roșu palid. Platoșe, coifuri, apărătoare ale brațelor și picioarelor. Armura completă a unui pedestraș obișnuit, având crăpături datorate căderii sau valului de apă din timpul furtunii. Așadar nu era din metal. Poate din lemn vopsit?

— Parcă ziceai că n-au armuri, spuse. Ce încercai să-mi dai de-nteles? Că nu cutezați să le luați de pe morți?

— Nu cutezăm? zise Pietroi. Kaladin, Maestru Luminlord, măreț șef de pod, mânuitor de suliță, poate izbutești *tu* să le scoți.

Kaladin dădu din umeri. Tatăl său îl familiarizase cu morții și muribunzii și, cu toate că nu se simțea bine jefuind morții, nu se simțea nici dezgustat.

Îl împinse ușor pe primul parshendi și îi văzu cuțitul. I-l luă și căută cureaua care-i fixa apărătoarea de umăr.

Nu exista nicio curea. Se încruntă și se uită sub apărătoare, încercând s-o salte. Pielea se ridică odată cu ea.

— Părinte al Furtunii! exclamă.

Se uită la coif. Pătrundea în cap. Sau crescuse *din cap*?

— Ce *e* asta?

Pietroi ridică din umeri.

— Nu știu. S-ar părea că le crește câte-o armură, nu?

— E ridicol, spuse Kaladin. Nu sunt altceva decât oameni. Oamenilor – nici măcar parshilor – nu le cresc armuri.

— Parshendilor le cresc, zise Teft.

Kaladin și ceilalți doi se-ntoarseră spre el.

— Nu vă uitați așa la mine, spuse bărbatul mai vârstnic, încruntându-se. Am lucrat câțiva ani în tabără înainte de-a sfârși printre podari – nu, nu vă spun cum, așa că duceți-vă după furtună. Oricum, soldații vorbeau despre asta. Parshendilor le cresc carapace.

— Am cunoscut parshi, spuse Kaladin, în orașul meu de baștină erau vreo doi în slujba lordului nostru. Niciunuia nu-i creștea vreo armură.

— Ei, ăștia sunt un alt soi de parshi, zise Teft. Mai mari, mai puternici. Pot să sară peste spărturi, pentru numele lui Kelek. Și le cresc armuri. Pur și simplu le cresc.

Nu-l puteau contrazice, așa că se mulțumiră s-adune ce se putea. Mulți parshendi foloseau arme grele – securi și ciocane – care nu fuseseră aduse de apă odată cu trupurile, așa cum se-ntâmplase cu o mare parte dintre arcurile și sulițele soldaților alethi. Dar găsiră mai multe cuțite și o sabie ornamentată, stând încă în teaca așezată pe coastele unui parshendi.

Fustelor le lipseau buzunarele, dar leșurile aveau pungi legate de mijloc. Cărau în ele cremene și iască, cute și alte obiecte neapărat necesare. Așa că podarii îngenunchează și începură să le smulgă nestematele din bărbi. Erau găurite, ca să se poată împleti în păr cu ușurință, și Lumina de Furtună le impregnase, deși nu străluceau la fel de tare cum ar fi făcut-o dacă ar fi fost șlefuite cum se cuvine.

În timp ce Pietroi smulgea nestematele din barba ultimului parshendi, Kaladin apropie unul dintre cuțite de torța lui Dunny și îi studie modelul dăltuit.

— Astea par să fie glife, spuse arătându-i-l lui Teft.

— Nu știu să citesc glifele, băiete.

„A, da”, își zise Kaladin. Păi, dacă erau glife, nu erau unele pe care le cunoștea. Firește, cele mai multe hieroglife puteau avea desene complicate, așa că era greu să le citești dacă nu știai exact ce să cauți. În centrul mânerului era o siluetă frumos sculptată. Înfățișa un bărbat în armură, în Cristalarmură, cu siguranță. În spatele lui era cioplit un simbol care-l înconjura, pornindu-i din spate, ca niște aripi.

Kaladin i-l arătă lui Pietroi, care venise să vadă ce i se părea atât de fascinant.

— Despre parshendi se crede că sunt barbari, îi spuse mâncătorului de coarne. Că nu au o cultură. De unde fac rost de astfel de cuțite? Aș jura că asta-i imaginea unuia dintre heralzi. A lui Jezerezeh sau a lui Nalan.

Pietroi ridică din umeri. Kaladin oftă, puse cuțitul în teacă și-l aruncă în sac. Apoi se întoarseră la ceilalți, aflați după cotitură. Echipa își umpluse sacii cu armuri, centuri, cizme și sfere. Fiecare luă câte o suliță ca s-o ducă până la scară, ținând-o ca pe un baston cu care te-ajută la mers. Lăsară una pentru Kaladin, dar el i-o aruncă lui Pietroi. Nu avea încredere în sine însuși, se temea că, dacă o ținea în mână, ar fi fost tentat să-nceapă o altă kata.

Făcură cale-ntoarsă fără să li se-ntâmple nimic, însă cerul din ce în ce mai întunecat îi făcea să tresară la fiecare zgomot. Kaladin izbuti din nou să-i stârnească la vorbă pe Pietroi, Teft și Dunny. Și îi făcu și pe Drehy și Torfin să spună câte ceva.

Ajunseră cu bine în prima fisură, spre marea ușurare a oamenilor lui. Kaladin îi trimise mai întâi pe ceilalți sus, așteptând să urce ultimul. Pietroi rămase alături de el și, după ce începu în sfârșit să urce și Dunny, îi puse mâna pe umăr și îi vorbi cu voce scăzută:

— Ai făcut treabă bună aici. Mă gândesc că, în câteva săptămâni, oamenii ăștia vor fi ai tăi.

Kaladin clătină din cap.

— Suntem podari, Pietroi. N-avem câteva săptămâni. Dacă e nevoie de atât de mult timp ca să-i câștig, jumătate din noi vom fi morți până atunci.

Celălalt se încruntă.

— Nu e un gând care să te facă fericit.

— De aceea trebuie să-i câștigăm pe ceilalți *imediat*.

— Cum?

Kaladin se uită în sus, la scara care se clătina în timp ce urcau oamenii. N-o puteau face decât patru în același timp, altminteri nu rezista.

— Ne întâlnim după ce ne percheziționează. Mergem în piața taberei.

— Bine, spuse Pietroi, prinzându-se de scară când ajunse sus Jaks Fără-Urechi. Și ce-o să facem?

— O să-ncercăm arma mea secretă.

Pietroi râse în vreme ce Kaladin ținea scara neclintită pentru el.

— Și ce armă e asta?

Kaladin zâmbi.

— De fapt, tu ești.

Două ore mai târziu, când se așternea lumina violetă a lui Salas, Pietroi și Kaladin se întoarseră în lemnărie. Soarele abia apusese și mulți podari aveau să meargă în curând la culcare.

„N-avem prea mult timp”, își zise Kaladin, făcându-i semn însoțitorului său să-și lase povara în fața barăcii Podului Patru. Uriașul Mâncător de Coarne și-o lăsă lângă Teft și Dunny, căroră Kaladin le poruncise să construiască un mic inel din pie-

tre și s-aducă din mormanul de resturi al dulgherilor câteva bucăți de lemn. Le putea lua oricine. Le era îngăduit chiar și podarilor, iar unora le plăcea să-și aleagă câte-o bucată și s-o cioplească.

Kaladin scoase o sferă, folosind-o în chip de lampă. Pietroi cărase un cazan vechi din fier. Deși nu era nou, îl costase pe Kaladin o bună parte din banii luați pe seva buruienii dâmbului. Mâncătorul de Coarne începu să despacheteze proviziile din cazan, în vreme ce Kaladin aranja câteva bucăți de lemn în inelul de pietre.

— Dunny, apă, te rog, spuse, scoțându-și cremenea.

Tânărul plecă în fugă să umple o găleată din butoaiele cu apă de ploaie. Pietroi termină de golit cazanul, scoțând mai multe pachete mici, pe care Kaladin își cheltuisese o mare parte din sfere. Nu-i mai rămăsese decât o mână de stropi străvezii.

În timp ce munceau, Hobber ieși din baracă șchiopătând. Se vindeca repede, însă ceilalți doi răniți aflați în grija lui Kaladin erau încă într-o stare foarte proastă.

— Ce pui la cale, Kaladin? îl întrebă când acesta aprindea focul. El zâmbi, ridicându-se.

— Așază-te.

Hobber făcu întocmai. Nu-și pierduse devotamentul pe care i-l arăta lui Kaladin fiindcă-i salvase viața. Dacă ceva se schimbase, fusese doar faptul că-i devenise și mai loial.

Dunny se întoarse cu o găleată de apă și o turnă în cazan. El și Teft fugiră apoi să mai aducă. Kaladin făcu flăcările să se-nalțe și Pietroi începu să fredoneze pentru sine în timp ce tăia tuberculii în cubulețe și despacheta niște mirodenii. După mai puțin de o jumătate de oră, aveau un foc zdravăn și un cazan cu tocană care fierbea încet.

Teft se așază pe o buturugă și-și încălzi mâinile.

— Asta-i arma ta secretă?

Kaladin se așază lângă bărbatul mai vârstnic.

— Ai cunoscut mulți soldați în viața ta, Teft?

— Câțiva.

— Ai cunoscut vreodată unul în stare să refuze un loc cald, lângă foc, și o porție de tocană după o zi grea?

— Păi nu. Dar podarii nu-s soldați.

Era adevărat. Kaladin se întoarse către ușa barăcii. Pietroi și Dunny începură să cânte, iar Teft bătea din palme în ritmul

muzicii. Câțiva podari din alte echipe încă nu se culcaseră și le aruncară lui Kaladin și celorlalți priviri încruntate.

Siluețele din interiorul barăcii se mișcară și umbrele își schimbă locurile. Ușa era deschisă și mirosul tocanei lui Pietroi era din ce în ce mai puternic. Ispititor.

„Haideti”, își zise în gând Kaladin. „Aduceți-vă aminte de ce trăim. Aduceți-vă aminte de căldură, aduceți-vă aminte de mâncarea gustoasă. Aduceți-vă aminte de prieteni, de cântece, de serile petrecute în jurul vetrei.

Încă n-ați murit. Lua-v-ar furtuna! Dacă nu ieșiți...” Dintr-odată, lui Kaladin, totul i se păru din cale-afară de nefiresc.

Cântecul era silit, tocana, un act disperat. O simplă încercare de a abate pentru scurt timp atenția de la viața jalnică pe care erau siliți s-o ducă.

În ușă apăru o siluetă. Cikatrice – scund, cu barba pătrată și privirea tăioasă – ieși în lumina focului. Kaladin îi zâmbi. Un zâmbet silit. Uneori era tot ce se simțea în stare să ofere. „Fă să fie de-ajuns”, se rugă el, ridicându-se și afundând un castron de lemn în tocana lui Pietroi.

Îi întinse castronul lui Cikatrice. Aburul se ridica unduitor de pe suprafața lichidului maroniu.

— Vrei să ni te-alături? îl întrebă. Te rog.

Cikatrice se uită la el, apoi la tocană. Râse și luă castronul.

— M-aș alătura chiar și Veghetoarei Noptii lângă un foc unde primești tocană!

— Ai grijă, spuse Teft. E tocană făcută de-un mâncător de coarne. S-ar putea să plutească prin ea carapace de melc sau gheare de crap.

— N-are așa ceva! se răsti Pietroi. E-o nenorocire c-aveți gusturi de câmpeni, lipsite de rafinement, dar am pregătit mâncarea așa cum mi-a poruncit dragul nostru șef de pod.

Kaladin zâmbi, oftând din rărunchi în timp ce se așeza Cikatrice. În urma lui ieșiră și alții, luând castroane și instalându-se în jurul focului. Unii se mulțumiră să se holbeze la flăcări, fără să vorbească prea mult, dar alții începură să râdă și să cânte. La un moment dat, Gaz trecu pe lângă ei, privindu-i cu singurul său ochi, de parc-ar fi încercat să se hotărască dacă încălcau sau nu vreuna dintre regulile taberei. N-o făceau. Kaladin verificase.

Și tot Kaladin fu acela care afundă un alt castron în tocană și-l întinse spre Gaz. Mai-marele podurilor pufni disprețuitor și se îndepărtă țanțoș.

„Nu te poți aștepta la prea multe minuni într-o singură noapte”, cugetă Kaladin oftând și așezându-se la loc ca să guste tocana. Era destul de bună. Zâmbi și, la următoarea strofă a cântecului lui Dunny, se alătură corului.

În dimineața următoare, când le strigă să se trezească, trei sferturi dintre podari se îngrămădiră să iasă din baracă – toată lumea, în afară de nemulțumiții cei mai zgomotoși: Moash, Sigzil, Narm și încă vreo doi. Cei care răspuseseră la chemarea lui păreau surprinzător de înviorați, în ciuda lungii seri petrecute cântând și mâncând. Când le porunci să i se alătore ca să se antreneze împreună cărând podul, îi dădură ascultare aproape toți cei care se treziseră.

Nu până la unul, dar destul de mulți.

Simțea că Moash și ceilalți aveau să cedeze în curând. Mân-caseră din tocana lui. Nimeni nu i-o refuzase. Și acum, când avea de partea lui atât de mulți, ceilalți s-ar fi simțit ca niște proști dacă nu i s-ar fi alăturat. Podul Patru era al lui.

Nu mai trebuia decât să-i țină în viață îndeajuns de mult pentru ca asta să-nsemne ceva.

28 • HOTĂRÂREA

„Pentru că nu m-am consacrat niciodată unui scop mai important, iar urmările războiului nostru de aici vor cutremura înșiși pilonii cerului, te rog din nou: ajută-mă! Nu sta deoparte, lăsând dezastrul să-nghită și mai multe vieți. Până acum, bătrâne prieten, nu te-am implorat niciodată. De data asta o fac.”

Adolin era îngrozit.

Stătea alături de tatăl său pe terenul de adunare a armatei. Dalinar părea., îmbătrânit. Riduri adânci pornind dinspre ochi, brăzdându-i toată pielea. Părul negru albit la tâmple, ca piatra decolorată de vreme. Cum putea un bărbat care purta o Cristalarmură completă – un om care-și păstrase înfățișarea de luptător în ciuda vârstei – să pară șubrezit?

În fața lor, doi chulli își urmau dresorul, intrând pe pod. Suprafața de lemn unea două mormane de piatră tăiată, trecând peste o spărtură falsă, cam de un stânjen adâncime. Animalele trăgeau un pod masiv de asediu, care înainta cu roțile de lemn scârțâind.

— E mult mai lat decât podurile întrebuințate de Sadeas, îi spuse Dalinar lui Teleb, care stătea lângă ei.

— Trebuie să fie pe potriva podului de asediu, Luminlor-dul meu.

Dalinar dădu din cap, absent. Adolin bănuia că numai el își putea da seama dacă tatăl său era supărat. Asta fiindcă își păstra înfățișarea obișnuită, de om încrezător în sine, și își ținea capul sus, vorbind cu glas ferm.

Însă acei ochi... Erau prea roșii, cu prea multă încordare în privire. Și, când se simțea încordat, tatăl lui Adolin devenea prea distant și sobru. Îi vorbea lui Teleb pe un ton prea controlat.

Dalinar Kholin se preschimbă pe neașteptate într-un bărbat care trudea sub o povară prea grea. Iar el, Adolin, îl ajutase să ajungă astfel.

Chullii înaintau. Carapacele lor ca niște bolovani erau vopsite în albastru și galben, culorile și modelul ducând cu gândul la insula dresorilor lor reshi. Podul de sub ei gema amenințător în vreme ce-l trăgeau pe celălalt, mai lat. De jur-împrejur, toți soldații se întoarseră să se uite. Până și muncitorii care săpau o latrină în solul stâncos dinspre est își încetară lucrul ca să privească.

Gemetele podului erau tot mai puternice. Și deveniră pocnete ascuțite. Dresorii opriră chullii, cu ochii la Teleb.

— N-o să reziste, nu-i așa? întrebă Adolin.

Teleb oftă.

— Dar-ar furtuna, speram... Pfui, când am lățit podul mai mic, l-am subțiat prea tare. Dacă-l făceam mai gros, ar fi fost greu de cărat, zise el, apoi se uită la Dalinar, îmi cer scuze că v-am irosit timpul, Luminlordul meu. Ați avut dreptate; e o treabă pe care n-ar face-o decât cei zece neghiobi.

— Adolin, ce părere ai? întrebă Dalinar.

Tânărul se încruntă.

— Păi... Cred că poate-ar trebui să mai lucrăm la asta. Nu e decât o primă încercare, Teleb. Poate că există totuși o cale. Ce-ar fi să facem podurile de asediu mai înguste?

— Ar costa prea mult, Luminlordul meu, răspunse Teleb.

— Dacă ne-ajută să câștigăm o singură inimă-nestemată în plus, efortul va fi plătit de mai multe ori.

— Așa e, încuviință Teleb cu o înclinare a capului. O să vorbesc cu doamna Kalana. Poate reușește să ne facă un desen nou.

— Bun, spuse Dalinar.

Se uită îndelung la pod, apoi, în mod ciudat, își îndreptă privirea către cealaltă parte a terenului de adunare, unde lucrătorii săpaseră în piatră șanțul latrinei.

— Tată? întrebă Adolin.

— De ce crezi că pentru muncitori nu există niște costume de genul Cristalarmurilor? spuse înaltul prinț.

— Ce?

— Cristalarmura îți dă o forță impresionantă, dar o folosim arareori pentru altceva, în afară de război și măcel. De ce-au

făcut Radianții numai arme? De ce nu și unelte puternice, pentru oamenii obișnuiți?

— Nu știu, răspunse Adolin. Poate fiindcă războiul e lucrul cel mai important.

— Poate, zise Dalinar, cu voce mai scăzută. Și poate că asta e condamnarea definitivă, a lor și a idealurilor lor. Căci, în ciuda idealurilor mărețe pe care le-au propovăduit, nu le-au dat niciodată oamenilor simpli Armura și nici nu le-au dezvăluit tainele lor.

— Nu... nu înțeleg ce importanță are asta, tată.

Dalinar se scutură ușor.

— Ar trebui să ne continuăm inspecția. Unde e Ladent?

— Aici, Luminlordul meu.

Un bărbat scund se apropie de Dalinar. Chel și bărbos, ardentul purta o robă groasă, gri-albăstruie, din mai multe straturi de material, din care abia dacă-i ieșeau la iveală brațele. Semăna cu un crab prea mic pentru propria carapace. Veșmântul părea chinuitor de călduros, dar el nu lăsa impresia că i-ar fi păsat.

— Trimite un mesager la Batalionul al Cincilea. E următorul pe care-l vom vizita.

— Da, Luminlordul meu.

Dalinar și Adolin pleacă. Preferaseră să-și îmbrace Cristalarmurile în acea zi de inspecție. Nu era neobișnuit; mulți Cristalpurtători căutau pretexte ca să-și poarte armurile. În plus, pentru soldați era bine să-și vadă înaltul Prinț și pe moștenitorul acestuia în toată splendoarea puterii lor.

Când părăsiră terenul de adunare și intrară în tabăra propriu-zisă, atraseră atenția tuturor. Ca și Adolin, Dalinar nu-și purta coiful, însă grumăjerul armurii era înalt și gros, ridicându-i-se până sub bărbie, ca un guler de metal. Dădu din cap către soldații care-l salutau.

— Adolin, întrebă el, tu simți Fiorul în timpul luptei?

Tânărul tresări. Știu imediat ce voia să spună tatăl său, dar se simți șocat la auzul cuvintelor. Despre așa ceva nu se vorbea prea des.

— Păi... Da, firește. Cine nu-l simte?

Dalinar nu răspunse, în ultima vreme fusese atât de rezervat. Oare în ochii lui era durere? „Înainte credea în amăgiri, dar era încrezător în sine. De fapt, așa era mai bine”, se gândi Adolin.

Dalinar nu mai adăugă nimic și își continuă drumul prin tabără. Cei șase ani scurși le îngăduiseră soldaților să se stabilească acolo pe de-a-ntregul. Pe barăci erau pictate simbolul companiei și al plutonului, iar spațiul dintre ele era plin de vetre săpate în sol, de taburete și de porțiuni umbrite cu acoperișuri din pânză, unde se lua masa. Tatăl lui Adolin nu interzisese nimic din toate acestea, deși stabilise reguli care descurajau dezordinea.

Dalinar aprobă și cele mai multe cereri de aducere a familiilor pe Câmpiile Sfarâmăte. Ofițerii erau deja însoțiți de nevestele lor, firește – un bun ofițer ochi-luminoși însemna o echipă, unde bărbatul comanda trupele și lupta, iar femeia citea, scria, era inventator și administrator al taberei. Adolin zâmbi, cu gândul la Malasha. Avea să se dovedească a fi femeia potrivită pentru el? În ultima vreme îl tratase cu o oarecare răceală. Bineînțeles că mai era și Danlan. Abia o cunoscuse, dar îl intriga.

Oricum, Dalinar aprobă și cererile soldaților ochi-întunecați obișnuiți, dornici să-și aducă familia. Și chiar le plătea jumătate din cheltuieli. Când Adolin îl întrebase de ce, îi răspunsese că nu i se părea corect să le-o interzică. Taberele de război nu mai erau atacate, așa că nu exista niciun pericol. După cum bănuia Adolin, tatăl său simțea probabil că, atâta vreme cât el însuși locuia în luxul a ceea ce era aproape un palat, oamenii săi se puteau bucura de confortul oferit de o familie.

Așa se face că prin tabără se jucau și alergau copii. Femeile își puneau la uscat rufele și glifele pictate, iar bărbații își ascuțeau sulile și își lustruiau platoșele. Interioarele barăcilor fuseseră împărțite în mai multe camere.

— Cred c-ai avut dreptate, zise Adolin în timp ce-și continua drumul, încercând să întrerupă meditația tatălui său. Ai avut dreptate atunci când ai lăsat atât de mulți oameni să-și aducă aici familiile.

— Da, dar câți vor pleca după ce se va termina totul?

— Are vreo importanță?

— Nu sunt sigur. Câmpiile Sfarâmăte sunt acum, de fapt, o provincie alethi. Cum o s-arate locul ăsta peste o sută de ani? Cercurile de barăci se vor transforma în cartiere? Prăvăliile din afara lor vor deveni piețe? Dealurile din vest vor fi plantații? se întrebă clătinând din cap. S-ar părea că inimile-nestemată

vor fi aici întotdeauna. Și, atâta timp cât vor exista, vor fi aici și oameni.

— Țasta e un lucru bun, nu? Atâta vreme cât oamenii sunt alethi, chicoti Adolin.

— Poate. Dar ce se va întâmpla cu valoarea inimilor-nestemată dacă vom continua să le capturăm în ritmul ăsta?

— Păi...

Era o întrebare bună.

— Mă-ntreb ce se-ntâmplă când cel mai rar și, în același timp, cel mai râvnit lucru dintr-un ținut devine brusc ceva obișnuit? Aici se petrec multe, fiule. Multe pe care nu le-am luat în seamă. Inimile-nestemată, parshendii, moartea lui Gavilar. Tu va trebui să fii pregătit să ții cont de ele.

— Eu? se miră Adolin. Ce vrei să spui?

Dalinar nu răspunse, dând în schimb din cap când comandantul Batalionului al Cincilea se grăbi să se apropie și să-i salute. Adolin oftă și-l salută la rândul său. Companiile Douăzeci și Unu și Douăzeci și Doi făceau instrucție, deprinzându-se să intre în formațiile de marș și de paradă – un exercițiu a cărui valoare era rareori recunoscută de cineva din afara armatei, iar companiile Douăzeci și Trei și Douăzeci și Patru exersau intrarea în formație de luptă, mișcările de atac și de apărare.

Lupta pe Câmpiile Sfărâmate se deosebea într-o foarte mare măsură de un război obișnuit, după cum învățaseră alethii în urma unor înfrângeri rușinoase de la începutul confruntării. Parshendii erau scunzi, îndesați și musculoși, având acea armură stranie, care le creștea din piele. Nu-i acoperea în totalitate, ca o armură obișnuită, dar era mult mai eficientă decât ceea ce purta majoritatea pedestrașilor alethi. Fiecare parshendi era, în esență, un membru foarte mobil al unei pedestrimi grele.

Parshendii atacau întotdeauna câte doi, nesocotind formațiile de luptă obișnuite. În mod normal, o formație disciplinată i-ar fi putut înfrânge, din acest motiv, cu ușurință. Însă fiecare pereche de parshendi își lua un asemenea avânt – și avea armuri atât de bune –, încât putea străpunge un zid de scuturi. Pe de altă parte, săriturile lor pline de curaj puteau aduce pe neașteptate șiruri întregi de parshendi în spatele liniilor alethilor.

Dincolo de toate acestea, mai era felul aparte în care se mișcau, ca grup, în timpul luptei. Executau manevrele cu o coordonare inexplicabilă. Ceea ce păruse, la început, sălbăticia unui popor barbar se dovedise o mască pentru ceva mai subtil și mai periculos.

Nu descoperiseră decât două moduri în care-i puteau înfrânge. Primul era folosirea unei Cristalsăbii. Dădea rezultate, dar avea limite. Armata Kholin n-avea decât două și, pe lângă puterea incredibilă a Cristalelor, era nevoie și de o susținere corespunzătoare. Un Cristalpurtător izolat, copleșit numeric, putea fi făcut să se-mpiedice și trântit la pământ de dușmani. De fapt, în unica împrejurare când văzuse Adolin un Cristalpurtător deplin, doborât de un luptător obișnuit, faptul fusese cu puțință numai fiindcă în jurul lui mișunau sulițași care îi spârseseră platoșa. Pe urmă, un arcaș ochi-luminos îl ucisese de la cincizeci de pași distanță, dobândindu-i Cristalele. Nu era ceea ce s-ar fi putut numi un sfârșit glorios.

Cealaltă cale prin care puteau fi înfrânți parshendii depindea de rapiditatea cu care se mișcau formațiile de luptă. Era nevoie de un amestec de flexibilitate și disciplină, cea dintâi fiind răspunsul la modul bizar în care luptau parshendii, iar cea de-a doua pentru a face posibilă menținerea formației de luptă și pentru a anula avantajul oferit de forța fiecărui parshendi în parte.

Havrom, lordul Batalionului al Cincilea, îi aștepta pe Adolin și Dalinar cu lorzii companiilor sale aliniați pe un singur rând, îl salutară, ducându-și fiecare pumnul drept la umărul drept, cu încheieturile degetelor în afară.

Dalinar dădu din cap către ei.

— Ordinele mele au fost duse la îndeplinire, Luminlord Havrom?

— Da, înalt Principe.

Havrom era masiv ca un turn și, după moda mâncătorilor de coarne, purta o barbă cu părțile laterale lungi, bărbia fiindu-i rasă. Avea rude printre oamenii Piscurilor.

— Oamenii care vă interesează așteaptă în cortul pentru audiențe.

— Despre ce e vorba? întrebă Adolin.

— Îți arăt peste o clipă, răspuse Dalinar. Mai întâi inspectează trupele.

Adolin se încruntă, dar soldații așteptau. Havrom adunase oamenii în formație, companie după companie. Adolin trecu prin fața lor, inspectându-le alinierea și uniformele. Erau îngrijiți și ordonați, însă el știa că o parte dintre soldați bodogăneau nemulțumiți de importanța pe care armata lor o acorda lustruirii obiectelor. În privința asta, se întâmpla să fie de acord cu ei.

În încheierea inspecției, îi întrebă pe câțiva, aleși la întâmplare, care le era rangul și dacă aveau vreo problemă deosebită. Nimeni n-avea niciuna. Erau mulțumiți sau pur și simplu intimidați?

După ce termină, Adolin se întoarce la tatăl său.

— Te-ai descurcat bine, spuse Dalinar.

— N-am făcut altceva decât să merg de-a lungul unui șir de oameni.

— Da, dar ai făcut-o bine. Oamenii știu că-ți pasă de nevoile lor și te respectă. Dădu din cap, ca pentru sine însuși. Ți-ai învățat bine lecția.

— Cred că vezi prea multe într-o simplă inspecție, tată.

Dalinar făcu un semn din cap către Havrom, așa că lordul batalionului îi conduse pe amândoi către cortul pentru audiențe, aflat la marginea terenului de instrucție. Adolin își privi tatăl, nedumerit.

— I-am cerut lui Havrom să adune soldații cu care-a vorbit Sadeas zilele trecute, îl lămuri Dalinar. Cei cărora le-a pus întrebări în timpul marșului către platoul asaltat.

— Aha, spuse Adolin. Vrem să știm ce i-a întrebat.

— Întocmai.

Tatăl său îi făcu semn s-o ia înainte și intrară – urmați de câțiva dintre ardemenții lui Dalinar. Înăuntru așteptau zece soldați, așezați pe bănci. Se ridicară și salutară.

— Pe loc repaus, zise înaltul Prinț, încleștându-și la spate mâinile acoperite de mănușile armurii. Adolin?

Dădu din cap către soldați, dându-le de înțeles că Adolin urma să le pună întrebările.

Tânărul își înăbuși un oftat. Din nou?

— Soldați, trebuie să știm ce v-a întrebat Sadeas și ce i-ați răspuns.

— Nu vă faceți griji, Luminlordul meu, răspunse unul dintre bărbați, vorbind cu accentul țăranilor alethi din nord. Nu i-am spus nimic.

Ceilalți încuviințară dând viguros din cap.

— E un țipar, iar noi știm asta, zise altul.

— E un înalt prinț, spuse Dalinar, cu asprime. O să-l tratați cu respect.

Soldații păliră, apoi își înclinară capetele, în semn că înțeleseseră.

— Ce *anume* v-a întrebat? zise Adolin.

— A vrut să știe ce îndatoriri avem în tabără, Luminlordul meu, răspunse omul. Știți, noi suntem grăjdari.

Toți soldații erau instruiți ca să mai capete una sau două deprinderi pe lângă mânuirea armelor. Era util să ai un grup de soldați care să se poată ocupa de cai, fiindcă țineai civilii departe de platourile asaltate.

— A pus întrebări, adăugă unul dintre ceilalți. Sau, mă rog, oamenii lui au făcut-o. A aflat că noi am avut grijă de cazul regelui când era vânat demonul spărturilor.

— Dar nu i-am spus nimic, repetă primul soldat. Nimic care să vă facă neazuri, domnule. Luminlordul meu, n-avem de gând să-i dăm țip... ăă.., înaltului prinț funia cu care să vă spânzure.

Adolin închise ochii. Dacă se purtaseră la fel și în fața lui Sadeas, asta îl încredințase mai mult decât o putea face chinga tăiată. Nu le putea pune la îndoială loialitatea, dar se purtaseră ca și cum ar fi crezut că Dalinar *chiar făcuse* ceva rău și trebuia să i se ia apărarea.

Deschise ochii.

— Mi-aduc aminte c-am mai stat de vorbă cu unii dintre voi. Dar vă mai întreb o dată: ați văzut vreo chingă tăiată la șaua regelui?

Soldații se uitară unii la alții, clătinând din cap.

— Nu, Luminlordul meu, răspunse unul dintre ei. Dacă am fi văzut vreuna, am fi schimbat-o, chiar asta am fi făcut.

— Dar, Luminlordul meu, adăugă altul, în ziua aceea a fost mare zăpăceală, au fost o grămadă de oameni. N-a fost un asalt obișnuit de platou sau ceva de felul ăsta. Și, ca să fiu sincer, domnule, cine s-ar fi gândit că, din toate lucrurile de sub Palate, trebuia să păzim tocmai șaua regelui?

Dalinar dădu din cap către Adolin și ieșiră din cort.

— Ei?

— Probabil că nu ne-au fost de prea mare ajutor, răspunse Adolin cu o strâmbătură. În ciuda ardorii de care dau dovadă. Sau, mai degrabă, din pricina ei.

— Din păcate, trebuie să fiu de acord.

Dalinar lăsă să-i scape un oftat, își flutură mâna către Tadet; ardentul scund stătea lângă cort.

— Vorbește cu fiecare separat, îi spuse încet. Vezi dacă poți scoate de la ei ceva precis. Încearcă să afli, cu exactitate, ce cuvinte a folosit Sadeas și ce răspunsuri au dat ei.

— Da, Luminlordul meu.

— Vino, Adolin, continuă Dalinar. Mai avem de făcut câteva inspecții.

— Tată, spuse Adolin, punându-i mâna pe braț. Armurile zăngăniră ușor.

Dalinar se întoarse spre el, încruntându-se, iar Adolin gesticulă scurt către Garda de Cobalt, cerând să li se facă loc pentru a putea sta de vorbă. Străjerii se mișcă rapid și eficient, lăsând în jurul celor doi un loc gol, care le oferea intimitate.

— Despre ce e vorba, tată? Întrebă Adolin, cu glas scăzut.

— Cum adică? Facem inspecții și ne ocupăm de problemele taberei.

— Și, de fiecare dată, mă-mpingi pe mine în față, să iau conducerea. Cu stângăcie în unele cazuri, aș putea adăuga. Ce nu e bine? Ce se petrece în mintea ta?

— Credeam că ai limpezit problema lucrurilor care se petrec în mintea mea.

Adolin se crispă.

— Tată, eu...

— Nu, Adolin, totul e bine, încerc doar să iau o hotărâre dificilă. M-ajută dacă, în timpul ăsta, mă foiesc de colo-colo, zi-se Dalinar și se strâmbă. Alții și-ar găsi un loc în care să mediteze, dar mie asta nu pare să-mi fie niciodată de folos. Am multe de făcut.

— Ce hotărâre-ncerci să iei? Întrebă Adolin. Poate reușesc să te-ajut.

— M-ai ajutat deja. Eu...

Dalinar se întrerupse, încruntându-se. Spre locul de instrucție al Batalionului Cinci se îndrepta un grup de soldați. Es-

cortau un bărbat îmbrăcat în roșu și cafeniu. Culorile lui Thanadal.

— N-aveai o întâlnire cu el în seara asta? întrebă Adolin.

— Ba da, răspuse Dalinar.

Niter – comandantul Gărzii de Cobalt – alergă să-i întâmpine pe nou-veniți. Uneori devenea mult prea bănuitor, dar, pentru un om dintr-o gardă de corp, asta nu era o trăsătură înspăimântătoare. Se întoarse la Dalinar și Adolin în scurt timp. Niter avea fața arsă de soare și o barbă neagră, tunsă scurt. Era un ochi-luminoși de rang foarte mic și făcea parte din gardă de ani de zile.

— Spune că înaltul Prinț Thanadal nu va putea veni la întâlnirea de azi.

Dalinar se întunecă la față.

— O să vorbesc eu însumi cu mesagerul.

Fără tragere de inimă, Niter îi făcu străinului subțire semn să înainteze. Acesta se apropie și se lăsă într-un genunchi în fața lui Dalinar.

— Luminlordul meu.

De data asta, Dalinar nu-i mai ceru lui Adolin să preia conducerea.

— Care ți-e mesajul?

— Luminlordul Thanadal regretă că nu vă poate întâlni azi.

— Și a propus un alt moment al întâlnirii?

— Vă anunță, cu regret, că a devenit mult prea ocupat. Dar ar fi încântat să stați de vorbă într-o seară, la ospățul regelui.

„În public, unde jumătate dintre cei din jur vor trage cu urechea, iar cealaltă jumătate – din care e posibil să facă parte și Thanadal – vor fi probabil beți”, se gândi Adolin.

— Înțeleg, spuse Dalinar. A dat cumva de înțeles când n-o să mai fie ocupat?

— Luminlordul meu, răspuse mesagerul, părând stânjenit. A spus că, dacă insistați, să vă explic că a vorbit cu mai mulți înalți prinți și crede că știe ce anume vreți să-i cereți. A zis să vă spun că nu dorește să-ncheie nicio alianță și nu are nici intenția să asalteze platouri alături de Luminăția Voastră.

Fața lui Dalinar se înnegură mai tare, își flutură mâna către mesager, îngăduindu-i să plece, apoi se întoarse spre Adolin. Garda de Cobalt continua să păstreze un spațiu gol în jurul lor, ca să poată sta de vorbă.

— Thanadal a fost ultimul dintre ei, spuse Dalinar.

Fiecare înalt prinț îl refuzase în felul său. Hatham cu o curtoazie exagerată, Bethab lăsându-și soția să-i dea explicații, Thanadal cu o politețe ostilă.

— Toți în afară de Sadeas, cel puțin.

— Mă-ndoiesc că ar fi înțelept să-i faci lui propunerea asta, tată.

— Probabil că ai dreptate.

Dalinar vorbea cu răceală. Probabil că era supărat. Sau chiar furios.

— Toți îmi trimit un mesaj. Nu le-a plăcut niciodată influența mea asupra regelui și sunt nerăbdători să mă vadă căzând. Nu vor să facă nimic la rugămintea mea, de teamă că m-ar putea ajuta să-mi recâștig poziția.

— Îmi pare rău, tată.

— Poate că e mai bine așa. Ceea ce contează e că am eșuat. *Nu-i pot* convinge să acționeze împreună. Elhokar a avut dreptate, zise el, apoi se uită la Adolin. Fiule, aș vrea să continui inspecția în locul meu. Eu am ceva de făcut.

— Ce?

— O treabă pe care-o consider necesară.

Adolin ar fi vrut să protesteze, dar nu-i veneau în gând cuvintele potrivite. În cele din urmă, oftă și dădu din cap.

— O să-mi spui despre ce e vorba în toată povestea asta, da?

— Curând, îi făgădui Dalinar. Foarte curând.

Dalinar își privi fiul îndepărtându-se hotărât, cu pași mari. Avea să fie un înalt prinț bun. Hotărârea lui Dalinar era una simplă.

Era timpul să se dea deoparte, să-și lase fiul să-i ia locul?

Dacă ar fi făcut acest pas, lumea s-ar fi așteptat să stea de parte de politică, să se retragă pe domeniul lui și să-l lase pe Adolin să domnească. Era o hotărâre la care se gândea cu durere și trebuia să se ferească s-o ia în pripă. Dar, dacă înnebunea cu adevărat, așa cum părea să creadă toată lumea din tabără, atunci trebuia să *abdice*. Și asta cât mai curând, înainte ca starea în care se afla să ajungă într-un punct din care n-ar mai fi avut prezența de spirit necesară pentru a o face.

„A fi monarh înseamnă a conduce”, se gândi, amintindu-și un pasaj din *Calea regilor*. „Monarhul oferă stabilitate. Asta îi

e misiunea, cu asta se ocupă. Dacă nu se poate controla pe sine, cum poate controla viețile altora? Ce negustor care-și merită Lumina de Furtună n-ar profita de fiecare fruct pe care-l vinde?”

Era ciudat că toate acele citate continuau să-i vină în mințe chiar și atunci când se întreba dacă nu cumva ele îl conduseseră – în parte – către nebunie.

— Niter, adu-mi ciocanul de luptă, spuse el. Trimite-l pe terenul de adunare, vreau să-l găsesc acolo.

Dalinar voia să se miște și să muncească în vreme ce se gândea. Garda lui grăbi pasul ca să nu rămână în urmă când o porni cu pași mari pe poteca dintre barăcile batalioanelor Șase și Șapte. Niter trimise mai mulți oameni s-aducă arma. Vocea îi era încărcată de-o ciudată tensiune, ca și cum ar fi crezut că înaltul prinț avea de gând să săvârșească o faptă impresionantă.

Dalinar se îndoia că avea să i se pară astfel. În cele din urmă, ajunse pe terenul de adunare, cu mantia fluturându-i și cu cizmele protejate de armură zăngănind pe piatră. Nu fu nevoit s-aștepte prea mult până i se aduse ciocanul; sosi într-un cărucior tras de doi oameni. Soldații ridicară asudând arma cu mânerul gros cât încheietura mâinii unui bărbat și cu partea din față a capului mai lată decât o palmă cu degetele răsfirate. Doi oameni abia reușeau să-l salte.

Dalinar îl înhață cu o singură mână înmănușată, punându-l pe umăr. Nu le dădu nicio atenție soldaților care făceau instrucție, ci se îndreptă spre locul unde un grup de muncitori murdari săpau în solul stâncos șanțul latrinei. Oamenii își înălțară ochii spre el, îngroziți la vederea înaltului prinț în persoană, privindu-i de sus, în Cristalarmura lui completă.

— Cine-i șeful aici? întrebă Dalinar.

Un civil murdar, în pantaloni cafenii, ridică agitat o mână.

— Cum vă putem fi de folos, Luminlordul meu?

— Odihnindu-vă puțin, răspunse Dalinar. Ieșiți de-acolo.

Neliniștiți, muncitorii se grăbiră să-i dea ascultare. Ofițerii ochi-luminoși se adunară în spatele lui Dalinar, nedumeriți de purtarea lui.

El strânse în mâna înmănușată coada ciocanului de luptă; era din metal, strâns înfășurată în piele. Inspiră adânc, sări în

șanțul săpat pe jumătate, înălță ciocanul, apoi brațul îi zvâcni, izbind cu arma în stâncă.

Pe întreg câmpul de instrucție răsună un pocnet puternic, iar șocul îi urcă prin brațe ca un val. Cristalarmura absorbi cea mai mare parte din forța reculului, iar în stâncă se căscă o crăpătură largă. Dalinar înălță ciocanul și lovi din nou, de data asta desprinzând o bucată mare de piatră. Deși doi sau chiar trei oameni obișnuiți abia ar fi izbutit s-o ridice, el o luă într-o singură mână și o aruncă într-o parte. Bucata de stâncă se opri, troncănind, peste alte pietre.

Unde erau Cristalele pentru oameni simpli? De ce anticii, care fuseseră atât de înțelepți, nu creaseră nimic care să-i ajute? Continuând să lovească și azvârlind în aer așchii de piatră și praf la fiecare izbitură, făcea, fără efort, munca a douăzeci de oameni. Cristalarmura ar fi putut fi întrebuințată pentru atât de multe lucruri, ușurând viețile muncitorilor și ale ochi-întunecaților din întregul Roshar.

Se simțea bine lucrând. Făcând ceva util. În ultima vreme, avusese impresia că toate strădaniile lui fuseseră un soi de alergare în cerc. Munca îl ajuta să gândească.

Își pierdea pofta de luptă. Asta îl îngrijora, fiindcă Fiorul – dorința de luptă și încântarea pe care i-o trezea aceasta – era o parte din ceea ce călăuzea poporul alethi. Cea mai măreață dintre artele masculine era a unui mare războinic, iar cea mai importantă Chemare era lupta. Atotputernicul însuși depindea de alethi, care se antrenau, luptând cu onoare pentru ca, după moarte, să se alătore oștii Heralzilor și să recâștige Palatele împăcării.

Cu toate acestea, când se gândea să ucidă, începea să-l cuprindă greața. După ultimul asalt, lucrurile se înrăutățiseră. Ce-avea să se-ntâmple în următoarea bătălie? Nu-și putea conduce oamenii astfel. Era principalul motiv pentru care o abdicare în favoarea lui Adolin părea cea mai potrivită hotărâre.

Continuă să lovească, iarăși și iarăși, izbind pietrele. Soldații se adunaseră deasupra și, în ciuda ordinelor sale, muncitorii nu plecaseră să se odihnească. Se uitau, uluiți, cum un Cristalpurător le făcea munca. Din când în când, își chema Sabia și o folosea ca să taie roca, îndepărtând bucăți din ea înainte de a-și lua iarăși ciocanul ca să le sfărâme.

Probabil că părea ridicol. Nu putea face munca tuturor lucrătorilor din tabără și avea însărcinări importante cu care să-și umple timpul. N-avea niciun motiv să coboare într-un șanț și să se spetească săpând. Și totuși se simțea atât de bine. Era atât de minunat să te pui serios pe treabă, făcând ceea ce era necesar în tabără. Toate strădaniile sale de a-l apăra pe Elhokar dădeau adesea rezultate greu de evaluat; se simțea împlinit făcând o muncă ale cărei progrese erau evidente.

Dar chiar și aici acționa respectând idealurile care-i pătrunseseră în sânge. Cartea vorbea despre un rege care purta poverile poporului său. Spunea că toți conducătorii se aflau pe cea mai joasă treaptă, fiindcă li se cerea să se pună în slujba tuturor celorlalți. Totul se învățea în jurul său: Legile Războinicilor, învățăturile cărții, lucrurile pe care i le dezvăluiau viziunile – sau nălucirile.

Nu te lupta cu alți oameni decât atunci când te silește războiul s-o faci.

Trosc!

Lasă-ți faptele să te apere, nu vorbele.

Trosc!

Așteaptă-te la onestitate din partea celor pe care-i întâlnești și oferă-le ocazia să se ridice la înălțimea acesteia.

Trosc!

Condu-ți supușii așa cum ai vrea să fii condus.

Trosc!

Stătea până la brâu în ceea ce urma să fie o latrină, cu auzul potopit de gemetele pietrei sparte. Începea să creadă în toate acele idealuri. Ba nu, credea deja în ele. Trăia respectându-le. Cum ar fi fost lumea dacă toți oamenii ar fi trăit după învățăturile cărții?

Cineva trebuia să-nceapă. Cineva trebuia să le fie model altora. De aceea n-ar fi trebuit să abdice. Nebun sau nu, el unul făcea lucrurile urmând o cale mai bună decât a lui Sadeas și a celorlalți.

Era de-ajuns să vezi cum trăiau soldații și oamenii lui ca să-ți dai seama de asta.

Trosc!

Nu puteai schimba forma pietrei fără s-o lovești. Oare tot așa stăteau lucrurile și cu un om ca el? De aceea i se părea dintr-odată totul atât de greu? Și de ce tocmai el? Nu era nici

filosof, nici idealist. Era soldat. Și – dacă recunoștea adevărul – în anii tinereții fusese un tiran, instigând la război. Era cu putință ca anii din amurgul vieții, când pretinsese că urma preceptele unor oameni mai buni, să șteargă o întreagă viață de măceluri?

Începuse să transpire. Brazda pe care-o tăiase în stâncă era lată de un stat de om, ca adâncime îi ajungea până la piept și se întindea pe vreo cincisprezece stânjeni. Pe măsură ce lucra, tot mai mulți oameni se adunau să-l privească, vorbind în șoaptă.

Cristalarmura era sacră. Oare înaltul prinț chiar săpa o latrină purtând-o? Încordarea de care era stăpânit îl afectase chiar atât de mult? Îl înspăimântau marile furtuni. Devenea tot mai laș. Refuza să se dueleze și să se apere de ofense. Se temea să lupte, voia să renunțe la război.

Era bănuț că-ncercase să-l omoare pe rege.

În cele din urmă, Teleb hotărî că era lipsit de respect dacă-i lăsa pe toți acei oameni să se holbeze la Dalinar, așa că le ordonă tuturor să se-ntoarcă la îndatoririle lor. Îndepărtă muncitorii, luând în serios ordinul lui Dalinar și poruncindu-le să se așeze la umbră și „să stea de vorbă cu voioșie”. Oricine altcineva ar fi dat ordinul cu un zâmbet, însă Teleb era tot atât de rigid ca pietrele.

Dalinar își continuă munca. Știa unde trebuia să se termine latrina; el aprobase ordinul de începere a lucrului. Trebuia tăiat un canal lung, înclinat, acoperit apoi cu scânduri date cu ulei și gudron, ca să nu se răspândească mirosul. Cabina latrinei trebuia construită în capătul de sus, iar conținutul avea să fie preschimbat în fum odată la fiecare câteva luni, cu ajutorul unui Animmod.

Munca i se păru mai plăcută după ce rămase singur. Un om spărgând pietre, dând lovituri răsunătoare una după alta. Așa cum răsunaseră tobele parshendilor în acea zi, cu atât de mult timp în urmă. Dalinar încă le mai putea simți, încă le mai auzea în minte, cutremurându-se.

„Îmi pare rău, frate.”

Vorbise cu ardenții despre viziunile sale. Ei aveau impresia că era vorba, cel mai probabil, de născocirile unei minți mult prea împovărate.

Dalinar n-avea niciun motiv să creadă în adevărul faptelor pe care i le înfățișau viziunile. Luându-se după ele, nu numai că nu dăduse atenție uneltirilor lui Sadeas, dar mai și riscase, secătându-și toate resursele. Reputația lui era gata să se ducă de râpă. Era în pericol să năruie întreaga casă Kholin.

Și acesta era cel mai important argument în favoarea abdicării sale. Continuând, acțiunile lui ar fi putut conduce cu ușurință la moartea lui Adolin, Renarin și Elhokar. Putea să-și pună în pericol propria viață pentru îndeplinirea idealurilor sale, dar avea oare dreptul să riște viețile fiilor lui?

Așchiile săreau în toate părțile, ricoșându-i de Armură. Începea să se simtă istovit. Armura nu muncea în locul lui – îi sporea puterile, dar el era cel care dădea fiecare lovitură de ciocan.

Degetele începeau să-i amortească din cauza repetatelor vibrații ale cozii. Era pe punctul de a lua o hotărâre. Era calm, cu mintea limpede.

Ridică din nou ciocanul.

— Sabia n-ar face o treabă mai bună? întrebă sec o voce feminină.

Dalinar încremeni, cu ciocanul sprijinit pe o piatră spartă. Se întoarse și o văzu pe Navani lângă șanț, într-o rochie în nuanțe de albastru și roșu blând, cu părul înspicat de fire cărunte strălucind în lumina unui soare ce mai avea neașteptat de puțin până la asfințit. O însoțeau două femei tinere – nu pupilele ei, ci unele împrumutate de la alte femei ochi-luminoși din tabără.

Stătea cu brațele la piept, cu lumina soarelui în spate, ca o aură. Șovăind, Dalinar își înălță brațul apărât de armură ca să-și ferească ochii de soare.

— Mathana?

— Ca să taie piatra, spuse ea, arătând către șanț. Nu, nu-mi permit să judec eu lucrurile; lovirea obiectelor e o artă bărbătească. Dar nu te afli în posesia unei săbii care poate tăia piatra – după cum mi-ai descris-o cândva – cu aceeași ușurință cu care mătură o mare furtună un herdazian?

Dalinar se uită din nou la pietre. Apoi își ridică încă o dată ciocanul și le lovi, mulțumit de felul în care le zdrobise.

— Cristalsăbiile taie prea bine.

— Ciudat, zise ea. O să-mi dau toată silința să pretind că asta are sens. Pe de altă parte, n-ai fost niciodată uimit de faptul că toate artele bărbătești sunt legate de distrugere, pe când cele femeiești țin de creație?

Dalinar lovi din nou. *Trosc!* Ciudat, dar îi era mult mai ușor să poarte o conversație cu Navani dacă n-o privea.

— Folosesc Sabia pentru tăieturile de pe margini și din mijloc. Dar tot mai trebuie să sparg pietrele. Ai încercat vreodată să ridici o bucată de stâncă tăiată de o Cristalsabie?

— Nu pot spune că da.

— Nu e ușor.

Trosc!

— Săbiile fac o tăietură foarte subțire. Și pietrele stau în continuare lipite una de alta. E greu să le apuci sau să le clintești.

Trosc!

— E mult mai complicat decât pare.

Trosc!

— Așa e cel mai bine.

Navani își scutură câteva sfărâmături de piatră de pe rochie.

— Și văd că face și mai multă mizerie.

Trosc!

— Ei, ai de gând să-ți ceri scuze? întrebă ea.

— Pentru ce?

— Pentru că ai lipsit de la întâlnirea noastră.

Dalinar încremeni la jumătatea unei lovituri. Uitase cu desăvârșire că la ospățul din ziua reîntoarcerii ei fusese de acord s-o asculte cum îi citea. Nu le vorbise condeierelor sale de întâlnirea stabilită. Se întoarse spre ea, rușinat. Se înfuriase din cauza anulării întâlnirii cu Thanadal, dar înaltul prinț se gândise măcar să trimită un mesager.

Navani stătea cu brațele încrucișate, cu mâna interzisă ascunsă, cu rochia părând să-i ardă în lumina soarelui. Pe buze avea o umbră de zâmbet. Fiindcă lipsise de la întâlnirea stabilită, onoarea îi cerea lui Dalinar să se pună la dispoziția ei.

— Îmi pare cu adevărat rău, spuse el. În ultima vreme am fost nevoit să mă gândesc la câteva lucruri dificile, dar asta nu mă scuză pentru faptul că te-am uitat.

— Știu. O să mă gândesc la o cale prin care să-ți răscumperi greșeala. Dar, pe moment, ar trebui să afli că una dintre distrestile tale palpâie.

— Ce? Care dintre ele?

— Condeierele tale spun că e cea care te pune în legătură cu fiica mea.

Jasnah! Trecuseră câteva săptămâni de când comunicase cu ea ultima oară; mesajele trimise către ea nu primiseră decât cele mai scurte răspunsuri posibile. Când era pe deplin absorbită de vreunul dintre proiectele ei, Jasnah ignora orice altceva. Dacă acum trimitea ea un mesaj, fie descoperise ceva, fie făcea o pauză ca să-și reia legăturile.

Dalinar se întoarse spre latrină. Aproape că o terminase; și își dădu seama că, în subconștient, își propusese să ia hotărârea finală în momentul când avea s-ajungă la capăt. Își dorea cu ardoare să-și continue munca.

Însă dacă Jasnah voia să poarte o discuție...

Trebuia să stea de vorbă cu ea. Poate izbutea s-o convingă să se-ntoarcă pe Câmpiile Sfârâmate. Avea să se simtă mult mai sigur pe sine în privința abdicării dacă știa că ea avea să vină să vegheze asupra lui Elhokar și-a lui Adolin.

Își aruncă deoparte ciocanul – loviturile lui îi strâmbaseră coada cu cel puțin treizeci de grade, iar capul îi era un bulgăre diform – și sări afară din șanț. Trebuia să ceară să i se facă o armă nouă; nu era ceva neobișnuit pentru Cristalpurători.

— Îmi cer iertare, Mathana, spuse Dalinar, dar mă tem că, la atât de puțin timp după ce te-am implorat să mă ierți, te voi ruga să pleci. Trebuie să primesc acest mesaj.

Se înclină în fața ei, apoi îi întoarse spatele, grăbit să plece.

— De fapt, spuse Navani în urma lui, cred că acum o să te implor eu. Au trecut mai multe luni de când n-am mai vorbit cu fiica mea. Am să vin cu tine, dacă-mi îngădui.

El șovăi, dar nu putea s-o refuze după ce o ofensase cu atât de puțină vreme în urmă.

— Firește.

Rămase în așteptare până când Navani ajunse la palanchinul ei și se așează. Purtătorii o ridicară și, împreună cu pupilele împrumutate, îl urmară pe Dalinar.

— Ești un om bun, Dalinar Kholin, spuse Navani din scaunul ei capitonat, având pe buze același zâmbet viclean. Mă tem că sunt silită să te gădesc fascinant.

— Simțul onoarei mă face ușor de manipulat, răspunse el, privind drept înainte; în momentul acela *nu* simțea cătuși de puțin nevoia unei confruntări cu ea. Știu că e așa. Nu e necesar să te joci cu mine, Navani.

Ea râse încetșor.

— Nu-ncerc să profit de tine, Dalinar, ci... zise ea, șovăind o clipă. Ei, poate că profit, într-o foarte mică măsură, însă nu „mă joc” cu tine. Mai ales în ultimul an ai început să *fii* ceea ce toți ceilalți pretind că sunt. Nu-ți dai seama cât de fascinant ai devenit astfel?

— N-o fac ca să fiu fascinant.

— Dacă ai face-o înapoi, nu ți-ar reuși, spuse ea și se aplecă spre el. Știi de ce l-am ales pe Gavilar, și nu pe tine, cu atâția ani în urmă?

„Fir-ar să fie!” Comentariile și prezența ei erau ca un pahar cu vin negru turnat în mijlocul gândurilor lui limpezi precum cristalul. Claritatea pe care-o căutase trudind din greu dispărea cu mare repeziciune. Chiar trebuia să vorbească așa deschis? Lăsa întrebarea ei fără răspuns, în schimb, mări pasul, sperând că ea avea să-nțeleagă că nu dorea să discute despre asta.

Zadarnic.

— Nu l-am ales pe el fiindcă urma să devină rege, Dalinar. Deși așa spune toată lumea. L-am ales pentru că tu mă *înspăimântai*. Acea ardoare a ta... știi, îl speria până și pe fratele tău.

Dalinar rămăsese tăcut.

— E încă acolo, înăuntru, continuă ea. Ți-o zăresc în ochi. Dar ai pus o armură în jurul ei, o Cristalarmură scânteietoare care-o ține în frâu. Face și asta parte din ceea ce mi se pare fascinant.

Dalinar se opri, cu ochii la ea. Se opriră și purtătorii palan chinului.

— N-o să meargă, Navani, spuse el cu voce blândă.

— Nu?

Dalinar clătină din cap.

— N-o să dezonorez memoria fratelui meu.

O privi cu asprime și, în cele din urmă, ea dădu din cap.

Când el o porni din nou, ea nu mai spuse nimic, deși continua să-i arunce din când în când priviri șirete. În cele din urmă ajunseră la locuința lui, ale cărei semne erau niște steaguri albastre pe care flutura perechea de glife *khokh* și *linii*, prima desenată sub forma unui turn, iar a doua alcătuind o coroană. Desenul original fusese făcut de mama lui Dalinar și era cel de pe inelul lui cu sigiliu, deși Elhokar folosea, în schimb, o sabie și o coroană. Soldații de la intrare îl salutară, dar Dalinar o așteptă pe Navani și trecu pragul abia după ce i se alătură ea. Interiorul cavernos era luminat de safire impregnate. Când sosită în salonul lui, se simți din nou șocat de luxul excesiv care ajunsese să domnească acolo în decursul câtorva luni.

Înăuntru așteptau trei dintre condeierele sale, însoțite de tinerele lor aghiotante. Când intră, se ridicară toate șase în picioare. Adolin era și el acolo.

Dalinar îl privi încruntat.

— N-ar fi trebuit să-ți continui inspecțiile? Adolin tresări.

— Tată, le-am terminat cu ore în urmă.

— Da?

„Părinte al Furtunii! Cât timp am dat cu ciocanul în pietre?”

— Tată, zise tânărul, făcând un pas spre el. Putem vorbi o clipă între patru ochi?

Părul negru înspicat cu fire blonde al lui Adolin, era, ca de obicei, o claiie rebelă. Își scosese armura, făcuse o baie și purta acum o uniformă în pas cu moda – deși potrivită pentru luptă –, cu o haină albastră lungă, cu două rânduri de nasturi, peste niște pantaloni cafenii, drepți și bățoși.

— Încă nu sunt pregătit să discut despre asta, fiule, răspunse încet Dalinar. Am nevoie de ceva mai mult timp.

Adolin îl studie cu priviri îngrijorate.

„O să fie un înalt prinț minunat”, se gândi Dalinar. „E făcut pentru așa ceva, așa cum eu n-am fost niciodată.”

— Bine, spuse tânărul. Dar vreau să te mai întreb și altceva.

Arătă către una dintre scriitoare, o femeie cu doar câteva șuvițe negre în părul castaniu. Era zveltă, cu gâtul lung, purta o rochie verde și avea părul adunat în creștet, împletit într-un model complicat, din mai multe cozi ținute laolaltă de cele patru ace de păr tradiționale, din oțel.

— E Danlan Marakotha, continuă Adolin, cu glas scăzut. A sosit în tabără ieri, ca să petreacă vreo câteva luni alături de tatăl ei, Luminlordul Marakotha. Mi-a făcut de curând o scurtă vizită și mi-am luat libertatea de a-i oferi un loc printre condeierele tale, pentru timpul în care va sta aici.

Dalinar clipi.

— Și ce s-a-ntâmplat cu...

— Malasha? zise Adolin oftând. N-a mers.

— Și asta? Întrebă Dalinar, în șoptă, neîncrezător. De când spunei că e în tabără? De ieri? Și deja ți-a făcut o vizită?

Adolin ridică din umeri.

— Ei, am o reputație pe care trebuie să mi-o păstrez.

Dalinar oftă, cu ochii la Navani, care se afla suficient de aproape pentru a-i auzi. Ea se prefăcu – așa cum o cerea buna-cuviință – că nu trăgea cu urechea.

— Știi, se obișnuiește să alegi, în cele din urmă, o singură femeie căreia să-i faci curte.

„O să ai nevoie de-o soție bună, fiule. Probabil foarte curând.”

— Poate când o să fiu bătrân și plicticos, răspunse Adolin, zâmbindu-i tinerei femei.

Era frumoasă. Dar sosise în tabără abia cu o zi în urmă? „Pe sângele străbunilor!” își zise Dalinar. El își petrecuse trei ani curtând-o pe femeia care-i devenise în cele din urmă soție. Chiar dacă nu-și mai putea aminti chipul ei, își amintea foarte bine cu câtă insistență o urmărise.

O iubise, cu siguranță. Toate sentimentele legate de ea dispăruseră, șterse din mintea lui de forțe pe care n-ar fi trebuit să le ispitească niciodată. Din nefericire, *nu* uitase cât de mult o dorise pe Navani, cu mulți ani înainte de a o întâlni pe cea care avea să-i fie nevastă.

„Termină!” își spuse. Cu câteva clipe înainte fusese pe punctul de-a lua hotărârea să abdice. Nu era momentul potrivit să-și abată atenția din cauza lui Navani.

— Luminată Danlan Morakotha, îi spuse tinerei femei, ești binevenită printre condeierele mele. Am înțeles bine că am primit un mesaj?

— Da, Luminlordul meu, răspunse ea, cu o reverență.

Și arătă cu un gest al capului către șirul de cinci distrestii așezate în picioare, deasupra raftului său de cărți, în suporturi pentru unelte de scris. Semănau cu niște trestii pentru

scris obișnuite, numai că de fiecare era fixat câte un mic rubin impregnat. Al celei aflate în capătul din dreapta pâlâia încet.

Latima se afla în încăpere și, cu toate că era cea mai vârstnică, îi făcu semn lui Danlan să aducă distrestia. Tânăra se îndreptă grăbită spre raft, o luă și o puse, pâlâind încă, pe mica masă de scris de lângă pupitrul pentru lectură. Fixă cu atenție o foaie de hârtie pe suport și așeză călimara în locul acestuia, unde o răsuci ca să ajungă în cea mai potrivită poziție, apoi îi scoase dopul. Femeile ochi-luminoși se descurcau foarte bine folosindu-și doar mâna liberă.

Danlan se așeză, părând ușor nervoasă când își ridică privirea spre Dalinar. Acesta n-avea încredere în ea, firește, căci ar fi putut fi, pur și simplu, spioana unuia dintre ceilalți înalți prinți. Din nefericire, Jasnah fiind plecată, în tabără nu exista nicio femeie în care să se încreadă pe deplin.

— Sunt gata, Luminlordul meu, spuse Danlan.

Avea o voce voalată, răgușită. Exact genul care-l atrăgea pe Adolin. Dalinar speră că nu era tot atât de nesărată ca alte femei pe care le alegea de obicei fiul său.

— Să-ncepem, îi zise el lui Navani, făcându-i semn să se așeze pe unul dintre fotoliile de pluș.

Celelalte condeiere se așezară pe bancheta lor.

Danlan roti un pic nestemata distrestiei, anunțând că luaseră cunoștință de cererea lui Jasnah. Pe urmă verifică nivelele din părțile laterale ale suportului foi de hârtie – niște flacoane mici, cu câte un strop de ulei în centru, care o ajutau să aducă foaia într-o poziție cu desăvârșire plană. În cele din urmă, înmuie trestia în cerneală și o puse în colțul din stânga sus al hârtiei. Ținând-o dreaptă, răsuci din nou montura nestematei cu degetul mare. Pe urmă își retrase mâna.

Trestia rămase în același loc, cu vârful pe hârtie, parcă susținută de mâna unei fantome. Pe urmă începu să scrie, imitând cu exactitate mișcările făcute de Jasnah, care se afla la mai multe mile distanță și scria cu o trestie aflată în legătură cu aceasta.

Dalinar stătea lângă masa de scris, purtând în continuare armura, cu brațele încrucișate. Își dădea seama că Danlan era atât de nervoasă din cauză că stătea atât de aproape de ea, dar era prea tulburat ca să se așeze.

Scrisul lui Jasnah era elegant, firește, fiindcă ea făcea rareori ceva fără să-și ofere timpul necesar perfecționării. Dalinar se aplecă spre liniile de un violet intens, cu înfățișare familiară – deși indescifrabile – care apăreau pe pagină. Deasupra nestematei pluteau fuioare palide de fum roșiatic.

Trestia se opri din scris, încremenind.

— Unchiule, citi Danlan, presupun că ești bine, sănătos.

— Într-adevăr, răspunse Dalinar. Cei din jur îmi poartă foarte bine de grijă.

Fraza era codificată, spunând, de fapt, că nu avea încredere – sau că nu știa dacă poate avea încredere – în toți cei care ascultau. Jasnah avea să fie prudentă, ferindu-se să spună ceva care trebuia să rămână confidențial.

Danlan luă trestia, răsuci nestemata și scrise cuvintele, trimițându-i-le lui Jasnah, dincolo de ocean. Oare era tot în Tukar? După ce termină, Danlan aduse din nou trestia în punctul din stânga sus – acolo unde ar fi trebuit să se afle ambele trestii pentru ca Jasnah să poată continua conversația –, apoi răsuci și nestemata în poziția de mai înainte.

— „Așa cum speram, am izbutit s-ajung la Kharbranth”, citi Danlan. „Secretele pe care le caut sunt prea temeinic ascunse, nu sunt de găsit nici măcar în Palanaeum, dar am descoperit indicii. Fragmente ispititoare. Elhokar e bine?”

„Indicii? Fragmente? Din ce?” Jasnah era înclinată să dramatizeze, deși când era vorba de rege nu folosea cuvinte la fel de bombastice.

— Acum câteva săptămâni, fratele tău s-a străduit din greu să se lase ucis de un demon al spărturilor, răspunse Dalinar.

Asta-l făcu pe Adolin să zâmbească, sprijinindu-și umărul de raftul pentru cărți.

— Însă e clar că Heralzii veghează asupra lui. E bine, deși aici lipsa ta se resimte dureros. Sunt sigur că sfaturile tale i-ar folosi. Se bizuie într-o foarte mare măsură pe Luminata Lalai când are nevoie de o sfătuitoare.

Poate că asta avea s-o facă pe Jasnah să se-ntoarcă. Ea și verișoara lui Sadeas, care era principala condeieră a regelui în lipsa reginei, nu-și erau prea dragi una alteia.

Danlan luă trestia și scrise cuvintele. Dintr-o parte se auzea cum Navani își drege glasul.

— Oh, spuse Dalinar, adaugă asta: „Mama ta e din nou aici, în tabără.”

La scurt timp după aceea, trestia scrise de la sine.

— „Trimite-i mamei respectele mele. Ține-o la o lungime de braț distanță, unchiule. Mușcă.”

Din locul în care stătea, Navani pufni, iar Dalinar își dădu seama că, de fapt, uitase să dea de înțeles că ea se afla acolo, ascultând. Roși în timp ce Danlan continuă să citească:

— „Nu-ți pot vorbi prin distrestie despre munca mea, dar sunt din ce în ce mai îngrijorată. Aici e ceva ascuns chiar de marele număr de pagini al arhivelor istorice.”

Jasnah era veristitaliană, îi explicase cândva ce însemna asta; era vorba de un ordin al eruditelor care încercau să descopere adevărul în trecut. Voiau să scrie relatări imparțiale ale celor petrecute, ca să-și poată da astfel seama ce era de făcut în viitor. Dalinar nu era lămurit de ce se credeau diferite de restul femeilor care studiau istoria.

— O să te-ntorci aici? o întrebă.

— „Nu pot spune”, citi Danlan după sosirea răspunsului. „Nu-ndrăznesc să-mi întrerup cercetările. Dar va sosi în curând o vreme când n-o să mai îndrăznesc nici să rămân departe.”

„Ce?” își zise Dalinar.

— „Oricum” – continuă Danlan –, „am câteva întrebări pentru tine. Trebuie să-mi mai povestești o dată tot ce s-a întâmplat acum șapte ani, când ați întâlnit acea primă patrule a parshendilor.”

Dalinar se încruntă. În ciuda surplusului de forță pe care i-l oferea Armura, săpatul îl obosise. Dar, câtă vreme o purta, nu îndrăznea să se așeze pe vreun scaun din acea încăpere, își scoase totuși mănușile și își trecu mâna prin păr. Subiectul nu-l încânta, dar, în parte, era bucuros că i se distrăgea atenția. Avea un motiv să amâne o hotărâre care i-ar fi schimbat viața pentru totdeauna.

Danlan îl privea așteptându-l să-și dicteze cuvintele. De ce voia Jasnah să mai audă o dată povestea? Nu relatase chiar acele evenimente în biografia tatălui ei, scrisă de ea?

Ei, până la urmă avea să-i spună de ce și, dacă descoperirile pe care le făcuse studiind trecutul ofereau vreun indiciu, actualul ei proiect avea să fie extrem de valoros.

Își dorea să fi primit și Elhokar o parte din înțelepciunea surorii lui.

— Sunt amintiri dureroase, Jasnah. Aș vrea să nu-l fi convins niciodată pe tatăl tău să mergem în expediția aia. Nu i-am fi descoperit niciodată pe parshendi și ei n-ar fi putut să-l asatineze. I-am întâlnit pentru prima oară în timp ce exploram o pădure care nu era trecută pe hărți, într-o vale aflată la două săptămâni de mers de Marea Seacă.

În tinerețe, pe Gavilar nu-l încântau decât două lucruri: cuceririle și vânătoarea. Când nu alerga după una, alerga după alta. La vremea aceea, i se păruse logic să-i sugereze o vânătoare. Gavilar se purta bizar, își pierduse pofta de luptă. Dalinar avusese de gând să-i reamintească fratelui său de vremurile bune din tinerețea lor. De aceea plecaseră să vâneze un legendar demon al spărturilor.

— Tatăl tău nu era cu mine când am dat peste ei, continuă Dalinar, amintindu-și.

Campaseră pe dealurile umede, împădurite. Le puseseră întrebări băștinașilor din Natan cu ajutorul unor tălmaci. Plecaseră în căutare de balebă sau de copaci rupți.

— Eu conduceam cercetașii în susul unui afluent al râului Cotitura Morții, în timp ce tatăl tău căuta în josul apei. I-am găsit pe parshendi într-o tabără de pe malul celălalt. La început nu mi-a venit să cred. Parshi, *într-o tabără*, liberi și organizați. Și aveau arme.

Și nu unele rudimentare. Săbii, sulite cu cozile gravate...

Vocea i se stinse. Nici lui Gavilar nu-i venise să creadă, când îi povestise. Nu exista niciun trib de parshi liberi. Erau servitori, întotdeauna fuseseră servitori.

— „Pe-atunci aveau Cristalsăbii?” citi Danlan. Dalinar nu observase că Jasnah dăduse un răspuns.

— Nu.

Replica scrisă sosi după mai multă vreme.

— „Dar acum au. Când ai văzut prima dată un Cristalpurător parshendi?”

— După moartea lui Gavilar, spuse Dalinar.

Și făcu legătura. Se întrebaseră întotdeauna de ce își dori-se Gavilar un tratat cu parshendii. N-aveau nevoie de așa ceva ca să vâneze carapace-mari pe Câmpiile Sfârâmate; pe atunci, parshendii nu trăiau acolo.

Dalinar se înfioră. Oare fratele lui știuse că acei parshendi aveau acces la Cristalsăbii? Încheiase tratatul sperând să afle de la ei unde-și găsiseră armele?

„E vorba despre moartea lui?” se întrebă Dalinar. „Asta e secretul pe care-l caută Jasnah?” Ea nu păruse niciodată să se dedice răzbunării cu aceeași ardoare ca Elhokar, însă nu gândea la fel ca fratele ei. Răzbunarea nu putea fi cea care o călăuzea. Ci *întrebările*. Da, întrebările ar fi putut.

— „Ar mai fi ceva, unchiule”, citi Danlan. „Pe urmă mă pot întoarce să fac săpături în această bibliotecă labirintică. Uneori mă simt ca un jefuitor de morminte, răscolind printre osemintele unor oameni morți de multă vreme. Nu contează. Parshendii ăștia – ai spus cândva cât de repede păreau să ne-nvețe limba.”

— Da, zise Dalinar. După câteva zile, o vorbeau destul de bine și puteam comunica. Remarcabil.

Cine-ar fi crezut că, dintre toate ființele omenești, tocmai parshii erau destul de ageri la minte pentru o asemenea minune? Dintre toți cei pe care-i cunoscuse, cei mai mulți nu vorbeau aproape deloc.

— „Care-au fost primele lucruri despre care v-au vorbit?” spuse Danlan. „Primele întrebări pe care vi le-au pus? Ții minte?”

Dalinar închise ochii, aducându-și aminte de zilele când tabăra parshendilor era față-n față cu a lor, pe celălalt mal al râului. Gavilar ajunsese să fie fascinat de ei.

— Au vrut să ne vadă hărțile.

— „Au spus ceva despre Pustiitori?”

Pustiitori?

— Nu-mi aduc aminte. De ce?

— „Prefer să nu-ți spun acum. Însă vreau să-ți arăt ceva. Spune-i condeierei tale să pună o nouă foaie de hârtie.”

Danlan prinse o altă coală de suport. Așeză trestia în colț și-i dădu drumul. Unealta începu să se miște repede, înainte și înapoi, trăgând linii viguroase. Desena. Dalinar se ridică și se apropie, iar Adolin se îngrămădi lângă el. Trestia și cerneala nu erau foarte potrivite pentru așa ceva, iar desenul făcut de la distanță nu era precis. Unealta de scris lăsa mici stropi de cerneală care nu existau probabil în cealaltă parte și rămânea adesea fără cerneală înaintea celeilalte, deși călimara

se afla exact în același loc – îngăduindu-i lui Jasnah să-și umple ambele trestii în același timp.

Cu toate acestea, desenul era minunat. „Asta nu e Jasnah”, își dădu seama Dalinar. Indiferent cine-ar fi fost cea care desena, avea mult, mult mai mult talent decât nepoata lui.

Odată terminat, desenul se dovedi o reprezentare a unei umbre înalte, care se ivea, amenințătoare, deasupra unor clădiri. Liniile subțiri de cerneală conturau o carapace și niște gheare, iar umbrele erau alăturări de linii și mai fine.

Danlan puse schița deoparte și fixă o a treia foaie de hârtie. Dalinar luă desenul, cu Adolin lângă el. Creatura de coșmar alcătuită din linii și umbre îi era vag familiară. Ca...

— E un demon al spărturilor, spuse Adolin, arătându-l cu degetul. E deformat, cu fața mult mai fioroasă și cu umeri mai lați, și nu văd al doilea rând de gheare – dar cineva a încercat, fără nicio îndoială, să deseneze unul.

— Da, încuviință Dalinar, frecându-și bărbia.

— „E un desen dintr-o carte de-aici”, citi Danlan. „Noua mea pupilă e foarte talentată la desen, așa că am pus-o să-l copieze pentru tine. Spune-mi, îți aduce aminte de ceva?”

„O nouă pupilă?” se întrebă Dalinar. Trecuseră ani de când nu mai luase niciuna. Spunea întotdeauna că n-are timp.

— E desenul unui demon al spărturilor, răspunse el.

Danlan scrise cuvintele. Răspunsul veni o clipă mai târziu.

— „Cartea spune că înfățișează un Pustiitor.”

Danlan se încruntă, înclinându-și capul spre umăr.

— „Volumul e copia unui text scris pentru prima oară în anii de după Mârșăvie. Oricum, ilustrațiile sunt copiate dintr-un altul, încă și mai vechi. De fapt, unii sunt de părere că desenul a fost făcut la numai două sau trei generații după plecarea Heralzilor.”

Adolin fluieră ușor. Asta făcea desenul într-adevăr foarte straniu. Din câte înțelesese Dalinar, aveau câteva opere de artă și câteva scrieri datând din zilele umbrei, *Calea regilor* fiind una dintre cele mai vechi și singurul text complet. Dar nici măcar ea nu supraviețuise decât în traducere; nu aveau niciun exemplar scris în limba originalului.

— „Înainte de a ne grăbi să tragem concluzii” – citi Danlan – „nu sugerez că Pustiitorii erau tot una cu demonii spărturilor. Cred că artista din antichitate nu știa cum arăta un Pus-

tiitor, așa că a desenat cea mai oribilă creatură pe care-o văzuse vreodată.”

„Dar de unde știa o artistă din antichitate cum arată un demon al spărturilor?” se întrebă Dalinar. „Noi de-abia am descoperit Câmpiile Sfărâmate.”

Ba nu, firește. Deși, în vremea lor, Dealurile Nerevendicate erau pustii, cândva fuseseră un regat locuit. Cineva din trecut știuse de existența demonilor spărturilor și îi fuseseră destul de cunoscuți încât să deseneze unul, etichetându-l drept Pustiitor.

— „Acum trebuie să plec”, spuse Jasnah, prin Danlan. „Ai grijă de fratele meu în lipsa mea, unchiule.”

— Jasnah, îi transmise Dalinar, alegându-și cu mare atenție cuvintele. Aici lucrurile sunt complicate. Furtunile încep pe neașteptate, iar construcția se clatină și geme. S-ar putea să afli în curând vești care te vor șoca. Bine-ar fi dac-ai putea să te-ntorci și să ne ajuți.

Așteptă în tăcere răspunsul, în timp ce trestia așternea litere pe hârtie.

— „Mi-ar plăcea să-ți pot făgădui c-o să mă-ntorc la o dată anume.

Dalinar aproape că auzi vocea calmă și rece a nepoatei sale.

— „Dar nu pot aprecia de cât timp mai am nevoie ca să-mi închei cercetările.”

— E foarte important, Jasnah, spuse el. Te rog să te gândești mai bine.

— „Unchiule, te asigur că am să vin, în cele din urmă. Numai că nu pot spune când.”

Dalinar oftă.

— „Ia notă” – scrise Jasnah – „că aștept cu mare nerăbdare să văd cu ochii mei un demon al spărturilor.”

— Unul mort, răspunse Dalinar. Nici nu-mi trece prin min-te să te las să repeți experiența fratelui tău de acum câteva săptămâni.

— „O, dragul meu mult prea protector Dalinar”, veni răspunsul ei. „La un moment dat va *trebui* să accepți faptul că nepoții tăi preferați au crescut.”

— O să vă tratez ca pe niște adulți când o să vă purtați ca atare, zise Dalinar. Vino fără-ntârziere, și-o să-ți aducem un demon al spărturilor *mort*. Ai grijă de tine.

Așteptară să vadă dacă sosea un nou răspuns, dar nestemata încetă să mai pâlpâie, semn că Jasnah își încheiase transmisia. Dalinar puse la loc distrestia și suportul foii, iar Dalinar le mulțumi condeierelor pentru ajutor. Femeile se retraseră; Adolin părea dornic să mai rămână, dar Dalinar îi făcu semn să plece.

Pe urmă se uită din nou, nemulțumit, la desenul cu demonul spărturilor. Cu ce se alesese de pe urma discuției? Cu mai multe indicii vagi? De ce erau cercetările lui Jasnah atât de importante încât nu se sinchisea de amenințările la adresa regatului?

Odată ce avea să-și facă anunțul, trebuia să-i trimită o scrisoare mai sinceră și mai clară, explicându-i de ce se hotărâse să abdice. Poate că asta avea s-o aducă înapoi.

Și, într-o străfulgerare, Dalinar înțelese că hotărârea lui era luată. Cândva, în timpul scurs de când ieșise din șanț, încetase să se mai gândească la abdicarea lui întrebându-se *dacă* trebuia să se petreacă și începuse să se întrebe *când* avea să se petreacă. Luase hotărârea corectă, îi displăcea, dar era sigur. Un om trebuie să facă, uneori, și lucruri care nu-i sunt pe plac.

„S-a întâmplat în timpul discuției cu Jasnah”, înțelese el. „Când am vorbit despre tatăl ei.” El se purta ca Gavilar spre sfârșit. Când aproape că pusese în pericol regatul. Ei bine, el trebuia să se oprească înainte de-a ajunge atât de departe. Poate că, indiferent cum s-ar fi numit ceea ce i se întâmpla, era de fapt o boală a minții, moștenită de la părinții lor. Era...

— Ții foarte mult la Jasnah, spuse Navani.

Dalinar tresări, luându-și ochii de la desenul cu demonul spărturilor. Își imaginase c-a plecat și ea, în urma lui Adolin, însă era încă acolo, privindu-l.

Se întoarse spre ea și văzu că-și trimisese cele două tinere însoțitoare afară, odată cu condeierele. Erau singuri.

— Navani, spuse el. Așa ceva nu se cuvine.

— Ei, na! Suntem rude, iar eu am niște întrebări pentru tine.

Dalinar șovăi, apoi se duse în mijlocul încăperii. Navani stătea lângă ușă. Din fericire, însoțitoarele ei o lăsaseră deschisă pe cea din capătul anticamerei, iar pe coridorul de dincolo de ea se aflau doi străjeri. Situația nu era ideală, dar, atâ-

ta timp când Dalinar îi vedea pe cei doi, iar ei îl vedeau pe el, discuția lui cu Navani era la limita bunei-cuviințe.

— Dalinar? Întrebă ea. Ai de gând să-mi răspunzi? De ce ai atât de multă încredere în fiica mea, când aproape toți ceilalți o ponegresc?

— Pentru mine, disprețul cu care-o tratează ei e o recomandare.

— Este eretică.

— N-a vrut să se alătore niciunui cult fiindcă nu crede în învățăturile lor. În loc de compromisuri care să salveze aparențele, a preferat să fie sinceră și a refuzat să facă profesioni de credință în care nu credea cu adevărat. Consider asta o dovadă de onoare.

— Voi doi, pufni Navani, sunteți făcuți din același aluat. Seroși, duri și enervant de dornici să scăpați din laț.

— Acum ar trebui să pleci, spuse Dalinar, arătând spre coridor și simțindu-se, dintr-odată, foarte obosit. Oamenii vor începe să vorbească.

— N-au decât. Ne trebuie un plan, Dalinar. Ești cel mai important înalt prinț din...

— Navani, o întrerupse el. O să abdic în favoarea lui Adolin. Ea clipi, surprinsă.

— O să mă retrag imediat ce-o să pot pune lucrurile în ordine, în cel mult câteva zile.

Se simțea ciudat când rostea cuvintele, ca și cum, spunându-le, hotărârea lui ar fi devenit reală. Navani părea îndurerată.

— Oh, Dalinar, șopti. E o greșeală cumplită.

— Oricum ar fi, îmi aparține. Și trebuie să-mi repet cerearea. Trebuie să mă gândesc la multe, Navani, nu pot discuta cu tine acum.

Arată către ușă. Ea își dădu ochii peste cap, dar plecă. Și trase ușa în urma ei.

„Asta e”, își zise Dalinar, expirând prelung. „Am luat o decizie.”

Prea istovit ca să-și scoată armura fără ajutor, se lăsă pe podea și își sprijini capul de perete. În dimineața următoare, Adolin avea să-i afle hotărârea pe care urma să le-o anunțe apoi tuturor la un ospăț, în cel mult o săptămână. După care se putea întoarce în Alethkar, pe pământurile sale. Se terminase.

— SFÂRȘITUL PĂRȚII A DOUA —

INTERLUDII

RYSN • AXIES • SZETH

I-4 RYSN

Rysn coborî șovăind din prima căruță a caravanei. Simți sub tălpi pământul moale, denivelat, care se lăsă ușor în jos sub ea. Ceea ce o făcu să se cutremure, mai ales fiindcă iarba prea groasă nu se retrase, așa cum ar fi trebuit. Bătu de câteva ori din picior. Iarba nici măcar nu fremăta.

— N-o să se miște, spuse Vstim. Aici iarba nu se poartă ca în oricare alt loc. Sunt sigur c-ai auzit de asta.

Bărbatul mai vârstnic stătea sub coviltirul de un galben strălucitor al căruței din față, își sprijinea un braț de-o latură a căruței, iar în cealaltă mână ținea câteva registre. Una dintre sprâncenele lui lungi și albe era dată după ureche, iar cealaltă îi atârna pe lângă față. Prefera robele albastre cu roșu, suficient de apretate ca să stea țepene, și o pălărie conică, turtită la vârf. Erau veșmintele clasice ale negustorilor thayleni: demodate de câteva decenii, dar având încă un aer distins.

— Am auzit de iarba asta, răspunse Rysn. Numai că-i atât de *bizară*.

Își continuă mersul, ocolind prima căruță. Da, auzise de iarba de acolo, din Shinovar, dar își închipuise că nu era decât leneșă și se spunea că nu dispăre fiindcă se mișca prea încet.

Însă nu, nu era așa. Nu se mișca *deloc*. Cum supraviețuia? N-ar fi trebuit să fie mâncată de animale până la ultimul fir?

Clătină din cap, minunându-se, și-și plimbă privirea peste câmpie. Iarba o *acoperea* în întregime. Firele erau atât de apropiate unele de altele, încât nu vedeai pământul. Ce harababură!

— Pământu-i moale, spuse revenind în locul de unde plecase. Și asta nu din pricina ierbii.

— Hmm, spuse Vstim, continuând să se uite prin registre. Da. Se numește lut.

— Îmi dă senzația c-o să mă scufund până la genunchi. Cum suportă shinii să trăiască aici?

— Sunt oameni interesanți. N-ar trebui să instalezi fabrialul?

Rysn oftă, dar se îndreptă spre partea din spate a căruței.

Celelalte căruțe din caravană – șase cu totul – tocmai se opreau, răsfirându-se într-un cerc. Ea lăsă în jos latura din spate a primei și se opinti, trăgând afară un trepied de lemn aproape la fel de înalt ca ea. Și-l puse pe umăr și îl duse în mijlocul cercului acoperit de iarbă. Moda însemna pentru ea mai mult decât pentru babskul său; purta cele mai moderne haine, potrivite pentru o tânără de vârsta ei: o vestă de mătase de un albastru intens, cu model, peste o cămașă verde-deschis, cu mâneci lungi și manșete tari. Fusta lungă până la glezne – tot verde – era dintr-un material țepăn, cu o croială potrivită pentru o negustoreasă, dar cu broderii la modă.

În mâna stângă avea o mănușă verde. Acoperirea mâinii interzise era o tradiție prostească, o simplă urmare a dominației culturii vorine. Dar era de preferat să păstreze aparențele. Mulți thayleni mai tradiționaliști – printre care se număra, din nefericire, și babskul ei – încă mai găseau că era scandalos ca o femeie să iasă în lume cu mâna interzisă la vedere.

Rysn așeză trepiedul. Trecuseră cinci luni de când Vstim devenise babskul ei, iar ea, ucenica lui. Era bun cu ea. Și nu toți babskii erau așa; prin tradiție, nu îi era doar maestru. Legea spunea că îi era și tată, până când declara că era pregătită să facă negoț pe cont propriu.

Ea și-ar fi dorit să nu petreacă atât de mult timp călătorind prin locuri atât de *stranii*. Vstim avea faima unui mare negustor, iar ea își imaginase că mari negustorii erau aceia care mergeau în orașe și în porturi exotice, nu cei care străbăteau pajiști pustii din țări înapoiate.

Odată așezat trepiedul, fata se duse să ia fabrialul din căruță. Partea din spate a acesteia era un spațiu închis, cu pereți groși, ca și acoperișul său, creat ca să ofere adăpost împotriva marilor furtunilor – chiar și cele mai puțin puternice, din vest, puteau fi periculoase, cel puțin până ce străbăteau trecătorile și intrai în Shinovar.

Se grăbi să se-ntoarcă la trepied, aducând cutia fabrialului. Deschise capacul alunecător de deasupra și scoase heliodorul mare din interior. Nestemata de un galben palid, de cel puțin cinci degete în diametru, era fixată într-o montură metalică. Avea o strălucire blândă, nicidecum atât de puternică pe cât te-ai fi așteptat, judecând după cât era de mare.

O așeză pe trepied, apoi roti câteva dintre discurile gradate de dedesubt, îndreptând fabrialul către oamenii din caravană. Pe urmă scoase din căruță un taburet și se așeză să-l privească. Fusese uimită la vederea sumei plătite de Vstim pentru aparatul acela – unul dintre tipurile noi, inventate de curând și menite să dea de știre când se apropia cineva. Era chiar atât de important?

Se destinse, rămânând cu ochii la nestemată, ca să observe imediat momentul când devenea mai strălucitoare. Iarba stranie de pe câmpiile Shinovarului se unduia în vânt, refuzând cu încăpățânare să se retragă chiar și din calea celor mai puternice rafale. În depărtare se înălțau piscurile albe ale Munților Cețoși, adăpostind ținutul. Stăteau în calea marilor furtuni, făcându-le să se împrăștie și să piară treptat, așa că, din întregul Roshar, Shinovarul era unul dintre puținele locuri ce nu se aflau sub stăpânirea furtunilor.

Câmpia din jurul ei era presărată cu niște copaci stranii, având trunchiuri drepte și crengi țepene, scheletice, pline de frunze care nu se retrăgeau din calea vântului. Întregul peisaj părea ireal, parcă mort. Nimic nu se mișca. Rysn își dădu seama, cu o tresărire, că nu vedea niciun spren. Absolut niciunul. Niciun vântspren, niciun viuspren, nimic.

Ca și cum întregul ținut ar fi fost încet la minte. Ca un om care, lipsit din naștere de un creier întreg, nu știa cum să se apere, ci se mulțumea să se holbeze la pereți, în timp ce-i curgeau balele. Rysn își înfipse un deget în pământ, apoi îl ridică și studie „lutul”, cum îl numise Vstim. Era ceva murdar. O rafală puternică de vânt ar fi putut smulge din rădă-

cini iarba de pe tot câmpul, azvârlind-o în văzduh. Noroc că marile furtuni nu puteau ajunge acolo.

Lângă căruțe, servitorii și străjerii descărcau lăzi și instalau tabăra. Heliodorul începu brusc să pulseze, împrăștiind o lumină strălucitoare, galbenă.

— Maestre! strigă ea, ridicându-se în picioare. E cineva în apropiere.

Vstim – care umbla printre lăzi – își ridică brusc privirea, îi făcu semn cu mâna lui Kylrm, conducătorul străjilor, și cei șase bărbați își luară arcurile.

— Acolo, spuse unul dintre ei, arătând cu degetul.

În depărtare se zărea un grup de călăreți, venind către ei. Nu înaintau foarte repede și mânau mai multe animale mari – aducând cu niște cai masivi, dar scunzi –, înhămate la căruțe. Nestemata fabrialului pulsa din ce în ce mai puternic pe măsură ce se apropiau.

— Da, spuse Vstim, cu ochii la fabrial. Obiectul ăsta o să fie foarte util. Bate la mare distanță.

— Dar știam că vin, spuse Rysn, ridicându-se de pe taburet și îndreptându-se către el.

— De data asta. Dar dacă ne avertizează de apropierea tâlharilor pe întuneric, o să-și merite prețul de douăsprezece ori. Kylrm, lăsați arcurile jos. Știți ce părere au ei despre asta.

Străjerii se supuseră, iar grupul de thayleni rămase în așteptare. Rysn se pomeni îndesându-și nervoasă sprâncelele după urechi, deși nu știa cu ce o deranjau. Nou-veniții nu erau decât niște shini. Bineînțeles că Vstim îi repetase, cu insistență, că nu trebuia să-i considere barbari. Părea să le poarte un foarte mare respect.

Când se apropiară, diversitatea înfățișărilor lor o surprinse. Ceilalți shini pe care-i văzuse purtau robe simple, maronii, sau alt soi de haine de lucru, însă în fruntea acelu grup se afla un bărbat care purta, probabil, ceea ce înțelegeau ei prin podoabe: o mantie strălucitoare, multicoloră, care-l înfășură în întregime, strâns legată în față. Atârna de ambele părți ale calului, aproape atingând pământul. Nu-i lăsa la vedere decât capul.

În jurul lui călăreau patru bărbați, cu toții în haine mai puțin stridente. Strălucitoare, dar nu *la fel de* strălucitoare. Purtau cămăși, pantaloni și pelerine bogat colorate.

Pe lângă ei mergeau, pe jos, mai mult de treizeci de bărbați în tunici cafenii. Iar alții conduceau cele trei căruțe imense.

— Oho! spuse Rysn. A adus o mulțime de servitori.

— Servitori? se miră Vstim.

— Cei în haine cafenii. Babskul ei zâmbi.

— Ția sunt străjeri, copilă.

— Ce? Par atât de șterși.

— Shinii sunt oameni ciudați. Aici, războinicii se află pe treapta cea mai de jos – sunt un fel de sclavi. Casele nobile îi vând și îi cumpără folosindu-se de niște pietricele care reprezintă dreptul de proprietate asupra lor, iar oricine altcineva pune mâna pe o armă trebuie să li se alăture, fiind tratat în același mod. Bărbatul în robă elegantă? E un lucrător al pământului.

— Adică un proprietar de pământuri?

— Nu. Din câte știu eu, iese în fiecare zi – mă rog, în cele când nu se ocupă de negoț, ca azi – să muncească la câmp. Așa îi tratează ei pe toți țărani, răsplătindu-i cu atenția și respectul lor.

Rysn rămase cu gura căscată.

— Dar mai toate satele sunt *pline* de țărani!

— Într-adevăr, încuviință Vstim. Aici sunt considerate locuri sacre. Străinilor nu le este îngăduit să se apropie de ogoare sau de satele celor care le muncesc.

„Ce bizar”, se gândi ea. „Probabil că traiul în locul ăsta le-a tulburat mințile.”

Kylem și străjerii pe care-i conducea nu păreau prea încântați să se vadă copleșiți numericeste într-o atât de mare măsură, dar pe Vstim faptul nu părea să-l deranjeze. Când se apropiară shinii, ieși dintre căruțele sale fără să dea vreun semn de îngrijorare. Rysn se grăbi pe urmele lui, măturând iarba cu fusta.

„Fir-ar să fie!” își zise ea. Uite alt necaz pe care i-l făcea iarba aceea care nu se retrăgea. Avea să fie nevoită să-și cumpere un tiv nou, ceea ce era, pentru ea, motiv de mare supărare.

Vstim ajunse lângă shini, apoi se înclină într-un mod cu totul aparte, cu mâinile către pământ.

— *Tan halo ken tala*, spuse el.

Ea nu cunoștea înțelesul cuvintelor.

Bărbatul cu mantie – țăranul – dădu din cap cu respect, iar unul dintre călăreți descălecă și se apropie.

— Vânturile Norocului să-ți fie călăuză, prietene.

Vorbea thaylena foarte bine.

— Cel care adună e încântat că ai sosit cu bine.

— Mulțumesc, Thresh-fiu-Esan, răspunse Vstim. Și mulțumirile mele celui care adună.

— Ce ne-ai adus din ținuturile voastre stranii, prietene? întrebă Thresh. Pot să sper că mai mult metal?

Vstim făcu un semn și câțiva străjeri aduseră o ladă grea. O lăsară jos și îi săltară capacul, dezvăluindu-i conținutul. Bucăți de resturi metalice, cele mai multe având forma unei frânturi de carapace, iar altele semănând cu niște bucăți de lemn. Lui Rysn i se părea că semănau cu gunoaiile transformate de un Animmod în metal, dintr-un motiv inexplicabil.

— Ah, spuse Thresh, ghemuindu-se pentru a cerceta lada. Minunat.

— Nici măcar o singură fărâmbă n-a fost extrasă din mină, zise Vstim. Nicio rocă n-a fost spartă sau topită pentru obținerea acestui metal, Thresh. Am un document care o atestă, cu peceți puse de cinci notari thayleni.

— Nu era nevoie de așa ceva, spuse Thresh. Ne-ai câștigat încrederea cu mulți ani în urmă.

— Prefer să fac totul așa cum se cuvine, răspunse Vstim. Un negustor neglijent în privința contractelor se trezește cu dușmani în loc de prieteni.

Thresh se ridică și bătu de trei ori din palme. Bărbații cu haine cafenii lăsară în jos partea din spate a unei căruțe, dând la iveală mai multe lăzi.

— Restul celor care ne vizitează nu par interesați decât de cai, zise Thresh, dând din cap și apropiindu-se de căruță. Toată lumea vrea să cumpere cai. Dar tu niciodată, prietene. De ce?

— E prea greu să le porți de grijă, răspunse Vstim, mergând pe lângă el. Și, chiar așa valoroși cum sunt, câștigul meu e neînsemnat.

— Dar nu și cu ăștia, așa-i? întrebă Thresh, ridicând una dintre lăzile ușoare.

Înăuntru era ceva viu.

— Nicidecum, zise Vstim. Puii se vând la preț bun și e ușor să-i îngrijești dacă ai mâncare pentru ei.

— Ți-am adus din belșug, îl asigură Thresh. Nu-mi vine să cred că vrei să cumperi așa ceva de la noi. Nu valorează atât de mult cât credeți voi, străinii. Și ne dai metal pentru ei! Metal fără nicio urmă de rocă spartă. O minune.

Vstim ridică din umeri.

— Acolo de unde vin eu, resturile astea n-au, practic, nicio valoare. Sunt făcute de ardênți care exersează ca să învețe cum se folosește un Animmod. Nu pot face hrană, fiindcă, dacă greșești cumva, iese otrăvitoare. Așa că preschimbă gunoariile în metal pe care-l aruncă.

— Dar se poate prelucra!

— De ce să prelucrezi metal, zise Vstim, când poți să ciopești din lemn obiecte, exact de forma pe care-o vrei, ca să le Animmodelezi apoi?

Thresh se mulțumi să clatine din cap, uluit. Iar Rysn privea și ea cu uimire. Era cel mai *nebunesc* schimb de mărfuri la care asistase vreodată. De obicei, Vstim se certa și se tocmea fără milă, însă acolo dezvăluia, de bunăvoie, că marfa lui era lipsită de valoare!

De fapt, cei doi își continuară discuția, fiecare străduindu-se din greu să demonstreze cât de puțin valora ceea ce avea de oferit. În cele din urmă, ajunseră la o înțelegere – deși Rysn nu izbuti să priceapă cum – și își strânseseră mâinile, pecetluind-o. O parte dintre soldații lui Thresh începură să descarce lăzile cu pui, țesături și carne uscată de pe alte meleaguri. Alții cărau lăzile cu resturi de metal.

— N-ai putea să-mi dai în schimb un soldat? întrebă Vstim, în vreme ce așteptau.

— Mă tem că nu pot fi vânduți străinilor.

— Dar a fost unul pe care mi l-ai dat..

— De-atunci au trecut aproape șase ani! râse Thresh. Și tot îmi mai ceri așa ceva!

— Nu știi cât am luat pe el, spuse Vstim. Și mi l-ai dat, practic, pe-o nimica toată!

Thresh ridică din umeri.

— Era făr'adevăr. N-avea absolut nicio valoare. M-ai silit s-accept ceva în schimb, dar mărturisesc c-am aruncat plata primită în râu. Nu puteam să iau bani pentr-un făr'adevăr.

— Ei, presupun că n-am motiv să mă supăr pentru așa ceva, zise Vstim, frecându-și bărbia. Dar, dac-o să mai ai vre-

dată unul, dă-mi de știre. A fost cel mai bun servitor pe care l-am avut vreodată, încă-mi mai pare rău că l-am vândut.

— O să țin minte, prietene. Dar cred că e foarte puțin probabil să mai avem vreunul ca el, răspuse Thresh, cu gândurile părând să-i zboare în altă parte. Ba chiar ar fi cazul să sper că n-o să mai avem niciodată...

Schimbul de mărfuri odată încheiat, își strânseseră din nou mâinile și Vstim se înclină înaintea țăranului. Rysn încercă să imite gestul, alegându-se cu niște zâmbete din partea lui Thresh și a câtorva dintre însoțitorii lui, care trâncăniră ceva în limba lor încărcată de șoapte.

O călătorie atât de lungă și de plictisitoare pentru o tocmeală atât de scurtă! Dar Vstim nu greșea: pentru pui aveau să capete sfere frumoase în Est.

— Ce-ai învățat? o întrebă Vstim când se întorceau la căruța din față.

— Că shinii sunt ciudați.

— Nu, răspuse Vstim, fără asprime în glas, căci nu părea s-o trateze niciodată cu asprime. Sunt pur și simplu diferiți, copilă. Ciudați sunt oamenii cu purtări schimbătoare. Iar Thresh și ai lui sunt oricum, numai schimbători nu. S-ar putea să fie chiar *prea* statornici. Lumea din afară se schimbă, dar ei par hotărâți să rămână la fel. Am încercat să le ofer fabriale, dar le consideră nefolositoare. Sau profanatoare. Sau prea sacre ca să fie întrebuințate.

— Astea sunt lucruri diferite, maestre.

— Da, spuse el. Dar, când e vorba de shini, e adesea greu să le deosebești. Oricum, ce-ai învățat, de fapt?

— Că ei se toclesc cu umilință, așa cum herdazianii se toclesc laudându-se, răspuse ea. Amândoi v-ați străduit din răspuțeri să arătați cât de lipsită de valoare vă e marfa. Mi s-a părut ciudat, dar cred că ăsta e, probabil, modul în care obișnuiesc să se tocmească.

Maestrul îi zâmbi larg.

— Iar tu ești deja mai înțeleaptă decât jumătate dintre bărbații pe care i-am adus aici. Ascultă. Asta e lecția ta. Să nu-ncerci niciodată să-nșeli un shin. Nu umbla cu ocolișuri, spune-le adevărul sau – dacă e să li-l ascunzi cumva – atunci spune-le că marfa ta face mai puțin decât în realitate. Te vor adora pentru asta. Și te vor și plăti.

Ea dădu din cap. Ajunseră la căruță și el scoase un vas mic, bizar.

— Ia asta, îi spuse. Și folosește-te de un cuțit ca să tai niște iarbă. Ai grijă să tai cât mai mult, ca să fii sigură că iei lut din belșug. Planta nu poate trăi fără el.

— De ce să fac așa ceva? întrebă ea, strâmbând din nas când luă vasul.

— Fiindcă trebuie să-nveți să ai grijă de planta asta, răspunse el. Vreau s-o ții lângă tine până când n-o să te mai gândești că e ciudată.

— Dar de ce?

— Fiindcă așa o să-nveți să faci negoț mai bine, răspunse Vstim.

Rysn se încruntă. De ce trebuia să se poarte așa ciudat în atât de multe situații? Poate că de-aceea era unul dintre puținiii thayleni în stare să-ncheie un târg bun cu un shin. Era la fel de bizar ca ei.

Plecă să ducă la îndeplinire ceea ce i se ceruse. Nu câștiga nimic plângându-se. Dar mai întâi își puse niște mănuși grosolane și își suflecă mânecile. N-avea de gând să strice bunătațe de rochie pentru un vas cu iarbă imbecilă, care se holba la pereți, curgându-i balele. Și cu asta basta.

I-5 COLECȚIONARUL AXIES

Colecționarul Axies gemu, întins pe spate, cu capul zvâcnindu-i de durere. Deschise ochii și își privi trupul. Era gol.

„Mare belea”, își zise.

Ei, cel mai bine era să vadă dacă n-avea cumva vreo rană gravă. Stătea cu degetele picioarelor către cer. Unghiile erau de un albastru intens, ceea ce nu era neobișnuit pentru un ai-mian, ca el. Încercă să le miște și, spre încântarea lui, chiar se mișcară.

— Ei, asta e ceva, spuse el, lăsându-și capul la loc, pe pământ.

Și auzi un zgomot, ca și cum ar fi atins ceva fleșcăit, poate niște gunoaie intrate în putrefacție.

Da, asta era. Simți și izul înțepător și acru. Se concentrează asupra propriului nas, schimbându-și poziția trupului astfel încât să nu mai poată simți mirosul. „Ah, e mult mai bine”, își zise.

Acum nu mai trebuia decât să aluge durerea de cap, dacă izbutea. Oare soarele de deasupra chiar *trebuia* să strălucească atât de puternic? Închise ochii.

— Ești tot pe aleea mea, spuse, din spatele lui, o voce țâfnoasă. Vocea aia fusese cea care-l trezise.

— O să plec imediat, promise.

— Trebuie să-mi plătești chiria pentru o noapte de somn.

— Pe o alee?

— Pe cea mai frumoasă alee din Kasitor.

— Aha, atunci acolo mă aflu? Excelent.

Câteva clipe de concentrare mentală îl scăpară în sfârșit de durerea de cap. Deschise ochii și, de data asta, lumina soarelui i se păru de-a dreptul plăcută. De o parte și de alta se înălțau spre cer ziduri de cărămidă năpădite cu o crustă de

licheni roșii. În jurul lui erau împrăștiate mai multe grămăjoare de tuberculi putrezi.

Nu. Nu împrăștiate. Păreau aranjate cu grijă. Și erau, probabil, sursa duhorii pe care-o simțise mai devreme. Cel mai bine era să-și lase simțul mirosului amorțit.

Se săltă în capul oaselor și se întinse, verificându-și mușchii. Totul părea să funcționeze, deși avea niște vânătăi. Trebuia să se ocupe puțin și de ele.

— Ei, spuse întorcându-se, nu cumva ai o pereche de pantaloni în plus?

Posesorul vocii se dovedi a fi un bărbat cu barba încâlcită, așezat pe o ladă din capătul aleii. Axies nu-l recunoscu și nu recunoscu nici locul. Ceea ce nu era de mirare, având în vedere că fusese bătut, jefuit și lăsat să moară. Din nou.

„Ce sunt în stare să fac în numele științei!” își zise el oftând.

Memoria începea să-i revină. Kasitor era un oraș iriali mare, al doilea ca mărime din Rall Elorim. Venise acolo intenționat și tot intenționat se îmbătase. Poate-ar fi trebuit să-și aleagă prietenii de pahar cu mai multă atenție.

— Din câte înțeleg, n-ai o pereche de pantaloni în plus, zise Axies, ridicându-se în picioare și cercetându-și tatuajele de pe braț. Iar dacă ai fi avut, ți-aș fi sugerat s-o porți tu. Ce-i ăla de pe tine, un sac pentru lavis?

— Trebuie să-mi plătești chiria, mormăi celălalt. Și-mi datorezi bani fiindcă ai distrus templul zeului nordic.

— Ciudat, zise Axies, uitându-se peste umăr către capătul aleii. Mai încolo era o stradă plină de lume. Probabil că oamenii cumsecade din Kasidor n-ar fi fost prea încântați de goliciunea lui.

— Nu-mi *amintesc* să fi distrus vreun templu. În mod normal, sunt foarte conștient de genul ăsta de lucruri.

— Ai distrus o jumătate din strada Hapron, spuse cerșetorul. Și jumătate din case. O să trec peste asta.

— Extrem de amabil din partea ta.

— În ultima vreme au fost păcătoși.

Axies se încruntă, întorcându-și din nou ochii spre cerșetor. Și, urmărindu-i privirea, se uită către pământ. Grămăjoarele de legume putrede fuseseră așezate într-un mod aparte. Ca un oraș.

— Ah, spuse, mișcându-și piciorul, care fusese înfipt într-o mică grămadă de legume așezate sub forma unui pătrat.

— Aia era o brutărie, spuse cerșetorul.

— Îmi pare cumplit de rău.

— Familia nu era acasă.

— Ce ușurare!

— Se rugau cu toții în templu.

— Cel pe care l-am...

— Strivit cu capul? Da.

— Nu mă-ndoiesc că vei fi blând cu sufletele lor. Cerșetorul îl privi strângându-și pleoapele.

— Încă mă mai străduiesc să decid cum să te includ în ordinea lucrurilor. Ești un Pustiitor, sau un Herald?

— Mă tem că un Pustiitor. Pentru că, uite, *chiar* am distrus un templu.

Privirea cerșetorului deveni și mai bănuitoare.

— Numai pâza sacră mă poate alunga, continuă Axies. Și de vreme ce nu ai... Ei, ce ții acolo?

Cerșetorul se uită în jos, la propria mână, care atingea una dintre păturile mizerabile întinse peste lăzile lui la fel de mizerabile. Stătea cocoțat pe ele ca... ei bine, ca un zeu ce privește în jos, către poporul său.

„Sărmanul nebun”, își zise Axies. Era într-adevăr timpul să plece. Nu-și dorea să atragă vreun ghinion asupra aceluia om fără minte.

Cerșetorul săltă pătura. Axies se trase înapoi speriat, ridicându-și mâinile. Pe fața cerșetorului apăru un zâmbet căruia i-ar fi prins bine mai mulți dinți. Sări de pe ladă, ținând pătura ca pe un scut. Axies se retrase și mai mult.

Cerșetorul chicoti și azvârli pătura către el. Axies o prinse din zbor și-i arătă nebunului pumnul. Apoi ieși de pe alee, înfășurându-și-o în jurul mijlocului.

— Și astfel, spuse cerșetorul în urma lui, fiara împuțită a fost alungată!

— Și astfel – spuse Axies prinzându-și bine pătura –, fiara împuțită nu va mai fi întemnițată pentru indecență.

Iralii erau foarte scrupuloși în privința legilor referitoare la castitate. Erau scrupuloși într-o mulțime de privințe. Bineînțeles că asta se putea spune despre mai toate popoarele – lu-

crurile care făceau obiectul scrupulozității erau singura deosebire.

Colecționarul Axies avu parte de mai multe priviri holbete. Nu din pricina veșmântului său neobișnuit – Iri se afla la marginea dinspre nord-vest a Rosharului, așa că vremea era mult mai caldă decât în alte locuri, precum Alethkarul sau chiar Azizul. Un mare număr de bărbați iriali cu păr auriu umblau pe străzi doar cu o pânză legată în jurul șalelor, având pielea vopsită în tot felul de culori, care alcătuiau diferite modele. Acolo, nici măcar tatuajele lui Axies nu săreau prea tare în ochi.

Poate că privirile erau atrase de unghiile lui albastre și de ochii cristalini, de un albastru intens. Nu întâlneai prea des un aimian – chiar și un siah aimian. Sau poate cauza era umbra lui, care de așternea într-o direcție greșită. Către lumină, nu în partea opusă luminii. Era un amănunt neînsemnat, iar umbrele nu erau lungi, nu și când soarele se afla atât de sus. Dar cei care îl observau bombăneau sau se grăbeau să i se ferească din cale. Probabil că auziseră de semenii lui. Nu trecuse chiar atât de mult timp de când cutreieraseră prin ținuturile lui. Doar îndeajuns de mult pentru ca poveștile și legendele să devină o parte din lucrurile pe care le știa aproape toată lumea.

Poate că vreo persoană importantă avea să se simtă ofensată de prezența lui și avea să ceară să fie dus în fața vreunui judecător din oraș. N-ar fi fost pentru prima oară. Cu multă vreme în urmă, învățase să nu-și mai facă griji. Când te urmărea Blestemul Neamului, te deprindeai să accepți tot ceea ce ți se întâmpla.

Începu să fluiera încetșor, doar pentru sine, cercetându-și tatuajele și ignorând trecătorii cu destul spirit de observație ca să se uite la el cu gura căscată. „Mi-aduc aminte c-am scris ceva, undeva...” își zise, privind-și încheieturile mâinilor, după care își răsuci brațele, încercând să vadă dacă avea tatuaje noi pe cealaltă parte a lor. Ca orice alt aimian, putea să-și schimbe culoarea semnelor de pe piele după bunul plac. Ceea ce era convenabil, căci, atunci când te trezeai jefuit cu regularitate de tot ce aveai asupra ta, era groaznic de greu să-ți păstrezi notițele într-un carnet. Ținându-ți-le

pe piele, măcar te puteai întoarce într-un loc sigur, unde să le transcrii.

Spera că nu fusese atât de beat încât să-și scrie observațiile într-un loc nepotrivit. O făcuse o dată și, pentru citirea acelei harababuri, avusese nevoie de două oglinzi și de un băieș foarte nedumerit.

„Of”, își spuse, descoperind o notiță nouă în scobitura cotului stâng. O citi cu greutate, târșându-și picioarele în josul unei pante.

„Încercarea a reușit. Am văzut spreni care apar numai când se îmbată cineva foarte tare. Iau forma unor bule mici, cafenii, lipite de obiectele din jur. S-ar putea să fie nevoie de mai multe încercări pentru a dovedi că nu sunt doar nălucirile unui bețiv.”

— Foarte frumos, comentă el cu voce tare. Într-adevăr, foarte frumos. Mă-ntreb cum ar trebui să-i numesc.

În istorisirile pe care le auzise, erau numiți matolspreni, dar suna prosteste. Ebrietate spreni? Nu, era o denumire prea greoaie. Berespreni? Simți un val de entuziasm. Vâna soiul acela de spreni de ani de zile. Dacă se dovedea că erau reali, ar fi fost un adevărat triumf.

De ce apăreau numai în Iri? Și de ce atât de rar? Se îmbătase ca prostul de o grămadă de ori, și nu-i văzuse decât o singură dată. Dacă-i văzuse cu adevărat și atunci.

Însă sprenii puteau fi foarte înșelători. Uneori refuzau să apară până și cei mai obișnuiți – de exemplu focsprenii. Era deosebit de frustrant pentru cineva care făcuse din observarea, catalogarea și studiul tuturor tipurilor de spreni din Roshar munca lui de-o viață.

Continuă să fluiera, traversând orașul către docuri. Pe lângă el se scurgea un mare număr de iriali cu păr auriu. Aido-ma părului negru al alethilor, și al lor era dovada purității obârșiei – cu cât era mai curat sângele, cu atât mai numeroase erau șuvițele aurii. Și nu erau pur și simplu blonde, erau cu adevărat de aur, luceau în soare.

Îi plăceau irialii. Nu erau *nici pe departe* atât de orgolioși ca vorinii din est și se dovedeau rareori înclinați către certuri și încăierări. Printre ei era mai ușor să umbli după spreni. Dar, firește, existau și spreni pe care nu-i puteai găsi decât în timpul războaielor.

Pe docuri se adunase un grup de oameni. „A, excelent. N-am ajuns prea târziu”, își zise el. Cei mai mulți se îngrămădeau pe o platformă special construită pentru privitori. Axies își găsi un loc, își potrivea mai bine pătura sacră și se sprijini de balustradă, în așteptare.

Nu dură mult. Exact la ora șapte și patruzeci și șase dimineața – localnicii se puteau folosi de asta ca să-și potrivească ornicele – un spren enorm, albastru ca marea, se înalță din apele golfului. Era translucid, iar apa pe care părea s-o împroaște când se ridica nu era decât o iluzie. Adevărata suprafață a golfului rămăsese neclintită.

„Ia forma unui jet imens de apă”, se gândi Axies, creându-și un tatuaj de lungul unei porțiuni libere de pe un picior pentru a-și scrie cuvintele, „în centru are cea mai întunecată nuanță de albastru, ca adâncurile oceanului, dar marginile au o tentă mai deschisă. Judecând după catargele corăbiilor din apropiere, aș zice că sprenul a crescut până la o înălțime de cel puțin cincisprezece stânjeni. E unul dintre cei mai mari pe care i-am văzut vreodată.”

Din coloana înălțată înmuguriră patru membre lungi, care coborâră către marginile golfului, formându-și degete. Se opriră pe niște pedestale de aur, așezate acolo de orășeni. Sprenul apărea în fiecare zi la aceeași oră, fără greș.

Îl strigară pe nume, Cusicesh – Protectorul. Unii îl venerau ca pe un zeu. Alții îl acceptau, pur și simplu, ca pe o parte a orașului. Era unicat. Dintre toate tipurile de spreni pe care le știa Axies, doar câteva păreau să fie reprezentate de un singur membru.

„Dar ce *soi* de spren este?” scrisse el, fascinat. „Și-a creat o față care privește spre răsărit. Drept către Obârșie. O față care se schimbă uimitor de repede. Deasupra gâtului său scurt și gros apar diferite chipuri omenești, fiecare încetșându-se pentru a deveni un altul.”

Spectacolul dură zece minute bune. Oare se repeta vreo față? Nu-și putea da seama, căci se succedau cu atâta repeziciune. Unele erau bărbătești, altele feminine. Schimbarea chipurilor odată încheiată, Cusicesh se retrase în adâncul golfului, înălțând din nou valuri fantomatice.

Axies se simțea secătuit, ca și cum ceva ar fi absorbit o parte din el. Se spunea că era o senzație obișnuită, comună pri-

viitorilor. Oare și-o imagina fiindcă se așteptase să apară? Sau era o realitate?

În timp ce medita, un puștan trecu în goană pe lângă el și-i înșfăcă învelitoarea, desprinzându-i-o de pe trup cu un hohot de râs. Le-o aruncă unor prieteni și o rupseră la fugă cu toții.

Axies clătină din cap.

— Ce belea, spuse, în timp ce oamenii din jur începeau să scoată sunete de indignare și să bombăne. Probabil că sunt și străjeri prin preajmă, nu? Ah, da. Patru. Minunat.

Cei patru se apropiau deja, maiestuoși, cu părul auriu curgându-le pe umeri și cu priviri aspre.

— Ei, își spuse el, adăugând o ultimă notiță în timp ce unul dintre străjeri îl înșfăca de umăr. S-ar părea că voi avea din nou ocazia să caut captivospreni.

Era bizar că izbutiseră să-l ocolească în toți acei ani, în ciuda numeroaselor lui întemnițări. Începea să-i creadă un simplu mit.

Străjerii îl târau către temnițele orașului, dar lui nu-i păsa. Doi spreni noi în tot atâtea zile! În ritmul ăsta, probabil că nu mai era nevoie decât de alte câteva secole ca să-și încheie cercetările.

Cu adevărat magnific, începu iar să fluiere doar pentru sine.

I-6 OPERĂ DE ARTĂ

Szeth-fiu-fiu-Valano, făr'adevăr din Shinovar, se ghemui pe o poliță înaltă de piatră de lângă bârlogul cu jocuri de noroc. Polița ar fi trebuit să fie suportul unei lămpi; mantia lui lungă o ascundea, învăluind-o, așa cum îi ascundea și picioarele, creând impresia că era atârnat de perete.

Primpjur erau puține lumini. Makkek prefera ca Szeth să rămână în întuneric. Sub mantie purta un costum negru mulat și o mască de pânză îi acoperea partea de jos a feței – ambele erau creațiile lui Makkek. Pentru un asasin, astfel de veșminte erau groaznice, dar Makkek voia spectacol, iar Szeth făcea orice îi poruncea stăpânul, întotdeauna.

Poate că spectacolul avea și ceva util. Arătându-și numai ochii și țeasta cheală, îi speria pe cei care treceau pe lângă el. Ochii lui de shin, prea rotunzi și puțin prea mari. Oamenilor locului li se părea că semănau cu ai unui copil. De ce îi tulburau atât de mult?

În apropiere, câțiva bărbați cu mantii cafenii stăteau de vorbă, frecându-și degetul mare al mâinii de cel arătător. Dintre ele se înălțau șuvițe de fum, însoțite de un pocnet slab. Se spunea că, frecând mușchi-de-foc, mintea îți devenea mai receptivă la gânduri și idei. Singura dată când încercase, Szeth se alesese cu o durere de cap și cu două degete bășicate. Dar se părea că, după ce-ți făceai bătăături, puteai intra într-o stare euforică.

Bârlogul rotund avea în mijloc o tejghea unde se vindea o mare varietate de băuturi, la o și mai mare varietate de prețuri. Femeile care-o serveau purtau robe de culoare violet despicate în părți și cu decolteuri adânci. Mâinile interzise erau la vedere, un fapt pe care bavlanderii – din care descindeau

vorinii – păreau să-l găsească extrem de provocator. Ce ciudat! Nu era decât o mână.

De-a lungul întregului perimetru al bârlogului erau în plină desfășurare tot felul de jocuri. Niciunul nu era declarat fățiș drept un joc de noroc – nu se aruncau zaruri, nu se paria pe valoarea cărții de joc întoarse. Se juca frânge-gâtu', erau lupte de crab-de-vad și – ciudat – jocuri cu preziceri. Asta era o altă ciudățenie a popoarelor vorine; evitau să ghicească pe față viitorul. La jocurile ca frânge-gâtu' trăgeau cărți și aruncau zaruri, dar nu pariau pe rezultat. Pariau însă pe mâna cu care se alegeau după asta.

Pentru Szeth, deosebirea părea lipsită de semnificație, dar era adânc înrădăcinată în cultura localnicilor. Chiar și acolo, într-una dintre cele mai abjecte văgăuni din oraș – unde femeile umblau cu mâinile la vedere iar bărbații vorbeau fără fereală despre crime –, nimeni nu risca să-i ofenseze pe Heralzi încercând să afle viitorul. Până și prezicerea marilor furtuni îi făcea pe mulți să nu se simtă în largul lor, însă nimeni nu spunea *nimic* despre mersul pe piatră și despre întrebuițarea Luminii de Furtună pentru iluminatul zilnic. Ignorau spiritele lucrurilor care trăiau în jurul lor și mâncau orice aveau chef, în orice zi aveau chef.

Ciudat. Atât de ciudat. Și totuși asta era viața lui. În ultima vreme, începuse să pună sub semnul întrebării o parte dintre interdicțiile pe care le respectase cândva cu atâta strictețe. Cum puteau acei oameni de la răsărit să *nu* calce pe piatră? În ținuturile lor nu exista lut. Cum ar fi putut să umble fără să pună piciorul pe piatră?

Gânduri primejdioase. Obiceiurile după care își organiza viața erau tot ce-i mai rămăsese. Dacă punea la îndoială Șamanismul Pietrei, avea să se-ndoiască apoi de natura sa de făr'adevăr? Primejdios, primejdios. Deși crimele și păcatele lui aveau să-i aducă osânda, sufletul avea să-i fie dat pietrelor după moarte. Avea să continue să existe. Pedepsit, în chinuri, dar nu surghiunit în neant.

Mai bine să exiști chinându-te decât să dispari cu desăvârșire.

Makkek în persoană străbătu cu pași mari podeaua bârlogului cu jocuri de noroc, ținând de braț două femei. Nu mai era doar piele și os, căpătase, încetul cu încetul, o rotunjime vi-guroasă a obrazilor, ca un fruct care se cocea după retragerea

apelor unui potop. Iar hainele lui zdrențuite de hoț la drumul mare dispăruseră, înlocuite cu mătăsuri luxoase.

Însoțitorii lui – împreună cu care îl ucisese pe Took – erau morți cu toții, uciși de Szeth, fiindcă i-o poruncise el. Totul ca s-ascundă taina Pietrei Jurământului. De ce se rușinau esticii atât de tare de felul în care îl stăpâneau pe Szeth? Era din pricină că se temeau să nu le fure cineva Piatra Jurământului? Se temeau că arma pe care o pusese în slujba lor cu atâta cruzime avea să se-ntoarcă împotriva lor?

Poate se temeau că, dacă s-ar fi aflat cât de ușor îl puteau controla, li s-ar fi știrbit reputația. Szeth auzise mai multe discuții purtate în jurul misterului cumplit al eficienței gărzi de corp a lui Makkek. Dacă era slujit de o asemenea creatură, atunci el, stăpânul, trebuia să fie încă și mai periculos.

Makkek trecu pe lângă locul de unde pândea Szeth, iar una dintre femeile de la brațul lui scoase un hohot de râs ca un clinchet de clopoței. El se uită la Szeth, apoi schiță un gest scurt. Szeth își înclină capul mascat, în semn că înțelesese. Coborî cu mișcări line din locul în care stătea și atinse po-deaua cu mantia prea largă, care îi flutura.

Jucătorii încremeniră. Beți sau nu, se întoarseră cu toții să-l privească și, când Szeth trecu pe lângă cei trei bărbați cu mușchi-de-foc, degetele acestora își pierdură vloga. Aproape toată lumea din încăperea știa ce-avea Szeth de făcut în noaptea aceea. În Apănăscut se stabilise un bărbat care-și deschisese propriul bârlog cu jocuri de noroc, sfidându-l pe Makkek. Se părea că nou-venitul nu credea în reputația asasinului fantomatic din slujba acestuia. Ei bine, avea de ce s-o pună la îndoială. Nu se potrivea cu realitatea.

Szeth era mult, *mult* mai periculos decât i se dusesse vestea.

El părăsi încăperea, urcă treptele, străbătu prăvălia cu vitrină și ieși în curte, în trecere, își aruncă mantia și masca într-o căruță. Cea dintâi n-avea să facă altceva decât zgomot, și la ce bun să-și acopere fața? Era singurul shin din oraș. Dacă-i vedea cineva ochii, avea să-l recunoască, își păstră costumul negru, strămt. Schimbându-se ar fi pierdut prea mult timp.

Apănăscut era cel mai mare oraș din regiune; Makkek nu avusese nevoie de prea mult timp ca să ajungă la concluzia că Staplind era prea mic pentru el. Acum spunea c-ar vrea să se mute la Țeapa din Genunchi, orașul în care se afla conacul

lordului aceluia loc. Ca să fie cu puțință, timp de mai multe luni Szeth avea să înoate în sânge, încolțindu-i și ucigându-i până la unul pe toți hoții, asasinii și seniorii jocurilor de noroc care ar fi refuzat să i se supună lui Makkek.

Asta avea să se întâmple peste câteva luni. Deocamdată nu era vorba decât de intrusul din Apănăscut, un bărbat pe nume Gavashaw. Szeth se furișa pe străzi, evitând să folosească Lumina de Furtună sau Cristalsabia și bizuindu-se doar pe suplețea și prudența care-i stăteau în fire ca să nu se facă remarcat. Își savura scurtul răstimp de libertate. Clipele în care nu era silit să rămână într-unul dintre bârlogurile pline de fum ale lui Makkek erau din ce în ce mai rare în ultima vreme.

Strecurându-se printre clădiri – prin întuneric, cu mișcări iuți, în timp ce simțea aerul umed și rece pe pielea aproape că se putea crede întors în Shinovar. Clădirile din jur nu erau din piatră blasfematoare, ci din nămol și lut. Sunetele joase nu erau uralele înăbușite din vreun alt bârlog cu jocuri de noroc stăpânit de Makkek, ci tropotul și nechezatul cailor sălbatici de pe câmpii.

Ba nu, în Shinovar nu simțise niciodată o astfel de duhoare – amestecul lăsat să se macereze săptămâni de-a rândul răspândea un miros înțepător. Nu ajunsese acasă, în Valea Adevărului nu mai era loc pentru el.

Ajunse într-unul dintre cartierele bogate ale orașului, unde spațiile dintre case erau mult mai mari. Apănăscut se afla într-un lait, protejat de stâncile înalte dinspre răsărit. Gavashaw se instalase, cu aroganță, într-unul din conacele mari din est, al cărui proprietar era seniorul provinciei; nou-venitul se bucura de favorurile lui. Lordul ținutului auzise de Makkek și de ascensiunea lui rapidă din lumea fărădelegii, iar susținerea unui rival era o foarte potrivită cale de a-i struni puterea de la bun început. Conacul nobilului avea trei caturi și era înconjurat de o grădină compactă și bine îngrijită, împrejmuțată de un zid de piatră. Acolo, la marginea orașului, solul era presărat cu muguri-de-stâncă bulboși. La trecerea lui, plantele foșneau, retrăgându-și lujerii și închizându-și alene carapacele.

Szeth ajunsese la zid și se lipi de el. Era răstimpul dintre cele două luni noi, cea mai întunecată parte a nopții. I se spunea ora odioasă, fiind unul dintre puținele momente când ze-

ii nu vegheau asupra omenirii. Soldații mergeau pe coama zidului, cu tălpile hârșâind pe piatră. Probabil că Gavashaw se credea în siguranță în clădirea aceea, considerată un adăpost suficient de bun pentru un ochi-luminoși puternic.

Szeth inspiră, îmbibându-se cu Lumină de Furtună din sferile pe care le avea în pungă. Începu să strălucească, cu vapori luminiscenti înălțându-i-se din piele. În întuneric era foarte ușor de observat. Astfel de puteri nu fuseseră niciodată menite să vină în ajutorul asasinilor; Undeunitorii luptaseră la lumina zilei, înfruntând noaptea, nu bucurându-se de îmbrățișarea ei.

Locul lui Szeth nu era acolo. Trebuia pur și simplu să devină mult mai prudent ca să nu fie văzut.

La zece bătaii de inimă după ce trecuse de străjeri, se Ancoră de zid. Direcția aceasta deveni „jos” pentru el, așa că reuși să urce pe fortificația de piatră. Când ajunse în vârf, făcu un salt înainte, apoi se Ancoră cu spatele, pentru scurt timp. Se roti peste creasta zidului, ghemuindu-se în zbor, pentru ca după aceea să se Ancoreze din nou de Zid. Coborî cu picioarele lipite de piatră și cu fața în jos. Alergă și se Ancoră iarăși de sol, ultimii pași parcurgându-i în cădere.

Prin curte creșteau movile de coajă-de-piatră, cultivată astfel încât să alcătuiască mai multe terase mici. Szeth se aplecă și străbătu grădina-labirint. La ușile clădirii stăteau de veghe străjeri, sub strălucirea sferelor. Cât de ușor i-ar fi fost să se năpustească, absorbindu-le lumina și lăsând oamenii în întuneric înainte de a-i doborî.

Însă Makkek nu-i poruncise să nimicească tot ce-i ieșea în cale. Gavashaw trebuia ucis, dar Szeth era liber să decidă cum. Alese o cale care nu-i impunea să omoare străjile. Așa făcea întotdeauna, dacă i se oferea ocazia. Doar așa își mai putea păstra un dram de omenie.

Ajunse la peretele dinspre vest al vilei, se Ancoră de el și alergă către acoperiș. Era lung, plat și cobora în pantă foarte lină către răsărit – o caracteristică nicidecum necesară într-un lait, însă esticii vedeau lumea în lumina marilor furtuni. Szeth traversă grăbit partea din spate, îndreptându-se către cupola de piatră care acoperea o parte mai scundă a clădirii. Coborî pe cupola aceea, cu Lumina de Furtună scurgându-i-se

din trup. Diafan, luminescent, imaculat. Ca stafia unui foc ce ardea în el, mistuindu-l.

Înconjurat de liniște și întuneric, își chemă Cristalsabia și găuri cupola, tăind o porțiune din ea, cu arma înclinată astfel încât bucata de piatră să nu cadă în interior. Își întinse mâna liberă în jos și îmbibă cercul de piatră cu Lumină, Ancorându-l înspre partea de nord-vest a cerului. Ancorarea unui obiect de un punct foarte îndepărtat era posibilă, dar nu și foarte precisă. Ca și cum ai fi încercat să trimiți o săgeată la o foarte mare distanță.

Se trase înapoi când cercul de piatră se clătină și se desprinsese, revărsând Lumină de Furtună când se avântă spre stelele asemenea unor stropi de vopsea improșcați pe boltă. Szeth sări prin gaură, Ancorându-se imediat de plafon. Se răsuci în aer și ajunse cu tălpile pe partea interioară a cupolei, lângă marginea găurii pe care-o tăiase. Acum vedea lumea ca și cum ar fi stat pe fundul unui imens castron de piatră, prin a cărui gaură, tăiată în zona cea mai adâncă, se uita în jos, către stele.

Urcă spre marginea castronului, Ancorându-se spre dreapta. Câteva clipe mai târziu, era pe podea, reorientându-se astfel încât bolta să se înalțe deasupra lui. Auzi ceva căzând în depărtare. Rămasă fără lumină de furtună, bucata de piatră se prăbușise pe pământ. O trimisese în afara orașului. Spera că nu provocase, din întâmplare, moartea nimănu.

Străjile aveau să-și îndrepte acum atenția în altă parte, străduindu-se să descopere sursa zgomotului îndepărtat. El inspiră adânc, secătându-și nestematele din a doua pungă. Lumina care se scurgea din el deveni mai puternică, îngăduindu-i să vadă încăperea în care se afla.

Așa cum bănuise, era pustie. O sală de ospete folosită arareori, cu vetre fără foc, mese și bănci. În aerul neclintit, cu miroas de mucegai, domnea tăcerea. Ca într-un mormânt. Szeth se apropie în grabă de ușă, își strecură Cristalsabia între ea și toc și tăie zăvorul. Apoi o deschise cu grijă. Lumina de Furtună înălțată din trupul lui risipi întunericul de pe culoarul aflat dincolo de prag.

La începutul perioadei petrecute alături de Makkek, avusese grijă să nu folosească deloc Cristalsabia. Dar pentru că însărcinările lui deveniseră din ce în ce mai dificile, îi fusese necesară ca să nu ucidă fără rost. Iar zvonurile despre el

erau acum pline de povești cu găuri tăiate în piatră și cu morți cu ochii arși.

Makkek începuse să dea crezare zvonurilor. Încă nu-i ceruse să renunțe la Sabie – și, dacă o făcea, avea să afle care era cel de-al doilea lucru care-i era interzis lui Szeth. I se cerea să-și poarte arma până la moarte, după care Șamanii shini ai Pietrei aveau s-o recupereze de la ucigașul lui.

O porni pe coridoare. Nu-l frământa gândul că Makkek ar putut dori să-i ia Sabia, dar se gândea cu îngrijorare la din ce în ce mai marea cutezanță a lordului hoților. Cu cât se înmulțeau izbânzile lui Szeth, cu atât mai îndrăzneț devenea Makkek. Cât timp avea să treacă înainte de a-l trimite să ucidă Cristalpurători sau ochi-luminoși puternici în locul rivailor lipsiți de însemnătate? Și cât timp mai era până când, în cele din urmă, cineva avea să facă legătura? Un asasin shin cu o Cristalsabie, în stare de isprăvi misterioase înfăptuite în cea mai mare taină? Ar fi putut fi Asasinul în Alb, de-acum vestit pentru mârșăvia sa? Makkek i-ar fi putut atrage pe regele alethi și pe înalții prinți, făcându-i să renunțe la războiul de pe Câmpiile Sfărâmate ca să se năpustească asupra Jah Kevedului. Ar fi murit mii de oameni. Sângele s-ar fi revărsat ca ploaia din timpul marilor furtuni – dens, atotpătrunzător, distrugător.

Szeth își continuă drumul pe coridoare alergând ușor, cu Sabia întoarsă invers, cu vârful în spate. Cel puțin în seara aceea trebuia să asasineze un om care-și merita soarta. Oare pe culoare nu era prea multă liniște? De când coborâse de pe acoperiș nu întâlnește nici măcar un singur suflet. Gavashaw putea fi atât de prost încât să-și pună toate străjile afară, lăsându-și dormitorul fără apărare?

În fața lui, în capătul unui coridor scurt, se zăreau ușile de la apartamentul stăpânului vilei, nepăzite și întunecate. Dubios.

Se furișă către ele, ascultând cu atenție. Nimic. Șovăi, aruncând o privire într-o parte. O scară impozantă ducea către etajul următor. Se repezi într-acolo și-și folosi Sabia ca să-i taie bila de lemn din vârful unui stâlp. Era de dimensiunile unui pepene mic. Cu alte câteva lovituri de Sabie tăie din draperia de la fereastră o bucată cât o mantie. Se întoarse în fața ușilor, îmbibă sfera de lemn cu Lumină de Furtună și, cu o Ancorare de Bază, o îndreptă spre vest, drept înaintea lui.

Tăie lacătul dintre uși și o deschise încet pe una dintre ele. De cealaltă parte a pragului era întuneric. Oare Gavashaw ieșise în seara aceea? Unde s-ar fi putut duce? Pentru el, orașul încă nu era un loc sigur.

Așeză bila de lemn în mijlocul bucății de draperie, o ridică și-i dădu drumul. Căzu drept înaintea, către peretele din partea opusă. Înfășurată în falduri, aducea vag cu un bărbat în mantie, care, stând aplecat, traversa încăperea în fugă.

Niciun străjer îngrijorat nu se repezi s-o lovească. Momeala ricoșă de o fereastră zăvorâtă, apoi se opri, rămânând agățată de un perete. Din ea se scurgea în continuare Lumina de Furtună.

Lumina aceea cădea peste o masă mică, pe care se afla un obiect. Szeth își miji ochii, străduindu-se să vadă ce era. Înaintând pas cu pas, se strecură în încăperea, apoi se apropie tot mai mult de masă.

Da. Obiectul de pe ea era un cap. Cu trăsăturile lui Gavashaw. Umbrele aruncate de Lumina de Furtună îi dădeau feței sinistre o înfățișare încă și mai fantomatică.

Cineva îl asasinase înaintea lui Szeth.

— Szeth-fiu-Neturo, spuse o voce.

El se răsuci în loc, rotindu-și Sabia și luând poziția de apărare. În partea opusă a încăperii, se zărea o siluetă învăluită în întuneric.

— Cine ești? întrebă Szeth, cu aura Luminii de Furtună căpătând mai multă strălucire odată ce bărbatul se opri, ținându-și răsufarea.

— Ești mulțumit astfel, Szeth-fiu-Neturo? spuse vocea.

O voce bărbătească, profundă. Ce accent avea? Nu era a unui veden. Poate a unui alethi?

— Ești mulțumit de crimele astea banale? Să ucizi pe teritoriul unor tâlhari neînsemnați din sate de mineri, într-un colț de lume uitat?

El nu răspunse. Cerceta camera, căutând mișcări în alte pete de umbră. Niciuna nu părea să ascundă nimic.

— Te-am urmărit, continuă vocea. Ai fost trimis să bagi spaima-n prăvăliași. Ai ucis hoți atât de neînsemnați încât nici măcar oamenii legii nu-i bagă-n seamă. Ai fost expus ca să impresionezi târfe, de parcă ar fi fost înalte doamne ochi-luminoși. Ce bătaie de joc!

— Fac ce-mi poruncește stăpânul meu.

— Te irosești. N-ai fost menit pentru jafuri și crime mărunte. Când ești folosit astfel, e ca și cum ai înhăma un armăsar Rysnadium la o căruță trimisă la piață. E ca și cum ai întrebuința Crystalsabia ca să tai legume sau cel mai fin pergament ca să ațâți focul sub oala cu apă pentru spălat rufe. Tu, Szeth-fiu-Neturo, ești o operă de artă, un zeu. Și Makkek te împroașcă zilnic cu balegă.

— Cine ești? repetă Szeth.

— Un admirator al artelor.

— Nu mă striga pe numele tatălui meu, îi ceru Szeth. N-ar trebui să fie întinat legându-l de al meu.

Sfera de pe perete rămase în cele din urmă fără Lumină de Furtună și se prăbuși pe podea, cu zgomotul căderii înăbușit de draperie.

— Bine, răspunse silueta. Dar nu te revolți împotriva acestei întrebuințări jalnice a talentelor tale? N-ai fost menit pentru măreție?

— În omoruri nu există măreție, răspunse Szeth. Vorbești ca un *kukori*. Oamenii măreți creează hrană și haine. Cel care adaugă ceva trebuie venerat. Eu sunt cel care ia. Măcar omorând astfel de oameni pot pretinde că-i fac un bine omenirii.

— Asta o spune omul care aproape c-a năruit unul dintre cele mai mari regate ale Rosharului?

— O spune omul care-a comis unul dintre cele mai odioase măceluri din Roshar, îl corectă Szeth.

— Ce-ai făcut tu – zise pufnind silueta – a fost o simplă adiere pe lângă furtuna de măceluri săvârșite zi de zi de Cristal-purtători pe câmpul de luptă. Iar acelea sunt adieri pe lângă uraganul de care ești tu în stare.

Szeth începu să se îndepărteze.

— Unde pleci? întrebă silueta.

— Gavashaw e mort. Mă-ntorc la stăpânul meu.

Ceva izbi podeaua. Szeth se răsuci, cu vârful Crystalsabiei în jos.

Silueta aruncase ceva rotund și greu. Se rostogolea către Szeth.

Un alt cap. Se opri pe-o parte. Szeth încremeni când îi desluși trăsăturile. Avea obrajii dolofani mânjiți de sânge, iar ochii morți îi erau căscați de spaimă: Makkek.

— Cum? întrebă Szeth.

— L-am ucis noi, la câteva secunde după ieșirea ta din bârlogul cu jocuri de noroc.

— Noi?

— Slujitorii noului tău stăpân.

— Și Piatra Jurământului meu?

Silueta își deschise mâna, dezvăluind o nestemată prinsă de palmă cu un lănțisor înfășurat în jurul degetelor. Alături de ea, acum în lumină, era Piatra Jurământului lui Szeth. Fața celui care-o ținea era întunecată; purta o mască.

Szeth își lăasă Cristalsabia să dispară și se lăasă în jos, sprijinit într-un genunchi.

— Care vă sunt poruncile?

— Pe masă e o listă, răspunse silueta, închizându-și pumnul și ascunzând Piatra. Cuprinde, în amănunt, dorințele stăpânului nostru.

Szeth se ridică și se îndreptă spre masă. Lângă capul lui Gavashaw, care fusese așezat pe o tavă pentru a împiedica sângele să se împrăștie, era o foaie de hârtie. El o luă și, sub Lumina sa de Furtună, citi câteva zeci de nume, scrise în limba războinicilor din țara lui. În dreptul unora era câte o notiță care spunea când și unde ar fi trebuit uciși purtătorii lor.

„Plină de slavă!” își zise Szeth.

— Aici sunt câțiva dintre cei mai puternici oameni ai lumii! Șase înalți prinți? Un gerontocrat selay? *Regele* din Jah Keved?

— A venit vremea să nu-ți mai irosești talentul, răspunse silueta, îndreptându-se către peretele din partea opusă și sprijinindu-și mâna de el.

— O s-aducă haos, șopti Szeth. Lupte interne. Tulburare și durere, așa cum lumea n-a mai cunoscut decât arareori.

Nestemata prinsă cu lanț de palma necunoscutului fulgeră. Peretele dispăru, preschimbat în fum. Un Animmod. Silueta întunecată se uită la Szeth.

— Într-adevăr. Stăpânul nostru poruncește să folosești tactici similare cu acelea de care te-ai servit atât de bine în Alethkar, acum șase ani. Când termini, o să primești alte instrucțiuni.

Apoi ieși prin deschizătură, lăsându-l pe Szeth îngrozit. Acesta era coșmarul lui. Să se afle în mâinile celor care-i înțelegeau puterile și aveau ambiția să i le întrebuițeze așa cum

se cuvenea. Rămase locului, tăcut, încă multă vreme după ce i se scursese toată Lumina de Furtună.

Pe urmă împături lista cu venerație. Era surprins de siguranța cu care i se mișcau mâinile. Ar fi trebuit să-i tremure.

Pentru că lumea însăși avea să se cutremure în curând.

